

com. i. quod nib il est. Vel dic hoc plerumq fieri. vt aliquid ponati in rubrica quod in text. non ponitur. vt. l. de reli. nam nibil in textu ibi dicitur deludo alee. vel dic q est veri? vt diffiniatur. vt dicimus. j. co. ti. §. iuris pcepta in glo. Accur. floren.

...acote r^e

pfecim⁹: i hos
easde^m insti-
uissim⁹. vt sint
die prima^m ele-
breuiter expositi
obtrinebat^r:
actucie^m inu-

ili remedio illu^m
Quas^r ex oib⁹ an
oib⁹ p^rcipue ex co

u^m n^ri ta inst^ron^r
re p^r adia naz^r alijs s mul-
is p^r intarijs p^r politas: cum
tr^r s v^r i prudentes p^r dicti no
his ob tute r^rt: 7 legim⁹ 7 cog-
nouim⁹ plen^rissimū n^raz cō
stitutio robur eis accomo-
dauit n⁹. Sūma itaq⁹ ope^r
7a. ac i^r studio: has leges⁹ no
stras. incipite: 7 vo imetiplos
sic er^r tos ondire^r vt spes⁹
vos p^r h^r rima foueat toto

ne. nota legem tolli p^r diffuetudinē vel p^r cō
ne. et iterū eandē p^r fuetudinē. p^r supueni
de sepul. v. io. l. iij. §. diuus. 7 in autē.
d qm colla. j. 7 subijcit hoc ab im-
li. l. d. iudic. rem. nō nouā.
ape legimus 7 a. gnouim⁹
nou. 7. Accur. flo.
etatorijs dico factis sup libros insti. an
Quotidianaz. liber erat sic appellatus
dieb⁹ gerēda a magistratib⁹ ptinebat qua
iterpositio est. liter iudicarent.
pe. q^r tū ad corpus. vnde pampbilus als
improb⁹ ob omnia vincit.
ecatio em⁹ operi tuo nomē imponit. vt. l.
7. de fur. l. qui iniurie. in prin.

7 institutioni.
n^rite. i. ita p^r fite in hoc libro. vel ita morib⁹ in
ntis. nam boni mores plusq⁹ diu^r tie operant. vt.
7. cu. da. ab bis. l. scire. §. j. 7. ff. de ver. oblig. si quis
atus in fi. Accur.

De iusticia 7 iure. Justianus tractaturus iura ppli
romani p^r mittit de iusticia 7 iure. que est mater iuris. 7 id
ab ea incipit. sic obligatio mater est actionis. vt. ff. d. p^r cu.
licet. §. ea obligatio. et ideo p^r m. tititur in tractatu. vt. j. de
ob. in prin. et de act. in prin.

Et iure. s. q^d ius iusticia p^r sequitur. vt minister vel fi-
lius. Sed quare de hoc ponit in rubrica. cum in textu ni-
hil dicat diffiniendo. licet diuidendo sic. Rūdent quidaz
ideo non ponit in textu de iure. ne grauaret rudes animos

legitio ope pfecto^r posse etiā
nram^r repr blicā in p^rib⁹ eius
vobis^r cre. dis^r gubernari.

De iusticia^r et iure^r.

Iusticia^r est p^r stās 7 p^r
petua volūtas ius su-
um v^r cuiq⁹ tribuēs^r

Juris p^ru. etiā est diuiaz
atq⁹ hūanaz rez noticia^r iu-
sti atq⁹ iniusticia. His igit^m
generaliter cognitis^r: 7 incipi
entib⁹ nobis^r exponere iura
p^rpti romani: ita maxievident^r
posse tradi^r p^rmo diffime: si p^r
mo leui^r ac simplicia^r via: post
7 inde diligentissim^r al^r exa
ctissima^r iter p^r arōne^r singla
tradant^r: alioqui si stat^r a^r mi
tio rudē adhuc 7 ifirmū aium
studiosi mltitudine ac varieta

duntur extra. quia homini nō possunt p^rcipere. cū scriptum
sit q^d septies in die cadit iustus. 7 i. ad. nunq⁹ in eodē statu p^r
7 anet. vt in autē. de nō alie. aut p^rmu. §. vt autē. Itē q^d in fi.
dicit ius suū vniciq⁹ tribuens. intellige q^r tam ad affectio-
nē. q^d ad actū nō pōt. q. d. habens affectū tribuendi. sic. §. in
rubrica. p^rhemij dicitur de augusto. sicut d^r matrimonio q^d ē
indiuiciū. vt. j. de pa. po. in prin. licet interdū diuidat^r vt pa-
ter. l. de repus. l. consensu. Vel tercio expone. vt in summa
huius fi. vt voluntas. i. mens constans. i. bona quasi habit^r
mentis bonus. Sed tullius sic diffinit. Iusticia est habitus
animi cōmuni vtilitate seruata suā cuilibet tribuens digni-
tatem. Secundū platonē. Iusticia est virtus que plurimum
pōt in bis que nūmū p^rnt. Vel prout ego credo. Iusticia est
animi congrua dispositio in singulis rebus recte diiudicans
k^r Tribuēs. vt boneste viuat 7 sic sibi alterū nō ledat. imo
p^rficiat. vel dic ius suū. id est hominis meritum.

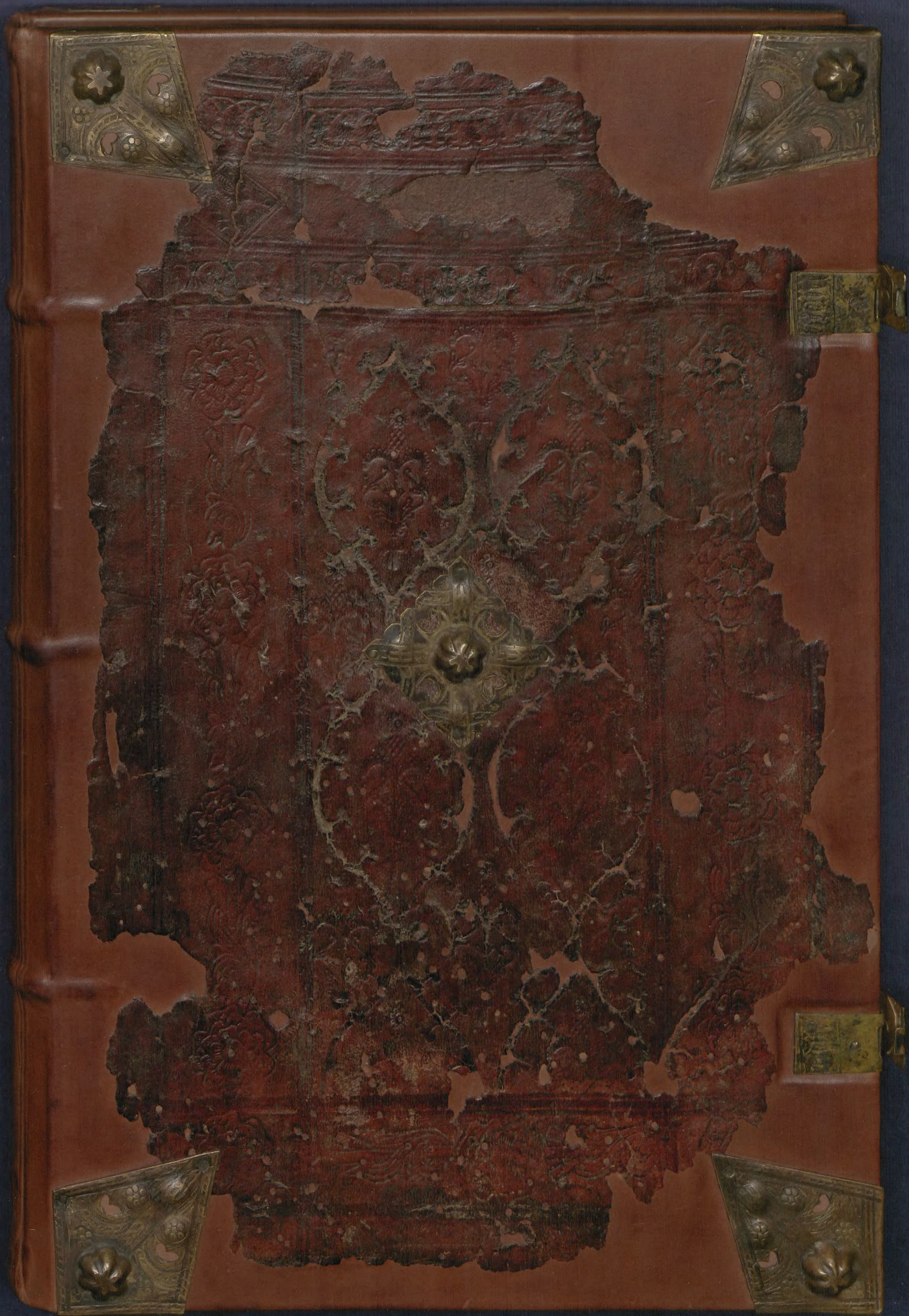
Noticia. pōt recte legi. 7 illa dictio scientia est ablatiui ca-
sus. vel econtra sit nominatiui casus. 7 hec dictio noticia sit
ablatiui casus. sic. j. ti. j. in prin. Sed nunquid fm hoc optet
q^d quia q^d vult iuris prudens vel iuriconsultus esse debe
at theologiam legere. Rū. non. nā in corpe iuris bec omnia
inueniuntur. vt. l. de sum. tri. 7 fi. ca. 7. l. de sacrofan. eccle.
7 d^r epis. 7 de. 7 in autē. sub multis titulis vbi spāliter de di-
uinis tractatur. Item que est differentia inter iusticiam et
ius 7 iuris prudentiam. Rū. Iusticia est virtus. Ius est ei^r
virtutis executiū. Iuris prudentia est scientia illius iuris.
Itē iusticia est summū bonū. Ius medium. Iuris pruden-
tia infimū. Itē iusticia vult tribuere vniciq⁹ ius suū. Ius
vero coadiuuat. Iuris prudentia docet qualiter illud fiat.
Accur. floren.

His igitur. nunc vult dicere qualiter leges sunt vocēde
n^r Cognitis. id est visa diffinitione iusticie. 7 iuris prudētie.
o^r Et incipientibus. datue p^rnt legi. cū verbo. j. vident^r. vel
ablatiue. vt superius respiciant. et bec verior. Accur.
p^r Nobis. loquitur p^r pilatores. huius libri in persona iu-
stissimi qui debet exponere per eos.
q^d Tradi. scz iura populi romani.
r^r Leui. quo ad verba. Accur.
o^r Simplicia. quo ad sententiam. Accur.
s^r Diligentissima. quo ad subtilia verba.
v^r Itē exactissima. quo ad subtile materiā 7 sententiam.

Iusticia. Hec ius-
ticie dif-
finitio p^r
intelligi de diuina
iusticia. quali dicat
diuina iusticia ē vo-
luntas constans et
perpetua 7 cetera.
fm hoc verba i ea
posita sunt plana.
Sed nōne iniustus
sunt q^d tāti datū su-
it mercenario in se-
rovenienti quantū
illi qui mane vene-
rat. q^d tamē dei ius-
ticia laudat. Rū.
illud mystice dicit^r
q. d. tātūz debet de
paradiso ille qui de-
cedit in hoc vitio se-
culo si faciat bonū
vātū et ille qui de-
cessit in primo se-
culo. Et sic fm io.
q^d de fragili homis
iusticia loquitur. q.
di. iusticia humana
vel que est in homi-
ne est voluntas cō-
stans. 7. 7 fm hoc
illa duo verba c. n.
stans 7 p^rpetua ap^r
stans 7 p^rpetua ap^r

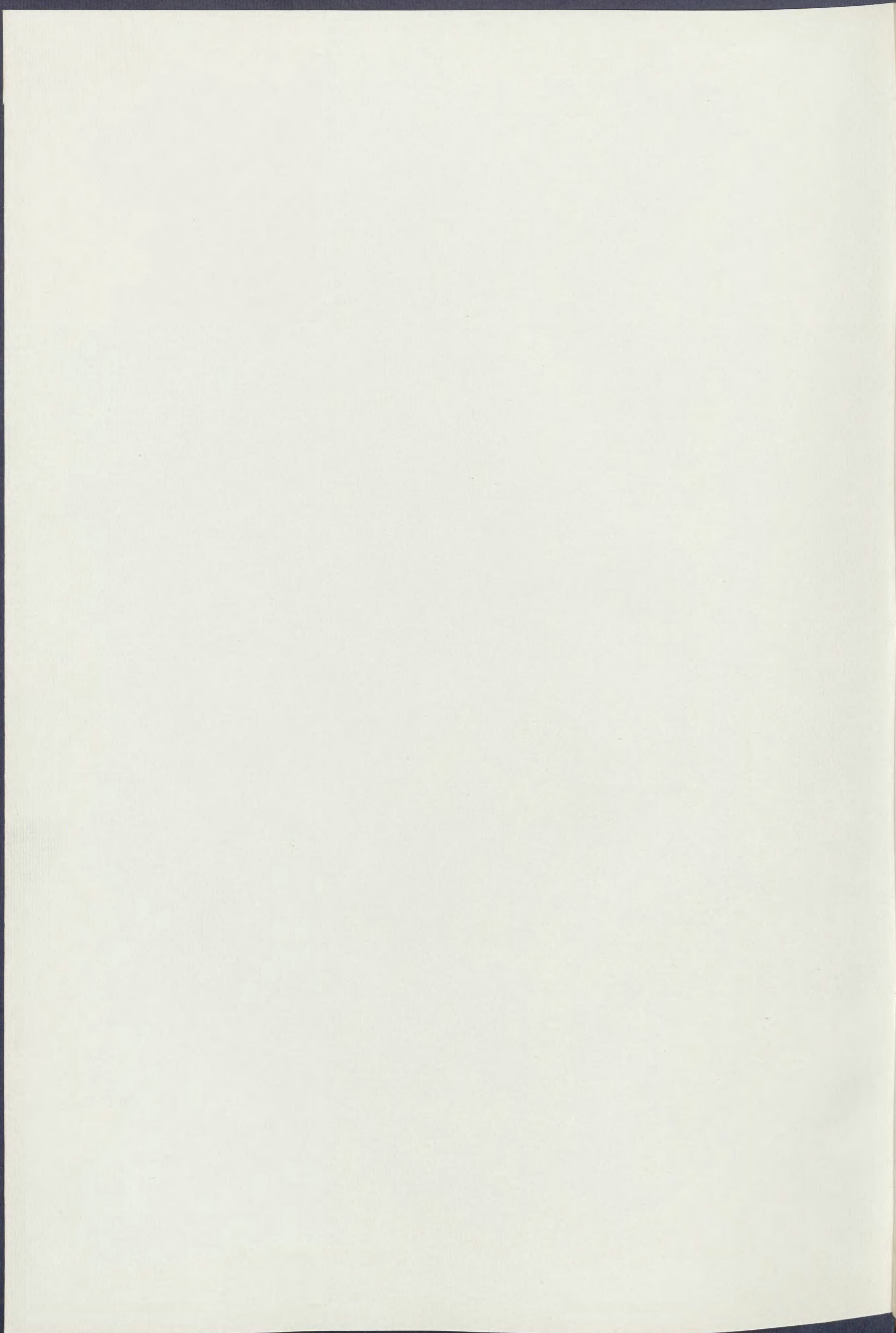
Inc. 133

H* 9579. Pv. 2055. Vm 1725.

com. l. quod nūc il est. Vel dic hoc plerumq fieri. vt aliquid ponatur in rubrica quod in textu non ponitur. vt. l. de reli. nam nūc in textu ibi dicitur de iudo alee. vel dic q est veri? vt diffiniatur. vt dicemus. j. co. ti. §. iuris precepta in glo. Accur. floren.

...cioter

psolim? i hos
easde^m insti
tissim^o. vt sint
cie prima^m ele
breuiter exposi
obrinebat^r.
aetudie^m inu
ili remedio illu
Quas^r ex oib^{us} an
oib^{us} p^{ri}ncipue ex cō
oib^{us} n^{ost}ri tā in scōnū
rez q^{ui} adia naz^{ar} alijs s mul
is p^{ri}ncipue p^{ro}politicas: cum
t^{er} s^{er} v^{er} p^{ro}videntes p^{ro}dicti no
b^{is} is ob tute rūt: z legim^{us} z cog
nouim^{us} plen^{issim}ū n^{ost}raz cō
stitutio robur eis accomo
dauit n^{ost}ra. Sūma itaq^{ue} ope
ra. ac iⁿ studio: has leges no
stras. accipite: z vo^lu^{er}im^{us} ipso
sic er^{it} tos oūdire^r vt spes
vos p^{ro}currima foueat toto

ne. nota legem tolli p^{er} diffuetudine vel p^{er} cō
ne. et iterū eandē p^{er} supueni
de sepul. v. io. l. ij. §. diuus. z in autē.
d qm colla. j. z subicit hoc ab im
mū. l. d iudic. rem vō nouā.
ape legimus z cō. gnouim^{us}
z c. Accur. flo.
etatorijs. i. cō factis sup lib^{er}os insti. an
Quotidianaz. liber erat sic appellatus
dies^r gerēda a magistratib^{us} p^{ro}tebat qua
iterpositio est.
pe. q^{ui} ad corpus. vnde pampbilus als
improbus omnia vincit.
ecio em^o operi tuo nomē imponit. vt. l.
z c. de fur. l. qui iniurie. in prin.

3. m^{it}tutionū.
i. i. ita. p^{ro}ficite in hoc lib^{er}o. vel ita morib^{us} in
tis. nam boni mores plusq^{ue} diu^{er}sie operant. vt.
l. z cu. da. ab his. l. scire. §. j. z. ff. de ver. oblig. si quis
atus in fi. Accur.
Et spes. i. bec spes sit d^o vobis n^{ost}ram rēp^u. posse gu
beruari.
d. Perfecto. id est lectis alijs lib^{er}is. bernari.
d. Nos^{tr}am. als v^{est}ram. Eius reipublice.
e. Vobis. id est a vobis credendis. lectis etiam alijs li
bris. vel si babes credendā. i. cōmittendā vobis dative le
gitur. z hoc. co. le. ope p. z. c. i. quinquennio cū legeritis.
nam tunc op^{er}is consumatur. vt in p^{ro}hemio. ff. Et qd^o di
cit in p^{ro}hibus eius. ideo est. quia multe sunt partes eius. vt
p^{ro}etura. consilatus et alie multe. vt patet ex tractatibus
de officijs in digestis et in codice. Accur.
f. Credendis. i. quia creditur s^um primā expositionez. vt
si habetis credendam. dic vt in glo. supra.
g. De iusticia z iure. Justinianus tractaturus iura p^{ro}ll
romani p^{ro}mittit de iusticia z iure. que est mater iuris. z iō
ab ea incipit. sic obligatio mater est actionis. vt. ff. d. p^{ro}cu.
licet. §. ea obligatio. et ideo p^{ro}mittitur in tractatu. vt. j. de
ob. in prin. et de act. in prin.
h. Et iure. s. qd^o ius iusticiā. p^{ro}sequitur. vt minister vel fi
lius. Sed quare de hoc ponit in rubrica. cum in textu ni
hil dicat diffiniendo. licet diuidendo sic. Rūdent quidaz
ideo non ponit in textu de iure. ne granaret rudes animos

legitio ope p^{ro}fecto^r posse etiā
n^{ost}ram rēp^u blicā in p^{ro}hib^{is} eius
vobis cre^{dit}is gubernari.

De iusticia et iure.

Iusticia^m est p^{ro}stās z p^{ro}
petua volūtas ius su
um v^{er}icūq^{ue} tribuēs^r
Juris p^{ro}u^{er}bia est diu^{er}saz
atq^{ue} hūanaz rez noticia iu
sti atq^{ue} iniusticia Dis igit^{ur}
generaliter cognitis^r: z incipi
entib^{us} nobis^r exponere iura
p^{ro}pti romani: ita maxievident^{er}
posse tradi^r p^{ro}mo diffime: si p^{ro}
mo leui^{us} ac simplici^{us} via: post
teinde diligentissim^{us} al^{ia} era
ctissima^m itēp^{ro}atōne^m singla
tradant^{ur}: alioqui si stati^m a^u iⁿi
tio rudē adhuc z ifirmū a^uim
studiosi m^{it}titudie ac varieta

Iusticia. Hec iu
sticie dif
finitō p^{ro}
intelligi de diuina
iusticia. quasi dicat
diuina iusticia ē vo
luntas constans et
perpetua z cetera.
Im hoc verba i ea
posita sunt plana.
Sed nōne iniustuz
fuit q^{ui} tāti dātū su
it mercenario in se
royenienti quantū
illi qui mane vene
rat. qd^o tamē dei iu
sticia laudat. Rū.
illud mystice dicit^{ur}
q. d. tātuz bēbit de
paradiso ille qui de
cedit in hoc vltio se
culo si faciat bonū
quātū et ille qui de
cesserit in primo se
culo. Al^{ia} die s^um io.
q^{ui} de fragli homis
iusticia loquitur. q.
di. iusticia humana
vel que est in homi
ne est voluntas cō
stans. z c. z s^um hoc
illa duo verba i n
stans z p^{ro}petua a^uij

ciunt^{ur} extra. quia homini nō possunt p^{ro}cupire. cū scriptum
sit q^{ui} septies in die cadit iustus. z i. ad. nūc q^{ui} in eodē statu p^{ro}
r^o anet. vt in autē. de nō alie. aut p^{ro}mu. §. vt autē. Itē qd^o in fi.
dicat ius suū vnicūq^{ue} tribuēs. intellige s^um ad affectio
nē. qz ad actū nō pōt. q. d. habens affectū tribuendi. sic. s. iⁿ
rubrica p^{ro}hemij dicitur de augusto. sicut d^o matrimonio qd^o ē
indiuidū. vt. j. de pa. po. in prin. licet interdū diuidat^{ur} vt pa
ter. l. de rep^u s. l. consensu. Et tercio exponē. vt iⁿ s^um
huius si. vt voluntas. i. mens constans. i. bona quasi habit^{us}
mentis bonus. Sed tullius sic diffinit. Iusticia est habitus
animi cōmuni vtilitate seruata suā cuilibet tribuēs digni
tatem. Secundū platonē. Iusticia est virtus que plurimum
pōt in his que nūmū p^{ro}nt Vel prout ego credo. Iusticia est
animi congrua dispositio in singulis rebus recte diuidans
k. Tribuēs. vt honeste viuat z sic sibi alterū nō ledat. imo
p^{ro}ficiat. vel dic ius suū. id est hominis meritum.
l. Noticia. pōt recte legi. z illa dictio scientia est ablatiu^{us} ca
sus. vel econtra sit nominatiu^{us} casus. z bec dictio noticia sit
ablatiu^{us} casus. sic. j. ti. j. in prin. Sed nunquid s^um hoc op^{er}e
q^{ui} vult iuris p^{ro}udens vel iurisconsultus esse debe
at theologiam legere. Rū. non. nā in corpe iuris bec omnia
inueniuntur. vt. l. de sum. tri. z fi. ca. z. l. de sacrosan. ecclē.
z d^o ep^{is}. z c. z in autē. sub multis titulis vbi spāliter de di
uini tractatur. Item que est differentia inter iusticiam et
ius z iuris p^{ro}udenciam. Rū. Iusticia est virtus. Ius est p^{ro}
virtutis executiuū. Juris p^{ro}udencia est scientia illius iuris.
Itē iusticia est summū bonū. Ius medium. Juris p^{ro}uden
tia infimū. Itē iusticia vult tribuere vnicūq^{ue} ius suū. Ius
vero coadiuuat. Juris p^{ro}udencia docet qualiter illud fiat.
Accur. floren.
m. His igit^{ur}. nunc vult dicere qualiter leges sunt docēde
n. Cognitis. id est visa diffinitione iusticie. z iuris p^{ro}udencie.
o. Et incipientibus. dative p^{ro}nt legi. cū verbo. j. vident^{ur}. vel
ablatiue. vt sup^{er}ius respiciant. et bec verioz. Accur.
p. Vobis. loquitur p^{ro}pilatores. huius lib^{er}i in persona iu
stiniani qui debet exponere per eos.
q. Tradi. scz iura populi romani.
r. Leui. quo ad verba. Accur.
s. Simplicis. quo ad sententiam. Accur.
t. Diligentissima. quo ad subtilia verba.
v. Itaq^{ue} exactissima. quo ad subtile materiā z sententiam.

Ine. 133

H* 9519. Po. 2055. V. M. 1725.

Interpretatione. idest facili sententia.

Que scilicet diffidentia.

Quertit. nota contr. constantiaz. sic. ff. d. p. cu. in eae pu. unde salomon. Tria sunt mihi incognita. 7 quartu qd penitus ignoro. via colubus sup lapide. via avis volatis in aere.

via nauis in medio maris. quartu difficius via iuuenis in adolescentia sua. vno dat in integ. resti. eoz facilitati bus. vt. i. de here. qua. et dif. s. sciendum.

Naturu. hic nota puerbiu. qui vadit plane vadit sane.

Juris pcepta. iura pcepta pcepta pcepta aliquid qd pntet ad aliquod istorum triu. nam non omne ius pcepto imo quoddam punit. quoddam vetat. quoddam pmittit vt. ff. de le. et se. con. l. leg. quoddam psulit vt. ff. de rei ven. l. is q. quoddam t ratur. vt. l. d. transf. ac. l. agi.

Honeste. i. q. cum ad se. que honestas 7 circa matrimonia est. vt. ff. de ritu nup. l. semp. 7 circa mores suat. ff. d. tu. 7 cu. da. ab his. l. scire optet. s. penul. Accur.

Alteru. i. non ledere vnde illud. qd tibi no vis fieri alij no feceris. vt. u. cre. in pu. Accursius.

Ius suu. vt no solum no ledat. sed etiam adiuuet. naz no sufficit abstinere a malo. nisi fiat quod bonu est. vt. ar. in de cre. l. x. vj. di. a non satis. Sed none hec verba accipiuntur hic sicut. s. in diffinitione iusticie in fi. Rn. no. imo ibi hec tria pphendit. hic aut illud solum qd extra duo prima relinquitur. Et nota q in hoc re. pbo opi. pi. 7 alioz qui dixerit q in hoc re. non diffinitat ius. Ius aut est ars boni et equi. cui merito quis nos sacerdotes appellat. nam dico q hec verba q hic sunt tantunde pstant. nam q hic dicit pcepta iuris. per hoc dicit ars. cu ars sit collectio pceptoz. Itē p hoc qd dicit honeste vivere. alteru no ledere. vj. tantu quatu boni et equi. Item per hoc qd dicit ius suu vnicuiqz tribuere. colligo cuius merito quis nos sacerdotes appellat. i. sacra vl iura sua cui libet ministrantes vt hic. 7. ff. e. l. j. n. rno. Accur.

Huius studij. idest artis adipiscende per studiu.

Due sunt. positiones. i. spes hm. p. sed scdm sic. i. sup duobus generibus no speciebus ponit hec ars stu. i. discenda. nec em placet q ex multitudine reru multa dicant iura. sic em diceretur ius aliud equinu qd sup equo tractaret. aliud asinu. et sic de singulis. sed ego credo q iste non fuit. p. intellectus. sed ille qui est pceptozis mei.

Rei romane. 7 consistit in sacris in sacerdotibus 7 magistratibus. ff. eo. l. j. s. publicu. 7 in autē. vt. li. ma. 7 autē. s. quia vero. col. viij. 7. l. de sum. tri. 7 si. ca. inter claras. et. ff. d. orig. iur. l. j. s. post originem.

Spectat. s. principaliter. nam et singuloz est vtilitas re. pu. pseruari. **P**ertinet. s. principaliter. secundario autē ad pu. vtilitatem pertinet. expedit. n. reipu. 7. vt. j. de bis q sunt sui vel alie. iur. s. pen.

Diuato. sed quid de publico. Rn. non dicit in hoc libro sed. ff. d. iure fil. 7. l. eo. i. 7 in alijs ti. sequentibus. 7 fere per oēs tres libros codicis. vbi d iure pu. tractat. Et ni quid illud est tripartite collectum. Rn. sic vt statim dicam. et ex eis dem pceptis. Cu ergo eadē sint exempla pu. 7 pu. quare de puato tm dicit q est tripartite collectus. Rn. qz plura erat de eo puato dicitur. Item cu fecisset huc libru ca rudiu nolebat eos multuz aggrauare. quod fecisset si tractasset de

terez onerauerimus. duoz altez aut resertē re studie uz efficiem. aut cu magno labore et sepe etiā diffidentia que plerūqz iuuenes auertit serius ad id pducem. ad qd leniori via ducit sine magno labore et sine vlla diffidentia matru. per duci pot al. set.

Juris pcepta sunt hec: honeste viu. altez no ledere: ius suu cuiqz tribuere.

Huius studij due sunt positiones. publicu 7 puuatum.

Publicu ius est qd ad statū rei romane spectat. **P**uatum est qd ad singuloz vtilitatem pntet. **D**icendū ē ergo iure puuato. qd est tripartite collectus: est em ex naturalibus pceptis. aut gentiu a. civilibus.

De iure naturali gentium 7 civili. Rubrica.

Naturu. solum humanu sed 7 oium aia que in terra scunt. Hinc atqz se nunc nos matrimoniu. Hinc lueroz. ratio. Eadem quoqz animalu. perit a censeri. **I**n s. an uile vel gentiu ita d. qd i. Omēs populi q ui leg. bo. m. ribus regunt. partim suo. 7. prio partim com. iure omniu hominu vt. **M**ax qd quisqz populus ipse ubi ius stituit. id ipsius puuatum. tatis est: vocaturqz i. civile quasi ius propriu ius unitatis. Quod vero naturalis ratio inter omnes homines constituit: id apud in s. populos

pas gentiu 7 duabus. i. me de e. natur. li. Accursius.

In naturale. e. ue 7 ablatiuo. tuoz mod. i. ius gentiu. vt. j. de reru di. s. p iure pe. toz. 7 lic pro iure ptoz. v. doqz pro eis contrario. scz p eo qd re. stitutione minoz. vt. ff. de mi. l. j. quado. ture. vt. hic. 7. ff. e. l. j. s. ius aute naturalis ius naturale dicitur quod in lege mosa. lio continetur. vt in principio decretoru nominatiui casus.

In ius. benedi. o om ma animalia. no solum est hominu. sed conuine omnium anim.

In humani. i. est hominu.

In celo. idest in aere. vt aues que in arborib. aere nati. i. ut. vt. j. de re. i. i. s. apium.

In terra. vt fere bestie que suis lustris idest cubi. nascuntur. 7 etiam que am aues.

Que in mari. vt pis. ces. idem dico 7 si in qualibet aqua nascuntur. Accur.

Hinc. idest ab hoc iure naturali. scilicet deo qui p. imo adam eue p. imit. 7 in para. iso deliciaz. i. ius.

Maris. idest ius ali.

Conunctio. scz ar imoz no corpoz. vt. ff. de re. iuris. nuptias. Accur.

Appellamus. matrimoniu. i. affectum matrimoniu. Et sic nota q matrimoniu. quoad originē est de iure naturali. scz deo vt hic dicit. de iure gen. etiam dici pot quia ab eo receptu est de iur civili etiā dici pot q forma ei ad iungit. 7 solē. tatem. vt patet. j. de nup. per totum ff. cu. dicit a quibus nup. sic abstinendū. et. ff. de ritu nup. p totū vnde debet dici de iure iur. vt. ff. de iusti. 7 iur. l. ius. civil. l. Accursius.

Hinc liberoz. nam deus opatur ad liberoz. peccato nem 7 naturalis instinctus. Accur.

Et educato. nā hoc iur naturali mouet parēs. ad educatoz filioz suoz poti. q alienoz vt. ff. vñ libi sepro in fi.

in alia pte domies.
ralis. de quo loquimur. et eo ei q uis vo
at. gallina oua calefacit. mouent isto iur na
s at. diuidit. i. vnū ab altero sic pgnoscit turali.
t morib. nā quidā sunt u regunt tū morib. z et

la q nec mo
ribus nec legib?
vt bomies silue
fres. z etia qui
dan. legibus tū
z non moribus.
k. Omnia. i. eo
iure qd est comu
ne oim hoim si
ue scriptū sit siue
non.
l. Jus civile. vt
sunt statuta ter
raz. q iura mu
nicipalia dicunt
vt. l. de emā. l.
l. j. z sic dicit ad
differentia iuris
naturalis. i. iuris
gentiū. z ita acci
pitur hic. Secdo
modo dicit ius
civile lex. xij. tab.
vt. ff. de iust. z iu
re. l. ius civile. §.
hoc igitur. Ter
cio dicit ius ciu
le omne ius qd
nō est ptozius. et
sic accipit de iu
sti. z iur. l. ius au
tem civile in pn.
§. ius ptoziū.
Quarto dicitur
disputatio pu
dētū que fuit fa
cta s'no lege. xij.
ta. vt. ff. de orig. in. l. ij. §. bec disputatio. fm io. Quidā de
quid scriptum habemus de iure dicit ius civile. vt cū dicit
tur est em sanctissima res ciuili sapientia que precio nu
mario nō est estimata. vt. ff. de va. cog. l. j. §. pnde. Ser
to dicit quotiens addit aliquid iuri naturali vt in mari
monio dicit nō vel detrahit iuri naturali vt in vsuca.
vt. j. de vsuca. in prin. vel additur iuri gen. vt in tutela in
uenta a iure ciuili originaliter. vt. j. de cu. in prin. vel detra
bitur vt in pte seruoꝝ restricta. vt. j. de his qui sui vel
alie. iur. sunt. §. sed hoc tpe. hoc em ius civile dicit vt. ff. d
iusti. et iur. l. ius civile. j. rñso. z bec exempla sunt ibi nota
ta. Accursius.
m. Quod vero naturalis. no. q ius gentiū naturali rōe
est inductū. vt bic. z. j. de rez. di. §. singulorū. unde est imu
tal. vt. j. e. §. sed naturalia. Accur.
n. Etant. vt est religio erga deū. vt parētibus et patrie
pareamus. vt ptra violentia resistam. vt. ff. de iusti. z iur
l. j. in fi. z. l. ij. Itē pentiones siue pacta. apd omēs gē
tes valent. vt. j. e. §. ius autē gentiū. et. ff. de p. c. l. iurige
ti. in principio.
o. Itaq. quia omnis populus vtitur. itaq. zc. Accur.
p. Que singula. i. iura gentiū z ciuilia quibus vtunt ci
ues romani et effect' eoz iurū dicit. j. de rez. di. §. singu
lorū vsq. ad fi. ti. vbi dicit qualiter acquirunt domia iure
gen. Itē. j. r. vsuc. z in ti. z. quibus dicit qualiter acquirū
tur dnta iur' ciuili. z fm hoc refert ad primū dictū. z illd
intelligas de iure ciuili romanoꝝ generali. Vel aliter dic
ponem. j. e. ti. §. pe. vbi dicit alterū variabile vt civile.
alterū nō vt gentiū. z fm hoc nō refert ad primū dictū.
sed ad id quod dicit. s. nam zc. et qd vero zc.
q. Proponem. sed vbi. rñ. forte. j. de rez. di. §. singu
lorū. z refertur nō ad primū dictū. sed ad id qd dictum
est. nā qd quisq. zc. z ibi. quod vero zc. Accur.
r. Sed ius quidē zc. dicitur autem populos cōe z pro
prium ius habere. sed zc.
s. Appellat. i. nomē ill' ciuitatis vbi factū est ius civile
debet imponi
t. Solonis. noia sunt ppositoꝝ statutoꝝ in illis ciuita
tibus. sicut si appeller quis ius civile bon. statutu a pposit

per. z custod i: vocatq ius
gentiū: q iasi quo iure oēs gē
tes vtunt. Et popul' itaqz
ro nan: prim suo pprio. prim
cōmuni oim hoim iure vtitur
Que singula^p qualia sint su
is locis pponem^q. Sed ius
qdem ciuile ex vnaq^r qz ciui
rate appellat^r: veluti atheniē
siuz. Nā si quis velit solonis
vel draconis leges appellare
iur' ciuile athenensiu nō erra
uerit. Sic ē z ius quo roma
nus popul' vtit: ius ciuile ro
manoꝝ appellam^o: vel ius^f q
ritū: quo quirites vtuntur. ro
mani em a romulo. quirites. a
quirino^o appellant. Sed quo
tiens nō addim^o nomē cuius
sit ciuitatis nostrū ius^o signi
ficam^o: sicut cū poetā dicim^o
nec addim^o ei nomē. subaudi
tur apud grecos egregi^o. Ho
merus: apud nos virgilius^c.

toribus inuentū z p silio pfirmatū. Nō errauerit. imo be
ne dixerit. Accur.
v. Sic em. z i. qd pro se tū pposuerunt. als esset genera
lis lex. vt. j. e. §. lex est. z d hoc. i. iure ciuili gūali pōt hic loq.
p Jus quiritū. p eodem licet nomina mutet. Accur.

Jus autē gentiū omi hu
mano^o generi cōe est. Nam
vlu erigente z humanis neces
sitatibus g. es humane iura
quedā sibi pstituerunt: bella^o
etm orta sūt z captiuitates se
cute z fuitutes q sūt naturali
iuri ptrarie. Iure ei naturali
oēs hoies ab^o initio liberi na
scebant. Et ex hoc iure gē
tiū oēs pene ract^o introdu
cti sūt: vt p̄tio z veditio: lo
catio z pductio: societas tēpo
sitū z mutū: z alie innume
rabiles. Costat aut ius no
strū q vtimur: aut ex scripto:
aut ex nō scripto: vt apd gre
cos grecū. Scriptū aut ius
est lex plebiscita. senatuscon
sulta: pncipiū placita nā. rā
tuū edicta: rñsa prudentum:
z lē^o qd populus rom an^o
senatorio magistratu interroga
te veluti^o consule^o pstituebat

Quirino. qui
fuit eoz rex. dicit
a quis qd est ba
sta qz magna basta
in bello vtebatur.
Ciuilitatis. sed
simpliciter dicitur
ius ciuile
Mostrū. scz ro
manoꝝ per excellē
tiam.
Jus. i. ciuile ro
manoꝝ. p̄m v' ge
nerale si est factum
vt sit generale.
Virgilius. idēz
in apostolo nā pau
lus in diuina scrip
tura intelligit. Itē
vbi dicitur sapiens
intelligit salomō.
Jus aut. aut p
sed et reperit de iu
re gen. vt aliquid
addat.
Humanum. sed
nūquid plura bñ
na genera sūt. rñ.
nō sed ex pone. i. oi
bus hominibus.
Nā vsu. ab ini
tio enīz pauci erāt
hoies quis indi
guerunt tū aliquo
cōmuni vsu. z quā
do plures fuerunt

tunc magis su. osuetudines habebant. z statuta. puta vt
nullus vni. vel ortā alter. us intraret z hoc sequit. et pba
tur. ff. de iusti. et iur. l. ex hoc iure.
g. Bella. sed qno a iure descendit bellū. rñ. loquit de eo
qd a populo romano est inductū. vt. ff. de cap. et possli. re
uer. l. hostes. Itē pulsare violentiam. qd est licitū vt. ff. d iu
sti. et iur. l. vt vis. z ff. de vi et vi ar. l. j. §. vñ vi. cū modera
mie tñ. vt. l. vñ vi. l. j. b. Ab initio. sed nūquid bodie qui
dā dicunt q sic nos ptra. nam serū nascit. vt. j. de iur. p. §.
serui. z ff. de na. resti. l. interdum.
i. Dene. pene dicit ppter quatuor contractus. vt stipulatō
nē vt. j. de act. §. d pstituta. Itē lraz obli. vt. j. d lraz obli.
Itē ppter ptractū empbiteoti. vt. j. loca. §. adeo. Itē ppter
spon. lar. i. donationē. p̄ nup. vt in autē. vt spō. lar. §. j. col.
ix. Et no. q bic dī omes ptractus esse de iure gen. sed non
omnes obligatōes. nā que ex maleficio vel quasi nō sunt de
iure gen. sz vel a lege. xij. tab. vel alia lege. Accur.
k. Innumerabiles. i. nō facile ad numerandū habiles. vt.
j. de reb. us copalibus z in copalib' in prin.
l. Con. at aut ius nostrum. large vocat ius ciuile. quicqd
scriptū habemus d iure generali. vt dicitur. §. e. in glo. vt sūt
statuta terraz zc. ibi quinto. Item quicqd bēm' d moribus
bic p̄hendit. s. generalibus. vt patet ex inferioribus.
m. Et scripto. de hoc dicit vsq. ad. §. j. ex nō scripto. d nō
scripto ibi dicit. Accur. floren. Et. pro sicut.
n. Apud grecos. nāz z greci vtebant iure scripto z nō scri
pto. vt. j. e. §. nō ineleganter. Accur. floren.
o. Lex est. bec definitio quo ad sniam p̄cordat cū ea que ē
ff. de le. et se. con. l. j. l. z quo ad verba dissentiat. Diffinitur et
alio mō generalib'. Lex ē sanctio sancta iubēs honesta. p̄bi
bens dria. q sumit ex lege greca. ff. de leg. et se. con. l. ij. Item
diffinit et tercio mō vt in alia lege greca colligit. ibi. Accur.
p. Veluti exemplificatiue ponitur. nam facta p̄ocatione
populi ro. magistratus. s. senatus nō tot'. sed qui maior erat
omnibus interrogabat plim. s. p̄. an sic placeret. z sic ad li
bitū populi fiebat. vt. ff. de orig. iur. l. ij. Accur.
q. Consule. nam consul. vice senatoꝝ interrogabat popu
lum. et sic ipsi senatoꝝes vident interrogare. nā q p̄ aliū fa
cit p se facere videt. vt. ff. de vi et vi ar. l. j. §. deiecisse. z ff. de

1389409 (M)

admi. lu. l. ita autē. §. gessisse. nā recte oia nostra facim⁹ qui-
bus a nobis autoritas imptit. vt. l. de ve. iu. enu. l. j. ver. oia
r Plebiscitum. veluti. exemplificatiue. p. i. nif. vt. §. p. pti.
erat enim vnus noie tribunus. q. perat plebeiorū magistratui
qui interrogauit plebeios. vt. ff. d. orig. iur. l. ij. r. mltas leges
habemus de his.

vt. de lege aquila.
vt. j. ad. l. aquil. §. h
tamē capite. r. ne p
fides accipiant nisi
esculentia. vt. ff. de
offi. p. con. l. solent.
§. si. r. ff. d. offi. pti.
l. plebiscito.

¶ Plebs a genere.
est aut gen⁹ qd pte
dicatur de plurib⁹
differentibus spe-
cie. vt aialium aliō
rōnale. aliud irro-
nale. r. sic se bz ppls
vt sequitur ad no-
biles r ignobiles.
Species aut que p
dicatur de plurib⁹
differentibus mie-
ro. vt homo alius
ticius. alius seius.
sic se habet plebs.
nā minores tm cō-
prehendit. vt sequi-
tur.

t Etiam. q. d. nō
soluz plebei appel-
latione populi cō-
numerantur. s. eti-
am patricij.

v Patricijs. qui
erāt quasi ptes p-
cipis. vt. j. quibus
mo. ius. pa. po. sol.
§. filius.

¶ Sed et plebs cōta. videbantur minus valere quasi loco sū-
pto ab autoritate. quia maior ē patriciorū r senatorū autori-
tas. vt. l. d. legi. humanū. et. ff. de edē. l. si quis. et. ar. §. j. sed
hoc sublatū est p legē latā ab ortensio rege. vt sequit. r. ff. de
orig. iur. l. ij. §. deinde cum essent.

¶ Ortensio. ortensius pposuit inter nobiles r plebeios. et
inter eos sic statuit. q. valeret r plebiscitū. Accur.

¶ Senatus constituit. nā poterat facere legē. vt. bic. r. ff. d.
leg. r. senatusconsult. l. nō ambigū.

¶ Legis. nā idē ē si ex alia. q. difficile erat tot hoies pueire.
b Consuli. i. interrogari. vt sicut prius populus interroga-
batur. sic postea senatores. qui centū erant numero ir-
rogabant a consule. vt. l. de peti. here. l. si. in prin. Acc. flo.

c Sed et quod placuit. cā faciendi cōdem legē. als nō esset
lex cōmunis. vt sequit. r. l. de sen. l. ex stipulatione. nam ibi
dō nō ois vox iudicis ē sūa. r. sic nō ois vox pncipis est lex.

d Habet vigore. i. lex est. r. p lege seruat. Accur.

e Regia. hac lege cautū fuit. vt ptras legis faciende trans-
ret de populo ad principē. vt. bic. r. ff. d. orig. iur. l. ij. §. de
de cū eff. r. §. nouissime. r. facit ad hoc. ff. d. pti. pa. l. j. vbi
sunt eadē verba. r. hanc legē regiā nō habem⁹. nā facta fuit
sup regio. i. imperio transferendo.

f Imperio. transferendo. de populo ad principem.
g Popul⁹. ei. i. principi quo ad honore. r. in eū q ad onus.

h Concessit. i. transtulit. sic vt ipse ppls amodo nō habeat
sibi hoc ius. sic. l. de ve. iur. enu. l. ij. §. sed hoc. r. d. le. r. se. cō.
l. si. Sed alij dicunt. q. r. ad huc popul⁹ pōt facere legē. r. qd
dicatur solū principē hoc posse. verū est. solus. idest null⁹ ali-
us solus fm. ro.

i Per epistolam. vt. j. de his qui sunt sui vel alie. iur. §. do-
minor. r. ff. de consti. prin. l. j. Accur.

k Decreuit. vt. l. eo. si imperialis.

l Edicto. vt. l. e. l. ij. r. de secundis nup. l. hac edictali.
m Legē. generalē. quā potes cognoscere quatuor modis.
vt. l. de legi. et pti. l. lege. s. vel specialē vt sequitur.

n De sum. i. que constituit imperator.
o Personales. dūmodo iuris corpe nō sunt clause. als om-
nes sunt generales. vt. l. de no. co. cōfir. l. vnica in. §. si. Ac.

p Ob meritū. quia multū seruiert principi ideo aliquam

penā quā debebat ille pati. ppter delictū
ei remittit. Accur.

q Alicui. penam merenti.

r Irrogauit. i. nō merenti. vel merenti maiore forte
dign. s. vt pena eius met. ut multoz. vt. ff. de penis.
facta. §. si. Acc.

cūq. pator p epistolā psti-
tuit. vt pgnosces decreuit. vt
edicto pcepit. legē cē pstat.
De sunt que pstitutiones ap-
pellant. Plane ex his quedaz
sūt psonales que nec ad exē-
plū trahunt. qm nō hoc prin-
ceps vt. l. it. Nā qd ob meritū
indulgit alicui. vel si cni penā
irrogauit. vt si cui sine exem-
plo subuenit. psonā nō trans-
greditur. Alie aut cū genera-
les sūt oēs pculdubio tenēt.
¶ Prerog. quoq. edicta non
modicā obtinēt iuris autori-
tatem. Hoc etiā ius honorari-
um solem⁹ appellare. qd qui
honores gerūt. i. magistrat⁹
autoritate huc iuri dederūt.
¶ Proponebant. r ediles curu-
les edictū de qbusdā cāis. qd
edictū iuris honorariū portō
est. ¶ Respōsa prudentū sūt
sententie et opinionēs eozuz

¶ Sine exēplo.
idest vt alij non
caperent exem-
plum. Accur.
t Subueit. vt
dericis in quib⁹
multa sunt speci-
alia. vt in auten.
vt derici apud.
ppio. e. r. l. de
epi. et de. cū de
ricis. r. l. omnes
qui. r. curie. r. a-
lys. vt. l. de le. r.
cō. l. ij. Sed pū
quid intelligitur
sine exēplo sub-
uenire si cui sim-
pliciter rescribat.
¶ Rñ. sic. dūmō nō
sit ibi aliquod si-
gnū et bis qua-
tuor que dicunt
l. de le. r. cō. l. ij.
v. ¶ Non trans-
greditur. i. qd qd
gr. iur. l. j. ptra. s.
distingue an ad
sui postulationē
sit concessū quo
casu transgredit
vt ibi. als nō. vt
bic. r. ff. qd qd
iur. l. ij. Et sic sol-
uitur aliud ptra

l. d. fruc. r. li. expen. l. h. Vel ad vtrūq. ptra. quod ad aliō
extendit. boenon est dicere vt talis habeat priuilegium
¶ Vel melius. licet egrediat. personā. non est tamen gene-
rale ius. nec videtur aliis. s. aduersarius prius. cū sit cō-
tingens occasione controuersie.

¶ Tenent. idest ligant. Accur.

y Dictorum quo p edicta que scripta erant in albo p-
torio. vt. ff. de iur. om. iudi. l. si qd id qd in pto rñso. Acc.

z Modicā. sed magnā. Qd qui. i. nō quia.

a Magistratus. s. ipsi ptores. vt. ff. de iust. r. iur. l. ius
autem. §. ius autem ptorum.

b Dederūt. vt. ff. d. orig. iur. l. ij. §. eodem tpe.

c Proponebant causis. vt morboris. r. viciosis aialib⁹
vt patet. ff. de edilit. e. l. j.

d Honorariū. qualiter rñdeo. quia ediles erant ex. r. ori-
bus. vt. j. de di. sti. §. ptozas. et. ff. d. ver. obli. l. v. §. ptoze

e Rñsa. s. i. s. i. a. e. firma r indubitata rñsio fm. io.

f Opiniones. opinio ē cū dubitatione rñsio fm. io.

g Publica. i. quoz interpretatio fiebat publica autorita-
te cōcessa a principe. vt vlp. papi. r. similes qui fecerūt. r.
ges. vt. ff. d. ori. iur. l. ij. §. p. origine. r. §. iuris civilis sciaz

h A cesare. augusto. vt. §. in prima rubrica ponit. Acc.

i Et iudici. i. nulli. Cōstitutū. i. sicut ipsi pstituerunt.

k Et non scripto. ius venit. d. iure scripto vidim⁹ q. in
sep. pres. diuidit. sequit. d. nō sc. pto. vt. §. e. c. constat.

l Diuturni. sed quanto tpe vsus facit mores. vel consue-
tudinē. Rñ. r. an. vt. ff. qui. et a. qui. l. si cū fideicommissaria.

¶ S. aristo. licet fm. quosdā erigat tps cuius nō extat me-
morā. ar. ff. de aqua plu. ar. l. j. in fi. r. ff. d. aqua quot. r. eo.
l. ij. §. ductus. r. l. que sit lon. p. sue. l. consuetudines. r. l.
de sa. san. eccle. l. si. Itē q. dicit longa. vt patet in rubrica.

¶ E. r. ff. e. longa aut. r. an. dicit. vt. j. de vsuc. §. j. sequitur
q. r. an. sit robusta. Sed nunquid senel sufficit. vt. j. r. an.
nos. Rñ. nō imo debet ad minus bis scdm eam iudicari.

vt. l. d. ep. au. l. ij. in fine. r. d. querimonia. vt libellū pposi-
tum ptra p. s. uetudinē talē spernere. vt. ff. de leg. et se. cor.
l. cū de consuetudine. Aliquid ergo iudicat exēplis. Rñ.
nō. vt. l. d. sen. l. nō iudex. r. facit. ff. d. off. pti. l. j. l. j. r. cō-
suetudine que approbat exēplis. r. sic pceditur aliquid

probiqum qd directo no pcedit. sic z. ff. q res p. o. obli. pos. l. aristo. in fi. sic contra peto ex pmissione. que pmissio pbat ex longo vsu. vt. ff. de vsu. cu de in re versu. in Consensu. als no possit esse p. s. u. e. d. cu consuetudo dicatur quasi cois assuetudo. z error p. s. u. e. d. e. i. n. p. e. d. i. at. et. ff. d. le. z. se. co. qd no rde.

n **I**mitat. i. ta tum valet p. s. u. e. d. u. d. o. vbi lex scripta no est quantum lex vbi scripta est. Et nota tres virtutes co. s. u. e. d. u. d. i. s. i. m. i. t. a. n. d. i. l. e. g. e. v. t. b. i. c. I. t. e. m. i. n. t. e. r. p. r. e. t. a. n. d. i. l. e. g. e. m. v. b. i. l. e. x. e. s. t. d. u. b. i. a. v. t. f. f. e. s. i. d. e. i. n. t. e. r. p. r. e. t. a. t. o. n. e. i. n. f. i. I. t. e. m. c. o. i. g. e. n. d. i. v. t. f. f. d. e. l. e. g. i. z. s. e. c. o. n. l. d. e. q. u. i. b. u. s. i. n. f. i. z. j. e. s. e. a. v. e. r. o. q. d. d. i. s. t. i. g. u. e. a. u. t. e. s. t. g. e. n. e. r. a. l. i. s. c. o. s. u. e. t. u. d. o. p. t. o. t. u. s. m. u. n. d. u. s. z. t. u. c. v. i. c. i. t. l. e. g. e. v. b. i. q. v. t. f. f. d. l. e. z. s. e. c. o. d. e. q. u. i. b. u. s. s. f. a. u. t. s. p. a. l. i. s. e. t. t. u. c. v. i. c. i. t. l. e. g. e. s. i. n. e. o. l. o. c. o. v. b. i. e. v. t. f. f. c. o. m. m. u. n. i. a. p. d. i. o. z. l. v. e. n. d. i. t. o. z. s. f. i. c. o. s. t. a. t. d. u. m. o. d. o. p. l. e. g. e. m. f. u. e. r. i. t. i. n. d. u. c. t. a. a. l. i. s. v. i. c. i. t. a. l. e. x. s. u. p. e. n. d. e. n. t. e. v. t. f. f. d. e. s. e. p. u. l. v. i. l. i. i. s. s. d. i. u. i. n. a. l. i. o. a. u. t. e. l. o. c. o. s. u. e. t. u. d. i. s. p. a. l. i. s. n. v. i. c. i. t. l. e. g. e. v. t. l. e. l. p. s. u. e. t. u. d. i. s. z. b. o. c. h. m. i. o. z. p. l. i. c. e. t. a. l. i. j. a. l. i. t. e. r. d. i. s. t. i. n. t. e. r. u. t.

quibus p. s. u. e. d. u. d. i. s. i. m. i. t. a. t. u. s. e. r. a. t. i. u. r. a. p. d. e. r. e. **N** a. a. n. t. q. u. i. t. p. s. t. i. t. u. t. u. e. r. a. t. v. t. e. s. s. e. n. t. q. i. u. r. a. p. u. b. l. i. c. e. i. n. t. e. r. p. r. e. t. e. n. t. q. u. i. b. u. s. a. c. e. s. a. r. e. i. u. s. r. e. s. p. o. n. d. e. n. d. i. d. a. t. u. e. s. t. q. i. u. r. i. s. c. o. s. u. l. t. r. i. a. p. p. e. l. l. a. b. a. n. t. q. u. o. z. o. i. m. s. n. i. e. z. o. p. i. n. i. o. e. s. e. a. a. u. t. o. r. i. t. a. t. e. t. e. n. e. b. a. t. v. t. i. n. d. i. c. i. r. a. c. e. d. e. r. e. s. r. i. s. o. e. o. z. n. o. l. i. c. e. r. e. t. v. t. e. s. t. p. s. t. i. t. u. t. u. **E** t. n. o. s. c. r. i. p. t. o. i. u. s. v. e. n. i. t. q. d. v. s. u. s. a. p. p. r. o. b. a. u. i. t. n. a. m. d. i. u. r. n. i. m. o. r. e. s. p. s. e. n. s. u. v. t. e. t. n. i. u. m. p. p. b. a. t. i. l. e. g. e. i. m. i. n. t. u. r. **E** t. n. o. i. n. e. l. e. g. a. n. t. e. r. i. n. d. u. a. s. s. p. e. s. i. u. s. c. i. u. i. l. e. d. i. s. t. r. i. b. u. t. u. s. e. e. v. i. d. e. t. n. a. o. r. i. g. o. e. i. u. s. a. b. i. n. s. t. i. t. u. t. i. s. d. u. a. z. c. i. u. i. t. a. t. u. a. t. h. e. n. a. r. u. s. l. e. t. l. a. c. e. d. e. m. o. n. i. o. z. f. l. u. x. i. s. s. e. v. i. d. e. t. I. n. h. i. s. e. i. c. i. u. i. t. a. t. i. b. u. s. i. t. a. g. i. s. o. l. i. t. u. e. r. a. t. v. t. l. a. c. e. d. e. m. o. n. i. u. s. q. d. e. m. a. g. i. s. e. a. q. u. e. p. l. e. g. i. b. u. s. o. b. s. e. r. u. a. r. e. t. m. e. m. o. r. i. e. m. a. n. d. a. r. e. t. a. t. h. e. n. i. e. s. e. s. v. e. r. o. e. a. q. i. n. l. e.

o **E**t non. hic. s. cois est ad duo supradicta scilicet ad ius scriptum. et non scriptum. ideo bene est hic. s. **p** **I**us civile. large accipe. vt no. in. s. p. s. t. a. t. **A**ccur. **q** **O**ri. g. o. i. l. e. r. x. i. j. t. a. b. q. u. e. f. u. i. t. o. r. i. g. o. t. o. t. i. u. s. i. u. r. c. i. u. i. l. i. s. e. t. **r** **I**nstituti. s. o. r. d. i. n. a. m. e. n. t. i. s. n. a. m. r. o. m. a. n. p. r. i. n. c. i. p. u. s. p. o. p. u. l. u. s. x. v. i. r. o. s. p. r. o. i. s. t. o. i. u. r. e. m. i. s. i. t. q. u. i. x. t. a. b. e. b. u. r. n. e. a. s. r. e. t. u. l. e. r. u. n. t. t. a. m. d. e. i. u. r. e. s. c. r. i. p. t. o. a. t. h. e. n. i. e. n. s. i. u. m. q. u. i. n. o. n. s. c. r. i. p. t. o. l. a. c. e. d. e. m. o. n. i. o. r. u. m. **S** e. d. q. z. p. o. s. t. e. a. a. l. i. q. u. i. d. d. e. c. r. a. t. v. t. e. m. e. d. i. a. t. i. o. n. e. m. d. e. s. i. d. e. r. a. b. a. t. d. a. t. a. f. u. i. t. p. o. t. e. s. t. a. s. p. v. n. u. s. a. m. u. n. i. s. h. i. s. x. v. i. r. i. s. v. t. e. a. f. a. c. e. r. e. n. t. q. u. i. d. u. a. s. t. a. b. u. l. a. s. a. d. d. i. d. e. r. u. n. t. **S** i. c. l. e. x. x. i. j. t. a. e. x. a. c. c. i. d. e. n. t. i. d. i. c. t. a. e. s. t. v. t. f. f. d. e. o. r. i. i. u. r. l. i. j. s. **A**ccur. s. **S** e. d. n. a. t. u. r. a. l. i. a. h. i. c. s. p. t. i. n. t. e. l. l. i. g. i. d. e. i. u. r. e. n. a. t. u. r. a. l. i. p. r. i. m. e. n. t. o. q. u. o. m. o. u. e. n. t. o. i. a. a. i. a. l. i. a. a. d. a. l. i. q. u. i. d. f. a. c. i. e. n. d. u. m. v. t. n. o. s. e. t. i. i. n. p. r. i. m. **S** e. d. q. u. o. d. d. i. c. i. t. e. s. s. e. i. m. m. u. t. a. b. i. l. e. e. s. t. c. o. n. t. r. a. i. d. q. u. o. d. d. e. s. e. r. u. i. t. u. t. e. d. i. c. i. t. q. u. e. e. s. t. c. o. n. t. r. a. i. u. s. n. a. t. u. r. a. l. e. e. t. t. a. m. e. n. p. r. e. u. a. l. e. t. v. t. s. e. s. i. u. s. a. u. t. **S** e. d. d. i. c. i. t. u. r. d. e. r. o. g. a. t. o. b. **S** o. c. l. i. c. e. t. n. o. s. e. r. u. e. t. u. r. i. n. i. l. l. o. c. a. s. u. n. a. n. i. b. i. l. o. m. i. n. e. q. u. i. z. b. o. n. u. s. e. s. t. **E** t. e. o. d. e. m. o. d. o. r. e. s. p. o. n. d. e. o. a. d. i. l. l. u. d. q. u. o. d. d. i. c. i. t. j. d. e. c. a. d. i. s. q. u. o. d. a. u. t. q. u. o. d. e. s. t. c. o. n. t. r. a. v. e. l. i. b. i. n. o. n. t. o. l. l. i. t. c. o. g. n. a. t. i. o. s. e. d. i. u. s. s. u. c. c. e. d. e. n. d. i. **I** t. e. m. e. o. d. e. n. n. o. v. t. p. r. i. r. u. d. e. o. a. d. i. l. l. u. d. q. u. o. d. d. e. v. s. u. c. a. d. i. s. j. d. v. s. u. c. i. n. p. r. i. m. q. d. p. s. t. a. t. e. s. s. e. **I** u. s. n. a. t. u. r. a. l. e. v. t. f. f. d. e. c. c. l. i. n. d. e. l. n. a. z. n. a. t. u. r. a. **E** l. d. i. c. q. i. s. t. e. s. l. o. q. u. i. t. u. r. d. e. i. u. r. e. g. e. n. t. i. u. q. d. p. a. t. z. e. x. i. l. l. a. l. i. t. r. a. q. u. e. a. p. d. o. m. n. e. s. g. e. n. t. e. s. v. t. s. e. s. q. d. v. e. r. o. n. a. t. u. r. a. l. i. s. **A**ccur. **t** **C**o. n. s. t. i. t. u. i. t. f. c. o. n. s. u. e. t. u. d. i. n. e. s. p. e. c. i. a. l. i. v. e. l. l. e. g. e. m. u. n. i. c. i. p. a. **v** **L** a. c. i. t. o. s. e. z. c. o. n. t. r. a. r. i. a. c. o. n. s. u. e. t. u. d. i. n. e. v. t. f. f. l. i. s. c. r. i. p. t. a. d. e. l. e. g. a. e. t. s. e. c. o. n. l. d. e. q. u. i. b. u. s. i. n. f. i. **x** **E** l. a. l. t. a. j. o. r. r. a. r. i. o. s. t. a. t. u. t. o. z. s. i. c. r. e. d. d. u. n. t. s. i. n. g. l. a. s. i. n. g. l. i. s. **y** **O** m. n. e. q. d. s. i. t. i. u. s. z. q. l. i. t. e. r. d. i. u. i. d. a. t. d. i. x. i. t. n. u. c. d. i. f. f. e. r. e. n. t. i. a. m. i. n. t. e. r. i. p. s. a. i. u. r. a. p. o. n. i. t. **z** **E** l. a. d. p. e. r. s. o. n. a. s. d. b. o. c. d. i. c. i. t. u. r. j. i. n. t. o. t. o. p. r. i. o. l. i. b. r. o. v. s. q. d. a. d. t. i. d. e. r. e. d. i. **A**ccur. f. l. o. r. e. n. **a** **A** d. r. e. s. d. e. b. o. c. d. i. c. i. t. u. r. j. l. i. j. z. i. j. v. s. q. d. a. d. t. i. d. o. b. **B** e. **A** d. a. c. t. i. o. n. e. s. d. e. h. i. s. d. i. c. i. t. j. d. e. a. c. t. i. o. n. i. b. **A**ccur. **c** **P** e. r. s. o. n. e. n. a. m. h. o. m. o. e. s. t. d. i. g. n. i. s. s. i. m. a. c. r. e. a. t. u. r. a. z. v. t. f. f. d. e. c. d. i. l. c. l. i. s. i. s. s. i. m. i. l. i. m. e. v. n. o. i. d. i. s. **D** r. o. n. a. z. c. u. s. p. e. c. t. e. t. a. i. a. l. i. a.

ceci terra. Os boi sublime dedit celum videre. Iussit z erectos ad syera tollere vult. Et in virgilio. Celestisq. illi origo est. Accursius.

Ignorantur. et sic statim ponit de iure personarum. Et nota hic q. digniora preponenda sunt sic. j. de bo. pos. s. aliam vero. et per hoc facimus multas for. mationes tituloz. De iure personarum Rubrica.

Sz naturalia quide iure ne apud oes gentes p. e. q. s. e. r. u. a. n. t. v. i. n. a. q. d. a. z. p. u. i. d. e. t. i. a. p. s. t. i. t. u. t. a. s. p. f. i. r. m. a. a. t. z. i. m. u. t. a. b. i. l. i. a. p. m. a. n. e. t. **E** a. x. o. q. i. p. a. s. i. b. i. q. u. e. q. z. c. i. u. i. t. a. s. p. s. t. i. t. u. i. t. f. p. e. m. u. t. a. r. i. s. o. l. e. r. y. l. t. a. c. i. t. o. c. o. s. e. n. s. u. p. p. l. i. v. l. a. l. i. a. p. o. s. t. e. a. l. e. g. e. l. a. t. a. **O** m. n. e. a. u. t. i. u. s. q. u. o. v. r. i. m. u. r. v. e. l. a. d. i. n. a. s. p. t. i. n. e. t. v. l. a. d. r. e. s. v. l. a. d. a. c. t. i. o. n. e. s. a. c. p. i. u. s. t. e. p. s. o. n. i. s. v. i. d. e. a. m. n. a. p. a. z. e. s. t. i. u. s. n. o. s. s. e. s. i. p. s. o. n. e. q. u. a. z. c. a. p. s. t. i. t. u. t. u. e. s. t. i. g. n. o. r. e. n. t. u. r.

De iure personarum Rubrica.

Sz naturalia quide iure ne apud oes gentes p. e. q. s. e. r. u. a. n. t. v. i. n. a. q. d. a. z. p. u. i. d. e. t. i. a. p. s. t. i. t. u. t. a. s. p. f. i. r. m. a. a. t. z. i. m. u. t. a. b. i. l. i. a. p. m. a. n. e. t. **E** a. x. o. q. i. p. a. s. i. b. i. q. u. e. q. z. c. i. u. i. t. a. s. p. s. t. i. t. u. i. t. f. p. e. m. u. t. a. r. i. s. o. l. e. r. y. l. t. a. c. i. t. o. c. o. s. e. n. s. u. p. p. l. i. v. l. a. l. i. a. p. o. s. t. e. a. l. e. g. e. l. a. t. a. **O** m. n. e. a. u. t. i. u. s. q. u. o. v. r. i. m. u. r. v. e. l. a. d. i. n. a. s. p. t. i. n. e. t. v. l. a. d. r. e. s. v. l. a. d. a. c. t. i. o. n. e. s. a. c. p. i. u. s. t. e. p. s. o. n. i. s. v. i. d. e. a. m. n. a. p. a. z. e. s. t. i. u. s. n. o. s. s. e. s. i. p. s. o. n. e. q. u. a. z. c. a. p. s. t. i. t. u. t. u. e. s. t. i. g. n. o. r. e. n. t. u. r.

Sz naturalia quide iure ne apud oes gentes p. e. q. s. e. r. u. a. n. t. v. i. n. a. q. d. a. z. p. u. i. d. e. t. i. a. p. s. t. i. t. u. t. a. s. p. f. i. r. m. a. a. t. z. i. m. u. t. a. b. i. l. i. a. p. m. a. n. e. t. **E** a. x. o. q. i. p. a. s. i. b. i. q. u. e. q. z. c. i. u. i. t. a. s. p. s. t. i. t. u. i. t. f. p. e. m. u. t. a. r. i. s. o. l. e. r. y. l. t. a. c. i. t. o. c. o. s. e. n. s. u. p. p. l. i. v. l. a. l. i. a. p. o. s. t. e. a. l. e. g. e. l. a. t. a. **O** m. n. e. a. u. t. i. u. s. q. u. o. v. r. i. m. u. r. v. e. l. a. d. i. n. a. s. p. t. i. n. e. t. v. l. a. d. r. e. s. v. l. a. d. a. c. t. i. o. n. e. s. a. c. p. i. u. s. t. e. p. s. o. n. i. s. v. i. d. e. a. m. n. a. p. a. z. e. s. t. i. u. s. n. o. s. s. e. s. i. p. s. o. n. e. q. u. a. z. c. a. p. s. t. i. t. u. t. u. e. s. t. i. g. n. o. r. e. n. t. u. r.

Sz naturalia quide iure ne apud oes gentes p. e. q. s. e. r. u. a. n. t. v. i. n. a. q. d. a. z. p. u. i. d. e. t. i. a. p. s. t. i. t. u. t. a. s. p. f. i. r. m. a. a. t. z. i. m. u. t. a. b. i. l. i. a. p. m. a. n. e. t. **E** a. x. o. q. i. p. a. s. i. b. i. q. u. e. q. z. c. i. u. i. t. a. s. p. s. t. i. t. u. i. t. f. p. e. m. u. t. a. r. i. s. o. l. e. r. y. l. t. a. c. i. t. o. c. o. s. e. n. s. u. p. p. l. i. v. l. a. l. i. a. p. o. s. t. e. a. l. e. g. e. l. a. t. a. **O** m. n. e. a. u. t. i. u. s. q. u. o. v. r. i. m. u. r. v. e. l. a. d. i. n. a. s. p. t. i. n. e. t. v. l. a. d. r. e. s. v. l. a. d. a. c. t. i. o. n. e. s. a. c. p. i. u. s. t. e. p. s. o. n. i. s. v. i. d. e. a. m. n. a. p. a. z. e. s. t. i. u. s. n. o. s. s. e. s. i. p. s. o. n. e. q. u. a. z. c. a. p. s. t. i. t. u. t. u. e. s. t. i. g. n. o. r. e. n. t. u. r.

Sz naturalia quide iure ne apud oes gentes p. e. q. s. e. r. u. a. n. t. v. i. n. a. q. d. a. z. p. u. i. d. e. t. i. a. p. s. t. i. t. u. t. a. s. p. f. i. r. m. a. a. t. z. i. m. u. t. a. b. i. l. i. a. p. m. a. n. e. t. **E** a. x. o. q. i. p. a. s. i. b. i. q. u. e. q. z. c. i. u. i. t. a. s. p. s. t. i. t. u. i. t. f. p. e. m. u. t. a. r. i. s. o. l. e. r. y. l. t. a. c. i. t. o. c. o. s. e. n. s. u. p. p. l. i. v. l. a. l. i. a. p. o. s. t. e. a. l. e. g. e. l. a. t. a. **O** m. n. e. a. u. t. i. u. s. q. u. o. v. r. i. m. u. r. v. e. l. a. d. i. n. a. s. p. t. i. n. e. t. v. l. a. d. r. e. s. v. l. a. d. a. c. t. i. o. n. e. s. a. c. p. i. u. s. t. e. p. s. o. n. i. s. v. i. d. e. a. m. n. a. p. a. z. e. s. t. i. u. s. n. o. s. s. e. s. i. p. s. o. n. e. q. u. a. z. c. a. p. s. t. i. t. u. t. u. e. s. t. i. g. n. o. r. e. n. t. u. r.

Sz naturalia quide iure ne apud oes gentes p. e. q. s. e. r. u. a. n. t. v. i. n. a. q. d. a. z. p. u. i. d. e. t. i. a. p. s. t. i. t. u. t. a. s. p. f. i. r. m. a. a. t. z. i. m. u. t. a. b. i. l. i. a. p. m. a. n. e. t. **E** a. x. o. q. i. p. a. s. i. b. i. q. u. e. q. z. c. i. u. i. t. a. s. p. s. t. i. t. u. i. t. f. p. e. m. u. t. a. r. i. s. o. l. e. r. y. l. t. a. c. i. t. o. c. o. s. e. n. s. u. p. p. l. i. v. l. a. l. i. a. p. o. s. t. e. a. l. e. g. e. l. a. t. a. **O** m. n. e. a. u. t. i. u. s. q. u. o. v. r. i. m. u. r. v. e. l. a. d. i. n. a. s. p. t. i. n. e. t. v. l. a. d. r. e. s. v. l. a. d. a. c. t. i. o. n. e. s. a. c. p. i. u. s. t. e. p. s. o. n. i. s. v. i. d. e. a. m. n. a. p. a. z. e. s. t. i. u. s. n. o. s. s. e. s. i. p. s. o. n. e. q. u. a. z. c. a. p. s. t. i. t. u. t. u. e. s. t. i. g. n. o. r. e. n. t. u. r.

Constitutio a. vñ de statutis iur. gē. nā et alia multa sta-
tutius gen. vt. s. ti. j. s. ius aut. sed hodie dic. pot. seruit. de
iure civili formatione. nā alia olim et alia hodie est. pote-
stas. vt. j. de bis qui sunt sui vel alie. iur. s. si. quare est de iu-
re gen. inuentione. sed civili formatione. vt. ff. de iusti. et iur.

l. ius ac. k. Natu-
ra qz de iure natu-
rali liberi nasceban-
tur. Contra natura.
i. contra ius natura-
le. cū eo iure omēs
liberi sunt. vt. j. de
liber. s. j. et. s. ti. j.
ius autem.

l. Seruare no. ser-
uum dicitur a seruan-
do et non a seruien-
do sūm ius. sed ta-
bellio dicitur seruus
publicus a seruien-
do. vt. ff. de adop. l.
nō aliter. qui tamē
seruus nō pot. esse. vt
l. de tab. generali
li. r.

l. Capiuntur. ff.
de sta. ho. l. iij. si fi-
ni. s. ius ex acci-
denti.

o. Ex ancillis. licz
patre liberū habe-
ant. vt. j. de i. r. l. d.
rei vendi. l. partū.
Quid si ex ascripti-
cio et libera. Rñ. se-
quit. ventre. vt. i. au-
ten. cō. que ex ascri-
pti. et li. mu. s. j. col-
la. v.

p. Captiuitate. q̄
occasione belli cō-
tingit. quod ē de iu-
re gen. vt. s. ti. j. pr.
s. ius autem. Acc.
q. iure. et est ter-
cius modus vt. l.
de ascripti. tollenda
l. j. s. pe. et est quar-
tus. vt. p. ingratitu-
dinem reuocationis in seruitutem. vt. in auten. vt. liberti de
cetero. s. j. in fi. et. s. illud vero. colla. vj. Accur.

r. Maior. in quo facto sunt quatuor necessaria. scilz qz sit
maior. xx. an. vt. bic. et. l. de libe. ca. l. si ministerium. It. et vt
eo a nimo. vt. precij capiat ptem. vt. bic. et. l. de liber. ca. l. nō
ideo. Itē et qz vere habeat partem. vt. ff. quib. ad libe. pro-
da. nō l. j. Itē qz vendat ignoranti conditionē venditi. vt
ff. de libe. ca. l. liberis. s. si quis scies. Itē et quintū vt. bic. sci-
at conditionē suā vt. ff. si quis ingenuus esse. di. l. ij. Et si qd
horū defuerit iure cōmuni. puocat in ingenuitate als nō po-
terit puocare in ingenuitatem. etiam si manumittit. vt. ff.
de sta. ho. l. homo liber. et. ff. de lib. ca. l. cū pacto. ni. redderz
precium. et dñs sponte acciperet. nec etiam dñs accipere cō-
pellitur p̄cū. licet quidam p̄tra dicat vt. ff. si iuge. esse. di. l. ij.
j. Rñ. et. l. quando licet ab emp. di. l. j. et. j. ti. j. in fi. Sed nū
quid habet in integrū resti. cū sit minor. xx. an. maior tñ. xx.
an. Rñ. non. qz non est mutanda tanta solēntas. et qz nō est
loc. restitutioni vbi res mutat statū. p̄sus amittēdo. vt. ff.
de minoribus si ex causa. s. papi. et. ff. de in. inte. resti. l. diu.
Sed nunquid patri vel affini p̄mittit reuocatio. vel p̄ officia-
um iudicis. vel p̄ rei ven. vtilē. cū ad eoz ignominia respici-
at. vt. ff. de rei ven. l. j. et de libe. ca. l. j. et. ij. Rñ. non. vt. ff.
de capi. di. l. tutelae. s. si libertatē. licet quidā dixerint p̄tra.
ar. dictaz legū. sed certe ibi nō mutauerat statū. sed mutare
volebat. Accur.

l. Genundari. idem si quolibet alio titulo pacia se transfer-
ri in aliu. quod est verū si aliquod lucrū sentiat. vt. l. de lib.
ca. si ministerium. et. ff. de libe. ca. si v̄fruc. s. j. Accur.

t. In seruo nulla differentia. sed videt. contra. nam qui-
dam sunt in dignitate. quidam non. vt. j. de iur. ius. s. sed
pena. et. ff. de vultu. l. sed et si quid. s. j. Itē quidā ordina-

cultas eius qd cuiqz facere li-
bet nisi qd vi aut iure phibet.
Seruitus autē ē s̄to iuris gē-
tū qua quis dñto alieno p̄tra
naturā subijcitur. Serui at ex
eo appellati sūt: qd impato-
res captiuos vendere iubent:
ac p̄ hoc seruare. nec occidre
solent. qui etiā mācipia dicti
sūt: eo qd ab hostibz manu ca-
piunt. Serui sūt: aut nascū-
tur: aut fiunt. nascunt ex an-
cillis nostris. fiunt. aut iure
gentū. i. ex captiuitate: aut
iure civili: cū homo liber ma-
ior. xx. annis ad p̄cū partici-
pandū sese venditū passus
est. In seruoꝝ p̄ditione nul-
la est differentia. in liberis at
multe differentie sunt. aut ei
ingenui: aut libertini sunt.

De ingenuis. Rubrica.

Ingenuus is est q̄ sta-
tim vt nat. ē liber ē: si
ue ex r̄ noba ingenuis m̄imo
no editus est. siue ex duobz
libertinis siue ex altero liber-
tino et altero ingenuo. S; et

rij. quidā vicarij. vt. j. qd cū eo. s. cū aut. Itē alij vetera-
ni. alij nouicij. vt. ff. de edil. c. l. si. et. ff. de publi. ca. l. inter-
dum. Sed dic q̄ nullus est magis seruus q̄ alter. licz quo
ad actus et quo ad militias. et similia sit d̄ra. licet olim ma-
gis vni is ē alter esset seruus vt. l. de no. iur. qui toll. l. vna.

si quis ex matre nascit libera
patre vero seruo. ingenuus ni-
hilominus nascit: quē admo-
dū q̄ ex matre libera et in cer-
to p̄renatus est: qm̄ vulgo cō-
ceptus ē. Sufficit autē libe-
rā fuisse matrē eo tpe quo na-
scit. licz ancilla p̄cepit. Et cō-
trario. si libera p̄ceperit. tēn-
de ancilla facta pariat. placu-
it eū qui nascit libez nasci. qz
nō debet calamitas matrīs
ei nocere qui in vtero est. Et
ex his et illud quesitū ē. si an-
cilla p̄gnans manumissa sit
tēde ancilla postea facta pe-
perit: liberū aut seruū pari-
at. et marcell. p̄bat liberū na-
sci. Sufficit em̄ ei qui in vtero
est liberā matrē vt. medio tē-
pore habuisse: qd r̄p̄z ē. Cū
autē ingenuus aliquis nat.
sit. nō officit ei in seruitute
fuisse. et postea manumissus
esse. sepissime enim institutum
est: natalibz nō officere ma-
numissionem.

De libertinis Rubrica.

tia capitula.

a. Et altero. sic. l. de operis liber. l. qd ex liberta. Accur.
b. Nilominus nascit quia ventris status semp p̄de-
ratur. vt. bic et in auten. p̄stitutio. que ex ascrip. s. j. col. v.
et. l. de rei ven. partū. nisi in casu vt. l. de seruis fugitiuis
l. si. et nisi in murilegulo. vt. l. d. murilegulus. l. qui aut pa-
tre. l. i. et. l. bi. qui. et hoc iure romano. secus iure longo-
bardoz. quia semp in veteriore statu trahit. vbi sit. natri
monij. aliud si concubinatus. nam tunc seruatur ius ro-
manū. qz sequa. ut ventre. Accur.

b. Liber. puta meretrice. Accur. floren.

c. Calamitas. q̄si calamitas. quia itez fuit facta an-lla

d. Vel. pro saltē. Accur.

e. Cum aut. supra dixit qualiter contingat ingenuitas.

nunc qualite. p̄seuerat. Accur. floren.

f. In seruitute. i. in statu serui. Accur.

g. Manumissus. scz de facto. nisi post manumissionem
talem quinquennio steterit. vt. ff. si iuge. esse. di. l. ij. sed illō
hodie correctū est. vt. bic. et. l. vbi causa stat. agi. de. l. si.

b. Natalis. i. ingenuitati que p̄bat p̄ natales. Erat au-
tem natales scriptura cū annis dñi et p̄conizata que dice-
bat lucū esse natū et ingenuū. et deinceps sic erat. nisi tūc
contradiceretur. vnde et in legendis sanctorz intulatur
natale sancti nicolai quando moritur. quasi tūc nascat
nunq̄ moriturus. et scribitur gesta in vita. Vel dic qz na-
tale appellatur prima natiuitas que est de iure naturali.
et omnē hominē dicit lib. r̄ū. vnde dicit seruus iste resti-
tuitur natalibus. i. libertati quā habet de iure naturali. ff.
de na. resti. l. ij.

i. Officere. nisi vendiderit se. vt. s. ti. j. s. p̄. dixim. tunc
non redit in statum primū. vt. ff. de sta. ho. homo liber. q̄
est contra. Accur. floren.

nā olim quidā in
babeant nudū
dñium in seruis.
quidam plenuz.
quidam scimple-
num.

v. Multe qui-
dam ponit bic
fallam notaz. vt
duo sint multz
ar. ad sil. l. j. s. b.
rescriptuz. s. cer-
te ibi sūt tria ap-
pellata. nō dug-
tū. dic ergo qz
tuoz sunt differe-
tie liberorū homi-
vt ingenui. et li-
ber. et latini et de
dicit vt. bic. et. j.
ti. j. de liberti. s.
libertioꝝ. ar. ff.
vi. bo. rap. l. iij.
s. j. q. r̄no. Acc.
De ingenuis.
Rubrica.

Ingenuus
quāz
aliter

qz p̄ sententiam.
vt. ff. de sta. ho. l.
ingen. uñ. Itē p̄
restitutionē na-
taliū. vt. ff. de re
sti. n. ata. Accur.
y. Et duobz sic
construe siue ex
matri. monio sub
audi p̄stante ex
duobz ingenu-
is editus ē. sic
exponē oia sequi

k Manumissionē. de facto. Accur.
De libertinis. Rubrica.
l Libertini sunt. ex iusta. i. vera. sic e contra. vt. j.
ti. j. §. semel. vel iusta qz adeo iuste seruierunt
domino vt meruerint manumitti. vel dic iusta

quia est de iurē
tū. vt. §. ti. ij. §.
seruitus.

o Seruitute. z
huius manumissio
si filius est in ge-
nibus. vt. §. ti. ij. §.
principio. lz gra-
matica dicant eū
libertinū. z ma-
numissum libez
dicunt.

p Manumissio. datō. id est de
rectio. fm it. sic.
ff. §. acquir. re. to.
l. ad. §. cū quis
in fi. Vel dic fm
pla. io. et azo. qz
dat libertatē qua
prius ille seruus
nō habebat. als
i. si dicerem? da-
ri illā quā an ha-
bebat nō dicere.
tur dari. vt. j. de
acti. §. sic itaqz.
Sed oppon. ar
aut quā bebat q
dabat. et sic illi q
dem nulla rema-
net. cū nō habe-
at nisi vnaz. aut
quā nō habebat
qd est absurdū
Sed dic qz dat
quā nō habebat
z hoc pter qz cō-
tingit. qz dat
quod nō dabet
vt. j. qui. al. li. §.
j. z. ff. de usufru.
l. quod nostru.
Accursius.

q Et pro id est

r Nocestate. ff. de iusti. et iur. l. manumissiones. Accur.

s Queres. i. manumissio. Accur. floren.

t Tria genera. si erat vnū et addita sunt tria ergo sunt
quatuor. Rñ. non sequitur. nam si habes tres filios. z na-
scatur hodie vnus. incipis habere quartum. et prius ha-
bebas tres. ergo. vij. quod falsū est. quia quod pmo erat
ppulatur in sequentē numerū.

v Sacris. scilicet sub aspectu populi et antistitis z inter
ueniente qualicūqz scriptura vice actor vt. l. de his. qui
in ec. manu. l. j. et. ij.

x Vindicta. id est causa cognita coram pretore. que ideo
dicitur dari vindicta. qz vindex quidā seruus vitelliorum
primo sic fuit manumissus. ff. de orig. iur. l. ij. §. incitū Vel
vt quidam dicunt fm boeti. vindicta erat virga ptois q
ter pcutiebatur manumissus. et dicebat ptoz ter. aio teli-
berum. ar. l. si aduersus liber. l. ij.

y Amicos. et in hoc et se. ca. necessarij sūt quinque testes.
vt. l. de lat. libe. l. j. §. sancimus. et. §. si quis. Accur.

z Quilibet. vt in codicillis. vel in testamento min? solē
m. quod val et inter patrē et filios. vt. l. de testa. l. hac cō-
sultissima. §. ex imperfecto. Accur.

a Sed et alijs. pter supradictos. Accur. floren.

b Qui. scz modi. Accur.

c Ex veteribus. scz ex legibus alioz impatorū. vt. l. q.
ex cau. serui. propze. lib. accip. per totum Accur.

d Hostis. vt. l. cōmuniā de manu. l. si. et in auten. de
monachis. §. ij. colla. j.

e Serui. semper. quasi dicat quando cūqz et etiam in-
uiti. vt. l. de testa. ma. l. si. §. ij. licet secus sit in filijs. vt in
auten. qui. mo. na. et. sui. §. generaliter. colla. vj.

f Transitu. id est dum transit. et est ratio. quia tunc eo fieri
poterat. vnde aliud est quando manumissio nō poterat fieri
sine pretore. vt. j. r. j. §. eadem. Item aliud est in contentio-
sa iurisdictione. que scilicet redditur in iurium. vt. ff. de ver.
obliga. inter stipu. §. j. et. l. de vlla. a. pcedente. Accur.

g In balneū. tūc
enim videbat non
valere. quia p gau-
dio quodlibet con-
cederet.

b In theatrum.
id est in locum vbi
homines stant ad
videndum. et ideo
multo magis si als
quocūqz vadat.
Accur.

i Libertinorū. id est
erat d seruus. vt. l.
d nu. iij. qui. tol. l. j.
Accursius.

k Modo. id est
aliquando.

cū ptoz aut ples aut pconsul
balneū vlin theatrū eant.

Libertinorū ac stat? tripri-
tus atca fuer? nā q māumit
tebant. mō maiorē et iustaz
libertatē psequant? z fiebat ci-
ues romani. mō minorē? z lati-
ni ex lege iunia nozbana fie-
bāt. mō inferiorē? z fiebat ex le-
ge eliescētia rediticiozū nu-
mero. Sz rediticiozū qdē pel-
sima pditio iā e. mltis spibz i
resuetudinē abijt. latioz vo-
nomē nō frequētabat iōqz no-
stra pietas? dia augē? z melio-
rē statū reducere dīderās du-
abus ptoz bō? h emēdauit z in-
pstinū statū reduxit. Quia et
a pimis vrbis rome cū abulis
vna atqz simplex libtas p re-
bat? i. ea dē quā hēbat manu-
missor. nisi q. l. libtin? sit qui
māumittit. lz māumissor un-
genus sit. Et rediticios? q-
dē p ptoz nraz expulimus:
quā pmulgauim? iter nraz de-
cilioes p quas suggerēte nob
tribūiano viro excelso qstore
nō atiq iur? altercatōes pla-
cauim?. Latios ac iunianos z
oem q circa eos fuerat obfnā

l Minorem. id est mediam. vt. j. de capi. di. §. j. et. ff. d auro

et argen. lega. l. qui lance fm Jo.

m Rediticioz. id est vocabantur rediticij. et erant inducti
hac lege eliescētia que et multa alia induxit. z erant hi so-
to tpe vite sue serui. et tunc fiebant liberi cū moriebant. qd
pderat. quia bona vt peculū a dño nō occupabant. sed in
latinis e contra fiebat. vt colligit hic. z ex eo q min? hēbant
rediticij. vt et. j. de succes. liber. §. si.

n Pter. id est nos qui sumus pñ. Accur.

o Conditōibz. vt. l. de lat. li. col. l. j. et. l. de rediti. li. col. l. j.

p Lo ipetebat. s. manumissis. fm hoc nota tria tpa. in pri-
mo et vltimo scz vniuersus idem iuris ē. sed in medio hoc ius
pstinū fuit inductū. vt. j. de succes. lib. §. vltimo. Accur.

q Libertin? ex quo contingit multiplex effectus. in primis
circa obsequiales opas. scz que sunt in faciendo vt de assur-
gendo sine in non faciendo. vt d non vocando in ius. que ip-
sa natura patrono debentur etiam sine impositione. vt. l. d
in ius vo. l. venia. et. ff. de condi. inde. si non sortem. §. liber-
tus. Item reuocatio in seruitutem ppter offensam. vt. l. de
libe. et eoz. li. l. si manumissor. et alia multa. sed hodie bec om-
nia tollunt. pter ea que ipsa natura debent. vt in auten. vt
liberti. de cetero. §. j. col. vj. que est contra.

r Et d editicios. qd dixerat in genere nūc p species ponit.
vel quod pinctum dixerat nūc diuidit.

s Altercationes. quas nō habemus. sed quare nō erant ser-
ui sicut illi qui penitus sunt serui cū toto tpe vite sue seruire
cogerent. Rñ. fm io. q erant liberi licet seruire cogerent. vt
l. cōia de ma. l. j. §. fm autē.

t Latinos. aut iunianos. i. ex l. iunia nozbana inductos. vt
§. co. §. libertinorū.

¶ Omnes sic construe. 7 oēs libertos donauimus. i. bo-
norauimus ciuitate romana. i. plena libertate. vt. s. e. s. liber-
r. Discrimine. i. differentia habita. nec et. tis. tinor.
manumissi. vt etiam infans possit māmitti. imo etiā in vē-
tre cuz q̄tum ad hoc habeat. p. nato. vt. ff. de sta. bo. q̄ in vte-
ro. nec domini ma-
numittentis. dum
tū habeat. xx. annos
vt. j. ti. j. s. eadem.
nec in modo mā-
mittendi. s. in testa-
mento. seu inter vi-
uos quodq̄ modo.
vt. s. e. s. multis.
y Antea. s. q̄ veni-
ret ista praua cou-
ditio.

¶ Ciuitate roma-
na. i. plena liberta-
te.

¶ Decorauimus.
i. honorauimus.

¶ Aditis. s. eis
quos habuimus. s.
e. s. multis autem
7 sunt additi nouē

¶ Dum? si dñs egro-
tante seruū suū de-
iecerit. Secūdo? si
ancillā vendidit et
si p̄stitueret manū
injectionē seruauit
7 idem p̄. s. p̄. p̄. p̄.
tuit. Tertius si ser-
uū p̄leatū defuncti
funus p̄cesserint.

¶ Quartus si etiā ex-
p̄ressit euz velle eē
latinū. Quintus si
sub p̄dione relicta
libertate heres an
conditionē manu-
miserit. Sextus si
in iudicio liberali a
dño supatus fuerit
7 p̄cū p̄o dño so-
lutum fuerit 7 ipe
postea accepit. Se-
ptim? si ancillā su-
am maritauerit ali-
cui libero. Octau?
si corā actis filium
nominauerit seruū suū. Non? si instrumenta seruitutis red-
diderit. vt probant bi modi. C. d. la. li. col. l. vna. s. sed scim?
vsq̄ in fi. Accur.

¶ Sola. s. libertas plena. In p̄senti. i. in p̄suetudine.

¶ Quib? et ex quibus causis ma. non licet. Rubrica.

¶ On tñ cuiq̄. Quis. s. ti. j. s. multis. 7. s. si. dicitur
sit quilibet manumittere posse nō tñ. s. i. c. de
exbere. li. in prin. Fraudē hoc exponit. e. s. in
fraudem. Accur.

¶ Manumittit. s. inter viuos vel in vltima voluntate. s. nō
institueno. nā tunc esset liber et heres. vt. j. p̄. s. 7. ff. q̄. et
a qui. l. si mortis. Accur.

¶ Agit. s. vt noceat creditoribus. sibi tamē nocet si velit re-
uocare. vt. l. de seruo p̄. da. ma. l. si creditoribus.

¶ Eliescentia. s. uilis est rō. qz lex vult. j. de vsuc. s. furtiue

¶ Licet. id est licitū est. Accur. floren.

¶ Seruū. suū. s. vnū 7 nō plures. vt. ff. d. bere. insti. l. ei q̄ sol-
uendo. 7 etiā in fraudē creditor. vt. l. de nece. seruū. l. j.

¶ Solus. 7 in casu et cū alio vt. ff. 7 bere. insti. l. q̄ soluēdo.

¶ Necessari? qz siue velit siue nolit cogit esse heres. vt. j. d.
bere. qua. et dif. s. j.

¶ Exstitit. quo vltim o casu seruus substitutus est heres

¶ Eadē lege. s. que p̄buit. eadē ex iusta cā p̄cedit. vt. hic.
et. j. e. s. eadem. Et rec? s. est prouisum.

¶ Egentes. no. hic q̄ fauet paupertati. sic. ff. d. trans. cū bi. s.
si in annos. et. l. de epil. et de. si quis ad vedinandā. s. pe.
et. ff. de of. p̄. l. illicitas. s. si. ar. contra. ff. de exu. tu. et cu. l.
spadonē. s. si. et in auten. de testi. s. j. col. vñ. et illud. pauper.

tiā alia p̄stitutiōne p̄ eiusdem
questoris suggestiōne cor̄ri-
mus: que inter imperiales ra-
diat sanctiones. Et omēs li-
bertos nullo. nec etatis mā-
missi. nec dñi manumissionis.
nec in manumissionis mō di-
srimine? habito sicut iā an-
tea? obsuabat. ciuitate? ro-
mana decorauim? Adtis mo-
dis additis? quos possit li-
bertas seruū cū ciuitate ro-
mana q̄ sola ē i p̄senti p̄stari.

¶ Quib? 7 ex quib? causis ma-
numittere nō licet. Rubrica.

¶ On tñ cuiq̄ volenti
manumittere licet: nā
is qui in fraudē credi-
torū manūmittit nihil agit: qz
lex eliescentia? impedit liber-
tate. Licet? aut dño q̄ sol-
uendo nō ē in testō seruū suū
cū libertate h̄des instituire
vt liber fiat heresq̄ ei solus? 7
necessari? si mō nemo ali? ex
eo testō heres ex iterit? aut
qz nemo h̄res script? sit: aut qz
is q̄ script? est q̄libz ex cā h̄res
ei nō extitit. Idqz eadē lege
eliescentia? p̄uū ē 7 recte. val-
de ei p̄spiciendū erat. vt egen-

vbiz iacet. l. 3. ecōtra vica? Cantabit vacuus coram la-
trone viator.

¶ Del. pro saltē.

¶ Haberent. sic. ff. d. interroga. act. l. 7. qz in prin. et. j. de
bo. pos. s. quos autem.

tes? hoies q̄d ali? h̄s extitu-
rus nō eēt. vel? seruū suū ne-
cessariū h̄dem h̄erēt? q̄ satis-
factor? eēt creditorib?: aut? b̄
eo nō faciente: creditores res
h̄ditarias seruū noie vendāt
ne iniuria? defunct? afficiat?
Idē? iuris est? 7 si sine lib-
tate seruū h̄s institut? ē. Qd
nra p̄stō? nō solū in dño q̄ sol-
uendo nō est: sed generalit̄ cō-
stituit. noua hūanitatē rōe:
vt ex iosa scriptura? istōis? et
libertas ei cōpetere videatur
cū nō ē verisimile eū quē he-
redē sibi elegit. si p̄termiserit
libertatis dationē. seruū reā-
nere voluisse: 7 neminē sibi he-
redē fore. In fraudē? at cre-
ditorū manūmittere videt: q̄ vñ
iā eo tpe quo manūmittit sol-
uendo nō est: vñ q̄ datis lib-
tatib? resitur? ē soluēdo esse.
P̄ualuisse? tñ videt: nisi ani-
mū quoqz fraudādi manūmis-
sor habuit nō ipeari? liberta-
tes: quis bōa ei? creditorib? nō
sufficiat. Sepe? em̄ d facultā-
tib? suis apli? q̄ in his ē: spe-
rant homines. Itaqz tunc in-
telligimus impediri liberta-
tem cum vtroqz? nō fraudant

¶ Aut b̄ eō nō fa-
ciente. i. nō satis-
faciente credito-
rib? eo seruo nūc
libero facto.

¶ Serui. quon-
dā. sed modo. li-
ber est.

¶ Iniuria. quo-
ad famā que eti-
am post mortē
quandocqz dam-
natur. ff. de accu-
sa. l. ex iudicioz

¶ Idēqz. liber-
tate. nō q̄ dicat
instituto te sine li-
b̄rtate. qz tunc
non esset heres.

¶ Statim dicit i-
sibi. s. s. p̄. p̄.
termisit dationē
libertatis.

¶ Constitutio.
vt. l. de necessa-
rijs seruū bere.
insti. l. quidam.

¶ Scriptura.
sicut ex datione
tutele. vt. j. q̄ da-
tu. pos. in prin.

¶ Cū nō. hec est noua ratio de qua p̄dicit mōdo. s. lex
ipsa antiqua fuit. vt. j. de bere. insti. s. j. que est contra.

¶ In fraudē. sic. ff. e. ti. s. q̄ 7 a q̄. ma. libe. n. l. in fraudē.

¶ Soluēdo. cū et sciat se habere creditores. vt. ff. qz in
frau. credi. l. omnes. s. lucius.

¶ Non est. et nunc erit. pe. us.

¶ P̄ualuisse? iam quidam dicebant q̄ sufficiebat sol?
euentus. a? dicebant q̄ erigebat vtrūqz. s. fraus et euen-
tus. et ista sententia p̄ualuit. tamen ex p̄dictis vñ
batur sufficere euentum solum tñ. 7. Accur.

¶ Impediri. hic diligenter attende. q̄ si directa betur li-
bertas. nō sol? iter viuos. sed etiā vltima voluntate. duo
necessaria sunt. s. consiliū hoc est fraus et euentus. vt. hic
et. ff. e. l. in fraudē. 7. l. e. l. j. In? deicommissaria sufficit eue-
tus. vt. l. qui manu. nō pos. l. si. Et est rō qz facilius liber-
tas de facto data ab herede reuocāt. q̄ a defuncto. cui?
videbat dispositio lex. vt. ff. d. fideicō. liber. l. iij. s. si i frau-
dem. In alijs aut alienationib? que in frau. credi. fiunt.
dic vt. j. de acti. s. item si quis in fraudem. Accur.

¶ Sepe. rñdet tacite obiectioni. quomō potest esse ani-
mus bonus cū ipsa veritate fraudet eos. rñdet. sepe ei 7. e.

¶ Sed ar. contra. l. de rescin. ven. l. quisquis.

¶ Cū vtroqz modo. cū fraus. s. et euentus interuenit. vt
subiāt. et facit ad hoc. ff. q̄ et a qui. manu. li. l. in fraudē.

¶ Consilio. nota quē teneri de consilio. sed p̄tra. ff. mā.
l. j. s. si. sed hic fuit consiliū fraus. et ideo nō fuit tale con-
siliū. Accur. s. ius.

¶ Eadem lege. s. de qua est habita mentio. s. e. in prin.

m Minor sufficit ergo si non sit minor. xx. an. etiam si non sit maior: ut qz tetigit vltimū die. xx. an. vt. ff. d. manu. l. j. sicut in testamento favore sui. vt. ff. de testa. qua. etate. n. **Quidam hoc expone. vt. s. ti. j. S. multis.**

o **Concilium. i. apud locū illū vbi habet sup hoc delibe ratio. z sic ponit id quod sit. p eo vbi sit. vt. ff. d. iu. sti. z iur. l. pe. S. si. Del dic apud eos qui presunt p alio. vt sit oēs habentes ordina nam iurisdictionē. etiā minimi magistratus. cū hoc sit devoluntaria iurisdictione. vt. ff. de offi. pcon. et. l. l. n.**

q **Patres. sed qualiter pōt filii habere seruū suū patrem. vel econtra. vel frater fratrem suū: siue sororē. Rñ. bene. vt quia instituit dñs filius serui sui beredes vel filius ancille vel econtra. z sic de alijs. quo si sit instituit beres liber et dñs oim bonoz quorum dñs fuit testator. vt. s. e. S. j. z. ff. d. acq. pos. cū beredes. Itē pōt esse. vt habeat. qu. s. filius ex ancilla sua. nam est seruus et fili. vt. l. cōia d. na. l. si. z econtra. si seruus habeat filium ex dña. naz filius est et liber et dñs cum ven**

trem sequatur quo ad statum. vt. l. de rei ven. l. partum. licet possit ipse et dña accusari. vt. l. de mu. que seruus p. p. l. j. et. j. de bere. insti. S. j. Accur.

f **Pedagogū. i. qui ab initio instruit pueros. a pedos qd est puer z gogos quod est ducere. quasi dicatur ductor siue gubernator puerorum.**

t **Aut. num. passiuē quē vel quā alius aluit. vt differat a superiorē. Accur.**

v **Collectaneum. qui simul mecum lactauit. quē fratrem bonū appellant.**

e **Ducatur. prestito super hoc sacramento. vt. ff. d. ma. vii. l. collectaneus. in fi.**

y **Iusta causa. vt infirmitatis. que tribuit dilationē. vt. ff. si quis. caut. l. ij. et. iij. et. ff. d. re iudi. l. questū. vltima qualibet iusta. vt. ff. ex qui. ca. ma. l. j.**

z **Decem z septem an. Sed quomodo minor. xv. an. pōt esse procurator. vt. l. de procura. exigendi. et. ff. de pcur. si minor. Rñ. bic ad negocia sit nō autē in iudicio sic z als ē differentia inter hos procuratores. vt. ff. man. da. si pcuratore. S. j. Accursius.**

a **Semel approbata. i. manumissionis. et apud p alio. d. Siue falsa. q. d. si dixit filiū. licet non sit. vel patres vt similia. licet hec ita non sint. fm quosdam. Qd reprobo. cum id quod falsum sit nihil sit nec prestat cam. vt. ff. de ver. sig. paulus. z. l. si ex fal. instru. p totū. et. ff. de excep. rei iu. l. qui agnitis. Unde dic vera. i. iusta. falsa. i. iniusta. vt quia dixi eum locū meū fuisse in armis vel in scholis. quod inducēbā p iusta causa. et fuit talis cā vel siml' approbata. licet non debuerit approbari. sic. ff. de le. j. si fide iussor. S. si. et. ff. de in inte. re. l. omnes. sic econtra iusta p vera. vt. s. ti. j. in prin. Accur.**

creditores i. z consilio manu mittētis z ipsa re eo q bona n sunt suffectura creditoribz.

Eadē lege eliescētia dño minoris anis. xx. nō alit manumittere pmittit: q si vidicta apō p alio iusta cā māumissionis approbata fuerit manumissi. Iuste at māumissionis cāe he sūt. veluti si qz patre aut mres. filiū fillāue: aut frēm sororēue naturales: aut pedagogū aut nutrice: aut educatores: aut alumnū alū nāue: aut collectaneū manumittat: aut huius pcuratoris habēdi grā: aut ancillā mrim onij cā: dū tñ intra sex mēses vroz ducat nisi iusta cā ipedi at z fu q māumittit pcurator hūdi grā n̄ minor. xvij. an. manumittat. Sed aut cā approbata: siue vera siue falsa sit. nō retractet. **Cū ergo certus modus māumittēdi minoribz. xx. anis dñs p legē eliescētia pstituit sit euelebat vt q quatuordecim annos expleuerat: lz testm facē possit: z i eo sibi heredē instituere: legata**

Retractetur. quia nihil facile imutandū est ex solēmbus vt. ff. de in inte. r. n. diuus. Sed contra. ff. de excu. tu. l. s. re pbari. l. Rñ. Sed hoc favore libertatis. illud favore sanitaq d. Cū ergo constitutus sit. nam cum dicit sine causa non posse manumitti. ergo econtra cū causa valet manumissio.

qz relinqre possit. tñ si adhuc minor sit viginti annis libertate suo dare nō poterat. qd nō erat ferendū. si is cui toto rū suoz bōzin testō dispositō data erat. vni suo dare libertate nō pmittebat: qre nō silt ei q. eadmodū als res: ita et seruos suos in vltia volūate disponere: quē admodū voluerit pmittere. Libertatem eis possit p̄stare. S. cū libertas inextimabilis res sit: z ppter hoc ante vicesimū etatis annū antiquitas libertatē seruo dare phibebat: iō nos media quodamō viā eligentes: nō aliter minori viginti anis libertatez in testō dare seruo suo pcedim: nisi. xvij. annum impleuerit: z. xvij. annū attingerit: Cū ei antiquitas hō etatē z p alijs postulare pcesserit: cur nō etiā sui iudicij stabilitas ita eos adiunare credatur vt et ad libertates dandas seruis suis possint puenire.

De lege suffia canina tollenda. Rubrica.

net. vnde est inextimabilis. vt hic. et. ff. de re. iur. l. libertas. et quia antiquitas aliter statuēbat cui est deseruendū vt. l. de testa. l. testamenta. quare vltis allegationibus soluit. media eligens viā. sic. j. de rerū vi. S. cūz ex aliena. licet sit ar. d. ff. de neg. gest. nescimus. in fi. z. ff. de in rem versu pro patre S. idem querit. Accur.

g **Media. Nota mediā viā. sic. ff. si pars beredi. pet. l. antiqui. Accur. floren.**

b **Impleuerit. sed hodie ex quo testari possunt. et libertates relinquere possunt. vt in auten. vt spon. lar. colla. ir. S. j. quod erat. lio. si in vltima voluntate velit quis libertatē relinquere. quod patet ex verbo relinquere. qd in dicto auten. positum est. quod ad morientes tñ spectat. vt. ff. de ta. exbi. l. j. S. si. Sed quid si inter viuos velit quis māumittere. Rñ. non potest. nisi habeat. xx. an. vel nisi causa cognita. cūz nec liber iste. nec auten. loquat nisi in vltima voluntate. vñ seruatur tenor eiusdem legis eliescētie cum nō sit correctus. vt. l. de appel. l. precipimus in fi.**

i **Antiquitas. vt. ff. de postu. l. j. S. in itium.**

k **Postulare. i. desiderium amici sui vel clientuli sui corāz iudicibus exponere. vt. ff. de postu. l. j. S. j. non autē pro se poterit esse in iure. vt. l. de aut. pstan. l. daruz et est ratio. quia quando p alio accedit sibi imputet qui tali cōmittit causam suam. vt. ff. de minor. l. cum mandato.**

l **Peruenire. interrogatiue legas. et respondeas nō est rō quare sit diuersum. ergo et idem ius pat uenduz est. vt. ff. de ver. obliga. l. a ticio in fi.**

De lege suffia canina tollenda.

sic. ff. de eden. si qz ex. S. p̄tor. et. S. phibet. et. ff. d. pac. iurisdictionū. S. p̄tor et. S. dolo malo. e Testamentoz. si est masculus. scia vero in. xij. vt. ff. d. testa. qua. etate. et. ff. de liber. le. aurelio. S. catus.

f **Sed cum libertas. vsqz buc allegā nō inuit q eodez. pe possit māumittere q testari. nunc econtra duas rationes considerans. z quia in extimabilis est libertas. cum se vendat quis se. precium ad venditorum nō transit impenes emptorē cū demqz dñm reman**

Ege suffia. cert. vt ultra duos vel tres forte nō
possit in vltima voluntate manū mittere. Accu.
Modus. id est numerus.
Quā. s. legē suffiā caninā. forte a quodā q̄ canis
vocabat̄ inductā. vt in publicio dicitur. vt. j. de acc. §. alie.
nā canis seruabat
naturā. qui stat in
palea. qui nec sibi
pōt h̄re paleā. nec
aliū p̄mittit accipe
re. sic nec sibi pote
rat tenere seruos.
q̄ moriebat̄ vt. j.
de dona. §. j. nec li
bertatem paciebat̄
eis dari. vnde me
rito canina dicitur
vt sit p̄sequens no
men rei. vt. j. de do
na. §. e. et aliud.
p̄ Impedientē. i.
impedimentū affe
rentem.
q̄ Inuidiam. no.
p̄tra inuidos.
r̄ Familia. i. oēs
seruos qui familia
dicunt̄. vt. ff. d̄ ver
bo. sig. p̄nunciato.
§. j.

Causa. vt fraus
vel etas manumit
tentis. vt. §. ti. j. in
in p̄m. z. §. eadez.
t̄ Moxentibus.
sed quomodo pōt
aliquid adimī cum
nihil habeant. nāz
mors omnia abstu
lit vt in autē. d̄ nu
pti. §. dei ceps. col.
iij. R̄n. dic̄ m̄d̄ie
tibus. i. ad mortez
tendentibus. quā
laborabat̄. in extre
mis vel quasi. vel
etiaz erat san̄. sed
timore mortis hoc
faciebat. ff. de dona. causa mor. l. ij. z. ij. z. se. Ac.
v̄ Adimere. no. h̄car. q̄ ea que sūt inter viuos trabunt̄.
ad voluntates vltimas. sic ecōtra. ff. de pac. l. pactū.
r̄ De his qui sui vel alieni iuris sunt. Rubrica.

Equitur de iure p̄so
naz alia diuisio. Nam
quedā p̄sone sui iuris
sunt quedam alieno iuri sub
iecte sunt. Rursus earuz que
alieno iuri sunt subiecte. alie
sūt in pt̄ate parentū : alie in
pt̄ate d̄noz. Et eadem itaqz
d̄ his q̄ alieno iuri subiecte sūt
nam si r̄gnauerim̄ q̄ iste p̄so
ne sūt. sūt̄ itelligem̄ q̄ sui iur̄
sunt: ac prius dispiciamus de

Sunt quedam alieno iuri sub
iecte sunt. Rursus earuz que
alieno iuri sunt subiecte. alie
sūt in pt̄ate parentū : alie in
pt̄ate d̄noz. Et eadem itaqz
d̄ his q̄ alieno iuri subiecte sūt
nam si r̄gnauerim̄ q̄ iste p̄so
ne sūt. sūt̄ itelligem̄ q̄ sui iur̄
sunt: ac prius dispiciamus de
quid libertas data d̄no vel a lege quod sit interdum. vt.
L. d̄ ser. qui pro p̄mio liber ac. p̄ forum. z̄ in autē. de mo
nach. §. ij. col. j. domino queritur. R̄n. non. nam licet que
ratur. seruo libero em̄ nō pōt dari libertas vt. ff. de fidei cō
miss. liber. generaliter. §. si homini. tamen eo ipso momen
to sic fit liber vt dominū nō habeat. et sic bec oppositio ē
de puncto. sic et als. vt hic vadit romā. et hic facit domū.
non est tamen verū eū inisse vel opus fecisse. licet sit i
v̄ timo momento p̄ficiendi. sic. ff. quod me. ca. l. exta.
ḡ Ad d̄no. vel quasi d̄no. vt fructuario. z̄ bo. si. pos. q̄b̄
querit̄ ex duā? c̄ais. vt. j. p̄ q̄s p̄. no. acqui. §. de h̄il.
b̄ Acq̄ rit̄. no. h̄ duos effect̄ d̄nice pt̄at̄. z̄ est tercius
vt nō torqueat̄ in d̄m̄ nisi in casib̄. vt. L. d̄ q̄m̄b̄? . j. z̄
i. Sed hoc tpe. licet. i. licitum est. I. seruus.
k̄ Cognita. vt q̄ cū v̄roze inuenerit. vt sūt delicto. q̄ casu
etiā occider̄. z̄. vt. ff. de ver. ob. q̄ seruu. z̄. ff. d̄ le. j. quid er
go. §. si beres. z̄. ff. ad. l. iul. d̄ adul. marito. §. j. Si aut̄ als
delinquit vel d̄no nō obedit̄. gitime. eum corrigere pōt.
non tamen vltra modū boni viri arbitrio p̄bensum. vt
L. de emen. seruo. l. j. Sed nunquid sine cā verberare pōt
R̄n. sic modice s̄m̄ io. vt. L. de emen. ser. l. j. Licet pla. vi
rerit q̄ non. als. i. s̄m̄imis corripiat sine culpa. tenet̄ vel
vendere vel lege. cor. d̄ sicca. vt hic sequit̄. z̄. ff. e. ti. l. j.
l̄ Constitutione. cuius verba sunt. i. e. §. si.
m̄ Seruū alienum. sed certe qui seruū alienum occidit
lege aquilia tenetur. vt. j. ad leg. aquil. in p̄m. que actio
hic habere locum non potest. cum non domino. imo cō
tra dominum daretur. quod esse non debz. vt. ff. ad. l. aq̄.
item mela. §. legis. Sed dic̄ q̄ hoc est veruz q̄sum ad cri
minalē penam legis corne. de sicca. vt. j. de pu. iij. §.
it̄ lex. que pena tam in seruis q̄ in liberis locuz habet. vt

Ege suffia cania cer
tus modus p̄stituit. as
erat in r̄nis testamē
to māmittēdis: quā quasi
libertate impedientē: z̄ quodā
modo inuidā. tollendā eē cē
suim̄? cū satis fuerat in huma
nū. viuos quidē iniaz h̄re. r̄tā
suā familiā libertati donare
nisi alia causā impediat li
bertatē: mori. itibz̄ aut̄ ad i
mere h̄m̄i licentiam:

**De his qui sui vel alieni
iuris sunt: Rubrica**

Equitur de iure p̄so
naz alia diuisio. Nam
quedā p̄sone sui iuris
sunt quedam alieno iuri sub
iecte sunt. Rursus earuz que
alieno iuri sunt subiecte. alie
sūt in pt̄ate parentū : alie in
pt̄ate d̄noz. Et eadem itaqz
d̄ his q̄ alieno iuri subiecte sūt
nam si r̄gnauerim̄ q̄ iste p̄so
ne sūt. sūt̄ itelligem̄ q̄ sui iur̄
sunt: ac prius dispiciamus de

Aduertere. i. auio vertere. z̄ cogitare vt dicit catho.
e. Enc. improprie ponit pro fuisse. vt colligit colligit. z̄. ff.
e. l. j. et er at ea dem patri in filium. vt colligitur scdm̄ vna
fram. ff. de liber. et postbu. l. in suis. z̄. j. de nota. §. si. z̄. L.
de pa. p̄o l. si.

his q̄ in potestate nōz sunt.
In potestate itaqz d̄noz
sunt serui. que quidē potestas
iurisdictionū est. nam apud oēs
perez gētes animaduertere
possumus d̄nis in seruos vite
necisqz potestate esse. z̄ quod
cunqz p̄ seruu a quiritur: id
domino acquiritur. Sed
hoc tempore nullis hoibus q̄
sub impio nostro sunt: lz̄ sine
causa legibz̄ cognita i seruos
suos supra modū seuire. nā ex
p̄stitutione diui pij antonini:
q̄ sine cā seruū suū occiderit
nō min̄ puniri iubet̄ q̄ si suū
alienū occiderit. S̄z r̄ma
ior asperitas d̄minoz eiusdē
principis p̄stitutione coerced̄
Nam consultus a quibusdā
presidibus puinciaruz de his
seruis qui ad edem sacraz vel
ad statuas principū p̄fugiunt
p̄cepit vt si intolerabilis vide
atur seuitia d̄minozum: co
gantur seruos suos b̄ois con
ditionibus vendere: vt p̄ciuz
d̄minis daretur z̄ recte. expe
dit em̄ reipublice ne q̄s re sua

Quod dicitur.
scdm̄ iuste. scdm̄ q̄
dā. vt. ff. d̄ acq̄.
pos. q̄ d̄m̄ in si.
S̄z certe hoc eē
non pōt. nā si q̄
rit. ergo d̄no. q̄z
sibi nō. vt infra
p̄ quas p̄so. no.
aqui. §. it̄ serui.
z̄. ff. de acqui. b̄ e
re. placet. Qua
re dic̄. q̄ semper
d̄no queritur. eti
a. si quid p̄ do
lum vel metum
seruus acquirat
vt. ff. p̄ emptore
l. ij. §. cellus. z̄. §.
p̄po. z̄. §. si suū
hoc solo inspecto
an queratur. nisi
in casibus. quod
dic̄. vt. j. d̄ m̄. ser.
§. sed cū. nec ob.
dicta. l. q̄d serū?
qui non querit̄
d̄no vt sibi rema
neat. nam tenet̄
reddere. S̄z nū.

quid libertas data d̄no vel a lege quod sit interdum. vt.
L. d̄ ser. qui pro p̄mio liber ac. p̄ forum. z̄ in autē. de mo
nach. §. ij. col. j. domino queritur. R̄n. non. nam licet que
ratur. seruo libero em̄ nō pōt dari libertas vt. ff. de fidei cō
miss. liber. generaliter. §. si homini. tamen eo ipso momen
to sic fit liber vt dominū nō habeat. et sic bec oppositio ē
de puncto. sic et als. vt hic vadit romā. et hic facit domū.
non est tamen verū eū inisse vel opus fecisse. licet sit i
v̄ timo momento p̄ficiendi. sic. ff. quod me. ca. l. exta.
ḡ Ad d̄no. vel quasi d̄no. vt fructuario. z̄ bo. si. pos. q̄b̄
querit̄ ex duā? c̄ais. vt. j. p̄ q̄s p̄. no. acqui. §. de h̄il.
b̄ Acq̄ rit̄. no. h̄ duos effect̄ d̄nice pt̄at̄. z̄ est tercius
vt nō torqueat̄ in d̄m̄ nisi in casib̄. vt. L. d̄ q̄m̄b̄? . j. z̄
i. Sed hoc tpe. licet. i. licitum est. I. seruus.
k̄ Cognita. vt q̄ cū v̄roze inuenerit. vt sūt delicto. q̄ casu
etiā occider̄. z̄. vt. ff. de ver. ob. q̄ seruu. z̄. ff. d̄ le. j. quid er
go. §. si beres. z̄. ff. ad. l. iul. d̄ adul. marito. §. j. Si aut̄ als
delinquit vel d̄no nō obedit̄. gitime. eum corrigere pōt.
non tamen vltra modū boni viri arbitrio p̄bensum. vt
L. de emen. seruo. l. j. Sed nunquid sine cā verberare pōt
R̄n. sic modice s̄m̄ io. vt. L. de emen. ser. l. j. Licet pla. vi
rerit q̄ non. als. i. s̄m̄imis corripiat sine culpa. tenet̄ vel
vendere vel lege. cor. d̄ sicca. vt hic sequit̄. z̄. ff. e. ti. l. j.
l̄ Constitutione. cuius verba sunt. i. e. §. si.
m̄ Seruū alienum. sed certe qui seruū alienum occidit
lege aquilia tenetur. vt. j. ad leg. aquil. in p̄m. que actio
hic habere locum non potest. cum non domino. imo cō
tra dominum daretur. quod esse non debz. vt. ff. ad. l. aq̄.
item mela. §. legis. Sed dic̄ q̄ hoc est veruz q̄sum ad cri
minalē penam legis corne. de sicca. vt. j. de pu. iij. §.
it̄ lex. que pena tam in seruis q̄ in liberis locuz habet. vt

ff. ad l. cor. de sicc. l. f. §. Interdū etiā civiliter tenet si al-
terius interest. vt. ff. de pigno. seruu. c. re. q. s.
vel fructuarij. vt. ff. ad l. a. qui. sed si p. p. etatis.

Sed et maior. id est magna. vel maior q. equū sit.
o Consultus. i. interrogat. sic. ff. de pac. l. itē q. §. si. vii
illud. Cōsulo te
querens tibi cō-
sulo p. filius dās.
Accursus.

P Edes sacra.
ad que loca et oli
et hodie p. fugiūt
circa que distin-
gue. vt. dicitur in
auten. de man.
prin. §. neq. au-
tem.

Q Logatur. no-
ta hic q. aliq. co-
gitur vedere re-
iuam.

R Bonis con-
ditionibus. f. vt
p. cum habeat. et
ad dñm primuz
ñ reuertat amo-
do. vt. j. prime.
et. §. si. in fi. Acc.
f. Et recte. f. p.
cepit.

T Etat. q. in-
terest p. capis lo-
cupletes su. se
h. re subiectos. vt
in auten. vt iud.
sine quoq. suffra.
§. cogitatio. col.
ii. Et nota q. il-
lud qd. interest p.
uati p. principali-
ter. et reipu. inter-
est s. c. dario. vt
supra dixi m. de
iusti. et iure. in fi. ar. p. tra. ff. so. ma. etiam. §. licet. Accu.

Martianū. p. consulē eutice. vt. ff. eo. l. ii.
o Dominoz. bincede allegat. et duas p. dñis rāones
vel dicta ponit.

Alibatam. id est non dñinutam.
3 Interest. id est eis p. dicit vt seruos nō perdant. et
dic denegat. sez a nobis. vel dic interest. i. ad eos p. tinet ne
denegatur. f. a te dominis. cum forte vxor. vel filij vel alij
dñi familiares inferant bec. sed p. ma verior.

Inuriam. quā patiuntur iure naturali inspecto. non
iure civili. vt. j. de iuu. §. seruis. contra. Accur.

Denegat. sic. ff. de offi. p. re. vr. l. j. §. qd. autē.
c Infamī. i. infamata seu magna iniuria.
o Fraudem. vel euidentem. quia non obedit. vel calli-
de dicens non esse illū seruū qui fugit. Accur.

De patria potestate.
e Potestate. hoc verbum multis modis su-
mitur. vt. §. p. ri. ti. diximus. §. j.
f Iustis. que sunt iuste dicitur. j. ti. p. ri.

Muptie. et dicunt ab obnubendo. i. velādo. qz
velate incedere debent. vt ait ysi. sed matrimonij dicitur
ideo. quia mulier nubit vt mater fiat. et he. duo nomina.
licet diuersis rōnibus idem significant. Item piugium. et
connubiū. et p. ortium. vt. §. de ritu nup. in eo iure. §. hoc
caput. licet hoc vltimū quandoq. inter seruos accipiatur
vt. C. de ser. fug. l. i. inter quos p. re dicit contubernium
vt. C. de incest. nup. c. anallis.

Coniuñctio. aior nō corporū tm. vt. ff. de re. iur. l. nu-
ptias. et illa coniuñctio aior significat vnionē que consi-
stit inter dñm et iustā aiām. vnde aplus. qui adberet deo
vnus spūs est cum eo. reliquū sez coniuñctio corporū de-
signat coniformitatem que p. sinit in carne inter xpm et san-
ctam ecclesiam. i. humanū genus. vnde euangelista. Ver-
bum caro factū est. et habitauit in nobis.

Indiuñctam. quo ad affectionem sic. §. de iusti. et iu. in
p. in. actu. n. plerūq. sit sepatio. iure tam veteri q. nouo p.
mittente. vt. C. de repu. p. sensu. et in auten. de nup. §. si i-
tur. col. iij. et in auten. vt lice. ma. et a. §. qz vero. col. viij.

Sed nunquid hanc affectionē habet aliq. ad p. cubinā quā
ddq. certe sic. et ideo ad hanc hanc diffinitioni diuini et hu-
mani iuris cōm. nicatio. vt. ff. de ritu nup. l. j. Diuini. qz eius
dem secte debet esse. vt non sit vnus christianus. et alter iu-
deus. vt. C. de iudeis. ne quis. Humani. quia forū viri sequi
tur vxor. vt. ff. ad
municip. l. fi. §. ij.

Sed secus est in cō-
cubina. vel quali-
bet min. legitia vx-
ore. vt. ff. ad muni-
cip. l. de iur. §. si. licz
p. cubinatus iure p.
mittēte sic. ff. de cō-
cubin. l. in concu-
binatu. in fi. Neqz
valet oppositio de
matre ad filij. qz
ibi non est talis cō-
suetudo qualis ad
vxores. vt. j. ti. j. §.
ergo et in autē. quo
pp. eo. col. j. §. quā
ta ibi. §. aut sole et.

Qui ergo
ex te vxore et r. scit. i. nepos
tuus et neptis. que in tua sūt
prāte. et p. nepos et p. neptis : et
deinceps ceteri. Qui tñ ex fi-
lia tua nascit in tua prāte nō
est sed patris eius.

Utas autem nupti-
as inter se ciues roma-
ni contrahunt: qui se-
cundum precepta le-
gum coeunt: adscu-
li quidē puberes. femine autē

Cundo quia et eo in sus vocari nō potest. vt. C. de in ius vo-
l. fi. Tertio quia nec cum eis agendo iudiciū habere possu-
mus. vt. ff. de iudi. l. lis. Quarto quia per eum acquirim. vt
j. per quas perso. no. ac. §. j. Quinto quia in iudicio contra
alium sine licentia nostra esse non pōt. vt. C. de bo. que. li. l.
fi. §. j. Sexto quia eo inuito sua bona aduenticia administra-
mus. vt. j. per quas perso. no. ac. §. j. Quidam tamen dire-
runt. q. et alimenta adinuicē hoc iure p. stan. qd. falsum est.
cū et in emanipatis hoc sit. vt. ff. de libe. agnos. l. si quis a li-
be. in prin. Itē ciuili obligatio inter nos esse non pōt. vt. j.
de iudi. l. si. §. item inutilis. Est et octau. vt possun petere fi-
lium in meam potestate. Circa qd. distingue. q. aut a nullo
detinetur. aut ab aliquo. volens aut inuitus. Primo casu pe-
tam cū vt p. officium iudicis. ff. de liber. erbi. l. iij. §. hoc autē.
et p. iudiciali actione in rem agā. vt. j. de act. §. p. iudiciales
non interdicto. nisi in casu. vt si volo eum adire dē hereditatem
in qua factus est heres. vt. ff. de acqui. hered. si quis mibi. §.
iustum. et de liber. erbi. si eum. In scdo eadem auxilia locuz
habent. et plura. f. rei vendicatio de iure romano. vt. ff. d. rei
ven. l. j. §. j. In tercio locū habet interdictum de libe. ho. ex-
hiben. itē actio in re de iure quiritū. vt. ff. de rei ven. l. j. §. j. et
d. liber. erbi. l. j. §. i. rōso. Ac. l. Romāoz. i. oim q. sūt d. ro-
mano ipio. alie vero gētes. qdā vt suos tenēt filios. vt sclau-
u. alie vt p. absolutos. vt francigene. id caute dicit. j. tales
m. Et vxore. aliud s. ex concubina. vt. j. ti. j. §. fi. qualem.
vel incesto coitu. nat. vt in autē. qd. mo. na. et. le. col. vj. §. fi.
n. In tua. si tñ tu sis tui iur. nō alieni. vt. ff. ad l. iur. d. adul.
o. Nō est. qz qui nascunt familiā p. ris sequū sic eueniet.
tur. vt. j. de leg. agna. tu. §. j. Ac. De nuptijs. Rubrica.

Utas. ciues romani. i. libi boies. vt. §. d. liber. §.
fi. qui nō faciūt n. imoniū. §. p. tuberniū. vt. bic
et. C. de incestis nup. c. anall. et i. autē. d. nup. §. si
vero ab initio col. iij. §. alid ē iure canonij. qd. p. ualet vt i. au-
tē. d. ec. ti. §. col. ix. vbi d. q. cano. es sūt v. uadi p. legibus.
q. Precepta. que sunt. j. eo. ti. p. totū et. ff. e. et. C. e. ti. p. totū
vt colligemus in magna gl. j. eo. §. sunt. et alie.

Puberes. id est maiores. xij. an. vt. j. quibus mo. tu. fi. in
principio. Accur.

Sed nunquid hanc affectionē habet aliq. ad p. cubinā quā
ddq. certe sic. et ideo ad hanc hanc diffinitioni diuini et hu-
mani iuris cōm. nicatio. vt. ff. de ritu nup. l. j. Diuini. qz eius
dem secte debet esse. vt non sit vnus christianus. et alter iu-
deus. vt. C. de iudeis. ne quis. Humani. quia forū viri sequi
tur vxor. vt. ff. ad
municip. l. fi. §. ij.

Sed secus est in cō-
cubina. vel quali-
bet min. legitia vx-
ore. vt. ff. ad muni-
cip. l. de iur. §. si. licz
p. cubinatus iure p.
mittēte sic. ff. de cō-
cubin. l. in concu-
binatu. in fi. Neqz
valet oppositio de
matre ad filij. qz
ibi non est talis cō-
suetudo qualis ad
vxores. vt. j. ti. j. §.
ergo et in autē. quo
pp. eo. col. j. §. quā
ta ibi. §. aut sole et.

Qui ergo
ex te vxore et r. scit. i. nepos
tuus et neptis. que in tua sūt
prāte. et p. nepos et p. neptis : et
deinceps ceteri. Qui tñ ex fi-
lia tua nascit in tua prāte nō
est sed patris eius.

De nuptijs.

Utas autem nupti-
as inter se ciues roma-
ni contrahunt: qui se-
cundum precepta le-
gum coeunt: adscu-
li quidē puberes. femine autē

Cundo quia et eo in sus vocari nō potest. vt. C. de in ius vo-
l. fi. Tertio quia nec cum eis agendo iudiciū habere possu-
mus. vt. ff. de iudi. l. lis. Quarto quia per eum acquirim. vt
j. per quas perso. no. ac. §. j. Quinto quia in iudicio contra
alium sine licentia nostra esse non pōt. vt. C. de bo. que. li. l.
fi. §. j. Sexto quia eo inuito sua bona aduenticia administra-
mus. vt. j. per quas perso. no. ac. §. j. Quidam tamen dire-
runt. q. et alimenta adinuicē hoc iure p. stan. qd. falsum est.
cū et in emanipatis hoc sit. vt. ff. de libe. agnos. l. si quis a li-
be. in prin. Itē ciuili obligatio inter nos esse non pōt. vt. j.
de iudi. l. si. §. item inutilis. Est et octau. vt possun petere fi-
lium in meam potestate. Circa qd. distingue. q. aut a nullo
detinetur. aut ab aliquo. volens aut inuitus. Primo casu pe-
tam cū vt p. officium iudicis. ff. de liber. erbi. l. iij. §. hoc autē.
et p. iudiciali actione in rem agā. vt. j. de act. §. p. iudiciales
non interdicto. nisi in casu. vt si volo eum adire dē hereditatem
in qua factus est heres. vt. ff. de acqui. hered. si quis mibi. §.
iustum. et de liber. erbi. si eum. In scdo eadem auxilia locuz
habent. et plura. f. rei vendicatio de iure romano. vt. ff. d. rei
ven. l. j. §. j. In tercio locū habet interdictum de libe. ho. ex-
hiben. itē actio in re de iure quiritū. vt. ff. de rei ven. l. j. §. j. et
d. liber. erbi. l. j. §. i. rōso. Ac. l. Romāoz. i. oim q. sūt d. ro-
mano ipio. alie vero gētes. qdā vt suos tenēt filios. vt sclau-
u. alie vt p. absolutos. vt francigene. id caute dicit. j. tales
m. Et vxore. aliud s. ex concubina. vt. j. ti. j. §. fi. qualem.
vel incesto coitu. nat. vt in autē. qd. mo. na. et. le. col. vj. §. fi.
n. In tua. si tñ tu sis tui iur. nō alieni. vt. ff. ad l. iur. d. adul.
o. Nō est. qz qui nascunt familiā p. ris sequū sic eueniet.
tur. vt. j. de leg. agna. tu. §. j. Ac. De nuptijs. Rubrica.

Utas. ciues romani. i. libi boies. vt. §. d. liber. §.
fi. qui nō faciūt n. imoniū. §. p. tuberniū. vt. bic
et. C. de incestis nup. c. anall. et i. autē. d. nup. §. si
vero ab initio col. iij. §. alid ē iure canonij. qd. p. ualet vt i. au-
tē. d. ec. ti. §. col. ix. vbi d. q. cano. es sūt v. uadi p. legibus.
q. Precepta. que sunt. j. eo. ti. p. totū et. ff. e. et. C. e. ti. p. totū
vt colligemus in magna gl. j. eo. §. sunt. et alie.

Puberes. id est maiores. xij. an. vt. j. quibus mo. tu. fi. in
principio. Accur.

Utas autē. qd. cō-
sistit in septē. Dico
quia necessitate fa-
mis vendi. pōt vel
obligari. vt. C. de
pa. q. si. dis. l. ij. Se-

Ius autē. qd. cō-
sistit in septē. Dico
quia necessitate fa-
mis vendi. pōt vel
obligari. vt. C. de
pa. q. si. dis. l. ij. Se-

Ius autē. qd. cō-
sistit in septē. Dico
quia necessitate fa-
mis vendi. pōt vel
obligari. vt. C. de
pa. q. si. dis. l. ij. Se-

Ius autē. qd. cō-
sistit in septē. Dico
quia necessitate fa-
mis vendi. pōt vel
obligari. vt. C. de
pa. q. si. dis. l. ij. Se-

Ius autē. qd. cō-
sistit in septē. Dico
quia necessitate fa-
mis vendi. pōt vel
obligari. vt. C. de
pa. q. si. dis. l. ij. Se-

Ius autē. qd. cō-
sistit in septē. Dico
quia necessitate fa-
mis vendi. pōt vel
obligari. vt. C. de
pa. q. si. dis. l. ij. Se-

Ius autē. qd. cō-
sistit in septē. Dico
quia necessitate fa-
mis vendi. pōt vel
obligari. vt. C. de
pa. q. si. dis. l. ij. Se-

Ius autē. qd. cō-
sistit in septē. Dico
quia necessitate fa-
mis vendi. pōt vel
obligari. vt. C. de
pa. q. si. dis. l. ij. Se-

Ius autē. qd. cō-
sistit in septē. Dico
quia necessitate fa-
mis vendi. pōt vel
obligari. vt. C. de
pa. q. si. dis. l. ij. Se-

Ius autē. qd. cō-
sistit in septē. Dico
quia necessitate fa-
mis vendi. pōt vel
obligari. vt. C. de
pa. q. si. dis. l. ij. Se-

Ius autē. qd. cō-
sistit in septē. Dico
quia necessitate fa-
mis vendi. pōt vel
obligari. vt. C. de
pa. q. si. dis. l. ij. Se-

Viri potentes. i. maiores. xij. an. j. qui. mo. tu. fi. j. rñso. sed in sponsalibus. vij. anni sufficiunt. vt. ff. de spon. l. in sponsalibus. Sed nunquid bodie. xv. anni sunt necessarij ad mrimoniū. vt in auten. d. tē. n. so. pec. f. generaliter. col. vij. Rñ. lex illa p̄suetudinē z frequentā bonūm ponit. Itē quid si aliquis ante istud tēpus inuētus sit sufficiens ad mrimoniū. videtur q̄ nubere possit vt. ff. q̄ di. leg. ce. l. pe. quasi felici duplōmate vsus. vt. ff. d. verb. ob. continu. f. cuz ita. Sed contradicō. imo lege iul. de adulterio z stupro cōmissō poterit puniri. vt. ff. d. adul. in ter liberas. j. rñso. z est pro hoc. ff. de cōcubinis. l. j. f. si. Si autē d. facto intra dictū tps vrozē quis acceperit. tūc erit vroz. cū ad etatem p̄dictā puenerit. vt. ff. de rit. nup. l. minorē. Accu. t. **P**atresfamilias qui sunt sui iuris cuiuscūq; etatis sunt sic z matresfamilias filij z filiefamilias q̄ sūt in potestate cuiuscūq; etatis sunt. vt. ff. de his qui sūt sui iuris. l. na. cū iū. **I**n potestate. quid ergo de emancipatis. videt̄ idēz. vt. l. e. l. vidu. e. sed illud consiliū est n̄ p̄ceptū. q̄ autē possit filius emancipatus dicat. ff. de con. ta. l. ij. f. si emanci. z. ff. d. ri. nup. l. fili? emancipat? Acc. t. **E**t civilis. quia est in potestate de iure civili romano ru. vt. s. ti. j. f. ius Accur.

Et naturalis. quia pater vt. ff. de iusti. z iu. l. ij. **D**ebet. alis nō valet. vt. ff. de statu. bo. l. paulus rñdet. videtur autē consentire nisi p̄tradicat exp̄sse. vt. ff. de spon. l. in sponsalibus in fi. **U**nde questū. qz patris p̄sensus exigitur. **P**ossit. cū p̄ nō possit p̄sentire. vt. ff. d. iur. cod. l. ij. f. si. **S**up filio. nā de filia facile p̄sensū fuit qz forte rñosus. calidior sanguis ē in ea vt in autē. de nō el. f. cū igit̄ col. j. v̄l ver? p̄p̄ fragilitatē ser? ar. j. q. ali. l. z. in p̄n. f. p̄ia nō placz **D**ecisio. i. snia v̄l lex vt. l. e. l. si furios. Quia decisione. **F**urios. idem z si captus fuit. z abfuit pater p̄ triennijz vel si nescitur an viuat vel nō vt. ff. e. l. si nepos. f. fi. z. l. si ita. **S**cdm datuz. l. cum auctoritate curatoris patris z dote fm q̄titate p̄rimoniū patris data. vt. l. e. l. si furios. in fi. f. iu re canonū sufficit consensus eoz de quozū mrimoniū agit. sed illud forte in alijs. non in filijs. intelligitur. vel credo q̄ hoc corrigat. qz honesta res est p̄trahere mrimoniū. sicut et intrare monasteriū. vt in autē. d. san. ep̄s. f. nūc aut. col. ix. **E**rgo. qz fm p̄cepta legum fiunt matrimonia. ergo zc. **N**on omnes. scz mulieres. **Q**uarundā. scz mulierum. **I**nter eas. ad infinitum. adeo vt si adam bodie viueret. nō posset habere vrozē. fm io. **I**dem iuris. vt non possint coniungi. **I**nter. f. z non tanta. qz vsq; ad gradū. vij. fm canones. vt. xxx. q. iij. c. p̄genē. z. c. de p̄sanguinitate. z. c. in copula

tion. z. c. nulli. sed fm leges. vsq; ad quartum. vt. j. eo. f. fratris. idem bodie in re canonū. vt extra de p̄sang. z af. c. non debet. sed tñ aliter accipit̄ gradus scdm canones q̄ fm nos. vt dices. j. de gradibus.

Quādiu. sic. ff. de ver. obli. si stipuler. in fi. sic. ff. de li. z postbu. si quis postbu. in fi. **D**issoluta. qz ipsa est emancipata. vt differat a sequenti casu. **B**enz. i. maritum filie. Acc. q. **E**ū. scz p̄ez. **A**n. i. primo. **F**ilia. hoc iō qz emancipatōe facta desinit esse agnata patri. ergo per patre nō pot fieri agnata filio adoptio. vt. ff. de adop. l. qui in adoptionem. bodie vero non desinit. vt. j. d. le. ag. suc. f. si. z ita hoc p̄siliū. bodie non valet t. **M**uz. i. vrozem filij. vt p̄bz t. j. e. f. affinitatis. **F**ratris. cuius. f. z opponit. filiam autē. tūc nō possz ducere. tamen neq; possum que ē mihi cōsobrina. vt. j. f. duoz. **R**n. hanc regulā stricte intelligi in eo casu in quo loq̄tur et in omni similib. scz quando ego et ille cuius aliam ducere nō possum sumus i gradu primo ad stipitē et in p̄tate eiusdem. z sic cuius. scz fratris vel sororis mee filiam. z. c. et hoc

in naturalibus. secus in adoptiuis. vt. j. p̄ori. f. **E**ius. sic construe. nō videris impediri du. vt. h. eius. quā pater. zc. Accur. **C**ivilis. de i. e. naturali constat. de civili sic probō. illa filia soror. z adoptiue non est in potestate matris. vt. j. de here. qua. z diff. f. qua de causa. ergo nō transit in p̄ter illius qui adoptat matrē. licet mater transeat. qz illi transeunt qui sunt in p̄tate. vt. j. ti. j. f. illud. z. ff. d. adop. si pater. ipsa mater adoptata est mihi cōiuncta p̄ agnationē p̄ patrem in cuius potestate est. ff. de adop. l. qui adoptionē **D**uoz. hoc scdm leges. vt. d. c. z. l. e. celebrandis. sec iure canonū. vel dicunt. f. loqui. de adoptiuis. secus in naturalibus. **I**tem amitam. que est soror patris. **A**doptiua. ab auo paterno. **I**tem matertera nota caute qz nō repetit̄ adoptiuam qz matertera vel auiculus nō sit adoptione. vt. bic. z. s. e. f. eius. z. ff. e. si qua. f. si. Sed cōtra videtur. ff. de rit. nup. l. p̄ adoptionē. f. si. **R**n. illud intelligit̄ qz adopto in nepotem quasi ex filia natum. vel in pronepotē quasi ex nepote nato ex filia. quod possum. sicut si nullum haberem filium. vt. j. ti. j. f. licet. tunc enim soror et frater eius loco cuius filij facta est adoptio est matertera et auiculus. atq; mihi filij sunt vt patet. et sic non imitatur naturam. quia alter nepos ex filia naturali et legitima non est in potestate. bic autem cum suis concol. loquitur quando aliquam

adopto in filiam. hec quide non erit matertera filijs natis ex alia filia mea naturali & legitima. Sed que est ratio diuersitatis. Rñ. qz altero casu. si quando adopto nepotes ex filia est como du matertere et auiculo. qz maiores qui dem parentes imperat minoribus. qd secus est in aduer so casu et ex hac pedet alia. vt natura les legitimi sint adoptiuo sbe iecti. 7 est ridicu lum. e contrario casu est equum Accursius.

Et magna. magna matertera foroz auie ma terne est. amita magna foroz auie paterni est. vt. j. de gra. cogna. f. iij. Sed quid d fratreaui mater ni. Rñ. est patru us magnus. vt. l. de successio edicto. l. j. pla. ptra. vt ibi no. Sed cum sit in quarto gradu qz re pibet. vt. f. e. f. fratris. Rñ. qz be psone sunt de superioribz 7 transuersalibus que habent loco parentu vt i hoc f. 7 quia ipsa est in primo gradu stipit vt no. f. f. sed nec neptem. Et sic nota cau teque ordo tras uersalium subdi uidit in tres par tel supra. infra. 7 ex latere. vt. j. de grad. f. ij. 2. iij. 2. v. et. vj. 7 ma ior est abstinetia versus superiores vt hic. 7 inferiores. vt. f. e. f. fratris. qz transuersales. vt. f. e. f. duorum.

Affinitatis. est aut affinitas regularitas personar ex nuptijs puctaru omni carens parentela sanguinis. vt. ff. de gradi. non facile. f. affines. 7. f. sciendu est. Ideo dicit ex nuptijs. quia sine nuptijs contrahi no pot. sed fm ca nones et sine nuptijs. Sed cu vroz videat affinis viro q re p. titur matrimonio vt. Rñ. no est affinis sed causa affinitatis. Accur.

Quarundam. mulierum.

Priungna. hec noia exponunt stati pr. ver. qd ita zc.

Loco sunt facit ad hoc. ff. so. ma. quia.

Accipi debet. f. bec pibitio.

Nurus est. que contineantur appellatione istaz. dic vt. ff. eo. l. adoptiuus. f. videamus.

Nupta est. ar. sumitur hic et ex pri. rñso. 7 si quis ha bet generale auxilium. no pot petere speciale. vt. ff. de mi no. l. in cause. j. rñso. 7 de ve. obli. doli. et. ff. de eden. l. que dam sunt. Accur.

Alia ratione. non solu supradicta.

Licet. imo efficit infamis. vt. l. ad le. iul. de adul. l. en

Socrū. que sunt be psone. dic. vt. ff. e. ti. deri. qui. nup. l. adoptiuus. f. videamus.

Prohibitum. iure affinitatis. et ad hoc refertur qd et ipsum zc.

Affinitate. hec lra sibi contraria videtur. nam si disso luta est affinitas. non ergo debent nuptie rone affinitat impediri. sed dic dissoluta. zc idest dissoluto matrimonio ppter qd cotingit affinitas. sz ipa affinitas no e dissoluta.

Mor. erca. sic dicta quasi nocens arcus. vel quia noua est arca sine fructu. 7 facit. ff. de inoffi. test. l. iij. in fi. 7. l. iij.

Non possis. salicet eodem tempore subaudi. vt supra

Mariti. licet inter se frater et soroz. pbibeantur. vt. f. eo. f. inter eas. zc.

Et contra. dest e contrario.

Habeant illi minores.

Et matrimonio maiorum. Accur.

Quod et ipsum dissoluta de mu affinitate pcedit. Alio quinsi adhuc nouerca est. i. si adhuc patri tu nupta e. co muni iure impeditur tibi nu bere. qz eade duobz nupta esse no pot. Itē si adhuc soer est: idest si adhuc filia eius tibi. nupta est: ideo impediunt tibi nuptie: quia duas vroz habere no possis. Adariti tñ filius ex alia v. ore. 7 vrozil filia ex alio marito: Et cō tra. mrimoniū fcte ptabunt licet habeat fratre sorozēue ex matrimonio postea ptra cto natos. Si vroz tua p diuortiu ex alio filia pcreaue rit: hec no est quide priuigna tua. Sed iulian ab hmoi n ptijs abstinerere debere ait: naz pstat nec sponsam filij nurū esse. nec patris sponsaz nouer cam esse: rectius tñ 7 iure fa cturos eos q hmoi nuptijs se abstinnerint. Illud certū est seruiles quoqz pgnatōnes impedimen. o nuptijs esse: si forte pater et filia: aut frater 7 soroz manumissi fuerint.

Unde reprobatur quorundam opinio qui dixerunt. q nullus de arbore ducit alium. nam in ea continentur cogna ti viri. et vrozis. et tamen iungunt vt hic dicit. nec inter se ante matrimonium inter duos cognatos viri et vrozis cō tractū succedunt. vt. l. cōmunia de suc. l. amite. nec postea nisi sicut facit vir vrozi deficiente omni parentela et excluso fisco. vt. l. vnde vir et vrozi. l. j.

Si vroz. non est priuigna. quia illa est priuigna mea. que ex mea vroze est nata anteq esset vroz. 7 femine ille est pri uignus. qui ex marito natus fuit anteq suus esset maritus. vt. f. eo. f. affinitatis. 7. f. soerū. sed bec postea fuit nata. tñ dicit iul. abstinentū rone honestatis. vt subiat. et. ff. e. l. si q f. si vroz. l. i. si vroz. 7. l. sp. 7 ad hoc iducit duo argu. nā zc.

Nurū esse. licet sit sponsa. tñ no est nurus anteq fiat vroz et e contra. licet sit sponsa patris qz vrozi no est patris adhuc. id no est filij nouerca. vt hic. 7. ff. de ritu nup. si qua. f. j. 7 tamē lz nulla sit affinitas est abstinentū vt subiat re ctius. zc. a simili pcludit in casu pposito primo in hoc. f.

Facturos. scz satius.

Illud. seruiles. i. dum durant serui. zc.

Cognationes. i. sanguinitates que sunt inter seruos impediunt nuptias inter eos. Itē affinitates. vt hic. 7. ff. eo. adoptiuo. f. puiles. Sz quo h. cu nulla cognatio sit int eos vt. j. d. capti. di. f. qd at. sz illd in iure succededi 7 in tutela vt hēditate dr. hoc at in iure sanguis. qd nullo iure ciuili tolli pt. vt hic. 7. ff. d. reg. iur. l. iura sanguis. 7 p pns etiā in pibiti one mrimoniū. Sz none 7 alia rōe int eos mrimoniū ipedit. qz sunt serui. vt. f. e. j. rñso. 7. l. de ir. cest. nup. cu ancill. Rñ. durate hēditate. h sūt duo ipedimēta. reis māumissis durat hoc vnū. vt sequit. e Māumissi fuerit. vl' abo. 7 tūc tñ est vnū impedimentum sanguinis. vel vnus tm. et tunc duo sūt. que impediunt. vt mō diximus.

Dosca. f. p na iuitate istoz. 7 sic aduerbiū postea de terminat dictionē ptracto. vel dic qz determinet verbū habeant. et dic con tracto. salicet pti. nam qui ex eo ma trimonio. f. maiorz nascuntur fratres sunt ex parte mris illi qui natus est vl nata prius ex femi na. idem dicas ecō tra. qz erit frater vl soroz et parte pris illi qui fuerat ex illo patre natus. 7 tamē isti nullo iure sibi i uicem iungunt. vi ro em cognati vro ris iungunt et non alijs cognatis viri. Idem e contra. qz cognati viri. vrozi iungunt. non autē alijs cognatis vro

f Sūt et alie enumerari. possunt autē enūmerari. xiiij. modi
 cū bis quos in hoc t. i. m. d. m. d. rōne hūitatis. vt. s. c.
 j. Rū. z. l. de incest. nup. l. cū ancillis. Secun. est rōne eta-
 tis. vt mares miores. xiiij. an. femie miores. xij. vt. s. e. ij. Rū.
 Tertius rōe sanguis. qd in tria diuidit. ascendētes. descen-
 dentes. z collatera
 les. vt. s. e. f. ergo.
 z. f. inter eas. z. f.
 fratris. z. f. eius. z
 f. duoz. Quartus
 rōe adoptionis. vt
 s. e. f. ergo. et. f. in
 ter eas. in fi. vtriusq.
 q. Quintus rōe af-
 finitatis. p̄sentis p̄-
 terite z future. vt.
 s. e. f. affinitatis. z
 f. socri. z. f. si vr-
 oz. Sextus rōe ma-
 trimoni nā si babz
 vnā. nō debet bre
 alterā eodē tpe. als
 est infamis. vt. s. e.
 f. socri. i. fi. z. f. af-
 finitatis. in fi. z. l.
 ad. l. iul. de adul. l.
 eum. Septim. per
 sena. con. qd vetat
 fieri matrimoniz
 inter tu. z. cu. z. fili-
 os eoz ad quondā
 pupillā et adul. z
 suā vel patris. vt.
 l. de interdic. ma-
 trim. tu. l. j. Octa-
 u. p̄ legem papia.
 z iulia. s. iter senato-
 res z eoz libtos et
 libtas. vel als vltis
 pdictionis femias
 vt. ff. d. ritu nup. le-
 ge papia. z. l. d. nu-
 pt. l. si liberta. qd
 caplin bodie correctū est. vt in autē. vt liberti d. etc. f. si qd
 aut col. vj. Non est mod. vt inter presidē et sibi subiectaz
 rōne iurisdictionis. vt. l. de nup. z si p̄traz. l. si quacūq. p̄e.
 po. l. j. Decim. est p̄ p̄sōem principis. vt cū ea quā quis de
 sacro fonte leuauit. vt. l. de nup. si quis alū. in fi. Idē seruus
 de ipsa cōmatre. licet n̄ iure cautū nō reperiat. Undecim.
 est rōne honestatis. vt. s. e. f. si vroz. et. ff. e. l. si qua. Est. xij.
 rōne ordinis anneri. vt cū clericis in sacris ordibz p̄stitutis.
 vt i autē. qno op. epif. f. nec aut. col. j. z i autē. d. san. epi. f. si
 quis. col. ir. Est et tertiusdecimus. vt in monachis p̄neris
 monialibz. licet nō sint in sacris ordibus p̄stituti. vt in autē.
 de mona. f. antep. col. j. z in autē. de nup. f. p̄ occasionem
 col. iij. Est z. xiiij. in muliere rapta. q. p̄p̄io nubit raptorū. qd
 p̄hibet. vt in autē. d. rap. mu. q. p̄p̄i. rap. f. j. col. ir.
 g. Dicitur. vt. s. e. p. totū. z etiā adiecit in. p̄ri. f.
 h. Itaq. bene inferē. vt. s. ti. j. in p̄ri.
 i. Ad p̄tates. p̄ hūc casū posuit de nup. p̄ ti. d. p̄tia p̄tate
 k. Vulgo. f. qui patrē demonstrare nō p̄nt vel illicitum. vt
 ff. de sta. ho. vulgo. l. Necbi. f. vulgo p̄cepti. va. sibi de
 m. Incert. est. cui quibus loquitur. f. illicite concepti.
 p̄ est ips. pater ē sibi nullus. z ois cui p̄ ē ips. nō hz ille pa-
 trē. z p̄m hoc dicbis. f. vulgo conceptis. vel dicbis. f. ince-
 stuosis. z tunc dic iuris fictione est incertus.
 n. Quasi sine iure civili inspecto.
 o. Sequit. bene inferē. cū. n. sine matrimonio esse nō p̄t. f.
 dos. z vbi nō est dos. actio dotis nō ē. vt. l. d. dona. an nup.
 l. si. sicut em. zc. q. Eractio. f. p̄ actōem ex stipulatu.
 que dat p̄ dote. vt. f. de act. f. fuerat. Sz nūquid p̄ pditōez
 sine cā vel ob cām. quasi ob cām datū fuerit nec cā fuit secu-
 ra. Rū. pla. sic. sine ignorans sine sciens dederit. vt. ff. de cō-
 di. sine cā. l. fi. Sed id. dat talē pditōez ignoranter nō scien-
 ter danti. vt. l. de condi. ob. cām. l. j. et. ff. de condi. ob. cām.
 l. j. f. si. z. l. ij. nec imerite t̄ turpiter danti nulla sit repetitō
 vt. ff. de condi. ob. tur. cau. l. si ob turpem.
 r. Qui autem p̄hibitas. per aliquē de. xiiij. modis licet cy.
 has penas imposuit tm̄ eis qui incestas nup. faciūt vel ne-
 pharias. nō q̄ alias intiles vt in autē. d. incest. nup. f. j. col. ij.

Sūt et alie p̄sone que p̄pter
 diuersas rōnes nuptias p̄tra-
 here p̄hibent: q̄s i libris dige-
 stoz seu p̄adea. p̄ veteri iu-
 re collectaz enumerari p̄mis-
 sim. ¶ Si aduersus ea q̄ di-
 xim. aliq̄ coierit: nec vir nec
 vxoz: nec nuptie nec m̄rimo-
 niū nec dos intelligit. Itaq.
 hi q̄ ex eo coitu nascuntur. in
 p̄tate p̄ris nō sūt: h̄ tales sunt
 q̄tū ad patria p̄tatem p̄inet
 q̄les sunt hi quos mat̄ vulgo
 cōcepit: nā nechi patres h̄re
 intelligūtur: cū et his pater i
 cert. est. vñ solēt filij spurij
 appellari: vñ a greca voce spa-
 ton. i. vulgo cōcepti: vñ q̄si si
 ne p̄re filij. Sequit. ḡ vt dis-
 sol. etc. si coitu: nec dotis nec
 donatōis exactioni locus sit.
 ¶ Qui at p̄hibitas nuptias
 cōtrahunt: z alias penas pa-
 tiūtur: q̄ sacris p̄stitutōibz
 vtinent. ¶ Aliq̄ at euenit:

f Continentur. vt. l. de incest. nu. l. qui contra. z. l. si qd
 ince. bodie vero z confiscatio bonoz z exilium z angu-
 li siue dignitatis depositio. et verberatio si vilis est impo-
 nitur. vt in autē. de incest. nup. f. j. col. ij.
 t. Aliquādo. parentū. hoc mirabile p̄ duo. p̄bat exēpla.

vt liberi q̄ statim vt nati sunt
 in p̄tate parētū nō sūt: postea
 utē redigant in p̄tatem p̄ris
 Qualis est is q̄ dū naturalis
 fuerat postea curie datus po-
 testati p̄ris subijcit. Mecno.
 is. q̄ a muliere libera p̄creat:
 cui m̄rimoniū n̄ nime legi b̄
 indictuz fuerat: sed ad quā
 pater p̄suetudinē habuerat
 postea ex n̄ra. stitutiōe d̄ra
 libo instrumētis cōpositis. in
 p̄tate p̄ris est. et alijs
 libe. q̄ ex eodē. arimonio
 postea fuerint. q̄ ca. ci. similiē
 nostra cōstitutio p̄rebit.

De adoptionibus.

¶ Non solū at naturales li-
 beri fm̄ ea q̄ dixim.
 in p̄tate n̄ra sūt: verū
 etiā hi q̄s adoptam. Ado-
 ptō at duobz modis fit. aut p̄n-
 cipali resc̄ptō. aut impio ma-

v. Matu. alis.
 scz tm̄.
 ¶ Curie. cū em̄
 vult aliquis na-
 turalem filiū tm̄
 qui in potestate
 patris nō est. vt
 bic. et. s. ti. j. i. p̄n.
 facere in potesta-
 te. detur in serui-
 tium impatoris
 vel presidis pro-
 uincie. haz in po-
 testate efficit lo-
 co meriti patris
 et efficitur legiti-
 mus loco meri-
 ti filij. vt. bic. z in
 autē. qui. mo.
 na. et. sui. f. si qd
 igitur col. vj. ac.
 ¶ Mecnon is.
 nunc ponit aliō
 exemplum.
 ¶ Interdictū.
 nam aliam vro-
 rem non habuit
 t̄ concubinat̄
 als contrayt. l.
 de concu. l. j.

a Constitutione. vt. l. de na. li. l. cum quis.
 b Instrumentis. sed nunquid sine instrumētis est ma-
 trimonium tale. Dicunt quidem q̄ non. vt al. q̄i de cora-
 ti marimis dignitatibus faciunt matrimonij. vt in autē.
 vt li. ma. z auie. f. quia vero legē dudū. col. viij. Sed dic
 q̄ matrimonij nudo cōsensu p̄fici sine scriptura. vt i au-
 ten. de nup. f. nuptias. coll. iij. et. ff. de reg. iur. i. nuptias.
 sed filij primogeniti nō sunt legitimi. si dotalia instr̄a non
 sunt facta. vt bic. et facit ad hoc. l. de na. li. l. cum quis. et
 l. nuper. z. l. fi. z in autē. de here. que ab intest. dese. f. j.
 colla. ir. z in autē. de filijs ante do. instru. natis colla. iij.
 z in autē. d. incest. nup. f. si. col. ij. et de trien. z semis. f. si.
 c. Constitutio. vt. l. de na. li. l. nuper. Sed si non fecerit
 eam sibi vxozem. ad huc huiusmodi naturales sunt. Idē
 a patre. Item succedunt ex testamento in totū. si p̄r vult
 legitimis nō existentibus vel parentibus ad defunctum
 als liberi in vnā vnciā tm̄ p̄mittunt naturales succede-
 re. superio. s. q̄n ipsi tm̄ superiunt non impediūt eos ni-
 si in sua legitima que superioribus debetur. ab intestato. ve-
 ro duas habent vncias paterne substantie cum matre eo-
 rum viriliter diuidendas. quando non sunt ascendentes
 nec descendentes. alunt z ipsi patrem. Et hoc in licite na-
 tis. sed si illicite nati sunt. non imo omni beneficio sunt ex-
 clusi. vt in autē. qui. mo. na. et. sui. f. discretis. vsq. in fi-
 nem constitutionis colla. vj. Accur.

Rubrica. de adoptionibus.

¶ Non solum naturales. subaudi z legitimi. q̄-
 re distingue. qz filioz aliq̄ sunt naturales z le-
 gitimi. vt ex legitimo matrimonio nati vt bic
 z. s. d. pa. po. in prin. Alij naturales tm̄. vt na-
 ti ex concubina vt. s. ti. j. f. si. Alij legitimi tm̄. vt adopti-
 ui. de quibus bic. ti. loquitur. Alij nec naturales nec legi-
 timi iuris p̄sumptione. vt incestuosi. vel als illicite nati.
 vt in autē. qui. mo. na. et. sui. f. si. col. vj. Alij sunt q̄ p̄ri-
 us non fuerunt legitimi. sed nunc sunt id est efficiunt duo-
 bus modis. vt in autē. qui. mo. na. et. sui. f. j. et. s. ti. j. in
 fine. Accur. sicut.

e **Adoptam** scilicet in patre nra sit: et h iure veteri: vt b. 2. ff. e. l. j. sed bodie distinguit: vt. j. c. s. sed bodie.
f **Adoptio** est aut adoptio sicut dicitur in d. la. 2. io. legalis actio ad solatium eorum qd liberos n hnt pene natura imitas: Sz certe ab his qd liberos hnt fit adoptio. vt. ff. e. l. nec ei. S. p. terea. 2. j. e. S. 13
qre pot sic sim / pliciter diffiniri.
Adoptio est legitima actus p que fit qd filius q no e pene. i. fere nam imitas. et eb veritas. vt. ff. e. l. j. 2. j. e. S. minor. g.
Rescripto h e vt ante ipz principem. vt an aliu magistratu delegatoe facta p rescriptu a principi: vt. C. e. l. ij. in fi. 2. l. arrogatio nes. Sed quid si imperator no e. Rn. no pot fieri: licz imperiu sp sit. vt in aut. quo opoz. epis. S. si. colla. j.

h **Magistratus** .i. cuiuscunq ordinarij etia de fensoris ciuitat q minimus est: vt in aut. de defen. ci. S. illa col. ij. nec mix cu sit de voluntaria iurisdictione. vt. 7. d. of. procon. 2. l. e. l. ij. Accursius.
Arrogatio quia adoptator interrogatur an velit euz quez adoptat sibi iustu filiu esse. 2. adoptat an id fieri patiatur. vt. ff. e. l. ij. Unde versus. Arrogatio qui suus est. sed habet meus esse necesse. Patris adopto suum. sed patris permanet idem.
inferiorem idem sequentem.
Sed bodie constitutione: vt. C. de adop. cuz adoptiuis. Accursius.
Naturali 2. legitimo.
Tributa .i. facit i predicta constitutione. 2. ad hunc. S. i. de here. que ab intel. S. aliquam. 2. j. de exhere. li. S. circa adoptiuos. 2. j. de inoffi. testa. S. ij.
Si vero pater naturalis 2. legitimus. ac.
Matrino in cuius potestate prius no erat. sed mo efficiatur: vt subicit. vt. S. de pa. po. i. fine.
Emancipatus .i. alis cuz esset in potestate aui quomodo adoptaret eu quez habet: certe no pot plus ef. qd filius vt nepos. vt bic. 2. ff. e. si pater. S. qui duos. 2. itelligit emancipationis tempore filiu non esse conceptuz qui nuc pat in adoptionem. alis in potestate aui remansisset. vt. j. ti. j. S. si.
Simili modo .i. similem facias distinctionem Ma materho proauo indistincte. paterno ho sicut q mo distiuit in aui datur in adoptio ne.
Coarctat .i. si ego adopte filiu fris mei. nunqd patri mee subicit. Rn. fm Jo. q no: 2. q b d. nalia. expone. i. naturalia. quia ab eo aui contrahit natiuitatem 2. originem. qd no e in filio fratris mei. Accursius florenti.
Iura vni pfered? e ei i que vna tm pcurrit. 2. sic due r o nes dualer vni. vt in aut. d. cofan. 2. vter. fra. S. j. col. vj. 2. l. d. edi. di. adri. tol. l. si. nisi vna sit melior duab? vt col. ligatur. ff. de inof. testa. nam 2. si.
Qua aut rescriptuz. vt qz sui iuris e. vt. S. e. in pnci. ac. 2. **Cognita** .i. q aut in cae cognitoe vertunt. p ordiez scripta sint. ff. e. l. si pr. S. in arrogationibus. 2. l. se. vscq ad. S. si. 2. qd a etia b dicunt in plona impuberis q 2 ibi dicunt

grar **Impator** auctoritate adoptat qd pot eos easue q que sui iur? su: q spes adopti onis dicit arrogato Impio mgratus adoptam eos easue q quene i prate pentu sut. siue pmu gradu liberoz optineat. qlis e filius filia. siue inferior e q lis est nepos ney: pnepos p neptis. Sz bodie ex nra pstitutone cu filiussa. a pze nali extranee psonae i adoptoz dat. iura pris natural mme dissol uunt: nec qd ad pze adopti un transit: nec in prate ei e: 2. ab itestato iura successionis ei a nobis tributa sunt. Si vero pr naturalis n extraeo: sed aui filij sui mmo: vel si ipe pr nali fuerit emancipat. et aui vel pauo filii mo pmo vt mar no filiu suuz dederit i adopti one. i b casu qz pcurrit i vna p sona 2 nalia 2 adoptois iura manet stabile ius pris adopti

In honesta .i. non eo pposito. vt ei res deuoret. vt. ff. e. l. nec ei. S. eoz.
Et caueat .i. id est cautionem promittat. cuz fideiussione tamen. vt. ff. e. nec ei. S. si.
Personae qui erius publicus dicit. vt. C. e. l. ij. seruus em tabellio esse no potest. vt. C. de tab. bel. generali. l. i. r. s. eoz. id sic dicit qz publice seruit.

ui 2. nali victo copulatu: 2 legitimo adoptois mo pstrictu: vt 2 i familia 2 in prate hmoi pris adoptiuu sit. Cu aut im pubel p pncipal. rescriptu arrogat: ca cognita arrogatio fieri pmittit: 2 ex qrit ca arrogatois: an honesta sit expeditaq pupillo. Et cu qbusdam pditoidz arrogatio fit. i. vt ca ueat arrogator psoe publice h tabulario: si it 2 pubtatez pupill? recesserit. restitutu? se bda illis q si adoptio facta n eet ad successionem ei? vturi esset. Ites n alit emancipare euz pot arrogator: nisi ca cognita dign? emancipat de fuerit: 2 tuc sua bda ei reddat. Sz 2 si recedes pr eu ex h d auerit vt viu? su iusta ca eu emac? p auerit. iube? qrtate ei bonoz suoz relinqre: vidlz pter bona q ad pze adoptiuu instulit: 2 qz pmodu ei postea acqsiuit.

vt. C. e. l. ij. seruus em tabellio esse no potest. vt. C. de tab. bel. generali. l. i. r. s. eoz. id sic dicit qz publice seruit.
a **Veturi** .i. iur? succedois ex testamto vt ab itestato. vt ti. vniuersali. vt sin glari vt legatarius omnib? em consulit hac cautoe: i pupillo recedente in pu pillari etate. als si postea. pupillaris sstitutio euanesceat vt bic. 2. ff. eo. non viter 2. l. bis vbi. j. de pup. sub. S. j. Sed nonne sine hac cautione facta vel ficta admittuntur supradicte psonae ex testamento. Rn. si cuz testamtu sic ruptuz minima ca. di. s. arrogatione. vt. j. quib? mo. te. ta. sif. S. no tamen.
Item nunqd legitimi sine hac cautone admitterentur. Rn. non quia pat arrogator oia iure peculij occuparet. vt. ff. de castren. pe. l. ij. hanc tamē cau

tio omiffa p fact? habetur. vt. ff. e. l. bis verbis in fi. vt 2 als C. de rei vro. acti. l. vna. S. j. Sed quare legitimi non stipulant etia vltra pupillare etate: cu 2 postea erat admittendi ad successionem si adoptio facta no esset. Rn. illud e de fortuna: 2 aduenticiu erat. vnde no fuit p considerandum: vt. ff. q 2 a quibus. l. i. al. potuisset em post pubertatem testamentu fecisse: vt supra quibus ex cau. S. cum ergo.
Ites nisi causa. veluti si ita beres instituit iste adoptat si emancipat fuerit. 2 tuc quarta perdit: qua tunc deberet hie de bonis arrogantis: vt. j. proxi. Rn. 2. ff. si quis in frai dem pa. l. si. fm quosdas. Vel dic q tuc non pdit quartaz: vt. j. proxi. Rn. probat: qd cu isto cotinuat: 2 qd dicta lege continetur. intelligitur quando erat iusta causa contra filium: vt quia puocabat patrem ad iram: 2 intantum vt etia exheredari potuerit: 2 beneficium collocatum vel conferendum reuocari. vt. C. de reuo. do. l. si. 2 in aut. vt libe. de cetero. S. illud. colla. vj. 2 fm hoc intellige proxi. Rn. quod sequitur. Accursius.
Ites si exheredauerit: vel pterierit: vt. ff. e. si arrogator. **Inbetur** nota non cauet sic se relictuz: tunc enim no va leret. vt. C. de inuti. stip. l. ex eo. 2. C. de inof. test. si qn. j. Rn. sed ei iubetur per legem. vt sic faciat.
Honorum quid ergo si alios filios heat sex vel plures: nunqd bic plus qz alij habet. Rn. sic scdz bul. quasi debeat i nputari ei quare arrogauerit: Vel dic vt puro quartam sue partis p condi. ex. l. diu. p j. petit: vt bic. 2. ff. e. si arrogator. 2. ff. de inof. test. pap. S. si quis: 2 hoc ad instar naturalium 2 legitimoz: vt. ff. de inof. testa. pap. S. quoniam. 2. C. de inof. test. cu qrit: 2. l. parentibus. absurdus est em hunc legitimu pl? iur? bfe q nate 2 legitimu. vt. S. e. S. hodie i fi. **Commodu** repete 2 pter ea bda scz adueticia commo du qm filius arrogat? post arrogatoz acqsiuit pri. scz vsu fruct. naz 2 b acqsiuit restituit. no dico vsu fructu ipm quez debet lucrari pr: vt. C. de bo. q. l. l. cu opoz. S. n aut. ad instar mariti in reb? dotalib?: vt. ff. fami. her. l. si filia. S. j. 2 sic h vbi pter no excludit. vt bic: 2. ff. de pig. act. l. j. in fi. 2. ff. de pec. 2. bec. S. pc. 2. fac. ff. 2. vbi. l. vbi. S. si ples. S. i argumto

g Minorē natu. i. natiuitate. sic. ff. de mio. l. pma. S. p.
b Imitat. plerūq; quāq; tñ n. vt. j. e. S. s. rillō. z. S. i. plimis
i Pro mōstro ē. i. n. p. n. a. f. a. m. sed contra naturam. vt. et
als. ff. de sta. ho. non sunt liberi.
k Maior. scilicet tempore non persona.

l Annis. i. tot an
nos d3 bre pl? ad
optas q3 adoptat?
q3 faciat vna plena
pubertate tati te
poris. Sed nunqd
qui pres adoptat
d3 plib? vicib? pce
deri tato tpe. Rñ.
nō. vt puto cuz fm
natura etiā in vno
āno ex diuersis fe
minis vt etiāz vna
possit bre filios pl
res. eti b adopt
imitat naturaz: vt
b. Et nota plurib?
modis dici plenas
pubertate. nā iter
dū. xiiij. an. vt. j. q.
mo. tute. fi. S. j. z.
s. ti. j. j. Rñ. al. xv.
an. vt i aut. d e tep.
nō so. pec. si ver to
te. S. generalit. col.
vii. al. xvij. an. vt s.
qui ma. nō pos. S.
fi. z. ff. de postu. l. j.
S. puericiā. in edū.
xviij. an. vt b z. ff.
de alim. z. ci. le. l. me
la. Accur.

m Licet. q3 non
beat vel licz vxore
nō beat q3 cau tñ ē cōtra naturā. vt. ff. e. l. z. q3 vxo.
n In locum. itē nepotē ex vxo q3 exalte. o. natum. vt. ff. e.
si pater. S. qui duos. nō autē loco fratris. vt. l. de bere. m.
sti. nec apud.

o Consentire. qd nō ē alijs cognatis qui possēt sperare suc
cessionē. vt. ff. e. l. cū adoptio. Et si qdē fili? cōsentiat. bene ē:
z recidet nepos adoptiu? in ptate suā. s. filij. mortuo pte. vt.
ff. e. l. si q3 nepotē. Si aut nō cōsentiat fili?. tūc agnascat idest
appropinquat seu agnat? fit ei. i. auo b nepos. z su? efficitur
b3 etiā filio iuito: nec recidit i ptatē ei?. siue dicas eū succe
dere vt filij: lz nō sit fili?. siue vt nepotē. quasi ex alio filio p
mortuo natū. q3 casu eqliē cū patruo admittit vt. j. de bere.
ab itest. S. cuz aut. Alij dicūt. b totū eo iuito. i. filio iuito. z
agnascat. i. iurta eū quasi nascat. q3 ad successiōz. qd satis in
idē recidit. Alij b totū. ei iuito. i. auo iuito. q3 voluntate filij. p
posuerat adoptare. nunc autē ptra suū. ppositū facit. z sic d3
iuit? ratōe. ppositi pmi: z fm istos. b nepos iuito auo: et
filio adoptat?. nō succedit vna cū filio: s. tenu eo mortuo. p
ma verior ē. S3 quare b fili? impediret mrimoniū sui filij et
auo volente: z nō impedit hūc ciuilē actuz vt. de rit. nup. l.
ozone. S. j. Rñ. q3 mrimoniū est vinculu magis indiuiduū.
vt. s. de pa. po. j. Rñ.

p Consentire. s. videt q3 sic. nā ledit fili? i duob?: z in here
ditate suā i bōis q3 ad filiū suū. pponebat ex voto trāsmittere.
vt. ff. vñ lib. l. scpto herede qd nō facit. vt. j. de be. q3 ab itestaz
de. S. at bi. z q3 in ptatē illi? trāsit. q3 ei pris sui nalis ptatez
nō recidit iure isto veti: vt. s. e. j. Rñ. Ad pmi mideo: q3 alio
mō pōt euitare. instituedo euz. Ad scōz dico. q3 nō pōt exti
mari p3ia potestaz: vt. ff. d le. j. filiusfa. S. fm vulgarez. Sed
hodie vterq; timor cessat: naz z succedet. z in suaz ptatē re
fidet: vt. l. de adop. cū in adoptiuis. z. s. e. S. sed hodie.

q In plurimis. quandoq; eniz cōtra. vt. j. de bere. ab inte.
S. minus fm azo. Item in eo q3 adoptiu? pater non tenet
eū instituere: vt. j. de bere. ab itest. S. aliquaz. j.

r Extraneū. vti cōtaseat in suā ptatē. vt. s. e. S. s. hodie.
s Triusq; quarum vna vocatur arrogatio: alia adoptio.
vt. s. e. S. imperatoris. ac.

t Non possūt. qui omēs eunuchi vocant. sed ab hoc ge
nere detrahit castratos q3 generare nō possunt. idest caste
licatos. vt nunq; potuerunt generare.

v Spadones. q3 testiculi abscessi sūt cultello vel spata
z erō. q3 forti? impedimētuz est. nāe. q3 accidētis. vt. h. z.

ff. de lib. z post. l.
s. est q3 sitū. S. j. z
ij. z. nō p vulga
riter pmissue ap
pellant.

x Femine. nō
pnt. s. ipe arro
gari pnt vt. ff. e.
nā femine.

y Habent. nō
feminas nō bre
filios in ptate: z
facit ad hoc. ff. d
suis z le. nulla. z
j. de bere. qua. z
dif. S. extrāci. z.
ff. de ptra ta. l. il
lud. S. ad testa
menta.

z S3 ex indul
gentia. de nouo
pcedenda vt. l.
e. l. mliere.

si q3 p imperatōrē vel apō p
tozē vt plicē puincienō extra
neū adoptauerit. pōt eūd eū
adoptōz alij dare. S3 z illō
vtriusq; adoptiōis cōmūe ē:
q3 hi q3 generare non pnt: q3 les
sūt spadones adoptat pnt. ca
strati aut nō pnt. Femine q3
adoptare nō pnt: q3 nec natu
rales liberos. i. aa ptate hnt?
S3 ex indulgētia pncipis ad
solatiū liberoz amissoz? ado
ptare pnt. Illō pmiū ē ad
optōis illi? q3 p sacru oraculū
f. q3 is q3 liberos in ptate hēt:
si se ad arrogandū dederit: nō
solū ipse in ptate arrogatoris
s3 iit: s. et liberi ei? i eiusdem
fiūt ptate tanq; nepotes. Sic
enim diuus augustus nō an
tea tiberium adoptauit: q3 is
germanicus adoptauit: vt p
tinus adoptōne facta. icipiat
germanicus augusti nepos es
se. Apud cato nē bā scriptū

a Amissoz. in acie pncipis. vt hic inuuit: z. j. et cu. tu.
S. s. z si i bello. ff. de inof. test. l. si suspecta. S. s. Sed nū qd
z tunc habebit in ptate. vt q3 sic cum bñicia sint extēde
da. vt in auten. consti. que de dignitate. S. venul. colla. vj.
z. ff. de co nsti. pncipiū. l. si. sed tamē contra dicto adinstar.
scz nat uraliū: nā naturā imitat adoptio. vt. s. e. minorē.
b Illud pmiū. oraculū. i. p pncipiū: vt de eo q3 sui iur?
est. z ideo trāsi? etiā hodie in ptatē in arrogatoris: vt. s.
e. in prin: ideo sic dictū. quia oram? siue deprecamur eum
vt talibus pfectet auctoritatez. Accursius.

c Liberi oēs nati z nascituri: z etiā reuerfi ab hostibus:
vt. ff. e. si paterfa. in prin.
d Diuus. hic imperator volebat adoptare quendā no
mine germanicū: z hic germanicus noluit cōsentire. vn
de non poterat procedere adoptio. vt. j. ti. j. S. sed si pat.
z. ff. e. l. ij. in prin. vnde augustus callide suafit. daz no
mine tiberio: vt illum germanicum adoptaret. quod fe
cit: z hunc tiberium postea arrogauit princeps. quare z
per consequens habuit germanicum loco nepotis. Or
is scilicet tiberius. ac.

e Et protinus idest statim. Facta a pncipe.
f Adoptati. ab extraneo em non potest etiam libertus
vt. ff. e. si pater in fi.
g Conuentionē. vt. l. de la. li. tol. l. vna. S. simili q3 mō
h Actis. i. coram iudice dicendo hec verba. veni buc
filij fm azo. Et vt puto oram iudice agebatur vt fili
us fieret adoptiu?: et in de fuit facta scriptura. non tamē
res peruenit ad perfectionem. vt differat a prop. casu su
periori aliud si extra iudicium talia fierent vel agerent.
vt. l. de li. ca. l. p. Et sic collige ex hoc z superiori versu. q3
si id quod ago nō valet vt ago valet tñ vt valere potest
sic. l. de la. li. tol. l. vna. S. simili quoq; modo. ar. contra.
ff. de iure codicil. l. j.

i Quibus modis ius p3ie potestaz soluitur. Rub.
j Ideamus. z quidem. q. d. qd sit circa seruos de
absolutiōe potestatis eozum d3rimus. s. de lib.
S. j. z. S. multis. k. A ptate. subaudi dñica.

k A ptate. subaudi dñica.
l A ptate. subaudi dñica.
m A ptate. subaudi dñica.
n A ptate. subaudi dñica.
o A ptate. subaudi dñica.
p A ptate. subaudi dñica.
q A ptate. subaudi dñica.
r A ptate. subaudi dñica.
s A ptate. subaudi dñica.
t A ptate. subaudi dñica.
v A ptate. subaudi dñica.
x A ptate. subaudi dñica.
y A ptate. subaudi dñica.
z A ptate. subaudi dñica.

In parentis strictè accipe pro his tñ qui sunt superiores ex linea masculina. nam femine nō habēt. potestate filios. vt. s. ti. j. s. femine. generalius accipit. s. ti. ij. s. j. ac. in eo. i. parente. Accur. florentin.

Sed hoc distinctionē. s. qd dicit morte superioris inferioris. s. i. iuris. **P**atre. s. f. familias. subaudi supra quē null? est rōne potestatis. accursius p. hō oimodo i. generaliter. **S**ed ita. s. f. i. iuris. **I**raque eoz. s. nepotum. **E**t i potestate. z non eruit. nam si eruit. et postea redit. qz est arrogat. nō reciderent filij i potestate ei. vt ff. de adop. s. pater filium. et erō vt ibi no. **I**o. s. filius p. dicitur. **U**terius ē filius predict. **S**i iuris. nisi in casu. vt q. do p dignitatez filius sui iuris factus fuisset. vt i autē. p. si. que d. dig. s. illud. col. vj. **L**um autē dicitur est. s. qualr soluitur. pa. po. morte naturali. nunc ponit quā do morte civili. Accursius florentinus.

refert antiquitas. seruos si a dño adoptati sint. ex hoc ipso posseliberari. **U**ter nos erudit in nostra cōstitutōe. etiā euz seruum quē dñs actis in tervemētibz filiū suū noiauerit. libez esse cōstituim. licet hoc ad ius s. i. accipiēdū ei nō sufficiat

Quibus modis ius patrie potestatis soluit.

Ideamus nūc quibus modis hi q alieno iuri sūt subiecti eo iure liberant. **E**t quidē quē admodum liberant serui a potestate ex his intelligere possumus quē de seruis manumittēdis supius exposuim. **H**ic quo qui i potestate parētis sūt mortuo eo sui iuris fiunt. **S**ed hoc distincti ones recipit. nam mortuo patre sane omnimodo filij filieue sui iuris efficiunt. **A**dortuo vero auo nō oimodo nepotes neptesqz sui iuris fiunt. **S**ed ita si post mortem aui in potestate patris sui recasuri nō sunt. **I**raqz si moriente auo pater

Deportatur hic no. qz bec sententia deportatōis. vt valeat statim z ciuitatem pdat nō pōt dari nisi a quatuor iudicibz. s. ab impatore. vel ab eo qui eius vice iudicat z a p̄fec. p̄r. z p̄fecto vt. ff. de penit. l. ij. s. j. z de le. iij. l. j. s. a p̄fectis. z ff. de inter. et relc. l. inter penas. s. j. **I**dem credo in senatoribus. qui parē sniam. idest parem habent effectū p̄ncipi. vel maiore qz pdicit. vt. ff. a quibus ap. nō li. l. j. s. j. **S**i autē alius iudex talem sniam det. nō valet. nec mandatur creari. nisi p̄ncipis approbet vt etiā insulā sine locū assignet. vt. ff. de le. iij. l. j. s. ij. z de deportatos. z ff. de iniur. l. iij. testa. l. si quis. s. eius. **Q**ue autē sint i. i. i. p̄ quibus in insulam debeant deportari. dicemus. i. de v. iudi. p totū titulū. **S**ed relegare pōt quilibet qui habet meruz impet. vt. ff. de inte. z re. l. relocator. s. j. **R**ñ. **E**t no. qz primo de media. secundo de maxima. tercio de relegatione dicit. prima z vltima tollit patriā potestatem: s. relegatio nō. et sic cū stat nō ē mutatio. nec capit dimissio. **A**cc. **E**o. idest p istam deportatōem in insulam. **M**ortuo. nota deportatū mortuū. s. civiliter sic. ff. de p̄tra. ta. l. j. s. filij. z ff. p socio. l. verū. s. societas. **P**ari. hic no. vbi est eadem vel similis rō. idem ius cōstituit. sic. ff. de ver. ob. l. a ticio in fi. z j. q. cum eo qui i ali. po. est. s. istas. z ff. de edendo. l. quedam. s. numularios. z ff. ad. l. acqui. l. illud. ar. p̄tra. ff. de col. bo. l. si quis. in fi. s. j. **R**ñ. **P**ncipis. als p̄ncipali: sed nunquid p aliū poterit restitui. **R**ñ. nō. nisi forte p senatū vt. ff. de postu. l. j. s. de qua. z. s. an autem. **S**tatum: scz q̄tum ad honores vel ordines et similia. vt. l. de sen. pas. l. j. ergo z patriam potestatem: z hoc vult hic dicere. **S**ed p̄tra dicunt. l. de sen. pas. l. in insulā z. l. si pater. **S**o. ibi specialiter ad oia fuit restitutus scdm

mar. et sic facias punctus ibi p oia. **H**anc reprobo: qz semp intelligitur d oia restitui. nisi p̄traderit exp̄ssim. nam verbus restituo. generalis est. vt. ff. de vsur. videamus. **S**i in fauiana. **A**lij hoc intelligunt ad patrem tñ referendū cui debet restitui filius in potestate: sed filio restituito non sic: quia

eoū viuūt z in potestate patris sui est. tunc post obitum aui in potestate patris sui fiunt. **S**i vero is quo tpe auus moritur aut iam mortuus ē aut p emancipationē erit de potestate patris: tunc hi qui in potestate eius cadere nō possunt sui iuris fiunt. **L**um autē is qui ob aliquod maleficium in insula deportatur ciuitatē amittit: sequit vt q eo mō ex numero ciuū romanū tollit. p̄inde ac si eo mortuo desinant liberi in potestate eius esse. **P**ari rōne z si is qui in potestate patris sit i insulam deportat fuerit esse te finit in potestate patris. **S**z. x indulgentia p̄ncipis restituti fuerit p oia p̄stinū statū recipiunt. **R**elegati at p̄res i insulā i potestate liberos retinet. **E**t ex cōtrario liberi relegati i potestate remanēt. **P**ene seru effect filios in potestate habere desini. **S**erui at pene efficiunt q̄ in metallū p̄nanant: q̄ bestijs subijciūt. **F**ilius-

sic noceret ei restitutio. ar. l. de le. et cō. qd fauore. **S**ed banc opi. reprobo. nā libertus deportatus z restitutus in libertatē recidit vt. ff. diure patro. siue patroni. **D**ic q̄ interese vtz p̄ncipis dicat bec vba restituo te: et tunc ad oia restitutus videatur vt. hic. an bec indulgeto tibi: q̄ casu de pena tñ remittēda cogitasse videatur vt i cōtrarijs. ar. l. s. i. pas. l. generali. z. l. tutor. z. l. de generali abo. l. fi. **R**elegati reti nent. nota differentiam inter hunc re legatū z deportatū quo ad familiaritatem. vt. ff. de inter. z re. l. relocator. s. siue aut. z. s. ad tēpus. **I**tem q̄ had tēpus vel in p̄petuus. ille autem tñ in p̄petuum deportat. vt. ff. de inter. z re. l. relocator. z. l. relocatorum. s. bec diffe

rentia. **S**ed in libertate nō est differentia. naz vterqz liber remanet. vt. ff. de bonis dam. l. sed si alia. **S**z banitos nō i tps quibus opamus. **R**ñ. si p̄pter maleficium: vt etiam cū ciuitate z bona sua publicent. vel de iure vel de p̄suetudine ciuitatum: tunc deportato opabo: als relegato: vt. ar. ff. de bo. dam. l. j. non autē dico q̄ possit deportari a p̄fessore de iure vt supra. s. p̄mo dicimus: nec relegari a defensore ciuitatis cum sit de imperio merovt in autentico de defenso. ciuita. s. nulla. in fi. s. colla. iij. **P**ene. idest. supplicij supplicij em suus dñs est. nō fiscus. unde ei nihil querit vt. ff. de bis que p nō scrip. ba. l. iij. **S**z no iure nemo ingenuus fit seruus ex supplicio. vt in autē. de nup. s. que i autē colla. iij. **A**ccursius. **I**n metallū. idest in ope metalli. ad faciendū metallum vel etiam deportandū: z etiā vt ne fugerent ligabant: z ponere quodā opprimebant ferro v̄ alio modo. **A**lij vero erat qui dicebant damnati in ope metalli: et hi nō tanto pondere opprimebantur: z qui hinc fugiebant. in metallū ponebantur. **A**lij vero erant qui in ministerium vel in seruiciū metallicoz ponebant z hoc si perpetuo fieret. erat seruus: als d vt ff. de pen. l. aut dam. s. inter eos. et. s. quisquis. s. in ministeriū. **S**ed quid si puincia nō habeat metalla aliqua vel ferri vel similis p̄ditionis. **R**ñ. in vicinā puincia mittebant. vt ff. de pe. l. aut dam. s. est pena metalli. **A**lij sunt in op̄ publicū p̄petuo dati. vel ad tēpus. qui sunt similes relegatis vt ff. de penit. l. quidā. sed hmoi pene nō sūt in vsu hodie. **Q**ui bestijs: de hac pena. dicit no. ff. de pe. l. qui vltimo. **F**ilius. militauerit. idest miles factus fuerit: ad qd multa sunt necessaria: vt in autē. de man. prin. s. si. colla. iij. diximus. vel vic militauerit. idest in exercitio militie fuerit.

p Non liberat hoc iure isto. nā nulla dignitas pter patri-
ciatū releuat filiū a pte patris: vt subicit: S. d. bodie. xij.
sunt dignitates q̄ liberat aliquē curiale a curiau conditione
vt. L. de decur. l. si. l. r. z ille eedē liberant a patria pte. vt
in autē. p̄st. q̄ de dig. S. j. z. S. generaliter. col. vj. vñ cū ibi sit
psul corrigitur qd
de eo hic dicit.

q Cōstitutōe. vt
L. de psul. l. si. l. r. xij
z Patria? erat
em patrici? q̄ pri
cipis pater. An la-
lustius. S. p̄es cō
scripti: naz scripta
erant eoz noia in
aliquo loco. vñ i co-
rona capitis eoz.
vel a l. s.

l Illico. hoc ē spe-
ciale in patricio et
psule bodie vt etiā
sola collatōe va-
tōe codicilloz. i. di-
gnitatis scripte p
aliqd priuilegium
fiat sui iuris etiam
sine admistratōe
In alijs. r. tūc de-
mū cū ceperit ad-
ministrare. vt i au-
tē. p̄st. que d. vi. S.
j. col. vj. que ē. L. d.
epif. z de. autē. sed
dignitas. z. L. d. de
cur. l. si. Itē in ter-
cio casu cū ordinat
eps. q̄ est etiā vltra
supradictos casus
vt in autē. p̄st. que
de dig. S. palā col-
la. vj.

t Liberat. l. digni-
tas.

v Quis em. q. d.
si quilibet pater eti-
am viliissim? filius
suū emācipat quā-
do vult. vt. j. eo. S.
admonēdi. z. S. p̄re-
rea q̄liter hoc impe-
rator nō poterit fa-
cere. Vel dic in ca-

su electi patrici. q. d. cū ipse pater patrici possit emācipare:
z ad hoc p̄pellitur cū alapis z verberibus. vt in autē. cōst. i.
que de dig. j. Rñ. quare ipse impator zc.

r Elegit qd raro fit. vt. L. d. psul. l. si. l. r. xij. scdm mar. Acc.
y Si ab hostibus. hostes sunt quib? popul? romanus bel-
lū idicit: vel ipi iplo romāo vt. ff. d. cap. z postli. reuer. l. hostes

z Tamē pendet. hic colligit quida quoddā hominū gen?
esse in pendēt. vt diximus. s. d. bis qui sunt sui vel alieni iur-
ris. S. j. sed certe qd hic dicit p̄det. vñ ē p̄ter iuris fictōz:
nā quo ad veritatē sui iuris est filius. vt. ff. de test. l. lege cor. in
fi. z. ff. de lib. z postu. l. pe. z. L. de sen. pal. l. si. l. r. qd ē maxime
z. et. ff. ad macedo. l. j. S. j. nam pater seru? ē hostiū. vt. S. de
iure psonaz. S. serui. ergo aliū in pte habere nō p̄t. vt. ff.
ad. l. iuli. de adulte. l. sic eueniet. dic ergo q̄ nulla p̄terita vel
psentia p̄dent inspecto statu p̄senti: sed futuro. vt. j. d. ver-
bo. ob. S. conditiones.

a Postliminiū. est aut postliminiū ius amisse rei recupan-
de ab extraneo morib? et legib? p̄stituti. vt colligit. ff. d. cap.
z postli. l. postliminiū. j. Rñ. b Idcirco. qz reuerſi omnia
iura recuperant. c Captus. z reuerſ? vt. ff. de capti. retro.
d Sed et qui victis. infra fines nros. nec vltra deductus:
z ita iproprie reuerſ? dicit postli. vel dic capt? fuerat vltra. si
nes. z tūc d̄ etiā redisse anteq̄ ad limina redeat: qz sic recu-
perat statū. l. s. iproprie z facit ad hūc. S. ff. de cap. in bello. S. j.
Item ad idem. ff. de vi z viar. l. qui possessionem.

e Preterea. nō solū supradictis modis. sed p̄terea. zc.

f Liberi. generale nomē est ad oēs inferiores. vt. j. ti. ij. S. ff.
g Procebat. i. ea demū ad effectum p̄ducebatur.

familias si militauerit: vel si
senator: psul fact? fuerit. ma-
net i pte pris militia ei l' cō-
sulari dignas d̄ pris pte filiū
nō liberat. Sz ex p̄stōe nra lū
ma patr ciat? dignas illico
ipialib? codicillis p̄stitis. fili-
um a patria potestate libera?

Quis ei patriat patrē quidē
posse p emācipatōis moduz
potestatis sui reuē? filiū libe-
rare: impatoriā aut cellitudi-
nē. nō valere eū quē sibi prin-
ceps elegit patrē ab aliā eri-
mere pte. Si ab hostib?
captus fuerit parēs: quis ser-
uus hostiū fiat: tū p̄det ius
liberorū p̄ter ius postliminiū

Quia hi q̄ ab hostib? capti
sunt. h reuerſi fuerit. oia p̄stia
na iura recipiūt: idcirco re-
uerſ? etiā liberos habebit in
pate: qz postliminiūz fingit
eū qui capt? ē in ciuitate sem-
per fuisse. Si vero ibi decesse-
rit. exide ex quo capt? ē pater
filius sui iuris sui. Te videtur.

Ipse quoqz filius neposueſi
ab hostib? capt? fuerit simili-
ter dicim? p̄ter ius postlimi-
niū: ius quoqz potestatis parē-
tis in suspensio esse. Dicituz

b Per imaginarias. i. ficticias. sic z. ff. de reg. iur. l. imagi-
naria. nam pater vendebat filiū p vno numo forte z em-
ptor eū manumittebat vt. hic. z. ff. d. ca. di. l. liberos. S. j. et
L. e. l. si. j. Rñ. z facit ad hoc. j. de testa. S. j. z p̄ter hoc dice-
bat filius capite minui. Sed cū bodie talia nō fiant vt se-

ē aut postliminiū. a limine? z
post: vnde eū qui ab hostibus
capt? ē z in fines nros postea
pueit. postliminio reuerſū re-
cte dicim?: nā limia sicut i do-
mo finē quendā faciūt: sic et
imperij finē limē eē veteres
voluerūt: hinc et limē dicituz
ē: quasi finis quidā z termin?
ab eo postliminiū dicituz ē: qz
ad idē limē reuertebat quod
amiserat. Sed et qui captus
victis hostibus recuperat: post
liminio redisse existimat.

Preterea emācipatōne quo-
qz desinūt liberi in pte esse
parentū. Sz emācipatio an-
tea quidē. vel p antiquā legis
obseruatōez p̄cebat q̄ p una
ginarias venditiones? nter
cedētes manumissiones cele-
brabat: vel ex impiali rescri-
pto: Mostra aut puidētia et
hoc in melius p p̄stōem refor-
mauit: vt fictōe p̄stia explo-
sa recta? via apud p̄teretes
iudices vel magistrat? parē-
tes itrent: z filios suos z fili-
as. vel nepotes vel neptes ac-
deiceps. sua? manu dimitrāt.
Et tūc ex edicto p̄toris in hu-
iusmo di filij vel filie: vel ne-

quitur. nūquid
d̄ capite minui
Rñ. sic. qz statū
mutat ad n. inul
vt. j. d. ca. di. j. rñ.
z. S. minima.
i Rescripto et
hoc modo etiaz
sine veditōe fie-
bat vt puto.
i Per p̄stōem.
vt. L. de emanci-
pa. l. l. si. Accur-
sius.

k At fictione.
als functione. i.
vsu: als fictione
als fatione.
l Explosa. i. ex-
pulsā. sic. j. de fi-
ctico. bere. S. sz
quia stipulatōes
in Recta via.
vel indirecta nō
curo. vel dic. i. re-
cto iure.

n Vel magi-
stratus. quoslibz
etiam si non ha-
beant merū im-
perium vel mix-
tum. vt in autē.
de defen. ciui. S.
nulla colla. iij. et
etiam extraordi-
narios. vt duo
bononienses co-
ram iudice musi-
nesi. vt. ff. d. mā.
vin. l. etiam. S. fi.
et. L. de iudi. l. vl-
ti.

o Intre. si iudex
est in domo. idē
vbicunqz sit. dū-
modo nō in lo-
co turpi. vt. ff. de

iusti. et iure. l. pe. z. ff. d. arbi. l. si cū dies. S. penul.

p Sua manu. i. debet capere eum per manū et relaxare
eum per verba ad hoc ydonea. vel dic manu. idest pote-
state. nam qñqz et nō capta manu emancipatur. vt. L. de
eman. l. l. penul.

q Et tunc. i. extunc: nam prius occuparet pater oia iu-
re peculij. vt. j. quibus nō est p. fa. test. l. i. et est simile tunc.
ff. de condi. e. l. l. iij. in fi. z. ff. si cer. pe. l. lecta. et. ff. d. vul.
sub in p. pilari. S. j.

r Edicto. l.posito. ff. si quis a pa. su. ma. l. j. in fi. j. Rñ.

s In bonis. acquirendis: vel acquisitis: vel a patre sibi
nunc collatis.

t Manu. missus. i. emancipatus improprie em̄ ponit.
vt. ff. quando actio de pec. est an. l. j. S. alienatio.

v Patrono. patronus au? ē succedit liberto in totū ab
intestato filijs nō extātib? ex testamēto in tertia pte bo-
norū liberti. liberis existētib? in nihilū. l. s. olim esset aliter
vt. j. de succe. li. S. j. z. ij. z. S. sed nostra. sic erit in hoc patre
Sed hec similitudo interdū fallit: nam intermū habet to-
tū pater: vt si filius turpē psonā instituit. vt. ff. si a pa. q̄s
su. ma. l. patronus. in prin. Interdū nihil ex successione vñ
alio mō vt in. vj. casibus. Et qñ p̄cū emācipatōis acce-
pit pater a filio: Item quādo filius est miles z habet ca-
strensia. vt. ff. si a pa. quis su. manu. l. j. S. si parens. z. S. est
z aliud. z. ff. de te. mili. si a milite. S. fi. et. l. se. Itē filijs alijs
parris licet heredib? nō dat. vt. ff. si a pa. quis su. ma. l. j. S.
fi. secus est in filijs patroni. Itē qñ emācipauit coact? vt
ff. si a pa. sue. ma. l. j. S. fi. Itē caluisiana nō ita patri vt pa-

trono datur. vt. ff. si quis a pa. su. ma. l. nō vsq. Item nec opas a filio vt a liberto patronus habet vt. ff. si a pa. su. ma. l. pe. licet bec p̄dicta specialia in patrono vero nō sint vt colligif ex generali. capite illi. ti. si quis a pa. l. j. j. Rñ. z. ij. z in specialibus. asibus qui in illo ti. ponitur. vt dicitur. ff. Sed

fm hoc semper videt p̄ amitte re cū semp p̄mū emancipatōnis habeat bodie. vt. j. per q̄s p̄so. no. ac. §. hoc q̄q. l. tebo. que. li. cū optet. §. pe. Sed dic illud le gale nō p̄uētiō nate p̄mū esse z iō licitū nec p̄mū endū. vt. l. d. ad mī. tu. l. sancim. z. l. ad. l. iul. de adul. l. araccus. r. Et māumissio. i. ex emāci patione.

y. Maciscif. cō cordat buic vbo j. de legi. pen. tu. z. j. de fidu. tu. in prin. z. Admonēdi. libez esse. nisi i. casibus vt. j. eo. in fi. dicemus et fa. ad hunc. §. ff. de adop. l. libez Accursius. a. Habebit. vt. §. de pa. po. §. q̄ igitur. b. Manumit tere. i. emācipa re.

o. Et omne. repete liberū eē. d. Sed z si cō stitutiōnes vt. l. d. adop. cū in ad optiuis. z. §. de adop. §. sed bodie. z. §. si vero. Accursius

e. Presente. nisi sit infans. vt. l. de eman. l. l. pe. f. Et tradicēte. no. patientiā p̄sentis p̄parari. siue sic. q̄ tacet affirmat. sic. ff. d. pig. l. fideiussoz. §. pater. z. ff. so. ma. l. ij. §. h. ar. p̄tra de adop. l. y. §. j. z. d. p̄ci. filius. §. j. g. Transit. ergo nō tollit patria p̄tās. sed transferit. Ad quid ergo. sic casus hoc titulo ponit. Rñ. qz et si nō tollit in cōmutabiliter. tollit tñ quo ad p̄mū. idēz dico in eo q̄ iudicatur in p̄tate mea nō esse. nā nō efficitur iuris. cū sententia nō faciat ius. imo remanet in p̄tate. licz uo ad me. p̄ emancipato habeat. vt. ff. de cōdi. inde. l. iulian. in prin. o. Diximus. vt. §. ti. j. §. si vero.

i. Illud. hic. Tradit duo p̄cepta. k. Et filio. l. naturali z legitimo. sec. in legi. no. tñ. vt in adoptiū. nam tunc filio emancipato etiā nepos ex eo emancipatus videt. fm quos. l. az. vt. ff. de ca. di. l. liberof §. emancipato: z. ff. de adop. l. ted etiā nepos. Vel melius dic in eo idēz qd in naturali. vt in fi. buius. ti. z. ff. d. adop. l. liberū. z. ff. de cap. z. postli. re. l. si me tibi. Accursius.

l. Masatur. secus in ancilla p̄regnante manumissa vel alienata. vt. §. de inge. §. sufficit. z. ff. de acqui. rerū do. l. fi. z. l. de proba. l. matrem. m. Et quidem. hoc est fm p̄ceptum: z repete scire opter n. Naturales. subaudi et legitimi. nāz naturales tm nō sunt in potestate. vt. §. de nup. §. fi. o. Vene. vllō. hic nota talē regulā. q̄ null' filius pōt cō pellere patrē. vt emācipet eū. Qd fallit in. iij. casibus. et ideo dicit pene. Et si pater agnouerit legatū sibi relictuz hac p̄temptatione vt liberos emanciparet. nam tunc cō pellit extra ordinē emancipare. vt. ff. de cōdi. z. de. l. si cui

potis vel neptis. boīs q̄ vel q̄ a parēte manumiss' vel ma numissa fuerit. eadē iura p̄stā tur parēti. q̄ tribuunt patro no' i bonis liberti. Et p̄terea si i pubes sit fili' v' filia vel ce teri. ipe parēs ex' manumissio ne tutelā ei' i. aciscit. Ad monēdi' aut sum' libez larbi triū eē ei q̄ filiū: z ex eo nepo tē vel neptē in p̄tate hēbit'. filiū quidē d' p̄tate dimittere nepotē vero vel neptē rer' e re. z cōuerso. filiū qdē i p̄tate retinere nepotē vel neptē ma numittere'. Eadē z de p̄nepo te z p̄nepte dicta eē intelligā tur. vel omēs sui iuris effice re. Sed' z si pater filiū quē in p̄tate habz. auo v' pauo na turali fm nrās p̄stidēs super his habitas in adoptionē te derit. i. si hoc ipm acris inter uenientib' apud cōpetentes iudicē manifi. tauerit p̄sentē eo qui adoptat' z nō p̄tra dicē tē. nec non eo p̄sentē qui ado p̄tat. soluitur quidē ius pote statis patris naturalis. tran sit' aut in hmōi parentē ado

Item si ficius. adoptauit p̄uignū suū. p̄pellitur emācipa re eū eo puber factō. si p̄bauerit sibi nō expedire esse in po testate. vt. ff. de adop. l. nō nunq. z. le. se. Idem in quolibet adoptiuo. vt. ff. de mino. l. iij. §. si quis minor. Item si filie peccandi necessitatem imponat vt. l. de episc. audi. l. si le uones. Itē si filiū male z contra pie tatem affecerit. vt ff. si quis a pa. l. fi. Item ecōtra filius nō p̄pellit emā cipetur. vt in autē. qui. mo. na. effi. sui in. §. generalit' col latio. vij.

p̄tū. in cui' p̄sona z a doptō nez. sse plenissimā antea dixi mus. Ill' ut scire oprz q̄ si nurus tua ex' filio tuo cō ceperit. z filiū postea emāci paueris: vel in adoptrōz tede ris p̄gnate nuru tua: nihil oi. in' qd ex ea nascit' in p̄tā te tua nascit'. Qd si post emā cipatōem vel ad' p̄tionē p̄ce ptus fuerit: pat' s sui emāci pati vel aui adoptiui potesta ti subijci. Et' quidē neq; na turales' liberi. neq; adoptiui pene' vllō mō possunt cogere parētes de potestate sua eos dimittere.

De tutela Rubrica.

Maneam' nur' z au' aliā diuisiōz p̄sonarū Mā ex his' p̄sonis i in p̄tate nō sūt qdā v' i tute la sē v' i curatōe qdā neutro iure tenēt. Videam' ergo de his' q̄ i tutela v' curatōe sūt. ita ei intelligem' ceteras p̄so ras q̄ neutro iure ten' t. ac p̄ dispiciam' d' his' q̄ i tutela sūt Est aut' tutela vt serui' dif finiuit atz p̄tā' i capite' libe

De tutela Rubrica

Maneam' ad aliāz. nā dicitur' du ds. vt. §. de iure per so. in pri. z. §. d' bis qui sūt sui iuris vel alieni. in prin. q̄ Ex his. nota er go q̄ b' subdiuidit illud mēbz quedā sui iuris sūt. qd ē illi oppositū quedā aliēo iuri subiecte sūt. vt. §. d' bis q̄ sūt sui iuris vel alie ni.

filius. ergo nō potest habere tu. vel cu. vt hic z. l. de cura. fu. l. fi. in prin. Sed p̄tra. l. de sen. pal. l. fi. §. j. Sed ibi vere non erat in potestate. cū pater deportatus esse: vt diximus supra. ti. j. §. cum autem. Accursius.

Neutro. nec tutela nec cura. Ita em. quia p̄trarioz eadem est disciplina. vt hic. z. §. de bis qui sūt sui vel alieni iuris. in prin.

Tutela sūt. de alijs dicit. j. de cura. Acc. ff. e. l. j. 3. His atq; p̄tās. i. violēta p̄tās: nā daf tutor inuē tus: cū em' hē mun' publicū. vt. j. d' ex cu. tu. z. cu. in pri. ergo inuē' daf. vt. l. d' de curio. l. null' li. r. Itē inuē' daf. vt. ff. de tu. z. cu. da. ab his: nec nō z. ff. d' tutel. l. ij. Qñ p̄z q̄ bec ē alia p̄tās q̄ p̄ris i filiū: z dñi in hūi. cū illa ad cōmodū. vt. j. per q̄s p̄so. no. ac. §. i. z. §. de bis qui sūt sui vel alie. iur. §. ij. bec vero ad on' Itē p̄ b' qd daf inuito differt a curatōe: q̄ vid lēti daf. vt. j. d' cura. §. itē. i. i. i. z. ff. e. l. ij. §. si pupill'. v' dic vis ad cogendū. p̄tās ad ipandū. a. Libero. nā nisi sit li ber pupill'. nō pōt hēre tutorē: cū si hū' sit. nō sit sui iuris: qd est necesse. vt. §. e. in pri. Itē z si dubi' ē pōt hēre tutorē. vt. ff. de tu. z. cu. da. ab his. l. ei. q̄. Est tñ cas' vbi hūo daf tutor. vt. ff. de tu. z. cu. da. ab. l. si iuberi. j. Rñ. cū tñ legi signat'. §. ff. ad tre. l. si res. aliena. §. si hū'. z. l. cogi. §. fi. et bis duab' est alia. §. ff. e. ti. l. mulier. §. nō ē. Que legū p̄tetas ita soluit cū libertas fideicō. z hereditas relinq̄t' ab eodē p̄stāda. poterit hū' cogere vt institut' hēditatē adeat: z tūc daf etiā hūo tu tor: vbi dō ab vno hēditas z ab alio libertas flicta ē: nō p̄t' si prius p̄stata ei libertate: tunc em' coget aliū hēredē hēre ditatem adire et sibi restituere scōm io.

b Ad tuendū ppter hoc etiā remonet patriā ptātem. que nō est ad tuendū: sed ad gubernandū putat. et sibi acqui- rendū. c Propter etatē. ad dīam curatoz. q̄ dant furio- sis. et mente captis qui ppter moribū se defendere nō possunt vt. j. de cu. s. furiosi.

d Jure civili. no- ta tutela esse de iu- re civili licet omēs fere scūs sint de iure gen. vt. s. d. iu. na. s. ius autes. e Data. s. a lege. vt iudice pmissa ve- ro a testatore dī vt. j. e. pmissum. Ad- dicata p̄sone pri- cipaliter pmissa se- cundario rebus. vt. j. ti. j. s. certe. et. j. de- cretu. tu. s. vatus.

g Cas. que est di- cta. s. p̄i. s. Accu- b Er qua rei. vi- et ptāte. Accursus. i Defensores. et scdm hoc etiā cura- tores sunt tutores. scdm is. et plerūq; sic appellant. vt. ff. de le. iij. cū filio. s. j. et. ff. de mi. l. j.

k Qui edes. vt ē p̄fectus vigiliū. et qui cū eo de nocte vadunt. ff. de off. p. v. l. i. j. s. sciendū. ac.

l Permissum est itaq; qz quedā ge- neraliter vidim. d tutela. et omis tu- tela est vel testamē- raria vel dativa: vt legitima. itaq; pri- us de testamētaria vt pote de digniore videam. in hoc ti. et se. de legitima au- tem dicef. j. d. leg.

ag. tu. vsq; ad ti. de attil. tu. d. dativa dicef. j. d. attil. tu. p̄ totū in Impuberib. etiā inuitis. vt. ff. d. tute. l. mudo. hoc etiā p̄toz et p̄sidi licet. vt. ff. de tu. et cu. da. ab bis. l. nec non. s. si.

n Accursus florentinus.

o In potestate. naturalibus etiā dare possunt in his q̄ sibi relinquit. vt. l. de p̄fir. tu. l. si.

p Testamēto. vt codicill. testō p̄firmatis vt. ff. d. test. tu. l. iij.

q Tutorēs. sed nō curatores. vt. j. de cur. in prin.

r Itaq; si filius. licet miles sit testator. vt. ff. d. testa. tuto. l. ij. Accursus.

s Tua sit. et nunq; exiuit alioqui nō recidit. vt. ff. d. adop. l. si pater. Accursus.

t Tutorēs. si aut vel emancipatus ē vel mor- aus tunc ne potes ex eo sunt sui iuris mortuo auo. vt. s. ti. j. s. j. in fi. vt. de ex testamēto qui p̄nt habere tutorem. vt. hic inuuit Acc.

u Cū aut in q̄ pluribus. vt quotiens de cōmodo eoz queri- tur. vt. ff. de sta. bo. q̄ in vtero nō si d. cōmodo alioz. vt. ff. de ver. si qd dicimus. vel si de incōmodo matris vt. ff. de sta. bo. l. imperator.

v Fierent. vt quia ex vtroz nascitur erat vel nuru: aliud si ex p̄cubia: nisi i bis q̄ sibi dimitteret vt. l. d. p̄fir. tu. l. si. Ac.

x Sed si emancipato. p̄firmatus. nō ergo valebat datio p se: cū non esset in potestate. vt. s. e. s. pmissum. Sed nun- quid hic tutor p̄firmat. d. testamētari. qd si eet p̄feret le- gitimo. vt. j. ti. q. in prin. an datiuus qd p̄t admitti. et facit p hoc. ff. de ver. sig. l. le. et in autē. d. defen. ci. s. si decreto. col. ij. ita legitim. tutor. huic p̄feret. vt. j. de attil. tu. in prin. et idē glosauit. i. sine inquisitione. nō q̄ vellet eū p̄firmari si ali. eet legitimus. sed quia non queritur an sit locuples vel nō. sed ar. p̄tra. ff. de cur. fur. si furioso puberi.

y Inquisitione. i. qz nō satisfac. f. rē. pu. sal. fu. Item locu- ples sit vel nō. hoc em nō queritur. vt. ff. de p̄fir. tu. l. j. Sed

berō ad tuendū eū q̄ ppter eta- tē se defendere neq; iure ciui- li data ac pmissa. Tutores aut sūt: q̄ eā vim ac ptāte ha- bēt. ex q̄ re ipi nomē acceperēt Itaq; appellant tutores: q̄ tut- tores atq; defensores: sicut edi- tui dicunt q̄ edes tuent.

Permissus ē itaq; parētib; li- beris i puberib; q̄ si ptāte ha- bēt testamēto tutores dare. et hoc i filios filiasq; oimō pce- dit. Ne porib; aut neptibusq; ita tenu parētē p̄nt testamē- to tutores dare: si p̄ mortē eo- rū in ptāte p̄ris sui nō sūt re- casuri. Itaq; si fili. tu. mor- tis tue tpe in ptāte tua sit. ne- notes ex eo nō p̄nt testamēto tuo tutores h̄re quis i ptāte tua fuerint. s. qz mortuo te in ptātem p̄ris sui recasuri sunt.

Cuz aut in q̄ plurib; alijs causis postumi p̄iā natis ha- beant. et in hac causa placuit: nō min. postumis q̄ iam na- tis testamēto tut. res dari pos- se Si nō in ea causa sint: vt. s. viuis parētib; nasceretur sui

aliud in matre dante tutore filio: ubi em et si nō satisfac. tū- rā. inquisitione datur vt dicta. l. d. r. l. de p̄fir. tu. l. j. S. qz- quare diuersum in matre dante tutorem filio. Rn. in me- moria p̄cedentis ptātis. vt. ff. de questi. l. vnius. s. seru. et. ff. de cur. l. si. et fa. ad hoc. j. de factis. q. tu. et in prin. et ff. de lib. ag. l. j. s. iul. et. l. de epa. audi. l. de creatō- nibus. Sed arg. p̄tra. ff. de in lit. iurā. l. videam. Accursus.

et in ptāte eoz fierēt. Si si emancipato filio tutor a p̄- datus fuerit testamēto: cōfir- mandus est ex snia p̄sidiis om- nimō. i. sine inquisitione.

Qui testamento tutores dari possunt. Rubrica.

Dari aut tutor pot nō solū paterfa. s. et etiā filiu. S. et fu. p̄ prius testamēto. cuz libertate recte tutor dari pot Sed scien dū est eū et sine li- bertate tutore datū tacite li- bertate directā accepisse vi- deri: et p hoc recte tutore esse Plane si p errore quasi liber tutor datus sit: aliud dicen- dum est. Seruus aut alien. pure inutiliter testamēto da- tur. sed ita cū liber erit vtiliter datur. Proprius aut seruus inutiliter eo modo tu- tor datur. Furiosus vel mi- nor. xv. ānis tutor testamēto datus: tutor tūc erit cū p̄pos- mentis: aut maior. xv. annis fuerit factus: Ad certū tpe vel ex certo tpe vel sub p̄ditōe

Rubrica. Qui da. tutores testa- mēto possunt

Dari aut. paterfa. mi. nisi sit mutus vel sur- dus: qz tutor et loci et audire de- bet. vt. ff. de tu- telis. l. j. s. pe. et s. fi.

Filiu. cuz em tutela sitius publicū. vt. j. de ex cu. tu. in prin. nō curat iuspa. po. vt. ff. ad tre. na. q. j. Rn. et. ff. de bis qui sūt sui vel alie. iuris fi- liu. quo casu pater de peculio tenetur. nisi ag- noscat: tunc em scz qn agnouit. Solidum. vt. ff. d. tute. l. si filius. et ff. d. adm. tu. l. lu- cius ticius.

b Testamēto sed a p̄sidi tutore dari nō potest seru. vt. l. qui dari tu. pos. l. in seruili.

c Et sine libertate nō expresso hoc q̄ sine libertate det: sed omisit libertatis dationē. vt. s. qui manu. nō pos. s. l. in fi. et. l. de neces. ser. l. quidam. s. illo.

d Directā. imo videt q̄ fideicommissaria vt. l. d. fideicō. li. et si nō ascripta. p̄tra. Sed certe hic testō hoc fit. ibi alia voluntate puta codicillis vel p eplam. Vel hoc q̄ ibi alie- num credebatur hic sū sciebat. Item alia rōne et videtur valere datio. quia ille solus datur tutor: qui testamēti ha- bet factio. vt. ff. de testa. tu. l. testamēto. als incipit. si q̄- dez. Rn. illud intellige in passiva significatōne: in q̄ etiā seruus dicit habere testamēti factioez. vt. j. de bere. qua- li. et disti. s. testamēti.

e Datus sit. s. prius seru. licet hoc nō sit verisimile. vt. l. de resc. v. l. quifq; s. forte ex cā hereditaria nouiter ha- bebat. vt. ff. de reg. iu. l. q̄ in alteri. et. j. d. vluca. s. q̄ autē.

f Dicendū est. s. vt neq; liber neq; tutor sit. idem multo magis in alieno. vt. ff. de f. deicō. lib. l. generaliter. s. si q̄s tutorem: et. ff. e. si quis tutorem.

g Seruus inutiliter. s. vt statim sit. sed cum liber erit. h. Dat. qz directo nō erit liber: s. p̄ fideicō. vt. ff. d. test. tu. l. si b̄ ditas. s. fi. et. l. d. fideicō. l. l. et si nō ascripta.

i Eo mō. nā nō erit tutor. inutilis em dicit etiā stipula- tio ppter inutilē adiectionē. vt. ff. d. sti. ser. l. sed si sibi. Vel aliter inutiliter. qz p nō adiecta habet et erit tutor. ac si nō esset adiecta: vt et als. j. d. bere. insti. s. impossibilis. Vel dic tercio scdm. p. nō erit tutor nūc. s. p̄ditōe extāte bec nō placz: qz sic nō eet dia iter suū et alienū. s. p̄ma verior est. vt. ff. de regu. iu. l. actus. Datur. s. cum liber erit.

k Furios. p̄pos. siue p̄ dictū fuerit a testatore: siue n. vt ff. e. si hereditas. s. si furiosus. et facit ad hoc. ff. de iudi.

cum furiosus. j. Rñ. Acc. Ad certū tps. vsq ad pascha
l. Er certo. i. a paschate in antea: vt. ff. de ac. 2. ob. l. obli-
gationū. §. j. Et an heredis. §. videbat. vt. j. de le. §. an
m. Tutorē a testōre. nō a iudice. vt. ff. d. reg. heredis.
iur. l. actus. Accursius.

Causa. f. cer-
te vt ad rei ven.
sed vt ptra. l. d.
in lit. da. cu. l. ad
litē. sed ibi tutor
p curatore poni
tur. Itē vt ptra
ff. de tutel. testa.
l. si tamē. sed ibi
vniuersitati rez
datur: nō rei cer
te. Accur.

Persone. f.
pupilli principa
liter. vt en instrū
at bonis moribz
et etiā salaria p
stet magistrū ei
vt. ff. d. admi. tu.
cū plures. §. in
pūmis. 2. l. de
ali. pstan. l. si. ad
hoc em principa
liter dat. secun-
dario aut rebus
dat. vt. j. d. ex cu.
tu. §. datus. sed
in curatore ec n
tra: nā principa
liter rebus secu-
dario psonē dat
vt. l. d. nup. l. in
copulandis.

Si quis pos-
tumo. scilz filio
Accursius.

Quod filij. hec
dictio filij pphē
dit posthumū 2
postumā cū na
sculinū possit cō
cipere femininū:
sed hec dictio fi-
lie nō pprehē-
dit vtrūq. et sic nec posthumū. cū femininū non cōcipiat
masculinū: vt. ff. de le. ij. l. ita scriptū. 2. ff. de le. ij. q. duof. 2
l. seruis legatis. Itē nota appellatōe natoz 2 nō nati cōti-
nent: cū d. eoz p modo tractat. vt. ff. de sta. ho. qui i vtero
et. d. ti. j. §. cū aut. et fa. ff. de testa. tu. l. si ita. §. j. et. l. si quis
filiabus. et. l. q. si.

Si filios. d. dixerit. Cōtinebunt. f. nepotes.
t. p. l. an. ab oibus in vsu vel puetudine: sed fm ve-
ram significatōem vbi: qz filius dicit a ptilos qd ē amor
2 nepos dī filius. 2 etiā quilibet quē aliquis diligit pater
na dilectione. vt. ff. de ver. sig. l. liberos. §. sed et rapiri. q
v. It ceteri. etiā nati fm quosdaz. videtur ptra. Ac.
qd salum est. vt. ff. de ver. si. nomē. Dic ergo ceteri. f. ex fi-
lij nascituri qui sup posthumū sunt p legē velleiā. vt. ff. de
iur. ryp. test. l. postumoz. et. j. de exher. li. §. posthu-
mi. 2. ff. de lib. et pos. l. gallus. i. Rñ.

De legitima agnatorum tutela Rubrica.

Quibus. f. pupillis. Duodecim tabu. qz ipsa
lex vocat verbis et snia. et nisi gerāt eoz piculo
agit. vt. ff. e. l. legitimos: als aut qnqz ex snia le-
gis danf: nō ex verbis vt. j. ti. ij. et. ij.

Agnati sunt. si sint maiores. xv. annis. vt. j. de fidu.
tute. in fi. et minores. lxx. annis. als excusant vt. j. de ex cu.
tu. §. item maior. Accursius.

Cognati. nomē 2 pgnatōis gñale est. agnatōis nomen
spāle. nā ois agnat⁹ ē cognat⁹: s3 nō puerit. vt bic 2. j. de
leg. ag. suc. j. Rñ. 2. ff. e. l. sunt aut. Er eo. filio fratris.

Patru⁹. repete si fuerit nat⁹ eodē pte cū pte tuo alio
quin ē cognat⁹ vt. l. d. legit. ber. l. fi. §. s3 nec. 2. §. cū aut.

Agnat. i. et si mascul⁹ inuenciat: vt puta si sint duo frēs
vterini. filius vni⁹ frīs sui pīs nō erit agnat⁹: s3 pgnatus

vel an heredis instōne. posse
dari tutorē nō dubitat.

Certe aut rei vl cause tutor
dari nō pōt: qz psonē nō cau-
se vel rei dat. **S**i qz filij ab
suis vel filijs tutores dederit
etiā postume vl postumo. **T**e-
disse videt: qz filij vel filie ap-
pellatōne: 2 postum⁹ 2 postu-
ma pntent. Quid si nepotes
sint: an appellatōe filioz? 2 ip-
sis tutores dati sint: dicendū
est: vt 2 ipis quoqz dari videā-
tur: si mō liberos dixerit. **C**e-
terū si filios nō pntebūt. ali-
ter em filij aliter nepotes ap-
pellant. Plane si postum⁹ de-
derit tā filij postumi. qz ceteri
liberi pntebantur.

De legitima agnatorum tutela.

Quibus aut testamē-
to tutor dat⁹ nō sit his
ex lege. xij. tabu. agna-
ti sunt tutores: q vocant legi-
timi. Sunt aut agnati cogna-
ti p virilis sexus cognatōnez
puncti. quasi a patre cogna-
ti veluti frater ex eodē patre
natus. fratris filij neposue ex

inspecto feminino sexu. ppter quē adiuicē sūt pgnati fm io.
c. Itaqz a iure. s3 ipsa amita ē tibi agnata. qz p pte tuū tibi
d. Iure. f. cognatōis. Familia. i. agnatione. p iungit.
licet 2 als multas beat significatōes hec dictio familia. vt. ff.
de ver. sig. l. pñciatō. §. familie. 2 facit. l. de. v. si. l. fi. 2. §. de
pa. po. §. fi. **Q**uod
aut significatōez. l.
tū

eo. itez patruus 2 patru filij
neposue ex eo. At qui p femi-
nini sexus p- nas pgnatione
iungunt: agnati nō sunt: sed
als sunt naturali iure cog-
nati. Itaqz amite tue filius.
nō est tibi agnat⁹ sed cognat⁹
in iure s3 tu illi eodē iure cō-
iungis: qz qui nascunt pīs
non matris familiā sequunt:

Quod aut x ab itestato
vocat ad tutelā agnatos: non
hanc habet significatōz si. oi
no nō fecerit testamentū is q
poterat tutores dare. s3 si qz
tum ad tutelā pntet itestato
decesserit qd tunc quoqz acci-
dere itelligit cū is q datus est
tutor viuo testatore decesserit

Sed agnationis quidem
ius omnibus modis capitis
diminutione plerūqz perimit
Raz agnatio iuris ē nomen.
cognitionis vero ius nō om-
nib modis cōmutatur quia:
civilis ratio: civilia quidem
iura cōrūp. re potest: natura-
lia vero non vtrūqz.

De capitis diminutione.

i. p omnē capitis diminutōem. vt p maximā vl p mediā. d. q
bus duab⁹ nō ē dubiū: cū iura cognatōis pdant. i. t. j. §. cō-
aut. Itē p minimā tollit ius agnatōis: vt bic dicit 2. ff. d. ca.
di. tutelaz: nisi in duobus casib⁹ tū: vt inter fratres l3 alter
emancipet. vt. l. d. le. tu. l. iij. Itē iter ptem et filij: vt. j. de
leg. ag. suc. §. fi. 2. pē bos duos casus. q d minima. ca. di. exi-
punt. dicit bic plerūqz. at iura cognatōis nō pmutant oi-
bus modis: qz nō tollunt minima ca. di. 2 ē rō vt subicit.

Nā. p. qz. b Agnatio. ē nomē iuris. f. civilis. i. a lege. xij.
ta. ē inducta hec prioritas agnatoz. s3 ius cognatōis ē natura-
rale nomē rā rōne sanguis hoc nomē iposuit ē vnde 2 vnū
ius civile p p aliud facile tollit: vt h. 2. ff. d. re. tu. l. nihil est.

Naturalia. i. iura pgnatōis sic dicta. qz ea qz pte q p na-
turalitate vt. d. d. adop. §. sed bodie in fi. §. nō sic d. facili tollit

Atiqz. i. certe nō tollit cap. di. cū sunt imutabilia hec iura
vt. ff. d. iu. na. §. s3 naturalia. Itē nec ea q naturalē eqtatē hnt.
vt. ff. de ca. di. eas. 2. l. lega. Itē nō. qz cognatio ē civilis tū.

Naturalis 2 civilis: vt ad eos q legitimi sunt: 2 d bac intelligit h
2. ff. d. gra. nō facile. §. j. Itē nō. qz 2 civilis iure bec. f. tutela et
hereditas trib⁹ modis deserunt. vt ex vbis 2 snia legis. xij.
ta. vt in agnatis. Itē ex snia tū. vt. j. de le. pa. tu. et. j. d. fi. tu.

Item ex alijs legib⁹ veteribus vel nouis: vt. ff. ca. di. l. tutelaz
Nunqd ergo bec omnia facile pdunt p oem ca. di. Rñ. sic in
duab⁹ pms tū. nō in tertia vt h. 2. i. l. tutelaz. Itē qro an fu-
turas tutelaz acqrendas 2 hereditates tū tollat: an etiā p-
teritas adimat. Rñ. futuras tū. vt. ff. hñ liberi. l. fi. qd. 2. po-
tuit dinare lex deserēs hereditatē vl tutelā de futura ca. di.
vt. l. de testa. l. iubem⁹ in fi. certe nullo mō. vt. ff. m. da. l. fi.
de iussor. j. Rñ. Hodie vō istā differentia agnatōis qrerentō
optet cū agnati an cognatos nō d hēat. vt in autē. d. bere. q

Agnat. i. et si mascul⁹ inuenciat: vt puta si sint duo frēs
vterini. filius vni⁹ frīs sui pīs nō erit agnat⁹: s3 pgnatus

Si oino. vel ali
ud ptingit qd tan-
tūdez valeat qd di-
ritus. j. de ber. ab
inte. j. Rñ. et fa. ff.
qd cuiusqz vniuer-
si. nomie. l. j. §. 2. q-
dem.

Sed agnatōis.
quidē ius. nō dilige-
ter hūc. §. est autē
ius agnatōis 2 ius
cognatōis siue co-
gnatoz. agnati em
hnt ius pognatiū
ad cognatō. f. vt p
ferant in heredita-
tibus agnatorum
mortuoz vt. j. de le.
agn. suc. j. Rñ. Itē
pferunt in tutelis
agnatoz puuloz.
vt. s. e. ti. j. Rñ. his
aut deficientib⁹ in
hereditatibus 2 tu-
telis cognati suo iu-
re admittant inter
quos etiā agnati vo-
cant. q deserūt eē
iure agnatoz. vl de-
serūt bre iura ag-
natoz. vt p ca. di.
vt. j. de bere. ab in-
test. §. admonēdi.
Illud aut ius pro-
gatiū qd habent
agnati. qz vltra iu-
ra cōia habent p. l.
xij. ta. facile pdunt
vt omnibus modis
capitis diminutōe

ab intest. de. S. ex bis. col. ir. Item no. q. licet p'dicta iura cognati-
onis tollant maxima et media ca. di. ipsa sanguinitas tñ
nō tollitur. vt. ff. de reg. iur. l. iura sanguinis.

De capitis diminutione. Rubrica.
St aut status. hic status p'sistit in tribus in liberta-
te: ciuita te: et familia: cū em primū. i. libertates q's

pdit. p' sequēs. et
duo vltima p'dit: z
tunc magna ca. di.
patitur. cū vero se-
cūdi p'dit: p' p'ns p'
dit et vltimū: s; nō
primū. z tūc d' me-
dia capitis dimini-
tio. cū vero vltimū
p'ditur. non p'dunt
duo priā: et tūc mi-
nima ca. di. patitur
vt. j. s. j. q. 2. iij. z. ff.
e. l. n. sed pla. dicit
statū boi. i. p'ditō-
nē i q' plimū q's p'
m Mutatio. nō
ergo accipit bic ad
litterā vt dicat ca.
di. qñ caput abscin-
ditur: s; qñ status
mutat vt caput sta-
tus dicat: Sed vi-
det hec diffinitio nō
p'ueri cū suo diffi-
nito: nā mox et pa-
tris fili? mutat sta-
tum: qz sit sui iuris
vt. s. q. mo. ius pa.
po. sol. s. j. nō tñ di-
citur ca. minui. vt.
ff. ad macc. si filiul-
fa. s. si. S; dic sub-
audi hic facto hō
minis intervenien-
te: vt emancipatōe
vel deportatōe pa-
tris: vel simili mo-
do: vel etiam quā
si facto: qd dico p'
pter filios arrogā-
ti. quia vna cū p're
mutant statū vt. ff.
e. l. liberos. z. s. de

adop. s. penlat moxente patre nō interuenit factū bonis.
imo magis dei quid si interficiat pater. Rñ. idēz quia mors
semper dei dispositione aduenit.

**Mediam. sic. ff. de aur. z ar. le. qui lancē. z. s. de liberti-
nis. s. libertinorum.**

**Maxima atrocitate. est autem atrox et dura hec scia: s; iuste
iuste feratur. vt. s. qui. mo. ius pa. po. sol. s. pene aut. sed bo-
die ppter hōi penās nemo ingenuus fit seruus vt in autē.
de iur. s. si vero. colla. iij. Accur.**

**Libertatis. s. p'demnatōis vt subijcit z qd dicit ingratias. als
est grati. i. ingratitudinis. que reuocatio fit p' actū in ingratū
vt dicunt quidam vt. l. de li. et eoz. l. i. si. vel p' vtilē rei ven.
fm alios ad instar donatōis q' reuocat: vt. ff. de dona. cau.
mor. si mortis cā res vel qd est verius accusatōe extraordina-
ria: p' quā officū iudicis implorat. vt. l. d. lib. z eoz. l. i. nō
ē. et fit hec reuocatio ppter oēm offensam z etiā leue. vt. l. d.
li. et eoz. l. i. nō aut fit ppter omissionē obsequij. vt. l. d. li.
ca. solo. nisi in casu. vt cū denegat alimēta. vt. ff. de lib. agno.
Lalimēta. s. impatores. nā tunc et occidere velle vt en. vt
ff. de li. ag. necare. et hoc nisi remiserit ius patronatus. tūc em
ex bis solis reuocat causis. ex quib? et donatū. vt in autē. vt
liber. de ce. s. illd. col. vj. q' cāe sūt nūerate. l. d. reuo. co. l. vlt.
q' Passi sūt. hic multa sunt necessaria. vt. s. d. iur. p'lo. s. pe.
q' Interdictū hac penā in vsu nō hēm? s; ei? loco succedit
deportatio. vt. ff. ad. l. iul. pecula. l. iij. s; instar excoicatoz ha-
bebant quibus talia denegant. S; vt bunc etiā fieri seruū
licet hic neget. vt. ff. de var. cog. l. p'gnationū in fi. p'tra. Sed
p'dit libertatē. vt ibi d' vt nō possit facere testm cui sic ē inter-
dictū. vt. ff. d. iust. ru. te. si q's filio. s. ei? nō q' fiat seru? vere
s; In insulā. secus si in metallū. vt. s. q. mo. ius pa. po. sol.**

St aut capitis dimi-
nutio poris stat? p'mu-
tato? caq' tribu mōiū
accidit. Nā aut maria ē capi-
tis diminutio: aut mōz quaz
qd' media? vocāt: aut mīma.

Maxima capitis diminutio
ē. cū aliq's sil' z ciuitatē z liber-
tatē amittit qd accidit in his
q' fuit pene scilicet atrocita-
te sine: vt lib. rtis? vt ingratias
circa p'onos p'denatis. vel q'
se ad p'ciū p'ticipandū venun-
dari passū sunt. **Admōz** si
ue media capitis diminutio ē
cū ciuitas qdē amittit: libera-
tas hō retinet: qd accidit ei
cui aque z igni interdictū fu-
it: el ei qui in insulam de-
portat? ē. **Adima capitis di-**
minutio ē. cū et ciuitas z liber-
tas retinetur s; status homis
p'mutat: qd accidit i his q' cū
sui iuris fuerit: ceperūt aliēo
iuri subiecti eē: vel ecōtrave-
luti s; filiulfa. a p're emancipat?
fuerit. ē capite diminutus.

Seru? aut manumiss? capi-
te nō minuit: qz nullū caput
habuit. **Quib? aut digni-**

S. pene. in casu tñ etiā libertatē p'dit dānatus in insulaz.
vt. vt nemo pri. l. ij. s. cū aut. Accur. floren.

Subiecti esse. vt in arrogatis.
Vel econtra. als est in littera. si fili? a patre emancipa-
tus fuerit. ē capite minutus: et fm hoc est expositio hui?
verbi. vel ecōtra. als: vero hoc totū dēst: et tūc idēz sub-

intelligo Alij di-
cunt qñ sui iuris
nō est transferē
in potestates al-
terius. puta aui
materni vt etiā
paterni. vt. s. de
d op. s. sed bo-
die. qui casus ē
p'ueri sū illi qua
do sui iuris em
arrogatōem da-
tus: Sed quare
filiulfa. cū eman-
cipat capite mi-
nui dicit. Rñ. p'
pter imaginariā
venditionē que
fiēbat: vt. s. qui.
mo. ius pa. po.
sol. s. p'terea. iij.
prin. Sed cū bo-
die nō fiat hec vē-
ditio vt in. e. s.
p'inet. videt q'
hodie nō minu-
tur capite: S;
certe illa sola nō
erat ratio: imo z
alia qz mutat fa-
miliaz. vt. ff. e. l.
liberos in prin.

De legitima p'onos tutelā.

**Et eadē lege. xij. tabu-
laz libe. oz? z liberta-
tū tutelā ad? p'onos**
liberosq; eoz p'tiet **Que? z ip-
sa legitima? tutelā vocat. nō qz**
noiatum i ea lege d' hac tutelā
caueatur: sed quia p'ide acce-

x **Seruus. nō minuitur. i. eius status nō mutatur. cum**
primū nullū habuerit statū. vt dic. z. ff. e. l. liberos. in fi. et
l. se. Sed cōtra ē. l. de bonis. p'scrip. l. j. Sed dic q' ibi cri-
mine capitali seruus accusatur. i. tali qd esset als in libero
capitale. Item quid si qñq; habuit caput. quia fuit liber
et nunc seruus est et manumittatur. Rñ. idem. quia pre-
sens tempus confidēro.

y **Quibus autē. dixi aliquē aliquo de tribus modis ca-**
pite minui. vt. s. e. in prin. autem pro sed.

z **Contra. vt. ff. de sena. l. iij. et hic si fuerit remotus pro**
pter turpitudinē nō pōt iudicare vel testimonij dī-cre. vt
ff. ad. l. iul. re. l. eandē. s. j. z. ff. de sena. l. ij.

a **Quod autem. dictū. s. ti. pri. s. si.**

b **Cognatio. idest ius cognationis.**

c **Cognationis. idest ius succedendi. et ad tutelā vocan-**
di perit: sed ipsa p'sanguinitas nō. vt. ff. de reg. iur. l. iura
sanguinis. cum sit de iure naturali. vt. s. de iure. na. s. pe.
contra. z. s. de nup. illud. contra. Sed qualiter cognatis
desertur imo agnatis. vt. s. ti. j. in prin. Rñ. post agnatos:
vt. j. de here. abintesta. s. admonendi.

d **Si. manussus. aliud si restitutus scdm io. vt. ff. ad ter-**
cull. l. j. s. qui mortis p'tra. z. l. de sen. pai. i. fi. p'tra. z. ff. de
contra tabu. l. j. s. fi. et. l. ij. contra. Item contra est in eo
quod hic dicit tolli ius cognationis per maximam et me-
diam ca. di. ff. de rebus dub. si cognatis. sed aliud in lega-
to in quo vertitur ius naturale. vt. ff. e. l. legatum. vel ibi
loquitur de cognatione iuris ciuiliis que p' adoptionē con-
stituitur. vt. ff. de adop. l. qui in adoptionem. hic vero de
naturali cognatione. vt. ff. de gra. cog. non facit. s. j. z sic
ibi de minima ca. di. loquitur. Item p'tra. j. de seruili cog.

in fi. j. Rñ. So. hie loquit in bis qui primo fuerunt heri:
7 postea serui. qd eoz delicto ptingit. vñ nō debent habe-
re cōmodū: vt. ff. so. ma. si ab hostibus. S. j. 2. ff. de mino. l.
papi. eruli. ibi indignū. 7c. licet ibidem illa rō corrigat ibi
vero semp fuerunt serui. vel illa noua corrigat ista: naz ex
grea pstitutio-
ne illa ē extracta
vt ibi dicit.

Et Sed et si in
sula. hic poit ex
emplū d media:
sed. s. nō posuit
exemplū de ma-
rma.

Cognatio. i.
ius cognationis
vt. s. pri. S. dixi
mus.

Lū aut. pti-
neat. vt. s. ti. j. j.
Rñ.

Bradu. facit
ad hunc. S. ff. de
lc. iij. l. si plures.
et. j. de le. agna.
suc. S. si plures.
7. ff. de sepul. vjo.
l. iij. S. si ad plu-
res. hodie vero
hic S. corrigitur.

Qz equaliter taz
ad agnatos qz co-
gnatos deseruatur
tutela. sicut here-
ditas. vt in autē.
de here. ab intest.
S. ex bis. coll. ix.
Accursius.

Si plēs. als
isti duo versicu-
li desūt: si plures
sunt qui vñ gra-
dum obtinet: nō
qz pariter ad tu-
telaz vocan. ur:
s; ego habeo. ac.
Rñ. de legitima
patron 7 tute-
la.

Si ples. als
isti duo versicu-
li desūt: si plures
sunt qui vñ gra-
dum obtinet: nō
qz pariter ad tu-
telaz vocan. ur:
s; ego habeo. ac.
Rñ. de legitima
patron 7 tute-
la.

Si ples. als
isti duo versicu-
li desūt: si plures
sunt qui vñ gra-
dum obtinet: nō
qz pariter ad tu-
telaz vocan. ur:
s; ego habeo. ac.
Rñ. de legitima
patron 7 tute-
la.

Et eadē. s. p. interpretatiōe. nō ex verbis eius. vt
subiicit. et. ff. de le. tu. l. tutela. j. Rñ.

Libertoz. scilicet impuberum.
Ad patronos. quocūqz modo manumittentes. nisi
libertas datur a lege. vt. ff. de le. tu. l. tutela. vsqz ad. S. si.

Que et ipsa. q. d. nō solū alie quedā legitie sūt: s; 7 ista
p. prima. s. ex mente legis nō ex verbis: nō tñ satisfiat
nisi eoz psonē sunt vulgares. 7 minus honeste. vt aut mo-
dus tutele. qz magna tutela nimis. aut psona. qz nō bone-
sta psona aut cā admittat. l. recipiat satisf. vi. de l. legitiōs
S. j. 7. ij. alij legitū idistricte satisf. vt. j. d. satisf. . tu. S. j.
p. r. interpretatiōe. s. iurisconsultoz.

Lex. rñ. ta. vt. j. de suc. l. j. Rñ.
Et ceteres. scz sapientes. Legē. s. eandem. rñ. ta.
Vocat. s. lex. rñ. tabu. vt. j. de leg. ag. suc. S. j.

Iussit. vt. s. de leg. agna. tu. j. Rñ. Et sic notabis hic q
vbi est eadem equitas idem s statui debet sic. ff. ad lege
aqui. l. illud. 7. ff. de fur. l. j. S. j.

Plerūqz. quare hoc dicit statiz subiicit. 7 facit ad hāc
regulam. ff. de regu. iur. l. fm naturam. et. j. de pben. emp.
S. cū aut. 7. l. de fur. l. fi. S. sed cū in secūda. 7. l. de cadu.
tol. S. p secundo. 7. ff. de peri. 7. pmo. rei ven. l. id qd.

Tutor. et ita apud aliū est hereditas. et apud aliū ē
tutela. s. agnatū vel cognatū. vt hic. et. ff. de le. tu. l. j. S. j.
Item minor. rrv. an. manumittēs succedet in hereditate
vt patronus. non tamē erit tutor. vt. j. de fidū. tu. in fi. et
l. de leg. tu. l. vl. S. si. Accursius.

De legitima parentū tutela. Rubrica.
Emplo. recepta. s. p. interpretatiōe iur. p sultoz
vt rñoz. cū desinebat esse agnat: nisi ptracta
fiducia emanciparet qd hodie semp psumitur. vt. j. de leg.

Et eadē. s. p. interpretatiōe. nō ex verbis eius. vt
subiicit. et. ff. de le. tu. l. tutela. j. Rñ.

Libertoz. scilicet impuberum.
Ad patronos. quocūqz modo manumittentes. nisi
libertas datur a lege. vt. ff. de le. tu. l. tutela. vsqz ad. S. si.

Que et ipsa. q. d. nō solū alie quedā legitie sūt: s; 7 ista
p. prima. s. ex mente legis nō ex verbis: nō tñ satisfiat
nisi eoz psonē sunt vulgares. 7 minus honeste. vt aut mo-
dus tutele. qz magna tutela nimis. aut psona. qz nō bone-
sta psona aut cā admittat. l. recipiat satisf. vi. de l. legitiōs
S. j. 7. ij. alij legitū idistricte satisf. vt. j. d. satisf. . tu. S. j.
p. r. interpretatiōe. s. iurisconsultoz.

Lex. rñ. ta. vt. j. de suc. l. j. Rñ.
Et ceteres. scz sapientes. Legē. s. eandem. rñ. ta.
Vocat. s. lex. rñ. tabu. vt. j. de leg. ag. suc. S. j.

Iussit. vt. s. de leg. agna. tu. j. Rñ. Et sic notabis hic q
vbi est eadem equitas idem s statui debet sic. ff. ad lege
aqui. l. illud. 7. ff. de fur. l. j. S. j.

Plerūqz. quare hoc dicit statiz subiicit. 7 facit ad hāc
regulam. ff. de regu. iur. l. fm naturam. et. j. de pben. emp.
S. cū aut. 7. l. de fur. l. fi. S. sed cū in secūda. 7. l. de cadu.
tol. S. p secundo. 7. ff. de peri. 7. pmo. rei ven. l. id qd.

Tutor. et ita apud aliū est hereditas. et apud aliū ē
tutela. s. agnatū vel cognatū. vt hic. et. ff. de le. tu. l. j. S. j.
Item minor. rrv. an. manumittēs succedet in hereditate
vt patronus. non tamē erit tutor. vt. j. de fidū. tu. in fi. et
l. de leg. tu. l. vl. S. si. Accursius.

De legitima parentū tutela. Rubrica.
Emplo. recepta. s. p. interpretatiōe iur. p sultoz
vt rñoz. cū desinebat esse agnat: nisi ptracta
fiducia emanciparet qd hodie semp psumitur. vt. j. de leg.

agna. suc. S. si. vnde hodie est semp legitimus.
5 Tutor. i. l. q. emancipauit. si 7 ipse ē maior. rrv. an. vt. j.
ti. j. si. 7 facit ad hoc. s. qui. mo. ius pa. po. soluit. S. 7 pterea
si impubes. et. j. ti. j. j. Rñ.

Rubrica de fiduciaria tutela.

Inceps ipuberes manumise-
rit legitimā nanciscat eoz tu-
telā. Quo uncto si liberi
virilis sexus eius existat. fidu-
ciarij tutores filioz suoz vel
frs vel sorozis vel ceteroz effi-
ciuntur. Atqui patrono le-
gitimo tutore mortuo: liberi
qz et legitimi sunt tutores.
qm filij qdē tē mcti si nō eēt
a viuo pte em. icipatus. post
obitū eius sui iuris efficeret:
nec in fratru ptatē recideret:
ideoqz nec in tutelā. libertus
aut si suus māssisset: vt qz eo
de iure apud liberos dñi post
mortē ei futurū eēt. Ita tñ
hi ad tutelā vocant: si pfecte
sint etatis: qd nra pstr. ite. i
oibz tutelis 7 curatiōibz ob-
seruari generaliter pcepit.

De attiliano tutore 7 eo qui
ex lege iulia et ticia dabatur.

Si cui nullus oīno tu-
tor fuerat. ei dabatur
quidem in vrbe roma-
na a pretore vrbano 7 maio-
re parte tribunozum plebis
tutor ex lege attilia. In pro-
uicjs vero a p̄sidibz prouin-

Si cui nullus oīno tu-
tor fuerat. ei dabatur
quidem in vrbe roma-
na a pretore vrbano 7 maio-
re parte tribunozum plebis
tutor ex lege attilia. In pro-
uicjs vero a p̄sidibz prouin-

Si cui nullus oīno tu-
tor fuerat. ei dabatur
quidem in vrbe roma-
na a pretore vrbano 7 maio-
re parte tribunozum plebis
tutor ex lege attilia. In pro-
uicjs vero a p̄sidibz prouin-

Si cui nullus oīno tu-
tor fuerat. ei dabatur
quidem in vrbe roma-
na a pretore vrbano 7 maio-
re parte tribunozum plebis
tutor ex lege attilia. In pro-
uicjs vero a p̄sidibz prouin-

Si cui nullus oīno tu-
tor fuerat. ei dabatur
quidem in vrbe roma-
na a pretore vrbano 7 maio-
re parte tribunozum plebis
tutor ex lege attilia. In pro-
uicjs vero a p̄sidibz prouin-

Si cui nullus oīno tu-
tor fuerat. ei dabatur
quidem in vrbe roma-
na a pretore vrbano 7 maio-
re parte tribunozum plebis
tutor ex lege attilia. In pro-
uicjs vero a p̄sidibz prouin-

Si cui nullus oīno tu-
tor fuerat. ei dabatur
quidem in vrbe roma-
na a pretore vrbano 7 maio-
re parte tribunozum plebis
tutor ex lege attilia. In pro-
uicjs vero a p̄sidibz prouin-

Si cui nullus oīno tu-
tor fuerat. ei dabatur
quidem in vrbe roma-
na a pretore vrbano 7 maio-
re parte tribunozum plebis
tutor ex lege attilia. In pro-
uicjs vero a p̄sidibz prouin-

Si cui nullus oīno tu-
tor fuerat. ei dabatur
quidem in vrbe roma-
na a pretore vrbano 7 maio-
re parte tribunozum plebis
tutor ex lege attilia. In pro-
uicjs vero a p̄sidibz prouin-

Si cui nullus oīno tu-
tor fuerat. ei dabatur
quidem in vrbe roma-
na a pretore vrbano 7 maio-
re parte tribunozum plebis
tutor ex lege attilia. In pro-
uicjs vero a p̄sidibz prouin-

Si cui nullus oīno tu-
tor fuerat. ei dabatur
quidem in vrbe roma-
na a pretore vrbano 7 maio-
re parte tribunozum plebis
tutor ex lege attilia. In pro-
uicjs vero a p̄sidibz prouin-

Si cui nullus oīno tu-
tor fuerat. ei dabatur
quidem in vrbe roma-
na a pretore vrbano 7 maio-
re parte tribunozum plebis
tutor ex lege attilia. In pro-
uicjs vero a p̄sidibz prouin-

Si cui nullus oīno tu-
tor fuerat. ei dabatur
quidem in vrbe roma-
na a pretore vrbano 7 maio-
re parte tribunozum plebis
tutor ex lege attilia. In pro-
uicjs vero a p̄sidibz prouin-

Si cui nullus oīno tu-
tor fuerat. ei dabatur
quidem in vrbe roma-
na a pretore vrbano 7 maio-
re parte tribunozum plebis
tutor ex lege attilia. In pro-
uicjs vero a p̄sidibz prouin-

Si cui nullus oīno tu-
tor fuerat. ei dabatur
quidem in vrbe roma-
na a pretore vrbano 7 maio-
re parte tribunozum plebis
tutor ex lege attilia. In pro-
uicjs vero a p̄sidibz prouin-

Si cui nullus oīno tu-
tor fuerat. ei dabatur
quidem in vrbe roma-
na a pretore vrbano 7 maio-
re parte tribunozum plebis
tutor ex lege attilia. In pro-
uicjs vero a p̄sidibz prouin-

Si cui nullus oīno tu-
tor fuerat. ei dabatur
quidem in vrbe roma-
na a pretore vrbano 7 maio-
re parte tribunozum plebis
tutor ex lege attilia. In pro-
uicjs vero a p̄sidibz prouin-

Si cui nullus oīno tu-
tor fuerat. ei dabatur
quidem in vrbe roma-
na a pretore vrbano 7 maio-
re parte tribunozum plebis
tutor ex lege attilia. In pro-
uicjs vero a p̄sidibz prouin-

Si cui nullus oīno tu-
tor fuerat. ei dabatur
quidem in vrbe roma-
na a pretore vrbano 7 maio-
re parte tribunozum plebis
tutor ex lege attilia. In pro-
uicjs vero a p̄sidibz prouin-

St talia tu-
tela idest. a
lio noie vo-
cata.

Appellat. de f
dicetur. j. S. quo de
functo.

Impuberes. nā
si puberes. nō erit
eoz curatoz legiti-
vt. ff. de exca. tuto.
amicissimos. S. lu-
cius. ar. contra. in
autē. vt hi. qui ob-
p. S. j. col. vj. 3o.

Manumiserit
i. emancipaverit vt
ff. qñ act. de pecul. 2
an. l. j. S. j. et facit. S.
ti. j. 7. ff. e. tutela. S.
fi. et. l. se.

Quo. i. patrefa-
mi. qui erat tutor si-
lio 7 nepoti.

Siliberi. qui re-
manerūt in ptate
patris. idem puto
et si filij fuerit emā-
cipati. si autē tā im-
puberes qz puberes
remanerunt in po-
testate. recident. in
potestatem sui pa-
tris. illi qui filij sunt
sed fratres recidēt
in tutelam fiducia-
riam semp. vt. s. q.
mo. ius pa. po. so. S.
j. 7. s. de tutelis. S.
permissum.

Filiorū suozū.
scilicet nepotū de-
functi.

Sorozis. sed certe frater videtur esse legitimus. vt. l. d
excep. l. aduers. que est contra: sed certe qui fiduciarius est
legitimus est p interpretatiōem. licet aliud nomē habeat. s. si
duciarius. et illū respectū habuit ibi vt legitimū fiduciariuz
i. Atqui. p certe. als. atqñ. et tūc dicat. p sed. appellaret
et qñ. p certe. 7 ē oppositio qre filij p̄noz sunt legitimi. vt
s. d. le. pa. tu. j. Rñ. 7 isti filij nō sic. ad qd rñdet qñ filius 7c.
S; bec rō nō tenet nisi inter frēs. q nō debēt recidere in po-
testatē fratp suoz. s; filij. i. nepotes erant recasuri in ptatem
ergo in tutelā legitimā. S; rñdeo nō recidūt filij iur heredi-
tario in p. tē. s; iure p̄nitatis. et filiatiōis. at seru? si nō eēt
manumissus. iure hereditario erat futurus seru? apd filios
dñi. et nisi essent beredes. nō essent dñi. s; filij? si nō sit beres
p̄ris. tñ filij in ptate bz vt. s. q. mo. ius pa. po. sol. S. j. Erat 7
alia rō iure veteri. qz emācipatōe tollebat ius agnatōis mi-
nima ca. di. etiā inter p̄rez 7 filij: nisi eēt emācipat? ptracta
fiducia. necdū inter frēs vt. l. d. legit. tu. l. iij. 7. s. d. leg. ag. tu.
S. fi. s; hodie corrigē vt dicta. l. et. j. de legi. ag. suc. S. fi. vñ
dicunt quidā vt a 3o. hodie fiduciariā eē legitimā ex verbis 7
fma. l. rñ. ta. Nec in tutelā. i. legitimā. sed fiduciariam.

Si pfecte. i. rrv. an. nā quoties sit mētio d etate pfecta.
vel de maiore. de rrv. an. intelligit vt. l. d. bis. q vt. e. imp. l.
fi. et. ff. d. le. iij. cū filio. S. si. Accursius.

Constitutio. vt. l. de legi. tute. l. fi.
Precepit. s. vt sint pfecte etatis. 7 ē rō vt. j. d. exca. tu. S.
n. De attiliano tutore. i. de eo tutore q̄
dabatur p lege factā ab attilio. vt iteru exponit.

Iur. s. ex testō. nā q̄dū testāria tutela supē. nō ē
loc' alij Itē nec legitia. nā nec datia tūc locū bz vt
p. Et maiore. i. duob' erat. l. q. da. tu. po. l. si foroz. 7c.
ei tres. vt ar. l. d. of. p. l. ij. 7. ff. d. ou. iur. l. ij. S. bñdē t̄pib?

Si pfecte. i. rrv. an. nā quoties sit mētio d etate pfecta.
vel de maiore. de rrv. an. intelligit vt. l. d. bis. q vt. e. imp. l.
fi. et. ff. d. le. iij. cū filio. S. si. Accursius.

Constitutio. vt. l. de legi. tute. l. fi.
Precepit. s. vt sint pfecte etatis. 7 ē rō vt. j. d. exca. tu. S.
n. De attiliano tutore. i. de eo tutore q̄
dabatur p lege factā ab attilio. vt iteru exponit.

Iur. s. ex testō. nā q̄dū testāria tutela supē. nō ē
loc' alij Itē nec legitia. nā nec datia tūc locū bz vt
p. Et maiore. i. duob' erat. l. q. da. tu. po. l. si foroz. 7c.
ei tres. vt ar. l. d. of. p. l. ij. 7. ff. d. ou. iur. l. ij. S. bñdē t̄pib?

Si pfecte. i. rrv. an. nā quoties sit mētio d etate pfecta.
vel de maiore. de rrv. an. intelligit vt. l. d. bis. q vt. e. imp. l.
fi. et. ff. d. le. iij. cū filio. S. si. Accursius.

Constitutio. vt. l. de legi. tute. l. fi.
Precepit. s. vt sint pfecte etatis. 7 ē rō vt. j. d. exca. tu. S.
n. De attiliano tutore. i. de eo tutore q̄
dabatur p lege factā ab attilio. vt iteru exponit.

Iur. s. ex testō. nā q̄dū testāria tutela supē. nō ē
loc' alij Itē nec legitia. nā nec datia tūc locū bz vt
p. Et maiore. i. duob' erat. l. q. da. tu. po. l. si foroz. 7c.
ei tres. vt ar. l. d. of. p. l. ij. 7. ff. d. ou. iur. l. ij. S. bñdē t̄pib?

Si pfecte. i. rrv. an. nā quoties sit mētio d etate pfecta.
vel de maiore. de rrv. an. intelligit vt. l. d. bis. q vt. e. imp. l.
fi. et. ff. d. le. iij. cū filio. S. si. Accursius.

Constitutio. vt. l. de legi. tute. l. fi.
Precepit. s. vt sint pfecte etatis. 7 ē rō vt. j. d. exca. tu. S.
n. De attiliano tutore. i. de eo tutore q̄
dabatur p lege factā ab attilio. vt iteru exponit.

Iur. s. ex testō. nā q̄dū testāria tutela supē. nō ē
loc' alij Itē nec legitia. nā nec datia tūc locū bz vt
p. Et maiore. i. duob' erat. l. q. da. tu. po. l. si foroz. 7c.
ei tres. vt ar. l. d. of. p. l. ij. 7. ff. d. ou. iur. l. ij. S. bñdē t̄pib?

Si pfecte. i. rrv. an. nā quoties sit mētio d etate pfecta.
vel de maiore. de rrv. an. intelligit vt. l. d. bis. q vt. e. imp. l.
fi. et. ff. d. le. iij. cū filio. S. si. Accursius.

Constitutio. vt. l. de legi. tute. l. fi.
Precepit. s. vt sint pfecte etatis. 7 ē rō vt. j. d. exca. tu. S.
n. De attiliano tutore. i. de eo tutore q̄
dabatur p lege factā ab attilio. vt iteru exponit.

q Er die certo. vt a pascba in antea sis tutor.
r Poterat. r hodie dat. vt. ff. de test. tu. l. si q is sub p ditione
s Item nemo. na si vnus de pluribus heredibus adierit.
valet tutela. vt. ff. de test. tu. l. si nemo. Idem in libertate in te-
stamento relicta. vt. ff. de test. manu. l. testamento. §. testō. ac.

t Existeret. §. qd
si nullus fuit insti-
tutus cū pupillo. §. qd
tm pupill' est heres.
Pot dicit q antori-
tate iudicis adeat.
vt. L. de iur. deli. l. si
infanti. r ex tuc va-
lebit tutela. r inci-
pit tutor administra-
re.

v Desinebat. i. l.
le qui sic erat dat?
in subsidiū desine-
bat cū testamētari-
us venit. vt sub hie
Accursius.

r Aditio. hic tu-
tor tacite vsq ad di-
em vel p ditionem exi-
stente dat. ex pte nō
pōt. vt. ff. de reg. iur.
l. actus.

y Ab hostib' pe-
tebatur. nec erat lo-
cus legitime. vt. ff.
de l. tu. l. j. §. si apd.

z Qui desinebat
i. iste qui dat' erat.
in subsidiū. Acc.

a Possimū. q
iure etiam oia alia
recupat. vt. §. q. m.
ius pa. po. sol. §. si
ab hostibus. nec de
admittatis interis
tenet hic reuerfus.

vt. ar. ff. si q. cauc.
l. iij. §. item si quis
Accursius.

b Legibus. s. atti-
lia. r iulia r ticia vt
§. e. ti. in pncipi. Accursius.

c Do steaq. nunc recitat secundū ius. nam quatuor sunt
iura que hoc titulo notari possunt.

d Pramo. als q pimum.

e Ex inquisitione. s. inquirendo facultates eoz an sint pa-
res oneri adiuncto. vt. j. de ex. tu. §. sed et ppter. Itē bona
pueratio requirit. vt et alias in patre arrogatore. vt. ff. d ad
opt. l. nec ei. §. eoz. et. §. de adop. §. cū autē. Accur.

f Nam supra scriptis. bene dico q desierūt p has leges tu-
tores dari postea q pules viderūt ex inquisitione. et bonū
fuit pter duas rōnes quas ponit. nā p q rē.

g Fore. hanc cautione pstant tu. et cu. vt. ff. rē pu. sal. fo. l.
non quasi. §. j. r. l. sed et si ad speciem.

h De ppeledis. s. captis pignozib'. vt. j. de sat. d. tu. §. pe.
i Sed hoc iure vtimur. hoc est terciū ius qd erat tpe iusti-
niani. et hodie est quartū additū. qd ē. j. pri. §.

k Prefectus. ad pfectū cognitiones criminales. ad ptozē ci-
uilia negocia veniebant. vt patet. ff. de of. pre. vt. p totū ti. r
ff. de offi. ptoz. p totū ti. sed tutelā dabat vterq vt hic.

l Jurisdictione. pfecti vrbis est iurisditio vsq ad. c. milia-
ria. sed ptoz rome tm. vt. ff. de offi. p. v. l. j. §. cū vrbem. r in
summa. de offi. pte. dabunt ergo en r ei qui est de sua iuris-
dictione. vt statim in pside notabis.

m Crearet. s. eni qui est d sua iurisditōe dabit. vt. ff. de tu. et
cu. da. l. ius dandi. Si so ibi nō inueniant ydonei. r in alio
loco qret et p sidi nūciabit. vt. ff. e. l. diuus. Itē ei q sit d sua
iurisdictione. vel rōne originis vel rōne possessionis vel rōne
domicilij. vt. ff. e. l. j. §. vlti. et. l. diuus. Si aut in altero hoz
triu locoz nō inuenit. sed in quarto loco. reducendus ē ad
alterum locum de his tribus et ibi tutelam accipiat. vt. L. q
pe. tu. vel. cu. l. j.

n Iussu. ergo delegatur. Sed cōtra. ff. de tu. et cu. da. l. nec
mandate. sed ibi mandatū est. qd nō importat necessitatez.

ciaz ex lege iulia r ticia. Sz r
si testō tutor sub p ditione. aut
ex die certo d' fuerat. qd iu
p dicio aut dies pēdebat ex eis
dē legib' tutor dari poterat.
Itē si pure dat' fuerat qd iu
ex testō nemo heres existeret
tādiu ex eis dē legib' tutor p
tend' erat q desinebat' eē tu-
tor si aditō' existeret. aut si di-
es veiret aut t heres existeret.

Ab hostib' quoq' tutore ca-
pto ex his legib' tutor peteba-
tur q' desinebat eē tutor: si is
q capt' erat in ciuitatē reuer-
sus fuerat: nā reuer' recipie-
bat tutelā iure postliminij.
Sz ex his legib' tutores pu-
p. l. r sicut dari. postea q' pri-
mo pules pupill' vtriusq' se-
pns tutores ex inq' sitōe dare
ceperūt. tēde ptoz ex psti-
tutōib': nā supra scriptis le-
gib'. neq' d cautōe a tutorib'
exigenda rē saluā pupill' fore
neq' d' ppeledis tutorib' ad
tutele administratoz. qd caue-
batur. Sed hoc iure vtimur

vt rome qdez pfect' vrbis vt
p toz secundū suā iurisditōez
in puincijs aut p sudes ex in-
quisitione tutores crearet' vt
magistrat' iussu p sidi si non
sint magne pupilli factates.
Nos aut p ptoem nostrā
et hmoi difficultates hoz re-
secantes. nec expectata iussio
ne' p sidi disposuim' si fact-
tates pupilli vel adulti vsq
ad quingētos solidos valeāt
des' iores ciuitatum vna' cū
eiusdem ciuitatis religiosissi-
mo aristite. vel' als publicas
psonas. i. magistrat' vel iuri-
dicum alexandrine' ciuitatis
tutores vel curatores creare.
legitima cautela fm eiusdem
pstitutionis normā pstanda.
videlicet eoz piculo' qui' eā
accipiunt. Impuberes' au-
tem in tutela eē naturali iu-
ri' pueniēs ē vt is q pfecte eta-
tis nō sit alterius tutela rega-
tur. Cū ergo pupilloz pupil-
lazq' tutoris negocia gerit' p
pubertatē tutele iudicio' rō

biciussus qui iporat. vt. ff. qd iussu. l. j. §. j. et. ff. man. l. j.
vel iui erant magne facultates pupilli bic pue. Sz certe
r si sint pue adhuc videt' idem. nā datio tutele ē mixti im-
perij. vt. ff. de tutelis. muto. §. tutoz is. ergo nō pōt delega-
ri. vt. ff. de offi. eius. cui man. est iur. l. j. §. j. Rñ. Sed dic q nō
pōt delegari nō
habenti iurisditi-
onem: sed habē-
ti sic. vt. ff. e. l. ius
dandi. et hic of.
Sed que sūt ma-
gne facultates.
Rñ. qui quagin-
ta aurei. vt. L. §
defen. c. l. j. vt de
cezlibze auri. vt
in autē. de appel.
§. ij. vel. ecc. au-
reoz. vt in autē.
de defen. c. §. et
iudicare. col. ij.
vel verius vsq
ad quingētos so-
lidos sint pue. si
vltra sint mag-
ne. vt. j. pri. §.
Accursius.

vt rome qdez pfect' vrbis vt
p toz secundū suā iurisditōez
in puincijs aut p sudes ex in-
quisitione tutores crearet' vt
magistrat' iussu p sidi si non
sint magne pupilli factates.
Nos aut p ptoem nostrā
et hmoi difficultates hoz re-
secantes. nec expectata iussio
ne' p sidi disposuim' si fact-
tates pupilli vel adulti vsq
ad quingētos solidos valeāt
des' iores ciuitatum vna' cū
eiusdem ciuitatis religiosissi-
mo aristite. vel' als publicas
psonas. i. magistrat' vel iuri-
dicum alexandrine' ciuitatis
tutores vel curatores creare.
legitima cautela fm eiusdem
pstitutionis normā pstanda.
videlicet eoz piculo' qui' eā
accipiunt. Impuberes' au-
tem in tutela eē naturali iu-
ri' pueniēs ē vt is q pfecte eta-
tis nō sit alterius tutela rega-
tur. Cū ergo pupilloz pupil-
lazq' tutoris negocia gerit' p
pubertatē tutele iudicio' rō

vt rome qdez pfect' vrbis vt
p toz secundū suā iurisditōez
in puincijs aut p sudes ex in-
quisitione tutores crearet' vt
magistrat' iussu p sidi si non
sint magne pupilli factates.
Nos aut p ptoem nostrā
et hmoi difficultates hoz re-
secantes. nec expectata iussio
ne' p sidi disposuim' si fact-
tates pupilli vel adulti vsq
ad quingētos solidos valeāt
des' iores ciuitatum vna' cū
eiusdem ciuitatis religiosissi-
mo aristite. vel' als publicas
psonas. i. magistrat' vel iuri-
dicum alexandrine' ciuitatis
tutores vel curatores creare.
legitima cautela fm eiusdem
pstitutionis normā pstanda.
videlicet eoz piculo' qui' eā
accipiunt. Impuberes' au-
tem in tutela eē naturali iu-
ri' pueniēs ē vt is q pfecte eta-
tis nō sit alterius tutela rega-
tur. Cū ergo pupilloz pupil-
lazq' tutoris negocia gerit' p
pubertatē tutele iudicio' rō

vt rome qdez pfect' vrbis vt
p toz secundū suā iurisditōez
in puincijs aut p sudes ex in-
quisitione tutores crearet' vt
magistrat' iussu p sidi si non
sint magne pupilli factates.
Nos aut p ptoem nostrā
et hmoi difficultates hoz re-
secantes. nec expectata iussio
ne' p sidi disposuim' si fact-
tates pupilli vel adulti vsq
ad quingētos solidos valeāt
des' iores ciuitatum vna' cū
eiusdem ciuitatis religiosissi-
mo aristite. vel' als publicas
psonas. i. magistrat' vel iuri-
dicum alexandrine' ciuitatis
tutores vel curatores creare.
legitima cautela fm eiusdem
pstitutionis normā pstanda.
videlicet eoz piculo' qui' eā
accipiunt. Impuberes' au-
tem in tutela eē naturali iu-
ri' pueniēs ē vt is q pfecte eta-
tis nō sit alterius tutela rega-
tur. Cū ergo pupilloz pupil-
lazq' tutoris negocia gerit' p
pubertatē tutele iudicio' rō

vt rome qdez pfect' vrbis vt
p toz secundū suā iurisditōez
in puincijs aut p sudes ex in-
quisitione tutores crearet' vt
magistrat' iussu p sidi si non
sint magne pupilli factates.
Nos aut p ptoem nostrā
et hmoi difficultates hoz re-
secantes. nec expectata iussio
ne' p sidi disposuim' si fact-
tates pupilli vel adulti vsq
ad quingētos solidos valeāt
des' iores ciuitatum vna' cū
eiusdem ciuitatis religiosissi-
mo aristite. vel' als publicas
psonas. i. magistrat' vel iuri-
dicum alexandrine' ciuitatis
tutores vel curatores creare.
legitima cautela fm eiusdem
pstitutionis normā pstanda.
videlicet eoz piculo' qui' eā
accipiunt. Impuberes' au-
tem in tutela eē naturali iu-
ri' pueniēs ē vt is q pfecte eta-
tis nō sit alterius tutela rega-
tur. Cū ergo pupilloz pupil-
lazq' tutoris negocia gerit' p
pubertatē tutele iudicio' rō

vt rome qdez pfect' vrbis vt
p toz secundū suā iurisditōez
in puincijs aut p sudes ex in-
quisitione tutores crearet' vt
magistrat' iussu p sidi si non
sint magne pupilli factates.
Nos aut p ptoem nostrā
et hmoi difficultates hoz re-
secantes. nec expectata iussio
ne' p sidi disposuim' si fact-
tates pupilli vel adulti vsq
ad quingētos solidos valeāt
des' iores ciuitatum vna' cū
eiusdem ciuitatis religiosissi-
mo aristite. vel' als publicas
psonas. i. magistrat' vel iuri-
dicum alexandrine' ciuitatis
tutores vel curatores creare.
legitima cautela fm eiusdem
pstitutionis normā pstanda.
videlicet eoz piculo' qui' eā
accipiunt. Impuberes' au-
tem in tutela eē naturali iu-
ri' pueniēs ē vt is q pfecte eta-
tis nō sit alterius tutela rega-
tur. Cū ergo pupilloz pupil-
lazq' tutoris negocia gerit' p
pubertatē tutele iudicio' rō

vt rome qdez pfect' vrbis vt
p toz secundū suā iurisditōez
in puincijs aut p sudes ex in-
quisitione tutores crearet' vt
magistrat' iussu p sidi si non
sint magne pupilli factates.
Nos aut p ptoem nostrā
et hmoi difficultates hoz re-
secantes. nec expectata iussio
ne' p sidi disposuim' si fact-
tates pupilli vel adulti vsq
ad quingētos solidos valeāt
des' iores ciuitatum vna' cū
eiusdem ciuitatis religiosissi-
mo aristite. vel' als publicas
psonas. i. magistrat' vel iuri-
dicum alexandrine' ciuitatis
tutores vel curatores creare.
legitima cautela fm eiusdem
pstitutionis normā pstanda.
videlicet eoz piculo' qui' eā
accipiunt. Impuberes' au-
tem in tutela eē naturali iu-
ri' pueniēs ē vt is q pfecte eta-
tis nō sit alterius tutela rega-
tur. Cū ergo pupilloz pupil-
lazq' tutoris negocia gerit' p
pubertatē tutele iudicio' rō

vt rome qdez pfect' vrbis vt
p toz secundū suā iurisditōez
in puincijs aut p sudes ex in-
quisitione tutores crearet' vt
magistrat' iussu p sidi si non
sint magne pupilli factates.
Nos aut p ptoem nostrā
et hmoi difficultates hoz re-
secantes. nec expectata iussio
ne' p sidi disposuim' si fact-
tates pupilli vel adulti vsq
ad quingētos solidos valeāt
des' iores ciuitatum vna' cū
eiusdem ciuitatis religiosissi-
mo aristite. vel' als publicas
psonas. i. magistrat' vel iuri-
dicum alexandrine' ciuitatis
tutores vel curatores creare.
legitima cautela fm eiusdem
pstitutionis normā pstanda.
videlicet eoz piculo' qui' eā
accipiunt. Impuberes' au-
tem in tutela eē naturali iu-
ri' pueniēs ē vt is q pfecte eta-
tis nō sit alterius tutela rega-
tur. Cū ergo pupilloz pupil-
lazq' tutoris negocia gerit' p
pubertatē tutele iudicio' rō

vt rome qdez pfect' vrbis vt
p toz secundū suā iurisditōez
in puincijs aut p sudes ex in-
quisitione tutores crearet' vt
magistrat' iussu p sidi si non
sint magne pupilli factates.
Nos aut p ptoem nostrā
et hmoi difficultates hoz re-
secantes. nec expectata iussio
ne' p sidi disposuim' si fact-
tates pupilli vel adulti vsq
ad quingētos solidos valeāt
des' iores ciuitatum vna' cū
eiusdem ciuitatis religiosissi-
mo aristite. vel' als publicas
psonas. i. magistrat' vel iuri-
dicum alexandrine' ciuitatis
tutores vel curatores creare.
legitima cautela fm eiusdem
pstitutionis normā pstanda.
videlicet eoz piculo' qui' eā
accipiunt. Impuberes' au-
tem in tutela eē naturali iu-
ri' pueniēs ē vt is q pfecte eta-
tis nō sit alterius tutela rega-
tur. Cū ergo pupilloz pupil-
lazq' tutoris negocia gerit' p
pubertatē tutele iudicio' rō

vt rome qdez pfect' vrbis vt
p toz secundū suā iurisditōez
in puincijs aut p sudes ex in-
quisitione tutores crearet' vt
magistrat' iussu p sidi si non
sint magne pupilli factates.
Nos aut p ptoem nostrā
et hmoi difficultates hoz re-
secantes. nec expectata iussio
ne' p sidi disposuim' si fact-
tates pupilli vel adulti vsq
ad quingētos solidos valeāt
des' iores ciuitatum vna' cū
eiusdem ciuitatis religiosissi-
mo aristite. vel' als publicas
psonas. i. magistrat' vel iuri-
dicum alexandrine' ciuitatis
tutores vel curatores creare.
legitima cautela fm eiusdem
pstitutionis normā pstanda.
videlicet eoz piculo' qui' eā
accipiunt. Impuberes' au-
tem in tutela eē naturali iu-
ri' pueniēs ē vt is q pfecte eta-
tis nō sit alterius tutela rega-
tur. Cū ergo pupilloz pupil-
lazq' tutoris negocia gerit' p
pubertatē tutele iudicio' rō

vt rome qdez pfect' vrbis vt
p toz secundū suā iurisditōez
in puincijs aut p sudes ex in-
quisitione tutores crearet' vt
magistrat' iussu p sidi si non
sint magne pupilli factates.
Nos aut p ptoem nostrā
et hmoi difficultates hoz re-
secantes. nec expectata iussio
ne' p sidi disposuim' si fact-
tates pupilli vel adulti vsq
ad quingētos solidos valeāt
des' iores ciuitatum vna' cū
eiusdem ciuitatis religiosissi-
mo aristite. vel' als publicas
psonas. i. magistrat' vel iuri-
dicum alexandrine' ciuitatis
tutores vel curatores creare.
legitima cautela fm eiusdem
pstitutionis normā pstanda.
videlicet eoz piculo' qui' eā
accipiunt. Impuberes' au-
tem in tutela eē naturali iu-
ri' pueniēs ē vt is q pfecte eta-
tis nō sit alterius tutela rega-
tur. Cū ergo pupilloz pupil-
lazq' tutoris negocia gerit' p
pubertatē tutele iudicio' rō

r Una. idest simul.
s Ad als. hoc q' rōdo extra ciuitatem. vt in municipio.
nam magistratus municipalis dabit.

t Alexandrine. hoc q' tutor dat in ciuitate alexandrina.
v Periculo. s. tabellionū r alioz. nō vero ipsoz iudicuz
qui habent potestatem dandi. vt. j. de satisf. tuto. vt. cu.
§. pe. et. §. si. contra. Accursius.

r Qui eam. scilicet satisfationem.
y Impuberes. hic. §. est generalis ad omnes. pcedē-
tes de tutelis. Accur.

a Berunt. idest gesserunt.
b Pubertatē. sed r ante si finita tutela fuerit pri'. vt. ff.
de tu. et ra. di. l. nisi finita. als. i. nisi sit finita tutela. nō na-
scitur actio tutele. sed alie actiones nate sunt. sed nō erer-
cent. vt. ff. d tutel. r ra. di. l. si tutor. §. si. et. l. sed nō dant.

c Iudicio. i. actione tutele que dat in simpli. r ppter to-
lum r culpā latā r leuē. est et alia actio qua tutor tenet. s.
de rōnibus oisrabendis: sic em nominat. vt. ff. de contra.
acti. tutelis. l. ij. r dat in dupli. r ppter dolū tantū. r in du-
plo pinctur rei psecutio. ptoz dat ptra tutorē. et ptra be-
redes. posterior d' tutorē tm. vt. ff. d tu. r ra. di. l. j. §. pe.
et. l. ij. Itēz vna intentata altera denegatur. licet plus sit
in ea. r cōtra. secus in actione tutele et furti. vt. ff. de tu. r
ra. di. l. j. §. in tutela.

d De autoritate tutorum.
e Auctoritas. pmittant. quia tunc est verisimile q
male agat et facit ad hoc. j. quibus ali. licet vt
non. §. nunc admonendi. et. §. sed e contrario. r
j. de muti. stipu. §. pupillus. et. ff. de acqui. reruz
do. pupillus. et. ff. de pact. ptra iuris. Idem de muliere su-
per dote pacifcente. vt. ff. de pac. do. l. de vie. Idēz in ali-
mentario transigente. vt in. ff. de transac. l. cum bi. §. quid
ergo. Item facit. L. de contra. et comi. stipu. l. neg.

f Auctoritas. pmittant. quia tunc est verisimile q
male agat et facit ad hoc. j. quibus ali. licet vt
non. §. nunc admonendi. et. §. sed e contrario. r
j. de muti. stipu. §. pupillus. et. ff. de acqui. reruz
do. pupillus. et. ff. de pact. ptra iuris. Idem de muliere su-
per dote pacifcente. vt. ff. de pac. do. l. de vie. Idēz in ali-
mentario transigente. vt in. ff. de transac. l. cum bi. §. quid
ergo. Item facit. L. de contra. et comi. stipu. l. neg.

g Auctoritas. pmittant. quia tunc est verisimile q
male agat et facit ad hoc. j. quibus ali. licet vt
non. §. nunc admonendi. et. §. sed e contrario. r
j. de muti. stipu. §. pupillus. et. ff. de acqui. reruz
do. pupillus. et. ff. de pact. ptra iuris. Idem de muliere su-
per dote pacifcente. vt. ff. de pac. do. l. de vie. Idēz in ali-
mentario transigente. vt in. ff. de transac. l. cum bi. §. quid
ergo. Item facit. L. de contra. et comi. stipu. l. neg.

6 Obligant. et sic nota qd extractus claudicat quā. oqz
vt bic. et. ff. de ac. emp. iulian. S. si quis a pupillo. ar. tra
ff. de arbi. l. litigatores. S. pe. 7 si. 2 in autē. de nō eli. scdo
nu. S. p. sperim. Item hoc est verū nisi locupletior sit pu
pillus als excipitur si agat et cōtra eum poterit agi. vt. L.
de admi. tu. si mi
noris. 2. L. p. ep.
l. si. 2. ff. e. l. v. S. j.
2 de rescin. ven.
si id qd. S. si.
b. Necqz here
ditatem. que ex
testamēto. vt ab
intestato defert.
si iur. ciuili vt. ff. d.
bered. pe. l. j. ij. 2
ij. 2 hereditas ē
successio in vni
uersuz ius qd ha
buit defunct. tē
pore mortis sue
deducto ere alie.
no. vt. ff. d. ver. si.
l. nihil.

i. Bonoz pos
sessione. ex testa
mento vt fm ta
bulas. vel ab in
testato vt vnde
liberi. 2 similes.
que sunt omnes
de iure ptozio vt
j. de bo. pos. S. qz
autem. Et est bo
noz possessio ius
plequendi reti
nediqz patrimo
ni qd cuiusqz su
crit. cum is mori
tur. vt. ff. de bo.
pos. l. ij. S. bono
rum. Hoc tñ in
bonoz possessio
ne fallit i casu cū
pupillus nō ha
bet tu. tūc em p
tor autoritatem

tutoris pot supler. vt. L. qui. admit. ad bo. pos. l. bonoz.
idem in hereditate. vt. L. de iure deli. si infanti. in fi.

k. Et fideicōmissio. vt p. sc. cō. treb. vt. j. de fideicom. be
re. S. sed quia. idēz dico 2 si bona velit recipe causa ferna
darum libertatum. cum et ibi possit timere damnū. quia
est successio in vniuersum. vt. j. p. quas p. no. acqui. S. fi.

l. Tutoris. cui administratio sit pcessa. alioquin nō va
let. nam et si ab eo qui tutelam. nō gerit. sciens alium ge
rere. curā. dñs nō efficiat. vt. ff. e. l. iij. Item nūquid cura
toris pupilli sufficit autoritas ad adeundā hereditatē vt
bonoz pos. delatam pupillo. Rñ. non. vt. ff. de appel. cum
in vna. S. tutor. vsqz in fi. legis.

m. Ne vllum. est 2 alia ratio. etiam si sit lucrosa. qui a li
tibus 2 sumptibus veraretur. vt. ff. de mino. l. minoribus
xxv. annis. Et bis eisdē etiā rōnibus nec in iudicijs ciuili
bus vel criminalibus potest esse. vt. L. si aduersus rē iudi.
l. cum et minores. 2. L. de autoz. pre. claz nisi iij. quatuor
casibus. vt in possessione momentaria. vt. L. si p vim vel
alio modo. l. j. et. L. qui legit. p. momētariē. Itē in violato
thoro minor sine curatore accusat. vt. ff. de adul. si marit.
S. lex. Sed hoc in adulto. Item si veniaz etatis impetrat
vt. L. de bis qui ve. e. impe. l. j. et. ij. Item in interdico de
li. bo. ex bi. vt. ff. de libe. bo. ex bi. l. qz. 2 lex. S. sed si mulier.

n. Habeant. quia forte subest es alienum latens.
o. Tutor autem. fieri. i. pbare et laudare quod sit p pu
pillum. vt. ff. e. l. etiā. Accursius.

p. Estimauerit. als nō opellit. pūmo quia est iniqz.
secūdo quia tenetur pupillo damnū refartire tutor. vt. ff.
e. si tutor.

q. Post tempus. scilicet non modicum als valet auto
ritas. vt. ff. de acqui. bere. si quis mibi. S. iustum. que est cō
tra. et est ratio quia tenetur inesse que in continenti fiūt
vt. ff. si cer. pta. l. lecta.

nes reddant.

De autoritate tutor.

Autoritas autē tuto
ris in quibusdaz cau
sis necessaria pupillis
est. in qbusdā nō est necessa
ria: vt ecce si qd dari sibi sti
pulent. nō est necessaria tuto
ris autoritas. q si alijs pmit
tant pupilli necessaria est tu
toris autoritas. Māqz placuit
meliorē quidē suā pditionem
licere eis facere. etiā sine tu
toris autoritate: deteriorē vero
nō alr q cū tutoris autorita
te. Tñ in his causis ex quibz
obligationes mutue nascuntē
vt in emptionibz vēdi. locati.
pductionibz. mandatis. depo
sitis si tutoris autoritas nō
interueniat. ipi quidē qui cū
his ptrahunt obligant. ar in
uicē pupilli nō obligāt. Ne
qz tñ hereditatem adire. neqz
bonoz possessiōnē petere. ne
qz hereditatē ex fideicōmissi
so suscipere alr pnt nisi tutoris
autoritate qñsi lucrosa sit ne

r. Per epist. am. nota caute. et redde singula singulis. naz
dixerat duo. scilicet. statim. ad quod refertur post temp. 2c.
item in ipso negotio p̄sens. ad quod refert hoc. per epistolaz
que inter absentes mittitur. vt. j. de ob. ex p̄sensu. S. si. idem
2 si alio modo iutiliter autorizetur. vt. ff. e. l. j. S. si. 2. l. se. Ac.

vllū damnū habeant. Tu
tor aut statim in ipso negotio
p̄sens dz auto. fieri. si hoc pu
pillo pdesse existimauerit p̄p̄.
t̄ps vero lper. eplaz interposi
ta autoritas nihil agit. Si
inter tutorem pupillū ve iudi
cium agendū sit. quia ipse tu
tor in rē suā autoz esse nō po
test. nō pretoriz tutor vt oli
pstituit. sed curator in locuz
eius datur quo curatore iter
ueniente iudiciuz pagitur. 7
eo peracto curator eē desinit.

Quibus modis tutela finit

Pupilli pupilleqz
puberes esse ceperint.
a tutela liberat. Pu
bertatē autē veteres quidez
non solū ex ānis sed etiā ex ha
bitu corpis in masculis existi
mari volebant. Mostra autē
maiestas dignuz esse castita
ti tpm nroz existimans bene
putavit quod in feminis an
quis impr dicum est. e vsum
est. idest inspectionem habi

r. Si inter iudiciū. scz rei ven. vel alterius psonalis vel rea
lis actionis. preter actionem tutele que contra tutorem erit
danda. que durante offi. nō dat. vt. ff. de tu. 2 ra. dis. nisi. S. si.
2. l. si cū ad huc 2 idē in vtili generali nego. g. qd dat p̄ curatore
adultis. vt. ff. de admi. tu. l. cū curatore. 2. L. de admi. tu. l. ij.
2. l. rōes. S. certe nec alie vidēt interi posse itēdi. vt. ff. d. tu.
etra. dis. l. sed nō dant. Sed illud intellige. vt ipsemet exer
ceat. non dantur. sed p curatorem sic. vt bic dicit. Item nū
quid bec correctā sunt hodie p autē. vt in autē. vt bi qui. ob.
p res mi. S. j. col. vj. cū nullus creditor vel tobitor possit esse
tutor vel curator. Rñ. sic. nisi in tutore testamētario in q po
terit ad huc hodie bic. S. loqui. cū fides talis tutoris ab ipso
testatore sit p̄probata. vt. j. de satisda. tu. vel. cu. S. j. et. L. de
epali. au. de creatōibz. vel idē in eo qd in alijs. vt in p̄dco au
ten. diximus. Item et circa reales actiones hunc. S. hodie
facimus loqui cum in eis nō sit obligatio. vnde cessat autē.
vt. j. de acti. S. j. Accursius.

t. Tutor. facit ad hoc. ff. d. verbo. sig. l. quod dicimus. 2. L.
re quis in sua causa. l. vna 2. L. de testibz. l. omnibus. 2. ff. e. l.
v. j. Rñ. Ar. contra. L. de fideicō. l. si. ibi iuder et cetera.

v. Et oli. nā oli i tali cau dabat tutor ptoz qd hodie nō est
vt bic dicitur.

2. Sed curator. L. de in litēm dan. tu. l. j.
y. Datur etiaz inuito. vt. ff. de tutelis. l. ij. L. idē cassi. ac.
Accursius.

3. Et eo peracto. scilicet iudicio.
a. Quibus modis tutela finitur. Rubrica.

Pupilli. habitu. i. aspersione. vtrū haberet barbaz
vnam vel alterā. vt. j. inuit. 2 facit. ff. de mino. l. mi
noz. xxv. an. aspectu. Et no. pro. opi. mar. qui fm
conscientiam dicebat iudicem debere iudicare. 2
facit. ff. de fei. l. ij. in fi. 2. ff. siñ. reg. l. si irruptione. S. fi.

D hoc etiam scz q sit iudicandū impudicū.
e Cōstōne. vt. l. qn tu. vel cu. esse desi. l. fi.
f Credant. facit ad hoc. s. de nup. j. Rñ.
g Itē finit. impuberes. i. in pupillari etate adhuc exiētes.
vt. hic. r. ff. de adop. nec ei. s. eoz. et hoc cñ p̄sensu oim tuto-
rum. vt. l. de auct.
p̄sta. l. fi. Accur.

b Itē si. redigat
e. in gratitudine. si
ut colli capax nō au-
tē ex venditōne. qz
nō nisi sit maior. r.
an. pōt p̄ venditōz
fieri seruus. vt. s. d
iure. p̄lo. s. penul.
i Itē si. vt. qz ad
certam. idest speci-
ficatam. vt. qn titi
erit consul.

k Testamto. no-
ta qz dixit testō. nā
a lege vel a iudice.
non sic. vt. ff. s. reg.
iur. l. actus.

l Noxte natura-
li. nā de ciuiliā di-
xit. s. p̄ri. scz vbi di-
xit de reportato. et
seruo facto p̄ ingra-
titudine querōz
omnia soluit. nēdū
tutelā. vt. in autē. d
nup. s. deinceps.
m Sed r̄ capitōis
libertas. et tunc ma-
xima.

n Ciuitas. r̄ tunc
media. vt. s. de ca.
di. s. maxima. r̄. s.
minor.

o Omnis etiam
testamentaria vt̄ da-
tina. cū ea que sunt
iuris naturalis tol-
lantur. vt. s. de ca.
di. s. q̄ autē. Acc.

p Si in adoptio-
nem. sed emancipatione filij legitima tutela nō finitur quia
filius a legitimo tutor esse nō pōt. cū scilicet pater eū p̄ce-
dat. vt. s. de ca. di. s. si. nisi in casu. vt. cū manumittit seruum
maternū delatū sibi. vt. s. d̄ legi. pa. tu. sed forte r̄ tunc differ-
tur cū sui iuris erit. vt. ff. fam. herc. si maritus.

q Legitima. quare bec t̄m̄ perit. Rñ. qz agnati operit mini-
ma capitis diminutione. vt. s. de legit. agna. tu. s. fi. et legiti-
ma inter agnatos t̄m̄ p̄sistit. vt. s. de legi. agna. tu. j. Rñ.

r Ceterē. s. testamentaria et datina p̄m. a. 30.

s Licet minima. vt̄ quia datur in arrogationē. vt. s. e. s. j.
t Ad certum. idem si ad incertū tempus. scz ad conditionē
vt. s. e. s. sed r̄ ff. que additio ad esse et ad nō esse se habere p̄-
vt. j. de ver. obli. s. conditiones. Ac.

v Desinit. excusant. s. in p̄petuū vt̄ qui a mutus. qd̄ dic. vt̄
ff. de mino. l. verū. s. ex facto. nam si ad tempus. nō desinit
esse tutores. vt. j. de excusa. tu. et cu. s. item qui reipublice.

x Inferius. vt. j. de suspec. tu. r̄ cura. p̄ totū. r̄ j. de excusa. tu.
tutor r̄ cura. p̄ totū. Et nota qz eisdem modis finit cura si
quos habeant pupilli curatores et eodem tpe. vt. l. qn tu.
vel cu. esse de. l. j. Adultorū vero curatores tunc finiuūt cū
virilem vigorem p̄pleuerit minor. scz. r̄v. ānos. vt. ff. d̄ mi-
l. j. in fi. r̄ j. ti. j. Rñ. nisi ad certam cām vel speciem fuerint
dati. nā et tunc finit negotio finit officiū. vt. s. ti. j. s. fi. Itē
curatores alioz. vt. j. ti. j. s. furiosi. r̄. s. sed r̄ mente captis.
tunc desinit quando sanam mentē p̄dicte p̄sone receperit
vt. ff. de cu. su. l. j. s. j. Accursius.

M De curatoribus.
Asculi. vigesimū quintū annū. nisi impetrent a
principe veniam etatis. masculi in. r̄v. anno. fe-
mine in. r̄vij. vt. l. de his qui ve. e. ipe. l. j. et. ii.
Dant at magistratib⁹. i. a pretore p̄side. p̄cōsule
prefecto egypti. vt. ff. d̄ tu. r̄ cura. da. ab his. l. j. Itē a p̄fecto
vrbis. r̄ a defen. ciui. vel iuridico alexandrie. vt. s. de attil. tu.

rudinis corpis. hoc etiā i ma-
sculos extēdere. Et iō scā p̄sti-
tutione p̄mu. ta puberta-
tē in mascul post. r̄ij. annuz
p̄pletū illico initū accipep̄o.
sposuim⁹. antiq̄tatis normā i
femis bene positā suo ordi-
relinq̄ntes. vt. p̄. r̄ij. ānos cō-
pletos viri potētes eē credāt.

Itē finit tutela si arroga-
ti sunt adhuc. puberes. vel de-
portati. Itē si in fuitutes
pupill⁹ redigat. v̄si ab hosti-
bus capt⁹ fuerit. Itē si v̄s
qz ad certā p̄ditioz dat⁹ sit tu-
tor testamto. eque euenit vt̄
desinat eē tutor existēte p̄ditō-
ne.

Simili mō finit tutela
mort. vel pupilloz. vel tuto-
rū. Itē r̄ capitis diminitō
nē tutoris p̄ quā libertas vel
ciuitas ei⁹ amittit. ois tute-
la perit. Adina aut capitis di-
minutōe tutoris. veluti si se i
adoptōz dederit. legitia t̄m̄
tutela perit. ceterē n̄ p̄eūt.

Sz pup. lli r̄ pup. le capiti d̄
minutō: l̄z mima sit. oēs tute

las tollit. Preterea qui ad
certū tps testō dant tutores.
finito eo deponunt tutelam.

Desinunt aut tutores esse
qui vel remouent a tutela ob
id q̄ suspecti v̄si sunt. vel qui
ex iusta causa sese excusant et
onus administrā. tutele depo-
nūt p̄m ea que inferius pro-
ponemus.

De curatoribus.

Asculi quidem pube-
res: r̄ femine viri porē-
tes. vsqz ad. r̄v. annū
p̄pletū curatores accipiūt. q̄
licet puberes sint. adhuc tam
h⁹ etat⁹ sūt vt̄ sua negocia tue-
ri nō p̄t. Dant aut cura-
tores ab eisdem magistratib⁹ a
quibus r̄ tutores. Sed cu-
rator testamento non dat sed
dat⁹ p̄firmatur decreto preto-
ris vel p̄sidis. Itē in-
uiti adolescentes curatores n̄
accipiunt: p̄ter q̄ in litem
Curator em̄ et ad certam cau-
sam dari potest. Furiosi quo-
qz et p̄digi licet maiores. r̄v.

s. pe. et in autem. de defen. ciui. s. nulla colla. iij.

Sed datus. de facto. Accursius floren.

Pretoris. scilicet. in vrbē.

Presidis. in prouincia.

Item. accipiunt. secus in tutore. vt̄ diximus. s. de tu-
tel. s. est autem.

Item videtur s̄
ff. de mino. l. j. in
fi. Sed qd̄ ibi di-
cit nō p̄mitti eis
adultis res suas
ante. r̄v. annū.
verū e vt̄ sint ra-
ta que sunt per
eos. p̄mittuntur
tamē vt̄ hic. sed
restituuntur. vt̄
j. de act. s. si q̄s.
agens.

Verū e vt̄ sint ra-
ta que sunt per
eos. p̄mittuntur
tamē vt̄ hic. sed
restituuntur. vt̄
j. de act. s. si q̄s.
agens.

ta que sunt per
eos. p̄mittuntur
tamē vt̄ hic. sed
restituuntur. vt̄
j. de act. s. si q̄s.
agens.

restituuntur. vt̄
j. de act. s. si q̄s.
agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

agens.

supradictis legibus de tutore facit mentionē. ab eā nō ti
scedamus. vt. ff. d. lega. in. nō aliter. et. ff. de exerc. l. j. s. i.
tur. Sed que est ratio. cum vbiq; dari possit curator habē
benti curatozem. vel tutore. sed nō tutor pot dari habē
ti tutore. Rñ. qz tutor qui prius dabat. habebat plenā po
testatē. ita q; ali
um secū in eadē
plenitudine ad
mittere nō pōt.
sed non sic in cu
ratorē qui rebul
datur. vt. l. de
nup. l. in copulā
dis. vnde tutor
autoratur bere
dicari ad eundē.
quod in curato
re pupilli nō est.
vt. ff. de ap. l. cuz
in vna. s. tutor.
Sed nōne tota
die inuenim? v
nū pupillū plu
res habere tuto
res. vt. l. de di
ui. tu. l. ij. Rñ. il
lud est qñ simul
dantur. naz que
dam sunt simul
que nō sunt se
paratim vt duo
rum reoz obli
gatio. vt. j. d. du
obus reis stipu.
s. j. Accursius.
n. Itē si testō
posuit exemplū
de legitimo. nūc
de dativo et te
stamentsrio mi
nus ydoneo. Ac
cursius floren.
o. Idoneus. i.
sufficiens. Accu.
p. Itē. ad t. s.
excusatur em ali
quis qñq; in per
petuum. quādoq; a. l. tps. vt patet per multa exempla. j.
de excu. tu. et cur. s. j. et quasi per totum. ii.

annis sint. tñ in curatōe sunt
agnatoz ex lege. vij. tabulaz:
S; solēt rome pfect. vrbis:
vel ptozes: 7 in puincijs presi
des. ex inquisitōe eis dare cu
ratores. S; et mēte captis et
surdis et mutis 7 qui ppetuo
morbo laborā. q; a reb⁹ suis
supesse nō pnt curatores dan
di. sūt. Interdū autē 7 pupilli
curatores accipiūt. vt puta si
legitim⁹ tutor nō sit idoneus
qm habenti tutore tutor da
ri nō pōt. Itē si testō da
tus tutor. vel a ptoze. aut a p
silde idone⁹ nō sit ad admistra
tionē. nec tñ fraudulēter ne
gocia administrat. solet ei cu
rator adiūgi. Itē loco tuto
rū q nō in ppetuū: sed ad tps
a tutela excusant. solent cura
tores dari. Qd si tutor ad
uersa valitudie vel alia neces
sitate ipedit: q min⁹ negocia
pupilli administrare possit. et
pupill⁹ vt abut⁹ vel infans sit
quē velit⁹ actorē piculo ipst⁹
tutoris vel pretor vel q puin

l. cū fideiussore. vt. ff. rēpu. sal. sfo. l. nō. quasi. in prin. et. ff. de
preto. stipu. l. pretorie. et. ff. qui satisfda. co. l. j.
c. Perpetuum. i. generale. sic. l. de edē. l. edita. als p tpe po
nitur. vt. ff. p socio. l. j. et. j. de verbo. ob. s. at si quis.
d. Probata est. idē in curatozibus in testamento datis. vt
ff. de pfr. tu. l. si filio. et. l. in pfirmando. et. l. vtilitatem. secus
in dato a matre. vt in. e. t. l. j. Sed quare secus. Rñ. qz firmū
est p silium patris. et non matris. vt. ar. j. qui. ali. l. j. in si. j. R.
et. j. de in iur. s. j. et qd dicit in testamento. idē et in tutoz
ibus in codicillis datis dicam. vt. ff. de test. tu. l. iij. et facit ad
hoc. l. de epi. au. de creationibus.
e. Itē ex inquisitione. i. dati a iudice cū inquisitōe. vt. s. de
attit. tu. s. sed hociure.
f. Idoneus. 7 psumptione iur. ptra. qz nō admittit pbatō
in pstrarium. sed si ptra appareat tenebit ille qui dedit. vt. j.
c. s. sciendū. Sed hoc fallit in curatore furioso. qui satisfdat si
nō hēat idoneā substantiā. l. j. sit cū inquisitōe dat⁹. vt. l. de
cura. fu. l. si. s. sed si quidē. 7. s. si vero nō talis. Itē debēt in
rare omēs isti bene agere. i. nō pmittere vtilia. 7 nō facere
inutilia. vt in autē. vt bi q ob res p res mi. s. si. col. vj. Si er
go nec testamentarij nec dativi satisfdant. qui erunt illi q sa
tisfiant. Rñ. legitimū. nisi in casu. s. patron⁹ liberto. vt. ff. d. le.
tu. l. legitimus. s. j. Itē dativi. qñ nō sūt cū inquisitōe. vt. l. d
auc. p. l. si. et nisi satisfdent. nō admistrant. vt. l. de tu. vel
cu. qui satisf. nō d. l. j. et si. Et fm hoc sunt quatuoz gñ a tuto
rū. i. testamentarij. Itē legitimū. Itē dativi cū inquisitōe
Itē dativi sine inquisitione. vt dictum est.
g. Sed si ex testamento. duo possit et vñū tñ nūc. psequit.
sez de testario. sed in si. s. dicit de alio. Itē bec eadē in curato
ribus plurib⁹ locū hnt. vt. ff. de adm. tu. l. iij. s. qd in tutori
bus. Itē qd in legitimis. Rñ. idē. cū sit eadē rō. ne deter⁹ nego
cia p ptes exerceant. vt. ff. d. adm. tu. l. si ptes. s. apparet igit
b. Itaq; vel satisfdare. sic. j. de inuti. s. s. alteri. in si. Accu.

e. s. non aliter. et. s. neq; eū. Item iudicus. qui sic grece vi
datur. latine sing loz causas dicens. vt. ff. de mu. et ho. l. mu
nerum. s. defensores. quandoq; tamē actor et iudicus pro
eodem ponuntur. vt. ff. qd cuiusq; vniuer. l. j. s. quibus. 7. s.
penul. vel dic q differunt. vt. ibi notatur. Accur.

De satisfdatione tu
toris et cura.

**De satisfdatione tutoris et cura
torum. Kubira.**

N tñ pu. pilloz pupil
larue: 7 eoz qui que
ue incuratōe sūt nego
cia a curatozibus tutorib⁹ue cō
su. int⁹ vlt⁹ dūminuant⁹ curer
ptoz⁹ vt et tutores 7 curatoz
eo noie satisfdēt. S; hoc nō ē
ppetuū. nā tuto 7 testamē
to dati satisfdare nō cogūtur:
qz fides eoz et diligentia ab
ipo testatore pbata⁹ est. Itē
ex inquisitione tutores vlt⁹ cura
tores dati. satisfdatione non
onerant. qz idone⁹ electi sūt.
Sed si ex testamēto/vel i in
quisitione duo pluresue dari
fuerint potest vnus offic. e sa
tisfdatōem de indēnitate pu
pilli vlt⁹ adolefcētis: 7 ptutorē
suo: vel pcuratozē pferri. vt so
lus admistret. vel vt cōtutor:
aut pcurator satis offerēs. p
ponatur ei. vt et ipse sol⁹ admi
nistret. Ita. p per se non po
est petere satisfdationē a ptu

E tamē.
diximus
dadof tu
tores et curatores.
rōe etatis. ne tñ 7.
y Cōsumantur. i
totum.
3 Diminuantur.
p parte.

Pretor. si. 7 p
fect⁹ vrbis et ples
puicivt. s. t. j. s. j.
b Satisfdent. rē
pub. sal. fo. vt dixi
mus. s. d. tutel. s. fi.

l. cū fideiussore. vt. ff. rēpu. sal. sfo. l. nō. quasi. in prin. et. ff. de
preto. stipu. l. pretorie. et. ff. qui satisfda. co. l. j.
c. Perpetuum. i. generale. sic. l. de edē. l. edita. als p tpe po
nitur. vt. ff. p socio. l. j. et. j. de verbo. ob. s. at si quis.
d. Probata est. idē in curatozibus in testamento datis. vt
ff. de pfr. tu. l. si filio. et. l. in pfirmando. et. l. vtilitatem. secus
in dato a matre. vt in. e. t. l. j. Sed quare secus. Rñ. qz firmū
est p silium patris. et non matris. vt. ar. j. qui. ali. l. j. in si. j. R.
et. j. de in iur. s. j. et qd dicit in testamento. idē et in tutoz
ibus in codicillis datis dicam. vt. ff. de test. tu. l. iij. et facit ad
hoc. l. de epi. au. de creationibus.
e. Itē ex inquisitione. i. dati a iudice cū inquisitōe. vt. s. de
attit. tu. s. sed hociure.
f. Idoneus. 7 psumptione iur. ptra. qz nō admittit pbatō
in pstrarium. sed si ptra appareat tenebit ille qui dedit. vt. j.
c. s. sciendū. Sed hoc fallit in curatore furioso. qui satisfdat si
nō hēat idoneā substantiā. l. j. sit cū inquisitōe dat⁹. vt. l. de
cura. fu. l. si. s. sed si quidē. 7. s. si vero nō talis. Itē debēt in
rare omēs isti bene agere. i. nō pmittere vtilia. 7 nō facere
inutilia. vt in autē. vt bi q ob res p res mi. s. si. col. vj. Si er
go nec testamentarij nec dativi satisfdant. qui erunt illi q sa
tisfiant. Rñ. legitimū. nisi in casu. s. patron⁹ liberto. vt. ff. d. le.
tu. l. legitimus. s. j. Itē dativi. qñ nō sūt cū inquisitōe. vt. l. d
auc. p. l. si. et nisi satisfdent. nō admistrant. vt. l. de tu. vel
cu. qui satisf. nō d. l. j. et si. Et fm hoc sunt quatuoz gñ a tuto
rū. i. testamentarij. Itē legitimū. Itē dativi cū inquisitōe
Itē dativi sine inquisitione. vt dictum est.
g. Sed si ex testamento. duo possit et vñū tñ nūc. psequit.
sez de testario. sed in si. s. dicit de alio. Itē bec eadē in curato
ribus plurib⁹ locū hnt. vt. ff. de adm. tu. l. iij. s. qd in tutori
bus. Itē qd in legitimis. Rñ. idē. cū sit eadē rō. ne deter⁹ nego
cia p ptes exerceant. vt. ff. d. adm. tu. l. si ptes. s. apparet igit
b. Itaq; vel satisfdare. sic. j. de inuti. s. s. alteri. in si. Accu.

i Ascriptum. s. in testamento: vel aliter appareat eius voluntas euidenter:

k Maior. dum nō omēs velit per unū administrare. als ei nō cōpelluntur: sed oēs gerere possunt si velint. vt. ff. de adm. tu. si plures. §. si. z. l. vel in ptes. Et no. hic ar. q. statur maior: pti. sic. ff. de pac. l. iurisgen. §. vl. z. l. maiorem z. ff. de test. l. iij. §. n. ibi alē numerus testiu. zc ar. ptra. ff. d. p. ruf. p. l. p. fundum.

l Et edicto pro ris. quod nō habemus. Acc.

m Partes suas. i. se z officiales suos. Sed cur nō cōmittitur fortie. vt als. C. omnia delega. l. si. j. Rñ. z. j. de lega. §. optōm. Rñ. nō ita alterius factū. s. pupilli possū fortune cōmittere. vt suū propriū. Et concoz. huic. ff. de lega. j. huiusmōi. §. si. z. ff. d. v. l. fruct. l. si cui. §. sed si iter duos. Ar. cōtra in eodez ti. l. quoties duobus. l. Rñ.

n Idēz z in pluribus. p. oia: vt s. ni si quā bica testōre nō potuit scribi qd gererz. cū mbl. dicit rit d. tutela. naz nō darentur ex inquisitione. si essent testamentarij. vt. s. d. attill. tu. j. Rñ.

o Sciendum. ce rentiqz. vt furiosis z mentecaptis. vt s. ti. j. §. furiosis. §. sed z metecaptis.

p Accipiunt. vt magistrat. qd dicit vt dixim. §. e. §. necqz autem. Accur. si. floren.

q Et. scilicet pupillis et similibus. Accur.

r Subsidiaria. s. tutela vtil. ptra eū q. malū dedit tutōre. vt vtilis neg. g. qn malū curatōre. nā eadē vtili magratū dat q. i admistratōre directa datur. et vlture veniūt vt i. pūna. vt. ff. d. magra. cō. l. si. Subsidiaria aut dicitur apertudie. vt legis aq. lie actio d. penal. apertudie. vt. j. ad. l. q. l. §. bis aut. nā nec illa semp. penalis ē. nec bec sp. in subsidū dat. qz qnqz agitur anqz pueniant oēs tutōres. vt colligit ex bis q. dicunt i bac gl. circa fi. Quare ad hoz euidentiā distigue. aut fuit vn? tu. vel cu. aut ptes pmo casu puenit pūna. vt. cu. et postea magistratus: vt hic. Si vero ptes. z tūc aut oēs gesserūt tutelaz aut curā. aut null? aut alter tm. Duo cāu oēs pte. nōt ante magratū vt. ff. d. adm. tu. l. uci. §. pe. z d. magra. cō. l. duo. In fo idē. vt. ff. d. adm. tu. si ptes. In tercio distigue. aut fuit vtilis tutela admistratō p iudice vel testatōre: aut nō. Duo casu p sua gestōe q. libz tenet. z n. p alteri. z postea magrat? in subsidū. ff. d. adm. tu. l. l. uci. §. pe. z. C. d. diui. tu. l. ij. S. tñ i qtuoz casib? vn? p alteri? pte tenet. tñ p magratū. l. si tutōre vt suspectū remouendū nō remouit. vt tarde remouit. vt remouedo iura pupilli pdidit. vt n. erexit satisfatōz rēpu. sal. fo. cū videret eū nō soluedovt in dicta. l. C. d. diui. tu. l. ij. z. ff. d. adm. tu. l. uci. §. pe. S. do cāu puenit. pmo gerēs. fo magistrat. terco n. gerēs. nisi i dictis qtuoz casib? vbi puenit ē q. n. gessit an magratū vt. C. d. diui. tu. l. ij. z. ff. d. adm. tu. l. etia

s Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

t Que qdē. s. tutela actō subsidiaria vt neg. g. vt dixim. ac.

v Rñ. s. vt. ff. d. magra. cō. l. j. §. sciendū ē. z. l. qd ad heredē.

x Et pōtōib? vt. C. de magra. cō. l. ij. z in alijs grecis pōtōibus. sed aliter beres tenet qz d. volo et lata culpa tm. alr defū

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

ctus q. etiā d. leni culpa tenet. vt. ff. d. magra. cō. l. n. fil. Acc.

y Quibus. pstitutionibus. scz grecis. Accur.

z Caueant. scilicet rem pu. sal. fore.

a Coerceantur. facit ad boc. ff. d. adm. tu. l. j. Rñ. j. z de dā. infec. l. iij. §. iij. z. ff. d. lib. agno. si qd ali. §. si qd. ex bis z. C. de suspes. tu. l. iij. z. ff. de ventre sp. l. j. §. quid ergo.

b Nec. vt. b. scz romanep excellentiā vt. §. d. iurena. §. sed qti ens. Itē facit ad bunc. §. ff. d. magistra. conuē. l. j. Sed contra ē ff. de adm. tu. l. emill. S. z. distig. ue. tria genera iudicum. qdam possunt dare tutorem z nō exigere satisfationez de quibus hic lo

c Et. scilicet rem pu. sal. fore.

d Coerceantur. facit ad boc. ff. d. adm. tu. l. j. Rñ. j. z de dā. infec. l. iij. §. iij. z. ff. d. lib. agno. si qd ali. §. si qd. ex bis z. C. de suspes. tu. l. iij. z. ff. de ventre sp. l. j. §. quid ergo.

e Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

f Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

g Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

h Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

i Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

k Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

l Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

m Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

n Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

o Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

p Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

q Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

r Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

s Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

t Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

v Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

x Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

y Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

z Idonee. aduerbiū. ē. z facit ad B. z. l. civili. §. i. fi. z. l. tres. ff. d. magra. cō. l. j. §. exigere.

b Nec. vt. b. scz romanep excellentiā vt. §. d. iurena. §. sed qti ens. Itē facit ad bunc. §. ff. d. magistra. conuē. l. j. Sed contra ē ff. de adm. tu. l. emill. S. z. distig. ue. tria genera iudicum. qdam possunt dare tutorem z nō exigere satisfationez de quibus hic lo

De excusationibus tuto rum: et curatorum.

Exculantur aut tuto res z curatores varijs ex cāis: plezqz aut pp liberos siue i p tate si siue emā cipati. Si em tres liberos su pstitetrome qd heat i italia qtuoz: vti puicij qnqz a tutela vl curapōt excusari. exē plo ceteroz nūez. Mā z tute lā z curā placuit publicū mu

quorum prauas et timationes viliores fideiussores accepti sūt. vt. ff. d. magistra. con. l. j. §. diuus. qui erant dan di pro rei qualitate: vt. ff. de in ius vocan. l. j. z qui satisfda. cog. l. si vero. §. j. Accursius. flozē

c Dandi. i. tantum.

d Solēt. ale. debent. sed isti nec debent nec solent. vt di rimus.

e De excusationibus tuto. et cu. nunc dicit quod. s. qui bus mo. tu. fi. §. si. pmisit.

f Excusantur. liberos nisi pater filio emācipato cu rator petatur. tūc em nō excusatur a cura eman cipati. vt. ff. e. amicissimos. §. si. vel dic q licet fa ciat contra stimulos naturales. tamē bene potest. vt ibi innuitur.

g Rome. hoc est in ciuitate romana et vsqz ad ceteras mī miliariū. vt. ff. de offi. pte. vr. l. j. §. cum vrben.

h In puincijs quinqz. Sed in quid ille puincie que als habent ius ytalie. et hoc habebunt. Respondeo nō. quia illud ppter tributa pceditur eis. vt. ff. de censu. l. j. z. l. si.

i Numerū. id est onerū ciuiliū. vt de curionatus. secus si patrimonij sit onus. vt. ff. de va. mu. l. sextū. §. numerus et. §. que patrimonioz z. l. bis onerib? j. Rñ. et. C. q. nu. lib. l. j. li. r. Itē secus in honozib? vt. ff. de va. mu. l. in bo nozibus. Item secus in oneribus que honozib? inherēt. vt ff. de va. mu. l. sextū. §. numerus.

k Mun? facit. ff. d. ver. sig. l. pupill? §. mun? S. z. ff. e. atblete. §. tutela. S. nō est publicū mun? vt ibi dicit vti litate. licet auctoritate sic vt hic dicit. sed vtilitate publicū est secundario. qz expedit reipu. zc. vt supra de bis qui sūt su i vel alie. iur. §. si. Item ptra. ff. eo. spadonē. §. qui accepit. Sed licet ibi gñaliter remissione publicoz muez bñit. cñ

generali remissione non potest tutela vel cura favore pupillo et adultorum: sicut et alias de generali dicto quod excipiuntur. vt. ff. de le. iij. l. v. xorem. §. felicissimo et. ff. de cura. pompo. j. R. n.

Non possunt. et hoc dico ad excusationem. sed bene acquirat ei. s. patri adoptiuo. vt. bic. et. ff. de va. mu. l. sextum. §. adoptiuo. maxima bodie cum nihil ad rem adoptiuum transferat. vt. §. de adop. §. s. bodie. Accur. flo. in Naturali. l. 3. adoptiuo non possunt. vt. §. pro. R. et. fm. hoc ibi puncta dati. vel vic. dati in adoptionis naturali patri. id est. auo vel pavo. plunt. scz. arrogati. cu. transferant in familia eius. vt. §. s. d. adop. §. sed bodie in fi. §. 2. fm. hoc fit hic mentio illius noui iuris. et puctabis ibi naturali patri.

Item nepotes patris. apparet. q. eo mortuo tunc plunt. eo autem viuo non possunt. vt. bic. cu. dicit in locum patris. z. z. l. q. n. libe. l. ij. §. l. de bis qui numero. l. i. l. iij. l. i. r. S. n. quid omnes loco vt. ius deputant. R. n. quida q. no. Sed tra dicunt leges expresse. na. locovinius numerant quotcumq. sunt. vt. in greca lege. ff. e. l. ij. §. quotcumq. nam. z. in successione loco vnius cop. tant. vt. j. e. bere. que ab intel. §. cu. filius. Accur. flo.

Non possunt. q. no. sunt in parte sua. vt. §. de pa. po. §. si. Superstites. id est. viui.

Defuncti. idem. z. in no. natis licet coceptis. q. quo ad hunc casum no. sunt. p. natis. vt. ff. e. l. ij. §. qui aut in vetre.

Qui in acie. s. principis. vt. §. de adop. §. femine. Acc.

Per gloriam. nota mortui viuere p. gloria. vt. ff. ad. l. aquil. l. qua actione. §. si quis in colluctatione. Et econtra quis in. §. tur. mortuus qui viuit per vituperium. vt. de portati. vt. ff. de cotra. ta. l. j. §. z. ff. de dona. iter vi. z. vro. l. cu. bic. §. si donator. vbi. §. viuit z. t. p. mortuo reputat.

Item in semestribus. i. in sex mensibus quibus dabant opam studio. nam alterius sex mensibus dabant operam in parozes bello. z. studio. vt. ff. de orig. iur. l. ij. §. ex his in prin. vltime charte. vel dic q. nome erat lib. i. illis sex mensibus compositi. quod in idem recidit. Accur. flo.

Administrat. qui dicit pcurator. §. et facit ad huc. §. §. de cura. §. item in locum.

Item qui. absunt. vel abfucuri sunt. vt. ff. de p. cu. l. filius. §. si.

Excusantur. hoc primu. r. sum loquit q. eo exite absente reip. ca. fuit datus tutor vel curator. quo casu ppetuo excusantur. si per. xx. annos militauerat. vel ppleuerat milicie spaciu. z. no. ignominiose missus est als. qui. §. quinque m. missus est. puta q. z. infirmus. nulla habet excusatione. qui post quinque anos. habet annu. qui p. octo annos habet bienniu. qui post. xij. habet trienniu. q. post xvi. habet quadrienniu. qui post. xx. excusatione ppetuaz habet vt. dictum est. z. ff. e. sed et si milites. §. j. et. ij. z. iij. et. iij. z. v. Accur. flo.

Excusantur. si hoc postulauerint prius. et alium actorem vel curatorem pecierint. als. no. vt. l. si tutor reipub.

lice. ca. l. j. et. ff. de adm. tu. tutores. §. qui se. b. Pratem. v. quia sit pfectus vigilum vel amone. vt. ff. e. l. administrantes. et similes. q. pates vocant. vt. l. de mo. mulct. l. eos.

Sed susceptam. vt. §. pri. §. Accur. flo.

tutele. na. nec anni hnt vacatione. vt. papinian. r. no. l. h. bro. quito scripsit. na. hoc spaciū hnt ad nouas tutelas vocati. Et q. p. tate aliqua habent se excusare pnt. vt. diuus marcus rescripsit. §. susceptaz. tu. elā. referere no. pnt. Item ppter litē quā cū pupillo vel adulto tutor vel curator hz excusare se nemo p. nisi forte d. omnib. bonis v. hereditate p. trouersia sit. Item tria onera tutele no. affectate v. cure p. stan. vacatione q. diu. administrant. vt. tñ. pluriū. pupilloz. tutelae vel cura eorundē bono rū. veluti. fratru. p. vna. computetur. Sed z. propter paupertatem excusationem triu. tam diu. fratres. q. p. se. diuus marcus rescripsit. si quis imparem se oneri iniuncto possit docere. Item ppter aduersā. valitudinē. ppter. quam. nec. suis. qdē. negociis. interesse.

Item ppter litem. nisi forte. imo z. sine forte. vel etiā si de maiori pte bonoz. pupilli sit. ca. vt. ff. e. l. ppter litē. §. R. n. et facit. l. e. si vt. allegas. z. §. d. au. tu. §. si. et. l. q. da. tuto. possunt. l. creditoris. Sed bodie no. p. creditor vel debitor esse tutor. vt. i. tutē. vt. bi. qui ob. per. §. j. col. vj. Accur. flo.

Hereditate. scz. ipsi pupillo. a pte

delata vel a quocūq. non curd. ppter. magnitudinem. em. litis. ponit. de. hereditate.

Item tria onera. nota. q. dicit onera. quatuor em. possent habere. tutelas. que sibi excusationem no. darent. si sint leues vel leuissime. vt. bic. Item nota q. dicit. tria onera. tres em. possent habere. et tamē. p. vna. deputantur. puta. fratru. vt. sequitur. non em. numerus. pupilloz. plures. tutelas. facit. sed. patrimonioz. separatio. vt. ff. e. l. tria. et. l. si. is. Item q. dicit. no. affectate. nota. nam. si. dedit. opam. et. sic. affectasset. eas. habere. non. prodesent. quia. non. viderent. onerosē. vt. et. als. q. data. opa. reipublice. causa. abest. vt. ff. ex. quibus. cau. ma. l. et. qui. data. z. facit. ff. si. quis. cau. l. ij. §. si. tamē. et. ff. ad. l. cor. de. fal. l. vro. §. j. Item. hec. tria. onera. in. domo. vna. esse. sufficiunt. vt. si. pater. vel. filius. gerat. omnes. deputent. sed. no. deputent. nisi. ob. alium. tutorem. teneantur. vt. ff. e. l. dixim. §. si. z. l. se. z. ff. de. ritu. nup. si. quis. tutor. Item. honorarius. hoc. nomine. non. utat. vt. ff. e. l. spadonem. §. si. ciuitatis. Accur. flo.

Imparem. id est. si no. habeat tantu. in bonis. qntu. z. pupillus. cui. datur. tutor. vt. bic. et. ff. e. l. paupertas. als. autē. dicitur. pauper. qui. no. habet. qui. quaginta. aureos. in. bonis. vt. ff. de. accu. non. nulli. Vel. dic. verius. eū. esse. hic. pauper. z. im. daren. oneri. qui. sic. laboribus. est. implicatus. ppter. paupertatem. vt. tutele. supesse. no. possit. cum. forte. in. agro. tota. die. esse. oporteat. Nec. em. placet. prima. expositio. cum. hoc. munus. magis. obsequio. p. sone. qua. in. aliqua. rogatione. consistat. vñ. paupertas. talis. non. nocet. dūmodo. possit. supesse. tutele. vt. ff. de. mu. et. bono. cura. §. inopes. et. infra. ti. i. §. si. Accur. flo. Florentinus.

Docere. id est. probare. Accur. floren.

Item ppter aduersam. vt. si est surdus. vel mutus vel ppetua valitudine detentus. vt. l. q. mo. l. j. qui mo. b. put durauerit excusat. sed furor. no. excusat. sed interim curator datur secundū. io. vt. ff. e. l. no. solū. §. si. et. se. duabus. l. vsq. ad. §. sunt. autē. Sed. quida. ex. supradictis. etiam. si. velint. no. admittunt. vt. surd. et. mut. vt. ff. de. tutelae. l. j. §. pe. z. §. si. qre. dic. q. q. tū. ad. eos. ipso. po. excusato. vt. j. e. §. mo. z.

Rescient et simplices sunt. aliud si sint sagaces in nego-
cijs. tunc enim non excusant. vt subicit. Quis. 7 vt. ff. e. atlethe.
S. pe. et si. Et no. litterarum ad aliqua admittit. i. ad que non reci-
pitur illitteratus. vt. C. de postu. l. n. in autē. d. iude. S. j. col. vj.
Item si ppter. vt qz id en dedit tuzore vt debitis suppona-
tur. et a pupillo ve-
ratur. Et no. qz tri-
bus casibz excusat
inimicitia. vt si ido
dedit vt dictū ē. vt
bic. Itē et qn inter-
uenit post testm.
Itē im quosdam
etiam qn ante te-
stamentū. si tū fuit
capitale certamen.
In quarto casu n:
vt si ante testamen-
tum facta fuit. znō
capitalis: qz videt
remisisse ex quo i te-
stamento dedit tut-
rem. vt. ff. e. atlethe
S. dat remissiones.
put est ibi in lra p
vt 7. j. e. S. munici-
tie.

Promiserat. licet als beant ex-
cusatōem. vt bic et
ff. de tutel. te. ex sen-
tentia in fi. e. d. vbi
pmisit. vel sic se ia-
ctauit. Quid aut si
in testō se tuzorem
scripsit. Rñ. nō er. e
tuzor. nisi vel euidē-
ter ydone appare-
at: vel pater euz cō-
firmauerit. vt in di-
cta. l. ex snia 7. ff. ad
l. cozne. de sal. vro.
S. j. Accursus.

Ignotus. hz is
excusat qui ibi domiciliū nō habet vbi datus ē. vt. ff. e. l. si. fi.
o. Inimicitie. si capitales. capitales accipe vt qz accusabat
eum de aliquo crimie qd ingerebat penā capitis. i. status. vt
quia insidiabat morti ipsius secundū azo. Et no. bic fieri ali-
quid ratione inimicitie. qd nō fieret als. sic. ff. de arbi. nō di-
stinguem. S. cū quidā. et. l. lz autē. 7. ff. d. lib. cau. si parit. Ac.
p. Tutela. vt datia vel legitia. si aut testaria. dic vt. S. i. gl.
q. Itē a pupilloz. vt qz pr pupilloz qnqz dicit vt qz. 7c.
hic que dat mō tuzorē suū hūi fuisse vel libertū. iste em sunt
questiones d statū vt. j. de act. S. puidiciales. Et est rō. quia
mortis accusatōi hec questio iunilat vt. ff. qd metus causa
isti. S. j. Idem est ecōtra. si bic mouet questionē stat? ipis pu-
pillis. vt. ff. e. atlethe. S. amplius. Accur.

Item. septuaginta. l. iā ppletis. vt. ff. de iure. imuni. l. iij.
7 ad tre. qui filiū et filiā. als nō effct maior. vt. ff. de mi. l. iij.
S. minor. sed in alio psonali publico munere statuit rps. l. v.
anno. vt. C. qui eta. l. si. li. x. Et no. rōe senectut? aliqua sic
ri que alias nō fierent. vt bic 7. ff. de iur. imu. l. semp. j. Rñ. et
C. de postu. puidendum.

Minores. opus fiat. sed in larga significatōe etiā qui p-
hibentur excusant. vt. ff. de postu. l. j. S. iunitiū. et. j. e. S. pe. et
facit ad hoc. vt. ff. de reg. iur. l. eius est nolle.

Constitutōe. C. de legi. tu. l. si. et facit. S. de fidu. tu. S. fi. ac.
v. Subire. facit ad hoc in autē. de san. epi. S. j. colla. ix. 7. ff.
de eden. l. si vn? er ar. S. penul.

Idem et in milite. i. in milicia existente. secus in vetera-
no. qd dic vt diximus. S. e. S. item qui reipublice. Ad hoc au-
tez q aliquis sit miles. vj. sunt necessaria. vt dixim? in autē.
y. Colens. 7 ita ipso iure nō tenet da de man. prin. S. fi.
tio. vt bic. et. C. q. da. tu. pos. l. militie. nisi a cōmilitōe det. vt
ff. e. ppter. magistratū. S. fi. Aliud in celesti milite. vt in deri-
co q admittit vsqz ad quartū gradū vt in autē. de san. epi. S.
pbyteros. quā habes. C. de epi. et de sup. l. generaliter

Item rome grāmatica. i. magistri de gramatica. 7 idem di-
cas de sequētibz. 7 a diuige bis sopbistas. i. dyalecticos. vt ita
ouēs q docēt triuū excusant. vt bic et. ff. e. si duas. S. j. 7 bic

pōt: excusatio locū hz. **S**i
militar eoi q litteras nescirēt
eē excusados diu? p? rescrip-
sit qnis 7 ip... i litteraz pos-
sint ad ministracioni negocioz
sufficere. **I**tem si ppter inimi-
citas aliquē testō tuzorē pa-
ter dederit. hoc ipm pstat ex-
cusationē. Sicut p. ptrariū n
excusant q se tutelā patri pu-
pilloz admistraturos pmise-
rāt. **M** eē aut edmitten-
dā excusatoz ei? q hoc solo vti-
tur. q ignot? p?i pupilloz vl
adultoz sit. diu frēs rescrip-
sere. Inimicitie qz qz cū pa-
tre pupilloz vl adtoz exercu-
it. si capitales fuerūt. necre-
cōciliatio interueit. a? tutela
vl ca. ra solēt excusare. **I**tem
is q stat? p?rouersia a pupil-
loz p?e pass? ē. excusat a tute-
la. **I**tem maior. lxx. an. a tute-
la 7 cura se p?t excusare. **A**dio-
res? aut. xxv. an. oliz qdē excu-
sabant. a nrā aut p?stitutōe

deceant rome. vbi est p?munis patria. vt. ff. ad munici-
l. ma. 7 bic. Itē si in patria sua. vt bic subicit. Item opz
q sint intra numer. bebat em qlibet ciuitas numer. im
quātitatē. 7 grāmaticos. 7 dyalecticos r?hetozes 7 pbi-
licos siue medicos. ita tamē q nulla vltra. r. haberet. qui-
bus banc imuni-
tatem daret. vt.
ff. e. si duas. S. fi.
Sed aliud vide-
tur in bis qui do-
cent quadruū
vt mulic. n. 7 a-
stronomiā geo-
metriā. 7 arith-
metriā. nā n vi-
dentur h?e excu-
sationez. vt. ff. e.
geometri. quid
d legūdoctorib?
nō excusant. nisi
rome. vt. ff. e. sed
reprobari. S. fi. 7
S. pe. vel nisi in
consiliū princi-
pis sint assump-
ti. vt. ff. e. iurispi-
tos. **A**ltra nūez
autē vl extra pa-
triam suā nemo
excusat nisi sint
multum discipli-
nati. vt. ff. e. s. re-
probari. S. apli?
Itē pbilosobos
qui docent in na-
turalibus pstat
excusationez ha-
bere. vt. ff. e. sed
reprobari. S. au-
plus.

phibent ad tutelā vel curam
aspirare: adeo vt nec excusati-
one op? fiat. **Q**ua p?stōne ca-
uet vt nec pupill? ad legitimā
tutelā vocet. nec adult? cū e-
rat i civile eos q alieno auri-
lio in rebo suis admistrandis
egere noscunt et sub alijs re-
gunt. alioz tutelā vl curā sub-
ire. **I**dem 7 i milite obfua dū
ē vt nec volēs? ad tutele onus
admittat. **I**tem rome grāma-
tici. r?hetozes 7 medici. 7 q i pa-
tria sua id artij exercēt. 7 itra
nūez sunt. a tutela 7 cura hnt
vacatōem. **Q**ui aut vult ex-
cusare se si plures hēat excusa-
toes. 7 d quibusdā nō pbane-
rit: alijs vti itra? rpa? nō phi-
bet. **Q**ui aut excusare se vo-
lunt: nō appellēt. s. intra? .l.
dies p?tinuos ex q p?gnouerūt
se eē tuzores vl curatores da-
tos. se excusare? debēt: cuiuscū-
qz gēneris sint: id est qualiter
cunqz dati fuerint tuzores. si

a Intra tempora. dummodo in inicio omnes p?posue-
rit. secundum quosdam. als non pōt. vt. ff. e. scire oportet.
S. scire autem. **E**l quod verius est secundū. io. dic q illd
quod ibi dicit quod finis est ei qui nō excusauit q om-
nes primo non p?oposuit. verum est. quo ad non nomina-
tas. quia oportet q ad huc pponat si non est lapsus tps.
vt bic. et. ff. e. ppter litem. S. j.

b Tempora. que sint ista tempora habes. j. p?ori. S.
Accursus.

c Qui autem non appellent. Sed contra. ff. de appel. cū
in vna. S. tuzor. Sed ibi appellatum fuit ab ipsa se?tentia
lata contra excusationē. sed ab ipsa datione appellari nō
poteat. vt bic. et. ff. quādo apel. sit. l. j. S. si quis tuzor. **S**z
in alijs muneribus contra. quia a datione appellatur. vt
C. de ar. l. bi qui. et. C. de temp. et re. l. j.

d Intra. l. dies. ita tamē. q. j. quatuor menses contine-
antur isti. l. dies. licet cognouerit se forte dat: 7 circa fines
quatuor mensium: vt. ff. e. quinquaginta. ar. eius quod ē
ff. ad. l. iuli. de adulte. l. mariti. S. p?terea. et hoc secundū
quosdam. **E**l dic q bi quatuor menses currunt a die co-
gnitionis: sicut et quinquaginta. et hoc quantum ad cur-
sum cause. sed incidum est vsqz a d. l. dies. et sic parum vl-
tra menses duos poteat hec causa durare post. l. dies. 7 sic
intelligitur predicta. l. quinquaginta. **E**t q ibi dicit in fi. a
die nominationis intra. subaudi et cognitionis. alias ve-
ro regulariter triennio durant lites. vt. C. de iudi. p?ope-
randum. in princi.

e Cognouerūt. Sed nūquid in dubio psumetur euz sci-
re vel ignorare semp. Rñ. videtur q semp scire psumatur
etiam ex die nominationis. saltē extunc quando ad eum
noticia venire potuit. nisi pbet se ignorasse. vt. C. de peri.
tu. l. si tuzor. Sed tamen p?ra dico. scilicet psumatur
semp cum. ignorasse. nisi pbetur sibi scientia. vt. ff. de ad

mi. tu. hoc autē. et. L. qui mili. nō pnt. sup. seruis. l. ij. z. ff. de pba. verius. Nec ob. predicta. l. si tutor. quia ibi pub. ce erat notū. vñ nec iste tutor potuit ignorare. vt. ff. de iur. et facti. igno. regula.

f Excusare. i. dando initium excusationi: vt modo diximus. z. eam redi gēdo in scriptis p libellum: vt. ff. e. scire optet. g. oportet. nō tam solus libellus hic sufficit. nisi pzo bet excusato em que ibi pntetur vt. ff. e. l. excusari g. Dati fuerit. siue a testatore. siue a lege siue in vice. j. ti. j. g. ij.

Accursius. b Lapidē. i. miliariū. lapidibus em signabantur miliaria.

i Viginti mili um. vt p vno q. q. die viginti mi liaria pputent: vt. ff. si quis cau. l. j.

k Diez. f. dōz dari crimī. in fra quē se excu sent. vel dic excu sare se debent. in Computa ri. caueas ne fal laris in hac ppu tatōe. si em per cētū miliaria ab est. vel min⁹ tm̄ habet dies quin quaginta. si autē abest vltra. etiā

per vñū miliarium. habet pro quibuslibet. xx. miliaribus vñaz diem. z. sic pro centum miliaribus habet quinqz dies. cum quinqz dies. xx. faciant centum. item forte vñū diem. quia vltra est per miliarium vñū. vel partū pl⁹. itez xxx. dies habet. et sic habet. xxx. vij. dies. z. ita est in deterio ri condicione qui remotior est. sed tamen vt subicit ita est facienda cōputatio. ne sint minus q̄ quinquaginta dies. et sic apparet q̄ nisi per. xvj. dietas vel plus sit vltra cen tesimū miliarium. nō prodest adiectio. xxx. diez. vt. hic. et ff. e. scire. g. aliud autē. Accur.

n Datus. patrimonii. facit. ff. e. ppter litem. g. fi. Sed contra. g. qui. da. tu. pos. g. certe. solue vt ibi. Accur.

o Quē tutelaz compellit. quasi sufficiat ei tm̄ seruis se. vt. L. de neg. gesto. tutori.

p Non cogendum. facit ad hoc. L. e. ti. curator. Sed cō tra est ad hunc. g. L. eo. liberos. g. fi. Sed sp. iale est in liberto. vt non excusetur. licet tutor fuerit. Accur. s. s.

q Ide. i. maritū. idem de sponso. vt. ff. e. l. j. g. fi. Accur. r Sue curatozem: sed pcurator pōt esse. vt. L. de pcur. l. maritus. ideo autem nō ponit hic tutorem. quia aliqua vxor nō est pupilla. vt. g. de nup. in prin. Accur.

f Excusare improprie ponitur. nā et si vellet nō admittē teretur. vt. L. qui. da. tu. pos. l. i. aricus. et est rō quia ppe affectum omnia sibi remitteret. Et hec sunt vera vbi dat⁹ curator fuit. postq̄ fuit sponsus vel maritus. si vero pri⁹ fuit tutor vel curator. non posset postea esse maritus. vt. L. de interdicto ma. per totū ti. Item hic marit⁹ qui post matrimonium fuit datus curator ignorans forte aliū de ber petere substitui. vt. L. e. l. amplissimi. et. l. licet.

t Immiscet. sed si alius. scz de predictis qui excusatoz habet se immiscuit nō posset se excusare. vt. L. si ex fal. alle. l. secunda.

v Si quis. falsis. vbi veritas fuit mutata. nam falsus nō bil aliud est q̄ imutatio veritatis. vt in autē. de fi. instru. impm. colla. vj.

x Onere. i. n. x. tpe dationis tenet. vt. L. si ex fal. alle.

Intra centesimū lapidē sunt ab eo locovbi tutores dati sunt Si vō vltra cētēsimū lapidē habitāt. d. innumeratōe scā vi ginti miliū diurnoz. z. āplius triginta dierū q̄ tm̄ vt scevola dicebat sic dnt cōputari ne min⁹ sint q̄ quinqz gita dies. Dat⁹ autē tutor ad vniuersū primoniū dat⁹ eē creditur. Qui tutelā alie gessit inuit⁹ curator eiusdē fieri nō ppehit intantū vt lz pater q̄ testō tu torē dederit: adiecerit se eū de curatore dare. tm̄ inuitū eū curā suscipere nō cogēdū. diu⁹ seuer⁹ z. antonin⁹ rescripserūt Idem⁹ rescripserūt. mari tū vxori sue curatore datū ex culare se posse. lz se imisceat Si quis autē falsis allega tionibus excusationē tutele meruerit. nō est liberat⁹ one re tutele.

De suspectis tutoribus et curatoribus.

l. j. in fi. z. facit ad hunc. g. ff. de re. iudi. diuis. et de excep. qui aguntis. z. L. si e. fal. instru. p totum ti. Quid si est iniusta excusatio licet nō falsa vel nō gratiosa. Rñ. pōt ad huc idē dici vt nō teneat in minoris. p iudiciū. vt. L. si ex fal. alle. l. j. Quid si p ignorantiam. Rñ. idem. vt. L. si ex fal. alle. l. vlti. licet alis

sententia graciofa teneat. vt. ff. ad tre. seruo inuito. g. cuz pctor.

Sciendū ē suspecti cri me ex lege. xj. tabu laz rescēdere. Datū est autē ius remo. di tutores suspectos. romē ptoz⁹ z in p uincijs p̄sidib⁹ eaz z legato p̄cōsulis. Ostendim⁹ q̄ pnt de suspecto cognoscere. nūc vi deam⁹ qui suspecti fieri pnt. Et quidē oēs tutores pnt fie ri suspecti. siue sint testamēta rij. siue nō. sed alt. generis tutores. q̄re et si legitim⁹ fue rit tutor accusari poterit. qd si patronus. adhuc idem erit dicendum dummodo memi nerimus fame patroni p̄cen dum esse. licet vt suspect⁹ re motus fuerit. Cōsequēs ē vt videam⁹ qui possunt su. pe ctū postulare. Et scienduz est quasi publicā eē hāc accusa tionē hoc ē oib⁹ patere quin imo et mulieres admittunt ex rescripto diuoz seueri z an tonini. Sed he sole que pie

De suspectis tuto ribus et curatorib⁹ Rubrica.

Sciendū. su. specti. id est huius crimi nis accusa ti. scilicet de suspe cto. vel simplici. crimen suspecti. i. inspicionis. 3 Ex lege. ex quo est legitimū crime nūquid inscribet q̄ accusabit. Rñ. pōt dici q̄ sic. vt. ff. d p. ua. d. l. i. fi. z d mu. et bo. rescripto. g. si quis. Alij cōtra. vt ff. e. l. iij. g. p̄teca. Sed illud pōt itei ligi quādo sine ac cusatozeres proce dit. aliud si cū accu satoze. vt dictum ē. Sed que erit h pena talionis. cum accusator nō sit tu tor vt remōcat. rñ. infamia. vt. j. eo. g.

suspectus. Item quia qñqz erat puniendus vltra remotōez vt. j. eo. g. sed si quis p̄sens.

a Rome. sic in autē. de defen. ciui. g. non habēte. colla. iij.

b Pctori. z. illi. cui a pctorē. mādata est iurisditio. vt. ff. eo. l. j. g. ij.

c P̄sidib⁹. sub h vocablo p̄tief p̄cōsul. vt. ff. d of. p̄si. l. j. z. Legato. i. delegato a p̄cōsule. Sed hic nō habet ordi nariam iurisdictionē. ergo remouere; nō pōt. vt. ff. ad turpi. l. j. g. suspecti. que est cōtra. Sed dicunt quidā. nomen p̄sidis ibi generale eē. vt etiā hunc delegatū. et sic omēz delegatū cō p̄bendat. vt. ff. de of. p̄si. l. j. Sz veri⁹ ē in hoc legato duo eē sp̄alia. Anū est vt de hoc crīe possit cognoscere et diffinire ve hic. z. ff. e. l. j. g. j. z. ff. de offi. eius cui man. est iurisd. l. cogno tior. Itē et aliud. vt de omni crīe cognoscat. licet nō p̄nuāct. vt. ff. de offi. p̄con. solēt. restat ergo vt p̄ alium delegatū hoc fieri nō possit. nisi p̄ istū. z. p̄toz. vt. g. p̄tine dixi. Ac. flo.

e Ostendi. us. vt. g. p̄ri. g. Accur.

f Tutores. i. ois generē tutores: siue sint testamētarij: siue datiu: siue legitim. nō aut oēs. i. boni z mali qz boni etiāz si paupes sint nō remouent: vt. j. e. g. vlti. ponit ergo gñā sur guloz tutoz: z nō singula sub generib⁹ posita: seu singula ge nerum: sic z als. j. de fidei iusso. in prin. et. ff. de pecu. quā tute donis. g. in peculio. z. ff. de iusti. z iur. l. j. g. ius naturale. Sz nunqd eadē seruant in quibet alio curatore. puta furiosi: vel p̄digi. Rñ. sic. vt. ff. e. l. iij. g. nō tantū. z. g. sed z si quis.

g Alterius. puta datiu.

h Dicendū. scz vt possit accusari z r̄moueri. Sz certe imo videt debere curator adiūgi: tā p̄no q̄ cuilibz legitimo: nō aut remoueri: vt. ff. e. l. si tutor. q̄ est huic cōtra. Rñ. illud ē cō silū non p̄ceptū: sic z als. L. de nup. l. vidue.

i Parcedū. s. q̄lic p̄ct cū p̄denat ob id lū stati sit ifamis: vt. j. e. g. suspect⁹ aut. Rñ. cā nō exp̄mat i sentētia: vt. ff. e. be. in prin. j. Rñ.

k Cōsequēs. q̄si publicā: iō dicit q̄si qz nō cuilibz idistice p̄mittit vt stanz probat. publica aut ideo qz q̄si populica. i. cuilibet de iplo cōpetens: vt. j. de public. iudi. g. j. Accur. fi⁹

Procedunt etiam impudice et facit ad hoc. **L. e. pietatis. S. fi. r. ff. e. l. j. S. pns. r. ff. de pu. l. feminis. S. ad ptra. ff. de reg. iur. l. ij. cu suis pcor. So. hoc est spale. Itē in eo qd dicit matres admitti. e ptra. ff. de in lite iur. videam. S. sed. nec. Sed certe si iuraret in lite p filio plus matri pmitit. qz quasi eet iudex. qz si filij no mine accusaret. cu magis sit iudicis ar bitrio vtru sit suspec tus iudicand? vel no. sed no sic sacri est in arbitrio iudicis. maxime iur no uo fm qd no refre natur fm quosdaz postqz est pstiti. vt in auten. de iudi. S. optet. col. vj. vel lz postea taceatur. raro vel paz minuit. de eo qd iuravit.**

Derpenfan. i. magna. **E**grediētis. qd fecit calphurniavt ff. de postu. l. j. S. scrum. **C**ontinere. subaudi posse. **E**am. f. feminā **I**mpuberes. necessarios. f. parentum. et facit. ff. de i litem iure. l. videamus. S. adoleseces. **S**uspectus. sic. j. e. S. nouissime. **E**x fide. f. bona. **R**emoueri. qz forte in alijs tutelis male sit versat? vt ff. e. l. iij. S. si autē. et dic remoueri. fz no accusari. vt. ff. eo. l. be. in fi. qz huic est ptra. vbi no possunt accusari suspecti ex verbis. l. xij. ta. sed ex sententia sic. vt hic dicit. vel dic q ante qz gerat ex dolo tm accusatur suspectus. vt. **L. e. l. iij. p culpa no. et qd dicit in dicta. l. be. hoc vez est qn ob ignauiaz fecerunt. i. admistraverūt. postqz vero ceperit gerere. et ppter dolum r. ppter culpā pōt accusari suspectus. vt. j. pri. S. v. Suspectus. ob doli. puta sic. remoueo te. quia in dolo ta li fuisti. Accursius.**

Famofus. excepto patrono. vt. **S. e. S. ondim? in fi. S. et. ff. e. l. j. S. ostēdimus. S. qd si remouet simpliciter n expfo dolo vel culpa vid et qz remaneat integre fame. vt. ff. e. l. iij. in fi. et. l. be. S. qd ergo. Pōt tm distingui. vtru accusat? fuerit ob doli an ob culpā. aut ob vtrūqz. in primo sit famof? in scdo no eque: in tercio intelligit semp ob culpā. nisi in cōtrariū pbetur. pene em no sunt augende fz demoliendū: vt. ff. d penul. l. pe. r. ff. d li. r. p. l. cū qdā. r. ff. e. l. iij. j. ij. r. ij. Rñ. **O**b culpā. f. leuē vl leuissimā: secus si ppter atā. qz tunc vidz ifamis vt. ff. e. l. i. puberib? S. si fraus. et est rō qz dolo cō paratur. vt. ff. si mensoz fal. mo. dixerit. l. j. S. bec actio. et. ff. d pcar. l. qstitū. S. cū quoz et. ff. de positi. l. qd uerua. nisi in duobus casibus. Primus in crimibus publicis. vt. ff. ad. l. cor. de sicca. l. in lege. Scds in sacramēti delatōe in litem. vt. ff. de in litem. iij. l. in actionibus. S. sed iudex in fi. bis em casibus la ta culpa dolo no patur. Vel dic fm azo. r. delata etiā intelligi. vt sicut in pditōne pstone dolo no patur. vt dictū est. sic in perditione fame. vt no fiat infamis. nec ob. dicta. l. ff. e. i. puberibus. qz de dolo intelligit. Vel dic. vt. j. statim dicā i glo. j. non similitur. in fi.**

No eque. i. no silt fit famofus dānatus ob culpā lenes si cut ille qui remouet ob doli. fit infamis tm d facto. sicut r als qz sit famofus de facto solo. vt in pditionibus ex turpi causa descendētibz. vt. ff. d act. r. obli. l. cessat. Itē in interdicit? ex famofa causa similitur veniētibus. vt. ff. de vi r vi ar. l. ne qz vnde vi. Sed videt qz ex culpa leui quis sit infamis. vt. ff. de bis q no. infra. l. liberor. S. notat. que e huic ptra. in eo qd ibi dicit ignorantia iuris no excusare ab infamia. S. certe

tatis necessitudie ducte ad b pcedūt: vtpura mater nutrix qz r auia pnt. p r r soroz. S. et si q alia mli. ierit cur? ptoz p pensā pietatē itellexerit. no ser? verecūdiā egrediētis sed pietate pductā no ptinere in iuriā pupilloz. admittit r r ad accusatōez. Impuberes? no pnt tutores suos suspectos postulare. Puberes autēz curatores su. s ex cōsilio neces sarioz suspectos pnt arguere r ita diuus seuer? r antonius rescripserūt. Suspect? autē ē q no ex? fide tutelā gerit lz sol uēdo sit. vt iulian? quoqz scri psit. S. anteqz incipiat tute lā gerere tutor posse eū qsi sus pe. tum remoueri. idem iu lianus scripsit? fm eum con stitutus est. **S**uspect? au tem remotus siquides ob do lum famof? est. si ob? culpaz non? eque. **S**i quis autē su spectus postulat. quoad? co

pōt dici. qz iure ignorantia sit lata culpa. qd sic pbo qz oēs tētēt scire iura. exceptis paucis. f. mulieribus minoribus. r militibus. vt. ff. d iur. r fa. igno. l. regla. r. **L. d legi. r col. leges. et. L. de iur. r facti igno. l. pston. es. ergo si quis igno rat ē in lata culpa cū culpa lata sit id ignorare qd oēs sci**

gnitio finita ē. Interdicit et ad mistratio: vt papinianō visū ē. S. si suspecti cognitō susce pta fuerit: postea q tutor vel curator recesserit? extinguit? cognitio suspecti. Si qz? tutor copiā sui no faciat: vt alimta pupillo decernat? cauet epla diuoz. seueri r antonini: vt in possessioz bonoz et? pupill? mittat? et q mora deteriora fu tura sūt dato curatore distra hi iubent. Ergo vt suspect? re u. oueri poterit q no pstat ali mēta. S. si qz plens negat ppter inopiā alimēta posse te cerni? si hoc p mēdaciū dicat remittendū eū cē ad pfectuz vrbis puniendū placuit. sic ille remittit? qui data pecū ia ministeriū tutele acquisierit vel redemerit. **L**ibert? quo? qz si fraudulēter tutelā filioz rū vel nepotū patroni gessisse pbetur: ad pfectū vrbis re mittit? puniēd? **N**ouissime?

unt. vt. ff. de ver. fig. l. late culpe. n est ergo mix. si ē infamis. vt. ff. e. l. impuberibus. S. fi. Vel verius fm azo. lata cul pa no infamat p sententiā dāna tum. sed ipō scō sic. si ē tale factū vt in dicta. l. libe rozū. S. notatur. Et sic sūt tres ca sus vbi lata cul pa no patur to lo. vnus bic. duo in glo. supioz. q incipit. f. leuē. r a Si quis aut. interdicit. ar. vt donec platus ac cusatur. q no de beat admistrare ecciastica bona. r facit ad hoc. **L. de sen. pas. l. fi. et ff. e. impuberib? r. **L. e. l. iij. quem vt suspec. et. ff. d sol. qz forte. S. j. Accursius. b. Quoad. id est donec. Accu. c. Sed si. susce pta. l. incepta. d. Recesserit. accusatore pen dente. Accur.****

Extinguit. qz no nisi vt ab ea remoueat intendit. sed ex quo mortuus est. vere remotus est. et quod hic dicitur si tutela morte tutoris finiat. idem est si quocunqz alio modo finita tutela sit. vt. ff. e. l. pe. S. penul. Accursius. **S**i quis tutor. decernant p iudice. Accur. **E**t in possessionē. sed r multa in iudici poterit. vt. ff. de arbi. l. no dilt inguemus. S. si arbi. et facit. ff. e. impuberi bus. S. fi. Accursius. **E**ius. als est tutoris in textu. als non est. sed tamē sub auditur. vt. ff. eo. l. impuberibus. sed aliq dicit eius scz pu illi. vt ita administratio tutori auferatur. **M**ittatur. causa custodie. non vt ex eis alatur. sed vt cautuz sit pupillo si male gessit tutor. sed de suo. vt. ff. vbi pu. edu. debe. l. fi. in fi. **S**i quis pfectus. salicet tutor. **D**ecer. i. puta si negat alimentata posse decerni. i. vari. r quod quitur. si hoc per mendatium. r. sit de responsio ne. Accursius. **M**endatū. quid si no dicat p mendatium. imo veruz dicat. nunquid de suo alere tenetur. Rñ. no. vt. ff. vbi pu. edu. de. l. iij. S. fi. **R**emittendū. fz no remouendū. vt. ff. e. l. tutor. S. tu tor. Accursius. **P**lacuit. hoc ideo. quia maior pena imponetur. qz re motio. vt. ff. de offi. pre. vr. l. j. S. item solent. **R**emittit. f. puniendus extra ordinē. vt. ff. de tutel. l. i eos. Et no. h ar. d eos doctores q pecunia data sibi acqui runt scolares. vt. ff. de offi. p. vr. l. j. S. itē solēt. r in autē. vt ea que dicunt insinuata. S. i. colla. v. Accursius. **R**emittit. ob hoc etiā vt ingratus accusari pōt. vt. **L. de libe. et eoz liber. liberti. et fa. L. e. l. j. et. ij. Accur.** **N**ouissime. i. in vltia pte b? r. sic. ff. d in fi. l. nouissime na r ibi i vltia pte tractat? sui vlpian? poit nouissime. ac. **C**raffadi. i. aiandi ad deliquēdū. sic. ff. d pē. l. capitaliū. S. crassatores. d inde crassoz. ris. i. nitor ad malū. Accu. **P**restat. facit. ff. e. l. suspect? r. l. qz fati. latō. Et facit

in ar. ad questionē talem si em libru et anteqz solua precia
pperiam alienū vel vicioum. q nō teneat soluere pre cū
quia expedit potius nō soluere. qz cautionem de reddē
do in cam euictionis vel viciū recipere: quibus psonat. ff.
de ppen. l. ij. r. l. in q. cau. inter. re. l. fi. r. l. vt vnicuiqz li
ceat. l. ij.

t Suspectum.
nam tutores su
spectum nō fa
cultates parue:
sed fraudulenta
vel callida puer
satio in reb⁹ pu
pillaribus omē
dat. l. i. probat.
beres vero solis
facultatibus par
uis suspect⁹ ha
bet creditorib⁹:
vt bic. et. ff. d. pri.
credi. l. si credito
res.

v Remoued⁹
nō timo videt q
sic. vt. l. de tu. r
cu. qui satis. non
da. l. ij. q est huic
contra. So. ibi
nō spellit ppter
paupertatem: sed
quia nō satis da
bat. bic aut satis
dedit. postea ta
men iste se excu
sare. qd dic vt di
ci. s. r. in. s. sed
r. ppter paup
tam. Est tñ huic
curator ad iuge
dus: vt. s. de cu.
s. interdū. r. l.
e. pietatis. r. l. d
peri. tu. l. j. Acc.

Explicit lib^r prim⁹. Incipit liber scōs d re r diuisione.
De rez diuisione. dicitur est de psonis sequit de rebus
vt pmisit. s. de iur. na. gen. r. ci. s. fi. de quib⁹ dicit vsqz ad
ti. de ob. Et in hoc medio dicit qualiter acquirunt res iu
re naturali. vt a. s. iuguloz vsqz ad ti. de vsuca. Itē qua
liter iure ciuili. vt ab inde in autē. Itē qualr iure singulari
vt vsqz ad ti. de testa. Itē qualiter p vniuersitatē vt ex te
stamento vel intestato vel simili mō. vt a ti. de testa. vsqz
ad ti. de obligationibus. Accursius.

Epioze. d iure psonaz ab illo. ti. d iu. p. vsqz
Nō. sicut pmisit. s. d iu. na. s. fi. buc. ac.
Patrimonio. scz aptitudine. apte em sunt eē
in patrimonio: vt res p derelicto habita.

Del extra. s. aptitudine. quia nō sunt apte vt sint in pa
trimonio. vt sunt res sacre vel religiose. vt. j. e. s. nullius.
Interdū tñ dicte res sunt in patrimonio. vt s. ab hostib⁹
capte sunt. vt. ff. de relig. l. cum loca.

Idem. talis diuissio bic sumit. Rez. alie sunt in pa
trimonio. alie extra. que videt insufficiens. nā alie sūt nec
in patrimonio nec extra. vt seruitutes: vt. ff. d. vsufruc. l. e.
l. j. ptra. Sed io. dicit q bic pueris loquit simpliciter. naz
quedam p docendis pueris dicunt que als nō dicerent:
vt. ff. de act. et ob. l. obligatio. ij. in fi. qd nō est verisimile
q ppter pueros male loquat. vnde nō placet. Aliū dicunt
bic de corporalib⁹ rebus em loqui qd est falsum. qd collig
git ex ptnuatione huius ti. ad quatuor sequētes. Nos
dicimus seruitutes esse in bonis. cū eaz nomine agamus.
et exapiamus: vt. ff. de acqui. re. do. rez. r. l. statuas qd aut
in dicta. l. d. eas nō esse in bonis vel extra. dicit io. qz p se
non censent. vt et possessio tigni in domo positi. quia nō
intelligit tigni dū durat domus p se. vt. ff. de vsuca. euz q
d. Quedam. bic fit alia diuissio. Accur. floren.

Comunia sunt. non tñ agitur communi. di. scdm pla.
Omniū. s. vsu nō ppietate vt dicit. j. e. s. et quidē. Ac.
Quedam publica. i. quasi publica. scz oim ptoz. vt
s. ti. j. s. consc. iuens. r. j. eo. s. flumina. als dicit publicuz

quod est huius populi vel illius tm. vt campus marcius. vt
l. de sacrosan. ecclie. l. fi. et bec dicitur magis vniuersitatis.
Accursius. ff. ventinus.

Uniuersitatis. vt. j. eo. s. vniuersitatis.
Nullius. vt. j. eo. s. nullius.

que ex varijs causis cuiqz ac
quirunt: sicut ex subiectis ap
parebit. Et qdez naturali^m
iure coia^m sunt vniu^m hec. aer
aqua pfluens et mare. r. p h⁹
littora maris. Nemo igit ad
littus maris accedere phibet
dum tñ villis et monumētis
r edificijs se absteat. qz nō
sunt iurisdictionū sicut r mare

Flumina aut oia r portus
publica sunt. It. oqz ius pis
candi omnib⁹ cōmune est in
portu fluminibusqz. Est at
littus mari quaten⁹ hybern⁹
fluctus maximus excurrit

Ripaz quoqz vsus publi
cus est iurisdictionū sicut ipsi⁹
fluminis. Itaqz naues ad eas
applicare: funes arborū⁹ ibi
natis religare: onus aliquod i
his reponere: cui libet libez ē
sicut p ipsum flumē nauigare
Sed ppietas earuz illoz est
quoz predijs adherent. q de
cā arbores qz in eisdem nate

illud est verum quo ad iurisdictionem. vere tamē sunt coia.
vt bic. sic. l. de quadu. pre. l. bene a zenone: secus in ripa flu
minis. que nō est publica: licet flumen sit publicum. vt. j. e. s.
ripaz. ibi sed ppietas. et pōt esse rō. quia inundatio flumis
raro venit. et ideo esse potest vtilitas in ppietate ripe. at ma
re affluat inundatur: vnde puula esset vtilitas non ergo p
pietas queritur: vt. l. de bo. que li. l. fi. s. fi.

Illis. ab alio ibi positus. et habet duas significationes.
dicitur em caupona quedam in qua nō habitat: sed vel rbe
tia reponitur: vel ppter aquā ibi pfugitur: vel fruct⁹ repo
nuntur. vt bic. r. ff. de vsufruc. arborū⁹ in pri. s. do ibi hita et
eēt p dū vrbaniū. vt. j. de serui. s. p d ioz. Itē d. villa pgre
s. Et monumētis. quid sit monumētū. ba. gatio boim
bet. ff. de religiois. l. ij. s. monumētum.

Edificijs. scilicet alijs.
Iuris gentiū. i. coia d iure gentiū. sicut et mare imo eo
rū quilibi ed. ficauerit. vt. ff. e. l. intantū. Acc. floren.

Sicut r mare. bic ptnua qd est. j. statim est autē. rē.
Flumina aut oia. s. ppetua. vt padus r rben⁹ quedā em
sunt ptiuata: vt fossata in agris posita que qnqz currūt qnqz
nō. vt. ff. de flu. et ne qd in flu. l. j. s. ij. r. ff. e. nemo. in fi. Accur.

Oibus. nec qui fuit pmo logo tpe piscatus aliū supuent
entem repellere pōt. vt. ff. de vsucap. l. fi. nisi forte. xxx. an. vt
ff. de diuer. r temp. pscip. si quisqz. vel scdm io. intellige bac
legem si quisqz qn erat in pos. piscandi. Accur.

Ede. i. in cōi oibus patet nō aut ē cōe. i. publicū. scdm io.
Est autem littus. vt. ff. de ver. sig. l. littus.

Hybern⁹. i. byemal qn vcto vnd⁹ trabū. q. d. quātūcūqz
mare aliq tpe pl⁹ extēdit i byeme v⁹ estate tan tū ē lit⁹ c⁹

Excurrit. bic continua qd est. j. e. s. littorum.
Riparum. scz fluminis.

Gentiū. i. d iur. gē. vel. i. oibus gētib⁹ hoc publice patet
s. r. ripaz. Illoz. scz h oim quoz. rē.

Abdrent. s. qd si via publica est in medio inter flumen
et agrū. Rñ. idem qd bic. vt. ff. d. acqui. rez. do. l. marcius.

In eisdem. scilicet ripis.

k Que varijs. scz
que sunt singuloz.
nec em ad supiora
refertur. Accur.

l Ex subiectis vt
j. eo. s. singuloz vt
q ad fi. ti.

m Et quidem na
turali iure. i. iur. gē.
est qd naturali rōe
inductū. vt. ff. de iu
sti. r iure omēs. s.
qd vero. de quo bic
loquitur. vt. j. e. s.
singuloz. et in fi. h⁹
s. naz iure natura
li pmeo. etiaz alia
essent coia. Accur.

n Coia. nō tñ agē
tur cōmuni di. s. r
pla. nisi postqz scā
faciunt occupatiuz
Et qd dicit oim scz
vsu nō ppietate vt
predici.

o Profluens. id
est de celo cadens.

p Et mare. sic. ff.
de iniur. l. iniuriar
s. si quis phibeat.
Accursius.

q Et phoci. p cō
sequens. cum sit ac
cessio maris. ar. j. e.
s. si tamen. s. cō
tra. ff. ne quid ilo.
pu. littora. vbi dicit
tur littora esse po
puli romani. Sed

r Sancte quoque muri. s. civitatis romane. qd de civitate alia vel castro. Rñ. nec ibi quicqz facere licere sine auctoritate pñdis vt. ff. c. sacra. S. muros. vel forte vniuersitati licet nō priuato: vt. C. de operibus publi. l. omnes. f. Sanctos. i. firmos a lancio sancis. nō calce vel lapidibus: sed lege firmati. vt sequit.

d Deliquerit. i. transcendēdo vel rūpendo. sicut fecit rems frater romuli. vt bic. r. h. e. l. h. vñ lucan. Frater nō pmi madue re sanguie muri u. Cōstituit. vt. C. de le. r. cō. l. nō dubiū. r. si miles. Accur. r. Sanctiones in stricta significatione. qñqz pñitur larg. p q libet impiali lege: vt. C. de no. uo cod. fa. ibi col ligētes vero. r. qñqz largissime p collectione totius iure ci. vt in p. b. ff. in pñ. y Singulorū. diximus. S. vbi Rñ. s. de iure na. S. j. ibi qd vō naturalis vel. s. de iure na. s. sed naturalia: vel melius. s. c. s. r. qui dem.

s Jure civili. vt vsucapione. arrogatione: successione. de portatione. monachatione. de quibus incipit dicere. j. de vsucapione. a Detustiore. sic. ff. de iure in. mu. l. semp. b. Natura. i. de us.

c Prodidit. i. statim cū preceuit deus gentes statim sine ius gentium.

d Fere. quia a vetustiore incipiendū est igit. r. c.

e Celo. id est aere.

f Simul atqz. i. statim postqz. r. c. Sed nūquid res fructe pceduntur occupanti: vt. s. e. s. nulli. Rñ. res dicit ee in nullius bonis. vj. vel. vñ. modis. Natura. vt bic. Facto. vt. j. e. s. penul. Itē tpe. vt. ff. de acqui. rez. do. l. nunqz. s. thesaurus. r. in his tribus locum habet hec regula. nisi qz in thesauro de equitate dimidiū dño soli restituit: vt. j. e. s. thesauros. Itē censura. vt. s. e. s. nullius. Itē casu. vt i hereditate iacente. que vice dñi representat vt. j. de stip. ser. in prin. Itē culpa bovis. vt in seruo egrotate. vt. C. d. lati. lib. col. l. j. s. san. etia hoc. Itē iuris naturalis pñone. vt liber homo. vt. ff. de ver. ob. inter stipulantem. s. sacram. g. Nec interest. quo ad acquirendū dominū.

b Plane venadi. aliud si causa requiredi fugitiū meū vt. C. de ser. fu. l. ij. vel glandis colligende ca. vt. ff. d. gland. le. l. j. vel vt recipiam pecuniā quā ibi abscondi. vt. ff. ad exi. thesaurus. vel si vindemiā quā emi tollere me vendi tor. phibeat: vt. ff. de ac. emp. qui pendentem.

i Ingrediat. quid si post phibitōz qd ceperit. Rñ. nō facit suū. vt. C. de rei ven. si fundum. r. l. certū. et facit: j. e. s. plane.

k Quicquid libertatem id est laxitatem. vt statim sequit. vt. ff. de a. equi. rez. do. naturalcm. et. l. pomp. Acc. floren. l. Naturalcm diff. alius. i. impossibilis. sic. ff. p socio. l. d. illo et econtra. ff. de his qui de. vel effude. l. ij. Accursius. in Persecutio. sic. ff. de acqui. pos. l. iij. S. nerna. Acc. floren.

n Illud sic. ff. de acqui. re. do. naturalcm. s. illud.

o Capi. pñsiderata natura hominis r animalis nō diuina possibilitate. s. nec oino facilitatez cōsidero. Accursius. p Sed posterior rem. sic. ff. e. in laqueum.

q Accidere. licet em pbetur vñ. i. eam vulneratam. non tamen sequit vt capi possit vt. C. de r. ba. l. neqz natal. s.

r Capias. notaqz inspicit qd euenire pot. sic. ff. loca. si dñi. s. idem que rit si sumptus. r. ff. ad trebel. lucius. s. pe. r. ad. l. fal. l. i. qñtate. s. magna r. ff. ex quib. ca. ma. s. r. si per dōre. s. si ferie. r. ff. de ser. ru. pze. qui sella. s. ij. r. de dā. infec. qui bona. s. it. er. ar. tñ cōtra. ff. de pecul. l. eo tpe. j. Rñ.

s Apium. concordat. ff. de acqui. rez. do. l. naturales s. apium.

t Fera. i. nō mansueta.

u Alueo. vas est vbi apes manent qñqz p loco vnde flume currit ponit vt. j. e. s. insula.

v Inciuserit. qd bul. facere noluit i his r similibus dicens. magis timeo scandalū. qz futurū iudiciū vt notat. ff.

videris ingredientē fundū tuū poteris eū iure phiberene ingrediat. Examē quoqz qd ex alueo tuo euolauerit eousqz intelligit ee tuū donec i pñspectu tuo ē. nec difficil psecutō ei ē alioquī occupātis sit. **p** auonū quoqz colūbarz fera natura. nec ad rē ptinet q ex pñuetudie euolare r reuolare solēt. Mā r apes idē faciūt q rñ pñstat ferā ee natū. **r** Ceruos quoqz qdā ita māsuetos habēt: vt in siluā ire r redire soleant quoz r ipsoz ferā esse naturā nemo negat. **s** In his autē aialibus que ex pñuetudine abire et redire solent talis regula pprobata est vt eo usqz tua esse intelligant. donec animū reuertendi habēt. **t** Mā si reuertēdi animū desierint habere etiā tua esse desinūt r hūt occupantiū Reuertendi autē animū vident desinere habere tunc cū reuertēdi consuetudinem deseruerūt.

u Gallinarum. quoqz et anserum non est fera natura. id quoqz ex eo possumus intelligere. q alie sunt galline quas feras vocamus: itē alij sunt anseres quos feros appellam. **v** Ideoqz si anseres tui aut galline tue aliquo mō turbati turbateqz euolauerit licet cō

de acqui. re. do. l. in laqueum.

y Dñs erit. nec furti tenetur. vt. ff. de fur. si apes.

z Integra. i. anqz intret. Accursius.

a Prenderis. quid si fuerit ingressus. an poterit retinere vt det qd accepit. Rñ. cū dñs factus sit p occupatione. nō video quare desinat. ar. huius. s. qui tm pñdenti pñsulit.

b Examen. i. vniuersitas apū. als p pbatione ponitur et forte seruatur aliud de consuetudine in hoc. s. et in superioribus duobus.

c Pauonū fera. i. nō pñsus domestica vel māsueta. Accur.

d Nec ad rem. i. nō obstat his q dixim. Quax. s. apū.

e Ceruos. qz. s. ceruoz i gñe. Ipsoz. s. singloz i specie.

f Talis regula. dicit. tria genera aialū. māsueta vt galine in quibus bz locū hec regula. vt vbiqz sunt domini ee intelligunt. vt. j. pxi. s. Itē fera pñsus. r in his habet locum alia regula q occupati pcedunt vt. s. e. s. fere. r. s. illud. r. s. apū. r. s. examē. Itē fera naturaliter r accidentaliter māsueta. r in his obtinet hec pñsens regula r facit ad B. ff. e. naturalē p totū vsqz ad. s. fi. g Desierit. exteriora indicant animi secreta interiora. r facit. ff. d. edil. edic. l. si tñ. s. ij.

h Gallinaz. s. oim. vt statiz innuit. vel dic singulari p i specie.

i Feras. vt falsanos. Anseres. s. domestica.

k Galline. s. domestice. Turbati. vt p vulpē vel miluū.

Item in arboribus. ut habeat penas vel oneratus est in d. pmit-
tatur furti. nisi lucrati animo interveniat ut ff. d. fur. l. j. §. si.
Suum quod voluit in uno ovo. Rñ. sic. d. dolo. no agit i re
minoru duob' aureis. ut ff. d. dolo. si oleu. §. si. z. l. se. Sz qre
no agit d dolo ca agit furti ut b. Rñ. furtu sit pl. ruz. z. ideo

frequenti panien
dvyi h fm io. ut ff.
d penis aut facta.
§. si. Et nota ex h.
§. q. quelibet actio
etiaz p vno numo
dat. ut ff. d. da. i. se.
si prierari in fi. j.
Rñ. z. ff. d. pingeri.
cu emā. l. l. j. §. illd
sed fallit in casibus
vt ecce si p modo ti
bi fuu z tu eu alas
no repetis a me ex
pelas. ut ff. pmo. i
reb'. §. pnt. z. ff. de
imp. l. re. co. fac. l.
oia z excepta ac de
toli ut dictu e. e
exape qd e. ff. d. da.
infec. ex damni in
pzin.
m. Itē ex hostib'
vt qd' ppls ro. bel-
lum indixit vel ipsi
ppls ro. ut ff. d. cap.
hostes. z. ff. d. s. si.
hostes. z. l. q's nou
hostes.
n. Si enaserit aio
z corpe. ut ff. d. ca-
pri. l. nihil. in pzin.
Accursius.
o. Recipiunt iure
possidunt vt. s. q.
mo. ins pa. po. sol.
§. si ab hostibus
p. Itē lapilli. s. p.
cioli. z. q' sit iter eos
lapillos. z. gemas
dia z margaritas.
dic. ut ff. d. au. z. ar.
le. s. z. si si sint. §. si.
q. Inveniuntur.
que tñ no sit alic'
als ptra vt. j. co. §.
si. Accursius.
r. Naturali. l. ge-
tium. s. eo. §. singu-
lorum.

Item in arboribus. ita demum si occupat siue apprehendat non als
fm ago. na in supioa. §. z in alijs pcedentib' d bis q p occu-
patdem qrunē tractat vñ qd idē psequit bic vicinitas scri-
pture inuit vt. ff. d. testa. l. heredes. §. sed z si notavi. z. ff. d. le.
j. si servus plurim. §. si. z adverbii similitudinis scz itē qd est in
pzin. §. apte dat intelligere. aliud ē in thesauro. cui' tractat'
est valde ab h sepatus. ut. j. e. §. thesauros. z. pzinū vide-
ti z inveniēti. no capiēti quērit Accursius
t. Itē ea. nunc mutat stilū z dicit de bis que acquirunt per
accessioz discretā. z i sequenti. §. pterea diez d accessioe pcreta
v. Ex aialib' feminini gener. siue rōnabilib' vt. l. d rei vē
di. l. partū. siue irrōnabilib' vt. ff. d rei vē. l. si frumentum. §.
idē scribit. r. Dñio tuo. vt qsi vt si bōa fide possideas aia
irrōnale. ut ff. d. acq. re. co. l. boneti. §. si. no ita in rōnali vt. j.
eo. §. in pecude. z. e rō vt ibi. y. Eodem scz gentium.
Adiecit. ponēdo iur. tuū pdiū. z Incrementū. l. augmētū
a. Intelligi. licet tota die ibi figas intuitū. z hoc. ppe imbe-
cillitate natural' vis'. q' tā subtilia ppēdere nō pōt. vt i cucurbi-
ta pz. q' cito crescat. q' tñ pēpi nō pōt q' tū crescat quoq' mo-
mēto tps. sz in qda gñe a groz cessat ius alluvionis. vt in
agris militib' assignat a pncipe q' limitati dicunt vt. ff. e. l. in
agris. q' sit rō diversitatis dic vt in eo. l. in fi.
b. Applicuerit. als appulerit. i. apposuerit. vt subicit: pu-
ta crustā terre forte vineate z in arborate. Accursius
c. Logoz. l. longo. l. stato vt faciāt radices vt sequit vltiā

spectū tuū effugerit. quocūqz
tū loco sint. tui tneue eē intel-
ligunt: z q' lucrati aio ea aia-
lia retinet furtū cōmittere i-
telligit. Itē ea q' ex hostib'
capim' iure gētiū statū nostra
fiūt: a deo q' dez. vt z liberi ho-
mines in servitutē nrām de-
ducant q' tñ si enaserit nō iura
ptātez ad suos reuersi fuerit
pristinū statū recipiūt Itē
lapilli z me z cetera q' in lit-
toze maru inveniunt iure na-
turali statū in uētozis fiūt
Itē ea q' ex aialib' dñio tuo
subiectis nata sūt. eodez iure
tibi acquirunt Preterea qd
p aluionē agro tuo flumen
adiecit iure gētiū tibi acquirit
Est aut aluio incrementuz
latēs. Per aluionē aut id vi-
detur adijci: qd ita paulatim
adijcitur: vt intelligi nō possit.
q' tū q' quo momēto tps adij-
ciat. Qd si vis flumis de tuo
pdio aliquā pte extraxerit: et
vicino pdio applicuerit. palā
est eā tuā pmanere. Plane si
longior tpe fundo vicini iai-
heserit. arboresqz q's secū tra-
xerit: in eū fundū radices ege-
rint. ex eo tpe vident vicini fū-
do eē acq'site Insula que
in marinata est. qd raro acci-

ipa terra appositavitatē alteri terre fecit cui apponit vt
ff. de dam. infec. l. hoc ampli. §. ita demū. Sz quo scit qñ
bec vnitio erit facta. Rñ. p rusticos q' talia sciūt vt in au-
ren. de nō alic. aut pmutā. §. qd aut dicitū est. colla. ij.
d Acquisite. vtilis tñ rei ven. piori dño dat. scdm mar.
vt. ff. d rei vē. si
frumentū. §. de
arboze. Sz nos
ptra sz in factuz
ad extimatōem
dāni. ut ff. d rei
ven. l. in rē. §. itē
sed rei vē. nō da-
tur vt ff. d. dā. in
fec. hoc ampli.
§. alpbenus.
e. Insula. vici-
tur locus vndiqz
circūdat' aq: vt
bic. z. ff. e. l. adeo
§. insula. z. l. in-
sula als qñqz p
domo in mari co-
sita. q' in salo. i. in
salfo posita ē sz
isido. Itē qñqz
p qualibz domo
vt. ff. d. eo qd cer-
to loco da. l. ij. §.
si q's insula. Itē
nota diligenter.
vj. Rñ. v. qz ad.
§. alia sane. zc.
f. Credit. l. an-
tea. Accursius
g. In flumē. i.
in medio flumē
b. Mediā pte
qd poterit sciri.
accepta corda z
pūcto posito in
medio iter vt
qz agrū. z tunc si
punctū ē ex vna
pte tñ aliq' cedat
als fm qd pū-
ctū extendit. vt
colligat. ff. e. iter
eos. z. l. se. ex bis
patet q' p t. u.
so possident in-
sulam. z habent
dñiam circūdan-
tes flumē vt. ff.
eo. p regione.

dit occupatis sit: nulli' ei cē
credit. At insula in flumē na-
ta qd frequēter accidit. si qui
de mediā partē flumis tene-
at. cōis ē eoz q' ab vtraqz pte
flumis ppe ripā pdia possidēt
l. p mō latitudis' e' cūqz fūdi
q' latitudo ppe ripā sit. Qd si
altēri pri pri uoz sit: eoz ē tñ
q' ab ea pte ppe ripam pdia
possident. Qd si aliq' par-
te' diuisū flumē sit: deinde in
fra vnitū agrū alicui' in for-
mā insule redegerit. eiusdē p-
manet io ager cuius z fuerat.
Qd si naturali alueo i vni-
uersuz derelicto. ad aliā ptez
fluere ceperit piori qdē alueo
eoz ē q' ppe ripā ei' pdia possi-
dent: p mō scz latitudis cuius
qz agrū. q' latitudo ppe ripaz
est. Nouus autēz alueus ei'
iuris esse incipit cuius z ipm
flumē id est public'. Quid si
post aliquod tempus ad prio-
rem alueū reuersum fuerit flu-
mē rursus nouus alueus eoz
esse incipit. qui prope ripā ei'
pdia possident. Alia sa-
ne causa est si cuius tor' ager
inūdatas fuerit. neqz ei' inun-
datio fundi speciem cōmutat
et ob id si recesserit aqua pa-
lam est eū fundū ei' manere

Latitudinis. existentis ab vna parte. cum plures sint
ex vna pte. z vnus fundus latior est q' fundus alterius. z
in hoc tñ frontem agri considero. ut ff. eo. insua in pri.
Accursius.
k. Parte scilicet superiori.
l. Parte scilicet in inferiori parte.
m. Anitū. scz flumē. i. coadunatū. et h' sit punctū. v' dic
vnicū agrū. zc z tunc pūcta infra agrū. zc.
n. Alueus a quo nunc vltimo recessit flumen.
o. Incipit q'tum ad strictā rōnem'. nā de equitate vit
obtinēt. id est nō obtinet. ut ff. e. l. adeo. §. insula in fi. Et
nota bic. q' flumina vicē vicē tenent. et dant z auferunt
dominia vt bic. et. ff. e. ergo. §. alluio.
p. Alia sane. spēm. i. faciē fundi. sed ptra. ff. d. flu. z ne qd
in flu. pu. l. j. §. si fossa. in fi. §. So. ibi totū occupauit h' pte
Et bic eodē impetu recessit quo venit. ibi nō. sed din coo-
ptū tenuit. q' Manere. sūt ergo dñs etiā tūc tps qñ
aqua inūdabat. Sed ptra. ff. qui. mo. vsufruc. amif. l. si a-
ger. So. ibi improprie dicit amitti. l. q'tum ad pmoduz
fructū. Et h' inūdauit ppter impetū aqz ibi vt faceret
alueū. vt pbat p'dicto. ti. l. quid tñ. §. agri. Et bec vā sūt
q'tū ad prieratē. sz possessio indubitanē tpe inūdatōnis
amitteret vt. ff. d. acq. pos. l. ij. §. labeo. z. l. qui vniuersas
§. ij. z. l. pōponi. j. Rñ. tñ aq' recedere etiā possessio resti-
tuēda est: vt. ff. de itinere actuz pri. l. j. §. d' z li q's. Acc.

r Cum facta facta autem intelligitur etiam cepta licet non perfecta. vt ff. de au. et ar. l. et si non sint. §. quid ergo. **f** Ab aliquo. s. bonafide. vt ff. ad exhi. de eo. §. si quis. et suo nomine. vt ff. de acqui. re. do. adeo. §. cum quis. in prin. et l. quicquid. §. vbi i. itez et terciu. l. qd non possit redire ad priorem materi-

am secundū iō. vt in fi. §. huius. Quid si duo specificauerunt vñ bonaf. ali? ma. fide. rñ. omnis est domini et specificatis bonaf. nō autē malaf. de. vt. ff. quibus ad li. p. cla. nō hz. si duo az. Eodem modo quero. et soluo ea que sequuntur. quid si ex diuersoz materijs specie fecit et in vna habuit bonafidez et in alia malaz. itez quid si materia vnius prijs bonā ptim malam fidem habuerit. itez quid si ptim suo specif. cantis nomie ptim noie dñi.

t Naturali. id est iure gentium. **v** Fecerit. i. de tereit q ad spicaf. vt. ff. e. l. ado §. cuz quis in fi. sic. §. d. libert. §. j. **r** Mullum. i. nectar siue staliadum. **y** Colliriu. i. vnguentū ad oculos.

z Et post. fabianoz. id est fabiani et suoz fautorum. qui dixerunt spem cedere domino materie. sed. pcul? cuz suis sequacibus econtra vt specificanti tñ cedat. vt. ff. eo. l. adeo. §. cum quis.

a Placuit scilicet nobis. **b** Media. que nec vni in totū nec alteri cōcedat vt discedat. sed distinguit. vt sequitur et nota mediū hī anduz sic. §. qui manu. nō pos. §. p. ar. ptra. ff. de neg. gest. l. nescimus. in fi.

c Fecerit. si talia duo interuenerunt que in prin. huius. §. diximus.

d Et spicas. et ita apparet qd frumentuz cedit specificanti. Sed ptra. ff. e. l. adeo. §. cum quis in fi. §. So. hec posuit gratia exempli. p pueris p m. p. quedā em gra docendi dicit. q als n diceret. vt. ff. d. ac. 7 ob. l. obligatōnū suba. §. fi. Et sic in azo. illā p istam corrigi. Item ad bec omnia exempla in quibus dicitur spem specificanti cedere. cōtra regula que dicit. qd ex re mea est vel nascitur meū est. vt. ff. ad exhi. de eo. §. si quis in fi. et ff. de rei ven. soluz §. meū. So. illa regula locum habet in quinqz casibus. i. vbi dominus specificauit. item vbi alius eius mandato. item vbi sine mandato sed ratū habet. item vbi alius malafide et suo nomine. itez vbi bona fide. sed res pōt ad priorem materiā reduci. quoz nullus est hic. Item si bec vera sunt. quod specificanti cedant. cōtra est regula que dicit nemine cū alterius iactura fieri locupletiorē. vt. ff. de ondi. inde. nam natura. rñ. licet fiat sua spēs quo ad to-

miniū. tamen tione in factum tenetur ad extimationē. vt ff. de rei ven. l. in rem. §. item si quecūqz. et ff. de dona. inter vi. et vro. l. si mulier. §. j. et l. se. Accur. **e** Et aliena. scz materia. **f** Et aliena. scilicet lana.

miscuerit aut ex suis et alienis medicamentis eplastrū aut colliriū aut ex sua ma et aligena vestimentū fecerit. dubitā duz nō est hoc casu eū eē dñm q fecit. cū nō solū opam suaz dederit. sed et prē eiusdē materie prestetit. **S**i tñ alienā purpurā vestimēto suo qd in teruit. l. p. ciosior? sit purpura accessionis vice. lit vestimēto et q dñs fuit purpure aduersus eū qui surripuit hz furti actōem et additionē siue ipse sit qui vestimētū fecit siue alius. nam extincte res licet vēdicari non possint condici tamen a furibus et a quibusdaz alijs possessoribus possint.

Si duorum materie ex voluntate dominoz cōfusa sint. totum id corpus quod ex confusione sit vtriusqz commune est. veluti si qui vna sua confuderint. aut massas argenti vel auri conflauerint. Sed et si diuerse materie sint et ob id propria species facta sit. forte ex vino et melle mullum. aut ex auro et argento electrum idem iuris est. nam et hoc cāū cōmunem esse speciem nō dubitat. Quod si fortuito et nō voluntate dominoz cōfusa fuerint. vel diuerse materie vltqz

b Dñs. sed si possit reduci ad priorem materiam. sit cōis. babita rōne materialiarū. vt non cedat specificanti vt. ff. e. l. quicquid. §. si. in fi. idem forte erit et quando mala fide fecit licet reduci nō possit. vt. ff. ad exhi. ben. l. de eo. §. si qd

i Si tñ. purpuram. vt manica vt gyronē. si aut ipsa fila. pura intela tñc alia ratione est dominus factus purpure. scz iure specificationis. vt. §. pri. §. et precedenti. h. autez. §. aliqd vult ad hēre supradictz scz de acquisitione in re accessionis. ne ergo nihil opetur ad iungit hoc qd nūc dicit. vt. ff. de le. j. si qñ. in prin.

k Preciosior. nota preciosior accedere viliori. sic ff. de ptra. hēn. emp. si in emptione. Sed ptra. ff. d. edit. edic. l. iustissime sibi speciale i homine. Sed ptra. j. de fideiusso. §. fideiussores. so. vt ibi. Itē loquitur hic. §. quādo dicta purpura gra ornandi vestimenti fuit apposita. sin aut ecōtra. vt vestimentū seruiret purpure. vt forte eā serualet. tunc cedit vestimētum purpure. vt. ff. de au. et ar. l. et si nō sint. §. pueniamus. si autem neutri causa alterius apponatur. tunc neutri alteri cedit. et vtrūqz possidet. vt. ff. d. vlt. l. rēru mixtura. §. qd §. **l** Surripuit. si surripuit. als istis actōib? famosiss nō tenet in **Et** additionē. i. furtiuā vel sine cā. vt. ff. de cō. si cā p totū **Siue** ipse. i. fur. nam forte erat sartoz. **o** Extincte. qñtum ad dominuz quod perdidit dñs eius. et ideo dicitur qñtum ad eum extinctum.

p Possessorib? veluti a pdomib? et mala fidei pos. vt iste fuit. vt. ff. de rei ven. l. de actio. §. licitaqz. et ff. vlt. fruct. que ad mo-

q Si duoz. acquirat dñm nō soluz dñ. ca. l. fi. in fi. Ac. specificatione. vt. §. e. §. cū ex aliena. et §. qd si. et accessioe. vt §. e. §. si tñ. s. etia p fufione. vt hic. item in iuritione. vt. j. pri.

r Dñoz. bñ dicit dñoz voluntate. nā §. qd si frumentuz. si vñ? dñs fecit ide spēs. i. mullū vlt vas ex arg. mco et suo. sua est iure specificationis. nō cōis. vt. §. e. §. cum ex aliena. et ff. de rei ven. l. si frumentū. §. i. Confuse. i. simul fuse.

s Electrum. genus estyasis. vel species metalli. vt. ff. de auro

ar. l. pediculis. §. neracius. Idē iure. vt. cōe. vt. subijcit. Placuit. s. vt. sit. cōe. nisi. seperari. possit. eluti. ex. ere. meo. vel. plūbo. vel. argento. tuo. spēs. facta. sit. quib⁹. casib⁹. separa-
ri. pōt. ⁊. quilibet. vendicat. suū. vt. ff. de. res. ven. si. frumentū. §. sed. si. plumbū. et. ff. de. acqui. re. do. l. lacus. et. stagna. §. si.

¶ Quod si frum-
tum. dicimus. qd. i.
do. p̄fūdunt. ita. vt.
separari. nō. possunt.
nunc. videndus. est.
quādo. singula. cor-
pora. in. sua. substā-
tia. durant. quo. ca-
su. dicuntur. misce-
ri.
r. **¶** Edmunicata. ⁊.
ideo. locū. habet. cō-
muni. actio. vt. ff. d.
rei. ven. l. si. frumen-
tum. ij. Rñ.

eiusdem generis sūt. idē iuris esse placuit. **¶** Qd si frumē-
tum. ticij. frumētō. tuo. mixtur
fuerit. si. quā. e. volūtate. ve-
stra. cōe. erit. qz. singula. corpa.
.i. singula. grana. que. cuiusqz.
p̄ria. fuerūt. ex. consensu. v̄o.
cōicata. sūt. **¶** Qd. si. casu. iō. ni-
xtū. fuerit. vel. tici⁹. id. misce-
rit. sine. tua. volūtate. nō. vide-
tur. cōe. eē. singula. corpa. in.
sua. substancia. durant. **¶** Nec.
magis. istis. casibus. cōe. sit. fru-
mentū. q̄. grex. intelligit. eē. cō-
munis. si. pecora. ticij. tuis. pe-
coribus. mixta. fuerint. Sed. si.
ab. alterutro. vestrū. totū. id.
frumentū. retineat. in. rē. qdē.
actio. p̄o. modo. frumenti. cu-
iusqz. cōpetit. Arbitrio. autē. ius.
dicis. p̄tinetur. vt. ipse. extimet.
quale. cuiusqz. frumentū. fue-
rit. **¶** Cuz. in. suo. solo. aliquis.
domū. ex. aliena. materia. edifi-
cauerit. ipse. intelligitur. dñs.
edificij. qz. omne. qd. edificat⁹.
solo. incedit. **¶** Ne. tamen. ideo.
is. qui. materie. dñs. fuerat. de-
sinit. eē. dñs. ei⁹. s. tantisper. nō.
vindicare. eaz. potest. neqz. ad

¶ Mixta. qd. sit. per. errorem. quo. casu. dñm. nō. transit. vt.
ff. e. l. si. p̄curator. vel. vt. melius. pascant. et. facit. j. ad. l. aq.
in. prin. vbi. dicit. qd. gregati. pascunt. sed. cōtra. ff. de. sol. si. alie-
ni. lo. ibi. speciale. est. in. pecunia. numerata. vt. ibi. dicit. vt. ff.
si. cer. de. singularia.

¶ Sed. si. ab. alterutro.

¶ Frumentū. nō. dū. bona. fide. rē. p̄sumptū. tunc. ei. in. factū.
actio. daretur. vt. ff. ad. l. acqui. qui. occidit. §. si. quis. alienus.
vinum.

¶ Pro. modo. idest. mensura.

¶ Cōpetit. i. q. cui. libet. tantū. frumentū. restitū. ⁊. quantum.
fuit. suū. qñ. nō. apparet. qd. fuerit. suū. et. hoc. p̄pter. impossibilitē.
discretionē. vt. ff. de. usufruct. l. usufructuarius. §. si. viuarijs.
si. aut. apparet. qd. cuiusqz. fuerit. hoc. iudex. extimet. vt. subijcit.
fm. azo. et. fm. hoc. dicit. quale. idest. qd. et. sic. cui. libet. sua. grana.
restituaf. **¶** Vel. dicit. p̄xi. Rñ. arbitrio. rē. esse. de. eo. de. quo. est.
istud. l. quādo. nō. apparet. qd. fuerit. suū. ⁊. hoc. inuit. hoc. ver-
bum. quale. nō. em. dicit. qd. sed. quale. vt. in. qualitate. officij.
vertatur. ⁊. quantitate. nō. aut. in. corpe. cū. illud. sit. impossibi-
le. discernere. et. sic. pbabit. qui. dicit. suū. fuisse. melius. **¶** Et. nō.
ta. triplicem. esse. differentiam. inter. hunc. §. et. supiorē. spēs.
em. dicuntur. misceri. vt. hic. materia. p̄fundit. vt. §. sed. p. ecō-
tra. item. hic. remanent. in. eadem. substancia. ibi. nō. item. con-
fusa. sunt. cōmuniā. etiam. sine. dñoz. voluntate. vt. §. p̄xi. §.
hic. non. vt. hoc. §. Accursius.

¶ Cum. in. suo. suū. est. etiam. si. alius. habeat. ibi. usufruct.
vt. j. de. here. insti. §. j.

¶ Edificauerit. scz. bona. fide. als. non. imo. vindicatur. vt.
ff. de. rei. ven. l. in. rem. §. tigni. ⁊. iurabitur. in. litē. vt. ibi. nō.

¶ Inedificatur. i. in. ipsa. terra. cōfigitur. Quid. ergo. de. do.

nō. affira. solo. Rñ. non. cedit. solo. vt. ff. e. l. si. tici⁹. ⁊. fa-
cit. ad. hanc. regulam. L. de. edi. p̄xi. l. j. idem. in. satis. et. plā-
ratis. qd. bic. in. edificatis. dicitur. vt. j. e. §. si. ticius. ⁊. §. q.
ratione. Unde. ver⁹. Quicquid. plantat. feritur. vel. edifi-
catur. omne. solo. cedit. radices. si. tamē. egit. Sed. p̄tra. hāc.

exhibendum. ⁊. ea. re. agere. p̄-
pter. legem. xij. tabu. qua. caue-
tur. ne. quis. tignuz. alienū. edi-
bus. suis. iniunctū. eximere. co-
gatur. sed. duplū. pro. eo. p̄ster.
per. actionem. que. vocatur. de.
tigno. iniuncto. Appellatio.
ne. autem. tigni. omnis. mate-
ria. significatur. ex. qua. edifi-
cia. fiunt. **¶** Qd. ideo. p̄sum. est.
ne. edificia. rescindi. necesse. sit.
¶ Qd. si. aliq. ex. cā. dirrutū. sit. e.
dificium. poterit. materie. do-
minus. si. non. fuerit. duplū. iaz.
consecutus. tunc. eam. ⁊. ea. re.
vindicare. et. ad. exhibendū.
agere. **¶** Ex. diuerso. si. quis. i.
alieno. solo. sua. materia. domū.
edificauerit. illius. sit. domus.
cuius. ⁊. solum. est. Sed. hoc. ca-
su. materie. dominus. p̄rieta-
tem. eius. amittit. quia. volun-
tate. eius. intelligitur. esse. alie-
nata. vtiqz. si. non. ignorabat. se.
in. alieno. solo. edificare. ⁊. ideo.
licet. diruta. sit. dom⁹. materi-
am. tamen. vindicare. non. po-
test. **¶** Certe. illud. constat. si. in.
possessione. p̄stituto. edificato-
re. soli. dñs. petat. domū. suam.

regulam. est. ff. d.
rcz. di. l. in. tantū.
so. illud. spēale. e.
b. Nec. desinit.
f. ex. causa. edifica-
tionis. sed. ex. alia.
causa. pōt. de. iure.
re. vt. ff. de. v̄suc.
l. rez. mixtura. §.
labeo. q. hunc. re-
gule. signatur. cō-
traria.
i. Syntantisper.
idest. interim.

¶ Ad. exhiben-
dum. s. vt. extima-
tur. nisi. mala. fi-
de. fecerit. vt. ff.
de. rei. ven. l. in. rē.
§. signū. et. ff. de.
tigno. iniuncto. l.
si. sed. tūc. nō. eri-
mitur. sed. in. litē.
iuratur. vt. ff. de.
sol. qui. res. §. si.
quia. arbitrarie.
sūt. iste. actiones.
vt. ff. de. in. litem.

iuran. l. in. actōnibus. et. j. de. acti. §. p̄terea.

¶ Xij. tabularum. lex. quedam. fuit. de. qua. dicit. vt. §. de. iur.
re. natu. §. et. non. ineliganter.

¶ De. tigno. qua. actione. tenetur. et. qui. iniunctū. habet.
licet. non. iniunxit. et. qui. iniunxit. licet. non. possideat. s. z.
altero. solvente. alter. liberatur. vt. ff. de. eicct. et. esse. si. vero.
§. positum. et. de. flu. l. j. in. fine. et. qd. vi. aut. clam. l. ompe-
tit. §. fina. Sed. quid. si. velit. magis. rem. reddere. et. exime-
re. qz. duplum. p̄stare. Rñ. nō. auditur. qz. p̄pter. publicā. vti-
litatem. hoc. fuit. statutū. vt. j. rē. qd. ideo. et. ff. de. oper. no.
nuncia. p̄tor. et. ff. de. le. j. l. cetera. §. si. duobus. Item.
nunquid. hec. actio. p̄petit. et. iaz. contra. eum. qui. bona. fide.
iniunxit. Rñ. sic. vt. hic. licet. p̄tradiderint. quidaz. sed. p̄tra.
malefidei. alia. p̄ter. hec. auxilia. competunt. vt. rei. vendi-
ca. item. ad. exbi. item. furti. item. furtiua. condic. item. hec.
actio. de. tigno. iniuncto. vt. j. de. acti. §. sic. itaqz. et. ff. d. tigi-
no. iniuncto. l. p̄ma. in. fi. e. l. fi.

¶ Appellatione. facit. ad. hoc. ff. de. ver. sig. l. tigni. et. ff. ad.
exbi. l. gemma. §. tigni. et. ff. e. adeo. §. cum. in. suo. Itē. qd.
in. domibus. d̄r. idem. dicit. in. caupana. vt. subijcit. qd. ideo.
rē. ad. hoc. ff. de. ver. sig. l. vrbana. p̄dia. quidam. tamē. cō-
tra. item. idem. in. vinea. vt. ff. de. tigno. iniuncto. l. j.

¶ Materia. vt. cemenra. et. lapides.

¶ Consecutus. hic. est. §. ff. de. tigno. iniuncto. l. si. s. ibi. nō. cū.
effectus. fuit. consecutus. vt. ar. ff. de. eiec. ⁊. effu. l. p̄ceptōne.

¶ Vindicare. nlla. t̄pis. p̄scriptōe. obstare. i. rei. v̄. vt. ff. de.
rei. ven. l. in. rē. §. si. qz. nec. p̄lagere. potuit. vt. L. de. an. ex.
l. j. §. si. aliud. ergo. si. mala. fide. iniunxit. qz. tunc. agere. po-
tuit. vnde. xxx. ann. repellitur. a. rei. ven. vt. L. de. p̄scrip.
xxx. anno. sicut.

r Er diuerso intelligit sic. L. de edi. pri. l. si is ostra que. Non potest. que alienata e non pot vdicari Sed ptra L. de rei ven. l. ij. in fi. Sed ibi ex aliena materia et in alie no edificauit. hic de sua in alieno. Quare dic. aut de mea materia et in meo edifico. et tunc planu e. aut de aliena in meo. vt. s. prio.

S. aut de mea in alieno vt hic. aut de aliena in alie no vt in dicta. l. ptraia ptraia. t. Certe. fabro rum. i. magistro rum de lignamic vel muro sic. ff. de eo qd cer. lo. l. ij. s. iul.

v Per exceptio nem que locu bz vbi cuqz equu sit except. locu bre. siue alia ppetat siue non. vt. ff. d. excep. do. l. ij. s. generaliter. et ar. j. e. s. litere.

r Bonafidei. Lab initio. et ex postfacto cu edi ficauit. naz si an teq edificesit bo nefidei. et cu edi ficat malefid. sic eligitur quedaz media via. ita vt nec vt malefidei puniat. neqz vt bonafidei expen sas conseruet qz pmittitur abra sio. vt. ff. d. rei ve di. l. iul. si in alie na. que e buic d. et facit ad hoc. ff. de mi. l. intra. s. vendentibus.

v Edificauerit cu de nono edificat. Et vt bec plene sciant. dic. cu impen di in rem aliena. aut suo aut meo noie. primo casu loquit ille ti. de neg. ges. l. ff. z. l. Si meo. et tunc aut fructu gra z tunc ex fructu? deducatur als nullus fruct? intelligit. vt ff. so. ma. l. fructus. l. ff. fami. ber. fund? qui. Que ca rei ser uande. et tunc aut de nouo faciendo. aut non. Primo ca su. si bonafide habeo exceptione. no actione. fm. io. vt. s. pri. s. ff. de coditi. inde. si in area. et ff. de excep. do. pau lus. sed mar. etiam actione dabat. et est p eo. ff. de pet. be re. l. b. reditas. s. j. et. ff. si ps bere. pet. l. fi. et. L. de rei ve. l. ij. et. l. domu. sed io. ptra vt dictum est. et facit etiam pro eo. ff. de rei ven. l. sumptus. et. ff. de acti. empti. idemqz. l. ff. de pet. bere. l. plane. Si vero malafide. tuc nec et capi do nec agendo es seruo. vt hic. na nemine mibi volui obagare vt ff. comu. diui. in hoc iudicium. fm. io. sed mar. etiaz hic da bat nego. ges. actione. vt. ff. de neg. ge. si pupilli. s. sed et si quis. sed ibi nomine alieno gerebat. item z p eo. L. de rei ven. l. ij. sed ibi loquit quando ex aliena materia. et in alie no impendi. vt plene ibi notat. Si vero in resciendo. aut bonafide. et tunc necessarias et vtilis per doli excep. yo luntarias p abrasione seruam? nisi dominus vellet tatus dare quantu posset habere bis ablatis et corrasis. vt. ff. de rei ven. l. in fundo Si vero malafide necessarias. p officiu iudicis. cum tamen possideo. vtilis p abrasione coferuo. voluntarias nullo modo. vt. L. de rei ven. domu. binc est qd dixit. bul. hic. qd expensas repetam quandoqz per a. i. per actione. vt. ff. de neg. ge. l. si pupilli. s. sed et si qs. itez et per. e. idest per exceptionem. vt hic. item per. o. idest p officiu iudi. vt p. l. L. de rei ven. l. domu. vt modo dixim? Et bec in rei ven. in peti. vero hereditatis bonafidei pos seruat omes. at malefi. pos. necessarias et vtilis p officiu iud. re erit meliori in qua facte sunt. voluntarias radit. vt. ff. de peti. l. ere. plane.

Siticius. c. mutatur. sed videtur no comutari. cu primo domino rei vt. adetur. vt. ff. de rei ven. si frumentu. s. de ar bore. que est contra. solu. licet ibi dicat varus et nerua dom? tamen nos non damus. vel damus de extimatone. sed non de planta. vt diximus. s. e. s. plane si longiori tpe.

cedere itelligunt. Ceterz sicut is q in alieno loco edificaue rit. si ab eo dñs p etat edificiu defedi pt p exceptoex doli ma li. fm ea q dixim? ita eiusdez exceptois auxilio tut? ee pt is q alienu fudu sua ipesa bona sic. e pscuit. Tre? qz lz auree sint. p inde chartis mebranif ue? cedutacli solo cedere solēt ea q in edificat ar iserūt Jo qz si chartis mebranifue tuis carne? vl? historia? vl? ozone? tici? scripserit. h? corpis? n? ri ci? lz tu dñs ee videri. Sz si a ticio petas? tuos libros tuaf ue mebranaf ee. nec ipesas scri pturesoluere pat? sis potēt se rici? defedere p exceptoex doli mali. vt qz si ea? chartaz me brana rüne possessioz bona? si de nact? e. Si qs? i aliena ta bula pixerit. qda putat tabu la? picture cedere. alijs videt pictura qliscuqz sit tabule ce dere. Sz nob videt meli? esse tabula pictu. e cedere. ridicu li e em pictura appellis vl? pa

minus possideret. item nec contra possidentem. quia eius facto nil actum est. sed tamen dicem teneri ad instar tigni inuncti. qui tenetur etiam si positum ab alio ba beat vel te neat. vt diximus. s. e. eo. s. cum in suo. per. l. ff. de elec. z effu. si vero. s. positum. z eadem questio fit in plantatis. et eodez modo soluitur. cu sit ratio simit. vt. ff. man. l. luc? in fi. s. Rñ. f. Conseruit. i. plantauit vel seminauit. g. Litere. chartis. vt de bobice que de pisis veniunt. h. Mebranis. que de mebris aialiu eripiunt. Accur. i. Solo. vt. s. e. s. cum in suo. k. Carmen. metrico. l. Historiam. veteris z noui testamenti. idem dica in fabu la vel roman 30. vel quolibet libro profaico. m. Oratio. re. ad deū vel ad populu vel ad principē. Acc. n. Corporis. idest libri. o. Non ticius. l. scriptor bonafi. Acc. p. Petas. directa in rem. q. Si bona. si autē mala. labore donasse videt. vt. s. eo. s. certe. Sed nunqd actione scriptor bz reddito libro. Rñ. sic. si bonafidem habuit actione dico. l. in factu. vt. ff. de rei ven. l. in rem. s. item si quecuqz. si mala. no qz nec exceptone ha bet. vt hic. Sed cu bodie pciusior sit scriptura qz charta. nu quid mutat hoc. Rñ dent qdē vt az. q sic. nos q no. ar. L. d testamentis sancim? et. L. de apel. l. precipimus in fi. r. Si quis pingerit. siue bonafi. siue malafi. fm. p. nos ptra quia bonafi. vt. j. e. s. ibi. vtiqz. z. s. Tabulam. quid si in marmore. Rñ. contra seruari forte. ar. tñ contra. j. de testa. s. pe. t. Cedere. ff. de rei ven. l. in re. s. sed id qd in charta d. solu. hic corrigi illa vel distingue an pciusior sit illa scriptura qz tabula. fm. p. qui ait locu habere qd hic dñ. si pictus est bō no vsus bono colore non atramento. v. Appellis. ppria nomina pictoza.

a Radices. omes vt differat a sequē ti.

b Diximus. imo videt eius in cuius fundo originez du xit. vt. ff. ar. su. ce. si plures. s. si. so. bec corrigi illaz. vl? dic ibi poterat viuere arbor ex fundo pri mo hic non. vel ef ficatur tici? p pte. s. vt hic. non in totu vt ibi.

c Ratio. facit. ff. d. l. adeo. in fi. z. l. c. z. l. qua rone.

d Qua ratione. solo cedunt. vt. s. pri. s.

d Radices. pro parte. Accur.

e Diximus. s. e. s. certe. Sed quid si aliquis ex semine meo in alieno fun do seminauit. ptra quem agā. Rñ. co tra seminante non quia non possidet. nec dolo fecit quo

v **E**am petat. i. directa rei ven. z. ff. de acqui. re. do. l. q. rone
§. sed non vt littere. fm azo.

r **E**t vtilis actio. in re no directa qz desunt dñs esse. et sic
est mirabile. qd no dñs a domino vendicat sic ptingit als in
publi. in quibusdam casibus. vt. no. j. de act. §. alie.

y **I**mposuit. mi-
rabile hic. qz ptingit
conditio possidendi
est deterior qz pete-
tis. als ptra. vt. j. d.
interdic. §. como-
di. sic z als. ff. d. no
ra. si quis a multis
z. ff. si ex nor. ca. a. l.
j. in fi. z. l. j. z. ff. de
pe. her. cu. id. Sed
ad hoc rñdeo. qz in
causa norali ee po-
terit qd secundo a-
gens no pbabit ite
in pet. here. si bona
iura habuit in vin-
cendo. bec cadē ba-
bet in defendendo
et sic no est eoz co-
ditio deterior. item
cu hic habeat act.
pictoris no posside-
at. multo magis ex-
ceptione debet bre
soluto pñcio. vt. ff. d.
supficiebus. l. j. §.
quod aut Sed nu-
quid dño quondaz
tabule idem pcedi-
tur si possideat. si p-
cius picture soluat
Rñdet ro. qz sic. cu
sibi actō detur ego
ptra. vt sit differen-
tia inter dñm z pi-
ctorem. Itē qz pre-
ferē si ambo cōtra
extraneū possiden-
tem agant. Rñ. is
qui directā habet
act. i. pictor. secū dñi

io. Sed nunquid si tabula fuerit abrasa. remanet pictoris.
Rñ. sic. vt. ff. de rei ven. in re. §. z qd semel. Sed quare aliud
in pictis qz in scriptis. Rñ. qz pictura pñciosior est qz scriptu-
ra fm Johān.

z **S**urripuit. ante qz pingerit.

a **A**lius. post picturam.

b **T**abulaz. etiā subaudi. nā et pictori ptra extraneū furē
datur fm azo. Vel melius vt mihi videtur. hic loquitur qñ
fuit surrepta ante qz esset picta. Sed etiā ptra dominū tabu-
le sibi surripiente posset dari pictori furti actio. facto furto
tabula iam picta. vt. j. de ob. que ex delict. naf. §. aliqui.

c **S**i quis. bonafide. que in initio erigitur. s. vt credat sibi
dante habere ius distrabedi. vt. ff. de vsur. quis scit. §. si. nec
obstat qd est. ff. d. acqui. re. do. l. in bonesi. §. in p. artū. quia
ibi opponendo loquit. nō ponendo.

d **I**usta. cu multe sint cause siue tituli acquirendi. vt. in. ff.
colligatur in varijs titulis. sub titulo de vsuca. vsqz ad ti. de
re iudi. ide tñ z si. ti. non habeat vt. arg. ff. si. re. l. iij. §. sed an-
te. Accursius.

e **N**aturali. id est iure gentium de quo loquitur hic ti. cui
naturalis ratio insita est.

f **F**ructus. s. industriales. aliud in naturalibz vt. ff. de vsur.
l. fruct. nec obstat. ff. de acqui. re. do. l. bonafidei. in prin. qd
enim ibi dicit omnes exponit siue facto possessoris siue alte-
rius pcepti industriales tñ. vt. ff. de vsur. qui scit. §. pterea.
sed naturalibz fructibus psumptis nō tenet possessori vē.
quia nō possidet nec dolo desit possidere. sed conditione si-
ne cā tenet. inquantū locupletior est. ar. ff. si cer. pe. si z me.

g **P**ro cultura. vt segetes. Et cura. vt lac. z pilus z lana.
b **N**on pōt. nec ad precii. vt. j. de off. iudi. §. si vero. et. ff.
si. regun. l. iij. §. sed ante. si tñ extent. nō rei ven. qz pcepti
sūt. s. offi. iudi. tenet reddere. vt. l. de rei vē. certū. §. bōafi.

i **N**ō idem. vt faciat fructus suos.

rasū in accessioz vilissime ta-
bule cedere. Un si a dño ta-
bule imaginē possidēte is q
pinxit eā pe. at. nec soluat p-
ciū tabule. poterit p exceptōz
voti mali submoueri. At si is
q pinxit eā possideat. pñs est.
vt vtilis actō dño tabule. I-
uersus eū det. Quo cā si nō
soluat ipensā picture. poterit
p exceptōz voti mali repelli.
vriqz si bon. fide possessor fue-
rit ille q picture iposuit. Pl-
lud em palā ē. qd siue is q pin-
xit surripuit tabulas siue ali-
us cōpetit dño tabulaz fur-
ti actio. Si quis a nō dño
quē dñs eē credidit bōafidē fū-
duz emerit vt ex donatōe alia
ve q. alibet iusta cā eque bo-
nafide acceperit natali rōne
placuit fructus qz pcepit eius
esse p cultura z cura. Et iō si
postea dñs supuenerit z fun-
dum vēdicet. d fructibz ab eo
psūptis agere nō pōt. Si ve-
ro qui alienum fundum sciēs
possidet. it. non id eē cōcessu-

k **C**ogitur. distingue tamen. qz si habet ti. malafi. poss. d
psumptis condic. sine causa. de extantibus rei ven. de pci-
piendis ppter ti. excusat vt. l. de rei ven. si fundū. nisi in
iij. casibus. vt. ff. que in frau. cre. l. ait ptoz. §. p hanc. et. ff.
qd me. ca. sed z partus. z. l. de agri. et. cen. que ad modū.

idem in quarto.
vt. l. de fi. inst. z
iure aste. si. l. j. si
non habet ti. de
psumptis condi-
tione sine causa.
de extantibus rei
ven. vt. l. de ob-
di. ex. l. l. pe. z. l.
de rei ven. si fun-
dum. de picipien-
dis. offi. iudi. vt.
ff. d. rei ven. si na-
uis. §. si.
l. Is vero. ad
quez ipse. alio ei
percipiente non
sunt sui. sed bo-
nafidei possessō-
ris sūt et si eos a-
lius percipiat vt
ff. de vsu. qui scit
§. pterea. Vel
aliter. si ipse pce-
pit. non etiā be-
res eius. nec em
ad heredes tras-
mittit.
m **D**ereceptis.
vt si in boreo re
positi sunt. facit
suos fructuarii.
sed bonafi. poss.
strim vt a solo
separati sunt. vt
ff. qui. mo. vsu-
fruct. amit. l. si vsufructuarii. Est et alia differentia qz fru-
ctuarius facit suos naturales fructus. bonafi. vero poss.
nō. vt. ff. de vsufr. l. l. vsufr. legato. et de vsur. l. fruct.
n. Dño. sed p quam acti. Rñ. per rei ven. cuz dñs sit. vt
con. ex bac. l.
o **D**e colono. qui numis colit. nam omnes fructus fa-
cit suos. vt vsufr. sed differunt qz colonus talis facit fru-
ctus suos. vt a solo decerpti sunt. vt. ff. de fur. l. si apes. §.
si. secus in vsufruc. vt hic dicit. Vel dicas d partiaris. vt
ff. loca. et con. quum in plures. §. messe. fm azo. Itē dicit
fere. ppter aliud qz colonus transmittit ad herede. vt.
j. loca. §. si. sed fructuarius non. vt. hic.
p **I**n pecudum. fetus. q. di. ita fetus. sicut. zē.
q **D**icitur ouis. vel etiam caprarū ad bozā fellarā.
r **E**t succuli. i. parui sues.
t **N**aturali. i. gentiū. de quo loquit. §. e. §. singuloz.
e **P**artus. ptingit quantū ad plenā prietatē. nisi etiam
z in partu sit vsufr. legato. vt. ff. de vsufr. vetus.
v **A**bsurdum em. sic. ff. de vsuris. in pecudū.
r **I**n fructu. s. vt ipse sit fructus. sed tamen in eo relinq-
tur vsufructus. Accur.
y **N**atura. i. de. sic. §. d. iur. na. i. pri. Un dicit apud ovidiū
Pronaqz cum spectent animalia cetera terram.
Os homini sublime dedit. celūqz videre.
Iussit z erectos. ad sidera tollere vultus.
sic. ff. de edil. e. l. iustissime. z. ff. de fur. qui vas. §. ex furti-
uis. et. ff. de pe. here. l. ancillariū.
z **S**ed si gregis. grex est numerus. z. ouū vel quinqz por-
corū simul et. l. gregatim pstitentiū vt. ff. de abigeis oues.
z. ff. de vsuc. l. rerum mixtura. §. tertium.
a **E**x fetu. aliunde em nō submittit secundū quosdā. vt
forte submittet etiam aliunde. ar. ff. de vsufr. quid ergo.
§. sed quod dicitur in fi.

idem in quarto.
vt. l. de fi. inst. z
iure aste. si. l. j. si
non habet ti. de
psumptis condi-
tione sine causa.
de extantibus rei
ven. vt. l. de ob-
di. ex. l. l. pe. z. l.
de rei ven. si fun-
dum. de picipien-
dis. offi. iudi. vt.
ff. d. rei ven. si na-
uis. §. si.
l. Is vero. ad
quez ipse. alio ei
percipiente non
sunt sui. sed bo-
nafidei possessō-
ris sūt et si eos a-
lius percipiat vt
ff. de vsu. qui scit
§. pterea. Vel
aliter. si ipse pce-
pit. non etiā be-
res eius. nec em
ad heredes tras-
mittit.

m **D**ereceptis.
vt si in boreo re
positi sunt. facit
suos fructuarii.
sed bonafi. poss.
strim vt a solo
separati sunt. vt
ff. qui. mo. vsu-
fruct. amit. l. si vsufructuarii.

b Submittere. que submitio nō fit in singulis cariti-
bus sicut sufficit. vt. ff. e. quid ergo. §. sed qd dicit. in fi. Ac.
c Thesaurus. est autem thesaurus pecunia ab ignotis
dominis vetustiori tpe abscondita. vt. l. de thesauris. li.
r. in prin. vel de positio pecunie cuius memoria nō extat.
vt. ff. e. l. unūq.

S thesaur⁹ qua-
doq; improprie
dicitur. vt. ff. de
acqui. pos. l. pere-
gre. in prin. r. ff.
de exhi. l. thesau-
rus.

d In suo iure.
directo vel utili
vt si feudatarius
vel empbiteoti-
carius vel simi-
les. licet pla. ali-
ud dixerit in bis
Quid si merce-
narius dñz labo-
rat in alieno. vel
creditor in pig-
nore inuenit the-
saur. Rñ deo. di-
midium est eius in
cuius fundo iue-
niunt. r. dimidium
sibi acquirunt. vt.
ff. d. acqu. re. do.
l. si is qui. §. q. si
creditor. Accur.
e. Loco. als so-
lo. Accur.

f Religioso. ff.
de iure fil. l. iij. §.
pe. tra. solu. hic
corrigit fm. bul.
vel hic fm natu-
ralem rōnem vt
patet ex lra. ibi
fm civilem rōez
que pualet. sicut
in vsuca. attingit
fm io.

g Fortuito ca-
su. casus est inopinatus rei eventus ex diuersis causis pro-
ueniens ob aliud et aliud inceptis.

b Non data. opa. als totū reddidit dño. in suo loco tamē
potest opam dare. nō tamē magica arte. als esset fisci. vt
l. de thesaur. l. vnica.

i Dño. sed per quā act. Rñ. p. reiven. cū dñs sit. vel pdi.
ex hac lege. Accursius.

k In cesaris loco. s. patrimoniali.

l Fiscali. non tñ publice deputato.

m Publico. r. publice deputato.

n Civitatis. que loco pzinatoz sunt. vt. ff. de verbo. sig.
eum qui vectigal. Accur.

o Vel fisci. quā si fisci ptēm supprefferit. cū altero tantū
reddidit vt. ff. de iur. fil. l. iij. §. si. Accur.

p Per traditōem quoq; nō solū inuētiōe. vt. §. §. pri.

q Naturali. i. gentium. vt. j. §. pri.

r Acquirunt. cā pcedente vera vel putativa vt indebi-
tū. als nō. vt. ff. e. l. unūq. et. j. hoc. §. ibi sed siquidē rē.

s Nihil. imo deo seruire. s. r. ypbolice loquit. sic. ff. d. pa-
ctis. l. j. in prin. et. ff. de act. emp. l. ex empto in prin. et. l. d.
transac. non minorem.

t Voluntatem. dñi tñ legitimā. nā cui bonis interdictū
est non alienat. vt. ff. de cu. su. l. j. in prin.

v Cuiuscūq; i. siue mobilis siue soli.

w Corpalis. incorpales em tradit nō pnt. vt. ff. de acqui.
re. do. seruis. §. incorpales.

y A dño. hoc qñq; fallit et eius pzinam inuenit verū
vt. j. quibus. ali. s. vel nō. s. hoc est regulare. vt. hic. et. ff. e.
traditio. Accursius.

z Alienatur. i. dñm transferē.

a Stipendiaria. s. que militib; p stipendis danē. vt. ff.
de rei ven. item si verberati. §. j. r. de eucti. l. luci. r. d. ac-
qui. re. do. in agris. Accursius.

colere debet; qñ bonus pater
famil. vti dz. **Thesaurus**
qs qs in suo loco iuenerit. di-
uus adrianus naturalē equi-
tatē secut⁹ ei pcessit q eos iue-
nerit. Idēq; statuit si qs i sa-
cro aut religioso loco fortui-
to casu inuenerit. At si qs in
alieno loco non data ad hoc
opa: s. fortuito inuenerit di-
midium dño soli pcessit. r. dimi-
diū inuentori. Et pueniēter.
si qs in cesaris loco iuene-
rit. dimidiū inuentoris. et dimidi-
um eē cesaris statuit: Cui cō-
ueniens ē: vt si qs in fiscali lo-
co vel publico vel ciuitatis
inuenerit dimidiū ipi eē dz.
dimidiū fisci vel ciuitatis.
Per traditionē qz iure natu-
rali res nobis acqruūt. nihil
em tam pueniens ē naturali
equitati q voluntatē dñi vo-
lentis rē suā in aliū transferri
ratā haberi r. ideo cuiuscūq;
generis sit res corpalis tradi-
pōt: r. a dño tradita alienat⁹
Itaq; stipendiaria qz et tri-

b Tributaria. que tributa romē reddunt.
c Alienantur. per traditionem.
d In puincijs. quasi dicat talia pdia nō sunt in italia.
e Inter que. s. puincialia.
f Confōne. vt. l. de vsuc. t. ransfoz. l. vnica.

butaria pdia eodē mō alie-
nant. Vocant aut stipendia-
ria r. tributar⁹ pdia: q in p-
uincijs sūt: inter q nec nō r. ita-
lica pdia ex nra pstoē nlla dif-
ferētia est. S. si qdē ex cā to-
nationis: aut dotz: aut qlibet
alia ex cā tradant. sine dubio
transferunt. **Tradite** vo et
tradite res nō aliter emptori
acqruūt: q si is editozi pciū
soluerit vel alio mō ei satisfice-
rit: veluti ex pmissore aut pig-
nore dato qd qdē cauet le-
ge. r. j. ta. tñ recte dicit r. iure
gētū. i. iure naturali id effici
Sed si is q vēdidit fidē em-
ptoris secut⁹ fuerit: dicendū
est statim rez emptoris fieri.
Nihil aut interest vtz ipe do-
minus tradat alicui rē suā an
voluntate eius ali⁹ cui ei⁹ rei
possessio pmissa sit. Qua rōe
si cui libera vniuersoz nego-
rioz administratio pmissa fue-
rit a dño: isq; ex his negocijs
rē vēdidit r. tradiderit fac-
eā accipiet. Interdū et sū

g Differentia est
scz quantū ad dñi
translationem. vt.
l. de vsuc. transfoz.
l. vnica. sed quanti-
ad tributa est diffe-
rentia. l. de epis. et
cleri. de his.
b Sed siquidēz.
vere nulla est diffe-
rentia. sed et si rē.
i Tradant. s. sti-
pendiaria pdia r. tri-
butaria. Accur.
k Transferuntur.
s. puincialia pdia
sicut italia. Et est
verū in omnib; nō
si scriptura necessa-
ria sit. fm io. vt. l.
de vsuc. transfoz. l.
vnica. §. qd si pdia.
ites sunt vera. si ac-
cipiens inducatur
inuacua pos. fm qd
dam. vt. l. d. pba.
cum res io. cōtra.
vt ff. de fundo do. si
fundum. et de acq.
rez do. homo lib. r.
§. qui qd. sufficiat
em induci in pos. s.
non vacuas. quod
autem in dicta. l. d.
pba. dicitur. tamō-
stratiue qd sic eue-
nerat nō causatiue
dicitur.

l Tradite. vero. p sed. Accur.

m Res. que loco pignoris a vēditore teneri pnt. vt. ff. d. act.
empti. iulianus. §. offerri.

n Pignore. qd sic intelligo. si placeat venditori aliud qz p-
cium accipere. als non. vt. ff. si cer. pe. l. ij. §. j.

o Dato. poterit ergo vēdicare venditor rē. s. si nō fuerit de
pcho satisfactū vt. ff. de tribu. l. pcurator. §. s. si dedi merce.
nisi emptor pciū tunc offerat. vt. ff. m. diligenter. §. j.

p Rege. r. j. ta. qd est ius civile. vt. ff. de iur. l. ius ci-
uile. §. hoc iur. non solum gentium.

q Iure naturali. sic dicit q rōe naturali ductū fuit. vt. §. d.
iure na. §. qd vero. r. §. sed naturalia. **Tradidit** tradidit

r Emptoris. quid si dedit diē ad solvendū. Rñ. nō facta so-
lutione. vt. dicit fm io. vt. l. de pac. inter emp. et ven. l. co-
missioe pōt tñ tradici. qz aliud ē simplr diē solutioni statu-
ere. aliud pactū legis commissioe ponere. Itē qd si simplr tra-
dat. R. vt. seq. fide nisi d. pbe. vt. qz forte dicebat emptor p-
sentem habere pecunia. vt. ar. ff. de pig. act. l. iij. r. ar. ptra. ff.
de tribu. pcuratoris. §. sed si dedi.

s Emptoris fieri. nisi in casibus. vt. ff. de iure fil. l. si pcura-
tor. §. si. r. ff. de re iudi. a diuo. §. sed si emptor.

t Nihil. qd. n. qz p aliū facit ipe facere vidz. vt. ff. d. vi. r. vi
ar. l. §. de iuste. r. j. d. iniur. §. nō solū. r. ff. d. iniur. ite. apud

v Permissa. ab ipso dño. l. ab alio dñi voluntate. §. fecisse.

w Libera. sec⁹ in generali pecu. q nō bz libera. vt. ff. d. pecu.
l. pcurator cui. et. l. pcurator totorum sed mar. distinet in-
ter pecu. totoz bo. vt. ibi. r. vniuersoz. vt. bic.

y Interdū nuda. s. a traditione. sic. Itē. l. de pact. l. tradi-
tōib; r. in alijs casib; dñiuz sine traditione dat. qui pnt bis
legibus notari. vt. ff. de acqui. pos. l. j. §. si iusserim. r. §. idēq;
et. l. qd meo. §. si vēditore. et. l. quarundā. Itē. l. d. acq. pos.
i. ius. et. l. de dona. l. j. et. l. quisquis. Itē si volēs tibi trade-
re dñm. noie tuo me pstituiam possidere. vt. ducā a te. vt.
ff. de acqui. pos. qd meo. et de rei vendi. quedam nulli er.

3 Quam esse, si res presens est, vt. ff. de rei ve ius, et. l. bec si, vel hic in vera venditione, ibi in ficta, vt. ff. p. emptone. l. ij. Item hoc est veru si preciu sit solutu vl satisfactu, vt. s. e. s. a. Item, depositas, i. repositas, vendite.

b Transfert, proprietatem, et possessione. Et qd dicitur, proprietate, veru est si dñs est tradens, als cas vsucapiendi, si bec int cora bozreo, hoc ppter presentē visionē rei, vt. ff. de p. r. aben. emp. cl. ubi. 2. de acq. pos. l. j. s. si iusseris. Et sunt bec in ar. vt si vendā equū quem tradā p frenū vl capistrū, vt dominū transeat.

c Hoc aut ampli us, scz est hic qd lu pra in aliquo casu, qz supra semp in psonā certā, hic i incertam, Acc.

d In incertā, ar. contra. j. de lega. s. tutor.

e Diffilia, sic dicta qz i populū mit tuncur siue pūcū tur, vt illuc currite multitudine, possint ptores vel psules p transire, vt in coroz natione dñi pape vi di vt. ff. p. derelicto l. si id qd. s. id qd. 2. in auten. de consuli bus. col. iij. s. hoc itaqz, ibi argentum vero, re.

f Nollet, vere vl legis psumptōe, vt in auten. d. iij. s. et multo poti col. iij. et. l. de infanti bus. l. si. 2. l. de lat. lib. col. l. j. s. sed sci mus.

g Desijt, si abiecit vel babere desijt rē immobilē, alioqui possessiōz perdere potest, nō dñus, vt ff. de acq. pos. si qd vi. s. differentia, 2. ff. p. derelicto. l. j. et. ij.

h Alia ca, als sane, s. pūcū di, et ideo aliud ius statuitur.

k Fluctibus, id est vndis.

l Furtum, ff. de furtis. l. falsus, s. si iactū, ptra Solu, disti que animuz pūcū di, qd patet vt si libru aptū pūcū di, pmo, vt ex hac. l. et illa colligat, 2. ar. ff. de dam. insec. si fini ta, s. si quis metu, Itē quid distat hoc furtū ab illo, ff. de incen. rui. nau. Rñ, hoc locū habet qñ nō in ipso naufragio aliquid quis furatur, ibi i ipso naufragio, vt. ff. de incen. ru. nau. l. j. in fi. et. l. ij. et. ij. et. ff. p. derelic. l. j. et. ij.

m Longe, nam in aliquo distat quia hoc sciente, illud igno rante domino fit.

n De reda, i. de curru ducto, ab equis. Non intelligentibus, i. non videntibus.

De rebus corp'alibus et incorp'alibus, Rubrica.

Quedā p'erea, i. p'ter p'dictam diuisione, s. ti. j. i. p'ri. est et alia qz quedā cōia, quedā publica, quedā vni uersitatis, quedā nullū, quedā singulares quedāz corp'ales, 2. quedā incorp'ales, vt hic subijcit.

Corp'ales, sic, ff. de re. diu. l. j. s. quedam.

Quedā incorp'ales, quid de hac diuisione nos iuriscon sulti egemus, Rñ, qz multa in corp'alibus locum habet, que non seruant in incorp'alibus, Incorp'alilia em nō tradunt, nō vsucapiuntur regulariter, vt. ff. de acq. rez. do. l. feruus

s. corp'ales, 2. d' vsuca. l. vsucapione, nō v'edicant, vt. ff. de rei ven. l. vendicatio, nō transferunt penitus, vt. ff. pro socio. l. j. ij. 2. iij. nō possident, vt. ff. de acq. pos. l. iij. i. p'ri. r. Sui natura, secus si ppter difficultatē, vt res, in p'fun do maris, vel celo affixa

quis eas habere nolit: s; quo magis cū ipsa nau' maris pe ricultū effugiat. Qua re cau sa si quis eas fluctibus expul sas: vel etiam in ipso mari na ctus, lucrandi animo abstule rit, furtū cōmittit. Nec lon ge videt discedere ab his qd reda^m corrente non^m intelli gentib' dñis cadunt

De rebus corp'alibus, et incorp'alibus.

Quedā p'erea res cor porales sunt, et que dā incorp'ales. Cor porales sunt, que sui natura tangi possunt, veluti fundus homo vestis, aurū, argentuz, et teniqz alie res innumerabi les. Incorp'ales aut sunt q tangi nō possunt, qualia sunt ea q in iure p'sistūt, sicut here dital' vsufruct' vs, 2. obligatō nes, quoquo mō d'cte. Nec ad rē p'tinet, q in hereditate res corp'ales p'tinent, nā 2 fru ctus q ex fundo p'cipiunt cor porales sunt, id qd ex aliqua obligatione nobis debet, ple riqz corp'ale est, veluti fun dus, hō, pecunia, Mā et ipm ius hereditat', 2 ipm ius vtē di 2 fruendi, 2 ipsum ius obli gatōis incorp'ale est. Eodē

fitiue, bec tria legūtur. f Fruendi, i. vsufruct' a, Ac.

g Obligationis, i. obligatio ipsa.

h Eodem numero, id est incorp'alia.

i Jura, id est seruitutes.

k Hoc aut: de quib' j. ti. p'ri. dicit statim. De qbus daz queritur, lz ad nos nō p'tineant, vt de acre fumo, et de fla tu aialis, Rñ, fm phos bec esse corp'alia. Item quid de angelis bois, et malis 2 aia bois, Rñ, bec incorp'alia esse.

De seruitutibus Rubrica.

Uticor, sic, et. ff. e. l. j. Accur.

Jura, i. seruitute. Et nota bic tria genera sui tutū, Quedā a p'sona p'sone debent, d' qd dicit s. de iure p'sonarū quedā ab vna re alteri rei d' quib' d' ut hoc, ti. Quedā a re p'sone vt vsufruct', 2 vs' 2 habitatio, vt. j. ti. j. et. ij. Dōt 2 quartū dicit, vt a p'sona rei debeat, vt ff. de pdi. et de ticio, s. ticio, et de ali. et a. leg. seruos.

n Jus eundi, solus vt per hoc d' d' crepet a sequenti.

o Ambulandi, s. cum alio.

p Fumentū, s. separatum a se, vel armēta separata a se, sed sup equo ire pōt, vt. ff. de serui. rus. p'dio. q sella, j. prin. et. l. iter. Qñqz iter nō est seruitus, vt si vsufructuario det a domino alterius p'dij, vt. ff. si seruitus ven. l. ij. s. ij. Ter cio grosse dicitur quelibet via per quam itur.

q Fumentū, vel subter vel an se, et idē n' vehiculo.

r Actum nō habet, per p'sequentiā.

f Innumera biles, i. nō babi les ad numeran dum, io.

g Incorp'ales, que in iure, i. sub hoc predicabili ius p'tinet i quar rū diffinitōibul ponitur bec di cicio ius in p'dica to, qualia sūt oia iura, s. ic. p'alia v' hereditas, vt. ff. de ver. sig. l. nihil.

h vsufruct', j. de vsufr. i. pū.

y Et obligatō nes, j. de obli. in prin.

z Quoqz mō, i. siue ex p'tractu, vel qd, v' malefi cioyl' quasi, vt. j. de oblig. s. si. ac.

a Nec ad rem

Rñ d' tacite ob tectōni, q. d. quo mō, hereditas ē incorp'alit cū in ea sint res corpa les.

b Ex fudo, in q vsufr. habem'

c Deriqz, p'p' seruitutes que p actōem v' obli gatōem debetur v' j. d' act. s. ij. 2 p'pter actionum cessiōs, vt. ff. mā.

l. si pcuratore, s. fi. et de rei ven. l. homine, s. vsqz adeo.

d Mā, p sed e Jus heredi tas, et sic in tran

tas, et sic in tran

tas, et sic in tran

tas, et sic in tran

tas, et sic in tran

tas, et sic in tran

tas, et sic in tran

tas, et sic in tran

tas, et sic in tran

tas, et sic in tran

tas, et sic in tran

tas, et sic in tran

tas, et sic in tran

tas, et sic in tran

tas, et sic in tran

tas, et sic in tran

tas, et sic in tran

tas, et sic in tran

tas, et sic in tran

tas, et sic in tran

tas, et sic in tran

Iter habet. quo ad comodū. nō quo ad seruitutē. sunt enim due seruitutes. et diuerse. vt. ff. si ser. ve. loci. §. j. et. h. d. a dīne. l. e. l. j.

Eoq. se. itinere cōtento sub actu.

Uia eundi. bec verba expone. vt. §. e. §. j. Acc.

Continet. h. que est differen. tia fm hoc inter actum. et viam. Rñ. qui habz viam. pōt trahere trahēz et lapides et rectā ferre bastam. que nō p mittunt habēt actuz vt. ff. d. ser. ruffi. §. j. qui sel. la. §. j. Itē certā via latitudo est. vii. pedū indirectum. in angulis r. y. nisi maior vel minor placuerit facere pstituentibus. qd nō ē in actu. vt. ff. de ser. ruffi. p. l. vic. et l. certo. §. latitudo. et. l. via con. stitui.

Aque ducē. de siue inuente siue inueniente. vt. ff. e. l. lab. eo. **P**rediorū. in villa. nō em loc. sed materiafacit vrbanoz pdium qd dīc. vt. ff. de ver. sig. l. vrbana predia.

Vicini. i. d. mus vicini.

Stillicidiū. qd stillat. et int. r dum directo ca dit. interdū non ppter ventū for. te. sed flumē di. recto cadit et ma xime p dōtia. id est canale. vt. ff. de ser. vrbano. p. dioz seruitutes. §. et stillicidiū. ac

Non recipiat. hoc. s. nō recipē est ius nō seruitutis imo potius libertatis. et hanc negatiuā referas ad oia exēpla prime dicta. Vel dic. sicut recipere talia est seruitus. ita contra si desinit recipere est mibi quondā recipienti seruitus et onus. et sicut in pseribenda seruitute indigebā aliq facto. sic econtra in pseribenda sua libertate indiget facto. vt forania obturet vel similia faciat. que nō sūt necessaria in pserip. libertatis ptra rusticā seruitutē. et ideo tñ in affirmatiua lex dicit de eis. s. ius eundi agendi. et. vt. ff. de ser. vr. p. l. y. et. §. e. circa pzin.

Tollat. vel non tollat. qd pōt pdesse mibi ad lumina refulgenda. vnde dī in libro n. acbabeoz refulsit sol in di peos aureos. et resplenderūt montes ab eis. et. ff. e. si ar. bozem. §. interdū Vel dic. qd tollat. vt sit seruitus. vt mo do in alijs diximus.

Iter rusticoz. haustū. s. ius hauriendi aquā necessa riam agro meo vel laborantibz in eodē ex fonte vicini.

Pecoris. s. cōstituti ad stercozandū agrū meū. et sic bi bent vel pascēt in tuo vicino agro. et sic sunt reales serui tutes. Sed cōtra. ff. de al. et. ci. l. e. l. mela. §. si. Rñ. ibi pso nales dicunt. qz cum psona durat. ar. ff. de ser. ru. p. peco ris. Vel si nō habeā pdium cui supradicta expediāt. nō erit seruitus. sed magis aliud ius. s. pactionis. vel cōuen tionis. vt. ff. de ser. vt. pomū.

Coquendū. necessarie ad domūclam in agro meo fa

numero sunt iura predioz vr banoz et rusticoz. que etiā ser uitutes vocantur.

De seruitutibus. Rubrica.

Rusticoz predioz iura sunt hec: iter: ac tus via. aqueductus.

Iter est ius eundi: ābulādi hominis. nō etiā iumentū agen di vel veichulū. Actus ē ius eundi. ambulādi hoīs. agēdi iumentū vel veichulū. itē qui habet iter. actū nō habet. sed q habet actū. iter habet eoqz vti pōt etiā sine iumento.

Uia est ius eundi et agendi et ambulandi. nā iter et actū in se via p̄tinet. **A**queductus est ius aque ducende p fundū alienū. **P**redioz vrbanoz sunt seruitutes. q edificijs inhe rent. ideo predioz vrbanoz dicte sūt: quoniā edificia oia vrbana predia appellamus et si in villa edificata sūt. **I**ter vrbanoz predioz seruitutes sūt he: vt. vicini onera vicini sustineat. vt in parietē ei li ceat vicino tignū imittere. vt stillicidiū vel flumē recipiat qd in edes suas vel in areā vel in cloacā: vlnō recipiat. et ne alius qd tollat edes suas. ne

ciendas. ppter fructus recipiēdos idē dīcas d arena fodiēda. b. Nec quā. §. l. vt seruitus sit obligatio tñ esse pōt. vt. ff. d. euc. fundū. §. j. et. ff. fami. ber. herede. §. §. si. pmissor vic. et. i. Si quis. ius. l. aliquā seruitutē de supioribus.

Pactionibus. s. pactionalibus stipulationibus similis et positio est. ff. de ac quiren. pos. l. si rem in si. Vel pactionibus. i. ptractibz alijs. vt venditione. et donatiōe. Et qd subicit. stipulatio nibus id est obligatiōibz vt. boz tñ. l. Edes suas. quibus seruitutibz nō impositis. cui libet vsqz ad celū liberū est edificare. vt. ff. qd vi aut clam. l. si. §. pe. et d. serui. l. si. in Ducere. h. de ficientibus cui libet res sua libera ē. et poterit aliū pbibe re volentes ingre di in suū agrū. vt. §. de re. di. §. fere. et. §. plane.

luminibus vicini sui officiat.

Iter rusticoz pdioz fuitu tes. q pputari recte ap̄tati a que haustū. pecoris ad aquaz appulsū. ius pascēdi: calcis co quēde. arene fodiēde. **H**o aut he seruitutes pdioz appel l. nō. qm sine pdijs p̄stitui nō pnt. nemo ei seruitutē pōt acq rere vrbani vln rustici pdij. nisi q hz pdiū. nec q p̄dre. nisi q pdiū hz. **S**i qd velit vicio a liq ius p̄stituere pactionibz atqz stipulatiōibz id effice dōz. **P**ōt et in testō qd herede suū dānare. ne alci collat edes su as. ne luminibus vicini edū offi ciant. vln vt patiat eū tignū in pietē suū imittere. vln stillicidiū hēre. vln vt patiat eū p fūdū ire agere. a quāne exeo ducere.

De usufructu.

Usufructus est ius ali enis rebus vredi frue di salua rez substan tia. Est aut ius in corpe. quo sublatō. et nō tolli necesse ē **U**sufructus a p̄rietate sepa tionem recipit. idqz plurimis modis accidit. **E**t ecce si qd vsufructus alicui legauerit nā heres nudus habet proprie tatē. legatari vero vsufructū **E**t ecōtra si fundū legauerit

fit esse p̄rietas. apud alium vsufruct. vt. ff. de acqui. pos. l. p̄miseri. **I**us aut quod dñs fundi habet in fructibus p̄cipi endis. est cum cā. i. cum p̄rietate. vt. ff. de excep. rei. i. si cum argentum. §. pe. Accur.

De usufructu. Rubrica.

Usufructus. sic. ff. e. l. j. et l. i.

Est ius. i. ser uitus. p hoc patet. q non loquitur de ipsis fructibus fun di qui sunt corpa les. imo de iure vte di. vt. §. de rebz cor. et in cor. §. j. Sicqz p hoc verbū. s. quā expono ius. i. serui tus. remouet va fallus. suspiciarius et qui als vtile do minium habz. Itē hoc ius est etiā p sonale. qz cum per sona. extinguit. vt. j. e. §. finitur. **I**ter est forma quedam a p̄rietate sepa ta cum apud vni pos

fit esse p̄rietas. apud alium vsufruct. vt. ff. de acqui. pos. l. p̄miseri. **I**us aut quod dñs fundi habet in fructibus p̄cipi endis. est cum cā. i. cum p̄rietate. vt. ff. de excep. rei. i. si cum argentum. §. pe. Accur.

Alienis. nā sua res nemi seruitutē debet. vt. ff. de ser. vr. p. l. in re c. i. et. ff. si vsufruc. p. l. vti frui. in prin. **I**ter quod subicit rebz. dic. s. quibuslibet. nisi vsu p̄sumant. vt. j. e. §. p̄stituit. et. ff. si cer. p. l. j. in fi. Accur.

Actū. ad vraz cōditōz. q vti nō dōz pignōe. vt. j. d. ob. q ex deli. na. §. furtū. Ac. r. **F**ruēdi. ad vraz nudū vln q tñ vti s. **S**alua rez suba. i. p̄re et nō frui p̄mittit. vt. j. e. i. i. p̄n. **I**ta cautōe vln satisfactōe d saluāda substantia fm quosdā. et sic dicit cautōez eē d suba vsufructus. ar. p. eis. l. e. l. j. et. ff. d. vsufr. l. vroz. **M**os pdicim? em qd hec cautō nō ē d suba vsufr. nā et siue ea vsufr. ē pl? dico qz i casibz nullo mō p̄re stat. vt. ff. vt le. seu fide no. ca. l. j. §. si ad fideū. et. l. d. bo. q li. l. si. et. ff. vsufr. que ad modū dū ca. l. vsufr. §. illud. §. plane **D**ic q salua rez suba. i. ne peat suba. q. d. tādū durat vsufr. ctus qdū durat suba. et h. stati pbat. est aut. et. et sic vba sūt **E**st aut. s. vsufr. de diffinitōe. s. nō cautō.

Ius. i. frui? vln forma copī inherēs.

Quo. i. corpe p̄pto. vt domo dstructa. vel fundo casma te p̄pto. vln iūmeto mortuo i q vsufr. habet. vt. ff. p socio. l. p̄sum. s. ius vrendi fruendi.

Usufructus. sed opono. ante separationē nō est vsufructus. s. nec

uterg ligna vendere poterit. vt. ff. e. diuus.

I Feno. idest de herba.

M Stramentia. i. de melega.

Quotidianu. quid si bodie vsus qui mihi sufficit pstitatur. et cras ab alio in alio fundo pstituat. R. loc⁹ erit electioni. v. gratificationi in toto vel in pte. ar. j. de le. s. si gene raliter. et. ff. de religio. l. si.

O Etat. nuqd in vino vel frumeto zoleo. rñ.

quida null o mo

Aliq ptra. quozm

est verior sniavt

ff. e. plen⁹ s. pte

rer. item quis co

let agru Rñ. pro

prietarius si vlt

als vsuarius. vt

ff. e. si dom⁹ vsus

et. ff. de vsufruc.

l. actenus.

P Impedimē

to. als. i. si alia d

ca inueniat do

minu et eius fa

milia poterit p

bibere. vt. ff. e. si

habitatione. s. ff.

Q Aliq. q. dicit

nisi prietario.

R Cui. quis.

Hec oia. s. ti.

J. s. finitur. s. fo.

vt ibi. ite. ff. loca.

l. locare. contra.

fo. ibi in prediali

b⁹ seruitutib⁹ lo

quitur. hic i per

sonalibus.

Ite is vt ipe

ff. e. l. ij. s. j. ptra.

fo. ibi ponitur fo

lum. p solimo

do. vt. ff. de vul.

substi. l. quilibet

ris in prin.

Cum mari

to. pnti et futu

ro vt. ff. e. l. certu

s. mulieri. et ge

neraliter oes re

cipiet quos z ma

scul⁹ s. diimodo

boneste. vt. ff. e. l. nō solum. et. l. non aliter.

Ite. ipse tm. nō aut locare pōt. si tm aliqd pducatur dñs

faciendū. in eo poterit vti opa vsuarij serui. Item ipsi ei

dem seruo sua opa poterit locari. acquirat aut. r. nō ex

opa vsuario. vt. e. plenū. s. ff. e. l. se.

Et in iuneto. facit. ff. e. plenū. s. ff. si boū. z. s. eq. ij.

Sed et si. neq. lacte. nisi modico. vt. ff. e. plenū. s. ff. si

pecozis. alijs nullo mō. fm pla. fo. ptra. dicit em oib⁹ bis

ad suū vsū z suoz posse vti. vt in fundo supra diximus.

In fructu. sic. s. de re. d. s. in pecudū.

Si cui. habitatio. siue dicatur habitatio. siue vsufrū.

habitationis idem est. vt. l. e. cum antiquitas.

Aliquo. s. inter viuos. pactionibus z stipulationibus

sic. s. de serui. s. ff. et de vsufructu. s. j. Accur.

Vsus. qz locat. vt. l. e. cum antiquitas. sed vsuarius

nō. vt. s. e. circa prin.

Hec vsufructus. qz bec nō finit nisi morte. vt. ff. eo. si

habitatio. circa prin. sed vsufructus multis modis. vt. s.

de vsufu. s. finitur. f. Decisione. vt. l. e. cū antiqtas.

Hec de seruitutibus. excusat se quare de here. z ob. nō

dicit cum videtur hic dicere de here. vt. s. de reb⁹ cor. s. j.

Prononemus. s. j. de here. insti. vsq. ad. ti. j. de ob. et

exinde vsq. ad. ti. de actionibus. Accur.

Exposuimus. bec continuatio refertur. s. de re. di. s. fin gulozum. i. Et. pro idest.

De vsucapionibus. et longi tps pscriptionib⁹. Rubrica. k. De vsuca. l. mobilium. sed pscriptio immobiliz. vt pa

ter. j. e. in prin. et. l. in qui. ca. ceslon. tempo. pre. l. ij. sed. ff. c.

vsucapio large su mit p totū. z ma xime. in. l. qre. Accursus.

Tre cu li. i. leg. rñ. ta. vi romano

rum. p excellentia. vt. s. de iure vatu. s. sed ius. rñ.

Quid bona. qd psumitur. si a dño credat se emere. vt ff. de straben. em. l. qui a quolibet. vt

qd putat venden tem habere ius vē dendi. vt. ff. d. ver. sig. l. bonafidei em. proz. que bonafide psumit semp. vt. ff. d. pba. verius. Eri

gitur autem in vē ditione duob⁹ tpi bus bonafides vī delict tempē ptra ctus. et tpe traditō nis. in alijs autē cō tractibus tps tra ditiōis sufficit. nec nocet posterior sci entia. secus in pet. here. vt. ff. p solu to. l. penul. et p tē pore. l. ij. z. l. d. vsu capi. transf. s. ff. tū modo. et. ff. de peti. here. sed et si. s. quod si ab initō.

Non erat si em erat dñs z accipies sit dñs. p traditōez vñ nō vsucapit. vt ff. e. sequit. s. lana. z d. cap. l. i. bello. s. si quis seruū. z. s. d. rez di. s. p traditō nem.

De vsucapionib⁹ z longi tē poris pscriptionibus. Rubrica.

Tre civili pstitutuz fuerat vt q bōa^m fi^a.

Ab eo q dñs n⁹ erat cū cōdidit eū dñz eē rē emēt vt ex donatōe aliaue qlibz iusta causa accepit is eam rē si mo bilis erat anno vbiqz vno. si imobil⁹ biennio tm i italico so lo vsucapiebat. ne⁹ rez dñia i incerto esse. et. cū hoc pla citū erat putatib⁹ atiqz oib⁹ dñis sufficē ad inqredas⁹ res suas pfata tpa nob melior sē tētia reledit ne dñi maturi⁹ suis reb⁹ defraudēt. n3 certo⁹ locob⁹ bnficiū pcludat. rñ cō stōz sup b pmlgauim⁹ q⁹ cau tū ē. vt res qdē⁹ mobile p⁹ tri

Alia cū sint multe cause iuste sine. ti. vt. ff. de publicia. l. j. s. sed cur. vsq. ad. l. eum qui.

In italico solo. i. in italia nō etiam in puinciali. vt. l. de vsucapi. transf. l. vna.

Here. dñia. bec est rō quare vsuca. sit inducta. et ē alia l. vt aliquis sit litium finis. vt. ff. pro suo. l. si. Accur.

Et cum. bec placitum erat. i. cum istud placebat.

Putantibus. s. iurisconsultis.

Ad inquirendas. vel amittendas. Accursus.

Prefata tempa. s. anni vel bienni.

Reledit. s. in animo. y Maturius. idest mature.

Defraudentur. quod iura nolunt. vt. l. de vsufu. cor. ruptionem. et de pre. xxx. anno. l. si.

Certo loco. s. solo italico. vt olim. vt. s. eodem.

Constitutione. l. de vsuca. transf. l. j.

Qua. s. constitutione. Accursus.

Quidē mobiles. z se mouētes. vt. ff. d. ver. sig. in duētū.

Per trienniū. que tpa tam pscriptionis q⁹ vsuca. ptiua sunt. vt. ff. e. nunqz. s. j. et in vsuca. sufficit tetigisse vltimū diem. in pscip. vero querit de momento ad momentū. vt. ff. e. l. in vsuca. z. ff. de ac. et ob. l. in omnibus. et est rō qz vsuca. fauorabilis est. pscip. vero odiosa. vt. l. de edi. diui. adia. tol. l. si. in si. et. ff. de libe. et post. l. cum quidā. Accur.

f Id est. qñq longū tps aliter possit. vt. ff. de hām. infec. si finita. §. non aut. item aliud in psonalibus act. vt. l. de prescrip. lon. tem. l. nec. et. §. de pñi. pec. l. ij.

g Presentes. s. in eade puincia degentes. sed absentes in alia. vt. l. de pre. lon. tempo. l. si.

b Usucapiant. pñe p mobilibus accipit improprie p immobilibus qñq aabunc. t. sic. ff. de offi. pcon. l. ij.

i No solū. ex differentia. n. locorum. vt. ff. de tēp. in. ter. re. sup. vacuam

k Dñia rerū. ex bac litera voluit dicere. mar. qd pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

fi. j. Rñ. Bul. pñi. pñone. x. vel. xx. an. dñium querat. pro eo est. ff. e. l. eū qui i

na. et sic non vsuca. vt. §. pñime. vnde sequitur. quod i re movili. tē.

b Cōpetat. sed videtur qd culpa auctoris nō comitet. i. non sequat accipientē. vt. ff. de diuer. et tem. pre. l. an viti um. et. ff. de excep. do. l. apud. §. si cū legitima. Rñ. si viciū

est rei. comitat. vt hici pñone. co mitatur in vni uersum succedē tem vt. l. d. acq. pos. l. vicia. 7. l. cōia de vsuca. l. fi. sed si in re suc cedat. nō pmit tatur. vt. ff. d. ex cep. do. l. apd. §. de auctoris. 7. l. de peri. 7. cō. rei ven. l. doli. nisi quando vtef ac cessione tempo ris eius auctoris vt. ff. d. acq. pos. l. pompo. §. si. s. hodie vitiū p sone nocet singu lari successori p autē. malefidei. c. Sed tñ. naz si heres. sic. ff. co. pōt. et. l. sequen ti. Accur.

tit quia. s. malafide possident sed nec vllus ali⁹ quis ab eis bonafide emerit vel ex alia cā acceperit vsucapiēdi ius hz.

Uñ in rebz mobilibz nō facile pcedit vt bonafidei possessori b⁹ vsucapio ppetat. Mā qui sciēs alienā re vē diderit vl ex alia cā tradiderit. furtū eius pmittit.

Sz tñ id aliquā ali ter se habet. nā si heres re de functo cōmodatam. aut loca tam. vel apud eū depositā. ex stimās hereditariā eē. bōasi de accipienti vē diderit. aut donauerit aut dotis noie de terit. quin is q accepit vsuca pere possit. dubiū nō ē Quip pe cum ea res in furti vitiū non ceciderit cū vtiqz heres q bonafide tanqz suā alienauerit. furtū non cōmittit Itē si is ad quē ancille vsufruc. pti net. partū suum esse credens vē diderit. aut donauerit. fur tū nō cōmittit. furtū eī sine

o Accipienti. an ipse heres vsucapit titule pro herede. Rñ. nō. vt. ff. de diuer. et tem. pre. l. cum heres. Alij pñi si vellet ex sua psona cōtinuare possessionē. vt. l. de p. lon. temp. l. j. qd falsum est. Quando ergo locū habet vsuca. p herede. cū nec i. suis heredib⁹ locū hēat. vt. ff. p here. l. ij. §. filiū. et. l. p here. l. n. bil. Rñ. qñ defunctus retine bat aliquā rem credēs suā sed nō vsucapiebat qz deficie bat ti. et heres est extraneus.

e Doc. p filia lalia. nā 7 b iust⁹ ē titul⁹. vt. ff. p dote. l. j. Itē. nō pmittit. et ita vsucapit. sed nōne fuit in iure erratū. vt. §. de re. di. in pecudū. ergo vsuca. nō pcedit: vt ff. e. numqz. in prin. 7. l. si fur. §. j. Rñ. hic errauit tradens. ibi accipies. vt ex ill legib⁹ colligit. vñ nō pderet sñ nocz.

g Furtū em. sed pbo qd sine affectu furtū pmittit. naz in interdico vñ viciidit sine affectu. qd sile ē furto. ergo 7 furtū sit sine affectu. vt. l. vñ vi. cū querabat: ibi et gene rali. et ibi cū talis. tē. Rñ. in interdico est affectus hz non ptra psonam certā. sed hic suam esse credebat.

h No pmittit. sic. j. de ob. q ex delic. naf. §. placuit. Alij. vt si iusto errore credā me heredē cū nō sum. vt. ff. e. pōt. item nubi legatū cū sit ademptū. vt. j. de actio. §. si quis agens. sic. ff. pro legato. l. iij. in fi. 7 alis vbiqz qz putat rem suam.

k Quod autem ad eas res. huculqz de vsucapione rez mobilium dictū est. nunc pcedit ius immobilium.

l Vacantis. locus interdum plenus. vt qui possidet. in terdum semiplen⁹. vt ille in quo aliquis est causa legato rum. vel rei seruande cā. vt. ff. de acqui. pos. l. ij. §. si. 7 de act. emp. l. ij. §. j. interdum vacuus. et hoc tribus modis. vt hic. sic. ff. de acqui. pos. l. si id quod.

m Propter absentia. sed hoc vñ falsum. qd ppter absen tiam amittat possessio. vt. ff. de acqui. pos. clā. §. q ad nū dinas. Sed rñdeo hoc ppter effectum absentie dicit. s. ob liuionē. vt. ff. de dā. infec. l. si finita. §. non autem. quod tē pserit in arbitrio iudicis. vt. ff. de iure deli. l. ge. j. §. si. et. le. sequen. vummodo longum sit et obliuionem.

enniū vsucapiāt. immobiles ve ro p lōgi tps possessionē. i. in ter pñentes. x. annis. viuc. piāt. Et his mōis nō solū in italia. sz et in oī terra q nō iperio guber nat dominia rez iusta cā pos sessionis pcedēte acqñantur.

Sz aliquā et si maxie qd bōa fide re possederit. nō tñ illi vsu capio vllō tpe vcedit veluti si qd libez hoiem. vl rē sacrā. vl religiosam. l. fuū fugitiuū possideat furtiue qz res 7 q vi possesse sūt. nec si pñdico lō go tpe bonafide possesse fue rint vsucapi pñt. Mā furtiua rū rez lex. xij. ta. 7 lex atilia in hībēt vsucapionē. vi possessa rum rez lex iulia 7 plantia.

Qd aut dictū ē furtiua 7 vi possessor 7 rez vsucapionē p leges phibitā eē. nō eo ptinet vt nec ipse fur que pvim possi det vsucapere possit. naz his alia rōne vsucapio nō ppe

mus exceptionem. nō possidentes habeam⁹ actionē vtilem vt. ff. d. acqui. re. domi. rem in bonis. 7. l. de pre. xxx. an. si ds emp. in prin. Et est ratio quare vsuca. magis dominiū que rat qz mobilium rerū vilis est possessio. vt. ff. d. acqui. pos. si rē. l. i. Intra cā. vel quasi. vt dicemus. j. e. §. erroz.

n Sed aliquā libez hominē. etiā. xl. an. vt. l. d. pre. lon. tē. que pro libe. da. l. fi.

o Sacram. nisi desinant esse sacre vel religiose qd fieri po telt. vt. ff. de reli. cum loca.

p Vel seruū fugitiuū. qui facit furtū sui ipsius. vt. l. d. ser uis fugitiuis. l. j. Sed nunquid. xxx. an. fugitiu⁹ vsucapitur. Rñ. nō. cum possessio retineatur. vt. ff. de acqui. pos. l. j. §. p seruū. et. l. rem que in fi. ergo nō currit vsucapio possidenti. vt. l. de pñi. pñone. x. vel. xl. an. l. male. nisi extunc qñ ab alio ceperit possideri. vel steterit diu qz extunc desinit possideri. vt. ff. de acqui. pos. l. ij. §. si seru⁹. et. l. per eum. §. per seruū. p furtiue. 7 que vi. s. expulsiua nō p pulsiua. v. l. quod me. ca. l. si vi vel metu.

q Nec si pñdico. l. tricimij. vel. x. vel. xx. an. sed. xxx. vl. xl. an. pñt. vt. l. de pre. xxx. vel. xl. an. l. omnes. et. l. sicuti. 7 d. an. ex. l. j. §. ad bec. Accur.

r Possunt. nisi purgato vitio. vt. j. e. §. aliquādo.

s Furtiua. similis rō qz lex vult. vt. §. qui ma. nō pos. i. pñi. Unde illud. Sic volo sic iubeo. sit pro rōne voluntas. est et alia rō quia res viciose sunt. vt. j. e. §. nouissime.

t Al possessor. s. si erpulis et possedit nec sufficit expulisse. vt. ff. e. sequitur. §. si tu vi. Accur.

v Quod autem. pñct. s. tantū.

x Nam his. s. possessoribus violentis et furibus.

y Alia rōne. nota qd pualet generalis rō spēa li. sic. §. de nup. §. affinitatis. et. §. socrum. ar. contra. ff. de eden. quedā.

z Sz nec vllus. l. qd me. ca. l. si vi vel metu. ptra. So. bic de vi expulsiua. ibi d. p pulsiua. que voluntate licet coactaz in se habet. vt. ff. qd me. cā. si mulier. §. de.

a Unde in reb⁹. qz in rebus mobilibus alienis sit furtum ptractando. vt. j. de ob. que ex delic. naf. §. j. et ex eo sit furti

inducat et animū retinendi habere desinat. vt. ff. e. l. furtū
S. j. et. ff. de acqui. pos. quē admodū.
n Aut negligentia tantam vt respuat rei pos. qd facile
fit. vt. ff. de acqui. pos. si quis vi. S. j.
o Successore. idem 7 si cū successore dūmodo nō fuerit
apprehensur. ff.
de acqui. pos. cū
heredes

p Longa. f. r.
vel. xx. annor. s. s.
bic. S. duab. rōi
bu. est bodie cor
rectus. nam psu
mitur bodie tal
possessio violen
ta. vt. l. vnde vi
cū querebat er
go nō habz locū
hec pscriptio vt.
s. S. furtiue. itez
alia rōne qz bo
nafides delidera
tur ab vtraqz p
te. als. xxx. an. tū
pscriptio currit.
vt i autē. vt spō.
lar. S. rursus.

q Accepit. et
vterqz furtiue.
r Abolita. i. p
empra. inde abo
litio. i. accusatōis
peremptio.

l Locue. idest
ptis fundi. s. s. fū
dus totus dicit
vt. ff. de ver. sig.
l. locus.

t Furtum fie
ri sic. ff. e. l. quare
Sed ptra. ff. de
furtis. si quis vr
oz. S. si filpū
rarie. et. l. si cre
te. So. ibi nō to
a. sed terre que

eximebatur fur
tum fiebat. Et qd subijcit. et eoz. zc. sic construe. 7 pspi
prin. con. ne cui eoz qui so. res lon. zc. sunt he pncipa
les consti. vt. l. de pre. lon. tem. p totum ti. Accursius.

v Aliquando vsucapi. duabus rationibus stare nō pōt
qd hic dicitur. Prima qz desit esse vidosa. vnde non erit
mirabile. qd videtur velle inducere ptra id qd ē. s. eo. S.
furtiue. Rñ. dic furtiua vel vi possessa. s. quondam. Secū
da qz dñs nō vsucapit. cū sua sit nec alius ab eo accipies.
cū transeat dñm. vt. ff. e. sequitur. S. lana. Sed mdeo
vsucapi pōt. i. vsucapibilis est. vt si ab aliquo nō dño alie
netur nō cōmittente furtum eius vsucapier emptor. Ac.
r Domini. vel quasi. vt tutoris vel creditoris. si aliena
rem debitor obligauit. vt. ff. e. sequitur. S. si pupilli. 7 pro
soluto. l. f. aliud si suam. vt. ff. e. sequitur. S. si rem.

y Reuersa. vel quasi vt. ff. de fur. quis. et ita quod non
possit ab eo auelli. vt. ff. e. sequitur. S. tūc.

z Res fisci. i. imperij.

a Non pōt. triennio mobilis. vel. r. vel. xx. an. immobilis
Idem in patrimoniali pncipis. vt. l. ne rei dominice vt
tem. l. j. Itē in re ciuitatis. vt. l. de sacrosan. ec. l. si. Idem
in re ecclesiastica. vt. l. de sacrosan. ec. l. si. Prescribunt
tamen dicte res spacio. xl. an. excepta re mobili ecclesia
stica non sacra. que triennio vsucapit. vt. l. de pre. xxx. an.
omēs. et in autē. de ec. ti. S. pro tpalibus. col. ix. 7 ti. hec cō
stitutio inuouat constituti. colla. viij. Item exceptis pub
licis que sūt vsui publico deputata. vt. ff. de via pu. l. viaz
Item res pupilli nō vsucapitur. vt. ff. de acqui. re. do. bo.
fidei. S. nec interest. Item res filij a patre alienata. nisi
xxx. an. a tpe quo est sui iuris. vt. l. de annali. ex. l. j. in fi. 7
in autē. de nup. S. si vero expectet. col. iij. Item res data
presidi ptra legē. ut. re. vt. ff. ad legē iul. re. qui d legē
Item fundus totalis. vt. ff. de fundo dota. si fundum.
b Denunciatis. ab aliquo cum varie sint cause ex qui

bus ad fiscū denunciatio fieri solet. vt. ff. de iure fil. l. j. in pri.
c Traditā. ab eo qui acceperat poss. boz bonoz.
d Bonis. s. alicuius morientis sine herede. cui succedit fi
scus. non idem in ciuitate. vt. l. de bonis va. l. j. et. l. vacan
tia. libro. x.

purgato pcedit ei vsucapio.

Res fisci nri vsucapi npt
S. papinian⁹ scripsit: bonis
vacatibz fil. o. dū tenūcia
tit⁹ bonafidei ēptorē. traditā
sibi rē ex his boīs vsucapere
posse. et ita diu⁹ p⁹ 7 diu⁹ se
et et antoni⁹ rescripserūt:

Novissime scidū ē. rē talē
ēē debē. vt i se n hēat viciū vt
a bonafidei ēptorē vsucapi pos
sit vt q ex alia iu. a cā possidz
Error at false cāe vsucapio
nē nō parit. veluti si qs cū nō
emerit emisse se existans pos
sideat: vel cū ei donatū nō fu
erit qui ex donatōe possideat

Diutina possessio q pdesse
cepit defūcto. 7 heredi 7 bo
noz possessori p̄tinuat. licet
ipe heres sciat p̄diū alienū.
Et si ille initiū iustū n̄ habu
it. hereditz bonoz possessori li
cet ignorati possessio n̄ pdest:
Qd nra p̄stō filr 7 i vsucapi
onibz obfuarī p̄stituit vt tē
pora cōtinuāt. Inter vendi
torē qz 7 emptorē p̄. ngi tem

Quid clādestina Rñdeo non dicitur res clādestina ali
qua lege sed possessio. Quidam tñ dicunt omnia supradicta
esse vitia rerū. vt. ar. ff. de acqui. pos. pom. S. cum quis.

b Error. de errore facti loquitur. idem magis in errore iu
ris. vt. ff. e. l. nūqz. Sed hic error facti qnqz pdest. vt. ff. pro
emp. qd vulgo. 7 ff. pro legato. l. p legato. 7 ff. p soluto. l. iij.
7 ff. p suo. homine in quibus casibus dicit qdam locū ha
beret. ti. p suo. et tñ in bis 7 in alijs qz lege sp̄aliter inueniunt
tur. vt. ff. de iure do. l. pculus. fm azo. Nos idem fm io. i om
nibus. et de bis grā exempli posuit. lex. 7 ti. empti vel simili
vsucapitur. nō p suo tñ. vt tñ in emptione iustiorē errore
eriganus. vt. ff. p emp. l. iij. in prin. Item quid si nō errat sed
scit. Rñ. nō potest sibi cām possessionis mutare. vt. ff. d acq.
pos. l. iij. S. iud. et. ff. e. non solū. S. qd vulgo. Accur.

i Diutina. s. r. anno. inter p̄sentes. vel. xx. inter absentes. vt
triennij. vt. ff. qui et a quibus. si cū fidei. S. aristo. et. s. co. in
prin. huius. ti. et. l. e. l. diutina.

k Et heredi. beres iure ciuili. bo. poss. iure pretorio. vt. j. de
bo. pos. S. quos autem.

l Cōtinuat. nisi ipsi heredi tradita sit pos. vt. ff. e. eius.
m Sciat. ff. de acqui. re. do. quesitū. ij. Rñ. ptra. solu. ibi he
res sciebat rem esse eius qui causam a testatore habet. vt le
gatarij. qd nocet. at hic alter⁹ sciebat. qd nō nocet ad vsuca.
n Hra p̄stitutio. vt. l. de vsuca. transfor. l. j.

o Similiter. non solū in p̄scriptione. Accur.

p Inter venditorē quoqz tpa. s. vt p̄tinuent. sed in hoc dif
fert. qz in. ti. singuli vtrūqz. l. emptorē 7 venditorē bonafide
habere oportet. vt. ff. pro emp. l. ij. S. si eam rem. secus i vni
uersali. ti. vt bic. et est rō qz si beres nō adiffet. hereditas cō
pleret. vt. ff. e. nūqz. S. vacuū. qz est eadem p̄sona. vt in autē.
de iureiur. a mo. pre. colla. v. concor. cū hoc. S. ff. pro emp. l.
ij. S. emptorē. 7 S. si defunct⁹. 7 fit hec p̄iunctio ad lucrū. 7 ad
dammū. vt. ff. quē admodū serui. amit. l. si qs. alia. S. tps. Ac.

e vsucapere. scz
triennio. vel. r. vel
xx. an. cum habeat
ti. si aut. ti. non ha
bet et vult ex tem
pore delationis si
bi cōputare temp⁹
habet. iij. annos.
vt. ff. de iure fil. l. j.
S. diu⁹. et de diuer.
et tem. pre. l. inter.
S. j. sed si ex tpe ex
quo ceperunt ad fi
scum peruenire. xx.
annos habet. vt. ff.
de iure fil. l. j. S. pre
scriptio.

f Novissime. i. in
vltimis. vt breui
ter dicam. sic. s. de
suspec. tu. S. nouis
sime.

g Vitium vel qst
vt. s. S. pri. 7. S. s.
aliquando. Sunc
autem vitia. vt qz
furtiua vel vi pos
sessa. vt. s. e. S. fur
tiue. Nunquid pre
caro. Rñ. nō. ar. ff.
co. di. l. cōmuni di
uidūdo. S. inter p
dones. Nunquid li
tigiosa. Rñ. nō. vt
l. d pre. lon. tē. l. j.

p Edicto. i. pcepto generali. als pteorū dicunt edicta. vt quod metus ca. et similes.

q A fisco. vt a pcuratore impialium rerū. naz de patrimonio alibus dicit. j. c. in fi.

r Emit. f. fisco vendente vt suā a quo edicto res minorū ex

ciuntur. vt. l. si aduersus fiscoz. l. fi. si aut vt alienā.

vt qz cessatū est in dolutione tributo-

rum. tria erigunt. vt qd sit debitū. et qd cessatū. vt. l. si aduersus fiscoz. l. fi. r. l. si ppter pu.

pen. l. si. q. Rn. for te bicimio. vt. ff. lo ca. et. cō. l. quero. f.

inter. itez tercio q res subbassetur. vt l. si ppter pu. pe. l. fi.

f Constitutio. l. de quadri. pscripti. omnes.

t Bene pperit. corrigendo edictū diui marci. Accu.

v Statim. ff. de pe. here. necollā. f. item si quis. contra Solu. ubi in vniuer

sitate. bicim re singulari loquit. Alij dicunt qd hic corri

git. Et eodem modo. f. primo et nō se cundo. Rn. deo ad le. l. de here. ven. l. j. item ibi erat res fisci.

r Quadriennū. nisi sit minor vt rei pu. cā absēs. vt. l. de. resti. mili. l. neqz Accursius.

y Actōnes. sed q Rn. condi. ex hac l. fm io. sed. p. in re dabat bicim nō dno ptra dūm.

z Nostra pstitū. tio. l. de quadri. p. bene a zenone.

z Nostra. i. a p uata nostra substā tia. sed. s. de fiscali dicit. vt. l. de quadri. p. bene a zenone.

De donationibus.

St autem acquisitionis. f. de iure ci. nam p sti. tm contrahatur. f. donatio. que. f. stipulatio est d iur re ci. Sed hodie fit nudo pacto. vt. l. e. i. q. ar. f. fi. r. j. de act. f. de pstituta. Vel dic eam esse iuris ci. appz oba tione non inuentione. sed iuris gen. vt. s. de re. di. f. p tradi tionem. Vel dic sui origo fuit de iure gen. vno modo. f. p tra ditionē. ac postea de iur. ci. fuit ille modus approbatus z ali adinuencul. f. p ppu. tercio p iustinianū additus est tertius. puta per nudū pactum.

b Et nō mortis. si large hec duo mēbra accipiuntur. z in te riu nil deest z pzie ponit genera. nā multe spēs sub quolibz ptinent. et hoc approbo. Vel accipe stricte p duabus specie bus tm donationū. f. simplicis inter viuos. et simplicis cau sa mortis. z adde alias donatōes vt legatū. vt. j. de le. in pzi. item donationes ppter imp. vt. j. e. f. est z aliud. item. z qd ē j. f. fi. Accursius.

c Mortis. f. instantis vel future. vt. ff. e. l. ij. iij. v. et. vj. si quidem vbiqz mors timēda est. cū ei? dies incertus sit. vt ff. e. senatus. f. mortis. et de condi. z de. l. j.

d Si qd humanit? i. si moriat. vt. ff. d. ver. si. i. vulgari. f. f. et d. hoc expm. als nō ē mort? cā donatō. vt. ff. e. seia. f. f. ac.

e Supuissit. i. qualuisset. et ita tribus modis reuocatur

pora diuus seuerus z antoni nus rescripserunt Edicto diui marci cauet. eū q a fisco rem alienā e. it? si post veditiōne quinquennū pterierit posse dūm rei exceptōe repel lere. Constitutio autes diue memorie zenonis pperit b ne his qui a fisco p venditōez aut donationē vel alium titu lum accipiunt aliquid vt ipi statim quid m securi fiant et victores existāt siue expiant. siue pueniantur. Aduers? au tem sacratissimū erariū vsqz ad quadriennū liceat his in tendere. qui pro dno vel hy potheca earum rez que alie rate sunt putauerint sibi qsdam ppetere actiones. Pfa autē diuina pstitutio quā m p promulgauimus etiā de his que a nostra vel venerabilis auguste domo aliquid accepe rint. hec statuit que in fiscali bus alienatōibz prefate zeno niane pstitutionis ptinent.

De donationibus.

St aut aliud genus acquisitionis donatio. Donationū autē duo sūt genera. mortis cā. et non mort? cā. Mortis cā donatō est. que ppter mortis fit suspi tionem. cum quis ita donat.

vt hic subiicit. et. ff. si cer. pe. non omnis.

f Penitisset. qz voluntas est ambulatoria. vt. ff. d. adi me. l. e. l. iij. in fi. z qz donatio e st ob cām. f. si moriatur z sic possum penitere. vt. ff. e. senatus. f. j. in fi. et. ff. de cōdi. cā da. l. iij. f. ij.

vt si qd humanit? ei ptingit haberet is q acceperit. sin aut supuissit? q donauit accipet vel si eū donatōis penitissit? aut prior recesserit is cui do natū sit. De mortis cā donatō nes ad exemplū legatorū reda cte sunt p oia. nā cū puden tibus ambigū fuerat vtruz donatōnis an legati instar eā obtinere opterz: z vtriusqz cau se qdā hēbat? insignia: z ali j ad aliud gen? eā retrahēbāt. s nobis pstitutū ē: vt p oia fe re? legatis pnumeret. et sic p cedat. quēadmodū nra pstitō eā formauit Et in sūma mor tis causa donatio est. cū ma gis se quis velit? habere? q eū cui donat. magisqz eum cui do nat. q heredē suū. sic? et apud homez thelemachus donat piroo Alie? autē donationes sunt q sine vlla mortis cogita tione fiunt. qz inter viuos ap pellam?. q oino nō ppantur legatis. que si fuerint pfecte. temere? reuocari non pnt.

Perficiunt aut cum donator suam voluntatē scriptis aut sine scriptis manifestauerit. Et ad exemplū veditōis nra pstitō eas etiā i se hēnecessita tē traditōis voluit. vt et? si n tradant hēant plenissimū z p

b Per omnia. subaudi fere. vt statim dicit.

i Donationis. sed simplicis z in ter viuos als nō. la esset bndi di stinctio. cū om ne legatū sit do natio vt patz ex diffinitione eius vt. ff. d. l. ij. l. lega tum.

k Habebat. f. donatio cā mor tis. nam cum do natione inter vi uos bz insignia. vt sit liberalitas cū legatorū mor te pfirmet. et vt detrahatur faldi dia. vt. l. ad. l. fall. l. fi.

l Retrahēbāt subaudi et ali j z aliud Accur.

m Fere legat? fere dicit qz in q busdam discre pat allegatis. ec ce em si donas i ayros singulos. donatio vna est sed legata plura vt. ff. de dona. cā mortis senatus. f. fi. Item lega tum ab heredi. semper traditur donatio. vel ab hoc vel ab alio. vt patet ex diffi nitione legati. j.

delega. in prin. item in dona. obligatur donas. in legato non. item si testamentū accuso perdo legatū. non dona tionem. si tamen accuso vt falsum. vt. ff. de his quib? vt in dig. post legatū. f. qui mortis. itē aliter substituit in lega tis fm quosdam. vt. ff. de donatio. causa mor. si cui mor. z de le. ij. vt heredibus. itē filiuffa. donat. sed nō legat. vt. ff. e. tam hdis. z. j. q. nō est omis. fa. test. in prin. item in le gato tria tpa considerant. vt sit capax legatarius. vt. j. de here. qua. et dif. f. in extraneis. in dona. nō. vt. ff. de dona. ca. mor. l. in mortis. Itē qz p legato datur interdicitū quo rum le. nō p donatione. qd dic vt in summa.

n Constitutio. f. coram quinqz testibus. scriptura inter ueniente vel non. vt. l. e. l. fi.

o Et in summa. idest vt breuiter de hac dona. expedia mus. vt. ff. e. l. j.

p Velit. idest vellet.

q Habere. f. si supuissit. vt. ff. e. senatus. f. j.

r Sic z apud. i. sicut recitat poeta boier? qd thelema chus dictis verbis expressis donauit.

f Alie. nunc prosequit aliud genus.

t Donationes. dictum est de donationibus causa mor tis. nunc de dona. simplicis. i. inter viuos dicit.

v Temere. ideo dicit temere qz quandoqz reuocant. vt j. e. f. sciendum. Accursius.

Tolūtate. etiā nudo pacto. vt. *L. eo. si q̄s. ar. §. si. Ac.*
Manifestauerit. s. per verba futuri t̄pis. vt. dabo. vel
donabo. instar. s. i. vt. ff. de ver. ob. l. v. §. stipulatio. vel pre
sentis t̄pis. vt. to vel dono. cū nudo pacto fiat. et pactum
etiā fiat p̄ verba p̄sentis t̄pis. vt. *L. e. si quis. ar. §. si. et.*
ff. de pactis. tale.

Venditōis.
ex hoc verbo di
cebat. mar. ven
ditōre p̄cise tene
ri ad rem tradē
da. §. sic. ff. d. ver.
obli. vbi aut̄ nō
appaz. in fi. *Jo.*
cōtra. s. vt inter
esse dando libe
recur. vt. ff. d. ac.
emp. l. i. §. 7 simili
tudo que hic fit
est i hoc. vt sicut
necessitas impo
nitur venditori
ad aliquid. sic et
donanti. s. a p̄n
cipio nullus co
gebatur. vt. *L. d.*
ac. et ob. l. sicut.
Sed nūquid do
nator de cui. te
netur *Rū. si ince*
pit a traditione
nō. vt. ff. e. l. *ari*
sto. in fi. si a pac
tione. sic. vt. L. d.
iure do. l. i. Acc.
Constitutō.
vt. *L. de dona. l.*
si quis. ar. §. si.
Et si nō tra
dant. i. si trade
re nolit donator
Accursius.

Necessitas.
p̄ condi. ex lege.
que stricti iuris
est. vt. ff. eodem.
eum qui. et. *L. e.*
si quis. ar. §. si.
Dispositio
nes. i. eoz qui an
te nos fuerunt z
nostra etiā p̄i
ua vt. *L. e. sapie*
mus. in fi.
Constitutō.
vt. *L. e. l. pe. in fi.*
Accursius.

Insinuatiōe.
id est scriptura facta in presentia publicanū personarū. z
in actis. vbi sup̄sum est testes adhiberi. cuius publi. a mo
numenta sufficiant. vt. *L. e. l. data. et. l. in donationib.*

Inuent. scilicet nostra cōstitutio. vt si don etur in re
demptionem captiuoz. vel a magistro militum donetur
militibus. vel in refectionē domus donetur alicui. vt. *L.*
e. l. pe. Idem et si donet impator. vel ei donetur. vt in au
ten. de nō alie. §. simili collatione. ij. et. in auten. vt nō fiat
dig. §. si. colla. v. Idem in donati. p̄pter nupti. vt in autē.
vt spon. lar. colla. ij. in prin. Idem in remissione v̄surarū
futuri t̄pis. vt. ff. e. modestinus.

Minime licet quingentoz solidozum summam ex
cedant. *Accursius.*

Alia. veluti ne plures donationes diuersis temporib?
facite coaceruentur. vt. *L. e. l. sancim.* §. si quis aut̄. *Prez*
vt hi qui pecuniam recipiunt in redemptionem captiuo
rum iurent se ibi bona fide expendere. Item vt sacramē
to. domini dom? questio dirimatur. vt. L. e. l. pe. in fi. Ac.
Sciendum p̄ nostram constitutionez. *L. de reuo. to.*
l. si. Accursius.

Ex causis. quinq; scilicet vt si atroces iniurias in eum
effundat. vel impiis manus inferat. vel graue damnum

in bonis vel v̄ te periculum intulit. vel si legi dictū in donā
do non paruerit. vt. *L. de reuo. do. l. si. Sed donatio liber*
to facta. solo obsequio nō p̄stito reuocatur. aliud in liberta
te. vt. L. de reuo. do. l. i. et de libe. ca. l. solo. Et est bic ar. p̄ do
mino. vt bis causis possint reuocare feudum. sicut autē. v̄

libe. de ce. §. hāc au
tem. et de libeag.
l. alimenta.

Et aliud. in
troducū est. *L. de*
dona. ante nup. per
totum. si. Accu.

Habebat. z bo
die habet si fiat do
natio prius. nam z
postea fieri p̄t. vt.
§. e. §. Accur.

Insolutum. et
de iure et de facto.
p̄. Dater noster.

Pater noster.
sic. §. quibus nō est
r̄. n̄. fa. test. t. §. ce
s. *Accu.*

Cum augeri. i.
cum hoc non esset.
r̄. Fuerat. etiā an
te se.

Tale. puta quia
augeatur dos.
t̄. Permissit. s. di
uus iustinus vt. L.

Permissit. s. di
uus iustinus vt. *L.*
de dona. ante nup.
l. pe.

Fuerat. etiā an
te se.
l. pe.

Zale. puta quia
augeatur dos.
t̄. Permissit. s. di
uus iustinus vt. L.

Permissit. s. di
uus iustinus vt. *L.*
de dona. ante nup.
l. pe.

Fuerat. etiā an
te se.
l. pe.

Zale. puta quia
augeatur dos.
t̄. Permissit. s. di
uus iustinus vt. L.

Permissit. s. di
uus iustinus vt. *L.*
de dona. ante nup.
l. pe.

Fuerat. etiā an
te se.
l. pe.

Zale. puta quia
augeatur dos.
t̄. Permissit. s. di
uus iustinus vt. L.

Permissit. s. di
uus iustinus vt. *L.*
de dona. ante nup.
l. pe.

Fuerat. etiā an
te se.
l. pe.

Zale. puta quia
augeatur dos.
t̄. Permissit. s. di
uus iustinus vt. L.

Permissit. s. di
uus iustinus vt. *L.*
de dona. ante nup.
l. pe.

Fuerat. etiā an
te se.
l. pe.

Zale. puta quia
augeatur dos.
t̄. Permissit. s. di
uus iustinus vt. L.

Permissit. s. di
uus iustinus vt. *L.*
de dona. ante nup.
l. pe.

Fuerat. etiā an
te se.
l. pe.

batur. qd̄ ante matrimoniaz
efficiebat. z nūq; post nupti
as celebratas talis donatō p
cedebat. *Sz* p̄m̄^o qd̄a diu
iustū p̄r̄ noster cū augeri do
tes et post nuptias fuerat p̄
missum si qd̄ tale euenerit et
a nuptias augeri donatōez
z p̄stante matrimonio sua cō
stitutione p̄misit. *Sz* tū no
mē incōueniēs remāebat. cū
aū nuptias qd̄a vocabat. p̄
nuptias aut̄ tale accipiebat i
crementū. *Sz* nos plenissimo
fini trader e sanctiones cupiē
tes z p̄sequentia noia rebz eē
studētes p̄stituim^o vt tales
donationes nō augeant t̄m̄: s; z
etiā p̄stante matrimonio ini
tium accipiāt. et nō ante nup
tias. sed p̄pter nuptias vocen
tur. et dotibus in hoc exequē
tur. vt quēa d̄modū dotes et
p̄stāte matrimonio nō solū augē
tur s; etiā fiūt. ita z iste dona
tiones q; p̄pter nuptias introdu
cte sūt. nō solū n̄cedāt infimo
niū s; eo et p̄tracto au. cāt et
p̄stituānt. *Erat* oli z ali^o mo
dus ciuil̄ acq̄sitiōis p̄ ius acce
scēdi. qd̄ e tale. *Si* cōdem fuū
habēs aliq; cū ticō. sol^o liber
tatem ei imposuit. vel vindi
ctayel testamēto eo casu pars
eius amittebat. z socio acce
scebatur. *Sz* cū pessimū fuerat
exēplo z libertate fuū defrau

Constitutio. *L. de dona. ante nup. l. si.*

Exequē. r. si de nouo fiat donatio vel dos post matri
monium. vel vetus augeatur. est equalitas. vt. *L. de dona.*
ante nup. l. si. §. si igit̄ dote. si ante matrimonium. poterat esse
inequalitas. vt. L. de pac. cō. l. et morte. Sz hodie equalitas
est. ante et post. in p̄stituendo. et in pactis lucroz. vt quan
tū dat vxoz in dotē. t̄m̄ det in dona. p̄pter nup. maritus. z si
et bic fit dominus dotis. sic illa donationis. p̄pter nuptias
vsumfructū tamen habeat marit^o. ne accidat infimonia one
ribus dotē nō seruire. nam equitas suggerit qd̄ dos debeat
esse ibi vbi sunt onera matrimonij. vt. ff. de iure. do. l. dotis
fructus. z l. plerūq;. §. serui. cū tantundē reddat vxoz. ex q
donatōne p̄sultur mulieri. so. ma. si res dotales nō existant.
Et qz nō potuit alienare maritus etiā ea p̄sentiente. vt. §. ti.
p̄ri. in prin. licet alias iuri hypothecę possit renūciare. vt. *L.*
ad vell. l. etiā. z l. iubem. et in auten. siue a me. *Et* sicut dos
vxoz. sic et talis donatio iure reddit̄ viro. soluto infimonia
cū sit equalitas. vt in autē. de equali. do. §. j. col. vij. *Est* z p̄
salia largitas qn̄ sponsus sponse per verba de futuro v̄l ecō
tra donat pure. non respectu dotis. que similiter p̄ditōem
infimonia bz vt. *L. d. dona. ante nup. cū veter. et. l. si a sp̄so.*

Exemplo. sic. *L. de pba. l. exemplo.*

Et consequen
tia. sic. *L. de epif. et*
deri. l. decernim. z
de offi. p̄re. l. j. in. fi.
et de defen. c. l. defē
fores. ar. cōtra. L.
de const. pec. l. ij. §.
pe. z. ff. de adm. le.
l. ij.

3 **M**ostram p̄stōem. **L.** de seruo cōi mā. l. j.
a **C**uius fauore. s. libertatis.
b **C**ōes. s. vt libertates. per legē fal. nō minuant. item vbi
nō valet testm̄ libertates nō reuocantur. ff. de inoffi. te. papi.
s. sed an 7 libertates. et. s. si. item. et. ff. de fideicō. li. l. gene-
raliter. s. si quis ser-
uo.

e **D**iffiniuimus.
L. de cōi seruo ma.
l. j. s. ne autē. et. s.
sin autem socius.
d **A**ccipiente vel
eo deposito. vt. **L.**
de cōi seruo ma. l. j.
s. ne autē 7. s. sin au-
tē socius. Et nō. qd̄
p̄pellitur vendere.
qd̄ est speciale extra
regulam vt. **L.** d̄ cō
traben. emp. 7 inui-
tum.

e **Q**uibus aliena
re licet. vel non.
Rubrica.

A **L**cidit a
liquādo
dotale. s. i
extimatiū
vt. **L.** de rei vr. act.
l. j. s. 7. cū lex. als si
extimatiū esset. pos-
set alienari nisi exti-
matio fiat vt sciaf
quantū valeat. **L.**
diure do. quot. 7. l.
si inter virū. 7 d̄ fū-
do to. l. j. Et sic do
tale vel quasi. vt. ff.
de fundo to. l. iij. 7. iij. quid si res mobilis est. **Rū.** pōt alie-
nari. si maritus est soluendo vt. **L.** de ser. p̄. da. ma. l. j.

i **I**nuita. ergo ea volēte poterat. vt inuit. qd̄ corrigit stati.
k **P**rohibet. nisi puocetur ad diuisione fundi dotalis. vt.
L. de fun. do. l. si. item nisi ex necessitate. vt. **L.** de li. cā. l. j. itē
nisi cum vniuersitate. vt. ff. de fun. do. l. j. itē si vertat ad vti-
litatem mulieris. vt. ff. de iure to. l. si. Accur.

l **A**lienare. hoc large accipias. siue dominiū mutē siue ius
aliq̄ p̄stituatur. vt. **L.** de rebus ali. nō ali. l. si. et in autē. de non
ali. s. alienationis. col. ij. 7. ff. de fundo do. l. iul.
m **I**psius. s. de iure gentiū. vt p̄ traditionē. et inuili. s. appro-
batione fm̄ is. Alij dicunt de iure civili. s. fictione. nō iure gē-
tium. vt. **L.** de iure do. in rebus. Sed qd̄ ibi dicitur iure natu-
rali vrozem dñaz esse verū est p̄meuo iure. quō d̄ iac̄ quic-
quid calcauerit pes tuus. 7. non naturali. i. iure gentiū.

n **C**orrigentes. in duobus capitulis. et in alijs non.
o **D**eduximus. vt. **L.** de rei vro. ac. s. et cū lex.
p **L**ex. scilicet iulia.

q **I**talice. i. in italicis. p̄hibebat alienationem et hoc erat
p̄imum eius vitiū.

r **I**nuita. sed ea volente p̄cedebat. 7 hoc erat scōz vitiū.
s **V**olente ea. similiter p̄hibebat.

t **E**triaz. scilicet vicio.

v **I**nterdicte. qd̄ si fiat. **Rū.** vendicat maritus p̄stāte ma-
trimonio p̄tra factū suū veniens. cū fuerit p̄tra legē. vt. **L.** d̄
ag. et cen. l. que admodū. et de rei ven. l. docc. sed dissoluto
eo mulier repetit. vt. **L.** de iure do. l. in rebus.

x **N**eq̄. speciale vt suo fauori nō possit renūciare qz etiaz
reipi. interest. vt. ff. so. ma. l. j. sic. ff. de pac. do. l. de die.

y **I**n p̄ncipem. i. destructionem.

dari 7 ex ea humanioribz qd̄
dominis damnū inferri: seue-
rioribus autē m̄ dominis lu-
crum accrescere. hoc quasi in-
uidia plenū pio remedio p̄ no-
stram p̄stitutionē mederi ne-
cessarium diximus. Et inue-
nimus vtiā. per quā: 7 ma. u
missoz. et socius eius. et qui li-
bertatem accepit. nō bñficio
fruantur l̄bertate cum effe-
ctu p̄cedēte. cuius fauore an-
tiquos legillatores multa et
contra cōes b̄ regulas statuis-
se manifestum est: et eo q̄ eam
libertatē iposuit sue libertatē
stabilitate gaudente et socio
idemni p̄seruato p̄citiqz ser-
ui scōm p̄tem dñij qd̄ nos dif-
finimus accipiente.

**Quibus alienare licet:
vel non.**

A **L**cidit aliquando vt
qui dominus sit alie-
nare non possit. 7 con-
tra qui dominus non sit alie-
nande rei potes. a tem habeat
Mam dotale p̄edium m̄ mari-
tus inuita muliere per legem
iuliam p̄hibetur alienare

3 **C**ouertat. similia sunt vbi etiam dñs nō alienat. vt. ff.
ad. l. iul. ma. l. si. et. **L.** de bere. et ma. manicheos. s. pe. et.
L. de p̄di. curialium. l. f. l. r. et. i. e. s. nunc admonedi.

a **C**ontra. id est contrario.
b **A**lienare. idem in iudice. vt. ff. si ex nor. ca. aga. l. ij. et.

j. de off. iudi. i. si.
idem in sumie.
vt. ff. de acq. re.
do. ergo. s. allu-
uio. idem in un-
peratore et augu-
sto vt. s. de v. lu-
ca. s. vl. idem in
platis ecclesiaz
vt in arren. hoc
ius p̄rectū idē
in tutoribus qui
dominoz locuz
obtinēt. vt. ff. d̄
furtis. interdūz
s. qui tutele. idē
in p̄curatore q̄
habet liberā ad
ministracionem
vt. s. vere. di. s.
nihil autē. idem
in seruis haben-
tibus liberā p̄-
culij administra-
tionem. vt. ff. de
pig. acti. si p̄ue-
nerit s. si. et. l. se-
quenti

Quis ipsius sit dotis causa
ei datum. Quod nos legē iu-
liam corrigentes in melioz
statum deduximus. Cuz em̄
lex in soli t̄modo rebus lo-
cum habebat que italice fue-
rant. et alienationes inhibe-
bat. q̄ inuita muliere siebant
hypothecas autem eaz etiaz
volente vtriqz ea remedium
imposuim⁹ vt etiaz in eas res
que in p̄uinciali solo posite
sunt interdita fiat alienatō
vel obligatio vt neutz eozuz
neqz p̄sentitibz m̄lieribz p̄ce-
dat. ne sex⁹ muliebris fragili-
tasi p̄ncipē substātie eaz p̄uer-
tat. **C**ōtra autē creditoz pi-
gn⁹ ex pactōe quis ei⁹ ea res
nō sit alienare p̄r. **S**z b̄ forsi-
tan. **I**ō vt fieri q̄ voluntate
debitozis intelligit pign⁹ alie-
nari. qz ab initio p̄tract⁹ pa-
ct⁹ ē. vt licet creditoz pign⁹
vēdē: si pecūia n̄ soluat **S**z ne
creditoz suū ius p̄seq̄ ipedi-
rent neqz d̄bitozes temere su-
arū rez dñiū amittere vide-
ant. nra p̄stōne consultū est.
7 certus modus imposi⁹ ē. p

c **N**on soluat.
s. tempore p̄sti-
tuto. Accu.

d **I**mpedirent. vbi nō esset pactio d̄ pignozē vendēdo
e **T**emere. i. nimis cito. vt. s. de vsuca. in prin.

f **C**onstōne. **L.** de iure do. impe. l. f. s. j. 7. ij.

g **C**ertus. vt si actū sit de vendendo iuxta p̄uentionem
vendere possit. sed si nihil fuit dictū de hoc. nunciabit se-
mel. et tunc elapso biēnio vendet. vt. **L.** de iure do. impe.
l. fi. s. j. et. ij. si autem dictum fuit vt non vendat. t̄r nun-
ciabit. 7 tunc vendet. vt. ff. de pig. ac. si p̄uenit.

h **T**emore. scilicet p̄stōnis.

i **N**unc admonedi. vllā. neqz rōne. p̄rietatis. neqz rōne
possess. vn̄is que animo retinet. licet corpalem sine tuto-
re p̄dere possit. vt. ff. de acq. re. do. l. pupillus. 7 de acq.
posses. l. possessionē. Quid in adulto. **Rū.** si nō habet cura-
tozem. potest alienare que seruando seruari non c̄nsumunt
si habet curatozem. similis est p̄digo. vt. **L.** de inter. resti.
mi. l. si curatozem. Accur.

k **P**osse. sic. s. de au. tu. in prin. et de solu. l. qd̄ si forte. in
fi. et. l. pupillo. 7. ff. si cer. pe. l. nō omnis. s. fi.

l **D**ederit. i. tradiderit. cum dare sit accipientis facere.
vt. j. de acti. s. sic itaqz. si poneres. p̄rie. nō haberet locuz
qd̄ sequitur. ideoqz vendicari.

m **O**bligacionem. s. p̄sonalem et mutuo.

n **D**ecuriam. bona rō. vt. j. q. mo. re. contra. ob. in prin.

o **F**acit. qd̄ est necesse qz dicitur mutuum qz de meo sit
tuum. vt. ff. si cer. pe. l. ij.

p **B**onafide. credens eum maiorem. vt. ff. p̄ emp. l. ij.
s. si a pupillo. vel etiam errans in iure. licet sit ar. p̄tra. ff.
p̄ emp. l. ij. s. si a pupillo.

q **C**onsumpti. qd̄ sit expēdēdo vel cum alijs imiscēdo
vt. s. de vsufu. s. p̄stituitur. et. ff. de solu. f̄ assent.

Condici. s. conditione certi et mutuo recedat p. c. sumptione. vt. ff. si cer. pe. si a furioso. z. l. se. item stipulatione recedat. vt. l. si cer. pe. l. quavis. item vsuca. vt. ff. de iure do. p. culus. et no. j. q. mo. re. p. trahi. ob. in. p. n. s. Ad exhibendū. qz tenet qui dolo fecit quo min⁹ possit exhibere. vt. l. ad exhibendum. et sic iuratur in litem ex eo qd interest purilli citi⁹ pecuniam redditā esse. vt. ff. d. in litem iuran. l. in actio. hū. et. l. numis. t. At ex p. trario recte vt res fiat accipientis non v. debitor libere tur. et hoc sequitur.

Dari ex qua cūq; causa. **L**iberabit. s. debitor pupilli. Sed p. tra. ff. de solu. si stipulatus fuero. Rñ. ibi pupillus erat adiectus. nec quicq; sibi debetur. cū ad solutionē tū ponatur vt in. e. ti. de solu. q. si stipulatus. et. l. qui res. s. at vbi.

Liberabit. s. debitor pupilli. Sed p. tra. ff. de solu. si stipulatus fuero. Rñ. ibi pupillus erat adiectus. nec quicq; sibi debetur. cū ad solutionē tū ponatur vt in. e. ti. de solu. q. si stipulatus. et. l. qui res. s. at vbi.

Liberabit. s. debitor pupilli. Sed p. tra. ff. de solu. si stipulatus fuero. Rñ. ibi pupillus erat adiectus. nec quicq; sibi debetur. cū ad solutionē tū ponatur vt in. e. ti. de solu. q. si stipulatus. et. l. qui res. s. at vbi.

Snia. s. inter locutoria quā pceptum vulgari ter appellamus vt si dicat. decer. no vel p. cipio tibi soluere vel deponere. vt. ff. d. mino. l. ait p. rtor. s. qd tamen.

Sine omni. vel sportularū vel precior tabellis. Sed nunquid debitor p. sua pte soluet. Rñ. no. vt. l. de fruc. et li. ex. l. f. t. facit sic. l. de epi. au. tam dementis in. si. et. i. au. ten. de sanc. epi. s. sportularum.

Permittat. no. qd tutor et iudex necessarij sunt fm p. sed fm nos solus iudex sufficit. vt. ff. de mino. ait p. rtor. s. quid tamen. et. l. qd si minor. in. si. Accur.

Securitas. vt nec restitutio detur. secus in p. dio alic nato cū decreto. qz emptio ex voluntate. solutio ex necessitate fit. vt. ff. de mino. ait p. r. s. quid tñ. z. l. qd si minor. i. fi. et. l. de p. rdi. mi. si quidem.

Sin aut. solutio. vt soli pupillo vel adulto curatorem habenti sine eo. vñ ipso iure nō liberat. vt. j. ibi nihil. p. de. f. Lucupletioz. qd est. et si nō est factus paupe. rit. zc. rior. vt. ff. de solu. in pupillo.

Petatur. et sic est de p. da sollicitus vnde nō audif. vt. l. p. rtor. l. eum. Accur.

Nihil. apparet ergo qd ipso iure nō est liberat⁹. si autem cū autoritate tutoris ipso iure liberaret. sed tunc restitueret minor p. dita pecunia. vt. l. si aduersus sol. j.

Danabit. s. ipo mioze petete. vñ alio suo noie nō extra. **S**oluerit. circa banc diffu. neo. vt. ff. de solu. l. fili. sam materia distingue. cū debitor pupillo soluit. aut p. seq. tur plenā. aut pleniorē. aut plenissimā securitatē. Si soluat pupillo sine tutoris autoritate. et pupill⁹ habeat saluam pecuniam. vel ex ea locupletioz. ē. liberatur nō ipo iure. sed p. exceptionē. nisi esset adultus sine curatore vt bic

et. ff. de solu. l. in pupillo. Si aut soluat tutore auctore. ipo iure liberatur. p. tamen in integrū restitui. si nō habeat saluam. vt. l. si aduersus solu. l. j. nisi in. iij. casib⁹ tu. l. de admi. tu. sancimus. z. l. p. stitutiōnū. qd em legitime factū est. ex euentu retractari nō debet. vt. l. ad se. cō. trebel. sancimus

Est plenissima si iudex interueniat cū tu. vel sine eo. vt. h. et. ff. de mino. ait p. rtor. s. quid tamē. z. de hac materia ibi plene notatur.

Ex diuerso. nō possunt. distingue. Aut id qd erat soluendū. nō poterat alienari sine decreto quo casu decretū interponendū ē in soluendo. vt. ff. d. re. p. ul. c. magl. s. si pupillus. als nō tenz. z. p. rtor. d. iudex qd solutū est. nisi p. s. p. serit creditor. vt. bic. et. ff. si cer. pe. n. omni. s. fi. Aut poterat. quo casu solū sufficit tutor vel curator. vel adult⁹ nō habet curatorem nec restituitur. cū non sint recepti. Si sint tutore soluerit. nō liberatur. nec dñū transit. nisi p. s. p. ptiones. vt. bic. z. ff. si cer. pe. nō ois. s. f. Et hoc qñ debitor erat civile et naturale si autem naturale tñ. p. restitutō nem poterit repetere si legitime soluit. als suo iure. cō. dicit. vt. ff. de p. d. tōne in debiti inter dum Accur.

Per quas personas vobis acquiritur.

Aqñ vobis nō solū p. volmetipos. s. et p. eos qd i. p. tate hēt. itē p. suos in q. b. vsu fr. hētis itē p. hoies libeōs z. p. suos aliēos qd b. o. a. f. i. o. possidet. d. q. b. signū

Per quas personas. Est mod⁹ in rebus. sunt certi de niq; fines. Quos vltra citraq; nequit consistere rectū. Mā licet multis modis res nobis acquirant. vt. a. s. illo singulorum de re. di. vsq; nunc traditū est. tñ certi sunt homines p. quos acquiritur. Et sunt vj. s. per nos. per filios. per seruos nostros. per alienos in quibus vsu fr. habemus. per alienos quos bona fide possidemus. per liberum hominē quez bonafide possidemus est septimus scilicet ille in quo nudus vsu habemus. ē octauus quandoq; vt liber hō. i. p. curatoz de quibus b. i. dicit. Differt autem a quodaz alio. j. per qd per. no. acqui. ob. quia ibi de obligatione acquirenda. bic de rebus tractatur.

Aquiritur. habetis vt. j. e. s. j. z. s. item vobis. **A**tem vsu fr. vt. j. e. s. de his. Quid si nudū vsu Rñ. ex re vestra acquirat. non autem ex opa. vt. ff. de vsu. et ba. per se. sum. et. j. per quas per no. ac. qui. obli. s. per eum quoq;

Bonafide. vt. j. e. s. idem placet. que bonafides in possidente non possessō. requiritur. vt. ff. de acqui. pos. cum heredes. s. fi. et. ff. de sti. ser. l. si seruus testamento. et de acqui. re. do. homo liber. in prin. Et erigatur bonafides in prin. possessōnis z. p. rina in libero homie ad aliqd acquirendū p. eū nō in vsuca. qz nō vsucapit. vt. ff. de acqui. re. do. l. qui bonafide s. j. z. l. de p. r. lon. tem. que p. r. l. l. sola. sed in seruo sufficit z. quo ad vsuca. z. qd ad fruct⁹ in initio bonafide b. re. vt. ff. de vsu. q. scit. s. vl. z. l. de vsuca. transfor. l. vna. s. hoc tñ. m. d. q. **A**qñ. qz d. singul. dicit vult d. filijs vt d. digitorib⁹ p. rior dicit **O**lim. antiquitate primo recitat. z. hoc ideo vt nihil anti quitatis penit⁹ ignoret. vt. j. ti. p. r. in prin. nā id qd tollitur vel reformat nō d. z. l. e. incognitū vt. l. d. cad. toll. j. in. si. Ac.

Castrensibus idem in quasi castris. etiam ibi veteri. vt. ff. de col. bo. l. j. §. nec castris. no solū nouo iure. vt. l. d. bo. q. li. cū oportet. §. excepti. et. §. eodē obseruado. Est aut castris se. qd filius. a quolibet in castris acquirat. no acquiratur als vt. ff. d. de cal. pec. l. si forte. et. l. castris. Quali castris e qd magistril libera-
lium artium. medi-
ci. clerici et aduoca-
ti de publico acqui-
runt. vt. l. de inof. test. l. si. et. l. d. epi. et cleri. sacrosan. et l. cum lege.
Distinctione. ad uenticij. vel pfecti cū. puetat. vt. vsus fructus. Accursius
Ali. s. fratri qd grauius esse videt vt. l. de bo. q. libe. cum optet. §. j. Ac-
Constitutione. vt. l. de bo. que li. cum oportet.

Ere. large po-
ne. l. ppter rem. vt
fructus ex reb? pa-
tris. vel occasione
patris quocūq? mō
quesita vt. ff. de in-
cen. ru. nau. l. j. §.
ij. et. ff. de viuris. l.
in fideicommiss. §.
cū pollidius. et de
vul. sub. sed et si plures. §. in arrogato. et de castris. pecu-
si forte. et. l. si castris. nisi et aliunde filius sit habiturus p
se. vt. ff. de iure vo. l. v. §. si pater et sic ponitur ex re. ff. de ac-
qui. here. aditio in si. ar. contra. ff. de peculio. eo tpe. i. f. arg.
similiter ptra. ff. de actio. emp. iulian. §. si quid seruo.
Inuidia est. s. filio qui acquisiuit.
Reuerti. quasi dicat nulla.
Aliu fruct. quē habet in aduenticijs. Nisi remiserit. vt. l.
de bo. que li. cum oportet. §. si autē res. vel nisi ab aliquo si
bi detur vel relinquatur hoc pacto. vt ad patrem nō ptine-
at vsu fruct. vt in auten. vt lice. ma. et auic. in prin. col. viij. Al-
nisi succedat filius vnacum patre in hereditate fratris vel
sororis. vt in auten. de here. que ab intes. de. §. si vero colla.
ix. Al nisi seruus donetur filiosa. eo pacto. vt manumittat
statim. vt. l. de bonis que li. l. vl. ad si. Al nisi qn pater no-
luit contentire filio adeunti hereditatē aliquā. vt. l. de bo. q.
li. l. in. f. §. j. et. ij. Al nisi parente minus legitime diuertete
bona filijs applicentur. vt in auten. vt nulli. iij. §. qz vero que
dam. col. ix. Itē quando pater ptrahit incestas nuptias. vt
in auten. de incest. nup. §. j. colla. ij. Ac.
Prospera. quid dicemus in dubio vnde puenit. Rū-
dent quidam. ex bonis patris psumitur habuisse. sicut si vt
or habet psumitur ex bonis mariti. vt. l. de dona. inter viz
et vtorem. l. etiam. et. ff. de dona. inter viz et vro. l. quintus.
Nos ptra. et distingue. an filius sit diligens et pater inops.
vel contra. vt ex bonis diligentis quesitum fingam. vt. l.
ar. tu. si defunctus. et. ff. de here. ven. venditor ex hereditate
ibi pteat em boia. et. et. ff. ad. l. fal. si heres instituit. in prin.
Procedat. collige peculium aliud castris. aliud quasi
castris. aliud rusticānū siue paganū. qd diuiditur in pfe-
cticiū. et aduenticiū vt. l. de inof. test. l. si in prin. in quib?

omnibus dicit in hoc. t. qd iuris sit. et. l. de bo. que li. l. cū
oportet. Accursius.
e. Hoc qz. s. vt parētib? bonozē seruem? et filijs pcam?
f. Dispositū est. l. de bo. que li. cū optet. §. cū aut. Acc.
§. Specie. idest casu.

b Abi. idest in
quo.

qstroz effugiūt: sibi etiā ptem
retinēsi voluerat licētiam ex
anteriorib? pstitutiōib? habe-
bat. qz p pōio quodā mō emā-
cipatōis. Et inhumanū qui
dē accidebat. vt fili? rex suaz
ex hac emācipatōe dñio p pre-
defraudet. et qd honoris ei ex
emācipatōe additū ē: qd sui
iuris effect? ē. hoc p rerū dimi-
nutionē decrescat. Ideoz sta-
tuim? vt parens p tertia pte
a. minij quā retinere poterat
dimidiā. nō tōminij rex. sed
vsu fruct? retineat. Ita etem
res intacte apd filiū remane-
būt. et pat? ampliore sūma fru-
etur. pro tertia dimidia poti-
tur? Itē vob acqrit. quod
fui vti ex traditōe nāciscunt:
siue qd stipulētur vel ex dona-
tōe vel ex legato. siue ex qlibet
alia cā acqrit. B em vob igno-
rātib? inuit? obuenit: ipe em
fu? q i ptate alter? ē. nihil su-
um hie pōt. S; si heres insti-
tut? sit: non als nisi iussu vzo
hereditatē adire pōt: et si vob
iubētib? adierit. vob heredi-
tas acqrit. pind: acti vos ipi he-

i Acquisitiōez
idest patri nō ac-
quiruntur quan-
tum ad pnetata
t ē. Sed fm que
tpa locuz hēbat
qd bic dicit. fm
antiqua non. qz
sola castris et
quasi nō acqui-
rebāt. d quib? ni-
bil retinebat pfr.
vt. l. de bo. que
libe. cū optet. §.
j. fm moderna
vero nō. qz non
erat ad huc statu-
tum in aduenti-
cijs vt non acq-
rantur patri. tpe
buius legis anti-
que que recitat
bic. Rū. iij. iura
bic successiue cō-
siderari. Anticq
simū quo sola ca-
stris et vel qua-
si nō acquirunt.
vt. §. §. j. Antic-
quū vt tēge cō-
stitutioni. q res
maternae ter ma-
terna linea. vela-
te vt non acqui-
rantur patri sta-
tutum est vt. l.
de bo. ma. l. j. ij. et
ij. Tercium qd
bic recitat vt pfr
emācipando si

lium de bis maternis tertijs teneat pro premio. Quar-
tū quo cauetur vt omnia aduenticia acqrantur filijs q-
tum ad pnetatem. patri quantum ad vsu fructu. et quo
corrigit. illud quod iure antiquo cautuz erat. vt bic. et. §.
§. j. et. l. de bo. que li. cum oportet. Accur.
k. Constitutionibus. s. constantini. ate iustinianū. vt re-
citat. l. de bo. que li. cum oportet. §. pe.
l. Decrescat. ar. contra. §. de le. pa. tu. et. l. de cadu. tol. §.
profecundo.
m. Dimidiam. quā semp retinet. nisi expresse remittat.
vt. l. de bo. que li. cum oportet. Accur.
n. Pro tertia. idest loco tertijs quā habebat olim in bo-
nis maternis ratione pnetatis. habet bodie dimidiam
vsu fruct. in omnibus aduenticijs. vt. l. de bo. que li. cūz
oportet. Accursius.
o. Item stipulentur. et ita obligationem domino que-
rit. vt. j. per quas pe. no. acqui. obli. circa prin.
Accursius.
p. Et qualibet. vt per occupationem vel specificatōez
vel inuentionē. vt supra. de re. di. §. fere. et. §. cum quis. et
§. thesauros.
q. Inuitis. sic. ff. de acqui. rerū domi. etiam inuitis. sic et
ff. de verbo. obli. seruus vt ante. ar. contra. ff. de dona. boc
iure. §. non potest.
r. Suum. s. ad suā vtilitatem. sed ad dñi vtilitatem pōt.
vt. j. de stipula. ser. §. s. cū factū. que est §. imo etiā ad suā
vtilitatem quandoqz. vt si dñs seruo legatū relinquat. vt
l. de necessarijs ser. quidam. §. illo. Rū. illud de equitate
non ratione dicitur. quia in alimenta erat relictum. vt. l.
de lega. l. seruus. et. ff. de alimen. et ci. leg. l. seruos. als au-
tem non tenetur heres. nisi velit.

f Sed si beres. Nota in hereditate ad eundem seruo tria esse necessaria. iussum. vt. ff. de acq. ber. si quis mihi. s. iussum. et serui voluntas. vt. l. d. beres. in sti. cu. pponat. In trebell. resti. seruo facienda. solius tōmini sufficit voluntas. Et in bono. poss. seruo delata. seruum consentire et dñm velle siue ante siue post oportet. vt. ff. ad trebell. seruo. inuito. et rera. bñi l. penul. In legato non est opus iussione. cū emolumentū tñi continet. vt. ff. mā. si hereditatem.

e Adierit. scilicet seruus. v. Perinde. qñ qñ no pñde. vt. si filio meo substituiam eos quos beredes mihi fecerim. nam vocantur ex substitutione qui p se non qui per seruos beredes sūt vt. ff. d. vul. et pu. sub. qui liber. s. bec verba. Itēz alibi. vt. ff. de le. j. cum filio. s. ipi vero. et. s. ideo. r. Acquirit. siue seruus tantū velit. siue dñs tantū. vt. ff. d. dona. cau. mor. l. si. et de adi. le. l. seruo cū. Accur. flo. r. Non solum. adepti. scz iuste fm quosdam vñ aliter quod die vt dicitur. s. de his qui sūt sui vñ alie. iuris. s. j. z Ademini et ignorates. vt. ff. de ac. pos. l. iij. s. saltus.

a Usucapio. in rebus peculiaribus statim in dñcis post qñ dominus scit. vt. ff. p. soluto. l. iij. et de vsuca. l. labeo. Accur. florentinus.

b Possessio. i. pscriptio. que est effectus longē possessio nis. vt. ff. de vsuca. l. iij. Accur. floren.

e De ois. et re. expone vt. s. e. s. j. Accur.

f Proprietatis. nisi ptemplatione fructuarij sit institutus. vel aliud sibi datū fuerit. quo casu ex re eius. s. fructuarij. et sic sibi questū esse videtur. vt. ff. de vsuf. l. e. sed z si qd. nō tñ fructuarij iussus sufficit ad adēndā hereditatem. vt. ff. de acq. ber. l. adicio. s. preterea.

g De quid. i. aliquid Accursus.

h Idem placet. l. quo ad acquisitionē. vt statim sequit. nam in alio differt. vt. j. c. sed bonifi.

i Si liber est. pter possessionem que sibi. s. libero possessio queri nō pot. cū ipse ab alio possideat. vt. ff. ad. le. iul. d. adulte. sic enient. Itē pter vsucapionē. que sibi nō qritur sine possessione. vt. ff. de acq. re. do. homo liber. s. qe quid. z de vsuca. l. sine. Sed in hereditate p liberū hominem mihi querēda ser sūt necessaria. quoz si quod defuerit nō queritur. scz vt mei ptemplatione instituat. Itē vt sciat cōditionē suam institutus. Itē q iussu meo adeat. Itē q volens adeat. Itē q velit mihi querere. Itē q bonafide possideam. Bene dico oportet vt sciat conditionē suam. nam ignarus sue conditionis. nulli acquirit. Sibi est non. vt. ff. de acq. ber. qui putat. s. qui bonafide. et l. vj. s. j. quia se obligare nō voluit. Itē possessori nō. si nō

intervenit iussus. vt. ff. de acq. ber. si quis mihi bo. s. iussum. Idem z si intervenit. vt. ff. de acq. ber. l. vj. s. cessus et. s. j. nam serui necessitate creditur hoc fecisse. vt. ff. d. ne go. gel. l. at qui. s. si libero. quare nō pot acquirere. vt. ff. de ber. in sti. homo liber. in prin. Si sciens conditionem suam

di fruendi. tēinde qz scit^o suū alienū esse. Nō solū aut p prietas p eos suos in qb^o vsu fructū hētis vñ qñ bona fide possidetis: aut liberā psonā nā q bonafide vobis fuit: vobis acquirit: scz etiā possessio. Loqmur at i vtriusq psona fm distinctionē quā priē ex posuim^o. i. si quā possessionez ex re vñ vñ ex suis opib^o adepti fuerit. Ex his itaqz apparet. p liberos h iēs qñ neqz vñ iuri subiectos hētis. neqz bonafide possidetis. itē p alienos seruos. i. qb^o neqz vsuf. hētis: nō possessionē instā nulla ex cā vobis acqri posse. Et hoc ē qd dī p extraneā psonā nihil acqri posse. Excepto eo qd p liberā psonā. veluti p curatorem. placet. non soluz scientibus. sed et ignorantibus vobis acqri possessionē fm diu seueri pstitutionem z per hanc possessionem etiaz dominium: si dominus fuerit qui tradidit vel vsucapionem aut longi tēpis pscriptōz si dominus nō sit. Acten^o tantisper admonuisse sufficit at quemadmodū singule res vobis acquirantur. Nam et

volens querere mihi querit sibi. sed restituit mihi possessioni p conditionē sine causa cuius intuitu fuit institutus. iussu eius adēndō querit. sed si nō eius ptemplatione nihil. vt. ff. de acq. rerū do. l. liber homo. l. homo liber in prin. Itē pot dici q ignarus querit sibi. vt. ff. de acq. rerū do. l. qui putat. s. de eo. cū non ptemplatione possessor instituat. vt. ff. de acq. ber. l. qui in aliena in fi. et. s. cū autem. m Dominus sit. sic. l. de pactis. traditionibus.

n Nō possidet. scz ciuilit. sed naturaliter. vt. ff. de acq. rerū do. l. iij. s. vi. et vi. ar. l. iij. s. vnde vi.

o Habet. sic. ff. d. acq. pos. l. j. s. per euz sic. ff. qui satisdare cog. l. sciendū. s. ij.

p Quia scit. vñ nō vsucapit. cū malā fidē hēat. vt. s. d. vsucapi. in prin. Accur.

q Nō solū. in vtriusq. nota de trib^o vtriusqz dici. vñ meli^o. dic vtriusqz fructuarij. et bo. fi. pos. Accur. floren.

r Proxim^o. vt. s. e. s. de bis et. s. idem placet.

s Ex his apparet. l. ar. a contrario sensu sumpto. nā si tñ p dictos homines acquiritur. ergo nō p alios. vt. ff. de offi. ei^o cui man. l. j. in prin. z. s. de tut. elis. in prin.

t Acquiri. fallit in tutore et cu. et similib^o psonis. vt dicemus. j. de inutil. sti. s. si quis ali^o. Accur.

u Possessionē. l. de acq. pos. l. j. et. ff. de acq. pos. possessio quoqz. s. z si possessio.

x Constoem. que est. l. p quas psonas nō. acq. l. j.

y Per hanc. ita q z p curatorem. nāqz sola possessio cum res inaiata sit mihi nō querit. nā z p tradidē res mihi queritur et possessio. sed illa eadē z p me acquirit. vt. s. de re. di. s. per traditionē. et. s. e. in prin. Alij dicunt p solā possessionem queri dominū. vt. hic. z. l. e. l. j. Sed ibi nō dicit simpliter excepta possessione. sed dicit excepta cā possessionis. i. dñio. qd ē cā possessionis. secūda p vsuca. vt. ff. d. vsuca. l. iij.

z Prescriptionē. vobis scientibus. vt. l. d. acq. pos. l. j.

a Actenus. admonuisse. s. de rerū di. s. singuloz. Accur.

b Acquirantur p vos et alios. vt in ti. l. i. s. i. s. i.

e Legator. rñdet tacite obiectioni que fieri possit de singularibus acquisitionibus legator.
d Referent. vt. j. de lega. p totum. z. j. de singulis re. p fidei
e Si sui heredes. s. d iure civili. vt. j. de com. re. p totum.
f Honor. s. d iur ptozio. vt. j. de bo. pos. p totum. t. Ac.
g Arrogaucritis j. de acqui. p arro. p totum.
h Fuerit. j. d eo cui. ca. bona ad p totum
i Ex testō. d qd vsq ad terciū libz dicetur.

De testamentis ordinandis. Rub.
Estamētum ap pellat p nit ebbi mologia vt dī lap⁷ quasi ledens pedē. z argumentū qua si argue inueniū. z hñ hoc codicill⁷ pōt dici testm̄. Dif finit aut sic. testm̄ ē voluntatis nre iusta sñia de eo qd qd post mortē suā fieri voluit. vt. ff. e. l. j. et est addendū. cuz institutio beredis. vt. j. de lega. s. an teberedes. qz sine beredis institutioe nullū dicit testm̄. vt. ff. de iur. co. l. si. et. j. de fideicom. in prin.

Sed vt. vt. l. d cadu. tol. s. z cū triplici. ar. p. i. e. ti. s. j. p nō scriptis.
m Ad calachis. i. bonis iniicis. vel bonis puctib⁷. calos. n. bonū inters tatur comicie sunt puentus. vñ a calo qd est voco qz vocatio psoz siebat. vñ de kalende dicte sunt.
n Exiuri. de do. inibus.
o Proactū. eo forte qz succite fiebat. z in his duob⁷ testamentis beres erat. vt. j. eo. s. sed neqz.

Accessit. similiter de iure civi.
q Per es. prium nomē est testamēti. Accn.
r Acnditoem. sic. s. q. mo. ius pa. po. sol. s. pteera.
s Et libzpende. i. extimatoze qui libzpendebat vel existia bat familiā vno nūmo. deinde emptoz manumittebat totaz familiam cum omnibus bonis.
t Romanis. i. liberis hominibus. vt. s. de liber. s. si.
v Puberibus. s. quibus mo. tu. fi. in prin.
x Familie. i. hereditatis. vt. ff. de ver. sig. pnūciatō. s. failie.
y Emptoz. qui erat loco beredis.
a Partim. qz numerus testm̄ remansit.
b Ad ius. s. qz ius civile inuenit.
c Postea. s. de media iuris prudentia.
d Honorario. i. ptozio. vt. s. de iure naturali. s. ptoziū.
e Quodāmo. qz pputato libzpende et emptore. vij. erat.
f Et subscriptione. vt subscribant se testamento affuisse. et

legator. ius qz i ipō iur singu le res vobis acqran. itē fidei comissoz vbi single res vobis relinquuntur oportuni⁷ inferiori loco ref rem⁷. Videamus itaqz nūc qm̄ modis per vniuersitatē res vobis acqru tur. Si cui⁷ g hñdes facti sitis sine cui⁷ bōz⁷ possessionē peci eritis. vñ si que arrogauerit. vñ si c⁷ bona libertatū pñuan daz cā vobis addita fuerit. eius res oē ad vos transeūt. Ac prius d⁷ ordinaribz dispiciamus: qz duplex pditio ē. nā vñ ex testō. vñ abintestato ad vos pñer. Et pa⁷ ē vt d⁷ his dispiciam⁷ q ex testō vobis ob ueniūt q i re necessariū ē initi uz d⁷ ordinādis testis exponē.

De testamentis ordinandis.

Estm̄ ex eo ap llatō testatio mēt sit. S⁷ vt nihil ātigratis pe nit⁷ ignoret sciendū ē oli duo gñia testōz i vsu fuisse. qz alio in pace et ocio ytebant: qd ca lachis^m comicis appellabāt. alio cū i plū exiuri^m eent qd pāctū dicebat. Accessit de inde terciū gen⁷ testōz. qd dicebat p el⁷ z libzā. s. qz emāci pationē. i. imaginariā quādā vēditōz agebat quinqz testi bus et libzpedē⁷ ciuibz roma nis⁷ puberibz⁷ pñentibz. z eo q familie⁷ emptoz⁷ dicebat. S⁷ illa qdē pōza duo gñia testōz ex veteribz tpiū i tesuetudiez abierūt. qd nota p es z libzā⁷ siebat lz diuri⁷ p mansit actū prim⁷. z hoc in vsu esse testit.

cius sit. vt. ff. e. l. pennl.
g Constōnibus. vt. l. de test. hac pultissima.
d Contextu. i. nullo actu interposito. nisi necessario nature. vt. ff. e. beredes. in fi. et. l. c. cum antiquitas.
i Testatoris. si pōt. vt. l. e. i. ubemus.

Sed p̄dicta quidē noīa testa mentoz ad ius⁷ civile refere bant. Postea⁷ vero ex edicto ptozis forma alia faciendoz testōz itroducta ē iure ei ho norario⁷ nulla emancipatio desiderabat. sed. vij. testm̄ si gna sufficiebant. cū iure ciuili signa testm̄ nō erāt necessa ria: S⁷ cū pa⁷ lati tam ex vsu hominū q ex pñ⁷ uz emēda tionibz cepit in vna psonanti am ius civile z ptoziū iūgi. cō stitūtū est. vt vno eodēqz tpe. q⁷ ius civile quodāmo⁷ exige bat vij. testibz adhibitis z sub scriptionē testm̄ qd ex pñōni bus⁷ inuentū ē. et ex edicto p tozis signacula testis iponerē tur. vt hoc ius tripartitū esse videat. vt testes qdē z eoz pñē ria vno p̄textu⁷ testi celebran di grā a iure civili descendant subscriptos at testatoris⁷ z te stm̄⁷ ex sacraz pñōnū obser uatione adhibeant. signacula aut z testm̄ numer⁷ ex edicto ptozis. Sed his oibz a nra cō stōne p̄t testōz sinceritates. vt nulla fraus adhibeat. hoc additū ē vt p manū testator⁷ vñ testm̄ nomē hñdis exprima tur z oīa hñ illi⁷ pñōis teno re⁷ pcedāt. Pñt at omēs te stes z vno anulo^m signare te stamentū. qd ei si septē anuli vna lculptura fuerint. hñ qd papiniano visū ē. S⁷ z alie no qz anulo lz signare testm̄. Testes⁷ at adhiberi pñt hi cū qd testis factio ē. S⁷ neqz mu lier⁷ n⁷ z ipubes neqz seruus.

S. mulier. rō est vt. l. de fideicō. l. si. vt est timor falsitatis. Quid de heremofrito. Rñ. si pualet in masculino sexu recipit. vt. ff. de statu bo. querit z de test. l. repetit daz. s. j. r Impubes. quid de eo qd vidit in pupillari. etate. rñ. als. i. p̄terqz in testō possit testificari. sicut et seruus. vt. ff. de ver. sig. l. notione. s. instrumentoz. et. l. de bere. z ma nich. qm̄ in fi. sed hic. nō. quia faciunt ad substantiā testa menti. vt hic dicit. l. Furiosus. nisi beat dilucida iter ualla. vt. ff. e. qui testamento. s. nsc furiosus.
t Nur⁷. qz nihil loq vñ audire p̄t. vt. j. q. tes. fa. pos. s. itē
v Interdictū. vel a lege. vt qz pmissit in legē surdus. iul. ma. vt. ff. ad. le. iu. ma. l. si. vñ iudice. vt. ff. e. is cui i. s. j.
x Intestabiles. vt d⁷ crie famoso dñat⁷ vñ muli Rñ. ebria pass⁷. vt. ff. e. is cui. s. fi. et. l. cū lege. z. ff. d. tes. ob car
5 Sed cū libertate. s. putatiua. et sic valet mē in prin. plus qd est in opinione qz qd est in veritate. sic. ff. de le. j.

k Testm̄. si nō pōt testator scri bere. s. bodie in distincte p aliūz scribere pōt no men beredis. vt in autē. vt spon. lar. s. qz vero col la. i. Accu.
l Tenorē. ē at tenor si pōt scri bere faciat als di cet coram testi bus z scribet p a liquē vel p aliqs de eis. als nō va leat. imo falsi pe na tabellio tene tur. vt. l. eo. iu. benus. in fi. ac. m Anulo. s. ha bente caraceref qui signator⁷ di ctur. et sic est in eo sigillū. nō aut alio signo. vt. ff. e. ad testm̄. s. si. gnūm. z de ver. sig. l. signatorius Accursius.
n Testamētū. vel etiā linteū. in quo inuolutū ē testamētū. vt. ff. e. ad testm̄. s. si. Accursius.
o Anulum. hac ratione et cū tri bus vel paucio ribus. vel pluri bus pōt signari testamētū. ar. j. man. s. is qz exequit. Alij dicūt tm̄ cū. vij. vñ no dber signari. ac. p Testes. factō passive hic acci pe. vt bona sit ex ceptio. sed neqz z cetera. als etiā accipit actiue. vt. j. de bere. qua et dif. s. si.
q Mulier. in alijs aut casibus omnibus recipi tur. p̄terqz in te stamentis. vt. ff. e. qui testamēta.

l.ij. §. sed si qua. ar. stra. j. e. de lega. §. si quis rem suam.
3 Signaretur. quia hoc intelligit generaliter vey. Et
siue ondat testm in scriptis pdictū. siue nūcupatiū. deat
ei credi. siue desierit testes esse. siue nō. et sic se bz p̄ueteru-
do. vt. ar. l. de edic. di. adri. tol. l. fi. et. l. de dona. in dona.
et ar. tu. l. fi.

Mos §. l. in nū-
cupatio d̄ iure.
et qd̄ hic d̄. i te-
stamento pdicto i
scriptis loquit. i
nūcupatio ei si
p̄feratur. nō d̄
credi sine testib⁹
cuz in eis p̄stiat
tm̄ suba testi ip̄z
tamē valet. licet
p̄batio deficiat.
vt. ff. d̄ tes. tuto.
l. duo. Quid si fi-
nus factus ē vel
infamis velit re-
cognoscere sigil-
luz suū. R. nō ad-
mittit. vt. ff. de
car. e. carboianū
§. cause.

a. Cōsensu. no-
ta errore p̄desse
vt. ff. de sup. le. l.
ij. in. fi. et. l. d̄ la-
ti. l. tol. §. sed qz
et. ff. de offi. p̄e.
barbarius.

b. Alieno. ali-
ud si in suo. vt. j.
pri. §. et. ff. de te-
sti. testis. Accur.

c. Sed si filius.
fem. iſione. aliq̄
si ante vt. ff. eo. q̄
testamēti. §. p̄ cō-
trarium. Accur.

d. In ea re. Itē
z in alijs. vt. l.
de testi. l. ij. Sed
q̄s est domestic⁹

R. n. coloni. z a-
scripticij v̄l filies
vt. l. de his qui
ad ec. confu. l. fi.

§. sane si seru⁹. z
l. de questi. l. p̄-
dem. Itē vxor
marito. z ecclē.
vt. §. de v̄su z ba-
bi. §. itē is. Itēz
seruientes siue da-
piferi. vt. ff. d̄ pe-
nis. l. respiciendū
§. furta.

e. Sed neqz pa-
ter. no. q̄ bis tri-
bus modis dici-
tur quis. p̄tinge-
re me per potestatem.

f. Adhiberi. qz eoz negociū est. cū et lucrū z dammū ad
eos p̄tineat. vt. ff. qn̄ ap. sit. l. j. §. i p̄propria. et vere eoz. qz
z. Accur. §. Agi. caute ponit agi cū sit generalis-
simū. vt. ff. de ver. sig. l. labeo. in prin. et. l. verbo.

g. Conturbatū. nā olim heres duobus primis generib⁹
testamentoz poterat eē testis. in tercio vero ille q̄ erat lo-
co heredis. nō poterat eē testis. z sic erat turbatio iurium
z ad eius similitudinē ver⁹ heres bodie testis nō erit vt
l. h̄rdi. q̄ erat ex p̄mis duob⁹ generib⁹ testoz. seq̄.

h. Abuti. sic. l. de cadu. tol. §. in p̄rio. et. ff. si fa. sur. se. di.
l. fi. et. §. qui ma. nō pos. §. j.

i. Legatarijs. discrepāt bi iure veteri a fideicommissarijs.
vt. j. de fideicō. bere. §. p̄terea. sed bodie non. vt. j. de lega.
§. sed non vsqz.

m. Nō iuris. sed rei. z sine onere. vt. ff. mā. si bereditatē.

neqz furios⁹. n̄ mut⁹. n̄ sur-
dul. neqz is cui boīs indictū
est. n̄ hi q̄s leges iubēt ip̄o-
bos itestabileqz eē p̄nt in nu-
mero testij adhiberi. S̄z cū
aliq̄s ex testib⁹ testi qd̄ faciē
di tpe liber estabat postea at-
fu⁹ apparuit. t̄a diu⁹ adrian⁹
catonio seu. ro q̄ postea diu⁹
seuerus. z antonin⁹ rescripse-
runt. subuenire se ex sua liber-
tate testō. vt sic h̄eat. ac si vt
oportet factū esset. cū eo tpe
quo testm̄ signaret⁹. oim̄ p̄sen-
su⁹ hic testij liberorū loco fue-
rat. nec q̄sq̄ eēt. q̄ ei questio-
nē stat⁹ mouerz. §. p̄r. nec nō
is q̄ in p̄tate ei⁹ ē. itē duo fr̄es
q̄ in eiusdē p̄ris p̄tate sūt. vtri-
qz testes in vno testō fieri p̄nt
qz nihl nocz ex vna domo plu-
res testes alieno⁹ negocio ad-
hiberi. In testib⁹ at nō d̄z eē
is q̄ in p̄tate testatoris ē. S̄z
si filius. d̄ castrēsi peculio p̄-
missionē faciat testm̄. nec pat̄
ei⁹ recte adhibet⁹ testis nec is
q̄ in p̄tate eiusdē p̄ris ē. repro-
batū. ei est i ea⁹ re domestic⁹
testimoniū. S̄z neqz h̄is scri-
ptus. n̄ is q̄ i p̄tate ei⁹ ē. n̄ p̄r
ei⁹ q̄ in p̄tate eū h̄z. neqz fr̄es
q̄ in eiusdē p̄ris p̄tate sūt. te-
stes adhiberi⁹ p̄nt. qz hoc to-
tū negotiū qd̄ agit testi ordi-
nandi gr̄a. credit bodie int̄. te-
statorē et heredē agi⁹. Licet
ei totū ius tale p̄turbatū oli-
fuerat. z veteres qd̄ē familie
emptorē et eos q̄ p̄tate ei co-
adunati fuerāt. a testarijs te-
stimonijs repellēbāt. h̄rdi et

n. Constantie. greca. vel d̄c de illa que est. ff. e. qui testamen-
to in p̄ri. que est iustitiani. p̄ approbationē. vt. l. de ve. iu.
enu. l. j. §. merito. prima verior.

o. Potestate. itē tabellioni. vt. ff. e. domicius.
p. Nam. l. d̄ testi. oib⁹. §. Sol. bic agere d̄ viribus testi in-
ter heredem z aliū
agentē d̄ testm̄. als
p̄iunctus p̄iuncto
nō feret. i vnus le-
gatus alij. z fin
hoc falso hic sumit
ar. q̄ socius in cau-
sa socij admittatur
Tel dic bic spēale.
vt p̄iunctus p̄ p̄i-
cto admittat. z q̄n
in re sua fauore te-
stamenti. lega. z e-
rit donū. ar. supra-
dictū. Sed ar. d̄ est
l. de testibus. q̄n i
§. Sed r̄ideo finis
illius. l. nō refertur
ad totū qd̄ erat vi-
ctū. Distingue tm̄
an lucrū redcat ad
eum sociū. vt tunc
nō admittat als sic
vt. ff. qn̄ apel. sit. l.
j. §. i p̄propria. Ac.
q̄ Nihil. in char-
ta. sic. §. de re. di. §.
littere.

r. Et vnū. sic. ff. e.
l. vnū. Accur.

s. Interdū. scz vt
pluribus fiat codi-
cibus.

t. Imminēt. sic z
in auten. d̄ p̄sang.
z v̄t. fra. §. si sigil-
col. vj. S̄z nūquid
ex his exemplis p̄-
batur. R̄n. nō sine
autentico. vt in au-
ten. vt spon. lar. §.
z hoc insup coll. it.
et. ff. de fide instru.
quicqz. et. ff. d̄ bo-
no. pos. §. ta. l. ij. §.
si tamdiu s̄z hic aut
bo sūt principali a.
v. Si quis aut. se-
p̄tem testibus. q̄n-
qz nullus vocat. vt
si miles mouat in
bello. vt. no. l. de
mi. tes. l. multes. q̄n
qz vnus. vt impa-
tor. vt. l. e. oiz. q̄n-
qz duo. vt inter fili-
os vt. l. e. bac p̄sul-
tissima. §. ex imper-
fecto. vel si in t̄cto-
rio faciat testamen-

tu miles. vt. ff. de mili. te. lucius. q̄nqz tres vel quatuor v̄l
pauciores. vt. l. e. si non sp̄ali. q̄nqz. v. vt in testō rustici. vt
l. e. l. fi. §. si autē. q̄nqz. v̄j. vt generaliter. vt bic. et. l. e. bac
consultissima. quandoqz. viij. vt. l. qui. test. fa. pos. bac p̄sul-
tissima.

x. Adhibitis. i. rogatis vt intersint z sint attentī. vt. ff. e. be-
redes. §. penul. et in auten. d̄ testib⁹. §. et licet in fi. §. col. v̄j.

y. Cora. l. palā noiendo beredes. vt. ff. e. l. beredes.

z. Mancupata. inde dicitur nūcupatiū testamentū.
a. De militari testamēto. ē aut miles q̄ iurauit a signis nō
recedere. vt. ff. ex quibus cau. ma. l. pe. et scriptus ē in matricu-
cula vbi et alij milites scripti sunt. vt. ff. e. l. penul. p̄ totum.
Sunt et alia necessaria. vt quis sit miles. vt dixim⁹. ff. ex q̄.
ca. ma. l. fi. et in auten. de mā. prin. §. si. col. ij. Itē miles ē r̄
a malo quod sustinet p̄ alijs. vel a mille. qz ex numero mille
hominū eligitur. vt. ff. e. l. j. §. miles.

bis q̄ p̄ p̄tatem ei p̄iuncti fue-
rant p̄cedebāt testimonia in
testis p̄rare. l̄z h̄i q̄ id p̄mitte-
bāt. hoc iure minē abuti⁹ de-
bere eos suadebāt. Attn̄ nos
eandē obſuatōz corrigētes z
qd̄ ab illis suasū ē in legis ne-
cessitatē trāfferētes. ad imita-
tionē p̄stini familie empto-
ris merito nec heredi q̄ imagi-
nē vetustissimi familie p̄ptoz
obriet. neqz alijs p̄ois q̄ ei vt
dictū est p̄iuncte sunt. Iniaz cō-
cedim⁹ sibi quodamō testio-
nia p̄rare. Itēqz ne h̄mōi ve-
teres p̄stōes n̄o codici inseri
p̄misi m⁹. Legatarijs aut⁹ z si
deicōm issarijs qz nō iur⁹ suc-
cessores sūt z alijs p̄sonis eis cō-
iunctis. testimoniū nō tenega-
m⁹. imo i qd̄ā n̄a p̄stōne⁹ z h̄
sp̄aliē eis p̄cessim⁹. Et m̄to
magis his q̄ in eoz p̄tate sunt
v̄l q̄ eos h̄nt in p̄tate. h̄mōi li-
cētia dam⁹. Nihil⁹ at inter-
est v̄tz testm̄ in tabulis aut in
chartis m̄eb. anisue. v̄l in alia
materia fiat. S̄z z vnū testm̄
plurib⁹ codicib⁹ p̄ficere q̄s p̄r
fm̄ obtinētē tm̄ obſuatōz oi-
bus factis. Qd̄ interdū eē ne-
cessariū ē. veluti si q̄s nauiga-
tur⁹ z secū ferre z domi flinq̄
re indicioz suoz p̄testatōz ve-
lit. v̄l p̄pter als innumerabiles
cas⁹ q̄ h̄uanis necessitatib⁹ imi-
nēt. S̄z hec qd̄ē d̄ testis q̄ i
scriptis p̄ficiuntur sufficiāt.

Si q̄s aut sine scriptis volue-
rit ordiare testm̄ iure civili se-
p̄tē testib⁹ adhibitis z sua vo-
luntate corā eis nūcupata.

Si q̄s aut sine scriptis volue-
rit ordiare testm̄ iure civili se-
p̄tē testib⁹ adhibitis z sua vo-
luntate corā eis nūcupata.

Si q̄s aut sine scriptis volue-
rit ordiare testm̄ iure civili se-
p̄tē testib⁹ adhibitis z sua vo-
luntate corā eis nūcupata.

Si q̄s aut sine scriptis volue-
rit ordiare testm̄ iure civili se-
p̄tē testib⁹ adhibitis z sua vo-
luntate corā eis nūcupata.

Si q̄s aut sine scriptis volue-
rit ordiare testm̄ iure civili se-
p̄tē testib⁹ adhibitis z sua vo-
luntate corā eis nūcupata.

Si q̄s aut sine scriptis volue-
rit ordiare testm̄ iure civili se-
p̄tē testib⁹ adhibitis z sua vo-
luntate corā eis nūcupata.

Si q̄s aut sine scriptis volue-
rit ordiare testm̄ iure civili se-
p̄tē testib⁹ adhibitis z sua vo-
luntate corā eis nūcupata.

Si q̄s aut sine scriptis volue-
rit ordiare testm̄ iure civili se-
p̄tē testib⁹ adhibitis z sua vo-
luntate corā eis nūcupata.

Pradicta q. p. s. i. q. a. tuor ubi est in scriptis testa mentu dditu. v. l. in sola nūcupatōe be redis corā. vij. te stibus. vt. s. ti. j. s. sed cū paulati. z. s. fi. z. ff. de bere. insti. l. j. s. qui neq. c. Imperia. C. de iure delib. l. fi. in prin. z. C. d. iur. et fac. i. g. l. j. d. Solēnitatē. scz circa sigilla z sub scriptiones. e. Introduxit. s. z tūc demū cū in mī lītia sunt hnt priu legiū. vt. C. e. l. pe. z hic subijcit. Accu. f. Illis. aut. p. sed Accursius. g. Adiuuant. ar. cessante clerico ab ecclēsia. cessat pbe. va. sic. C. de epis. et cle. l. g. h. aliter. Sed ar. s. ff. d. postu. l. j. s. s. x. Sed hoc vl timū g. n. ale de cau sa i pulsiua dicit pri mū de finali. sine q res esse nō pōt. b. Et si filij. l. z hi als p. b. e. an. vt. j. ti. j. in prin. i. Cōi. s. quo ad so lēnitatē. nō quo ad hoc. vt. def. quere la. s. eius testamen tū. sicut in alio vete rano qui sui iuris ē vt. C. de i. off. test. l. fi. s. in bis. et. ff. de i. off. test. l. pap. s. si q. s. in militia. Itē hoc est verū. qn est domi reuerlus si cut. s. pri. dixit. als sicut miles ali? vti tur specialis iur. sic z i. ff. ar. ff. e. et mī litari. s. j. et. l. testa mēta. eoz. s. fi. k. Pagāoz. a pa gos qd est villa di catur. q. d. nō militū l. Plane. referip. sit. vt. ff. e. diu. Accursius. m. Is ergo. hoibus. saltē duobus. vt. ff. e. lucius. et. ff. de te sti. l. vbi. z. hoc qn est in tentorio. si aut in p. s. i. ctu belli. nullo etiam teste vocato. vt. C. e. milites. si autē est domi. iure cōi vt. s. e. s. illis. Accursius florentinus. n. Ceterz sermonibus. forte cā demōstrādi. vt magister di scipulo. vel ludi cā. vt. ff. d. act. et ob. l. obligationū sba. s. fi. vel affectionis. vt. ff. d. codicillis l. re. o. Nec vlloz. sic. j. ad le. fal. circa prin. sic. C. de rescin. v. l. ratas. Accursius. p. Quinimo. hēt pūilegiū circa solēnitatē. quinimo z circa sba testi. vt. qz als testari nō pōset. bic tū pōset. vt. ff. e. l. iij. q. Et mut. siue natura siue cāu. vt sit priuilegiū aliqd vt. C. q. tes. fa. pos. l. discrez. z hoc iure militari. vt. ff. e. iur. mili t. s. acten. qdā dicit bic nō eē. s. et asserūt q om tari. ne pūilegiū qd bz miles p. d. cū redit d. militia. s. nos dīa mus. s. h. e. z distinguim? inter priuilegiū qd bz vt testet. vt filius. z mut. vt illd d. uret p? reuerlioz vt. s. pri. s. z. s. sed testari. z. ff. e. ticius in prin. alia vero priuilegia q bēt us

sciāt h pfectissimū testm iur' ei nuli firmūqz pstitūtū.
De militari testamento.

Pradicta diligens obfuoatō i ordinādis testis militibz p. ni ma ipitiā eoz p. s. o. i. b. o. p. n. c. i. p. a. lib. reissa ē. Na quis n. z. hi le gitimū nūz testū adhibuerit n. z. aliā testō. solēnitatē obf uauerit. rēte n. i. b. l. o. m. i. testat v. i. z. cū i expeditōibz occupati sūt qd merito n. r. a. p. s. t. o. i. t. r. o. d. u. rit. Quoz ei mō volūtas supma iueniat. siue sēpta. si ue sine scriptura. valet testam tum ex volūtate ei. Ill' at tē poribz p. q. a. r. a. expeditōnuz necessitatē i alijs loc' v. i. s. u. i. s. edibz regūt. m. i. m. e. ad v. e. d. i. c. a. n. d. ū. t. l. e. p. u. i. l. e. g. i. ū. a. d. i. u. u. a. t. s. z. testāi qdē. z. si filij. s. i. n. t. p. t. militiā pcedunt. iure tū cōi. eadē obfuoatōe z in eoz testis adhibēda quā i testis paga noz p. r. i. e. expōsum. Plāc' d. testis militū diu' traianus statilio severo ita r. s. c. p. s. i. t. Id pūilegiū qd militatibz datū ē vt quoq mō facta ab hū testā rata sit. sic itelligi d. z. vt vtiqz p? p. s. t. a. r. e. d. e. a. t. testm scm eē qd z sine scptura a. s. i. m. i. l. i. t. a. t. i. b. z. q. s. fieri p. t. Is' g. miles d. e. bo nis apd te qrit. si puocat' ad h. hoibz. vt volūtatē suā testa ret ita locut' ē. vt declararet quē veller sibi h. r. d. e. eē. z cui li bertatē tribuē. pōt videri sū scpto h. mō eē testat'. z volun tas ei' rata hūda ē. Ceterz si vt plerūqz f. m. o. i. b. z. fieri solz di rit alicui ego te h. r. d. e. facio. v. l. b. o. a. m. e. a. t. i. b. i. r. e. l. i. q. u. o. n. o. o. z. h. p. t. e. s. t. o. f. u. a. r. i. Nec' vlloz ma gis interest q ipoz qbo id pui

legiū datū ē eiusmodi exēplū nō admitti. alioqui nō diffi culter p? mortē alic' militis testes existerēt q affirmarent se audiuisse dicentem aliquē se relinquere bōa cui visum ē. z p hoc iudicia vera subuerte rent. Quinimo' z mut' z surd' miles testm facē p. t. s. actenus hoc' ill' a p. n. c. i. p. a. l. i. b. z. p. s. t. o. i. b. z. p. c. e. d. i. t. q. t. e. n. m. i. l. i. t. a. n. t. z. i. n. c. a. s. t. r. i. s. r. e. g. u. n. t. p. m. i. s. s. i. o. n. e. v. o. v. e. t. e. r. a. n. i. v. l. e. x. t. r. a. c. a. s. t. r. a. s. i. f. a. c. i. a. t. a. d. h. u. c. m. i. l. i. t. a. t. e. s. testm. cōi oim cir' iū romāoz iur' id facere dnt. t. qd i ca stris fecerūt testm nō cōi iure sed quō voluerūt p? missione irra anū tm valebit. Quid g i intra anū qd decefferit. p. d. i. t. i. o. a. t. i. b. d. i. a. s. c. p. t. a. p. a. n. ū. e. x. t. i. t. e. r. i. t. a. n. q. i. m. i. l. i. t. e. s. t. e. s. t. m. v. a. l. e. a. t. z. p. l. z. v. a. l. e. r. e. q. s. i. m. i. l. i. t. i. s. s. z. s. i. q. s. a. n. m. i. l. i. t. i. a. n. o. n. i. u. r. e. f. e. c. i. t. testm z miles fact' z i expedi tione degēs resignauit illud. z qdā adiecit' siue detraxit. v. l. als maifesta ē militis volūtas h. v. a. l. e. r. e. v. o. l. e. r. i. s. d. i. c. e. n. d. ū. ē. v. a. l. e. r. e. h. testm qsi ex noua milit' voluntate. Beni' z si in arrogatōz dat' fūit miles v. l. filius. emācipat' ē testm ei' q. i. e. x. n. o. u. a. m. i. l. i. t. e. v. o. l. ū. t. a. t. e. v. a. l. e. t. n. e. c. v. l. c. a. p. i. t. i. s. d. i. m. i. n. u. t. o. e. i. r. r. i. t. ū. f. i. e. r. i. S. c. i. e. n. d. ū. t. n. ē. q. a. d. e. x. e. p. l. ū. c. a. s. t. r. e. s. i. s. p. e. c. u. l. i. j. t. ā. a. n. r. i. o. r. e. s. l. e. g. e. r. e. p. r. i. c. i. p. a. l. e. s. cō s. t. i. t. u. t. o. e. s. q. b. u. s. d. ā. q. s. i. c. a. s. t. r. e. s. i. a. d. d. i. d. e. r. t. p. e. c. u. l. i. a. z. q. z. q. b. u. s. d. ā. p. m. i. s. s. ū. e. r. a. t. e. t. i. n. p. r. a. t. e. d. e. g. e. r. i. b. z. t. e. s. t. a. r. i. Q. d. n. r. a. p. s. t. o. l. a. t. i. e. x. t. e. d. e. s. p. m. i. s. i. t. o. i. b. z. i. h. i. s. t. i. m. o. p. e. c. u. l. i. s. t. e. s. t. a. r. i. s. z. q. d. e. i. u. r. e. cōi. C. p. s. t. o. i. s. t. e. n. o. r. e. p. e. r. s. p. e. c. t. o. l. i. c. e. n. t. i. a. e. s. t. n. i. b. i. l. e. o. r. ū

testando finian tur vt bic. z. s. e. s. illis aut. Acc. f. Hoc illis. scz militibus vt reli qua priuilegia. s. d. numero testū habeant in testa do. z. sic nō refer tur ad pri. s. ac. t. Post missio nē. honesta. si nito tpe militie. vel causariam. si ante tempus ex necessitate ces sit. Si aut igno miniosa est mis sio desinit statiz valer vt. ff. e. tes. eorum. z. C. e. l. ex test. s. si mi les d. capitali cri mie dānat' fue rit. siquidem de cōi. vt homicidio et simili nō pote rit amodo testa ri. vt. ff. de vete. suc. l. j. si. Si ac militari vt qz ali enauit arma. vel similia. q. n. u. m. e. r. a. n. t. ff. de re. m. i. l. i. j. et. iij. et idēz etiā d. fide rupta n. pōt testari. vt. ff. e. l. ex militari. als poterit. in ca strensibus tm si ei hoc in finia p. missuz fuerit. als nō. vt. ff. de in iu. s. to rap. te. si q. s. ex b. d. ato. s. sed et si quis capite. z. de le. i. l. si q. s. i. prin. s. miles. v. Valere. q. z. d. dicio retro trahi tur. vt. ff. d. picu lo z. p. mo. rei. v. l. i. necessario. s. j. et qui po. in pig. ba. l. vel z. facit. ff. e. q. d. dicit. z. l. qd p. s. t. i. t. u. s. Ac. r. Resignauit. i. sigilla aperuit. et remouit. y. Adiecit. vt. ff. de iure co. l. cō

ficiuntur. s. si miles. z. Et noua. nō. qd ab initio nō. valet ex post facto tm cō a. Beni' q. valet. videt. q. resignauit postea. valet. sicut. vel dic sicut nūc de nouo facere pōt. sic nō. rescidit et h. h. dic noua voluntate. s. tacita. aliud in pagāo. vt. j. qui mo. test. infir. s. alio. b. Reges. s. digestoz. vt. ff. d. col. bōz. l. j. s. nec castre. c. Constitutiones. vt. C. de assesso. l. velut. C. de aduo. di. uer. i. u. l. fori. et alie plures. d. Quibusdā. vt. p. s. u. l. i. b. z. et p. s. e. c. t. i. s. l. e. g. i. o. n. ū. et p. r. e. s. i. d. i. b. z. p. u. i. n. c. i. a. z. q. u. i. s. u. n. t. s. i. l. i. j. s. a. v. t. C. de inoffi. testa. l. fi. e. Cōstitutio. C. de inoffi. test. l. fi. Accur. f. Tmno. s. castrensi et quasi. nā in aduēticio nō pōt. li cet habeat p. r. i. e. t. a. t. e. v. t. C. de bo. que. li. l. fi. s. filij fami lias. Ac. g. Cōi. nisi sit miles in castris. vt. s. e. in prin. Itē tale testamentū nō impugnat' p. querelā inoff. vt. C. b. Quib' nō ē p. m. i. s. s. ū. f. a. c. e. r. e. t. e. s. t. m. C. inof. test. l. fi. i. On tū. videbat' quēz seruante. i. u. p. r. a. d. i. c. a. t. a. p. o. se testari. sed p. r. i. ū. ē. i. n. x. i. i. j. c. a. s. i. b. z. q. i. n. t. i. i. s. t. o. p.

parte dicuntur et hoc est quod dicitur non tamen et notari. j. e. j. ff.

K Statim. i. in primis. vel statim. l. eo ipso. **M** Permiserint. sed causa mortis filius donare potest. pfe pferente. vt. ff. d. do. ca. mor. l. ta is in fi. et reddi rō di ueritatē. qz testm ex libero nō alieno arbitrio dō pcedere vt. ff. d. heredi. in fi. illa institutio. Accur. floren.

L Nihilomāg idest nō id magl babz em in sehe gatiā sicut ni bilomā affirmā tūā. Accur. ff. m. **H**is. scz ca strense vel quasi castren. pec. ha bentibus. vt. s. ti. Pri. S. j.

L Constitutio nibus. extrava gantibus. **O** Quod quidem ius. sczq possunt testari in castren sibus.

P Traiani. qz dicta nō hēmus q **S**ubscripō ne. cui? verba nō habemus.

R Eteranis. l. filia. de quibus bic loquitur.

T Itaqz supsti tio? nā liber de functi militis et frēs ptem exclu debāt vt. l. cōia de suc. l. si. bodie soli libi vt i autē. d. her. ab intest. veni. S. si qz de iunct. col. ir.

T Iure cōi. nō hereditario. sed tāqz occupari pe culiū pfectiūz vel aduenticiūz vt. ff. de castren. pec. l. n. bodie vi det cōi iure be reditario. vt i au ren. d. her. ab in test. S. si qz de functus. col. ir.

V Comune. sic s. p. quas p. nob ac. S. j. **I**ure. l. anti quo. vt. s. p. qual pfo. no. acquirē S. j.

P Peculia. vi deliz aduēticia z pfect. nam ca strē. vel quasi et iure veteri nō acquirēbant pfi. vt. ff. d. col. bo. l. j. S. nec ca strense. Acc. 3

M nostris. z aliene z nre sunt vt. l. d. bo. ma. z ti. de bo. que li. p. totum. Accursius.

D Decefferit. idē de seruo testante. sed fideicō. sic relictiū valet si durat volūtas. vt. ff. de le. iij. l. j. S. j.

P Preterea ipuberes. s. ex quo tetigerūt d' vltio die. xiiij. vel. xij. anni satis ē. fauore testi. vt. ff. e. l. qua etate. idēz in vsucapionibus. vt. ff. de vsuca. l. in vsucapionibz. secus in pscriptōibus odiosis. vt. ff. d. act. z ob. l. in oibus. Itē se? vbi est fauor ei? q vult progare. vt in d'ctibz a mīoze faci vt. ff. d. mīno. l. iij. S. mīnoze.

Judiciū. i. discretio. vt. ff. d. iudi. cū p'oz. S. nō autem. qnqz ponit p snia. vt rei iudicate standū ē. vt. l. d. re iud. l. j. qnqz p n. spantia cāe tricennij. vt. l. d. iudi. pperandum qnqz p actione. vt iudi. fami. berc. vel cōmuni di. vt. j. de offi. iudi. S. si familie. et. S. si. Accursius.

que ad prefatū ius pertinent ignorare.

Quibz nō ē pmissū facē testm.

N On tñ oibz lz facē te stm. statim. n. hi q alie no iuri subiecti sūt. te sti faciēdi ius nō hnt. a dō q dēz vt quīs pēres eis pmisserint nihilomāgis iur testari pnt. **E**xceptis his qz emiaim? z p'cipue militibz. q i p'rate p entū sūt. qbz d' eo qd i cast'is acq'sierit. pmissū ē ex p'stōibz pncipū testm facē. **Q**d q dēz ius ab initio tm militantibz datū ē. tā ex auctoritate diui augusti q nerue: necnō opti mi ipator' traian'. postea vō subsc'ptio ne diui adriani etiā dimissis militibz. i. veteranis cō cessū ē. Itaqz si quid fecerit d' castreli peculio testz p'iebit hoc ad eū quē h'rdē reliq'rūt **S**i vero intestati recesserint nllis libeū v' fr'ibz supstribz. ad pētes eoz iur cōi p'iebit. **E**t h' itelligē possum? id qd i castri acq'sierit miles q i p'rate p'ris ē. neqz ipm p'ez adimere posse. neqz p'ris c'rditoze sid' v' d'ere v' alr i q'et ar. n. p're mor tuo cū fr'ibz cōe' eē h' scz p'pū ei? eē id qd i castri acq'sierit: q'q' iur' ciuili oibz q i p'rate pen tū sūt peculia' p'ni bōis pen tū p'putēt. ac si vnoz peculia i boi d'noz nūerāt **E**xcept' vicz h'is q ex sacri p'stōibz z p'cipue n'ris p'p diuerlas cās nā cōgrū tur. **P**ret' hos igit q castre se pecul iū vel qsi catre se hnt. si

Furiosi. hac eadē rōne idem in mētecepto bicā. vt. ff. d. ver. ob. a ticio. in fi. **T**estati. vt. l. e. furiosū. Accu. **I**ll'egotiū. vt vsuca. inchoatā. vt. ff. de vsuca. iusto. S. euz v' possessionē quesita. vt. ff. de acqui. poss. si is q' aio. sic. ff. de pecu. l. q'z tuberonis. in p'nci.

Prodigus. p'dig' est q neqz finē neqz modū bz in expen sis vt. l. decur. fur l. j. Accursius

Interdicta. si di cas a iudice planū est. si aut a lege. vt qz in crie legis iul. maie. p'misit. m lto mīnus testat. s. et tūc prius factū rū pitur. vt. l. ad leg. iul. maie. l. si. ac. k **R**atū est. quid si fiat interdictō cū tñ nō sit p'dig'. R. fore non valet in terdictio. ar. ff. de tu. et cu. da. ab bis. l. seie. Sed strariū vey. c. cū sit facta d' ius litigatoris tñ. nō p'ra ius legis. vt. ff. que sen. siue appe. re. l. j. in prin. et. S. j. et. l. qn. p' uo. nō est ne. l. j. **I**ntē furdus. nō semp. sed qnqz p'nt fm distictōem se quente. **E**t i qz d' eo sur do. sic. j. d' iuncti. ff. S. mutum. **E**t eruditū. l. in moribus. **A**mittunt. et maxime impij ad uocati. Accur. **C**onstitutio. l. qui test. facere pos. discretis. **C**ertis. vt mu tus z furdus casu. vel mutus tm siue natura siue casu. si scribere nouit. si nā scribat testm si aut per aliū scri bere velit. ipetret h' a p'ncipe. vt. ff. e. si mutus. Item si furdus tm casu est vel etiaz natura. te stetur si vult si pōt loqui articulate. vt l. e. discretis. si at natura est furdus et mutus. nō pōt. nī si sit miles. vt. s. ti. j. S. quimimmo.

Sed si quis. sic. s. e. S. preterea.

Lec? vtrog? lumie. secus si vno. tm. vt. l. d' ex cu. tu. l. ff. t **O**bservatōem. l. vt corā. vij. testibus z tabellione v' alio loco ei? si nō inueniāt tabellio dilucide volūtatē suā d'clarz. z in hereditatibz. z legatis z oia in scriptura referant. vt. l. e. hac. p'ultissima. v **P**atris mei. sic. s. de doñ. S. e. z aliō.

Eius q apd hostes. l. vt capt' vel obses. vt. ff. e. obsides. **V**aleat. qz serui sunt. vel quasi vt. s. de iure p. S. serui. z. ff. de li. ho. ep. bi. l. ij. **F**uerat. ante captiuitatem.

Postliminiū. qd fingit eū semp in ciuitate fuisse. vt. s. q. mo. ius pa. po. sol. S. si ab hostibus. nō aut lex cor. z qd dicit l. d' capti. l. captū. impropē ponit lex cor. p iure postliminiū

Et lege cornelia. que fingit eū pambula hora captiuita tis mortuū. z sic libez. vt. ff. e. l. aliud si nulla esset fictio vt le ge cornelia. in seruo pene facto. vt. j. quibus mo. test. in fi. S. nō tñ. **A**ltimo notandū. xij. esse psonas z plures q testari n

pnt filiuffa. Itēz
huus. vt. ff. de in pri.
et. ff. de filiis. Itēz
impubes. Itēz furi
ofus. Itēz meteca
peus. Itēz pdigus.
Itēz mutus. Itēz
furd. Itēz cec. vt.
Je. ff. ptera. z. ff. de
furofi. z. ff. de pdi
gul. z. ff. de furdul.
z. ff. cecus. Itēz pā
natus ad morte na
turalē vl' civilē. vt.
ff. de l. eius. qui. ff. j.
vlt. in fine. Itēz
obles. vt. ff. de obfi
des. Itēz de crimie
famolo dānat. vt.
ff. de is cui. ff. de l.
cū lege. Itēz d' sta
tu suo dubitātes.
vt. ff. de statu. z. l.
qui in dñi. Itēz mo
nachus. vt. in autē.
de monac. ff. illu d.
col. j. sed hodie fm
quoda corrigū. vt.
in autē. d' san. epif.
ff. si q' mulier. Itēz
is cui iter d' bōis a
lege vt. l. d' bō. et
ma. l. manicheos. z.
ad. l. iul. maief. l. vl.
De ex bere. libe.

b On tñ. licz
supradicta
obfuarō. ff.
de tes. or. fo.
Iēnis fit. non tñ. zc.
Tel sic. d' ea obf
uatione q' e' circa fi
dē. i. pbatōz satis
dictū ē. nūc de ea q'
ē circa pietatē dicē
dū ē. z. ea obfua
tio q' circa fidē ē. fa
tis diligēs fit. non
tamen. zc.
c Supra. l. i. n. ti. d'
resta. or. di.
d Filiū. et militē
vt. ff. de li. z. postu. fi
liuffa.

e Prate. sec' in
emācipato iure civili. fz idē i r e ptozio. vt. j. e. ff. de emācipatof.
f Præterierit. ff. nec iſtituēdo nec exheredatō. vt. j. d' her. que
abintef. ff. eadē ff. Adeo quidē. ff. inutiliter teſtabif.
b Mō. ff. d' iniuſto rup. teſ. filio. ff. de. Sol. ubi fili' viuit. ff.
i Mō pſtiterit. aliud ſi pſtitit. nō. vl' bic iur' ſtr' to. ubi eq.
licet poſtea rūpat. z. itēz mozt. vt. i poſtumo. vt. ff. d' iniuſ.
rup. te. poſtbum' in pñ. z. j. e. ff. poſtbumi. ubi qd' zc.
k S' nō ita. nō. ex vna pte poſt filioſ tñ. ex alia filiaſ z om
nes ex māculis vel feminis descendentes
l Infirmabat. ff. j. e. ff. sed feminini. So. vt. ibi.
m Doztōz. ff. dimidiā ei' qd' abintefatō bicuri eēt. vt. l.
d' li. p. maximū vitū. ff. illo cū z centū iur' vl' ibi cū. n. p' ta. zc.
n Sed nec. hec ē ſecūda differētia inter p'dictas pſonas.
o Ceteros. ff. h' mō. vñū d' filiūz meis exheredo. vl' vno iſtitu
to. poſt ſic dico. reliqz exheredo. nam nemo exheredo videt.
vt. ff. d' li. z. poſtu. l. i. ff. ſec' erit in iſtis. nā bñ valz. vt. bic d' f.
p Exiſtet. itēz alaz moiz. vt. oēs liberi ſint exherdati. z. ſi ſit
vñ' tñ. vt. ff. d' li. z. poſtu. l. i. in pñ. Itēz ſi dixerit alia vba
q' cūqz. dūmō certa. vt. ff. de cer. pe. l. certū. z. ff. d' iniuſ. rup. teſ.
poſtumi. ff. noiatiū. z. ff. d' li. z. poſtu. l. j. z. ii. S' ſec' ſi dicat
filiū meū iſtituo. ceteros liberos exheredo. vl' ſeū extraneuz
iſtituo. liberos autē exheredo. et hic nō dicit oēs. vt. nō d' dicat
pñ. glo. nā dico: exheredo filiū inter ceteros. qz mixtio ſit
cū ceteris in remotioribus gradib' oſtitutis. vñ nō valz cū
debeant exheredari noiatiū. vt. hic d' d' c' f. Accurſus.

q Inſtitui. iſta iſtituēdo ex pñi m' ſimonia natiūri z ex

quis redierit. S' qd' dñi civi
tate fuerat fecit. ſine redierit.
vz iur' poſtliminiū ſiue illic de
ceſſerit. valz ex lege cornelia.

De exheredatione liberor.

A On tñ vt oio valeat
teſtm' ſuffic' hec obſer
uatō quā ſup' expoſui
m'. ff. q' filiū' p' tate hēt cura
re dz vt eū h'rdē utituat. vl' ex
h'rdē eū noiati faciat. alio qñ
ſi eū ſilērio p' terierit. iutitr te
ſtabif. adō' qdē. vt. ſi viuo p' re
fili' mortu' ſit. nēo' h'rs ex eo
teſtō exiſtē poſſit. qz. ſ. ab ini
tio nō p' ſtiterit' teſtm'. S' nō
ita d' filiab' alijs p' virilē ſe
rū deſcēdētib' libis vtriuſqz
ſex' antiq' tati fuerat obſuatu
ſz ſi nō fuerat ſepri h'ides ſep
rene. vl' exherdati exherdateue
teſtm' qdē nō iſfirmabat. ius at
accreſcēdi eis ad certā portio
nē' p' ſtabat. S' nec' noiati z
as p' oas exheredere parētib'
neceſſe erat. ſz licebat iter cete
ros' h' facē. Moiatī at' qz exhe
redari videt ſiue ita exherdet:
tici' fili' me' exhis eſto. ſiue
ita fili' me' exh'rs eſto. nā adie
cto vpo noiē. ſ. ſi ali' fili' nō exi
ſtet'. Poſtumi d' liberi l' h' r
des iſtitui' dñt vl' exherdari.
Et i eo par oim' p' d' itō ē. q' z i
filio poſtumo z i q'libz ex ce
teris libis. ſiue femini ſex' ſi
ue māculini p' terito valz qdē
teſtm'. ſz p' ea agnatōe poſthu
mi: ſiue poſtume rūpit' z ea
rōe totū iſfirmat. Itōz ſi mu

li' ex qua poſtbum' aut po
ſtbiā ſperabat abortū' fecit
nihil ipediūto ē ſepri h'rditō
ad h'rditatē ad eū dā. S'z femi
nini qdē ſex' p' ſone' noiati vel
int' ceteros exherdari ſolebant
dū tñ ſi iter' ceteros exherdarē
tur aliqd' eis legaret ne vide
rent' p' terite eē p' obliuionez.
Ad ſculos vo poſtbiōs. i. fili
os z viceps placuit nō aſr re
cte exherdari. niſi noiati exher
dent'. h. ſ. mō: q' cūqz mibi fili'
genit' fuerit. e. h'rs eſto. Po
ſtbumoz' aut locū' ſit' z hi q'
i ſui h'rdis' locū' ſuccedēdo q'
ſi aſcēdo' ſiunt parētib' ſui
h'rdel. vt. ecce ſi qz filiū' z ex eo
n. potē neptēue in p' tate ha
beat: qz fili' gradu p' cedit. is
ſolus iura ſui h'rdis hēt q'uis
nepos qz z neptis ex eo i eadē
p' tate ſint. S'z ſi fili' a' viuo
eo moriat. aut q'libet alia rō
ne exeat d' p' tate ei' icipit ne
poſ neptisue i e' locū' ſuccede
re. z eodē mō iura ſuoz h'rdū
q' ſi agnatione nāciſcunt'. Ne
g' eo mō rūpat' ei' teſtm'. ſicut
ipſum filiū' vl' h'rdēz iſtituere
vl' noiatiū exheredere dz teſta
toz ne nō iure faciat teſtm'. ita
z nepotē neptēue ex filio ne
ceſſe ē ei vl' h'rdē iſtituē vl' ex
heredere. ne forte eo viuo' filio
mortuo ſuccedēdo i locū' eius
nepos neptisue q' ſi agnatōne
rūpat' teſtm'. Itōz' lege iulia
vellaia puilū' eſt. in qua ſim'
exheredatōis modus ad ſimi

futuro iſtituti vi
dent. vt. ff. d' li. z
poſt. l. placz. z. l.
idqz. Quid in ex
beredatōne po
ſtbumoz. et oēs
ſiue bi q' ſit i vte
ro tñ an alij qui
ſunt natiūri ex
pñi m' ſimōio vl'
futuro intelligat'
exherdati. n. cū
maſculi deant no
minati exherdari
vt. j. e. ff. maſcu
los.

In eo. ff. qd' ſe
quitur. qd' z in fi
lio. zc.
r Dium. ff. po
ſtbiōz ex ſe na
ſcituror' et ex fi
lijs ſuis licz i az
natis nō ſit par
pdi. vt. ff. de. ff. ſed
non ita.

Maſculini.
ſiue maſculi ſiue
femine. Accur.
f Agnatōne. i.
natiūritate. ff. j.
q. mo. te. ſir. ff. j.
t' Rūpit'. ſi ve
ro exherdabat. de
inofficioſo age
bat. vt. j. d' inof.
teſt. ff. poſtbumē
hodie vero exher
dari ſi pñt. vt. l.
d' inof. teſt. l. ſi qz
ff. legis.

Infirmat' hic
adde qd' ē in. ff. d'
teſt. m. l. ſi filiū.
v Abortū. q' ē
p' nō nato. vt. ff.
d' ver. ſi. l. q' mozt
tū. z. l. d' poſt b
bere. l. j. Accur.
t' Derſoe. l. po
ſtbumē. nā iā na
tiſſimis nō erat
neceſſe legari vt
l. d' li. p. l. mari
mū. in fi. z. ff. eo.

ſz ſi nō fuerat. Accur. y Inter ceteros. hodie p' oſtōz
oēs noiati vt. j. e. ff. nra. ſz nouiſſio iur' nō cū nō ſint iſtati
vt. in autē. vt. cū d' ap. co. ff. aliud. col. vii.
z Poſtbiōz. ff. de iniuſt. rup. teſt. poſtbumoz.
a Locc. nō tamē vcri poſtbumi ſūt. vt. j. e. ff. boc in fi.
b Heredis. j. de bere. qua. et dif. ff. ſui.
c Agnoſcēdo. i. ſub' vl' poſtea naſcēdo. ſicut poſtbum'
ver' nō ei. naſcūt. cū nat' ſit. vt. ff. d' adop. ff. j. vel dic ag
noſcēdo. i. incipiēdo eſſe agnati. q' ad effectū ſuccedēdo
d Parētib'. ff. maſculis. nā teſtm' ſcie nō rūpit' p' legem
vell. vt. ff. d' li. z. poſt. gall'. ff. nūc d' lege. ubi. nā z ſi ita vba
ſūt. zc. ſed p' q' relā irritat. vt. l. d' inof. te. l. iij. z. j. e. ff. m'.
e Neceſſe. cauſatiue. ſ. ne rūpat' teſtm' vt ſequit'. nō p' cā
ſe. vt. l. de adop. l. penul. ff. que in filio.
f Anno. ſec' ſi poſt. vt. ff. d' iniuſt. rup. teſt. ſi qz filio. z in ff
diſſert a vero poſtbumo. Itēz diſſert ab aſcēdētib'. vt. ff. d'
inof. teſt. pater filiū. Accur. ff. o. ff. d' qz. velleia. nomē
ē cuiuſdā noue leg'. ſz ius galli aq' l' ātūq' ē. z loq' de ve
ro poſtbiō. vt. ſtati d' ca. vt. ff. d' li. z. poſtu. l. gall'. ff. ſi qz
b Sil. in ver' poſtbiōis tal' erat mod'. vt. filiū. Accur.
ſi me mortuo naſcēt mibi fili'. j. r. mēſes. vt. ff. d' li. z. po
ſtu. gall'. j. rñ. ff. j. et. ij. z. iij. iij. ſic ergo z h' p' legē. vell.
ſi ſu' h'rs eē deſierit ſe viuo. vt. ff. de li. et poſtu. gall'. ff. vi
dendū. z in hoc bz locū. l. velle. ſic eſt pita' av inſtitato
vt. j. de bere. que ab inſteſt. ff. cum autem.
i Emācipatof. iur' civili. ff. d' ber. q' ab itef. ff. emācipati

k Neceſſe eſt nā nīlominuſ tenet teſtamentū aliud...
eo qui eſt in p̄tate. vt. ſ. e. in prin.

l H̄des. ſupple. qz deſiderat eſſe h̄des ſui. alſ non eēt
bona. rō. cū filij neceſſe h̄nt p̄reſ inſtituere. ſz nō ſunt p̄reſ
ſui h̄des ad filios. filij aut̄ emācipat̄ p̄ ea. di. deſinit ag-
natus eēt. r̄ remanet cognat̄. q̄ nō p̄gnofcīt a iure civili.
vt. j. d̄bere. q̄ ab
intel. d̄. ſ. emāci
pati. r̄. ſ. d̄ le. ag.
tu. ſ. fi. r̄. d̄ bo.
poſ. ſed cū patro
no. ſ. j.

m Femini. ſz i
ſuis eēt d̄ria in-
ter maſculos. et
feminas iure ci-
uili. vt. ſ. eo. ſ. j.
Accur. floren.
n Er̄d̄ari. ſ.
rite alſ et̄ er̄d̄-
dato. dat̄ p̄ tab.
vt. ſ. d̄ bo. poſ.
p̄ ta. l. ſi putauit
ſ. nō quis. ſ. rez
ctiā inſtituq̄ dat̄
p̄ ta. ſi alij p̄mit-
tat̄ eis edictū. vt.
ſ. de p̄ ta. l. in. ſ.
plane. r̄. ſ. d̄ leg.
p̄. p̄etabonoz
poſ. p̄ ta. l. ſi duo
o Adoptiui. ba-
bēt q̄ ad adopti-
uū patrē. Accu.
p̄ Inſtituēdi.
ab adoptio p̄re.
q̄ Civili. qd̄. ſ.
iur̄ civile. ſ. adop-
tionis. q̄ vocant̄
ſui adoptiui ad
h̄ditatē. alio iu-
re civili. ſ. p̄ emā-
cipatōem ſubla-
tū eſt qd̄ eſſe pōt
vt. ſ. de leg. ag.
tu. ſ. fi.

r Attinet. qd̄
vocat̄ emācipa-
tos. vt. ſ. pri. ſ.
et̄ rō. qz deſinit
eēt filij. ſz natura
les nō p̄nt deſine-
re cēſij p̄ emā-
cipatōez. vt. j. d̄
bere. q̄ ab intel.
ſ. m̄p̄r̄.
t Extraneoz.
vt. ſ. d̄ p̄ ta. l. j. ſ.
ſui iuris.
t Adoptio pa-
tre. ſ. de p̄ ta. emācipat̄. ſ. pe. i. ſi. v. Szbec. ſ. ſupra-
dicta. a. prin. ti. vſqz ad. ſ. emācipatos. Accur. floren.
r Uetulaſ. i. media iuris p̄udēcia. vt ſtatim ſequitur.
y Introducēbat. ſ. d̄ram ſer̄. et gradus r̄ modi er̄d̄da-
tionis. vt. ſ. e. ſ. j. z. ſ. poſtū. r̄. ſ. ſz femini. nō aut̄ dicit
d̄ his que poſtea vſqz mō dicta ſūt a. ſ. illo emācipatos.
z Conſō. l. d̄ li. p̄. vſer̄d̄. l. maximū vitij. Accur.
a In hoc. alſ eſt m̄lte d̄re ſūt. vt. ſ. d̄ ſta. bo. in multis.
b Interelle. in autē. q̄. mo. na. eſt. ſui. ſ. nō aut̄. col. vj.
c Quia. p̄ma rō. Ac. d̄ Officō. i. ſi off̄. vna em̄ in-
diger̄ altera ad p̄creatōem ſobolis. et̄ bec̄ e p̄ma ratio.
e Antiqua. argumētā ex iure antiquo. ſic ſupra q̄ ma.
nō poſ. ſ. penul. et̄ bec̄ e ſecunda rō. Accur.
f Quidē. ſ. d̄ando filie. bo. poſ. p̄ ta. in totū. licet nō poſ-
ſit dicere nullū. vt. ſ. vt. l. de li. p̄. l. maximū. ibi et̄ ſi p̄-
ritis. r̄. et̄ bec̄ eſt tertia rō. Accur. ſus.
g Simplex. ad d̄ram antiq̄ diſtictōis. vt. ſ. e. ſ. j. Accu.
b Per vir̄. e. qd̄ d̄ deſcēditib̄ p̄ feminū ſer̄. R. ad-
mittunt̄ ſz cū d̄ minutione tertiae p̄tis. vt. j. d̄bere. q̄ ab i-
teſt. ſ. diu. r̄. l. d̄ colla. l. illā. Accur. floren.
i Deant. quo ad cōmōdū. diuerſo tñ iure. nā ſu p̄terit̄

litudinē poſthūoz d̄mōſtraſt
Emācipatos libōs iur̄ civili
neqz h̄des iſtituē. n̄z er̄d̄dar̄
ncec̄ e. q̄ n̄ ſūt ſui h̄rōs. Sz p̄
roz oēſ tā feminū ſer̄ q̄ maſcu-
lini. ſi h̄rōs n̄ iſtituant̄. er̄d̄-
dar̄ iubz. vir̄ ſer̄ noiat̄. ſe-
minini vo int̄ cetēos. Sz ſi n̄z
h̄rōs iſtituti fuerit neqz itave
dixi er̄d̄dari. p̄mittit eis p̄-
roz p̄ tablas teſti bōz poſſeſſi-
onē Adoptiui libi q̄ diu ſer̄
i p̄tate p̄iſ adoptiui eiſdē in-
ris h̄nt e ſūt iuſtis nuptijs q̄
ſit. Itaqz h̄rōs iſtituēdi ſer̄
h̄rōdadi ſūt. ſm ea q̄ te nat̄ali-
bus expoſuimus: Emācipati
vo a p̄re adoptio. n̄z iur̄ civi-
li n̄z eo iure qd̄ ad edictū p̄ro-
ris attinz. int̄ libōs p̄nūerāt:
Qua rōe accidit. vt ex diuſo
qd̄ ad nālē pentē attiet̄ q̄ diu
qd̄ e ſint i adoptia ſailia. et̄
neoz nūo hēant̄. vt eos n̄z h̄r-
des iſtituē. n̄z er̄d̄dar̄ n̄cē ſit
Cū vo emancipati fuerit ab
adoptio p̄re t̄c̄icipiūt̄ ea cā
eē. in q̄ futū eēt. ſi a nālī p̄re
emācipati fuiſſet. Sz bec̄ q̄
d̄vetuſtaſ introducebat̄ Mo-
ſtra vo p̄ſto in maſculos r̄ ſei-
nas i h̄ iur̄ nīl iſtereē exiſti-
māl: qz vſqz p̄ſoa i hōim p̄re-
atōe ſiſt̄ nate officio ſūgūt. et̄
lege ātiq̄. r̄. ta. oēſ ſiſt̄ ad ſuc-
ceſſionē ab iſteſtato vocabāt̄.
qd̄ r̄ p̄roz poſtea ſecuti eēt vi-

r dicit nullū. r̄ p̄ ta. habet. ſi nō vult dicere nullū qm̄ p̄terit̄
eſt. ſed emācipat̄ tantū bz p̄ ta. vt. l. d̄ li. p̄. marimū. ſ. ſa-
cimū itaqz. r̄. r̄. ſ. d̄ li. r̄ poſtu. is q̄. Si aut̄ er̄beredent̄ h̄nt
querelā omnes. vt. ſ. d̄ p̄ ta. l. nō putauit. ſ. nō quēuis. r̄ de
k Poſtea. q̄ er̄beredari nō p̄nt. vt di inoſſi. teſt. l. p̄pi-
rimus. ſ. eodē. ſ. poſtūmū. l. Conſōne. l. d̄ adop. l. cū
in adoptiuis. et̄ re-
citatur. ſ. d̄ adop.
ſ. ſed bodie.
m Occupat̄ qd̄
ſi nō eſt in expedi-
tōe. R̄. ius cōmū-
ne obrinet. vt. ſ. de
teſta. mili. ſ. illis.
n Ignorās. ſi em̄
ignorāt. nō valz te-
ſtamentū. vt. l. de
teſt. mi. l. ſicut certi
iur̄ e. niſi ſuit eiſ
an̄im̄ vt ſi ſiſtū h̄r-
eſſet er̄beres. vt. ſ.
de teſta. mili. q̄ iu-
re mili.

dent̄. r̄ iō ſimplex ac ſiſe ius.
r̄ i filijs r̄ i filiabr̄ r̄ i cetēis de-
ſcēdētib̄ p̄ v. r̄ ſer̄ p̄ſois.
n ſolū iā nat̄. ſz et̄ poſtūis i-
trodurit. vt omēſ ſiue ſui: ſiue
emācipati ſint vſ h̄rōs iſtituā-
tur vſ noiat̄ er̄d̄dar̄. r̄ eūdez
hēant̄ effectū circa teſtā p̄ntū
ſuoz iſfirmāda. r̄ h̄ditatē au-
ferendā. quē filij ſi vſ emāci-
pati h̄nt ſiue iā naci ſt̄. ſiue ad
huc i vtero p̄ſtituti p̄ ea nati
ſunt Circa adoptiōs at̄ filioſ
certā iduri diuſiōz q̄ n̄ra cō-
ſōne quā ſup adoptiōs tulim̄
p̄riet̄. Sz ſi i expeditōe occu-
pat̄ miles teſtā faciāt̄ libe-
ros ſuos iā natos p̄ poſthūoſ
noiat̄ nō er̄d̄dar̄ eēt ſz ſi et̄
p̄terierit. n̄ ignorās an hēat li-
beros. ſi l̄tū eēt p̄ er̄d̄dar̄ de
noiat̄ ſcā valere p̄ſōib̄ p̄n-
cipū cautū ē. Ad̄ vſ an̄ ma-
tern̄ n̄cē nō hēt liberos ſuos
aut h̄des iſtituē aut er̄d̄dar̄
ſz p̄nt eos ſi l̄tū omittē. nā ſi
l̄tū m̄ris aut̄ auī m̄ri r̄ ce-
teroz p̄ m̄rez aſcēdētū tātū
ſcā quātū er̄d̄dar̄ p̄riſ. n̄z ei
m̄ri filiū ſiſtāne. n̄z auo m̄no
nepotē neptēne ex filia ſi eaz
eūne h̄rōe n̄ iſtituat̄. er̄d̄dar̄
n̄cē e: ſiue d̄ iur̄ civili q̄ram̄
ſiue d̄ edcō p̄roz q̄ p̄roz p̄reit̄
libis p̄ tablas bōz poſſeſſiōz
p̄mittit. Sz aliō eis admickz
ſeruat̄. quod paulo poſt: Glo-
bis maſteſtum fiet.

o Facta. iōqz q̄re-
la inoſſi. teſt. agere
ſed hoc cū miles ē
paterfamī. nā tunc
nō p̄t h̄re locuz ca-
ſtreſe pec. ſi em̄ eēt
ſiſtūſa. nō hēret lo-
cum q̄rela. vt. l. d̄
inoſſi. teſt. l. ſi. ſ. fi.
Accur. ſus.
p Mater. eadez
itelligo. in ſiſtūo l̄
beroz ad maternā
lineā.
q De iure civili.
qz nō bz eos i p̄ta-
te. vt. j. d̄bere. q̄. et̄
diſ. ſ. ceteri.
r Edicto. q̄ emā-
cipati vocāt̄. vt. ſ.
e. ſ. emācipatos. qz
eos nō pōt emāci-
pare. vſ p̄ra. ta. lo-
cū nō habet. vt h̄c.
r̄. ſ. d̄ p̄ ta. illud. ſ.
ad teſtāmēta.
ſ Eis. ſz deſcēdē-
tib̄ p̄ lineā ſemi-
nā. dat̄ tñ r̄ alijs
et̄ his marie. vt. l.
de inoſſi. teſt. l. filiaz.
t Paulo. vt. j. de
inoſſi. teſt. p̄ to. Ac.
v Deberedibul.
inſtituēdis. i. q̄ p̄nt
inſtitui. vt. j. e. vſqz
ad. ſ. ſi p̄les r̄. ſ. fi.

Itē r̄ q̄liter d̄eant iſtitui. vt. j. e. ſ. ſi p̄les. vſqz ad. ſ. fi. Acc.
Eredes iſtituere. q. d. vnoſ int̄ i boiſ ſuis facere.
nā h̄rō. i. d̄ns. vt. j. d̄bere. q̄. r̄ diſ. ſ. fi. Itē iō d̄xi
intus. qz ita ſubirat̄ h̄rōs i d̄niū rex deſicti. ac ſi ea-
de p̄ſoa eēt. vt i autē. d̄ inſiur̄. a mo. ſ. j. col. v. r̄. ſ.
p̄ ex cā. ma. l. cū miles. Ac. y Permiſſū. ſ. a iure.
z Proprios. ſ. ſeruos. Alienos. ſic. ſ. e. nō minus.
a Conſōe. vt. l. d̄ neceſ. ſer. ber. iſt. l. qd̄a. Cos. ſ. p̄rios
a Per inuatoz. q. d. nō idurim̄ h̄ d̄ nouo. ſz ap̄ ſuos
antiqz boi d̄e d̄iterat̄. attilicū. vt ſubicit. Sz p̄. ſ. et̄ qd̄
ca. ma. nō poſ. ſ. id̄ iuris. ibi. noua b̄n̄itatis. r̄. So. ipſe
iuſtinian̄ nō iuenit. ſz rōem reddidit. cū nō ē veriſſe. r̄. vt ibi
De l̄t̄er. attilicio placuit. r̄ paulo. ſed in legis neceſſitatez
nō d̄d̄ur̄ eſt. ſicut r̄. ſ. d̄ teſtis. ſ. ſz neqz h̄rō. Iuſtinian̄ vo
i leḡ neceſſitate idurit. vt ex ip̄a inſtōe r̄ lib̄ eē videat̄. Item
nūq̄d̄ corrigi. qd̄ alſ d̄r. ſ. q̄ pure iſtituē r̄ ſub p̄ditōe lib̄.
qz expectat̄ p̄ditōis eūc̄ vt. ſ. e. l. hu. ſ. j. r̄. l. q̄ties. ſ. ſi. r̄. l.
q̄ filio. ſ. j. R̄. non. qz iſtud locū bz qd̄ h̄r̄. qm̄ libertas nec
data nec retardata fuit. at̄ ibi expreſſe fuit retardata. Acc.
b Proprietatē. vt iſte lib̄ r̄ h̄rō n̄cū ſit. vt. ſ. e. j. r̄. ſz tñ vſul
fructuari. q̄ d̄ vt̄ eſt ac ſi eēt h̄r̄ q̄ h̄uc. vt. l. d̄ mu. d̄ ma. l.

j. s. si at p[ro]prietari[us].
Constitue. s. greca
qua no habemus.
Cuius. s. p[ro]p[ri]etatis
Verba hec sunt.
scz que sequuntur.
d. Maculatus. i.
accusatus. na als est
in lsa accusatu vbi
d verbo ad verbu
sunt ista q bic dicitur.
vt. ff. e. bis ver
bis. s. interdū. filis
exposito d[icitur] in libro
sapie de ioseph. ma
culauerit me ipi.
Et alibi i diuina scri
ptura. medaces on
dit qui maculaue
runt eum. i. accusa
uerunt eum.
e. Manumissus.
scz videri vt postea
subicit. 7 dic māu
missum simplr no
institutu 7 ex bo ci
fert qd sequitur. q
nec cu instōne fieri
pōt liber vt subicit
quare sequitur. 7c.
f. Postulata. i. ac
cusata ex eodē ad
ulterio cū seruo p
prio pmissio. p quo
grauiter pūit vter
q. vt. l. de muli. q
ser. p[ro]p[ri]etatis. l. j. i
p[ri]m. Quid si cū ex
traneo pmissit adul
teriu. R. nec tunc
māumittit vsqz ad
l. dies. vt. l. d ad
ul. l. iij. Itē quid si
adulterium pmissit
no tñ accusat ad huc. R. bene pōt māumittere. sed in cri
lele maiestatis est spēale. vt post pmissum tale crimē no pos
sit māumittere vel testari. vt. l. ad. l. iul. ma. l. si. z. ff. d don.
l. post ptractum. et. l. donationes. s. fi.
g. Habeat. qz si valeret institutio valeret et libertas. vt. s.
e. j. R. z. s. q. ma. no pos. s. j. Et ita no. ar. qd vbi aliqd pbi
betur fieri directo. s. l. r p obliquū pbi bet. sic. ff. d. p[ro]p[ri]etatis. i. n. i. n. i.
que sub p[ro]p[ri]etatis. s. si quis. Itē ar. q. castato p[ri]ncipali casta
tur quicquid sequitur ex eo. vt. l. de leg. et con. l. no dubiuz.
h. Alienus seru[us]. testator. et iō no pōt eū cū libertate insti
tuere. vt. ff. e. si alienū. in p[ri]m. S. dicit ad hūc. s. ff. d. bo. au.
tu. pos. l. in veditōe. S. certe quo ad alia ē loco dñi. no quo
ad hoc vt possit fieri liber. S. cū als māumissus a fructu
ario simplr sine instōne erit tanqz liber qd iū duratur. erat
vsufruct[us]. vt. l. cōia d ma. l. j. s. si aut fructuar[us]. nunqd et
hic erit tanqz liber. lz vere liber no sit. R. no. qz. ex morte te
statoris p[ri]ncipaliter futur[us] quasi liber. si valere. qd agere.
vt. j. d. h[er]e. qua. 7 d[icitur] in p[ri]m. Itē et tūc erat vsufruct[us] p[ro]p[ri]etatis.
dus. vt. s. d. vsufr[uctu]. s. finit. vñ etiā si esset q[ui] liber donec du
raret vsufr[uctu]. qz nihil duraret post mortē testat[is]. nihil valz
tal[is] instō. vt sit liber. sed suo dño hereditatē h[er]it. vt. j. e. s.
alienus. S. qd si erat vsufruct[us] repetit[us] in p[ro]p[ri]etate p[ri]m[ar]i h[er]e
dis v[er]o v[er]o. qd pōt. vt. ff. q. mo. vsufruc. amit. l. repeti.
in p[ri]m. R. tūc erit q[ui] liber toto illo tpe. vt in dicta. l. cōia.
de ma. l. j. s. sin autē fructuar[us].
i. Cā. i. s. v[er]o eiusdē dñi. io. vt. ff. si ex nor. cā. aza. l. j. s. j.
k. Liber. nisi aliqua lex ipediat libertatē. vt. ff. e. l. si no lex.
vel p[ro]p[ri]etatis. vt. ff. e. l. quoties. s. fi. vel quia ex lege puenit ad li
bertatē. vt. ff. e. l. testō. s. m. io. Itē sit liber a semetipso. nisi in
stitue[re] fuerit ita. cū quis mibi heres erit. s. h[er]e. liber 7 heres
esto. nā tunc a coherede accipit libertatē. vt. ff. d. acq. h[er]e. l.
ex p[re]. Itē 7 ignozas sit heres et lib[er]. vt. ff. si cer. pe. l. ei. q. ac.
l. Atrūqz. i. hereditatē et libertatē. nā vt liber sit. et heres
necessari[us]. hec duo p[ro]p[ri]etatis d[icitur] ex testō dñi. vt. j. d. h[er]e. q. 7 d[icitur]. s. j.
m. Quod si alienatus. neqz liber. directa em libertas in ser
uo alieno no pōt h[er]e locū. sed institutio pōt h[er]e effectū. vt h[er]e
sed aliud in legatis. que adimunt h[er]e bo cipo qd alienant seruū

De heredi[us] instituendis.
Fides instituer p[ro]p[ri]etatis
sū ē tā liberos hoies
q suos. 7 tā p[ro]p[ri]os q a
lienos p[ro]p[ri]os at oli qdem
fm pluriū snias nō als q cū li
bertate recte instituer licebat.
hodie vō et sū lib[er]ate ex n[ost]ra
p[ro]p[ri]etatis h[er]edes eos instituer p[ro]p[ri]etatis
sū ē. Qd n[on] n[on]atōez iduyi
mul: s. qm eq[ue] erat. 7 attilio
placuisse paul[us] suis libris q[ui]
tā ad ma[sc]urū sabinuz q ad
plancū scripsit f[er]t p[ro]p[ri]etatis
aut fu[er]it et is intelligit. i. q nuda
p[ro]p[ri]etatis testoz h[er]e. alio vsu
fructū h[er]e. Est at casus i q
nec cū lib[er]ate v[er]o fuus a
dñi h[er]es instituit: vt p[ro]p[ri]etatis di
uoz seueri 7 antōmi cauet.
Vba hec sunt. Seruū adu[er]sio
maculatu nō iure testō māu
missus an sniaz ab ea muliere
videri q rea fuerat eiusdē cr[is]
postulata rōis ē. Quare seq
cur. t in eundē a dñi collata
h[er]edis institutio. nulli[us] momē
ti h[er]etur. Alien[us] seru[us] etiā
is intelligit. in quo vsufr[uctu]. te
stator h[er]e. Seru[us] aut a dño
suo heres instituit si qdē in ea
dē cā māserit. fit ex testō lib[er]

heresqz ei necessari[us]. Si vō a
vivo testatore māumiss[us] fuit
suo arbitrio adire h[er]editatē p[ro]p[ri]etatis
qz no sit heres necessari[us]. cuz
vtrūqz ex dñi testō non p[ro]p[ri]etatis
Qz si alienat[us] fuerit. iussu no
ui dñi adire h[er]editatē d[icitur]. et ea
rōne p[ro]p[ri]etatis dñi sit h[er]es. nā ipse a
lienas[us] neqz liber neqz h[er]es eē
p[ro]p[ri]etatis. et si cū lib[er]tate h[er]es insti
tut[us] fuerit. testat[us] em a lib[er]tatis
donatōe vid[etur] dñs q euz
alienauit. Alien[us] q[ui] fu[er]it h[er]es
instituit. si i ea dē cā durauit
iussu dñi et adire h[er]editatē
d[icitur]. Si vō alienat[us] fuit ab eo
aut vivo testōre aut p[ro]p[ri]etatis mor
te et ante q[ui] deat. d[icitur] iussu no
ui dñi adire. Et si māumiss[us]
est vivo testōre v[er]o mortuo. an
q[ui] deat suo arbitrio adire p[ro]p[ri]etatis
hereditatē. Seruus aut ali
enus post dñi mortē recte h[er]es
instituit. quia 7 cū h[er]editari[us]
seruis est testi factio nō d[icitur]. n.
adita h[er]editas p[ro]p[ri]etatis vice susti
net nō heredis futuri sed testat[us]
cti cum etiaz eius qui in v[er]o
ro est seru[us] recte heres insti
tuit. Seru[us] aut pluriū cū q
bus testi factio ē 7 ab extraneo
instituit h[er]es. vnicuiqz dñoz

vt. ff. d adimen.
le. l. suo cū liber
tate. et ē rō qz in
legato spectatur
dies q cedit an sit
manumissus. vt
ff. q[ui] di. leg. ce. si
post. s. si cū. Ac
cursius floren.
n. Alienauit. s.
alicui habet[ur] fa
ctionē testi. t. ff.
e. seruū mē. i. fi.
j. R. 7 hoc nisi re
dina[re] tūc em re
uiviscit libertas
vt. ff. d māu. tes.
l. verū. et. ff. e. q[ui]
enf. s. fi. z. l. si nō
let. et. l. antep[er]
multima.
o. Alienus. qui
sic institui pōt. cū
liber erit p[ri]us si
vt. ff. d condi. in
stitu. seru[us]. z. l. qz
p[ro]p[ri]etatis. p[ro]p[ri]etatis
dente aditionez.
vt. ff. de acq. her.
l. si quis mibi bo
na. s. iussus. z. ita
dño qritur. als si
seru[us] nolit adire
qd pōt esse etiā
dño iubente. nō
querit. vt. l. e. l.
cū p[ro]p[ri]etatis.
q. Post mortē
et. etiā p[ro]p[ri]etatis
eius. ante q[ui] tam
adiret. vt. ff. d ac
qui. h[er]e. antist[us]
s. j.
r. Dñi. hoc est
in hereditate vt illi acquirat qui tpe aditōis ē dñs vel sibi
si liber est tūc. sed in legato spectat dies cessionis vt si tpe
mortis legatis sit meus. lz alienē tñ mibi debet legatum.
vt. ff. quando dies le. ce. l. si post. s. ij.
s. Arbitrio. sic. e. s. si vero. a vivo. Accursius.
t. Seruus. mortē verba legis sunt omia. et fm hoc pla
num est. vel testatoris. qz sic dicat. instituo suū heredem
post mortē dñi. 7 p[ro]p[ri]etatis hec lectio scda. ff. e. q[ui] filio. j. R.
nec obstat q videatur in diem hec instō. vt. j. e. s. h[er]es qz
incertus est dies mortis. vt. ff. d p[ro]p[ri]etatis. et demō. l. j. vnde. va
let vt. ff. e. l. in tempus. in p[ri]m.
v. Factio. s. passiuē actiō. vt. j. d. h[er]e. q. 7 d[icitur]. s. testi. et
iussio h[er]edis spectat si mō cū defuncto fuit. lz cū h[er]e in insti
tuto nō sit testi factio. vt. ff. e. si fuus hereditarius.
x. Non dñi. bñ dico suū h[er]editariū posse institui qz nō est
nulli[us] s. h[er]e. s. h[er]editatis q vice defuncti obtinet. Accu.
y. Defuncti. 7 ē forte rō. qz defunct[us] ē cert[us] q[ui] fuerit lz nō
sic de h[er]e. qz 7 si cert[us] sit instituit. poterit ee qd nō adeat
hereditatē. qz p[ro]p[ri]etatis defistere multis d causis. vt. j. q. mo. tes.
infir. s. posteriore. 7 facit ad hūc. s. j. de stipu. ser. in p[ri]m.
et. ff. de acqui. re. do. l. in eo. in. fi. et. l. se. Accur.
z. Recte. cū p[ro]p[ri]etatis sit bñd[us] quo ad p[ro]p[ri]etatis. vt. ff. d sta.
bo. l. q[ui] in v[er]o. et. ff. e. l. ei. Quibus. s. dominis.
a. Ab extraneo. si vō ab altero ex dñis sit instituit. acq[ui]rit
ceter[is] socijs. h[er]editas qd dicit vt. ff. p. so. l. ver. s. si fno cōi.
b. Iussu. dicit q sufficit vna iussio. lz sint plures dñi. vt. ff.
de acqui. h[er]e. l. seru[us] duoz. et. l. in acquirendis.
c. Infinitū. qd q[ui] si instituo oēs hoies q[ui]qz sūt i mūdo.
videtur nullum esse. cum effectum habere non po[ss]it. pu
to tamen valere. vt hic. sed tñ nō poterit p[ro]p[ri]etatis aditōe
p[ro]p[ri]etatis nima difficultatē vel impossibilitatē.
d. Uelit. cū sua volūtas sit lex. vt i autē. d nup. s. dispo
nat. col. iij. Ac. e. h[er]editas pluriū. iō dicit pluriū. qz
q[ui]qz in plures. vt. j. e. s. si plures. q[ui]qz in pauciores diui
f. Quae. s. vncie sūt collecte. dicitur. vt. j. e. s. nō. autē.
g. Appellatione. i. significatione. s. Partes. j. posite.
in q[ui]tate differentes. vel dic melius be partes salicet

vincie. xij. vlad ptes redacte. e. n. ad supiora faciēda relato
i Sescuns. i. vincia z dimidia. vt. ff. de inof. tes. papi. 3.
qm̄ quarta. Sed quare nō posuit nomē qd̄ vincia significa
ret. Rñ. qz̄ plura sūt negocia q̄ vocabula. vt. ff. d. p̄. ver. l.
nam natura. Et nō. q̄ primū. et scdm̄ et. iij. et. iij. nomē in
terptationē sumit ex eo q̄ quōtā d̄signat hereditatis por
tionē. sescūs. n.
dicif̄ quasi semi
vincia. z vincia. z
est terciā sra eius
f. nō. x. sextās qz̄
se. z pte signifi
cat. i. duas vici
as. quadrās. qz̄
quartā z ita tres
vincias. signifi
cat. triēs qz̄ tciā
ptem. z ita q̄tū
vincias signifi
cat. Sequentia
vo noia et bimo
logiaz bnt̄ ex eo
qd̄ certū nūme
rū vinciaz signi
ficat. d̄ em̄ qui
cuns nō qz̄ q̄tā
ptē bnt̄. qz̄ q̄tū
qz̄ denotat vici
as. semis. q̄ a sex.
et sic de singulis
p̄ ordine. Item
nō q̄ nō oēs vin
cie. q̄ significat̄
per ista noia p̄ti
nent̄ i. asse. licet
hoc inui videat̄.
sic. n. cōtētz as.
lxviii. vincias et
dimidias. id̄ aut̄
ponit has ptes.
qz̄ q̄libz̄ p̄t̄ i. asse
ptineri. hac rōe
z bō d̄ r̄sibilis.
z actio legis a
q̄li. p̄cat̄ d̄. vt. j.
ad. l. aquilia. §.
bis verbis. Itē
notā ista tria no
mina. as. pond̄.
libra. idē signifi
cāt Itē q̄nqz̄ as
ponit̄ p̄ obolo.
vñ illd̄. Mōne duo passeres asse veniūt. Tñ versus. As
obolus pōdus as ē possessio tota. i. b̄ditas. vt. hic. Sz̄ z
pōdus large. d̄ om̄e qd̄ est in statera positū pōderat. sed
b̄ stricte accipit̄ p̄ pōdere. vij. vinciaz. vñ dipōdiū q̄si du
plex. i. diū. i. xiiij. vinciaz. vt. j. e. §. si ples. z facit ad b̄c.
§. ff. e. l. seruū meū. §. si. Accursius florentinus.
k Sextans. i. due vincie. Quadrās. i. tres vincie. Accur.
l Triē. i. q̄tuor vincie. Quicūs. i. v. Semis. i. x. vincie.
m Sēpūs. i. vij. Bes. i. octo. Dodrans. i. ix.
n Dextans. i. x. Deuns. i. xj. As. idest duodecim
o Mō aut̄. tot. nā i totū p̄sumit̄ instituisse defūct̄ cū aliū
n̄ instituit̄ vt. h. z. ff. e. l. inēdū. §. j. idē qz̄ p̄sumit̄ i milite. vt. l.
de test. mili. l. iij. §. q̄ nisi qd̄ h̄ seq̄t̄ n̄ ad h̄ sup̄ p̄t. r̄sū. §.
ad h̄ qd̄ seq̄t̄ refer̄. l. neqz. n. zc. h̄ si fec̄ miles test̄ z̄i castre
sib̄ pōt̄ decedere itestat̄ in pagaiis. vt. l. de test. mili. l. ij.
p Decedere. imo vt̄ q̄ sic. vt. ff. de inof. tes. l. nā z si p̄ti
bus. §. si. q̄ ē. §. h̄ ē vey ab initio. h̄ ex postf̄cō pōt. vt. l.
de inof. tes. l. cū duobz̄. Et nō. h̄ n̄ idē iur̄ eē i pte q̄ ad pte.
qd̄ ē i toto q̄ ad totū. sic. ff. fami. ber. l. i. h̄ iudicio. ar. §. ff.
de pac. l. iur. gen. §. adeo z. §. se. z facit ad b̄c. §. ff. de reg.
iur. l. in testamētis.
q Miles. naz miles bene pōt̄ p pte tes. decedere. p pte
intest. vt. l. de tes. mi. l. ij. Accursius floren.
r Quantascūqz̄. i. quotcūqz̄. z facit. ff. e. l. interduz. §. p̄
fa. et legibus se. vsqz̄ ad. l. ex facto. Accursius.
s Si ples. distributio. i. assignatio p̄tū. qm̄ pte velit te
stator quemlibet habere.
t Ex equis. p̄ibus. facit. ff. e. l. quotiens. §. heredes.
v Heres sit. eadē ē rō i dipōdio. vt. ff. e. l. fabin̄ z. j. e. §. z

si ples. Itē ē h̄ vey si testōr n̄ ignoret. vt. ff. e. l. loco. §. j. q̄ ē d̄
x Dimidias. alit̄. n. si asse expleto scripsit ex reliq̄ pte b̄s
esto tūc. n. cū nihil reliquū sit ex illa pte b̄s institut̄ ē. vt. ff.
e. l. itē fabin̄ qd̄. §. si asse.
y Vocant̄. l. illi q̄ erant instituti in tota hereditate p̄tibus
expressis. z Oēs. qui erat vel erant instituti sine p̄tibus

ti ff. oēs i eadē pte pcurrēt. Si
Vo tot̄ as pplet̄ sit i dimidiā
partē vocat̄. z i. vñ illi om̄s
in alterā dimidiā. Nec̄ interest
pm̄us an medī an nouissim̄
sine pte b̄s script̄ sit. ea. n. ps
data itellr̄ q̄ vacat. Videā
mus si ps aliq̄ vacz̄. nec tñ q̄s
q̄ sine pte sit b̄s institut̄ qd̄
iur̄ sit. veluti si tres ex quart̄
p̄tibus b̄des script̄ sit. Et pstat
vacatē pte singlis tacite phe
reditaria pte accedē. z p̄n hē
ri. ac si ex tcijs p̄tibus septi eēt
Et ex diuerso. si ples b̄des in
portōibz̄ sint tacite singul̄ d̄ere
scē. v̄bigra. vt si q̄tuor ex tcijs
p̄tibus b̄des script̄ sit. p̄n hē an
tur. ac si vnus q̄s ex q̄t̄ p̄t.
sept̄ b̄s fuisse. Et si ples vn
cie q̄. vij. distribute sūt. il q̄ sine
pte institut̄ ē qd̄ dipōdio deest
hēbit. Idēqz̄ erit. si dipōdī ex
plet̄ sit. Que oēs ptes ad asse
postea reuocant̄. quū sint plu
riū vinciaz. h̄s z pure z s̄b cō
ditōe institui pōt. ex certo tpe
aut ad certū tps n̄ pōt. veluti
p̄ q̄nquēniū q̄ moriar vel ex
klis illis l̄ vsz̄ ad klas illas b̄s
esto. d̄iqz̄ diez adiectum pro

certe zilla ē p̄cordantia. si recte ibi fiat cōputatio vinciaz. Sz̄
magis vt̄ d̄. l. de lega. l. cū qd̄. vbi dicit̄ n̄ fieri trāsitiū ad dipō
diū vt̄ epondiū. s̄ tātū vt̄ adimi p̄mo. quātū p̄ferē scdo. Sz̄
distingue. aut voluit testōr excedere asse vt̄ dipōdiū qd̄ po
test. vt. §. e. §. n̄ at. z ita h̄ intellr̄. aut noluit. z tūc heat locū.
l. tria. Itē z tūc q̄n dubiuz ē. s̄l̄ locū beat. l. cū qd̄. q̄ estotra.
Alij dicūt hanc corrigi per illam. Accursius.
e Reuocat̄. b̄ditas. n. n̄ id̄ auget̄ q̄ i ples dimidat̄ vincias.
sicut z libz̄. z p̄ solidū l̄ aliu nūez dimidat̄. z id̄ q̄tā pte q̄s d̄z
b̄re in dipōdio. totā pōt̄ pte b̄re de asse. vt. h̄ z. ff. e. l. vincijs.
f Heres z pure. ex certo. s̄ in diē certū q̄s pōt̄ institui b̄s.
puta cū ip̄e potuerit capere ex testō. l. cū ip̄e moriet̄. l. cū titi
moriet̄. vt. ff. e. l. i tps z. l. q̄ filio. j. Rñ. z. ff. de li. z post. filī a
p̄te. j. Rñ. z. l. extraneū. Miles at̄ etiā extraneū pōt̄ ex
certo tpe vt̄ i certū tps institueret. vt. ff. de mi. te. l. miles. z facit
ad b̄c. §. ff. e. l. b̄ditas. ar. tñ ē. ff. de re. iur. act̄. §. ibi nō ē de
hoc actu. l. factionis tes. vñ inēptā d̄i est vt̄ magis valeat q̄
peat. vt. ff. de rebz̄ du. l. quotiens. Accur.
g Impossibil. tribz̄ mōis pōt̄ dici p̄ditio ip̄osibil. l. de nā
vt̄ si celū digito tetigeris b̄s esto. vt. j. de iur. stip. §. si ip̄os
sibilis. Itē de iur. vt̄ si p̄z ab hostibz̄ n̄ redimeris vt̄ s̄l̄. nā h̄
facere nos n̄ posse p̄sumit̄ ius. vt. ff. d̄ d̄dit. isti. l. p̄ditōes z. l.
filī. z ibi duabz̄ h̄t̄ locū iste. §. ip̄osibil. Itē de facto. vt̄ si
mōtē aureū d̄deris b̄s esto. z h̄ cā nō valet institutō vt̄ liber
tas. cū. nec aim̄ dādi fuerit iuris p̄suptōe. vt. ff. d̄ statu. l. l. cū
b̄s. §. j. Itē ē qd̄ dā q̄ta ip̄osibilitas p̄ p̄p̄tate. q̄ vitiat.
vt. ff. d̄ p̄dit. isti. si titi. q̄ lex ē buic d̄. h̄ certe h̄ ip̄osibilitate
nā ē d̄icit. vt. j. de iur. stip. §. si ip̄osibil. Sz̄ certe idē d̄ i p̄mis
duabus q̄ viciet̄ in f̄o. vt. j. de leg. §. si. q̄ ē. sed solue vt̄ ibi.
Item facit. ff. d̄ le. j. si mibi. §. j. et. ff. de condi. insti. l. j.

q Nec interest. h̄
referē n̄ ad primū
casuz. s̄ ad supiorē
l. q̄n ps vacat. idēz
tñ i fo. s̄ n̄ h̄rē lo
cū rō q̄ reddat̄. ea
n. zc. vt̄ d̄ic quo ad
p̄t. z statim cū sic
sit institutō. itelligit̄
ps vacare. et facit
ad boc. ff. e. l. quo
loco. j. Rñ.
b Videamus. vt.
ff. e. l. inēdūz. §. p̄af
fa. vsqz̄ i si. legis. ac.
c Et si ples. dipō
dio. d̄ at̄ dipōdiū
pōd̄ siue b̄ditas
i. xiiij. vincias diuē
fa. itē pōd̄ d̄z ea q̄
in. xij. diuidit̄. z tri
pōdiū qd̄ in. xxxvj.
z q̄ dipōdiū qd̄ in
xlviij. z sic de singul̄
d̄ Idēqz̄ erit. i.
qd̄ d̄it̄ si q̄s exple
to asse fuit institut̄
b̄s. i. dimidias vo
cat̄ vt̄ h̄ expleto asse
in vacatē pte voca
tur. vt. §. e. §. p̄tibz̄
at̄. l. trāscedētē i va
catē vsqz̄ ad dipōr
diū. vt. §. p̄. Rñ.
idē ē et si dipōdiū
sit expletū. Sed §.
ff. e. l. itē qd̄ fabin̄. §.
si. l. vbi dicit̄ exple
to dipōdio institutū
n̄ habere pte vacā
tē vsqz̄ ad tripōdiū
Sz̄ certe imo dicit̄
q̄ sic. si recte illa sra
itelligat̄ z ita con
cordat. Itē vt̄ §. ff.
e. l. ex vincijs. vj. §. z

b Scripta, sed cur secus in ptractibus ubi vidat ptractuz
impossibilitas, vt. j. d. iuri. stip. s. si impos. z. ff. de act. z. ob. l. n.
solu. Rñ. hoc est fauore vltime voluntatis. Accur.

i Si plures parentū, sicut pātina, vt bec si. r. dederis, vel
mixta vt si ineris romā, vt. ff. e. l. seru. s. puto generaliter.
si aut casualis z tūc
sufficit primā exi-
stere, vt. ff. de pō. i.
si. l. si plures insti-
tutiones.

k Sepatiz. i. sub-
distinguitur pūctō
ne, idē in legato ser-
uatur, qd bic in in-
stitutione dī. Sz si
in diuersis pūctō
stamētū serant, no
iustime debz obtē-
perari, sz in liberta-
te directa cui libet
obtemperari suffi-
cit, vt. ff. de pō. i. et
de mō. sub diuersis
in fideicommissaria.
nouissime, vt. de cō-
di. z. de mō. p fidei-
comis. z. l. qd tradi-
tum. fm. i. o. et facit
ad hūc. s. ff. d. ver.
ob. si ita quis stipu-
lectur.

l Hij quos filios
vel etiā suos, vel
quēcūqz aliu vt. l. e.
e. l. extraneū.

m Peregrinos,
puta qz visitant li-
mia sancti petri vt
iacobi, aliud si esset
peregrin. i. de por-
tatus. tunc n. insti-
tūi nō pōt, vt. l. e.
l. j. que ē huic ptra.
z. ff. e. l. sz si pōtō

ne. s. solem. Itē sunt z alij q nō pōt institui beredes vt hīc
cōmōdū ex testō quos notauit. j. de le. s. legari.

n De vulgari substōe, dictū est supra d. instōibz primis
vt. s. c. t. j. nūc d. secundis que substōes dicūt siue pzo gradu
vel alio frant, vt. j. e. in prin. et qz vulgaris ē magis cōis qz z
a quolibet z cui libet fieri pōt, et iō. d. ea pmittit.

o Test aut. in testō. In alia aut voluntate p i testō.
vt in codicill. vel aliqua alia nō fit, s. bmoī substō.
vt directo valeat, sicut nec institō fieri pōt, vt. j. de
codicill. s. pe. et. l. de codic. l. bereditate. fit tñ i co-

dicillis ex certa scia, vt p fideicō. saltē directo substituit p hēc
verba substituo admittat. vt. ff. ad trebell. l. scenola. rndet.
nisi testator putaret facere testm z facere codicillos nō testi-
nasset. sz possēt. nā tunc substituit in bis nec directo nec p
deicō. admittēt vt. ff. de nup. z. codicill. l. j. z. facit. ff. e. l. p. Ac.

p Bradus, ad similitudinē, ei graduū sic dñr. q faciūt scilas,
sic et dī gradus p sanguinitatis, vt. ff. de gradibz. i. iuriscōsul
o Inquantū. i. i. quot. Substituere. s. p. tus. s. grad.
r Nouissimo. i. vltio. sic. s. d. suspec. tu. s. nouissime. Sz nū
qd in alio nisi in vltio fieri pōt. Rñ. n. cū. n. ipse vū oio ē hīs
pellat vt bic subijcēt et. j. d. hered. qua. et dif. s. j. p. z alij q
eēt ei substitut nō admitti, vt. l. e. l. post aditā. Vel p saltē.

s Et plures. in pluriū. s. substitui pōt. Inuicē. sic. j. t. j. s. sub-
stituit. Sunt. s. pōt substitui. Accursius.

v Disparibz. puta vnū in. vj. vncias. aliū. in. iij. aliū. in. ij.
instituti ponas. nā si nō adeat institutus in. vj. vncias. iij.
accrescunt habenti. iij. et due hñti duas. vt. bic. z. ff. e. l. in te-
stamēto. z. l. sed si plures. et. l. e. l. j.

y Sed si instituto. casus ē. titius z seius. instituti sūt bere-
des et ticio seius substitut. z seio sūt substitut. Adenius.
primo ticius secūdo seius repudiavit. admittit autē meū in
ptem veriusqz beredis. vt. bic. z. ff. e. l. si ticius. et. l. coheredi i
prin. s. heredi. s. seio. Ac. Suo. s. ticio. Accursius.

z Alius. s. meuius. Accursius.
a Distinctione. s. ordinis pupillaris. vel vulgaris substōis
q. d. nō distinguūt si fuerit pu. vt vul. substitutō. z que fuerit p
mo facta vel institutio vel substitutio. et idē in vulgari. Sz

supuacuo hñi plz. z pinde esse
a csi pure hñs institutō eēt. Im
possibilit pōtō i restōibz z lega-
tis necnō i si acōmissis z li-
bertatibz p nō scripta hētur

Si plēs pōtōes i instōibz
ascripte sūt. si qd pūctū. vtpu-
ta si illud z illud factū fuerit
oibz parentū ē. si sepāt velu-
ti si illō aut illō factū erit. cui
libet pditioni obtpare satis ē

Di qz nūqz testō vidit. hñs
istitui pōt. veluti si frīs filios
pegrinatos. ignorās q eēt
hñs istituerit. ignorātia em
testāris iurilē instōez nō facit

De vulgari substitutione.

Test aut. qsi testō suo
plēs gradū heredū fa-
cere vtputa. si ille hñs
nō erit. ille hñs esto. z dāiceps
in qrtū velit testō substituire
Et nouissimo loco in subsidi-
um vt seruū necessariū hñdez
istitue pōt Et plēs i vni locū
pōt substitui. vt vñ i pluriū.

hanc reprobant quidā qz hñs esse dīdo. vt pūmo. pūm-
cū alis. et postea substitutio fiat. vt. ff. de vul. et pu. substi.
l. ij. s. prius. Sed certe ille. s. prius corrigīt p sequē. s. vt
qz in fine dicte legis. Sed ego hoc reprobo. qz nō est hoc
buius littere intentio. sed bec quia sic fuit de facto q non

vt singuli singlis. vt inuicē ipi
q hñdes instituti sunt Et si ex
disparibz pūctō hñdes scrip-
tos inuicē substituerit. z nullaz
mētōez i substōe habuerit pri-
um. eas vñ i substōe ptes redit

se. qz i istōe expōit z ita diu
pōt rescripsit. Sz si instituto
hñdī et coheredi suo substitu-
to dato ali substitutō fuerit di-
uus seuer z antonin sine di-
stictōe rescripsit ad vtrāqz
ptē substitutū admitti. Si

fnū alienū q ptesa. arbitra-
tus hñdē scripserit z si hñs nō
eēt meuiū ei substituerit. isqz
fnū iussu dñi aditāt hñditatē
meui substitutō i pte admit-
rit. Illa em vba si hñs nō erit
i eo qdē quē aliēo iuri subie-
ctū eēt testō scit sic accipiūt

si nō ipē hñs erit. nō aliū hñdē
effecit. In eo vō quē ptesa.
eēt arbitū illō significāt si hēdi-
tatē sibi vñ ei iuri p ea sibi
et eēt cepit nō acqstierit. Idqz

quam adit ticius. vt. l. e. l. post aditam. et. ff. de vul. sub.
que habebat filium. j. Rñ.
b Si seruū. pstrē familias. i. liberū hominē
c Iussu. que iussu necessario oportet pcedere. vt d ac-
qui. bere. l. si quis vñbi. s. iussu.

d In partem. sed in quā. Rñ. bereditas in duas partes
diuiditur. et iterū vnus semis diuidit in duas ptes. que
sunt due quarte totius. z vnā barū pūctulaz habet domi-
nus instituti. aliam substitutus. vt. ff. de here. insti. l. si pa-
terfa. in prin. Sed de alio semisse quid erit. Rñ. quidā q
substitutus habet iuspecta opinione testantis. s. qui credi-
dit institutū liberum fuisse. et ita per consequens credit
substitutum admitti si bereditatem sibi institutus nō ac-
quisierit. vel alij cuius iuri postea subiectus foret. vt in fi-
ne huius. s. ergo si aliquid istoz duoz non contingit de-
bet habere substitutus fm opinione testantis totā be-
reditatem. sed quia non erat liber vt testator creditit de
equitate datur domino ipsius quarta bereditatis. et facit
pzo hoc illud generale opinione considerandā. vt. ff. pro
emp. l. ij. s. si quis a pupillo. et. ff. de acqui. bere. l. is q pu-
tat. Alij dicunt q domino datur. cōsiderat veritate ma-
gis q opinione. quia vere seruus eius domini factus erat
ille qui institutus fuit quod verus esse videtur. veritate
magis attenda. vnde facit et illud generale. veritatem spe-
ctandam. vt. j. de lega. si quis rem. Accursius.

e Verba. nunc mutat casum. nam supra dixit quando
aliud arbitratur testator z aliud erat. in bis autem duobz
rñsis que sequitur idem est quod arbitrat testator. Ac.
f Beres nō erit. q apponūt in substōibz vulgaribz

g Scit. et vez sit. als. n. nō dicere scire nisi sic eēt. vt. ff.
de aq. plu. ar. l. ij. s. itē labeo ait. Erat. s. liber factus.

h Aliū. i. si neqz sibi si liber fieret. vel dño suo pñti vt et
futuro querat. i Effecerit. nā tūc qñ nō ē aliqz istoz
duoz admittit substitutus.

k Arbitrat. s. testator. subaudi et verū arbitratur.
l Subiectus. puta quia. vendidit se ad p. cum pūcipan-
dum vel quia dedit se in arrogationē, qd pōt.

distinguerūt cum
ab eis quererēt
est tñ distinguer
dum a nobis. sic
et als. ff. de iude.
nō pōt i si. l. z. ff.
de postu. l. in za-
tor in si. Itē nō
dī hīc de pu. sed
de vulgari tñ. vt
patet ex serie ti-
tuli. p qd etiā re-
probat supior.
sua. s. quia in pū-
glo. fuit dictū sz
quosdā nō disti-
guitur an fuerit
pupillar. an vul-
substitutio. Di-
stingue ergo vtz
institutus adie-
rit. vel coheres.
vel ambo. vñ nul-
lus. si. n. vterqz
adiuit. substitut
repellit. si cohe-
res tñ. s. se. idē
s. quia in mei re-
pellit. itē si neu-
ter. habet locuz
qd bic dicitur. s.
q meuius habe-
at totum. si autē
ticius tñ. s. pū-
beres adeat z se-
us non in partē
repellit. salies
meuius. nam in
ptem repellitur

Acquisierit. supple in lra at in nostro casu primo. l. b. §. aliud est. et aliud arbitrat. vñ ibi in pte admittit. vt ibi diximus. et hec oia sic distinguendo seruauit pnceps quã do seruus fuis fu it institut. et alius substituit. vt hic dicit. et ff. de here. insti. l. et ita. Collige ergo talẽ distiñctõez qz cũ berede ali- que instituo. et si beres nõ erit sub stituo aut scio li berũ aut scio ser uũ. et tunc huaẽ qd in. ij. et. ij. m. huius. §. dr. aut puc. libez falso. cũ sit seruus et tũc substitutio. aut p cum volui aut nolui alium fieri berede qz hoc ex pressit et tũc hua tur mea volũtat vt. l. e. l. cũ ppo nat qẽ e huc dria aut e dubiũ no- luit vel nõ aliu fi eri berede p euz et tũc huaẽ qd i primo rñobui §. dr. si aut puto seruũ cũ sit liber bic casus indubi tabilis est: scz q erit liber beres. n. Serui. scz in stituti a Rubca de pupil. substõ- ne.

De pupillari substitutione.
Hberis suis spuberi bus q̄s i p̄tate q̄s hēt nõ solũ ita vt supradic- ti substitue p̄t. i. vt si h̄s ei nõ extiterit aliẽ ei sit h̄s. s. eo apli. vt si here. es ei extiterit et adhuc ipuberes mortui fue rint sit eis aliq̄s h̄s. Veluti si q̄s dicat hoc mō. Tia fili us me h̄s mihi esto. et si fili me h̄s mihi h̄s nõ erit: siue h̄s erit: et pri moziat q̄i sua tute lã venerit. i. añq̄ pubes fact sit. tũc sei h̄s esto. q̄ cũ siq̄ dẽ nõ extiterit h̄s fili tũc sub stituit p̄ri sit h̄s. si vo extite rit h̄s fili. et añ pubtatẽ dces serit ipi filio sit h̄s substitu tus. Mā moribz institutũ e. vt cũ ei etat filij sint i q̄ ipi sibi testm̄ facẽ nõ p̄nt. p̄ntes eis faciãt. Qua rōe excitati et p̄stõez posuim in nro codice q̄

quia alia e vulgaris. alia pupillaris. alia exēplaris. alia breui loqua. alia p̄p̄diosa. Prima. vulgaris subdiuidit. qz alia exp̄sa vt que sit verbis negatiuis. vt si beres nõ eris. titius erit beres. vt. §. pri. Alia tacita. que sit verbis affirmatiuis. vt h̄vos inuicẽ substituo. vt. ff. d. ber. insti. cũ in testõ. §. j. Itẽ

pspectũ e vt si q̄ mēte captos hēant filios vñ nepotes l̄ pne potes cūqz sex l̄ grad liceat eis: et si pubes sit ad exēplũ pu pillaris substitõis tal p̄soas substitue s̄m at reuipuerit. eã dẽ substõz ifirmari. et h̄ ad ex emplũ pupillar substitõis q̄ p̄ q̄ pupill adoleuerit ifirmat p̄git i pupillari substõe p̄m p̄fatũ modũ ordiata duo qd ammõ s̄nt testã. alre p̄ris. al re p̄ filij. tãq̄ si ipe sibi herede istituissz. aut certe vnuz testm̄ e duaz cãp. i. duaz h̄re ditatũ. Sin at q̄s ita fomido los sit. vt tieret ne fili eius pupill adhuc. ex eo qd palaz substitutũ accepit. p̄ obituz ei p̄iculo ifidiãz subijcerent vulgarẽ qdẽ substõz palã fa cere. et i pris testi p̄ribo ordiare dz illã aut substõz p̄ quã. l. et si beres extirexit pupill et intra pubertatẽ dcesserit substitut vocat separati i iferioribz p̄ribo scribere dz. eãqz p̄tem p̄prio

hec quisq̄s mihi be res erit. sit beres si lio meo. vt. ff. e. l. q̄ liberis. §. hec verba. hec vulgaris a dita bereditate ex pirat. vt. l. e. l. post adita. Scdã aut t. l. pupillaris s̄nt sub diuidit. qz alia ex p̄sa. que sit verbis affirmatiuis. vt bec. si beres eris et mo rieris in pupillari etate. titius sit h̄s vt. §. pri. Alia taci ta. l. vt si vulgaris. tñ pupillo substitut. r. quo casu taci ta substitelligit pu pillari. sic et sub pu pillari. tacita vulga ris intelligit. vt. ff. eo. l. nã h̄iuf in p̄ri. z bec adueniete pu bertate expirat. vt in si. huius. §. Ter cia. l. exēplaris id sic dr. qz ad exēplũ pupillaris e indu cta. vt h̄ dr. in mltẽ tñ differt. quia bec etiã maioribus sit. sed illã tñ impubẽ ribus. Itẽ vsqz ad certã etatẽ sit pu pillaris. l. xij. añũ. vel. xij. añ. in femia vt. j. e. masculino. vel etiã minus tps cer

tũ nõ maius. vt. ff. e. l. si ita quis substituerit. et l. in pupillari. at bec exēplaris. in incertũ. Itẽ in hac. l. exēplari certẽ quoue sũ bstituit. vt. l. e. l. h̄umanitatis. in pupillari aut quibbet p̄t substitui. Quarta aut. l. breui loqua. sit ita duobus here dibus institutis vos inuicẽ substituo. et siambo pupilli sit. nã quat uoz substões. bis verbis breuibz p̄p̄hendunt. et ap pellat lex hanc reciprocã substõem. vt. ff. e. l. nã hoc iure. §. j. Quinta. l. p̄p̄diosa sit bis verbis. aliquo instituto. qñcũqz dcesseris ticiã substituo. et siq̄ dẽ hoc fiat a milite pupillo vel nõ pupillo. valet iure directo. qñcũqz dcedat institutus vt ff. d. test. nulli. miles ita berede. §. j. nisi mater sit i medio quo casu iure fideicommissi valet. si pubes iã factus dcedat institu tus. vt. l. e. p̄cibus. Si nõ paganus siue nõ miles faciat eaz valet iure directo. si moriat. institutus i etate pupillari. si ve ro postea. tũc aut p̄ bec fit verba substituo illũ. et tũc trahit ad fideicommissaria. vt. ff. ad tre. seuola. aut p̄ bec verba. te in stituo. et si dcesseris qñcũqz. tibi illũ facio berede. et bec nõ valet. vt. ff. e. l. verbis. Que scilicet pupillaris d Adoleuerit. Itẽ s̄nt arrogatõe ipuberis. vt. ff. d. adop. ueci. Itẽ si pris nõ sunt bereditas aditã vt. ff. e. l. si p̄les. §. si ex affe. Itẽ si nascit postumus testatori. vt. ff. e. l. p̄ filium. Itẽ p̄ scõz testm̄ qd tñ valet. vt. ff. e. l. si q̄s cũ. §. si. Itẽ si te fumentũ p̄riũ r̄upãt p̄ q̄relã itotũ. aliã si p̄ p̄te. vt. ff. e. in substõne. et d̄ inof. tes. l. p̄pi. §. s̄ nec ipuber. s̄ d̄ ta. bo. poss. mora. nõ facit pupillare substõem cessare. qz ibi nõ q̄rit d̄ vi ribus testi. vt. ff. e. ex duobus. §. si. et d̄ inof. tes. filius. §. j. Itẽ p̄fatũ. vt. §. e. in p̄ri. e Duo. nota qz duo dicunt quo ad qd. qz duobus sit. nã instituit h̄s duobus. p̄ri. l. et filio Itẽ duaz h̄r ditatũ. Anũ vero dr. qz ab vno factũ. et facit ad hoc. ff. e. l. pris. et filij. et ff. d̄ p̄di. et de nõ. l. bec scriptura. et ff. de be. pos. fm ta. si ita scriptũ. §. si. et. l. vt bõz. f. Sin aut. g Subijceret. formidol. i. colof. m̄kiformit vñ. i. timid. qd ifidiãz eũ subijceret substitut. vt h̄nt e. h̄r ditat. vt fec b Substõz. l. cũ ipa istõe. nã h̄ e ordo. vt p̄rio zacharell. in stõ. secũdo vlgar substõ. tercio pupillar fiat vt. §. e. t. i. p̄ri. i Vocatur. que est pupillaris. k Scribere. vt etiã alia charta. quia et hoc fieri p̄t. vt. ff. e. l. patris. et filij.

Lino. linū appellat ipsam cordulā quē fit dē lino. vt vide-
mus fieri in lris dñi pape. in quib⁹ cordulis testi apponebā-
tur. vij. sigilla d̄ cera. Et id̄ dicit p̄prio lino. qz si alieno. vēdi
caret dñs. 7 ita ap̄ref. 7 p̄silū legis nullū est. Vel dic p̄prio
id̄est sepato ab alijs p̄ribus testamēti. Sed nōne magis in si
diabitur substituit⁹
cū tantā structio-
nē. l. ordinatōz vi-
deat 7 p̄ter se. Rñ
deo hoc ignorabit
an p̄ter se an p̄
alium facta fuerat
illa ordinatio.
m. Canere. idē ē.
7 si hoc nō caueat.
dum tñ sepatis si-
gnet. Accur.
n. Minus. q. di.
ditim⁹ q sic. caute
fieri p̄t sed si ita si
fecerit nūquid va-
let idēo min⁹. Rñ.
non idēo min⁹. 7c.
vt hic dicit.
p. Hō solū. erbe-
redatis. l. substitue
rep̄t. Accur.
q. Itaqz. eo casu.
qñ erberedato sub-
stituit.
r. Fuerit. vt quia
gratiosus erat hic
pupill⁹. sic vt ei do-
naretur vel legare-
tur.
s. Ad omne. imo
videtur q tñ eis
bonis valeat sub-
stitutio que a p̄e
puenerit ad filius
erberedatū. vt. ff. d̄
mili. tes. l. miles. §.
erberedato. que ē
huic p̄traria. Sol.
ibi miles emācipa-
to substituebat. qd̄
in alio. l. pagano si
tolerat. vt. i. c. §. extraneo. et idēo cū vnū p̄ eo induc̄. l. q
p̄t substiture emācipato. 7 aliud contra eū induc̄. l. q nō
possit substiture emācipato. nisi in his. bonis. que sibi de-
dit. vt. ar. ff. de iurciur. cum qui in prin.
t. Substitutū. q substitutus nullo legato grauari p̄t. etiaz
in ea re. que pupillo fuit relicta. vt. l. de le. cū quidā. sed ip̄e
erberedatus. sic. in re sibi relicta. vt. ff. e. l. coheredi. §. cū filie
in fi. §. Et no. hūc. §. nō posse hodie h̄relocū. nisi talis sit im-
pubes qui possit esse ingratu. vt. primus pubertati. vt no-
tatur. §. q. mo. tu. fi. §. ite si in seruitutē als nō p̄t erbereda-
ri. vt. l. de inoffi. test. si quis in suo. §. legis.
v. Institutoz. vt. §. e. in prin. vsqz ad. primū. §.
y. Erberedatoz. vt. §. pri. §.
y. Libris. et sibi. hic nota. qz et si filiū erberedat cui substi-
tuit. prius sibi deinde d̄z facere filio testm. si aut eū instituat.
tunc vel añ vel post valet instō vel substō. vt. ff. e. l. ij. §. p̄us.
et. §. sed et si quis. et. §. sed et si. et. §. fi.
z. Faciat. hoc fallit in milite q p̄t substiture pupillo. licz
nō instituat sibi aliqū heredē. vt. ff. de vul. sub. l. ij. §. q̄s.
a. Pars. sic. ff. que ad modū tes. aper. l. pe.
b. Valeat. l. a prin. cipio. vt qz filius fuit p̄terit⁹. vt. ff. e. l. si
quis eū in fil. vel als. l. non valet testamētū a prin. cū mu-
ti sint modi quibus testamētū nō valet. vt. ff. de iur. rup.
test. l. ij. idē etia si ex postfacto rūp̄at in totū. l. testamētū pa-
tris. secus si p̄ p̄e tñ. qz tūc substō remanet. vt. ff. e. in sub-
stitutione. et. ff. de inoffi. tes. l. papi. §. sed nec. Itē bec sūt ve-
ra si iure ciuili expugnet testm. alr autē si iure p̄torio. vt si
p̄tract. ta. expugnet testm. qz remanet substō. vt. ff. eo. l. ex
duobus. in fi. et. l. se. que huic. l. p̄trarie sunt. sed certe aliud ē
eū expugnat. iure ciuili vt hic. aliud cū iure p̄torio vt ibi. nā
p̄tor nō p̄t facere eē. nec desinere heredē. j. d̄ bo. pos. §. quof
autē. Itē nota hic q de alienis reb⁹ q̄s testat. vt p̄ d̄ bonis
filij. sic et als. ff. d̄ dona. inter vi. et vx. cū hic. §. si miles. et. ff.

lino' p̄riaz cera p̄signare. et
in p̄ioze pte testi cauē^m ne in
feriores table viuo filio et ad
huc ipubere apiant. Illō pa-
lā ē. nō iō n^m valere substō
nē ipuberis filij q i eisdē ta-
bulis scripta sit q̄o sibi q̄s
h̄idē instituisse. quis pupil-
lo h̄ piculosū sit. **M**o soluz^p
aut heredib⁹ institutis ipube-
rib⁹ liberis ita substiture pa-
rētes p̄nt. vt et si heredes eis
extiterit: 7 ipubertatē mor-
tui fuerit: sit eis heres is quē
ip̄i voluerint. s; et exheredatis.
Itaqz^o eō cāu si qd̄ exheredato
pupillo ex h̄ditatib⁹ legatis-
ue. aut donatōib⁹ p̄inqz arz
amicoz acq̄sitū fuerit. id^o oē
ad substitutū p̄ter. **Q**uecū
qz d̄rim⁹ d̄ substōe ipubez li-
beroz vl heredū institutoz vl
exheredatoz. eadē et te po-
sthumis intelligū^o. **L**ibe-
ris aut suis testm facere nēo
p̄t: nisi et sibi faciat. nā pu-
pillare testm p̄s^o 7 seq̄la ē pa-
terni testi. adō v^o si p̄ris testm

de iur. rup. test. si quis filio. §. sed et si q̄s filius est: 7 alius
causū qm quosdā vt. l. d̄ secundis nup. semie. §. si. sed d̄ iur-
re cōi alr est. vt. ff. de testa. l. eius q. §. i. et d̄ codicil. l. p̄fici-
untur. §. sumptus. c. Vel singulis. p̄t. n. cē q̄ q̄s ha-
beat plures filios 7 omēs impuberes. si cui libet substitue-
re vult p̄t. si au-
tē vltio loco mo-
rienti et hoc p̄t
vt hic. et. ff. e. l. vt
singulis. Et hoc
cāu vno moriēte
deseret sua por-
tio iure legitio. l.
p̄ legē. rj. ta. ad
fratres. vt hic 7
j. de le. ag. sic. §.
j. S; certe ex eo
qd̄ tñ vltio mo-
rienti substituit.
vt eos iuicē sub-
stituisse vsqz ad
vltimū. et ita iur-
e substitutōnis
magis q̄ legitio
inter eos succe-
di videt. vt. ff. de
le. ij. l. ticia seio.
§. seia. in fi. §. q̄
est huic p̄tra S;
certe ibi dicit p̄t
l. q nō alienaret
qd̄ restator eis vi-
mittebat. et ex h̄
ibi dicit iur sub-
stitutōis succede-
re. nō qz vltimo
tñ substituit. vt.
ff. de le. ij. l. is. q̄
in fi.
o. Nouissimo.
i. vltio. puta bis
verbis. qui ex li-
beris meis ipu-
bes vltim⁹ mori-
etur ei titius be-
res. esto.
e. Substitut⁹.
f. pupillariter. f. Noiatim. sic. §. d̄ exbere. li. §. noiatim.
g. Erit. subaudi sit beres filio meo.
h. Quibus. l. generalibus verbis.
i. Heredes. sci. cet patris.
k. Exiterit. l. ip̄imet heredes. nā secus si aliū querant.
vt patri vel dño. nā tales. l. pater vel dñs qui sunt bere-
des p̄ filium vel per serui. et bis verbis generalibus non
admittunt ex substōne. Idē dicas de berede heredis. vt
bec notant. ff. e. filio. et. l. qui liberos §. bec verba. z. l.
se. Accu. florē. l. Pro qua. put em dilecti testator eos
in institutione equaliter vel ineq̄liter. sic in substōne p̄su-
mitur. vt hic et. ff. e. si p̄. et. §. ti. j. §. et si ex disparo. Ac-
m. Masculo. ad. rj. annos. l. p̄pletos. nā pupilli eē de-
sinunt. vt. §. quibus mo. tu. fi. in prin. sed. j. hos annos p̄t
substitui. vt. ff. e. si ita quis. z. l. qui plures. Accur.
n. Substitutio. scz directo. si tamē aliqua verba inueni-
antur fideicommissi in testamēto. iur fideicommissi. valebit.
vt. l. de fideicom. l. si frater.
o. Commissum. qd̄ semp fecisse videtur quū dicit si filius
meus quandocunqz decesserit substituo ei vitalem. quia
verbum substituo cum sit generale verbū. et ad directaz
et ad fideicommissariam substitutionē possit trahi. ad id re-
stringetur qd̄ est rei aptius. idēst ad fideicommissariam. quia
directa nō habet locum quandocunqz decessit. et probat
hoc. l. de impu. et alus sub. l. p̄ibus. §. si vero institutio.
z. ff. de vul. sub. l. coheredi. §. cur filie. et. ff. de le. et. se. cō. l.
in ambigua. forte idē si dicat. vitalis beres esto. nā tra-
bitur ad fideicommissariam quia de hereditate restituēda ro-
gasse videtur. vt. ff. ad trebell. l. ex facto. j. Rñ. et. l. scuola.
Sed contra est vt notat. §. in distinct. onc.
p. Obliget. rogando cum per fideicommissum vt restitu-
at. Accur sius florentinus.
q. Trademus. vt. j. de fideicō. bere. per totū.

Quibus modis testamēta infirmēt. vsq; nūc qualiter firmēt testamēta. nūc qualiter infirmēt. nā nūbil est adeo firmū qd nō rūpat. vt in auten. de nup. §. nuptias. col. iij. Accursius.

Quibus modis testamēta infirmēt. vsq; nūc qualiter firmēt testamēta. nūc qualiter infirmēt. nā nūbil est adeo firmū qd nō rūpat. vt in auten. de nup. §. nuptias. col. iij. Accursius.

Quibus modis testamēta infirmēt.

Quibus modis testamēta infirmēt. vsq; nūc qualiter firmēt testamēta. nūc qualiter infirmēt. nā nūbil est adeo firmū qd nō rūpat. vt in auten. de nup. §. nuptias. col. iij. Accursius.

Quibus modis testamēta infirmēt. vsq; nūc qualiter firmēt testamēta. nūc qualiter infirmēt. nā nūbil est adeo firmū qd nō rūpat. vt in auten. de nup. §. nuptias. col. iij. Accursius.

Quibus modis testamēta infirmēt. vsq; nūc qualiter firmēt testamēta. nūc qualiter infirmēt. nā nūbil est adeo firmū qd nō rūpat. vt in auten. de nup. §. nuptias. col. iij. Accursius.

Decefferit. quare non transmittit nec olim nec bodie ad heredes. vt. l. de ca. col. §. in nouissimo.

Sed et si qd. iste. §. e. lex. ff. ad trebel. et incipit si qd. pōre

Quibus modis testamēta infirmēt. vsq; nūc qualiter firmēt testamēta. nūc qualiter infirmēt. nā nūbil est adeo firmū qd nō rūpat. vt in auten. de nup. §. nuptias. col. iij. Accursius.

Quibus modis testamēta infirmēt. vsq; nūc qualiter firmēt testamēta. nūc qualiter infirmēt. nā nūbil est adeo firmū qd nō rūpat. vt in auten. de nup. §. nuptias. col. iij. Accursius.

Quibus modis testamēta infirmēt. vsq; nūc qualiter firmēt testamēta. nūc qualiter infirmēt. nā nūbil est adeo firmū qd nō rūpat. vt in auten. de nup. §. nuptias. col. iij. Accursius.

Quibus modis testamēta infirmēt. vsq; nūc qualiter firmēt testamēta. nūc qualiter infirmēt. nā nūbil est adeo firmū qd nō rūpat. vt in auten. de nup. §. nuptias. col. iij. Accursius.

F Non tñ. signata sunt. et postea testator capite mittit. **R**omanus. vt qñ maximā vel mediā ca. di. pass^o fuerit. **P**otestatis. vt in minima. **F**uerit. et aliquo iudicio voluntate primā retineat. vt. ff. d. secundis ta. l. qui ex liberis. §. testamento.

Libere. imo et facto seruo testato re. vt qz capiat ab hostibus et ibi seruus moriat. nā valet testm. vt. §. qui. nō est permi. fa. tes. §. si. que est huic cōtraria. sed illud est ppter fidem legis. vt ibi. et. ff. de vul. sub. l. lex come lia.

Tabulas. nota qd de iure ciuili nō admittit. cū sit irritum testamentum. sed p̄tio. quo in spectro nō potuit firmari qd erat factū. cū circa talia ius p̄tio nō habeat. vt. §. d. pos. §. quos a iur. in Ex eo. solo. bene dicit solo quia si plus interueniat. licet nō sit p̄fectū. sed cū dūz tñ qñqz rumpit primū. vt in si. bñ. §. dicimus. **N**oluit. f. dicit. do hec verba. nolo testamentū qd feci valere.

Perfecte. imo qñqz et si sint imperfecte sed rumpit p̄mo factas. vt. l. d. testa. sancim^o que d̄tra. sed ibi tam ex cursu d̄ceni q̄ mutatione voluntatis illud euenit. nō sola mutatione. Item contra. ff. de test. m. l. ei^o militis. §. militis. sed ibi primū erat minus solēne iure cōi inspecto. vnde facile potuit rumpi. Item p̄tra. ff. d. iniur. rup. tes. l. n. sed ibi secūdu l. nō sit p̄fectū iure cōi. est tñ p̄fectū iur. militari. vnde rumpit primū. Item p̄tra. l. de testa. l. bac p̄sul. §. si quis autem. sed ibi in secdo fuerūt instituti qui et als ab in testato successuri erant. vnde facile rumpit primū testamentum in quo extranei sunt instituti. et facilius admittunt venientes ab intest. vt. ar. ff. de vul. et pu. fust. l. si filius. Item p̄tra. l. de testamentis. l. nam. et ad idē p̄tra. ff. i. ta. tes. nullē ex. l. j. §. si beres. sed in illis legibus plus fecerat testator. vt rumpit primū qz incidit. quod magis est q̄ si aliud testamentum facere voluisset. vt. ar. ff. de bis. que in tes. dele. l. ij. Item p̄tra. ff. de acqui. her. l. claudi. sed ibi nō valet primū. nō qz ruptū sit a secdo. sed qz beres institutus in primo non adiuuit ex eo hereditatem. vnde non valet testamentum. qd heredem nō habet. vt. ff. de bis que in tes. dele. l. p̄tie. nec potuit eam transmittere suo heredi adēndas. vt. l. d. ca. tol. §. in nouissimo. Item p̄tra. l. de bis quibus vt indig. l. hereditas. sed ibi dixit talia verba qd beres erat indignus. vel si milia. que plus faciunt q̄ si simpliciter diceret nolle prius valere. vel q̄ si secūdu cepisset facere. et ideo ibi recedit a p̄mo vel dicitur qd hic dicitur esse verū de iure directo vt nō rumpatur primū. sed tamen aufertur ei hereditas vt indigno. vt ibi. cū hoc cogitauerit testator. vt ar. ff. de condi. insti. l. quidam. in si. Accursius. **N**ullū est. nota nihil esse qd p̄fectū nō sit. vt. l. ad fill. l. cū filiam. in si. Sed p̄tra. ff. que ad modū tes. aperi. l. ij. §. testamento. sed ibi abusive dicitur aliquod quod nō erat p̄fectum. Item p̄tra. l. de testamentis. l. bac p̄sul. §. ex imperfe-

cto. sed illud est speciale fauore liberorū. vt ibi dicit. sicut. et illud est speciale in illis. vt dicitur rumpat testator illud in quo ipsi instituti sunt. vt in auten. de tes. imper. §. pe. q. Reliquerit. l. in solēni testamento. quod facit vt vultorem faciat aduersarium suis aduersariis. que institutio est odiosa. et inuidiosa. vt. ff. d. be re. insti. l. pe.

Causam. f. l. tis nam si legitimas nō pbat. f. p̄nceps. m. l. eo minus p̄babit non legitimas. **P**robatur. i. commendatur. t. Admissurū. i. nisi solēni sit institut^o. nollet et nomen heredis habere. **A**utoritas. vt qz aliquid desit p̄ter qd testamentū nō valet. cū multa sint in eius factione necessaria. vt. §. de testamentis. §. j. et. n.

Rescriptum. vt. l. d. testamētis. l. ex imperfecto. **I**nquirit. ipe ratores. **S**oluti. vt. ff. dele. l. se. con. l. p̄ncipes. et facit. l. de iure fisci. l. fite. §. si. a. **T**uimus. i. viueret volumus vt hic. l. dele. et con. digna. et facit. ff. de le. ij. qd p̄m. et. l. se. et. ff. dele. ij. l. ex imperfecto. et. ff. de inoffi. testa. l. papi.

Autoritas. vt qz aliquid desit p̄ter qd testamentū nō valet. cū multa sint in eius factione necessaria. vt. §. de testamentis. §. j. et. n.

Rescriptum. vt. l. d. testamētis. l. ex imperfecto.

Inquirit. ipe ratores.

Soluti. vt. ff. dele. l. se. con. l. p̄ncipes. et facit. l. de iure fisci. l. fite. §. si. a.

Tuimus. i. viueret volumus vt hic. l. dele. et con. digna. et facit. ff. de le. ij. qd p̄m. et. l. se. et. ff. dele. ij. l. ex imperfecto. et. ff. de inoffi. testa. l. papi.

Autoritas. vt qz aliquid desit p̄ter qd testamentū nō valet. cū multa sint in eius factione necessaria. vt. §. de testamentis. §. j. et. n.

Rescriptum. vt. l. d. testamētis. l. ex imperfecto.

Inquirit. ipe ratores.

Soluti. vt. ff. dele. l. se. con. l. p̄ncipes. et facit. l. de iure fisci. l. fite. §. si. a.

Tuimus. i. viueret volumus vt hic. l. dele. et con. digna. et facit. ff. de le. ij. qd p̄m. et. l. se. et. ff. dele. ij. l. ex imperfecto. et. ff. de inoffi. testa. l. papi.

Autoritas. vt qz aliquid desit p̄ter qd testamentū nō valet. cū multa sint in eius factione necessaria. vt. §. de testamentis. §. j. et. n.

Rescriptum. vt. l. d. testamētis. l. ex imperfecto.

Inquirit. ipe ratores.

Soluti. vt. ff. dele. l. se. con. l. p̄ncipes. et facit. l. de iure fisci. l. fite. §. si. a.

Tuimus. i. viueret volumus vt hic. l. dele. et con. digna. et facit. ff. de le. ij. qd p̄m. et. l. se. et. ff. dele. ij. l. ex imperfecto. et. ff. de inoffi. testa. l. papi.

Autoritas. vt qz aliquid desit p̄ter qd testamentū nō valet. cū multa sint in eius factione necessaria. vt. §. de testamentis. §. j. et. n.

Rescriptum. vt. l. d. testamētis. l. ex imperfecto.

Inquirit. ipe ratores.

Soluti. vt. ff. dele. l. se. con. l. p̄ncipes. et facit. l. de iure fisci. l. fite. §. si. a.

Tuimus. i. viueret volumus vt hic. l. dele. et con. digna. et facit. ff. de le. ij. qd p̄m. et. l. se. et. ff. dele. ij. l. ex imperfecto. et. ff. de inoffi. testa. l. papi.

Autoritas. vt qz aliquid desit p̄ter qd testamentū nō valet. cū multa sint in eius factione necessaria. vt. §. de testamentis. §. j. et. n.

Rescriptum. vt. l. d. testamētis. l. ex imperfecto.

Inquirit. ipe ratores.

Soluti. vt. ff. dele. l. se. con. l. p̄ncipes. et facit. l. de iure fisci. l. fite. §. si. a.

Tuimus. i. viueret volumus vt hic. l. dele. et con. digna. et facit. ff. de le. ij. qd p̄m. et. l. se. et. ff. dele. ij. l. ex imperfecto. et. ff. de inoffi. testa. l. papi.

Autoritas. vt qz aliquid desit p̄ter qd testamentū nō valet. cū multa sint in eius factione necessaria. vt. §. de testamentis. §. j. et. n.

Rescriptum. vt. l. d. testamētis. l. ex imperfecto.

Inquirit. ipe ratores.

Soluti. vt. ff. dele. l. se. con. l. p̄ncipes. et facit. l. de iure fisci. l. fite. §. si. a.

emancipato. als si esset miles nō subiectus querere. l. e. l. si. in fi. Item si esset in potestate testm ipso iure nō va-
leret. vt. s. quibus nō est pmissum fa. test. in prin. 7 facit.
ff. e. l. nam et si parentibus.

Sozoz. hoc accipe in sanguineis 7 vterinis. vel psan-
guineis tm. naz
vterini nō pnt.

Ut. l. e. l. fratres
in. Aut. duo di-
cti. s. p. m. u.
qō frater 7 sozoz
possunt agere q
rela. secunqū qō
vez est qn tur-
pes psona msti-
tuuntur bides.
Turpibus. s.
infamibus ipso
iure vel p suam
vel etiā de facto
o. Delati sūt.
i. admisi sunt.

Mon ergo. h
refertur ad p m
rsum. Accur.
q. Possunt. s. d
iure.

Eltra. hoc.
ad secundā.

Agentes vin-
cere. s. etiam de
facto agētes nō
vincerent. meli?
ergo facerent. si
se sumptibus in-
anibus nō vtra-
rent. vt. ff. e. l. j.
Sed ptra. ff. eo.
posthumus. s. si
quis ex bis. sed
ibi nemo repulit
agentē repellit m
potuitor hic. S.
an filij fratrum
agant videtur ex
hac litera eos ex-
cludi. Sed cū bo-
die vocentur ab
testato. 7 fratri-
bus equiparent
forte 7 ipsis que
rela datur. vt in
auten. de here.

Ab intest. s. reliquū. 7 in autē. vt fratrum filij. coll. it. que ē in
l. de. vere. autē. cessante. 7 ar. ff. e. l. i. posthumus in pn.
Sed rident quidam q non admittunt ad querelam. et
tamen vna cū eo qui potest agere admittunt ab intestato
vt. l. de in offi. tes. fratres. 7. l. cōia de suc. autē. itaq. Et
posset responderi. qō admittitur iure diuerso. nam frater
aget querela et rumpit. et filius alterius fratris cū sit ru-
ptum testamentū admittit ab intestato.

Lā aut naturales. s. 7 legitimi. nā naturales tm non
agūt in bonis patris. sed mris vt. ff. e. l. si suspecta. s. j. Ac.
v. Divisionē. vt ab auo paterno vel materno.

Adoptati. i. arrogati qui habent quartam ex pstituto
ne diui p. vt. ff. e. l. i. p. s. si quis impubes. item adoptati
si auo paterno dati sunt. vt. l. de adop. cū i adoptiuis. et
s. de adop. s. sed bodie. et hic p dicit.

Parte. s. quartam. si autem minus. tunc ad supplemē-
tum agitur. vt. j. p. s. s.

Atemunt. i. venire possunt. vt iure legati vel donatio-
nis. vt. j. e. s. pe. vel qz eo. filij vel serui sunt instituti. vt.
ff. eo. l. nihil.

Posthumus. s. exheredatus. nā si pterit. ipso iure rūpitur
testm. vt. s. d. exhere. li. s. posthumus. sed bodie nō pot ex-
heredari. vt. l. e. l. si quis in suo. s. legis.

Sed. h. refert ad supradicta a principio vsqz huc. ac.
a. l. e. l. si quis in suo. s. legis.

Letitio. s. iure institutio. cū testm facit vt in autē. vt cū
de ap. cog. s. aliud. s. si aliā volūtate facit. sufficit quoquo
relinquat titulo. vt in autē. d. trien. et se. s. j.

permissū est testamētū parē-
tū inofficiosum accusar. verū
etiam liberozū parentibus.

Sozoz autem 7 fratre turpi-
bus personis scriptis heredi-
bus ex sacris constitutōibus
plati sūt. no. ergo cōtra oēs
heredes agere possunt vltra
fratres igit 7 sozozes cognati
nullo modo aut agere possūt
aut agentes vicere.

Tam
autē naturales liberi qm
nostre constitutionis diuisio
nem a doptati ita remum d
inofficioso testamento age-
re possunt: si nullo alio iure
ad testū bona venire pos-
sūt. Nam q ad hereditatē to-
tam vel partes eius alio iure
veniunt de inofficioso agere
nō possūt Posthumus quoqz
q nullo alio iure venire possūt.
de inofficioso agē pnt

S h
ita accipienda sūt: si nihil eis
pēt a testatoribz testamētō
relictum est: qō nra cōstitutō
ad verecundiā nature intro-
durit Sin vero qracūqz pars
hereditatis vlrēs eis relicta
fuerit de inofficioso qrela qe-
scente. id quod eis d test vsqz
ad quartam legitime partis
repleat: lz nō fuerit adiectum

S h
ita accipienda sūt: si nihil eis
pēt a testatoribz testamētō
relictum est: qō nra cōstitutō
ad verecundiā nature intro-
durit Sin vero qracūqz pars
hereditatis vlrēs eis relicta
fuerit de inofficioso qrela qe-
scente. id quod eis d test vsqz
ad quartam legitime partis
repleat: lz nō fuerit adiectum

S h
ita accipienda sūt: si nihil eis
pēt a testatoribz testamētō
relictum est: qō nra cōstitutō
ad verecundiā nature intro-
durit Sin vero qracūqz pars
hereditatis vlrēs eis relicta
fuerit de inofficioso qrela qe-
scente. id quod eis d test vsqz
ad quartam legitime partis
repleat: lz nō fuerit adiectum

S h
ita accipienda sūt: si nihil eis
pēt a testatoribz testamētō
relictum est: qō nra cōstitutō
ad verecundiā nature intro-
durit Sin vero qracūqz pars
hereditatis vlrēs eis relicta
fuerit de inofficioso qrela qe-
scente. id quod eis d test vsqz
ad quartam legitime partis
repleat: lz nō fuerit adiectum

S h
ita accipienda sūt: si nihil eis
pēt a testatoribz testamētō
relictum est: qō nra cōstitutō
ad verecundiā nature intro-
durit Sin vero qracūqz pars
hereditatis vlrēs eis relicta
fuerit de inofficioso qrela qe-
scente. id quod eis d test vsqz
ad quartam legitime partis
repleat: lz nō fuerit adiectum

S h
ita accipienda sūt: si nihil eis
pēt a testatoribz testamētō
relictum est: qō nra cōstitutō
ad verecundiā nature intro-
durit Sin vero qracūqz pars
hereditatis vlrēs eis relicta
fuerit de inofficioso qrela qe-
scente. id quod eis d test vsqz
ad quartam legitime partis
repleat: lz nō fuerit adiectum

S h
ita accipienda sūt: si nihil eis
pēt a testatoribz testamētō
relictum est: qō nra cōstitutō
ad verecundiā nature intro-
durit Sin vero qracūqz pars
hereditatis vlrēs eis relicta
fuerit de inofficioso qrela qe-
scente. id quod eis d test vsqz
ad quartam legitime partis
repleat: lz nō fuerit adiectum

S h
ita accipienda sūt: si nihil eis
pēt a testatoribz testamētō
relictum est: qō nra cōstitutō
ad verecundiā nature intro-
durit Sin vero qracūqz pars
hereditatis vlrēs eis relicta
fuerit de inofficioso qrela qe-
scente. id quod eis d test vsqz
ad quartam legitime partis
repleat: lz nō fuerit adiectum

S h
ita accipienda sūt: si nihil eis
pēt a testatoribz testamētō
relictum est: qō nra cōstitutō
ad verecundiā nature intro-
durit Sin vero qracūqz pars
hereditatis vlrēs eis relicta
fuerit de inofficioso qrela qe-
scente. id quod eis d test vsqz
ad quartam legitime partis
repleat: lz nō fuerit adiectum

S h
ita accipienda sūt: si nihil eis
pēt a testatoribz testamētō
relictum est: qō nra cōstitutō
ad verecundiā nature intro-
durit Sin vero qracūqz pars
hereditatis vlrēs eis relicta
fuerit de inofficioso qrela qe-
scente. id quod eis d test vsqz
ad quartam legitime partis
repleat: lz nō fuerit adiectum

S h
ita accipienda sūt: si nihil eis
pēt a testatoribz testamētō
relictum est: qō nra cōstitutō
ad verecundiā nature intro-
durit Sin vero qracūqz pars
hereditatis vlrēs eis relicta
fuerit de inofficioso qrela qe-
scente. id quod eis d test vsqz
ad quartam legitime partis
repleat: lz nō fuerit adiectum

S h
ita accipienda sūt: si nihil eis
pēt a testatoribz testamētō
relictum est: qō nra cōstitutō
ad verecundiā nature intro-
durit Sin vero qracūqz pars
hereditatis vlrēs eis relicta
fuerit de inofficioso qrela qe-
scente. id quod eis d test vsqz
ad quartam legitime partis
repleat: lz nō fuerit adiectum

S h
ita accipienda sūt: si nihil eis
pēt a testatoribz testamētō
relictum est: qō nra cōstitutō
ad verecundiā nature intro-
durit Sin vero qracūqz pars
hereditatis vlrēs eis relicta
fuerit de inofficioso qrela qe-
scente. id quod eis d test vsqz
ad quartam legitime partis
repleat: lz nō fuerit adiectum

S h
ita accipienda sūt: si nihil eis
pēt a testatoribz testamētō
relictum est: qō nra cōstitutō
ad verecundiā nature intro-
durit Sin vero qracūqz pars
hereditatis vlrēs eis relicta
fuerit de inofficioso qrela qe-
scente. id quod eis d test vsqz
ad quartam legitime partis
repleat: lz nō fuerit adiectum

S h
ita accipienda sūt: si nihil eis
pēt a testatoribz testamētō
relictum est: qō nra cōstitutō
ad verecundiā nature intro-
durit Sin vero qracūqz pars
hereditatis vlrēs eis relicta
fuerit de inofficioso qrela qe-
scente. id quod eis d test vsqz
ad quartam legitime partis
repleat: lz nō fuerit adiectum

S h
ita accipienda sūt: si nihil eis
pēt a testatoribz testamētō
relictum est: qō nra cōstitutō
ad verecundiā nature intro-
durit Sin vero qracūqz pars
hereditatis vlrēs eis relicta
fuerit de inofficioso qrela qe-
scente. id quod eis d test vsqz
ad quartam legitime partis
repleat: lz nō fuerit adiectum

Constitutio. vt. l. eo. omnimodo.
s. s. l. exheredatis. vel preteritis.

Adictum. vt. l. eo. sancim? in prin.
Si tutor. testator extraneū instituit. 7 filiū exheredauit. et
cuidā pupillo exnti in tutela filij sui legatū reliqit qō pecūte fi-

liu? noie pupilli sui
non tm id repellit
a querela suo noie
S. s. ff. e. l. si. j. R.
sed ibi certe aduo-
cat? vel pcurator
sponte facebat. cū
illa officia sint spō-
tanea. vt. j. mā. mā
datū. at h ex neces-
sitate qz tutela ex
necessitate suscipit
vt. ff. d. tu. 7 cu. da.
ab bis. l. necnō. et
necessario gerit. vt
ff. de admi. tu. l. j. in
prin.

Nihilominus.
nā videbat p m u z
iudiciū approbasse.
7 sic nō posse postea
a qrela agere. s. tū
nihilominus? p. vt h
dicit.

Dris. s. ipi? tu-
toris. imo erat ex-
heredatus.

S h ecōtrario
hic testator filij su-
um pupillū exhereda-
uit. 7 tutori que ip-
semet p filio da-
bat legatū dimisit.
licet ergo agat d in
offi. noie pupilli. et
succūbat. tū ad le-
gatum admittitur
Et ita nō. argu. ex
hoc 7 supioris rīso.
qō qe agit aliquid
interdū nō vt ipse
s. vt ali. s. ff. de
adop. si p. s. q du-
os. 7. ff. e. l. si b. s. s.
fi. 7. l. aduers? s. j.
7. l. de admi. tu. cū
qdā. 7. ff. de pp. l. j.
pe. 7. l. d. dolo. l. j.

S h ecōtrario
hic testator filij su-
um pupillū exhereda-
uit. 7 tutori que ip-
semet p filio da-
bat legatū dimisit.
licet ergo agat d in
offi. noie pupilli. et
succūbat. tū ad le-
gatum admittitur
Et ita nō. argu. ex
hoc 7 supioris rīso.
qō qe agit aliquid
interdū nō vt ipse
s. vt ali. s. ff. de
adop. si p. s. q du-
os. 7. ff. e. l. si b. s. s.
fi. 7. l. aduers? s. j.
7. l. de admi. tu. cū
qdā. 7. ff. de pp. l. j.
pe. 7. l. d. dolo. l. j.

S h ecōtrario
hic testator filij su-
um pupillū exhereda-
uit. 7 tutori que ip-
semet p filio da-
bat legatū dimisit.
licet ergo agat d in
offi. noie pupilli. et
succūbat. tū ad le-
gatum admittitur
Et ita nō. argu. ex
hoc 7 supioris rīso.
qō qe agit aliquid
interdū nō vt ipse
s. vt ali. s. ff. de
adop. si p. s. q du-
os. 7. ff. e. l. si b. s. s.
fi. 7. l. aduers? s. j.
7. l. de admi. tu. cū
qdā. 7. ff. de pp. l. j.
pe. 7. l. d. dolo. l. j.

S h ecōtrario
hic testator filij su-
um pupillū exhereda-
uit. 7 tutori que ip-
semet p filio da-
bat legatū dimisit.
licet ergo agat d in
offi. noie pupilli. et
succūbat. tū ad le-
gatum admittitur
Et ita nō. argu. ex
hoc 7 supioris rīso.
qō qe agit aliquid
interdū nō vt ipse
s. vt ali. s. ff. de
adop. si p. s. q du-
os. 7. ff. e. l. si b. s. s.
fi. 7. l. aduers? s. j.
7. l. de admi. tu. cū
qdā. 7. ff. de pp. l. j.
pe. 7. l. d. dolo. l. j.

S h ecōtrario
hic testator filij su-
um pupillū exhereda-
uit. 7 tutori que ip-
semet p filio da-
bat legatū dimisit.
licet ergo agat d in
offi. noie pupilli. et
succūbat. tū ad le-
gatum admittitur
Et ita nō. argu. ex
hoc 7 supioris rīso.
qō qe agit aliquid
interdū nō vt ipse
s. vt ali. s. ff. de
adop. si p. s. q du-
os. 7. ff. e. l. si b. s. s.
fi. 7. l. aduers? s. j.
7. l. de admi. tu. cū
qdā. 7. ff. de pp. l. j.
pe. 7. l. d. dolo. l. j.

S h ecōtrario
hic testator filij su-
um pupillū exhereda-
uit. 7 tutori que ip-
semet p filio da-
bat legatū dimisit.
licet ergo agat d in
offi. noie pupilli. et
succūbat. tū ad le-
gatum admittitur
Et ita nō. argu. ex
hoc 7 supioris rīso.
qō qe agit aliquid
interdū nō vt ipse
s. vt ali. s. ff. de
adop. si p. s. q du-
os. 7. ff. e. l. si b. s. s.
fi. 7. l. aduers? s. j.
7. l. de admi. tu. cū
qdā. 7. ff. de pp. l. j.
pe. 7. l. d. dolo. l. j.

S h ecōtrario
hic testator filij su-
um pupillū exhereda-
uit. 7 tutori que ip-
semet p filio da-
bat legatū dimisit.
licet ergo agat d in
offi. noie pupilli. et
succūbat. tū ad le-
gatum admittitur
Et ita nō. argu. ex
hoc 7 supioris rīso.
qō qe agit aliquid
interdū nō vt ipse
s. vt ali. s. ff. de
adop. si p. s. q du-
os. 7. ff. e. l. si b. s. s.
fi. 7. l. aduers? s. j.
7. l. de admi. tu. cū
qdā. 7. ff. de pp. l. j.
pe. 7. l. d. dolo. l. j.

S h ecōtrario
hic testator filij su-
um pupillū exhereda-
uit. 7 tutori que ip-
semet p filio da-
bat legatū dimisit.
licet ergo agat d in
offi. noie pupilli. et
succūbat. tū ad le-
gatum admittitur
Et ita nō. argu. ex
hoc 7 supioris rīso.
qō qe agit aliquid
interdū nō vt ipse
s. vt ali. s. ff. de
adop. si p. s. q du-
os. 7. ff. e. l. si b. s. s.
fi. 7. l. aduers? s. j.
7. l. de admi. tu. cū
qdā. 7. ff. de pp. l. j.
pe. 7. l. d. dolo. l. j.

S h ecōtrario
hic testator filij su-
um pupillū exhereda-
uit. 7 tutori que ip-
semet p filio da-
bat legatū dimisit.
licet ergo agat d in
offi. noie pupilli. et
succūbat. tū ad le-
gatum admittitur
Et ita nō. argu. ex
hoc 7 supioris rīso.
qō qe agit aliquid
interdū nō vt ipse
s. vt ali. s. ff. de
adop. si p. s. q du-
os. 7. ff. e. l. si b. s. s.
fi. 7. l. aduers? s. j.
7. l. de admi. tu. cū
qdā. 7. ff. de pp. l. j.
pe. 7. l. d. dolo. l. j.

S h ecōtrario
hic testator filij su-
um pupillū exhereda-
uit. 7 tutori que ip-
semet p filio da-
bat legatū dimisit.
licet ergo agat d in
offi. noie pupilli. et
succūbat. tū ad le-
gatum admittitur
Et ita nō. argu. ex
hoc 7 supioris rīso.
qō qe agit aliquid
interdū nō vt ipse
s. vt ali. s. ff. de
adop. si p. s. q du-
os. 7. ff. e. l. si b. s. s.
fi. 7. l. aduers? s. j.
7. l. de admi. tu. cū
qdā. 7. ff. de pp. l. j.
pe. 7. l. d. dolo. l. j.

S h ecōtrario
hic testator filij su-
um pupillū exhereda-
uit. 7 tutori que ip-
semet p filio da-
bat legatū dimisit.
licet ergo agat d in
offi. noie pupilli. et
succūbat. tū ad le-
gatum admittitur
Et ita nō. argu. ex
hoc 7 supioris rīso.
qō qe agit aliquid
interdū nō vt ipse
s. vt ali. s. ff. de
adop. si p. s. q du-
os. 7. ff. e. l. si b. s. s.
fi. 7. l. aduers? s. j.
7. l. de admi. tu. cū
qdā. 7. ff. de pp. l. j.
pe. 7. l. d. dolo. l. j.

S h ecōtrario
hic testator filij su-
um pupillū exhereda-
uit. 7 tutori que ip-
semet p filio da-
bat legatū dimisit.
licet ergo agat d in
offi. noie pupilli. et
succūbat. tū ad le-
gatum admittitur
Et ita nō. argu. ex
hoc 7 supioris rīso.
qō qe agit aliquid
interdū nō vt ipse
s. vt ali. s. ff. de
adop. si p. s. q du-
os. 7. ff. e. l. si b. s. s.
fi. 7. l. aduers? s. j.
7. l. de admi. tu. cū
qdā. 7. ff. de pp. l. j.
pe. 7. l. d. dolo. l. j.

S h ecōtrario
hic testator filij su-
um pupillū exhereda-
uit. 7 tutori que ip-
semet p filio da-
bat legatū dimisit.
licet ergo agat d in
offi. noie pupilli. et
succūbat. tū ad le-
gatum admittitur
Et ita nō. argu. ex
hoc 7 supioris rīso.
qō qe agit aliquid
interdū nō vt ipse
s. vt ali. s. ff. de
adop. si p. s. q du-
os. 7. ff. e. l. si b. s. s.
fi. 7. l. aduers? s. j.
7. l. de admi. tu. cū
qdā. 7. ff. de pp. l. j.
pe. 7. l. d. dolo. l. j.

S h ecōtrario
hic testator filij su-
um pupillū exhereda-
uit. 7 tutori que ip-
semet p filio da-
bat legatū dimisit.
licet ergo agat d in
offi. noie pupilli. et
succūbat. tū ad le-
gatum admittitur
Et ita nō. argu. ex
hoc 7 supioris rīso.
qō qe agit aliquid
interdū nō vt ipse
s. vt ali. s. ff. de
adop. si p. s. q du-
os. 7. ff. e. l. si b. s. s.
fi. 7. l. aduers? s. j.
7. l. de admi. tu. cū
qdā. 7. ff. de pp. l. j.
pe. 7. l. d. dolo. l. j.

S h ecōtrario
hic testator filij su-
um pupillū exhereda-
uit. 7 tutori que ip-
semet p filio da-
bat legatū dimisit.
licet ergo agat d in
offi. noie pupilli. et
succūbat. tū ad le-
gatum admittitur
Et ita nō. argu. ex
hoc 7 supioris rīso.
qō qe agit aliquid
interdū nō vt ipse
s. vt ali. s. ff. de
adop. si p. s. q du-
os. 7. ff. e. l. si b. s. s.
fi. 7. l. aduers? s. j.
7. l. de admi. tu. cū
qdā. 7. ff. de pp. l. j.
pe. 7. l. d. dolo. l. j.

S h ecōtrario
hic testator filij su-
um pupillū exhereda-
uit. 7 tutori que ip-
semet p filio da-
bat legatū dimisit.
licet ergo agat d in
offi. noie pupilli. et
succūbat. tū ad le-
gatum admittitur
Et ita nō. argu. ex
hoc 7 supioris rīso.
qō qe agit aliquid
interdū nō vt ipse
s. vt ali. s. ff. de
adop. si p. s. q du-
os. 7. ff. e. l. si b. s. s.
fi. 7. l. aduers? s. j.
7. l. de admi. tu. cū
qdā. 7. ff. de pp. l. j.
pe. 7. l. d. dolo. l. j.

S h ecōtrario
hic testator filij su-
um pupillū exhereda-
uit. 7 tutori que ip-
semet p filio da-
bat legatū dimisit.
licet ergo agat d in
offi. noie pupilli. et
succūbat. tū ad le-
gatum admittitur
Et ita nō. argu. ex
hoc 7 supioris rīso.
qō qe agit aliquid
interdū nō vt ipse
s. vt ali. s. ff. de
adop. si p. s. q du-
os. 7. ff. e. l. si b. s. s.
fi. 7. l. aduers? s. j.
7. l. de admi. tu. cū
qdā. 7. ff. de pp. l. j.
pe. 7. l. d. dolo. l. j.

S h ecōtrario
hic testator filij su-
um pupillū exhereda-
uit. 7 tutori que ip-
semet p filio da-
bat legatū dimisit.
licet ergo agat d in
offi. noie pupilli. et
succūbat. tū ad le-
gatum admittitur
Et ita nō. argu. ex
hoc 7 supioris rīso.
qō qe agit aliquid
interdū nō vt ipse
s. vt ali. s. ff. de
adop. si p. s. q du-
os. 7. ff. e. l. si b. s. s.
fi. 7. l. aduers? s. j.
7. l. de admi. tu. cū
qdā. 7. ff. de pp. l. j.
pe. 7. l. d. dolo. l. j.

S h ecōtrario
hic testator filij su-
um pupillū exhereda-
uit. 7 tutori que ip-
semet p filio da-
bat legatū dimisit.
licet ergo agat d in
offi. noie pupilli. et
succūbat. tū ad le-
gatum admittitur
Et ita nō. argu. ex
hoc 7 supioris rīso.
qō qe agit aliquid
interdū nō vt ipse
s. vt ali. s. ff. de
adop. si p. s. q du-
os. 7. ff. e. l. si b. s. s.
fi. 7. l. aduers? s. j.
7. l. de admi. tu. cū
qdā. 7. ff. de pp. l. j.
pe. 7. l. d. dolo. l. j.

S h ecōtrario
hic testator filij su-
um pupillū exhereda-
uit. 7 tutori que ip-
semet p filio da-
bat legatū dimisit.
licet ergo agat d in
offi. noie pupilli. et
succūbat. tū ad le-
gatum admittitur
Et ita nō. argu. ex
hoc 7 supioris rīso.
qō qe agit aliquid
interdū nō vt ipse
s. vt ali. s. ff. de
adop. si p. s. q du-
os. 7. ff. e. l. si b. s. s.
fi. 7. l. aduers? s. j.
7. l. de admi. tu. cū
qdā. 7. ff. de pp. l. j.
pe. 7. l. d. dolo. l. j.

S h ecōtrario
hic testator filij su-
um pupillū exhereda-
uit. 7 tutori que ip-
semet p filio da-
bat legatū dimisit.
licet ergo agat d in
offi. noie pupilli. et
succūbat. tū ad le-
gatum admittitur
Et ita nō. argu. ex
hoc 7 supioris rīso.
qō qe agit aliquid
interdū nō vt ipse
s. vt ali. s. ff. de
adop. si p. s. q du-
os. 7. ff. e. l. si b. s. s.
fi. 7. l. aduers? s. j.
7. l. de admi. tu. cū
qdā. 7. ff. de pp. l. j.
pe. 7. l. d. dolo. l. j.

filij se gratos esse pbabat. hodie bñdes pbāt ingratos. vt. l. e. oimodo. Itē no. hūcti. loq̄ de gratis filijs. si em essent in grati. nihil tenet p̄ ei? dimittere. vt in autē. d. bere. 7 fal. s. exheredatos. 7 in autē. d. imensis do. in fi. s. fi. Et sunt cause ingratitudinis. xiiij. quibus filij exheredant. 7 vij. q̄b? p̄ a fi. u. 7. vt in autē. vt cū de ap. co. s. causas. 7 tres quib? frater ai. 7 re. vt in autē.

Dimp. s. ingratitudinis. Accur.

M De heredu q̄ lita. 7 differētia. qz heredes d̄ quibus s. d. cū ē diuersi sūt ideo d̄ eoz differētia 7 qualitate. i. dif ferenti qualitate vi deamus.

Eredes autē ne cessarij. s. tantum.

Extranei. d̄ his aut oib? bic. dicit p̄ ordine. vt. j. pri. s. 7. s. l. i. 7. s. cete ri.

Necessarij. ad hoc vt sit necessari us. est necesse vt sit hū? testatoris tpe testamenti. vt bic. 7. ff. e. si alienū i. p̄n. Itē 7 tpe mortis. vt. s. d. her. insti. s. seruus. Itē qd̄ nō sit alteri legat? tūc em legatario que reret h̄ditatē tpe eius esset. nisi idē seru? sibi substituit? eēt heres 7 liber. vt. ff. de pu. sub. l. fi. s. j.

Procin? i. sta tum. et si qd̄ pure institutus est. a se ipso libertatē p̄se cutus videt. vt. ff. de acqui. bere. ex p̄ te. et. ff. de her. insti. si sub conditōe. s. fi. 7 etiam ignorās. vt. ff. i. cer. pe. eius qui. et. ff. de testis q̄ in dñi. Accur.

Et necessarij. nisi sit institut? sub hac additōe si vellet que verba faciūt eū volūtariū. sed in extraneo nil opant. vt. ff. de ad. insti. verba. 7. ff. de bere. insti. comelius.

Quā qz cū necessarij. t̄ suspectas. vt qz aut se nō esse soluēdo. 7 facit supra q̄b? ex cau. ma. non pot. in p̄ncipi.

Fiat. s. ab hoc hūo pio. et. s. de vul. sub. in p̄ncipio. herede et libero instituto. 7 heredis. i. serui instituti. et h̄ne defunct? iuria afficiat vt. s. q. ex ca. ma. nō. pos. s. j. in fi.

Incōmodo. qz inuitus. hereditati astringitur. 7 c.

Prestat. sic 7 als inuenit in multis locis. vt q̄ in vno ca su grauat in alio debz releuari. vt. ff. de iur. iur. l. eū q̄ i. p̄n.

Post mortē. s. añ aditā hereditatē vt. l. ad sil. l. cū sil. vt certe hic p̄tin? adita. et dicta. l. cū sil. l. i. alio casu loquit.

Patroni. i. qui esset patronus si esset liber in vita illius c̄ reseruent. sepātōne impetrata. si bonā patroni nō atti gat. i. nō incepit administrare. vt. ff. de sepa. l. j. s. fi. als. i. si in cepit administrare. nō poterit postea impetrare sepātōes. nisi sit minor. vt. ff. de mino. ait p̄tor. s. nō solū. quo casu tm̄. scz cū est minor sepātōz impetrabit. etiā si iā attigerit heredita tē. nō autē vt ab hereditate se abstineat. vt. ff. de acqui. bere. d. nō veniūt. i. nō vendunt.

Sui autē. i. p̄tate. als si sūt emācipati extranei sūt vt. j. e. s. f. Desierit. improprie ponit. qz viuo patre nō sūt ceteri. heres. sed dicit desinere q̄t unad id. qd̄ futurū erat. sic 7 als. vt. ff. de vsu fruct. quē ad modū. ca. l. iij. s. desinere. Accu

Heres autē aut neces sarij d̄ an? aut sui 7 necessarij: aut extra nei? Necessarij h̄s ē suus heres institut? Itē sic appella tus qz siue velit siue nolit. om nino post mortē testatorū p̄ti nus? liber 7 necessarij h̄s sit. Un? q̄ facultates suas susce ptas h̄nt. sol. s. suū suū p̄mo aut secūdo vl? etiam vltiori gradu h̄rēdē instituere. vt si cre ditorū satis nō fiat. potius ei? h̄rēdis? bona: q̄ ipius testa toris a creditorū possideant vl? distrabant: vl? inter eos di uidant: p̄o h̄ tñ incōmodo? illud. cōmodū p̄stat. vt ea q̄ post mortē p̄nt? sui sibi acq̄suerit ipi reuertent? 7 quāuis bona defuncti nō sufficiāt cre ditorū itēz tñ ex ea cā res ei? quas sibi acq̄suerit nō veniūt sui? aut 7 necessarij h̄rēdes sūt veluti filij filij nepos ne ptisue ex filio. 7 viceps ceteri liberi q̄ i p̄tate moriētis mo do fuerit: s; vt nepos neptis ue sui h̄rēdes sine nō sufficiūt eū eāne in p̄tate aut mortis tpe fuisse: s; op? ē vt p̄ ei? viuo pa tre suo desierit? su? h̄s eē: aut morte intercept? aut q̄libet alia rōe? liberat? p̄tate. tunc

Interemptus. scilicet filius. Ratione. veluti emancipatione. vel de portatione. vt s. qui. molius pa. po. sol. s. p̄trea. 7. s. cum autem. i. Liberatus. s. emancipatione. Accur. Succedit. ita vt etiam filius emācipat? repellat. 7 ne pos qui remāsit in potestate ex eo vel alio filio natus ad mittat. 7 hoc iure civili. qd̄ non cognouit emāci patos. quia crāt capite minutiv. j. de bere. que ab intesta. d. s. emā cipanti d̄ iure at p̄torio soli filij emācipati admittunt. nō nepotes vt victo. s. emā cipati. sed p̄dicitū d̄ p̄iugendis. cū emācipato li beris eius. ad mittit sūt filius. 7 nepos. vt. ff. de p̄iuge. cū emā. l. j. ij. n̄so. qd̄. i. q̄ sūm? nepos cū patre vel fratre patris admittat locū hodie non habet cū sit sub lata ois differen tia que fiebat oc casione emanci pationis. vt i au ten. d. bere. ab in testa. s. j. col. ij. Accur. florenti. l. Sed sui. ap pellantur. s. su pradiicti filij 7 ne potes. m. qz dome stici. nota sū filium domesticum pa tri. sunt 7 alij ml ti domestici. vt. l. de bis qui ad ecclē. confu. p̄re sēt. s. lane. Ac curius.

em nepos neptisue in locū pa tris sui succedit. s; sui qd̄ h̄rēdes iō appellat. qz dome stici h̄rēdes sunt: 7 viuo quoqz p̄re quodāmo dñi existimant vñ ēt si q̄s itestat? moriat. p̄i ma cā ē in successiue liberorū: Necessarij vero iō dicūt. qz oino siue velit siue nolit tā ab itestato q̄ ex testō ex lege. r̄y. ta. h̄rēdes sūt. s; his p̄tor p mit. ut volētib? se abstine ab h̄rēditate vt pot? parēt? q̄ ip soz h̄a sūt a creditorū possi teant. Ceteri q̄ testatorū iu ri subiecti nō sūt: extranei here tes appellat. Itaqz liberi q̄ n̄rī q̄ in p̄tate n̄ra nō sūt. here tes a nobis instituti: extranei he redes vident. Qua d̄ cā. 7 qui h̄rēdes a m̄re institunt. eodem nūero sūt qz seie i p̄tate libos nō h̄nt. Seru? q̄ h̄s a dño in stitut? 7 p? testm factū ab eo māumiss? eodē nūero h̄etur In extraneis h̄rēdib? illō ob seruat. vt sit cū eis testi factō sine h̄rēdes ipi instituant. siue hi q̄ in p̄tate eoz? sūt: Et id du obus? t̄pib? inspicit. testi qd̄ facti tpe. vt p̄stitūt institutio. mortis vero testatorū. vt effe ctū h̄eat? ampli? 7 cū adierit h̄rēditatē esse d̄z cū eo testi fa

Existimantur. scilicet ex artificio. iure civilis qd̄ fingit eandem personam patrem et filium. vt. l. de impu. 7 al. eandem vocem vtriusqz. vt. j. de inutil. s. pu. s. ei qui. Item et ideo videtur dominus. quia in illis bonis patris alitur sicut ipse pater. et sicut vroz domina dotis. scz dicitur 7 habere possessionē. vt. l. de iure do. in rebus. 7. l. qui po. in pig. l. fi. Item et possessiones viuo patre habere videtur filius. vt. ff. p̄ berede. l. ij. in fi. binc ē qz sola administratio dicitur transire ad filiū. cū p̄ moriēt vt. ff. de li. et post. l. in suis.

Liberorū. vt. j. de heredi. que ab intest. s. j.

Dicuntur. scilicet dicti filij.

Fiat. scz iure civili inspecto. aliud iure p̄torio vt subij cit. quod p̄ualet.

Permittit. s. liberis in potestate positis. non vt habe ant necesse adire p̄torē. sed sufficit si se nō imisceant. vt. ff. de acqui. bere. ei qui se. et. l. si vt se. ab bere. ab. l. j.

Apellantur. sic. ff. de rei vro. act. s. extranei.

Non habent. vt. s. de adoptio. s. femine.

Habetur. scz vt sit heres extraneus. nam nō p̄sequit iste vtrūqz. scilicet libertatem et hereditatem ex dñi testa mento. quod est necesse vt sit necessarius. vt. l. de bere. in sti. s. si vero a viuo.

Factio. passiuē accipe. i. vt possit cape ex testō. qd̄ pōt quilibet exceptis q̄busdā quos notant. j. ti. j. s. legari. Acc

Y Forū nā in seruo instituto dñi psona inspiciat vt. §. de here. insti. §. seruus. pluriū. Id. §. q. sit capax.

3 Duobus tpeibus. als est tribus. 7 als duobus. sed tunc tria subiciunt tpa. vt subicit.

a Mutatio. vt quia medio tpe efficiat nō capax tñ bis tribus tpeibus be ne iuenit capax vt hic. 7. ff. de here. insti. sed si in pditione. §. sole inus. 7. l. si alie nō. §. in extrane is. Sed ptra. ff. d. acqui. heredi. si seruus eius q. Sed certe q. ser uis in seruitute si dicebat capax vt ibi ex persona dñi principaliter erat. nam domi nus erat nō ca par vnde eo ma numisso. nō nocet ei manumis sio cū psumatur nūc q. et tūc fue rit capax. Item sūt ar. ptra. ff. p emp. l. ij. in pzi. 7 in autē. vt cū de ap. cog. §. gene raliter.

b Tpa. §. in ex tranco herede. §. in suo 7 necessa rio exigitur vñū fm io. l. tps mor tis. vt. §. e. sui vl fm azo. etiā tps testi inspiciat. tps autem adite be reditatis. nō in spiciatur. quia sta tiz sunt beredes patre mortuo. l. de iure ciuili. vt. ff. de suis 7 leg. l. in suis. In neces sarijs at tñ duo tpa inspiciuntur scz testamenti. 7 tempus mortis. vt. ff. de here. in sti. si alienum. §. Re. et. i. seruū.

c Testamenti. videat. §. in actiua significatione.

d Acquirere. §. pōt. Factionē in passiuā significatione.

e Sibi. si sunt sui iuris.

f Alij. si sunt in aliena pte. vt hic. 7. ff. de testamentis. filius. et facit. ff. de flu. l. j. §. si.

g Extraneis. abstinenti. vt est suus beres cui dat absti nendi facultas p ptozem. vt. §. e. §. necessarij.

b Adeunda. nō. hic quatuor. pportionalia. §. immiscere 7 abstinerere. que duo pntinent ad suos beredes. Item adire 7 repudiare. que duo pntinent ad extraneos. vt hic dicitur. sed quandoq. suus dicitur adire et repudiare. vt. l. de le. here. de functis. Accur.

i Deliberare. j. annū deliberationis. petito tpe et indul to ab imperiali culmine. a nris aut iudicibus. §. ix. mēses. 7 non nisi semel peti pōt. vt. l. de iure deli. scimus. §. et hoc quidem.

k Omnibus. nisi sint vsi iure cōmuni. vt. ff. de mino. l. verum. §. item non restituitur. Item nisi iurauerit adul tus super ptractu. vt in. l. friderici. hac edictali. in autē. de pace tenenda. §. sacramenta.

l Succurrit. vt. ff. de min. ait ptoz. §. sed si hereditatem

m Scendum. maior. §. cuidam pro pūuilegio.

n Temam. abstinenti.

o Etange. sic. ff. de condi. inde. l. ij. §. si quid. et. l. ij.

ctio: siue pure siue sub cōditō ne hñs institut⁹ sit: nā ius he redis eo maxie tpe inspicien du ē: q. acquiri hñditatē. Ad de dio aut tpe inter factū testm 7 mortē testatoris: vl p ditionem instōis existentē. mutatio⁹ iu ris nō nocet hñdi: qz vt dixi⁹ tria tpa⁹ inspici dnt. **T**esta mēti aut factōem nō solū is hñe videt q. testm facere pōt. sed etiā q. ex alieno testō vl tpe cape pōt: vl alij acq̄rere⁹ nō possit facere testm Et iō furio sus: 7 mut⁹: 7 posthum⁹: 7 in fans: 7 filiuffa. 7 hu⁹ alien⁹: te stamēti factionē hñe dicunt: licet em testm facere nō possit attamē ex testō vl sibi vl alij acq̄rere pnt. **E**xtraneis at hñdibus deliberandi ptās est de adeūda hñditate vl nō ade unda⁹. S; siue is cui abstine di ptās est imiscuerit. se bonis hereditatis. siue extrane⁹ cui de adeūda hñditate delibera re⁹ lz adierit. postea relinque re hñditatis facultatē nō hñ. nisi mior sit. xxy. ānis. Mā h⁹ etatis hoibz sicut in ceteris oī bus⁹ causis deceptis: ita 7 si te mere dānosan. hñditatē susce perint ptoz succurrit. Scien dū⁹ tñ ē diuū adrianū. et mā iori. xxy. annis. veniā dedisse: cū post aditā hñditatē gran

o Gordianus. sed vbi sunt leges istoz im pator. R. non habemus. §. bētur. mentio eaz. l. de iure deli. scim⁹ in pñ.

p Prestitit. §. vt aliquis nō grauef ppter improuisum debi tum vel etiā pūuile. si est nō sufficiens hereditas. vt. l. diu deli. scim⁹. §. ex omnibus. 7 hoc facto inuētario. si res pntes

sunt. j. tres mēses. si abfuerit. intra an nale spacū vt. l. de iure deli. scimus. §. sin aut dubi⁹. et. §. sin aut in locis.

q Constitutioez. vt. l. diu deli. sci mus.

r Equissimaz. q̄ tu ad tractatu.

s Mobilissimaz. q̄ tum ad sniam.

t Constitutiois. que de cōpositōne dicti inuētarij. loq̄ tur.

v Grauamini. §. qd erat grauamē. rñdeo. tenebat in solidū omnib⁹ cre ditoribus. 7 legata rñs. etiam si exce dant mensuraz be reditatis. vt. l. de iure deli. l. si. §. si ve ro postq. Si autēz petijt tps ad deli berandū. 7 facit et inuentarium. credi toribus quidē tene tur in solidū. sed de legatis detrahit sal cidiam. siue adierit hereditatē. j. dñbe rationis tps. siue si recusauerit. S; si nō fecisset inuenta rium. omnibus in solidū teneatur vt. l. de iure deli. l. si. §. si autē hoc ali quis. et. §. si q̄s au tem.

Itē. ad legiti mā. §. iure ciuili. ali ud si iure pretorio. tūc em necesse ha bz corā ptoze agno

de⁹ es alienū qd adite hñdita tis tpe latebat emerfisset: S; h diu⁹ adrian⁹ vāli beneficio cuidā p̄stū. t. diu⁹ aut gordi anus. postea militibz tñ mo do h p̄cessit. S; nra benivolē ria pmūe oibz subietis impe rio nro h p̄stitit⁹ bñficiū. 7 cō stitutōem⁹ tā eq̄ssimā q̄ nō bilissimā scripsit: c⁹ tenorē si obfauerint hoies liceat eis adire hereditate 7 intantū te neri: quantū valē bona hñdi tatis ptingit: vt ex hac causa neq. deliberationis auxiliū fi at eis necessariuz: nisi omiffa obfuatione nre p̄stōis⁹. 7 deli berandū existimauerit. 7 sese veteri grauamē⁹ aditōis sur ponere maluerit. **I**te extra neus heres testō institut⁹ aut ab intestato ad legitimā here ditatē vocatus pōt aut p he rede gerendo. vl nuda⁹ volun tate suscipiende hñditatis he res fieri. **P**ro hñde aut gere re q̄s videt: si rebz hñditarijs tanq̄ hñs vtatur. vl vēdendo res hñditarias: aut pdia colē do locandoue. 7 quoquo mō si volūtate suā declararet. re vl verbis dadeūda hñditate. dūmō sciat eū i⁹ bonis p he rede gerit. testatū itestatūe obijffe⁹ 7 se ei heredem⁹ esse. **P**ro herede enim gerere est

scere. vt. l. de iure deli. l. j. 7. l. puberē. 7. l. suum. 7. l. qui ad. ad bo. po. l. vltima. Accursius.

y Nuda oportet tamen quod extrinsec⁹ declaratur. si qd ergo pro herede velut beres gessit vt hic dicit. tunc volūta rem illam declarat. nisi p̄stetur se non vt heredem facere. vt hic. et. ff. de acqui. hereditate. l. pro herede. et. l. gerit. Sed contra id quod hic dicit nuda voluntate. est. l. de iure deli. potuit. sed certe est necessaria voluntas et actus. si ab actu incipias. sic et als. vt. ff. de acquiren. pos. que admodū.

z Pro herede. i. factis ipsis. gerendo pro herede.

a Obijffe. als enim nisi hoc sciat. non p̄iudicat sibi. nam non videtur adire. vt hic et. ff. de acqui. hereditate. si is ad que. et. l. eum qui duobus.

b Herede esse. et pure. nam si sub conditione. nō pōt ante existentē conditionē adire. vt. ff. de acqui. here. is qui beres. Sūt 7 alia necessaria. §. vt sit liber 7 sui iuris qui adit. als nō poterit nisi iussu patris vel domini pcedente. vt. ff. e. si quis mihi. §. in sum. 7. l. quotiens. Itē oportet q. sit compos mē tis. vt in si. huius. r. Itē q. sit maior. xiiij. an. als nō pōt adire. vt. l. de iure deli. potuit et. l. si infanti. Itē q. sciat mortuū esse testatōz. al. non pōt adire. vt. ff. de acqui. her. is q. beres §. si quis dubitet. et. l. qui hereditatem. 7. l. nemine. et. l. q. su perstitis. Itē certus de pdi. testatoris esse debet vt. ff. d. ac quiren. here. l. beres. §. si. et. §. se

e Pro dño. unde berus. i. dñs. ff. ad. le. aqu. item mela. g. legis aquilie. Item dicunt teutonici bere. i. dña. Accur. d. Destinacione. dñmodo et hoc actu extrinsecodeclaretur. ar. tñ cōtra. ff. de peculio. l. non statim. e. **f** Intellegit. nō ergo demens vel furiosus.

f Est bec
sz q̄ di
rim. s.
de testa
mētis ordi. bucusq̄
y Pars. f. que est
circa legata. z lōga
est. vt patet. ff. e. p
miltas rubricas. ac.
b. **g** Proposita. s.
p quas pfo. no. ac.
s. fi.

i Loquimur. i. lo
cuti sumus. z sic tē
pus p tpe ponitur
vt. l. d. ifami. si pos
sitionū. vel loqui
mur. i. loqui debet.
si materia pceden
tem psequeremur
sic in aute. de p̄sag.
et vteri fra. s. si igitur.
colla. vj. Accur.

k Figuris. i. par
tibus vel formis q̄
quatuor sunt. p suc
cessionē ciuile. p p
toriam. p arrogat
ionē. p adiectionē
pseruande liberta
tis cā. vt. s. p quas
pfoas. no. acq. s. fi.

l Ommino. i. dili
gentissime.
m. **n** Testamētis. vt
s. de testamentis. z
trib. sequētib. titul
n. **o** Heredibus. vt
s. de her. insti. vsq̄
buc.

q Sequēti. quia
nec debet nisi in te
stamento relicta. z
post heredis institu
tionē. sed hodie cō
tra in vtroq̄. vt. j. de fideicō. ber. s. p̄terea. et. j. eo. s. sed nō
vsq̄. et. s. ante.

p Legatū. ff. e. ij. l. legatū. sz aliter diffiniē. ff. e. j. legatū est.
q. **r** Donatio quedam. sunt em̄ tres donationes. vt. ff. e. l. j. z
differt bec a donatione cā mortis vt diximus. s. de dona. s. j. in fi. s. Itē a donatione inter viuos. cū legatū reuocari pos
sit vsq̄ ad mortem. vt. ff. de adimē. le. l. iij. in fi. et. l. iij. sed in
donatione inter viuos nō est ita. vt. s. de dona. s. alie. Item
differt ab hereditate. cū hoc singulare et sine onere sit. illud
vero vniuersale et cū onere. vt. ff. man. si hereditatē. et. ar. ff.
de edendo quedā. s. nihil.

r Quedam verba. vt si dicat legatario. vendica tibi rē ta
lem. vel heredi dicat. damno te illū ere alieno liberare. vt. j.
eo. s. sed tale. Itē si sic dicat. finito illū habere talē rē. Item
si dicat vni heredi. p̄cipito rem illā. id est ante partē capito.
vt. ff. e. l. si a pluribus. in secunda charta.

s Constitutionibus. quas nō habemus.
t. **u** Sublata. s. dudu retro. **u** Constitutio. l. cōmunia de le
v. **v** Lucubratione. i. vigilatione. maxime nocturna. gal. j.
nam fm phos luna dicit habere radios. lugubres. sz sol da
ros. sic in auten. vt iudi. sine quoquo suff. in prin.

x Validiores. inter dñ nō est voluntas validior scripturā vt
ff. de usufruc. le. l. si alij. z. ff. de sup. le. l. labeo. et facit. ad hoc
qd in ter. dicitur. s. q voluntas sit validior scriptura. qd est
verū. vt. ff. d. le. ij. l. cum pater. s. cum imperfecta. et de lega.
j. l. iij. fm io. et hoc nisi sit impossibilis. vel probrosa. vt. j. e.
s. fi. vel inepta. vt. ff. de le. j. l. seruo alieno. s. fi.

y Cupientes. q̄ verba solēnia. Legatis. i. oi generi lega
z. **z** Natura. q̄tum ad hoc vt debeant. sunt tñ que tozū.
dā fauorabiliora alijs. vt. j. de obli. que ex q̄si p̄ctu. s. fi.

z Verbis. aptis tñ ad b. sic. ff. de p̄sti. pec. q̄ aut in fi. z. l. se.

pro dño gerere. veteres ei he
redes p dñis appellabāt Si
cut aut nuda volūtate extra
neus heres f ita vtraria de
stinacione statū ab hrditate
repellit. Eū q̄ surdus v̄ mu
tus natus est. v̄ postea factus
nihil phibet p herede gerer
z acquirere sibi hereditatē. si
tñ intelligit qd agit.

De leg. is rubrica

f Est bec videam de
legatis q̄ ps iuris ex
tra pposita quidem
materia videt. nā loqmur de
his iuris figuris q̄b p vniuer
sitate res nobis acq̄runt. Sz
cū oino de testis rēq̄ heredi
ous i testō instituunt locu
ti sum. nō sine cā sequenti lo
co p̄t bec iure materia tracta
ri. Legatū itaq̄ st donatio
quedā a defuncto relicta. Sz
olim quidē erant legatorū ge
nera quatuor. p vendicatoz.
p dānationē. fm l. i. mō. p pre
ceptionē. z certa quedā ver
ba cuiq̄ generi legatorū assi
gnata erant. p que singula ge

b Personales. s. ex testamento.
Der in rem. i. per rei ven. nam recta via transit domi
nium in legatariū rei legatē. vt. ff. de furt. l. a ticio.
d. Et hypothecaria. s. in rebus alijs. que fuerūt defuncti
Et no. q̄ si legatū sit in specie. et sit res testatoz. p̄petūe
iste tres actōnes
si genere. vt ser
uū. cōpetit due
s. testamenti z by
potbe. sed i calu
tū vna actō scilicet
cet ex testar. to
z vna exceptio
competit. vt si le
go debitori libe
rationem. vt. ff.
de libera. le. l. qd
mibi. z. ff. vt in
pos. le. l. j. s. si de
bitori. si at sit res
aliēa. due tñ cō
petunt. s. p̄sonal
z bypotb. vt. l.
com. de le. l. j. nō
tamē oibul ager
sz vna quā elegerit.
vt. ff. de le. ij.
cū filiul. s. v̄arij
Sed si legatari
sit dñs. qualiter
p̄sonali ager. vt.
j. de act. s. sic ita
q̄. Rñ. rōne pos
sessionis. vt. ff. d
triti. l. ij.

nera legatorū significabantur
Sed ex p̄stōnib. diuoz prin
cipū solēnitas h̄mōi verboz
penit. sublata est. M̄a autez
p̄stitutio quā cū magna feci
mus lucubratione defuncto
rum volūtates validiores eē
cupiētes. z nō verbis. sed vo
luntatib. eoz. auētes. dispo
sunt vt oib. legatis vna sit na
tura. z q̄buscūq̄ verbis ali
quid relictū sit. liceat legata
riū id psequi nō solū p actōes
p̄sonales. sed etiā per in rem
z p hypothecaria. cū p̄stitu
tionis p̄pensū modū ex ipius
tenore p̄fectissime accipe pos
sibile est. Sed nō vsq̄ ad eā
p̄stōem standū esse existimau
mus. cū em̄ antiquitatē inue
nim. legata quidē stricte cō
cludentē. fideicommissis aut q̄
ex volūtate magis descendē
bant defunctorū pinguiorem
naturā indulgentē necessariū
esse dixim. omnia legata fidei
commissis exequere vt nlla sit
iter ea dñia sz qd test. legat
h̄ repleat ex natura fideicom
missoz. z si qd āplius est in le

differentia inter se. secūda vero remouet differentiam in
ter legata et fideicom.
g. **h** Stricte. i. stricte iure. sic. vt ex testamento tñ debeant
tur. vt. j. de fideicō. bere. p̄terea.
b. **i** Magis. scz q̄ legata. vt ab intestato etiam debeant.
vt. j. de fideicō. bere. s. p̄terea. vel dicet voluntate ma
gis. q̄ ex solēnitate testamenti.
i. **l** Exequere q̄tum ad sententias z tractatū non q̄tum
ad verbū. nam nō dicit hodie legataria libertas z heredi
tas. licet fideicommissaria appelletur. Item p̄ter legatum
nō cogitur quis adire. sed p̄ter fideicō. vniuersale sic. vt
j. ad. l. fal. s. ex diuerso. et. ff. ad trebel. quia poterat. et. j. d
fideicommiss. bere. s. sed si recuset.
k. **m** Decet. in tribus enim decet. vt. j. e. s. post mortem. et.
j. de fideicō. bere. s. p̄terea. z. j. de singul. re. p fideicō. re.
in prin.
l. **n** Amplius. s. vt ex necessitate dētur. qd non erat in fidi
com. vt. j. de fidei. bere. in prin.
m. **o** Sed ne. cum abulis. id est hoc volumie. vt. s. e. in pro
hemio circa mediū.
n. **p** Opepcū. i. pulchrū videt vt dicit in salustio.
o. **q** Interi. i. anq̄ pueniam. ad illā p̄stōz vbi tractant. cō
munia eoz p De legatis. vt b. ti. z duob. sequētib. ac.
p. **r** De fideicommissis vt. j. de fideicom. bere. et alio ibi. pri
mo ti. Accursius. q. **s** Cognita. sepatim.
r. **t** Etudiri. sic. s. de iusti. et iure. s. bis igit generaliter.
r. **u** Nō solū aut. res. z in bis nil refert sciverit vel ignora
uerit hoc defunctus. vt. j. e. s. si quis rē sua. et. ff. de le. ij. a
vni ex familia. s. si quis rē suam. Idē de re cōmuni lega
ta. fm io. vt. ff. e. l. v. s. j. et. q̄. sed certe ibi. nō valet legatū
nisi pro ea pte pro qua non est error. Accursius.

Aliena. etiā hostiū. vt. ff. eo. ab oibus. §. etiam. §. mio.
Item ab hostiū? capta. vt. ff. e. fu? ab hosti. z. l. id qd. a.
Redimere speciale. ppter pceptū testatoris. sic. ff. coi.
di. l. coi diuidido. §. si. regularit. §. vt. l. §. ptra. ep. iuitū.
Redimere. vilo mō. qz nō vnit vendere. vel si vult. tū
nimia petit pro
picio. vt. ff. eo. nō
dubiu. §. si. et de
le. j. apud. iul. §.
constat.

Comertū. i.
nō pot sup ea re
contractus ha
beri.

Adipisci. pal
sue accipit.

Eximatio.
si apud nullū est
pmeritū. vel eti
am ē. sed cū grā
di difficultate. nō
valet legatū. vt
hic. ff. eo. l. apd
iul. §. f. nisi testa
tor voluerit con
trariū manifeste
vt. ff. eo. l. si quis
inquilinos. z. ni
si in alio casu. vt
si liber bō sibi le
getur. qui fuerat
redempt? ab bo
stibus. quo casu
a pignore eximi
tur. vt. ff. c. fena
tus. §. si. Si autē
comertū ē in co
muni. sed nō est
ei. s. a quo relinq
tur. valet vt ipm
detur vt extima
tio. vt. ff. eo. ij. l.
mortuo boue. §.
labeo. ij. R. z. sic
intelligitur. ff. e.
j. l. sed si res. Si
autē tū ei nō est
cui pstrari debet.
si ppter suū deli
ctum vel secte di
uersitatem vt in iudeo z mācipio christiano. vt. l. ne in
deus. chūstia. man. l. j. nō valet. nec extimatio dat. vt. ff. d
le. ij. mortuo boue. §. labeo. j. Rū. z. de ver. ob. multū inter
est. Si ppter status conditione vel corporis vitii. vt quia
seruo malicia. vel ptracto legetur stipendiū cursoris. si te
stator scit vitii inesse dat extimatio. al. nō. vt. ff. de leg. ij.
fidei. o. §. si seruo alieno. z. ff. e. j. l. si filius. §. si qd alicui.
b. Basilicas. basilios grece. latine domus regis dicitur.
c. Destinata. vt via publica.

Ignorabat. que ignorantia nocet. nisi p iuncte psona
sit relictū. vt. l. e. cū alienā. et nisi cū relinquatur libertas
seruo alieno. vt. ff. d. fidei. l. paul. §. j. Rū. Quid si res le
gata fuerit euicta. R. si in specie. nō tenetur heres d. euic.
vt. ff. de euict. l. bres. et. ff. de le. j. l. si a substituto. §. bres.
Si in genere. siue extra iudiciū siue in iudicio tradita fue
rit legatario nō stipulanti de euictione. agit ac si nihil sibi
datū esset si est extraneus. sed iste legatarius. vt. ff. e. j. l. si
domus. §. j. et. l. nō quocūqz. z. de leg. ij. qui p cubina. §. si
heres. et. ff. de euictō. heres. Si de p iunctis est legatarius
vt si vni de fratribus est plegatum. non agit. ne crescat
inuidia inter eos. vt. l. de bo. que li. cū oportet et. ff. de le.
ij. cum pater. §. euic. Sed si omnibus est plegatum. oēs
agunt. siue distributio plegatorū sit per iudicē facta. siue
per partes. Si autem a testatore. excipiendo seruant. nō
agendo. vt. l. cōmuniā vtriusqz iudi. l. si fratres. et. ff. de
le. ij. cū pater. §. euic.

Si sciisset. in eo casu q ignorauit. e. Et veri? ē. vt
ff. de proba. verius. l. de rei vend. res. et. l. de eden. qui
accusare volunt. l. de excep. si quide. j. de interd. §. cō
modū. l. d. acti. et obli. l. negantes. et. l. de pba. actor.

Qui agit. nisi qui negat neget ius. et nisi psumat ius pro
actore. nā tunc. pbat reus negans. vt. ff. de pba. ab ea parte
et. ff. de dona. inter vi. et vro. quintus.

Sed et si luere. tribus casibus luit heres. si sciebat testa
tor re esse obligatā. vt. hic. Itē si ignorabat. sed reliquit p i
cte psona. vt. l. de
fidei. l. obligata.
al. est. l. p dia. vel si
pro tanto erat res
obligata quantum
valet vel p maiori
summa. vt. ff. de le.
j. si res obligata.

Qui agit. nisi qui negat neget ius. et nisi psumat ius pro
actore. nā tunc. pbat reus negans. vt. ff. de pba. ab ea parte
et. ff. de dona. inter vi. et vro. quintus.
Sed et si luere. tribus casibus luit heres. si sciebat testa
tor re esse obligatā. vt. hic. Itē si ignorabat. sed reliquit p i
cte psona. vt. l. de
fidei. l. obligata.
al. est. l. p dia. vel si
pro tanto erat res
obligata quantum
valet vel p maiori
summa. vt. ff. de le.
j. si res obligata.
Quo idē est. et
si post mortē. vt. j.
§. si cui.

Qui agit. nisi qui negat neget ius. et nisi psumat ius pro
actore. nā tunc. pbat reus negans. vt. ff. de pba. ab ea parte
et. ff. de dona. inter vi. et vro. quintus.
Sed et si luere. tribus casibus luit heres. si sciebat testa
tor re esse obligatā. vt. hic. Itē si ignorabat. sed reliquit p i
cte psona. vt. l. de
fidei. l. obligata.
al. est. l. p dia. vel si
pro tanto erat res
obligata quantum
valet vel p maiori
summa. vt. ff. de le.
j. si res obligata.
Quo idē est. et
si post mortē. vt. j.
§. si cui.

Si res aliena legata fuerit
rei viuo testatore legata
rius dñs fact? fuerit: si qdē ex
cā emptōis: ex testō actōe pci
um pseq pōt: si vo ex cā iura
tia: veluti ex donatiōe vter
alia simili cā. agere non pōt:
nā tradit? est duas lucrati
nas cās i eundē hoīem. z ean
dē re pcurrere nō posse. Hac
rōne. si ex duobus testamen
tis eadē re eidez debeat. in
terest vtrū re an extimatōz ex
testamento consecutus ē. nāz
si re habet: agere non pōt. qz

Quod habeo. Primus est vbi res mihi data potest auferri vt
ff. de solutio. si rem. et. l. qui res. j. Rū. Item si habeo ex alia
causa quā debeam habere. quia non videoz habere. cū p cū
absit. vt. hic. Item si aliquid iuris rei deest id ad huc est tra
dendū. vt. ff. de solutio. etiā. et de verbo. obli. iul. §. si. Item
si res deterior est dolo dantis. ex causa stricti iuris datur de
dolo licet habeat rem. vt. ff. de dolo. et eleganter. §. non so
lum. sed in bo. si. agitur ex primo contractu. vt. ff. com. l. ij.
§. si res.

Ex alia. vt legati. vt. ff. man. si hereditatē. nō dotis pro
missione. ff. de acti. et obli. l. ex pmissione dotis.

Non pōt. etiā si sua postea esse desinat. vt. ff. de lega. ij.
meuius. §. duobus.

Traditū est. a iure. vt. ff. de acti. et obli. omnes. et. ff. co. l.
si seruus. le. §. stichum.

Dominē. ff. e. j. l. si seruus. §. j. contra. Soluti. ibi per obli
quū cōcurrūt. non directo. vt. hic ar. ff. de vul. su. qui liberis
§. finali.

Rem. id est speciem. aliud si quantitatē. vt. ff. eo. ij. ticio.
seio in principio.

Non posse. sed cur secus quādo emit. R. quia nec re ha
bere videtur cū p cū ei absit. et loco rei successerit. vt. ff. d. pe
ti. here. si et re. et qd me. cā. videam. et. l. si ipsa.

Ratione. s. supradicte regule.

Testamentis. s. duoz hominū. si em vnius esset. primuz
p secundū corrigitur. vt. §. qui. mo. tel. infir. §. posteriore.

Quid si in eodē bis legauit. rñdeo distingue specie a quāti
tate. vt. ff. d. le. j. plane. §. si eadē. vltz ad illū. §. si p iunctis.

Nō pōt. ff. de le. j. plane. §. sed si duoz. contra. Soluti. illa
intelligitur secundū huius. §. distinctionem.

Agere pot. ff. de lega. j. huius. S. j. p. r. a. So. ibi testatoris
z heredis testantis e eade psona. vt in aut. de iur. a. mo.
in prin. col. v. vel ibi in scdo legato comodū representatōis p.
mi legati relictū videt vt. j. e. S. ex p. rario qz nō videt legari
bis in duobus testis. z ideo nō habebit nisi semel.

Et quoz res.
sic. ff. de leg. in. l. eti.
am. Accursus.

Modo. si autē
nec fuit res. nec est
in rerū natura. nec
erit. vt. ob. in era. vt
fuit sed nō est. vt. bo
mo mortuus. non
pōt legari. vt. j. de
iur. stipu. in prin.
ci. Si autē est dubiū
an sit vel nō sit i re
rum natura. cauet
heres de psequen
do et restituendo.
vt. ff. de l. j. seruo le
gato. S. fin. Idem
in seruo legato. qui
fugerat ante testa
mentū. Aliud in eo
qui fugerat post. s.
testamentū. q. l. est
periculo legatarij.
vt. ff. e. ti. j. l. cū fu
er. l. si seruo legat.
j. r. n.

Matū. z tūc cō
petit sibi exactio vt
ff. de ver. ob. inter
dum. j. r. n.

Si eadē. duobus
quid si dicat illi aut
illi lego. r. n. duo rei
stipulandi esse vi
detur. vt. ff. e. ti. j. si
ticio aut seio.

Coniunctim. scz
p copulatiuā pū
ctionem. vt. ff. de be
re. insti. si ita quis.

Disiunctim. i.
sepatim vt. j. pr. S.

Scanditur. viriliter. nisi simul duo pūcti essent. qui lo
cum vniū obtinent. vt. ff. de bere. insti. ticio. z. l. interdū.

Quo. nā si testatore mortuo legatarius decedat. ad he
redē suū legatū transmittit. vt. l. de cadu. tol. S. cū igit.

Testatore. post testamentū tñ. vt differat a sequenti.

Defecerit. f. legatarius. vt p morte ciuile. Vel dic legatū
qō tribus casibus deficit z accrescat legatario pter duos qui
ponuntur hic. Primus si nō est collegatarius in rerū natura tē
pore testi. vt. l. de cadu. tol. S. in primo. Secundus si mibi z
posthumo q aboziet postea vt. ff. e. l. si duobus. S. si. Tercius si
mibi z heredi suo legat. vt. ff. e. j. l. plane. S. si duobus. z sic sūt
quinque casus. Contra sunt tres casus quibz accit legatū.
sed collegatario nō accrescat. Primus si mibi z vno suo legat.
vt. ff. e. j. l. plane. S. si pūcti. Secundus si mibi et tibi res tua
legatur. vt. ff. e. l. huius. S. si ticio. Tercius si mibi et nō capa
ci legatū. vt. ff. de lega. j. l. si ticio.

Coniunctim. f. re z verbis. vt. ff. de l. iij. l. re pūcti.

Disiunctim. scz verbis tñ. nam re sunt pūcti.

Lego. sed nōne dando seio adimit ticio. vt. ff. de pu. sub. si
quis eū. z de adimen. le. l. sicur. r. n. sic si pbat testatorē hoc
s. adimere ticio et dare seio voluisse. nō als vt. ff. e. j. l. si pluri

Equē disiunctis. f. verbis tñ re tamē
bus. S. j.

pūcti sunt. vt. ff. e. iij. re pūcti. Sunt z alij re et verbis dis
iuncti. vt si dicaz lego ticio dimidiā serui. sempromio. lego di
midia eiusdē serui. vt. ff. e. ti. l. z proculo. nec obstat in eodē
ti. l. meui. in prin. qz illa intelligit qñ vnam dimidiā vtriqz
legauit et in istis non habet locū accessio. i. ius accrescendi.
vt dicta. l. et pculo. Sunt etiam re disiuncti. sed verbis con
iuncti. vt si dico lego tibi et sempromio p equis portōibus
Sunt et alij re z verbis pūcti. vt. s. pri. Et pūcti vtroqz
modo. pferuntur disiunctis vtroqz vel altero tñ modo pū
ctis. Coniuncti vero vno modo tñ. sūt admittunt. f. re tñ

icti et disiunctis pferuntur. vt. ff. de bere. insti. si ita qō
beredes. et. ff. de lega. iij. l. re coniuncti. S. pe. et. S. si.

Si cui emerit. f. legatarius.
n. Deruenerit. f. morte usufructuarij. vel ca. di. vel sū
causa lucratiua tamē. vt. s. de usufruct. S. finit z sic factus
est causalis.

ducto usufruct. iubeat extima
tionē pstarī. **Si si re lega**
tarij qō legauit. inutile ē lega
tū. qz qō pūctum ē ipi. apli
eius fieri nō pōt. et lz aliena
uerit eā. nō tebet nec ipa res
nec extimatō ei. **Si qō rez**
suā qñ alieno egauerit. valz
legatū. nā pl. valet qō i veri
tate ē. quā qō in opione. **Si**
z si legatarij esse putant vale
re pstat. qz exitū volūtas de
fructibz p. **Si re suā lega**
uerit testator. postea qz eā alie
nauerit. Celsus putat. si non
adimendi aimo vēdidit. ni
hilomin teberi. idēqz diui
seuerus z antonin rescripse
runt. **Idem rescripserunt.**
eū qui post testamentū factū
predia que legata erant pig
non dedit. adimisse legatum
non videri. et ideo legatariū
cum herede agere posse. vt p
dia a creditore luantur. **Si**
vero quis partem rei legate
alienauerit. pars que non est
alienata omnimodo tebetur.
pars autem alienata ita tebe

Fundū. i. p.
prietate plena s
iudicis tamē offi
cio aliter sit. vt. j
sequit. Accu.

Metere. hic
repete qō dicit.
d. eo. S. si res. ac.
o. **Et usufru**
ctus. dicit fūdū
peti et sic i plena
pprietate. Sed
oponit. plēa p
prietas constat ex
duobus. s. nuda
pprietate. et vsu
fruc. z iam habz
pēm. i. usufru.
ex causa lucrati
ua. quomō ergo
petitur fundus in
plena pprietate.
Rūdet usufru
ctus hoc casu cū
fundus petitur
in plena pprieta
te non obtinz p
tem dominij. lz
vicem seruitutis
pdialis. que non
est pars rei. cum
non possit eē si
ne re. et ideo nō
videt peti ea ps

rei que obuēnit ex causa lucratiua. f. usufructus. et hoc
de rigore. sed cō tra de equitate vt subijcit.

Petitione. scz tali. idest predicta fundi per actionem
ex testamento. als in multis locum dominij habz. vt. ff. de
da. infec. qui bona. S. z sufficariū. z. ff. de bo. auc. in. po.
inuenditione. et. ff. fa. ber. l. et puto. S. ij. et. ff. de usufruct.
l. iij. et. v.

Seruitutis. f. realis.
Deducto. i. extimatione usufruct. quē. f. usufru. ex cau
sa lucratiua habet. et id nō debet pl. bre. vt. s. e. S. si res.

Ext. nationē. scz pprietatis.

Prestari. f. ab herede.
Sed si rem. legatū. ff. de libe. le. l. j. contra solu. ibi libe
ratio relinquatur. que nō erat debitoris.

Pōt. sic. j. de acti. S. sic itaqz. z. ff. e. iij. l. cum quis pmo
r. n. et. ff. de excep. rei iudic. l. et an eadē. S. actiones. et. ff.
de acqui. pos. l. iij. S. ex pluribus.

Alienauerit. ff. de reg. ca. l. j. in fi. contra. solu. fm. b. ibi
vino testatore alienauit. hic postea. vel hic purū fuit ibi cō
ditionale. fm. io. ar. ff. e. cetera. S. ij.

Si quis rem suā. quasi alienā. i. credēs alienā.

Opinione. nota sic. ff. de manu. vin. si pater. S. quoti
ens. z. ff. de iure z fac. ig. l. regula. S. qui ignorauit. ar. p. tra
ff. de acqui. bered. is qui putat. solu. ibi de re que consistit
in animo.

Exitum. i. effectum. vt. ff. quē admodū tē. ap. l. vel ne
gare. ibi publice em expedit suprema hominū iudicia exi
tum habere. i. res talis legatario acquiri pōt.

Si rem. alienauerit. vendendo. sed donando indistin
cte videtur adimere. valeat donatio vel non. et etiaz si re
uocetur. vt. ff. de adimen. le. l. cum seruus. et. l. rem lega
tam. et. l. legatū sub conditione. S. j. Si ex alia causa a do

natione distinguere animū. vt. hic. Et in dubio pbat heres mutata voluntate. vt. ff. de le. iij. fideicō. §. si rem.

Adimendi. qui animus ex hoc pbatur. qz si necessitate rei familiaris. nō videtur reuocasse. als sic. que distinctio in donatione non cadit. vt. ff. de adi. l. re legata z nota. L. co. qui post.

Deberi. s. rez legatario. ar. §. e §. non solū. vbi ab initio fuit alie na.

Idem. s. iuris esse vel idem. scz imperatores.

Dignoz de. dit. quid si re ob ligatam credito rido bitoz legauit nunquid va let legatū Rñ. sic z nihilominus po terit petere debi tum. nisi volūtas testatoris osten datur volentis cōpensare. vt. ff. de l. ij. l. credito rem.

Idem. nisi sub dicta distin ctione. i. an ha buit aimū adim di vel nō. Al' dic nullo mō vt. hic. z. l. e. qui post. z. hoc quia pmo valuit rictū als ptra. vt. L. d. do. inter vi. et vxo. si maritus.

Si vero. no. de toto ad partē i.

Quis. scz te stator.

Si quis lega uerit. quod tribus modis fit. Prius peti nolo. vl' qd debet relinquo. vel actioz remit to. et hic libera

Dus est legatarius. ab omni omno debito. vt. hic. z. ff. de li. l. l. si quis rones. z. l. aurelio. j. Rñ. Secundus est. rones red dere nolo. z. hic ab omni liberatur. nisi ab eo qd penes eū sit. z. qd dolo fecit. vt. ff. d. li. le. aurelio. §. si. Tercius. si dā nauit heredem ne exerceat actiones. quo casu si bona cāz habeat testator. litis euentus z sumptus ab aduersario fa cti legati videntur vt. ff. d. li. leg. petitor. si malam causam nihil videtur legare. vt. in eadē lege.

Utile licet. res sua sibi legari videat. vt. ff. de li. l. j. j. Rñ. z. est hoc verū nisi testatorz viuo exactio. iat. vt. j. e. ti. §. tam autem. m. Hrs. vel hrs heredis. vt. ff. de li. m. Petere. cū effectū. ppter excep. vt. ff. de l. ij. in fi. de li. l. iij. §. nunc de effectū.

Heredis. sicut ē bonoz possessor. z. fideicō. vniuersa lis. vt. j. d. bo. pos. §. quos aut. z. d. fideicō. her. §. restituta p. Liberet. p acceptilationē. si solus est debitor. si. habet conreum sociū idem. als cōreus siue socius pacto est li beratus. vt. ff. de libe. l. iij. §. nunc. de effectū. in fi.

Tempus. vt. ff. de libe. l. e. nō solū nostrū. §. ij.

Ex contrario. debitor. secus si alius qz interest credito ris plures reos habere. vt. ff. de libe. l. e. si qd decedēs. §. si.

Suo. s. ciuilitē z naturalitē z cū effectū z pure. als va let. vt. ff. de le. j. si creditori p totam. l. et. l. sin autem.

Amplius. sed nūquid hodie semp est plus. cū habeat statim rei legatē dñum. z hypothecariā aliaz rez defun cti. Rñ. nō. vt. ff. de le. iij. l. ij. §. si rem. quia plus tm qua tuoz modis dicitur. vt. j. de act. §. plus aut. z. iste modus nō est aliquis de bis. Et. scilicet creditori.

Legauerit. s. debitor v. Nihilominus. ff. e. ij. l. debitori

si nō adimēdi aio aliena ta sit. Si quis debitori suo li berratoz legauerit. legatum vtile ē. z neqz ab ipso debito re. neqz ab hīde ei pot hīs petere. neqz ab alio q hīdis loco est s. z pot a debitorē cō ueniri vt libere ei. Pot aut qf vl' ad tps iubere ne hīs pe tat. Ex contrario si debitor creditori suo qd d. legauerit inutile ē legatū. si nihil plus ē in legato qz i debito. qz nihil amplius p legatū hz. Si i di em vl' sub conditione debitorz ei pure legauerit. vtile ē lega tū. ppter representatōez. Qd si viuo testatore dies venerit vl' pditio extiterit. Papinianus scripsit vtile esse nihilominus legatū qz sel' pstitit. Qd z ve rū ē. nō em placuit snia existi mantū extinctū eē legatū qz in eā cāz puenit. a q incipere nō pot. Sed si vxori marit' totē legauerit. valet legatum qz plen' ē legatū. qz de dote actio. Sz si quā nō accepit to tem legauerit. diui seuerus et antoninus rescripserunt. si q

pan. ora vbi est inutilis. so. hic corrigat vel ibi dicit inutile. i. non vtile cū et aliā habeat act. pot tñ z ista agi. vt. hic. r. Constitit. i. valuit. Quia. rō illius false opinionis. y. Nō pot. no. argumēta p vtraqz pte ad hanc regulā. vt. ff. de ver. ob. existimo. et. l. pluribus. §. sed z si placeat. z de bis. q. p nō scrip. ba. l. si in metalli. §. item si seruo. z de fuit. l. p parte. Accu.

dem simpliciter legauerit in utile est legatum. Si vero cer ta pecunia v' certū corp' aut instrumēta dotis in prelegā do demonstrata sunt. valere legatum. Si res legata sine facto heredis perierit. lega tario recedit. Et si seruus ali enus legatus sine facto here dis manumissus fuerit. non tenetur heres. Si vero here dis seruus legat' fuerit. et ipe eum manumiserit. teneri euz iulianus scripsit. nec inter est. si scierit an ignorauerit. a se legatum esse. Sed z si alij donauerit seruū. et is cui do natus est eum manumiserit. tenetur heres. Quis i' gno. i. uerit a se euz legatū esse. Si quis ancillas cū suis natis legauerit. etiā si ancille mor tue fuerint partus legato ce dunt. Idē ē z si ordinarij ser ui cū vicarijs legati fuerit. li cet mortui sint ordinarij tam vicarij legato cedunt. Sed si seruus cum peculio legat' fu erit mortuo seruo vel manu misso vel alienato. et peculij

l. p parte. Accu. §. Si si vxori. ple ni. l. in cōmodo re p'sentationis. cū le gatus statim dos ve ro anua bima tri ma die olim. hodie post annum mobi lia. s. mobilia stat' vt. L. de rei vxo. ac. l. vnica. §. cū aut. z ff. d. dot. p. l. j. §. ve rū est. Itē de dote dat' actō inquantū maritus facere pot vl' a' b' res. vt. ff. lo lu. ma. etiā. j. Rñ. at legatū infolidū. nisi in falcidia p be neficiū inuentarij. vt in autē. d. here. z fal. §. si vero nō fe cerit. col. j. Itē si q pacta in p'dicijs in ulieris facta sūt. beneficio legati tol luntur. vt. ff. de do pli. j. Rñ. a. Dote. i. illā do tem quā nō recepit b. Instrumenta. dotis. in qbus con fessus fuit se rece pisse dote quā non recepit. vt. ff. d. do te. p. l. j. §. si. et. l. cum scrip'tis. §. itez ei qui. c. In prelegan do. i. legando. abū dat' est pre. vt. ff. d. dote. p. l. j. j. Rñ. d. Si res. puta ser uus stichus.

quo casu de interitu tenet. vt. ff. de ver. obli. si seruū. j. Rñ. z de le. j. cū res. §. si. vel qz sine cā occidit vt dca. l. si fuū. aliō si cū causa. vt. ff. de le. j. quid ergo. §. si heres. tenet cū de do lo z lata culpa z leui. vt. ff. e. j. l. cum res. §. sed si culpa. et. §. f. Perierit. vel nō ppareat. quo casu cauet hrs. et. §. de dando si ad eū redierit. et suis sumptibus recuperatur. qn post mortē fugit. als. i. si in vita. sumptibus legatarij. vt. ff. d. le. j. cum res. §. item si res. z de le. ij. si quis seruū.

Decedit. qz qm specie tenet. et interitu liberaf. vt. hic. z. ff. d. ver. ob. si ex legati. b. Sine facto. in hoc quoqz. scz seruo alieno pot' admitti culpa. puta nō certificauit hrs do minum. q si scisset se posse vendere. nō manumississet. scz for te cū videret velle manumittere. vt. ff. e. l. cū res. §. sed si alie nus. Itē si fuit in mora emēdi. vt. ff. d. ver. ob. si seruū. §. si at alien' z dicitur. i. culpa. vel mora.

Heredis. contra dele. pre. l. nāqz naturam.

Manumissus. nā manumissus s' illis ē mortuo. vt. ff. d. soluti. si mibi alienū. l. Tenet. scz ad extimatōz. vt. ff. e. l. si qd in quiliuos. §. j. et. ff. q. et a qui. hrs s. h. nō dicit tenere manu missionē. s. dicit quo min' valeat legatū. l. q ad extimatōez.

Interest. cur secus vbi seruū in debitu sibi solutu qf manumissit. vt. ff. de cōdi. inde. in sūma. §. si fuū. q est cōtra. io. Rñ. deo quia debuit scire. cū factū suū censet. vt in autē. de iureiur. a mo. j. Rñ. Donauerit. scilicet heres.

Seruus a testatore legatum. et erat heredis.

Tenet. ad extimatōz. vt. §. pri. dixi. Igraucit. s. heres q Si quis cedūt. qz duo legata sunt sepata. vt. ff. de pec. le. l. iij. sed ptra. ff. de ventre in spi. l. j. §. ex hoc vbi dicit q plus est portio viscerz matris. Rñ. ibi loquitur donec in ventre ē.

quo casu de interitu tenet. vt. ff. de ver. obli. si seruū. j. Rñ. z de le. j. cū res. §. si. vel qz sine cā occidit vt dca. l. si fuū. aliō si cū causa. vt. ff. de le. j. quid ergo. §. si heres. tenet cū de do lo z lata culpa z leui. vt. ff. e. j. l. cum res. §. sed si culpa. et. §. f. Perierit. vel nō ppareat. quo casu cauet hrs. et. §. de dando si ad eū redierit. et suis sumptibus recuperatur. qn post mortē fugit. als. i. si in vita. sumptibus legatarij. vt. ff. d. le. j. cum res. §. item si res. z de le. ij. si quis seruū. g. Decedit. qz qm specie tenet. et interitu liberaf. vt. hic. z. ff. d. ver. ob. si ex legati. b. Sine facto. in hoc quoqz. scz seruo alieno pot' admitti culpa. puta nō certificauit hrs do minum. q si scisset se posse vendere. nō manumississet. scz for te cū videret velle manumittere. vt. ff. e. l. cū res. §. sed si alie nus. Itē si fuit in mora emēdi. vt. ff. d. ver. ob. si seruū. §. si at alien' z dicitur. i. culpa. vel mora. i. Heredis. contra dele. pre. l. nāqz naturam. k. Manumissus. nā manumissus s' illis ē mortuo. vt. ff. d. soluti. si mibi alienū. l. Tenet. scz ad extimatōz. vt. ff. e. l. si qd in quiliuos. §. j. et. ff. q. et a qui. hrs s. h. nō dicit tenere manu missionē. s. dicit quo min' valeat legatū. l. q ad extimatōez. m. Interest. cur secus vbi seruū in debitu sibi solutu qf manumissit. vt. ff. de cōdi. inde. in sūma. §. si fuū. q est cōtra. io. Rñ. deo quia debuit scire. cū factū suū censet. vt in autē. de iureiur. a mo. j. Rñ. Donauerit. scilicet heres. n. Seruus a testatore legatum. et erat heredis. o. Tenet. ad extimatōz. vt. §. pri. dixi. Igraucit. s. heres q Si quis cedūt. qz duo legata sunt sepata. vt. ff. de pec. le. l. iij. sed ptra. ff. de ventre in spi. l. j. §. ex hoc vbi dicit q plus est portio viscerz matris. Rñ. ibi loquitur donec in ventre ē. c. S

Adem. sic ff. de pe. le. l. iij.
Oramarij. qui sunt bñdī. vt. j. qd. cū eo. §. cum autem.
Mortuo. s. viuo testatore. nisi p. vt. ff. d. pec. le. tūc in tūle
Extiguitur. q. accessio est. vt. ff. d. pec. le. l. j. r. ij. S. q. qua
re non ita in superiori casu. Rñ. ppter hois dignitatē. q. non
ita accedit vt. ff. d. ed. l. ed. iustissime in pau. Itē quid si vica

herant tñ in pe-
culio r legatus est
cū peculio. Rñ. idē
vt exprimere pecu-
lium noceat. vt. ff.
de condi. et de. si in
diem in si. Accu.
Idē est instrū-
tus. hūc primo ar-
ticulo ptra dicit. ff.
d. fun. instrū. si cui
fi. S. l. v. in ro. hic
simpliciter ppter ru-
des sic loquit. Vel
dic q. sit idē qd in
partu et vicarijs et
qd sequitur cū in-
strumento. referat
ad pri. de peculio.
Vel subtili? refert
inter instrumentū
fundī qd perit sem-
per pempto legato
fundī et instrumē-
tū patris. qd non
perit licet legatum
fundī pereat. r hoc
casu loquit lex dicit
alia dicit in eo. ti.
l. j. ar. ptra. ff. d. fun.
instrū. l. questum.
§. sed si fundus. et.
§. si instrūctus. qui-
bus dicit. si fundū
instrūctus legatus
sit. instrūctū patris.
ptra. nō agri. sed
ibi subaudi tñ. Al-
die illam esse pauli
fina. i. l. si cui. istas
labonis. a instrūta
nō pbata. r sic cor-
rigit illa.
Cū instrumē-
to. est aut instrumē-
tum. apparatus re-
rum diutius man-
sur. r sine quibus
nō posset exerceri
possessio. vt. ff. d. fun-
do instrū. questū.
j. Rñ. r sunt instru-
menta fundī colen-
di seruandi grā cō-
paratū vt de fun. instrū. l. instrūta que sunt illa. ibi abes.
Alienato. a testatore. a Si grex. qui ex. r. ouib? pstat
vel quatuor vel quinq? porcis. vt. ff. d. abigeis. oues.
Ad vna. sic ff. qd cuiusq? vniuer. l. sicut. §. si. r. ff. e. j. l. gre-
c. **Hōt.** ff. quib? mo. v. usufru. am. l. si. d. So. fact. ge. Acc.
lius perditur legatū v. usufru. quā p. i. et. vt. ar. ff. in eo. ti.
repeti. §. rei mutatione. et. ff. e. j. l. grege.
Legato. sic ff. co. grege. sic. j. §. pri.
Corpus. tria em sunt corpa rez. Vnū qd vno spū. i. ele-
mentatione p. tñ. vt hō lapis. Scdm qd ex coherentib? cō-
stat vt dom? r armariū. Tercū qd ex distantib? corpb? vt
grex r pl. vt hic r. ff. d. v. l. ca. rez. mixtura. §. j. r. ff. d. rei. v. e.
in re. §. at in bis. f. Cedere. s. colūna vel tignū dom? le-
gari pure nō pōt. vt. ff. e. j. l. cetera. ne vrb. deformetur.
Si peculū. fuerit. vno v. extraneo. b. Peculio. acce-
dit. nā r futuz. peculū legari pōt vt. ff. de pec. le. l. et quoq.
Legatario. idēq? manumisso. r facit ad h. s. pri. §.
Cedere. no. tria tpa. an mortē testatoris. r post an tamē
aditā bñditatē. itē r post. In pmo tpe oēs sunt legatarij pa-
res. nā qd eo tpe acquirūt hū? talis. ei cui hoc peculū ele-
gatū acquirūt. siue ipsi seruo siue alij extraneo sit relictu? q. nō
cedūt legats. Similiter in tercio. s. sunt pares In secūdo vi-
singuif extraneus a seruo. vt. hic. nā qd legatū cedit extra-

legatum extinguit. Idē ē si
fūd? instrūct? vel cum instru-
mēto? legatu. erit. nāz fun-
do alienato? r instrumēti lega-
tus extinguit. Si? grex legat?
fuerit. r postea ad vna ouem
puenerit. qd superfuit vendi-
cari potest. Brege autē lega-
to? etiā oues eas que post te-
stamētū factuz gregi adijciū-
tur legato cō. re iulian? ait.
Est autē gregis vnu corpus
ex distātib? capitib? sic eduz
vnu corp? ē ex coherentib? la-
pidib?. Edibus teniq? lega-
tis columnas r marmora que
post testamētū factū adiecta
sunt legato dicimus cedere.
Si? culiuz legatū fuerit?
sine dubio qd qd peculio? ac-
cedit vel recedit viuo testato-
re legatarij lacro v l dāno ē.
Qd si post mortem testato-
ris ante aditam hereditatez
seru? acq. fuerit: Julianus ait.
si quidez ipi māu? illo pecu-
liū legatum fuerit. omne quod
ante aditam hñditatē acq. si-
tuz ē legatario? cedere? quia
hñdi legati dies ab adita hñ-
ditate cedit. Sed si extraneo
peculū legatū fuerit: nō cede-
re ea legato nisi ex reb? peculi-
arib? auctū fuerit. Peculū
autēz nisi legatū fuerit: māu-
misso nō debet: quis? si viū?
māu miserit: sufficit si non adi-

mat: r ita diu senerus r anto-
ninus rescripserūt: Idē rescri-
pserūt. peculio legato? nō vi-
deri id relictu. vt petitorēz ha-
beat pecunie quā in rōes dñi
cas ipendit. Idem? rescripse-
rūt: peculū videri legatū. cū
rōnib? redditis? ber. e. iust?
ē: r ex eo reliq? inferre. Laz-
aūt corpales res legari pnt: q.
icorpales. r ideo qd refūcto
rebet. pōt alicui legari. vt a-
ctiōes suas heres legatario p
stet. nisi exegerit? viū? testa-
tor? pecuniā. nā h casu legatū
extinguit. Sed? r talē lega-
tū valet damnas heres meus
esto domū illius reficere. vel
illum ere alieno liberare. Si?
generaliter seruus vel res alia
legatur: electō legatarij? est.
nisi aliō testatō dixerit. Op-
tionis legatum. id est vbi te-
stator ex seruis suis vel alijs re-
bus optare legatariū iusserat
habet at in se conditionem?
et ideo nisi ipse legatarius vi-
uus optauerat: ad heredes le-
gatū non transmittet. Sed
ex? constitutione nostra r hoc
in meliorem statum reforma-
tum est: et data ē licentia r he-
redi legatarij optare seruum.
licet viuus legatarius hoc nō
fecerit. Et diligētiorē tracta-
tu habito et hoc in? nostra cō-
stitutione addituz est: vt siue

hic. L. ditiona-
lia vel in die icer-
tū relicta. ex die
vel p ditione cri-
stete cedūt. i. tras
mittunt ad here-
des nā an p ditione
ne vel die veniē-
te. si decedit lega-
tarius nō trans-
mittit. vt. L. d. ca-
du. col. §. si an autē
Nisi in trib? ca-
sibus. Prim? vt
ff. d. codi. r de. cō-
ditōes. Scds. ff.
eo. j. l. iij. Ter? a?
ff. q. di. le. ced. si
cū pñitōe. Itē
verbū cedere dur-
as bñ significā-
tiones. i. incipe
teberi. vt. ff. d. v.
sig. l. cedere. Itē
cedere qdum ad
trāsmisionē. vt
accipit. L. d. ca-
tol. p totū. et in
vt. q. p. b. accipi-
l. Quia. bona
rō. si em prius ce-
deret. idem esset
qd in extraneo.
Est et alia rō. vt
ff. de pec. le. l. de-
nig. §. si. vbi dicit
qd versibile ē cus
ei legat. quasi pa-
trimonij suuz ei
leget.
in? Peculium.
manumisso. ff. L.
de pecu. c. q. qui-
li. mel. l. j.
n. Quāuis. cur-
tā varie. Rñ. qz
scdo cau. l. q. in
ter viuos. opas
eius manumis-
sorat habitu-
rus. unde ouer-
sa dōatio. sumi-
tur fm io. vt. ff.
man. si vero nō.

§. indet. pi. Vel fm. p. ppter pccupatōem mortis. quia
plurimū auferre si potuisset. vt in auren. d. trien. et se. §. il-
lud quoq. ibi p tumultu mortis angustatus. r. r. L. q.
rest. fa. pos. hac consul. §. j. o Legato. s. seruo. r etiam
libertas fuit legata. aliud si extraneo. vt. ff. de pecu. leg. l.
p. p. ditione. nisi testator sue. vt. §. si. et. l. si sticho.
rit hui? p. uetudis vt reddet seruo q sibi debebat. vt. ff. de
pecu. le. dñs sticho. §. j. in fi. q. Idē rescripserūt. cū rō-
nibus. q. d. si seruo relinquo libertatē rōnib? ab eo reddi-
tis eo ipso r peculū legare sibi videor. aliud ecōtra. si liber-
tatē reliquo. et rōnes reddere veto. qz nō videt legatū pe-
culium. vt. ff. de le. j. si seruo? vetitus. rōnes aut reddere di-
citur. qñ amoto dolo r fraude reddidit. vt. ff. d. fidei. co. l. i. l.
r. Reliqua. i. alia que erant reddēda. thays. §. sticho?
redderet. cū iā quedā reddiderat. vel etiam si nihil. vt. ff.
d. ver. si. l. ceteroz. §. Inferre. repetere iustus est.
t. Tā aut. incorpales. i. actiones r seruitutes. vt. §. de re
bus cor. et incor. et. ff. de le. j. l. cetera. in priū.
v. Prefet. sine cessione tñ vtilis habet legatarij? vt. L.
r. Exegerit. nam si exegit semper in? col. et legatō.
dubio psumo voluisse legatū extingui. vt. ff. de adi. lega.
l. p. §. si. et. de li. le. nō solū. §. liberatio. nisi pbetur priuz
vel quia debitor? vltro obtulit eo nō petere. vel qz exactā

pl legatario deposuit. vt. ff. e. iij. l. fideico. §. si rem.
y Sed et tale ere alieno liberare. nam utilitatem habet.
z Si generaliter. res. vt equus.
a Legatarij. et a principio et ex post facto fm. b. vt hic.
et. ff. e. l. si feruus legatus. §. cu homo. Sed ro. a principio
dabat electione heredi sed ex pcurmatia transferebat in le
gatarium. ar. ff. d. h
uit. si cui. z. l. de
solu. l. j. Jo. disti
guit. aut i ghe ge
neralissis l. subal
tino. vt si subavl
co. l. aial legat
q. cau n. yz. cu fe
stuca vt muscaz
vado liberet. vt
eo ghe qd. dyale
tica spem appel
lat. vt bo. z. illa.
et tuc subdistin
gue aut bebat in
brditate suos. z
tuc legatarij eli
git. dnm n. meli
ore. vt h. z. ff. e. j.
l. legato. j. R. z. l.
q. duos. z. d. opti.
le. l. y. an. bebat.
z tuc bts eligit.
vt. ff. de tri. vi. z
oleo le. l. iij. j. R.
z. l. iij. Si at re
stator ex certis re
liq. incertis. aut
ipse scit d. certo
qd. p. exp. so. no
mie ei. z. tuc ele
git bts. z. ei. vo
luntate iterprat.
aut n. scit. z. tuc
legatarij eligit.
vt. ff. e. j. l. si q. s.
filio. §. si ptes. z.
l. q. duos. In do
mo at i ghe lega
ta. si bet testator
domos. vna ex
bis eligit bts. si n.
bet. z. reliq. deri
foru. e. legatu. vt
ff. e. si dom. In
fudo i ghe lega
to. die n. valere le
gatu. cu vni. di
siti possit fieri su
dul. vt. ff. e. d. iur
do. cu. vult. §. ge
ner. l. qd
in rez. §. qd. si. qd
b. Optois. co.
ditione. scilicet si eligeret.

Et ideo bona ro. vt. l. d. cadu. tol. §. sin. at. aliquid.
d. Er. confide. que est. l. co. de le. l. si. in principio.
e. In nostra constitutione. l. predicta.
f. Cupiente. et alio. aliud subaudi.
g. Beniuolentia. i. ptra equitate. l. qd. pieret. na. d. iure
stricto. ptre deberet. vt. ff. e. j. l. huius. §. si.
h. Et forte. vel cu. taxillus. vt. alio. mo. sic. ff. de iudi. in tri
bus. Sz. qre iudex. no. p. pellit. eos. ad. ofentiendu. vt. ff. co.
hui. in fi. R. imo. hoc. in. d. p. pellit. v. l. i. b. i. p. pellit. in. actoe. eli
geda. q. dat. a. iur. bic. aut. n. p. pellit. in. eo. qd. dat. a. testatore.
i. Sententia. vt. tñ. ceteris. extinacoe. in. p. stet. suaz. p. tñ.
k. Legatarij. de. le. l. si. in. principio.
l. Legari. solu. et. cōtra. idē. sol. legat. vt. ff. e. j. l. ij.
m. Factio. in. passiva. significatione. accipe. vt. §. d. ber. q.
et. dif. §. testamenti. Sed. q. sunt. isti. q. no. habet. testamēti
factione. Rn. in. certa. psona. vt. j. pri. §. Itē. pe. z. rin. siue
deportatus. vt. l. de. her. insti. l. j. Itē. in. metallū. dānat.
vt. ff. d. bis. q. p. no. scrip. ba. l. si. in. metallū. Itē. seru. d. ad
ulterio. n. dña. comisso. accusat. vt. §. d. ber. insti. §. ij. Itē.
collegiū. n. p. bet. licitū. vt. l. d. ber. insti. l. collegiū. Itē.
incestuos. vt. in. autē. q. mo. na. ef. sui. §. vl. Itē. b. rici. ma

plures legatarij exiterint: q
bus optio relicta est: 7 dissen
tiat in corpe eligēdo: siue vni
legatarij plures heredes sint:
7 in se circa optādū differiat
alio aliud corp^o eligere cupiē
te. ne peat legatū qd pleriqz
prudentiū cōtra beniuolētiā
introducebāt: r. tūnā eē hui^o
optionis iudicē: 7 forte esse b
dirimendū: vt ad quē fors p
ueniat: illi^o snā in optione p
cellat. Legari^o aut illis soluz
pōt cū quib^o testamēti fact^o
est. Incertis^o vo personis
neqz legata neqz fideicomissa
olim relinqui concessum erat
Nam^o nec miles quidē incer
te psonē poterat reliquere: vt
diuus adrian^o rescripsit. In
certa autem persona videbāt
quā incerta opinioe testator
animo suo subijciebat: veluti
si quis ita dicat: quicūqz filio
meo filiam suam in matrimo
nium dederit: id est collocave
rit ei heres meus illuz fundū
dato. Illud^o quoqz quod his
relinquebat qui post testamē
tum scriptum pūm i consules
designati erunt: eque incerte
persone legari videbāt. Et te
niqz multe alie huiusmodi spe
cies sūt. Libertas quoqz in
certe persone non videbatur
posse dari: quia placebat no
mmati seruos liberari. Sub^o

certa vo temōstratione: id est
ex certis psonis incerte psonē
recte legabat: veluti ex cogna
tis meis qui nō sūt: si qd vxo
rē filiaz me^o d. erit: ei heres
me^o illā rem dato. Incertis^o
aut psonis legata vel fideico
missa relicta 7 p errore soluta
peti nō posse: sacris cōstitu
tionib^o cautū erat. Posthu
mo quoqz alieno inutilit an
tea legabat. Est aut alienus
posthum^o q natū inter suos
heredes testatoris futur^o nō
est: ideoqz ex emācipato filio
cōceptus nepos extrane^o erat
posthumus ano. Sed^o nec
huiusmodi species penitus est
sine iusta emēdatione relicta
cum in nostro codice constitu
tio^o posita est per quā. nūc
parti medebitur: non solū in
hereditatibus: sed etiam in le
gatis 7 fideicommissis: quod
evidenter ex ipsius lectione cō
stitutionis clarescit. Tutor^o
autem nec per nostraz consti
tutionem incertus^o dari te
bet: quia certo iudicio tebet
p tutela qd sue posteritati ca
uere. Posthum^o aut alienus
heres institui: 7 antea poterat
7 nūc pōt: nisi in vtero eius sit
q iure nō vroz esse nō potest.
Si^o qd in^o noie cognomine
agnomie pnoie legatarij testa
tor errare rit: si te psona con

r Sed nec. q. d. non solum in posthumo. sed omnia supra
dicta ab illo. §. incertis correcte sunt. vt ar. ff. eo. iij. l. bo. le
gatum. j. Rn. z. l. ea tamen.
y Constitutio. quā non habem^o Accnr. floren. doctor.
z Huius. scilicet posthumo.
a Tutor. p nram. f. supradictā constōem grecā. nec vterri
iure. vt. ff. de testa. tu. tutor incertus. Accursius.
b Incertus. vt si ita dicebat. illū tutore^o do q pri^o d tuscia
c Posteritati. id est filijs.
d Poterat. f. de iure p. torio. nō ciuili. vt. j. de bo. pol. j. R.
contra. et. ff. de li. et post. gallus. §. ille.
e Nostro. id est romano. f. Nō pōt. sed que est illa que
vroz esse non pōt. R. multe sunt ille que vroz esse nō pnt.
vt. §. de nup. diximus. §. si aduersus. l. de testa. l. iij.
f Si quis. sic. l. de testamentis. l. si quis in nomine.
g In noie. nomē est genus. sed ponit bic p specie sui. vt al
bicus qd dicit. p. nū psonē nomē. Cognomē. quasi comū
ne cognationis nomen. vt asinellus. Prenomē. qd causa
differentie ponit. vt si sint duo tulij et vni supaddat mare.
vt dicat marcus tulius. nam marcus est p. nomen. Agnomē
est quod iponitur ab euentu. vt africanus. qui vicit affricā
almanicus et goticus. vt. §. in rubrica p. bēnū b^o liberi.

iois heresis. vt. l. d. bere. l. manicheos. Itē apo. date vt. l.
de apostatis. bi qui sanctā. Itē mulier nubens. j. annū a tpe
mortis mariti. vt in auten. de nup. §. j.
m Incertis vero. pcessum erat. hodie cōtra etiā ante legē
grecā. inferiorē in paupib^o. vt. l. de epi. z. de. l. id quod.
n Ma nec miles. cui^o. §. militis voluntas seruatur p lege
als. vt. l. de tes. mi
li. l. j.
o Ills quoqz de
signati. in kls ianu
arij fortiebant. i. in
cipiebant honores
administrare. 7 an
te per tres menses
designabant. vt. ff.
de condiet. de. l. pu
bli^o. z. l. de migra
mu. l. j.
p Libertas. dari
vt si dicat ita. illum
liberum esse volo.
qui capitolium: pri
mo ascenderit. vel
simile fecerit. vt. §.
pri. §. incertis. vel
stichū liber esse vo
lo cū habeat. duos
stichos. vt. ff. d. ma
test. cuz. ex plurib^o.
q Sub certa. sic.
ff. de le. pre. l. iij. §.
hoc amplius sic. ff.
e. j. si seru^o legatus
§. huius sic. ff. de re
bus du. l. quidā sic.
ff. e. j. l. legato. §. j.
r Incertis. repe
ti. q. naturale de
bitum. vt. ff. d. pdi.
inde. iulian^o. Acc.
s Legabatur. sed
nec instituebat iu
re ciuili. vt. ff. de li
be. et post. l. gallus
§. ille casus.
t Suos. f. quon
dam ante emanci
pationem. vt sequi
tur.
v Futurus. f. be
res.

Legatū. sic. ff. si cer. pe. l. certū. C. e. si fortidianū. Accur.
Heredibus. si erret in eoz nomine.
Intelligantur. s. a testante. 7 hoc in p. p. in appellatiuis
distinguitur s. m. io. an. parū erret vt libros mēbranas appellet.
quo casu valet maxime cū fuerit solutus sic appellare. vt. ff.
de lega. iij. lib. 2. §. qd tñ cassius. an multū erret. 7 tūc con
tra. vt. ff. e. j. l. iij. 7
d sup. l. l. labeo. in
medio legis.

Interest. vnd
liber homo sibi no
mēmutare pōt. l. 3
seruus nō possit vt
C. de mu. no. l. j. et.
ff. d. fal. l. falsi.

Vernā. verna.
est seruus ex ancilla
testatoris natus.

Empus. id est
7 si non emit. vt ar.
ff. de v. l. cap. nūq.
§. si. secus in ven
ditiōe. vt. ff. d. con
traben. emp. si quis
fundum.

Longe. ideo di
cit magis. quia ver
ba false demonstrati
onis sunt de sub
stantia ipsius lega
ti vt cū dico. Stichū
vernā do lego. sed
verba false cause nō
ita. Item quia cau
se legandi nō cohe
rent legato. vt. ff. d.
condi. et demō. cuz
rale. §. falsa causa.
Item quia hic do
nare psumitur. vt.
ff. de condi. in debi.
in sūma §. ei quoz
q. Sed si p ditiō
naliter. nota p ditiō
p si apponit. 7 p cū
vt hic. 7 ff. de p diti.
inde. qui pmissit. et
ff. de ver. ob. quod
cūq. §. nō solū. nisi
in casu. vt. ff. de tu
tel. l. muto. §. sub
conditiōe. modus
put. vt. C. de bis q
sub mo. l. ij. cā. p qz
vt hic. demonstratō
fit ostendēdo ali
quid quod nō est.
vt. §. p. i. §. 7. ff. e.
si sit. §. j. Circa bec
quatuor sic dicas.
et primo. falsa cau
sa nō nocet. vt hic.

conditiō nocet. si deficiat. vt hic. 7 ff. si cer. pe. cū ad p. sens. et
l. itaq. modus idē qd p ditiō opatur. excepto q id qd datur
sub modo etiaz anteqz modus impleatur petiē cautōe tñ in
terposita de mō implendo. qd nō ē in conditiōe. vt. ff. d. cō
di. 7 de. qui heredi. §. si. et de adimen. le. liberto. §. lucius. 7 ff.
eo. iij. l. si tibi. In demonstratiōe distingue. vt. ff. e. si sit. §. j.
et. l. non quocunqz.

An seruo inutiliter. C. de necessarijs seruis herē. in fr. q.
dam. §. illo. contra. sed ibi non imponitur necessitas dandi.
vel in minimis loquitur. vt. ff. de ali. et a. le. seruos. nam cuz
sit purū. a morte testatoris cedit. vt. C. d. cadu. tol. §. cū igit.
et dno ex p. so. serui acquirūt. vt. §. per quas p. sona acci. §. itez
serui. sed idem dñs erit heres. ergo non valet legatū. qz idēz
nō pōt esse heres. 7 legatari. vt. ff. de le. j. l. legatū ē. §. j. Ac.
v. Proficere. quia actus morientū nō possunt esse in suspe
so. vt. ff. cōia. p. l. in fi. et p. ter regulam catonis q sequit.

Eriat seruus legatari. Accur.
Quia. bec est regula catoniana. Accur.

stat. nihilominus valet legatū
Idēqz in h. d. b. h. f. uat. 7 recte
noia em significandoz hoim
gria reptā sū. §. si quolibz alio
mō intelligant. nihil interest.

Unic p. r. a. ē illa iuris reglā
falsa demonstratōe legatū non
pimi. veluti si qz ita legauit.
Stichū suū meū vernā do le
go. l. 3. eī nō verna s. ēprus sit.
si d. suo tñ pstat. vtile ē lega
tū. Et puer ient si ita demon
strauerit. Stichū suū quez a
seio emi. sitqz ab alio emptus
vtile est legatū si d. suo pstat.

Longe magis legatō falsa
cā nō nocet. veluti cū qz ita di
xerit. ticio qz me ab h. te nego
cia mea curauit Stichū do lego
Vel ita ticio qz p. r. ocinio ei
capitali crimine liberat. sū. Sti
chū do lego. l. 3. em neqz nego
cia testatoris vnqz zesserit ti
cius. neqz patrocinio ei libe
rat. est. legatū tñ valet. §. 3.
si p ditiōnaliter enūciata fu
erit cā aliud iuric est veluti h
mō ticio si negocia mea cura
uit. fundū do lego. ¶ An ser
uo h. d. is recte legam. qrit. 7
cōstat pure inutiliter legari.
nec quicqz p. ficere. si vno te
statoze d. ptāte ei h. d. is exie
rit. qz qd inutile foret legatū
si statim post factū testamen
tū recessisset testator nō d. 3. b
iō valere. qz diuiti. testator
vixerit. Sub p ditiōe vero re
cte legat. vt reqram. an quo

si p ditiōnaliter enūciata fu
erit cā aliud iuric est veluti h
mō ticio si negocia mea cura
uit. fundū do lego. ¶ An ser
uo h. d. is recte legam. qrit. 7
cōstat pure inutiliter legari.
nec quicqz p. ficere. si vno te
statoze d. ptāte ei h. d. is exie
rit. qz qd inutile foret legatū
si statim post factū testamen
tū recessisset testator nō d. 3. b
iō valere. qz diuiti. testator
vixerit. Sub p ditiōe vero re
cte legat. vt reqram. an quo

Heredis non sit. nam si est ad huc seruus. non valet le
gatum. als valet. a. Apud eum. i. apud eundem scz
i. m. qui sit heres p seruū quia ad huc non est. Accu.
b. Heres sit. id est dicere. mortuo testatore statim post te
stamentum. non ideo statim dñs serui erit heres p seruū
7 legatarius per se. et ita non erunt apud eum id est eun
des heredes. he
reditas et lega
tum. quod erat
superior. §. imo
ad hoc vt sic h. s.
per seruū duo p.
cedere optz. h. s.
domini et obedi
entia serui. 7 in
terim serui cōdi
tio poterit varia
ri. sed legatū em
interim habebit
dñs. sunt ergo se
parata h. d. itas
7 legatū interi.
cum legatū apd
dñm. hereditas
apud nullū. do
nec seru. vt ma
numissus sibi vt
iussu alicui. dñi
eam adeat.

Ex diuerso
herede instituto seruo: quin
dno recte etiam sine p ditiōne
legat. nō dubitatur. Mā 7 si
statim post factū testamentū
recesserit testator nō tñ apd
eū q heres fit dies legati ce
dere intelligitur: cum heredi
tas a legato sepata sit: 7 pos
sit p eum suū alius heres effi
ci: si priusqz iussu dñi adeat in
alterius potestatem transla
tus sit vel manumissus ipe he
res efficitur: quibus casibz vti
le est legatum. Qz si in eadem
causa permanserit: 7 iussu le
gatarij adierit. euanescit lega
tum. ¶ Ante heredis institu
tionem inutiliter antea lega
batur. scilicet quia testamen
ta vim ex institutiōne heredis
accipiunt: et ob id veluti ca
put atqz fundamentū intelli
gitur totius testamenti: here
dis institutio. Pari ratione
nec libertas ante heredis in
stitutionē dari poterat. Sed
qz inciuile esse putauim. scri
pture ordinē q dem sequit. qd
7 ipsi antiquitati vituperan
dum fuerat vt. u. sp. n. aut te
statoris voluntatē p nram cō
stitutionem et hoc vitū emē
dauimus. vt liceat et ante he
redis institutiōne: 7 inter me
dias heredū institutiōes lega
tum relinqre: 7 mltomagis li
bertatē. cui. vt. fauorabilior.

Ante heredis institu
tionem inutiliter antea lega
batur. scilicet quia testamen
ta vim ex institutiōne heredis
accipiunt: et ob id veluti ca
put atqz fundamentū intelli
gitur totius testamenti: here
dis institutio. Pari ratione
nec libertas ante heredis in
stitutionē dari poterat. Sed
qz inciuile esse putauim. scri
pture ordinē q dem sequit. qd
7 ipsi antiquitati vituperan
dum fuerat vt. u. sp. n. aut te
statoris voluntatē p nram cō
stitutionem et hoc vitū emē
dauimus. vt liceat et ante he
redis institutiōne: 7 inter me
dias heredū institutiōes lega
tum relinqre: 7 mltomagis li
bertatē. cui. vt. fauorabilior.

Ante heredis institu
tionem inutiliter antea lega
batur. scilicet quia testamen
ta vim ex institutiōne heredis
accipiunt: et ob id veluti ca
put atqz fundamentū intelli
gitur totius testamenti: here
dis institutio. Pari ratione
nec libertas ante heredis in
stitutionē dari poterat. Sed
qz inciuile esse putauim. scri
pture ordinē q dem sequit. qd
7 ipsi antiquitati vituperan
dum fuerat vt. u. sp. n. aut te
statoris voluntatē p nram cō
stitutionem et hoc vitū emē
dauimus. vt liceat et ante he
redis institutiōne: 7 inter me
dias heredū institutiōes lega
tum relinqre: 7 mltomagis li
bertatē. cui. vt. fauorabilior.

Intelligitur
nāz nemo ē h. s.
ad huc. dñm 7 do
mū iussus. 7 ser
uū debeat sequi
voluntas. vt. C.
de here. in fr. cuz
de here. in fr. cuz

ponas. 7 licz hereditatis dies cedat ea adita. tamen lega
tū a morte testatoris cedit. vt. C. de cadu. tol. §. in nouissi
mo. vnde apud dominū erit legatum. sed hereditas apd
nullum. que poterit esse vel apud hunc. vel apud alium.
si alienabitur. scz seruus prius vt sequitur.
d. Ante. legabatur. aliud in tutore. etiam olim. vt. §. qui
da. tu. pos. §. ad certum.

Fundamentū. vt sine eo nullū dicatur. vt. ff. de iur. co
di. l. si. et. j. ti. iij. §. in primis. 7 ff. de bis que inter. de. l. pe
nul. ibi calpurnius.

Ordinē. nota ordinem scripture non seruandū. sic. ff.
de sol. nō em. sed contra ar. ff. de fideicom. l. i. generaliter
§. quid ergo. et in autē. d. here. et fal. §. inordinatum.

Constitutio. repete vituperandū erat.
Constitutio. quā non habemus fm quosdaz. vel
dic verius. q loquitur de ea que est in. C. de testa. l. ambi
guitates. et qd ibi dicit non ex mente. referas ad alia. nō
ad hunc ordinem.

Medias. qz pzinu instituit heredē. et postea legavit. et postea aliu heredē instituit. et ita legat inter medias de redim institutiones.

Favorabilior. nisi in duobus casibus. vt. ff. de ma. t. cū ex pluribus. 7 de le. j. si quis a si. §. penul. et ad trebel. si patroni. §. sed si non fructibus.

Correrimus. vt. l. vt actō. ab bere. 7 cōtra be re. l. j.

Legatis. i. si- pulationib? idē vt. dicta. l. l. vt. act. ab bere. 7 cōtra ber. l. j. caue tū qz legatū sic i- cipit ab herede vel heredi vari. qz pzo nullo mo do fuit. sed stipu- latio fuit. licet in efficac. vt. ff. de uic. qui a pupil- lo. et. l. si per im- prudentiaz. §. n- mirum.

Inueniat. vt. ff. o. l. j. 7. s. e. ti. §. sed nō vsqz.

Pene qz adi- mebatur hec ver- ba expone. vt. j. t. i. j.

Aliquid faci- at. qd fieri vult. fm. io. hoc adie- cto. si in penā be- redis se admitte- re. als est p dicitō et valet. vt. ff. de bis que pe. noie. l. j. et. q.

Non faciat. qd fieri nō vult.

Collocauerit. s. qd fieri volo. s. eam collocari.

Non colloca- uerit. scz qd fieri volo scz eaz col- locari.

Alienauerit. qd nolo. Accur.

Nō alieque- rit. nam vt alie- net. io. Accu.

Per. i. vald.

Ignoscere. s. posse. vt. §. qui. mo. tes. infir. §. fi.

Obseruabat. vt. l. d. testamē- to mili. l. j.

Collocauerit. s. quod fieri nolo. Accur.

Constituimus. vt. l. de bis que pe. no. l. j. Accu.

Impossibilia. ff. e. j. l. si mibi. §. j. ptra. Solu. ibi non erat impossibile poterat esse qd diu viueret. et. j. tridu- um possit id fieri qd volebat. Vel dic. q. ibi voluit testa- tor heredē pstituerē se solutur si decederet scz testator. j. tridui qd potuit. nō aut solvere. Itē contra. §. de bere. in- sti. §. impossibilis. Solu. quidā dicunt nō valere sicut te- stator voluit vt bic. valet tamen pure vt ibi. Vel distin- gue fm. io. aut apponitur conditio impossibilis heredi. aut legatario. si heredi. non valet legatū vt bic. si legatario va- let. vt ibi. et quere exempla. l. de bis que pe. no. l. j.

Impossibilia. de impossibili dic. pcepit heredē trans- ferre montē als ei adiecit. coheredē. vel aliā penā imposu- it. vel pcepit heredi vel legatario vt daret inquilinos si- ne predijs. is penā imposuit. nā in predictis et silib? re- manet heres et legatarius. nec tenet qd impossibile vt p-

Post mortē quoqz hēdis aut legatarij: si fili mō inutilit legabat: veluti si qd ita dicat cū hēs me^o mortu^o fuerit. do lego. Itē pdie q hēs aut lega- tarius moriet. s. si fili mō 7 hoc correrim^o firmitatē hmōi le- gatis^o ad fideicommissoz sili- tudinē pstat. i. ne in h casu te- terior cā legatoz. q fideicom- missoz inueniat. Pene quo- qz noie inutilit an legabat 7 adi- mebat^o vt transferebat. Pene at noie legari videt. qd coher- cendi hēdis cā relinquit. quo- magis aliqd^o faciat: aut non^o faciat. Veluti si qd ita scrip- serit: hēs me^o si filiā suā i mri- moniū ticio collocauerit. l. ex- diuerso si nō collocauerit. da- to tēc aureos seio: aut si ita scripserit. hēs meus si fuit sti- chū alienauerit. vt ex diuerso si nō alienauerit: ticio tēcem aureos dato: Et intantū hec regula obseruabat: vt p qpli- bus pncipalib? pstitoib? signi- ficaret: nec pncipē qdē agno- scere^o qd ei pene noie legatus sit. Nec ex milit? qdē testō ta- lia legata valebat. Quis alie- militā volūt. res i ordinādis testis valde obseruabat. Qui- et nec libertates pene noie da- ri posse placebat. Eo ampli^o nec hēdes pene noie adici pos- se sabin^o estimabat. Veluti si qd ita dicat: ticio hēs esto. si ti- cius filiā suā in matrimoniu seio collocauerit seius quoqz heres esto: Nihil ei. ntererat

brofii. nec etiā ad penā. iō qd impossibile vt pbrofii nō iplent c Interdicta. vt in qlinos sine pdijs vt. ff. e. j. qd in qlinof. d Probrofa. vt vestimenta in funus. vt. ff. e. j. l. seruo alie- no. §. si. vel reliquias in mari. vt. ff. de pdi. institui. l. pe. in pn. e Secta. i. ego q sequor iusticia B tpe nō patior. sic. l. d. pa- ct. l. si. in fi.

qua rōne ticius coherceatur: vtrū legati datione. aut cohe- redis adiectōe. S. hmōi scri- pulositas nō nō placuit. 7 generaliter ea q relinquit. lz pene noie fuerit relicta: vt ad- empta. vt in aliū translata. ni- hil distare a ceter legatis psti- tuim^o vt in dādo. vt in adimē- do: vt i transferēdo. except hif- vicz q impossibilia^o sūt. vt legi- bus interdicta. ut als pbro- sa. hmōi em testator disposi- tiones valere secta^o tpm me- orū non patit.

De ademptione legatoz et translatione. Rubrica.

Ademptio^o legatoz si- ue eodē testō a^o ma- siue codicill firma est siue p rīs vbi fiat adēptō. ve- luti si qd ita qd legauit do le- go. ita adimat. nō do nō lego siue n p rīs. i. alijs^o qbuscuqz verbis. Trāfferri qz legatus ab alio ad aliū p veluti si qd ita dixerit. hoies stichū que ti- cio legavi. seio^o do lego: siue i eodē testō: siue i codicill^o se- cerit: q casu si ticio adimi vi- detur. et seio vari.

De lege falcidia. Rubrica.

Uest^o vt d lege falci- dia dispiciam^o q^o mo- dus nouissime legatis imposit^o est: Cū em olim lege- rij. ta. libera erat legadi ptas vt licet vt totū p rimoniu lega- ris erogare qppe cū ea lege ita cautū esset: vti qsqz legass^o sue

De ademptioe legatoz qz ambu- latoria ē defecti v- luras vsqz ad sup- mū vite exitū vt. ff. d adimēdis lega. l. iij. §. si. et. l. se. ideo post data legata et de eis adimēdis vi- deamus

De p rimo. adimant^o scilicet le- gata.

Codicillus. s. te- stamento pfirmatū fm quosdā nō ali- ter. Sed nos ptra vt in autē. de resti- fideico. §. manife- stū. col. it.

Firma. vt si co- dem testō fiat. vi- deatur nec datū. si alia voluntate. vi- deatur datū lz po- stea ademptū vt. ff. d bis q testā. dele. l. j. et. ff. de lega. j. si ita scriptū. Sed vi- detur q nulla talis voluntas valeat. cū videatur sibi repu- gnare. vt. ff. de reg. iuris. l. vbi repug- nantia. que est bu- ic p rima. Sed dic q ibi dicit d repugna- tia que fit ppter su- plicitatem verbo- rum. vt. ff. de condi- tionibus insti. si ti- cius vel habz locū p dicitā regula. quā do nō apparet q sit vltia. quo cāu neu- tra valet. si autē ap- pareat. vltima valz vt. ff. eo. l. iij. p- hibet. Accur.

Als. scilicet vt adimo vel peniteo eius quod dedi vt si- milia. imo etiam nuda voluntate presumpta. vt si inimicus postea sit factus legatarij. vt. ff. de adimē. le. l. iij. in fi. et. l. iij.

Transferri. facit. ff. eo. translatio. m Et seio. sed si seius est nō capax. nūquid ademptio a p rimo facta valz. Rū. sic. vt. ff. de leg. j. plane. in prin.

De lege falcidia. qualiter minuatur legata ademptōis vel translatione dictum est. nūc qualiter lege fal. minuatur. et ideo dicit superest. zc.

Uest. falcidia. ideo sic dicta. quia vt falz se- nū. sic hec lex legata refecat. Vel dic a falcidio autore dicta. vt et publiciana a publicio vt. j. de

Qus. scilicet falcidia act. §. alie.

Ad. pzo etiam. r Uti. hec sunt verba legis. rj. ca. f Suc rei. idem in re sua tota quā ipse legavit. vel etiā alie- na. nam et aliena res legari poterat. 7 pōt. vt bic. 7. ff. ad. l. fal. l. j. in pn. et. §. de lega. §. non solum.

¶ Apforū testatorū. nō tñ licet testatoribus eā renūciare. nisi in casu. vt. ff. eo. qd. de bonis. §. si. 2. l. si debitor. ar. ptra. l. de pact. l. penul. ibi. cū et alia regula. sit. rē. sed hodie p au ten. sed cū testator. que est. l. ad. l. fal. contra.

¶ Adre. facit. j. tit. j. §. sed quia bcredes.

¶ Sup hoc. idest sup coartanda le gandi licentiā. Ac. y. Nouissime. i. vl tino.

¶ Legare. vt etiā cā mortis donare. nam et ibi locū ha bet falcidia. Itē et in mortis causa ca pione. vt. l. e. l. pe. licet de hac quidā ptradican. et ē. p eis argumē. ff. eo. l. acceptis. Itē in fi deicōmissis. vt. l. e. l. ij. Item in do natione inter viuos que morte pfirmatur. non als. vt. l. e. in dona. et in his habet locuz. quod hic delegatis dicit a Dodrante. i. no uem vncias totius hereditatis. sic eni dodrans dicit. vt. s. d. here. insti. §. be recitas. si ergo fiat in contrariū. de sin gulis p̄ fieri. sectō idest quarte partis detractio. et ipō iu re. pposita etiā rei ven. vt. ff. eo. linea. in si. j. rñ. 2. l. plau cius. et. l. eo. l. ij. iā ergo nō est questio an heres possit re tinere falcidiam in vna re. nā nō pōt. vt in victa. l. plau cius. sed aliud quan do quis legat p̄ez bonoz. tunc ei suc curritur heredi. si ue rez p̄ez. siue ex tinationē dare ma lue. it. vt. ff. de le. j. non amplius. §. j. b. Et cum ques tum esset. facit. ff. e. l. in singulis.

¶ Supra modū. idest supra quartā d. Minuit. et sic remanēt ei tres vncie. que sunt quar ta totius.

¶ Quia. hif. f. sei?

¶ Quartam partem. i. tres vncias. **¶** Deat hoc interrogatiue lege 7 postea rñdet 7 placuit rē. **¶** Retinere. s. quartam partem sue partis. quā iure heredi tario habet. nō autē datū causa adimplende conditionis si bi ab aliquo imputabit sibi in quartā. nisi a statu libero esset datū. et de pecunia hereditaria. de qua ei dare permittitur. vt. ff. e. id. aut. et de dona. ca. mor. l. qd. statu liber. Item nec legatum a cōherede relictum sibi imputat. vt. ff. eo. in quar tam. nisi testator hoc cauerit. vt. ff. e. l. quod autem. j. rñ. et §. marcellus.

¶ Quantitas. mortis. s. de lega. §. si peculium. ptra. Sol. ibi remanet seruus quasi peculij dñs.

¶ Legauerit. i. tres partes hereditatis 7 quarta remanet. ita q non habet locū falcidia. quia centū habebat in bonis. vt. s. dictum est.

rei ita ius esto visum est hanc legādi licentiā coartare. Idqz ipoz testator q̄a puilū est: ob id q̄ plerūqz in. estati mo rieban: recusantibz septis he redibus pro nullo aut mīmo lucro hēditates adire. Et cū sup b̄ tā lex furia q̄ lex vo co mia late sunt quaz neutra suf ficiens ad rei p̄sumationē vi debat nouissime lata ē lex fal cidia: qua cauet ne pl̄ legare liceat: q̄ wdzante totoz bo noz. i. vt siue vn̄ heres insti tutus sit: siue plures: apd̄ euz eosue ps quarta remaneret.

¶ Et cū questū eēt. duobus heredibz institutis velut tico r̄t scio. si ticij ps aut tota ex hausta sit legat. q̄ noiatiz ab eo data sunt. aut supra modū onerata: a scio vero aut nulla relicta sint legata: aut q̄ p̄ez eius dūtaxat in partem dimi diā minuit: an qz is q̄rtaz p̄te totius hēditatis hz: aut ampli hz. ticio n. oil ex lega tis que ab eo relicta sunt reti nere liceret. Placuit vt quar tā p̄te sue partis saluā habeat Et placuit posse retinere. ete nim in singulis hēdibz rō legi falcidie ponēda est. Quāti tas autē patrimonij ad quā rō legis falcidie redigūt mor tis tpe spectat. Itaqz si verbi gratia is q̄ centū aureoz pa trimoniū in boīs habebat: cē tū aureos legauerit: nihil le gatarijs pdest: si ante aditaz hereditatem p seru. s heredi tarios: aut ex partu ancillaz

¶ Solida legata debent. hoc locū habet quando res be reditarie non legate perierunt. si autem legate pereat. vi stingue. aut erant pondere numero vel mensura. 7 tunc idem ē qd̄ hic dicit. aut nō. 7 tunc aut incertū. vt puta bo minē 7 tunc idē qd̄ hic. aut incertum et certis. vt vnū de

hēditariarū. aut ex fetu peco rum: tantū accesserit heredi tati. vt centū aureis legatorū nomine erogatis: heres quar tam partem hereditatis ha bitur sit: sed necesse est vt ni hilomin⁹ quarta pars legatū tetrabat. Et d̄y erso si. lxxv. legauerit: 7 ante aditā heredi tatem in tantū decreuerit bo na. incēdys forte: aut naufra gys: aut morte fuoz. vt si am plius q̄. lxxv. aureoz substan tia vel etiā minus relinqua tur. solida legata debēt. Nec ea res dānosa est heredi. cui liberū est non adire heredita rem. Que res efficit: vt sit ne cesse legatarijs ne testitute te stamento nihil psequant̄ euz herede in portione pacisci.

¶ Cū aut rō legis falcidie po nitur: ante reducit es alienū. itē funeris impensa. 7 p̄cia ser uoz manumissoz: tunc tein de in reliquo ita ratio habea tur: vt ex eo quarta pars apd̄ heredes remaneat: tres vero partes iter legatarios distri buantur pro rata scilicet por tione eius quod cuiqz eorum legatū fuerit. Itaqz si singa mus quadringentos aureos legatos eē. et patrimonij q̄n titatem ex qua legata eroga ri optet quadringentoz esse quarta pars singulis legata rjs debet tetrabi: q̄ si trecē tos quiquaginta legatos sin gamus: octaua debet tetra bi. q̄ si quigētos legauerit. initio quita: teide q̄rta tetra

seruis suis. 7 tūc si omnes pereat legatarij damnū est. vt. ff. eo. i. rōe §. diligēter. 7 §. incerte. aut peni tus certa. vt s̄ chus. 7 tūc petiē legatario vt. §. de leg. §. si res le gata.

¶ Nece res rñdet. tacite ob iectioni. q. d. nō ne erit in quū cō pelli adire 7 non lucrari 7 ita dā nū sentire.

¶ Pacisci. i. ali quid optet eos dare b̄d̄v̄t ade at. Et ita notaqz non p omnia et hodie sunt ex q̄ ta fideicōmissa le gatis. nā fideicō missari cōpelle berede scriptuz adire et nibil ei dat. vt. j. ti. j. §. sed si recuset. sed illud ē in genera lib⁹ fideicōmissi. hoc in sp̄alib⁹.

¶ Cū aut. alie num etiā qd̄ ip̄si heredi debebat tpe mortis. licet p̄fusione sit sc̄m̄ indebitū. vt. ff. e. qui fundū. 7. l. eo. l. irritū nisi ex p̄esse p̄hibeat. vt. ff. e. l. si debitor creditor.

¶ Funeris. nō monumenti. vt. ff. e. l. j. §. si.

¶ Seruozum. mos erat antiq̄ tus vt t̄ suos n̄ habebat. vnū vl plures emeret. q̄ bonoris cā fun⁹ testatoris pilea ti antecederēt q̄ facto statiz intel liguntur manu missi. 7 sic illozū manumissoz de

trahitur p̄ciū 7 facit ad hāc positionē. l. de lati. li. tol. §. §. 7 q̄ dñi. Al̄ dic q̄ testator alicui. x. legauit. vt alienū fuuz redimeret legatari⁹ 7 māmitteret. s̄ b̄ em̄ legato nō de trahit falcidia. nisi d̄ eo qd̄ sup̄esset forte sc̄a ēptiōe. vt. ff. d̄ fideicō. li. decē. 7. ff. e. sed 7 si nō fu⁹. Si at vt fun⁹ p̄ciū le gatarij māmitteret. tūc nullā patit falcidiā legatarij. et ita b̄ p̄cia deducunt vt falcidiā nō paciant. vt. ff. e. si fu⁹.

¶ Rō habeat. habita. s. extimatione rez non ex affectione. sed cōi extimatōe. vt. ff. e. l. p̄cia.

¶ Pro rata. vt ita q̄rtam detrahāt b̄rs si nibil ei dimise rat testator. vl si aliqd̄ erat residuū penes eū. ad huc tetra bat ad sup̄pletionē. vl q̄ntā vel et mille simā. vt. ff. e. in quā titate. §. si. et facit. ad hoc. l. e. l. ij. 7. ff. e. l. plaucius.

¶ Si si fingam. retēto casu q̄ hēbat i bonis q̄dri gēta **¶** Octaua. s. q̄d̄igentoz. q̄ ē q̄nq̄ginta. 7 ita bebāt b̄rs

b Permissa est per se. con. pegasianū. scz ab herede. non a legatario grauato alij dare vlt restituere. vt dicim⁹. i. t. j. s. j.

c Post qd senatusconsultum. scilicet pegasianum.

d Sustinebat. s. omnia. Partem. scilicet dodrantem.

e Solēbant. s. iure vetustissimo. fm pla. nā legatarius nō

sustinebat onera. z ideo h̄ stipulatio i terponebat. Sz cū hodie legata fidei- cōmissis sint exeq̄ ta vt. s. de lega. s. j. z. in fideicommissis so diuidatur onera inter herede z fidei cōmissariū. vt. j. p. i. s. ergo. et. s. s. qz stipulatioes. pa rē qz bec legatariū uersalia seu parti- ariā sine stipulati- one debent transi- re cū onere. z facit ad hunc. s. ff. de le. u. si quis suū. s. si. z. l. se.

f Interponi. pu- ta qn legabatur do drans.

g Comune sit. sz hac stipulatioe non interposita oia one ra erant heredis ro gati. occasione q̄r- te quā retinebat vt j. eo. s. at si plus.

h Ergo. qz tūc de mū locuz hēbat se. cō. pegasianū. quā do vel totā vel vlt- tra dodrantē heres rogatus est restitu- ere. ergo. zc.

i Parte. s. e. s. re- stituta ptra. Solu. vt ibi.

k Amūersa one- ra. nisi stipulatioes supradictam inter- posuisset. vt. s. e. s. post qd. et hic subij- cit.

l Si vero restitu- erit. s. sponte. nā po- terat quartā retie- re p. pegasianū. vt s. e. s. post qd. Ac.

m Interponebā- tur. facit. ff. de pe- cul. si creditor. z. ff. man. herede. s. si.

n Sz si recus. vā- nosam. licet causā nō assignet. qz va- rie sunt hominū vo- luntates. vt. ff. ad trebel. qz poterat. Accursius.

o Quo casu. i. cū p trebel. restituitur tota. vel dic p pega- sianū. s. in casu. po- sito. vbi coact⁹ adit si vero nō coactus sed sponte. sed. vt s. e. s. si vero totā.

p Atroq. s. treb.

quia nil retinebat. z pegasiano. qz cogebat. et ita quo ad suam. currunt. quo ad verba ei nō pcurrit. cū alio casu vnū. z alio aliud loq̄bat

q Sed qz dixi interponi stipulatioes ex se. con. pegasia. zc

gulis qz rebz que p fidei cōmis- suz relinquuntur eadē retentio pmissa est. Post qd senatus cōsultū. ipse h̄ onera h̄ dita- ria sustinebat. Ille autē qz ex fi- deicōmissio recipiebat pte he- reditatis. legatariū partiarū loco erat. i. eius legatariū. cui pars bonoz legabat. que spe- cies legati partitio vocabat. qz cū h̄ de legatariū pteba- tur h̄ ditatē. vñ que solēbat stipulatioes inter h̄ dem z pri- ariū legatariū interponi. ce- dē interponebant iter eū qz ex fidei cōmissio recepit h̄ ditatē et herede. i. vt lucrū z damnū hereditariū p rata parte iter eos cōe sit. Ergo si quidez nō plus qz dodrantē h̄ ditatē scriptus heres rogatus sit re- stituere. tūc ex trebelliano se- natuconsulto restituebatur hereditas: z in vtrūqz actōes h̄ ditarie p rata pte dabant. In herede quidē iure civili. i. eū vero qui recipi- bat h̄ di- tates ex senatuscōsul to trebel- liano tanq̄ in h̄ dez. At si pl⁹ qz dodrantē. vel etiā totā he- reditatem restituere rogatus sit: locus erat pegasiano sena- tusconsulto. vt et heres qz se- mel adierit hereditatē: si mo- do sua voluntate adierit. siue retinuerit quartā pte. siue re- tinere noluerit. ipse vniuersa onera hereditaria sustinebat Sz quarta qdē retēta quasi pte z pro parte stipulatioes interponebant. tanq̄ iter par- tiarū legatariū z herede. Si vero totā hereditatē restitu- erit: empte z vendite heredita- tis stipulatioes interponeban- tur. Sed si recuset script⁹ heres adire h̄ ditatē: ob id qz dicat eam sibi suspectā eē q̄si- damnosam: cauet pegasiano senatusconsulto: vt desiderā- te eo cui restituere rogatus est

r Casibus. s. ppter solemnitate verborz vt dicunt. vlt tūc qz is cui restituta erat. nō erat soluēdo. vnde inutilis erat stipulatio. vlt veri⁹ hos captiosos modos nescim⁹ qz sint. s. Simplicitas. nota simplicitatē amica legibus. z facit. j. de legit. ag. suc. s. nos vero. z. ff. de dolo. l. j. in prin. Acc.

t Suggestis. h̄ no. qz in sua sūe allegationes re- petede. **v** Postea. qz pu⁹ fuit rebel- lianum. Acc. r. **q** Quarta. s. d bonis heredita- ris. detracto tñ ere alieno. vt. l. eo. z si sine scri- ptura. Ac. flozē. **y** Liceat. et d voluntate defuncti iure isto. s. in situ- cōnū. vt. l. ad le. falc. s. vt allegat hodie forte ptra fm qdā. vt i au- tē. d ber. z fal. s. si vero exp̄ssim. Accursius. **z** Solutū. p̄ facti nō iuris ig- nozantiā. vt. l. ad leg. fal. error. Accur. **an** Actōib⁹. scz creditoz n̄ lega- torz. fm. b. vt. ff. e. l. j. si. z. l. apud j. Re. Sz et lega- tariū m̄det. cū eis fidei cōmissa- ria portō n̄ suffi- cit. sic tñ vt tot⁹ h̄ ditatis q̄ta si- bi refnet. vt. ff. ad tre. l. j. s. si is. qz fm io. Sz ar. d. l. ad tre. l. ij. sed illa fm supradi- ctam distinctōz intelligitur. **b** Si so. resti- tuerit. qz restō sit re et verbo. Re- vt si patiat res h̄ ditarias a fidei cōmissario possi- deri vlt totas vel aliqs earuz. hac mēte vt restitua- tur hereditas. Verbo at sic. re- stituo heredita- tes tibi. sz corpa- liter rez possessi- onē nō tradā. et extic res sūnt si- deicōmissariū in vtroqz casu. vt. ff. ad tre. facta. Sed nūquid eti- am an factā re- stitutiōe est si- deicōmissari⁹ do- minus. vt. l. cō- munita. d. l. l. si. s. sed qz. ff. nō qz an restōes oia facit heres. z et māmittit suū h̄ ditariū. qd nō faceret si alius esset dñs. vt. ff. ad trebel. marcell. s. res. et. l. si- res institutus. s. si heres. nec obstat dicta. l. coia d. le. que

iusu pretoris a deat et restitu- at h̄ ditatē: pindeqz ei z in eū qui recipit hereditatē actōes tentur: ac si iuris est ex trebel- liano senatusconsulto. Quo- casu nullis stipulatioibz opus est qz simul huic qz restituit. se- curitas datur: et actōes h̄ di- tarie ei z in eū transferunt qz recipit hereditatē: vtroqz se- natuconsulto in hac specie cō- currente. Sed qz stipulati- ones ex senatusconsulto pega- siano descendentes: z ipsi anti- quitati displicuerūt: z qbus- dam casib⁹ captiosas eas ho- mo excelli ingenij papinian⁹ appellat. et nobis in legibus magis simplicitas qz difficul- tas placet. Ideo omnib⁹ no- bis suggestis. tā similitu dini- bus qz differentijs vtriusqz se- natuconsulti. placuit exploso senatuscōsul to pegasiano qd postea supuenit. oem autozi- tatē trebelliano senatuscō. p- stare. vt ex eo fidei cō. h̄ dita- tes restituāt: siue hēat h̄ s ex- voluntate testatoris quartāz siue plus siue min⁹: siue nihil penit⁹ vt tūc qn vlt nihil vlt mi- nus quarta ap̄ id eū remane- at. liceat ei vel quartā vlt qd- rest. ex nra autoritate retine- re. vlt repetere solutū quasi ex trebelliano senatuscōsul to. p- rata portione actionib⁹ tā in herede qz in fidei cōmissariuz cōpetentibus. Si vero totā hereditatem sponte restitu- erit. omēs hereditarie actōes fidei cōmissario z aduersus eū competunt. Sed etiā id qd p̄cipuū pegasiani senatuscon- sulti fuerat. vt qn recusabat heres scriptus sibi datā here- ditatē adire: necessitas ei ipo- neret totā hereditatē volenti fidei cōmissario restituere: et omnes ad eū z ptra eū trāsire actiones: z hoc transponim⁹

dicat dari rei ven. fideicommissario generali. nam est intel-
ligendum ex quo hereditas est restituta. Vel speciale in re-
bus alienatis. vt ante restituta hereditatem datur fideicom-
missario vtalis rei vendi.

Copetunt. quia p oia est vt beres. vt. ff. qd cu eo. si fili?
§. h.

D fuerat. vt.
§. in eo. §. si re-
cuset. Accur.

E Apud here-
dem. in etiaz ca-
uebit fideico. de
prestando eu in-
demne futur. oc-
casione heredita-
tis. vt. ff. ad tre.
cu hereditas. et
etiam p futuris
habet exceptio-
nez. vt. ff. ad tre.
l. i. §. quacq. Sz
hec cautio de q
hic dicitur. quali-
ter fit. Rñ. p offi-
ciu iudicis postu-
lante. eo cui e re-
stituenda here-
ditas. vel quora
pars. no at si sin-
gular fideico. sic
relictu. vt. ff. ad
trebe. l. naqd. §.
no omnis. vlti-
am postulate p
curatore ei? cui
sit mandatu. nec
sufficit cauere de-
rato. vt. ff. ad tre-
bel. quida. §. et.
Accur. l. i.

F Nihil. dicit?
vt. §. e. §. si quia
stipulationes. et
§. primo. Et no-
ta. q idē iuris e
i toto quo ad to-
tu qd in parte q
ad partes. vt. ff.
de acqui. her. si
seru. §. ff. d. vlti-
qui sat. in prin-
cip. contra. ff. de
euc. ex mille. ac.
§. Si quis. qd
tam. vel etia in-
nus qu. sed
tamen agitur ad
supplementu vel
retinebit vt. ff. e.
l. i. §. si beres. pce-
pto in. fi.

G Remans. fa-
cit. L. de her. in-
sti. quotiens.

I Actiones. f.
creditorum non
legatoru. quod
dic. vt. §. e. §. sed
quia. in fine.

K Institutus.
vt restituat retē-
ta certa re. Acc.
m

M Preterea.
rogare. i codicill-
n Restitnat. id
pōt ab bis fidei-
co. relinquere. q
niam sua sponte
relinquere legitimā
hereditatem videt
non instituen. o alium. vt. ff. de iure co. l. conficiant. §. i.
Accur. l. i. florentinus.

ad senatuscōsultū trebellia-
nū. vt ex h solo necessitas he-
redi ponat. si ipō nolēte adif-
fideicommissari? desiderat resti-
tui sibi hēditatē nullo nec dā
no nec cōmodo apud hēdem
remanēte. **N**ihil at inter-
est. vtrū aliqs ex hē hīs insti-
tutus: aut totā hēditatē aut
p pte restituē rogat: an ex pre-
hīs institut? aut totā eā ptez
aut pte pris restituere rogat.
Ma h hoc casu eadē obfuarī
pripimus. que in totū hēdita-
tis restitutione dixim? **S**i
qs vna aliqua re deducta siue
pcepta que quartā ptingit: ve-
luti fundo vlt alia re. rogatus
sit restituere hēditatē. sibi mō
ex trebelliano senatuscō. resti-
tutio fiat. p inde ac si quarta
ptereteta rogat? eēt reliquā
hēditatē restituere. Sz illud
interest. q altero casu. i. cū re-
ducta siue pcepta aliq re re-
stituūt hēditas. insolidū ex eo
senatuscō. actiones transferū-
tur 7 res que remanēt apud
hēdes. sine vllō onere hēdita-
rio apud eū manet: quasi ex le-
gato ei acq̄sita. Altero vero
casu. i. cū quarta pte retētaro
gatus est hēs restituē hēdita-
tē 7 restituit: sciundū actōes
7 p doctate qdē transferunt
ad fideicommissariū: p quadā
te remanēt apud hēdē. **Q**uin-
etiā. l. vna re aliqua deducta
aut pcepta: restituere aliquis
hēditatē rogat? ē: in qua ma-
xima ps hēditatis ptingat: e q̄
insolidū trasserunt actōes et
secū deliberare dz is cui resti-
tuit hēditas: aut expediat si-
bi restituī. Eadē. l. interneni-
unt: 7 si duabop pluribusue de-
ductis pceptis siue rebō restitue-
re hēditatē rogat? sit. Sz 7
si certa sūma deducta pcepta
ue: q̄ quartā vlt maximā pte ēt
hēditatis ptingit rogat? sit ali-

o Taleant. sed quo iure hoc est verū. antiquo nō. vt. ff. de
le. j. l. j. Itē nouo non. vt. L. com. de le. ij. Dic ergo antiquo
ri iure locū habere. qd hic dicit. Vel dic q dicta. l. de le. j. vñ
noua iura loquitur. vñ que equipata sunt legata fideicom-
missis. vt supra de lega. §. sed nō vsq. Accur.

qs hēditatē restituē. idē iur-
ē. Que at dixim? d eo q ex asse
institut? ē: eadē transferim?
7 ad eū q ex pt hē. cript? est
Preterea? itest? q̄ moitu-
rus pt rogare eū: ad quē bo-
na sua vlt legitio iur vlt hono-
rar? ptere itelligit: vt hēdi-
tatē suā totā pteue ei? aut re-
aliquā vlt vti fundū: hōlez: pe-
cuniā alicui restituat? cū alio
quin legata nisi ex. Rñ n va-
leat. **E**ū qz cui aliqd resti-
tuit. pt rogare. vt id rurū. aliq
aut totū. aut ptez. vlt aliqd
aliud restituat. **E**t qz pma fi-
deicommissorū cunabula a fide-
hēdum pēdēt: 7 tam nomē q̄
sbam acceperūt: idē diu? angu-
stus ad nccitatē iur ea tet. a-
rit nnp. 7 nos eundē pncipez
supare ptedētes: ex fco qd tri-
bunian? vir xcell? qstor sacri
palacū suggestit: p fcoz fecim?
p quā disposuim? si testator si-
dei hēditū iur pmissit. vt vlt hēdi-
tatē vlt spale? fideicommissū insti-
tuit. 7 n3 ex sepultura: n3 ex qn-
qz testiū nūo q i fideicommissis
legitim? eē noscūt possit res
māifestari: svl pauciores quā
q̄nz vlt nēo penit? testis iter-
uenerit: tūt siue p hēdis: siue
ali? q̄cūqz sit q fide hēdis ele-
git: 7 ab eo restituī aliqd volu-
erit: si hēs pfidia tēt? adipler
fidē rousat. negādo re ita esse
subsecutū: si fideicommissarius
insurādū ei tetulerit: cū pus
ipe d calūnia iurauit nccē eū
hē? vlt iur? rādū subire: q ni-
hil tale a testatore audiuit: vlt
fensātē ad fideicommissū vlt vni-
ūstiat? spāl vlt solutōz coarta-
ri? ne dperat vltia volūtas te-
statorū fidei hēdit pmissa. Ea-
dē obfuarī cēsum? 7 si a le-
gatario vlt fideicommissario ali-
qd sit flicū sit **Q**d? si is a q̄
relictū dī p? q̄ negauit p fite-
atur qdē aliqd a se flicū eē: h

P Et qz. restitui-
at. 7 em inquantū
qs honozat. 7 one-
rari pōt. vt. j. ti. §.
hoc solū. Sed nun-
quid quartam reti-
nebit. Rñ. vt. j. t. j.
§. hoc solum.

Q Et quia nomē.
nota nomen conse-
quens rei. vt. §. de
donatio. est et aliud
r. Detrahit. bec iur-
ra sunt. §. e. in pn.
l. Ex facto. i. ex q̄-
stione de facto.

T Constitūm. vt.
L. de fideicommissis
l. fi.

V Legitimus. no-
ta testes quinqz in
codicillis necessari-
os esse. vt. L. de co-
dicillis. l. fi. §. si. et
de fideico. l. fi. ibi sz
sine quinqz. 7 cetera.
p. Iurauerit. naz
in oi casu erat olim
iurandū. 7 in omni
capitulo. vt. L. dū
reiu. calū. l. j. in
bodie sufficit semel
iurari. vt in autē. d
bis qui igre. ad ap.
§. fi.

Y Habere. sed nū-
quid bodie corrigi-
tur hoc. cū nulli de-
feratur iurito. vt.
L. de iureiu. l. gene-
raliter. §. In autem
Rñ. non. quia hec
est posterior iustini-
ani. vt. L. de fidei-
com. l. fi. q̄ta e iste
specialis? in quo
quis compellit iu-
rare.

Z Coartari. nota
ppter ptumaciā.
iurantis eum dam-
nari. vt. L. d iurū.
calū. l. secunda. §.
fi. Accur. l. i.

A Eadem. sez vt
compellat iurare
vel soluere.

B Quod. dixi qn ptumax fuit nō iurādo. nūc qn iurauit. 7
p sacramentū fuit p fessus vel etiā antequā iuret. sz pū? ne-
gauerat relictū. vt in fine huius ti. dicemus statim.

a Filio nato aliud si ex filia. vt. s. de pa. po. s. filius. Acc.
b Prognatus. i. pcul a menatus. qz in quarto gradu est
mibi. qui vocatur abnepos. vt. j. d gradibus. s. iij. Vel dic
ppositum poni p simplici. i. natum vel natam. et sic pone p
nepote p dicto. Vel melius. loquit d omnibus descendenti-
bus. vltimioribus.
et ideo dicit prog-
natus. qz vsqz in
finitu succedat. vt
in auten. de ber. ab
intesta. s. j. r sic p-
prie ponitur prog-
natus. i. pcul nat^o
c Neciterest. na-
turales et legitimi
d Adoptiu. quo
ad hoc vt sui dican-
tur. nisi emācipati
fuerint. tunc enim
interest. cū natura-
les emācipati iure
pretorio succedūt.
adoptiu. nō. vt. ff.
e. l. j. s. suos. z. j. e.
s. minus.
e Quibus. scz su-
is heredibus.
f Curia. erat em-
curia siue corp^o in
qualibet ciuitate. q
curia indigebat of-
ficialibus. vt nego-
cia expedirent. vt i
auten. de defen. ci.
s. nulla. i. sine. coll.
ij. vnde. quicumqz
vellet naturalē su-
um filium. dare il-
li curie. vel ipsemet
filius post mortem
patris se offerre nō
ertantibus legiti-
mis. vl' pater testa-
mento illud dicat.
legitimus fiebat vt
in autē. quib^o mo-
na. effi. sui. s. qd ve-
ro. et. s. si quis igit
sicut sic reūssio pec-
catoz bis qui va-
dunt vltra mare.
g Scdm diua-
lium. id est princi-
pū. s. theodolij. et
le. i. s. vt. l. de na.
li. si quis. et. l. qm.
h Meo eos. s. necesse est pnumerari inter suos.
i Constitutiones. l. de na. li. cū quis. et. l. nuper.
k Sustulerit. i. habuerit. Accursius floren. legū doctor.
l Instrumenta. in quibus pntineatur matrimonij inter-
cium z bertam esse ptractū. et dotem datā esse iue instru-
menta dotalia vel nuptialia dicunt. et sine bis duobus scz
scriptura et dote dicit. pla. nō valere matrimonij. qz lex ple-
runqz debis dicit tali casu. vt bic et. s. d nup. s. si. nō als. vt
ff. de re. iur. nuptias. Nos dicimus valere mrimoniū. vt. l.
de nup. si vicinis. et in autē. d nup. s. nuptias. col. iij. sed nō
fieri liberos legitimos. vt in autē. d triē. z se. s. si. col. iij. Acc.
m Prestiterit. scz pmi nā et ob hoc retinent quidā pus-
scubinas. vt experiant an ex eis possint filios habere. vt po-
stea accipiant eas in vxores. vel repellant. qd scz vt repellāt
in vxore. pbibitū ē. vt in autē. qui. mo. na. eff. le. s. qm. col. vj.
n Censum. quali dicat nō solū si nascāt postea et viuāt
cū primis sed si nō nascant aliqui siue etiaz si nascant z mo-
riantur. vt. l. de na. li. nuper. Et nō. qz si etiaz legitimos ha-
beat ex vxore quondā. tamē bec valent. et siue ex libera siue
ex liberta siue serua quā postea manumiserit. et in vxore du-
xerit. z se. s. si. z in autē. d filijs. an. do. infra natis. p totū ti.
o Ita demū desierit. sed nunqd fili^o pcedit nepotē ex alte-
ro filio vno gradu. vt. j. d gra. cog. s. pzo gradu z. s. secūdo.

neptisue ex filio. p nepos pne-
ptisue ex nepote ex filio nato
prognat^o prognataue: Nec
interest vt iurales sint li-
beri: an adoptiu^o Quib^o cō
numerari necesse ē etiā eos q
ex legitis qdē nuptijs vl' mri-
monijs nō sūt pgeniti. cury^o
tamen ciuitatū dati. fm di-
naliū pstitutionū q super his
posite sunt tenorē. heredū su-
orū iura nō iscunt. Nec nō
eos qz nre āplere sūt pōdes
p qz in flim^o: vt si qz mulierē
in suo p tubernio copulauit:
nō ab initio affectione mari-
tali: eā tū cū qua poterat hre
pugniū. et ex ea liberos sustu-
lerit^o postea vero affectōe p-
cedente. etiā nuptialia instru-
mēta cū ea fecerit: z filios vel
filias habuerit. nō solū eos li-
beros qui post dotē editi sūt:
iustos z in ptate eē pīs. s. z et
anteriores. qz z his q postea na-
ti sunt occasione legitimi no-
minis pstituerūt^o Qd obtine-
re censum^o z si nō pgeniti fu-
erint post dotale instrū pfe-
ctū liberi. vl' etiā nati ab hac
luce fuerint subtrahit. Ita
demū tū nepos neptisue. pne-
pos pneptisue suoz hrduz nu-
mero sūt: si pcedens psona de-
sierit in ptate pntis esse siue

z tamen nō excludit. vt. j. e. s. cū filius. Rū. nō videt pce-
dere cū sui patris locū obtineat. vt dicto. s. j. e. Accur.
p Emancipatione. vel capitis diminutione maxima vl'
media. nō aut captiuitate. vt. s. quib^o mo. ius pa. po. sol.
s. si ab hostibus. et. ff. e. l. j. s. si filius. Accur. floren.

morte id acciderit: siue alia
rōne veluti emācipatōe^o Mā^o
si p id tempus quo quis mori-
retur filius in ptate eē sit ne-
pos ex eo su^o heres esse nō pōt:
idqz et in ceteris teinceps li-
beroz in psonis dictū intel-
ligim^o Posthumi^o qz q si vi-
uo pntē nati sūt: in ptate
eius futuri forēt: sui heredes
sunt. Sui autē etiā ignoran-
tes^o fiunt heredes: z licet fu-
riosis sint: heredes pnt existe-
re: qz quibus ex causis ignorā-
tibz acquirunt nobl. ex his cau-
sis et furiosis acqri^o pōt. Et
statim morte parētis quasi
pntinat^o dominiū: z iō nec tu-
toris auctoritate opus ē in pu-
illis. cū etiā ignorātibz acqri-
tur suis heredibz hrditas: nec
curatoris pnsu acqrit^o furio-
so: sed ipō iure. Interdū^o at
licet in ptate pntis. mortis
tpe suoz hēs nō fuerit. tū su^o
heres parētis efficit. vel si ab
hostibz quis reuers^o fuerit p^o
mortem pntis sui. ius em postli-
minij^o hoc facit. Per ptra-
rium aut hoc euenit. vt lz qz
in familia defuncti sit mortē
tpe. tū suoz hēs non fiat ve-
luti si post^o mortē suā pat^o in-
dicatus fuerit reus pduellio-
nis^o ac p hoc memoria^o eius

q Mā si per id
tempus. ptra. j.
e. s. cum autem.
queritur in prin-
fo. vt. j. ti. j. s. p-
rimus.
r Quis. v. i.
ti quis. Accur.
s Cuius. scz qui
Accursius.
t Et eo. l. auo.
Accursius.
v Perfois cū
omnes liberi ap-
pellent licz post
trinepotē ipro-
prie. vt. ff. de gra-
dibus. l. iuriscon-
sultus. s. paren-
tes. et. ff. de ver-
sig. l. liberor.
x Posthumi.
sui heredes sunt
cum habeant p-
natis. quotiens
de eoz comodis
queritur vt. ff. d
sta. bo. qui in vte-
ro. Et nō. qd po-
sthumus dicit.
prie qui p^o bu-
mationē patris
nascitur. et dicit
etiam imprope-
ille qui factō te-
stamento nascit^o
vt. ff. de iniur. ru.
test. l. iij. s. j.

y Ignorātes. z inuiti. z statim. lz iure ptorio abstinere
possunt. vt. s. d ber. q. z dif. s. sui. z. ff. si qz. o. causa tel. l. j.
s. qui sunt. Accur. floren. legū doctor famosissim^o.
z Heredes. s. sui. als non. nisi p curatorem fm quosdā
vt. l. de cur. fur. l. si. s. tali itaqz.
a Acquiri pōt. sic. ff. d ac. et ob. si a furioso. et. ff. si cer. pe-
ta. l. si a furioso.
b Quasi hoc. ideo qz incorpālibz dicit^o prie pntinatō
sed dñum est incorpāle. bancreproba. qz et possessio est
res incorpālis. et tamē vna cū alia pntinat. vt. ff. de acq.
pos. pōpo. s. pte rea. et. s. in dotē. et. s. si iussu. et. s. sed et
legatario. et. s. pe. Dic ergo improprie fieri pntinatōne.
qz inter diuersa. nō eadē fieri debet. sed pater z fili^o vnuz
fictione iuris. sunt. vt. l. de impu. et al. sub. l. si. s. si.
c In pupillis. als. si est hereditas extranei et nō patris.
tutoris auctoritas et pupilli actus necessarius est. nisi sit i-
fans. quo casu sufficit tutor. vt. l. de iure deli. potuit. z. l.
si infanti. s. pariente. z. ff. de tu. z cu. va. ab bis. l. impubert
d Interdū. sic. ff. de suis et le. l. j. s. interdum.
e Sui hēs. ff. d testa. l. lex cor. in h. d. so. lbi nō fuit reuer-
f Postliminij. qd fingit eū semp in ciui- sus. lz bic sic.
tate fuisse. vt. s. qd^o mo. ius pa. po. sol. s. si ab hostibus.
g Post mortē. nota quedā delicta transire ptra beredes
etiam lite non conte. vt lese majestatis in duobus casib^o

5

J. S.
S.
e.
a.

11

vt. s. e. s. ceterum. in fi. Accursius.
 y. **M**ostra constitutione. vt. l. de le. here. l. lege. xij. tab.
 Simili mō. i. hinc inde. vel dic ita femine vt mares.
 a. **C**onsanguinitatis. i. licet non sint sorores que germa
 ne vocant. quasi ex eodē germine nate.
 b. **H**oc etiā. ex
 timauim⁹. vt. l.
 de le. here. l. le
 ge. xij. tabu. s. in
 bis. Accur.
 c. **L**antumō.
 i. non vltior. p
 ximior. tamē sic
 vt ipse sorores
 vel fratres vte
 rini vel vterine
 vt sequit. vt. l.
 de legi. here. l. fi.
 s. sed neq.
 d. **I**n legitima
 f. agnator.
 e. **G**ermane. i.
 nate ex eodē pa
 tre ⁊ matre cum
 defuncto.
 f. **E**terine. i. na
 te ex eadem ma
 tre m.
 g. **D**inceps. i.
 vltiores. siue i
 in gradu remo
 tiores.
 h. **S**upstites.
 hoc corrigi per
 auc. cessante. qz
 ⁊ cū his admit
 tunt. Item ⁊ in
 alio quod subij
 cū hic. s. corri
 git. qz in stirpes
 fit diuisio bodie
 sed post bos fili
 os fratru fit di
 uiso capita. vt
 i. au. de here. ab
 intest. ve. s. reli
 quū. coll. it. ⁊ in
 auc. vt fratru fi
 lij. s. i. colla. ix.
 Vel quod dicit
 auc. i. stirpes di
 uidi. verū est qū
 cum alijs. s. pa
 truis vocant ne
 potes. als in ca
 pita. vt bic.
 i. **I**n capita. s.
 ti. j. in fi. s. So.
 ibi de descendit
 tib⁹ loquit. bic
 de collateralib⁹.
 k. **S**i plures
 sint. sic in auc. de
 here. ab intest. s.
 si vō neq. frēs.
 coll. it. ff. de suis
 ⁊ le. here. l. ij. s.
 hereditas.
 l. **H**abet. hoc
 corrigi. vt. s. vi
 ti. p. auc. cessan
 te. Accursius
 m. **P**roxim⁹.
 sic. s. ti. j. s. cum
 autem.
 n. **Q**uerit. sic
 s. e. s. non tamē

tes: siue qd test adimplētes.
 hūano pposito aliū ordinem
 suis edicti addiderūt ⁊ cogna
 tiōis linea primitati noie in
 troducta p bonoz possessioez
 eas adiunbāt. ⁊ pollicebant
 his bonoz possessioez q vnde
 cognati appellat. **M**os vō
 legē. xij. tab. ⁊ quētes ⁊ ei⁹ ve
 stigia i hac pte pseruātes: lau
 dam⁹ qdē ptores sue hūanitas
 tis: nō tū eos i plenū cause me
 deri iuenim⁹: qre etenim vno
 eodēqz gradu nāli cōcurrente
 ⁊ agnatiōis titulis tā i mascu
 lis q i femis eq lace cōstituit:
 masculis qdē dabat ad succes
 sionē venire oīuz agnator: ex
 agnatū aut mulierib⁹ nulli pe
 nit⁹ nisi soli sorori ad agnato
 rū successionē patebat adire.
Nos i plenū oīa reducētē
 ⁊ ad ius. xij. tab. eādē dispōnē
 erequātes: nra pstitutiōe san
 xim⁹ oēs legitimas psonas. i.
 p virilē sexū descendētes: siue
 masculini generi: siue femini
 ni sint sili mō ad iura successi
 onis legitie ab intestato voca
 ri fm sui grad⁹ progatiuam:
 nec iō excludēdas: qz p sangui
 nitatē iura sicut germane nō
 hnt. **H**oc ēt addendū nre cō
 stitutiōi existiaim⁹: vt trās
 ferat vntimō gradus a iure
 cognatiōis i legitimā succes
 sionē: vt nō solū frīs filius ⁊ fi
 lia fm q iam diffiniim⁹ ad
 successionē patru sui vocent.
H etiā germane consanguinee
 vel sororis vterine filij ⁊ filia
 soli ⁊ nō teinceps p sone vna
 cū his ad iura auūculi sui pue
 niāt. **E**t mortuo eo q patruus
 qdē est sui fratru filijs: auūcu
 lus aut sororis sue soboli: sili
 mō ab vtroqz latere succedāt
 tāq si oēs ex masculis descēdē
 tes legitimo iure veniāt: scilz
 vbi frat ⁊ soroz supstites non
 sunt: his etenim psonis pcedēti
 bus ⁊ successionē admittētib⁹
 ceteri grad⁹ remanēt penit⁹ se
 mori. videlz hereditate nō in
 stirpes: s. in capita diuidēda

Item eius. i. cum non adit hereditas ex testamento.
 o. **T**epore. scz post mortem.
 p. **P**lacebat. i. ex lege. xij. tabu.
 q. **I**n eo genere. scilicet iure successionis. Accursius.
 r. **N**on esse. i. successorium edictū inter agnatos locum non

Si plures sint grad⁹ agnato
 rū: apte lex. xij. tab. primū vo
 cat. **I**taqz si vbi gra sit defun
 cti frat ⁊ alte. frīs filij: aut
 patru frat potior habet. **E**t
 quis singulari nūero vsa lex
 xij. tab. primū vocet: tū dubiū
 nō ē: qn si plures sint eiusdez
 grad⁹: oēs admittant: nā ⁊ p.
 pte prim⁹ ex plurib⁹ gradib⁹
 itelligit: ⁊ tū nō dubiū ē: qn lz
 vnt sit gradus a. nator: perti
 neat ad eos hereditas. **P**ro
 xim⁹ aut si qdē nullo testō fa
 cto qsqz recesserit p h tēp⁹ re
 qrit: q mortu⁹ ē is te cm⁹ here
 ditate qrit. **Q** si facto testō
 qsqz recesserit: p h tēp⁹ reqrit
 q certū eē cepit nullū ex testō
 hēdē extituru: tūc enim pte
 qsqz itestat⁹ recessisse itelligit
Q qdē aliqū lōgo tpe⁹ decla
 rat: in q spacio tps sepe acci
 dit: vt primiore mortuo: pri
 mus eē incipiat: q monēte te
 statore nō erat prim⁹. **P**lace
 bat aut i e⁹ genē picipēdarū
 hēditatū successionē nō eē. i.
 vt quis prim⁹ q fm ea q dixi
 mus vocat ad hēditates: aut
 spreuerit hēditatē: aut anteq
 a deat recesserit: nihilomagis
 legitio iure sequētes admittū
 tur. **Q** itez ptores impfecto
 iure corrigētes: nō i totū sine
 adminiculo relinqbāt: s. ex co
 gnatorz ordie eos vocabāt: vt
 pote agnatiōis iure eis reclu
 so. **S**ed nos nihil pfectissimo
 iuri velle cupiētes: nra pstitu
 tiōe sanxim⁹: quā de iure pō
 nat hūanitate suggerēte ptu
 lim⁹: successionē i agnatorz
 hēditatib⁹ nō eē eis: denegādā
 Cū sat absurdū erat qd co
 gnatis a ptoze aptū ē hagna
 tis eē reclusus. **A** dacie cum in
 onere qdē tutelaz ⁊ pmo gra
 du⁹ deficiēte sequēs succedit: ⁊
 qd i onere obrinebat: nō erat
 i lucro pmissū. **A**d legitima⁹
 successionē nihilomin⁹ vocat
 etiā parēs: q ptracta fiducia
 filij vel filia nepotē vel neptē
 ac teinceps emācipat. **Q** ex

babet. i. de psona i
 personaz sed inter
 cognatos sic. vt. j.
 seqt. ⁊ ff. de succes.
 e. l. j. s. quib⁹ sed de
 ordine i ordine seu
 de capite in caput
 sic. vt de liberis ut
 agnatos. de agnat⁹
 in cognatos. ⁊ post
 in vru ⁊ vrozem.
 vt sequitur. vt. ff. si
 ta. test. nu. ex. l. j. j.
Ru. Accursius.
Nihilomagis.
 i. non ideo magis.
Sed nos loqui
 tur iustinianus.
Protulimus.
 scz in greco.
Lum satis. ra
 tio prima.
Apertū est. scz
 successorū edictus
 de persona in per
 sonas. Accur.
Maxime. rō se
 cunda.
 a. **G**radu. agna
 torum. Accur.
 b. **A**d legitimaz.
 est enim filius pro
 ximus agnatus pa
 tri. vt. ff. de suis ⁊
 le. filius quod ius
 non tollit per ca
 di. sicut neqz inter
 fratres. vt bic ⁊ l.
 de le. tu. l. iij.
 c. **P**arens. secus
 econtra. vt. s. ti. j.
 s. emācipati.

e Constitutione. vt. l. de emanci. li. l. fi.
f Fiducia. sic dicendo ius succededi in bonis tuis mihi re
seruo. vel etia sic emancipo te contracta fiducia.
g Manumississet. i. emancipasset sic. ff. qn acti. de pe. est an.
l. j. S. alienatio. Accursius

De senatuscon-
sulto terculiano.
Rubrica.

V Er pponere
bat impro-
prie. na co-
gnatos nullo mo-
do vocabat. vt se-
quit. Accur.
i Masculoz p-
genie. i. agnatoz. vt
s. ti. j. in principio.
k Necessitudine
i. cognatione. nam
dicunt cognati ne-
cessarii. vt. ff. de iu-
sti. z iure. l. fi.
l Filii. q ad inui-
ce sunt cognati. vt
j. de suc. co. S. vul-
go. Accursius.
m Angustie. no-
ta ius dici angustie.
osuz. als iniquu d-
vt. j. de suc. li. i. pn.
z. ff. qd dicitur iur. l.
iij. in prin.
n Postea. f. post
lege. rj. tab. z p di-
u claudiu. z p se-
natu sc. tercul. vt
sequit. Accur.
o Amissoz. f. in
ade pncipis. vt ar.
s. de excusa. tut. in
pn. vel dic q gene-
ralit statuit. vt. l.
de inoffi. tes. l. libe-
ri. p. prima verioz e.
p Cor. f. filioz.
q Auie. hodie et
auia succedit sicut
mater. vt in auc. de
bere. ab intesta. S.
pseques. coll. ix.
r Habens. id est
tres hns filios. no
aut in potestate. vt
s. z adop. S. semi-
ne. quos tres bre
videf. etiaz si tres
gminos pepit fm
fo. vt. ff. de verbo.
sig. l. ter enira. Ac.
s Paratis. f. maf
z ita no de iure ro-
manoz vxore ali-
cui esse in prate pa-
retis no mariti nisi
quo ad debitū car-
nis. aliud de iure lo-
gobardoz. vt hic z. l. de condi. infer. si vxoz. z in logobard
qhe mulieri alienare pmissuz sit. l. j. Accursius.
t Iustus. f. iure antiq. cu qlibet hereditas patri p filiu qre-
ref. vt. ff. de acq. here. q in aliena. s. hodie i sola pfecticia no
adueticia. s. exigif iustus. vt. l. de bo. q li. l. fi. S. siue eozio.
v Perferunt. liberi etia adoptini. z ita demū si ipsi succe-
dere velint. vt. ff. e. l. ij. S. liberi. z. S. ita demū.
x Defuncti. f. filij. de cuius hereditate nūc agif.
y Suoz. quod dic vt. s. de here. q ab intesta. S. j. z. ij. z. S.
emancipati. z. S. diui. Accursius.
z Primi gradus. vt filij. Accursius.
a Alterioris. vt nepotes z similes.
b Sed z filie sue. q. d. no solū nepos ex filio masculo exclu-
dit matre defuncti. seq z nepotes ex filia.

nra pstitutiōe omnimō indu-
citur: vt emancipatiōes liberoz
semp videant qī pcta fiducia
fieri: cū apd eres nō alit b
obtinēbat nisi spālir pcta fi-
ducia parēs manumississet.

De senatusconsulto tercu-
liano. Rubrica.

V Er rj. tab. ita stricto
iure vtebat: z pponere
bat masculoz pgenie
i successione z eos q p femini
ni ser necessitudine sibi iun-
gunt adeo expellebat: vt neqz
qdē int matre z filiu filiazue
vltro citroqz hēditat capien-
de ius daret: nisi q ptozes ex p-
ximitate cognatoz: eas perso-
nas ad successione bonoz pos-
tatiōe vnde cognati accōmo-
data vocabāt. Sz he iuris an-
gustie postea emēdate sūt: z
pmus qdē diu cl. n. di. matri
ad solaciū liberoz amissoz le-
gitimā eoz detulit heredita-
tē. Postea aut senatusconsulto
terculiano qd diu adriani tē-
poribz factū est plenissime de-
tristi successiōe matri nō etiā
auie deferēda cautū ē: vt maf
ingenua triū liberoz ius hns
libertina qtuoz ad bona filio-
rū filiarū admittat itesta-
toz mortuoz: lz i prate p ren-
tis ē: vt. l. cū alieno iuri subie-
cta ē: iussu ei adeat cur iuri
subiecta ē. Preferunt autēz
matri liberi defuncti q sūt sui
quie suoz loco sūt: siue pmi
gradus siue vltioris. Sed
z filie sue mortue filij vel filia
pponit ex cōstitut. omib mfi
defuncte. i. auie sue. Pater qz

c Preponit. id est preferit. Accursius.
d Defuncte. scilicet filie. Accursius.
e Pater. nō adoptiuus. vt. ff. e. l. ij. S. sed neqz auus.
f Atriusqz. f. filij z filie. hoc ē marit? bui? mulieris volē-
tis succedere filio suo mortuo.

utriusqz nō etiā an? z pausus
matri anteponi. f. cū int eos
solos de hereditate agit. Fra-
ter aut cōsanguine? tā filij q
filie excludēbat matre. So-
roz aut panguinea parit euz
mre admittebat. Sz si fue-
rāt frat z soroz panguinei: z
maf liberis oner ita: frat qdē
matre excludēbat: cois autēz
erat hēditas: ex eqs ptribz fra-
tribz z sorozibz. Sz nos psti-
tutiōe quā i codice nro noie
decorato posuim mfi subue-
niēdū eē existimauim: respi-
ciētes ad naturā z puerperū
z piculū z sepe mortē ex b cāu
matribz illatā. Pōqz impuz
eē credidim casū fortuitū in
ei admitti detrimētū. Si eni
igenua ter vlt liberta qter non
peperit imerito defraudabāt
successione suoz liboz. Quid
enī peccauit si nō plures: sed
paucos pepit. Et tēdim ius
legitimū plenū matribz siue i-
genuis siue libertinis: z si nō
ter enire fuerint vel qter: hē
tū vlt eā q que morte interce-
pti sūt: vt sic vo cent i liberoz
suoz legitimā successiōem.
Sz cū antea pstitutiōes iu-
ra legitime successiōis pscr-
tates: parti matre adiubāt:
prim eā pgrauabāt: z nō in so-
lidū eā vocabāt. f. in qbusdā
casibz tercia ei prē abstrahē-
tes: certis legitimis dabāt p-
sonis: in alijs aut pziū facie-
bant. Nobis visum ē recta
z simplici via matre oibz pso-
nis legitimis anteponi: z line-
vlla diminutiōe filioz suozū

S Solos. scilz
auū z matre de-
functi. si autē sic
auus z pater z
maf defuncti. pre-
ferē au? matri. z
etiā patri: vt. ff.
e. eqsimuz. S. j.
Et nō q bic fal-
lit regula. si vni
eo vincētē zē.
vt. ff. de diuer. z
tēpo. pre. l. de ac-
cessiōibz. nam
aut patri defun-
cti pferē. vt. ff. e.
l. eqsimuz. S. j.
pater matri. nō
aut au? pferatur
matri qn soli sūt
Sic fallit i auc.
de eqli. do. S. bis
cōsequens. coll.
vii. ac. Item in
auc. qd mo. na.
eff. sui. S. discre-
tis. coll. vi. Item
ff. q po. in pi. ba.
l. claudu. sic. ff. s.
in ius. ru. te. l. pe.
b Excludēbat.
s. male hodie vt
j. e. S. sed cū.
i Admittebat.
z bene. vt. j. e. S.
sed cum. Ac.
k Sz liberis.
tribz vel qtuoz.
vt. s. e. S. postea
aut. Accursius.
l Sed nos. co-
dicē nō i eo que
habem. s. in pzi-
mo codice remā-
sit. q est. l. de iu-
re deli. l. ij.
m Fortuituz.
f. habere vel nō
habē tot filios.
cū ex diuina gra-
hoc descedat.
n Peccauit.
nā si peccatū sūt
magis fuisse ma-
riti. vt. l. de le-
be. l. lege. rj. ta.
in fi. j. Rñ.
o Intercepti.
i. cui succedere
vult. Accur.
p Sed cū an-
tea cōstitutiōes quas non habemus fm fo. Accursius.
q Personis. patruo z filio z nepoti patri. vt. l. e. l. fi.
in fi. j. Rñ. Accursius.
r Faciebant. id est nil dabant. nisi predictis.
t Visum est. vt. l. e. l. fi. Accursius.
v Personis. etiā patri defuncti. nisi in vltuz. z toto qn
habebat defunctū in prate. als in bestem tm. s. z in b casu
hodie in totū habet. vt. l. e. l. fi. z de le. here. l. de emanci-
patis. Iure so aut. ascēdētibz defert eqlic paternis z ma-
ternis. vt i auc. de here. ab inte. S. pseques. z. S. z hoc qui
dem. coll. ix. Accursius.
v Diminutione. q fiebat p agnatos supradictos in pzi-
cipio istius. S. Accursius.
x Quēadmodū. q. d. qz in vno honozat. in alio granet.

fic. ff. de iure iuran. eum qui.

y Fam. scilicet matrem. Accursius.

z Simul. scilicet cum matre. Accursius.

a Sorores. hoc casu est bodie idē quod in sequenti. S. vt in auc. de nup. S. 7 quoniam. coll. iij.

b Si no mre. legitima. qz sint exvtrorsqz pente. c Cognatio. qz sūt tm ex ma tre sorores.

d Sed quead moduz pperimus i successioe

e Consulere. si tutore petedo

f Scituris. scz matrib? negligētib? als nō per dūt. vt. L. q. pe. tu. l. cū a matribus 7 maiorib? als sūr nō p dūt. vt. L. si aduer. delict. ij.

g Impuber. aliud si puberes moriant. vt. L. e. matres.

h Questio. n. si bec mat sit il lustr? sic ecōtra talis fil? illustri matri nō succedat. vt. L. de ofi. si qua illustris.

i Rubrica. De senatusconsulto orficiano.

k E. p. i. eduo. nā s. i. j.

l tractatū est quē mat filio succedit nūc dicit e.

m An vltus. Succedit matri filio p orficiānū. In india portās e.

n Rubrica. De senatusconsulto orficiano.

o Libi. stricte ponit pro filijs tm. vt. j. e. o. S. j. als cōtra. vt. ff. de ver. sig. libero rum. Ac.

p Matrū. ige nuarū. vel liber tarū. vt. ff. e. l. j. j. Rū. imo 7 an allarū dūmodo sit sibi facta mora in fideicommissaria libertate. vt. L. e. l. fi. m.

q Legitima. nō qz lege. rii. tab. varet imo tenegabat. vt. s. ti. j. in prin. sed senatusconsultū dat qd vicē legis ob tiner. vt. j. de excep. S. bec exempli causa.

r Et preferunt. scilicet filij. Accursius.

s Consanguineis. idest cognatis.

t Sed cū constitutionib? quas nō habemus.

u Et nepotes. idē in alijs descendētib? ex bac linea vt cā Sed quid si nepos iste fuit cōceptus post mortē aue. Rū. vt. s. de bere. q. ab intest. S. cū aut diximus.

v Sciendā. dūminutio. l. minima. naz p alias omne sus etia cognationis tollit. vt. s. de ca. di. tutelas. j. Rū.

w Regulā. tenor cū est bic. r. ff. de ca. di. tutelas. j. Rū.

x Sed ille sole. ff. vndel. l. h. an si. cōtra. So. bic dicit so le vt excludat eas tm que ex senatuscon. deferunt nō pro rias successiones. vt ibi. Accursius.

y Duodez. sic. ff. e. l. j. S. capit. sic. ff. de su. r. l. e. l. capit.

z Def. unē. quare magis lege. rii. tabu. data hereditas perdit q ca. di. minima. quā senatusconsulto delata. Rū.

successione accipere. Excepta fratris 7 sororis persona: siue cōsanguinei sint: siue sola cognationis iura hātes: vt quē admoduz eā toto aliq ordini legitimo pposuim? ita oēs fratres 7 sorores siue legitimi sint siue nō ad capiēdas hēditates simul vocem? Ita tm vt si qd de sole sorores agnate vel cognate 7 mat defuncti vel defuncte supsint: dūmidia qdē mat: al tera 7o dūmidia pte oēs sorores habeat. Si 7o matresup stite: 7 sse vltimo solis: vltimā cū sorozib? siue legitia siue sola cognatiōis iura hātib? in testat? qd vltimata moriat: i capita distribuāt ei hēditas. S; quemadmodū nos mrib? pperim? ita eas o3 sue sobo li pfulere scituris eis: qd si tu rozes libis nō petierit vlt in lo cū remori vlt excusati irra anū petere neglerit: ab eoz ipu berū morietū successioe me rito repellent. Licz aut vul go qd sit fil? filiaue pōt ad bona ei? mat ex terculiano se natusconsulto admitti.

De senatusconsulto orficiano. Rubrica

P Er. p. i. aut liberi ad bona matrū intesta taz admittūt senatus con. orficiano qd orficiāno ruzo cōsulib? effectū ē: qd latū ē diui marci pib? 7 data ē tam filio q filie legitimis hēditas

quia illa agnatis defert. que agnatio p ca. di. minima tollit at senatusconsultū filio. qui matri est cognatus: 7 cognatio non tollit p ca. di. minima. vt. s. de le. ag. tu. S. fi.

y Nouissime. vulgo. q nō habet certū patre. vt. s. de nup. S. si aduersus. multo magis in naturali tm. vt. L. e. l. penul.

z Hereditate. f. vna cū legitimis. nisi erat mater illu stris tūc cū legi timis ab intestato nō veniūt. secus in naturalib? ex licita psuetudie pcreat. vt. L. e. l. penul.

a Admitti. nūqd bodie succedit vul go qd sit. videt q nō. vt in auc. qbus mo. na. effi. sui. S. vltimo. sed tu disti gue. aut est ex tali coitu q possit dam nari. vt cess? adul terij nefarij 7 simi lis quo casu nō sue cedit: cū ob ipsū dānandus est. vt i dicto auc. r. ff. so. m. a. ff. ab hostib? aut nō 7 tūc succe dit matri vt bic nō patri cū sit incert? nā 7 si habet certū patre naturalē: nō tū succedit ei nisi i duab? vncijs ab in testato nō extatib? legitimis: als i nūllū. vt i auc. q. mo. na. eff. sui. S. discretis.

b Si ex plurib? iste. S. e. cois ad oēs titu. quos in B ter cio libro habuim? nō tm ad hunc ti tulum. 7 de iure ac crescendū in legiti mos tm tractat vt bic r. ff. eo. l. j. S. si nemo. r. L. de ca. du. tol. S. bis ita. idē etiā est in bis q de iure ptoio suc cedit. vt. ff. de ho. pol. l. iij. i. fi. r. l. iij. r. v. Accursius.

c Alia cā. vt si de fecerit cōditio sub q instituti erāt. vt s. qui. mo. tes. l. fir. S. psteriore.

d Adierāt. sic. ff. de le. ii. cū pat. S. libris. ibi ceterz put rē.

e Accrescit. s. p q pte R. put erāt istituti. vt. L. de ca. tol. S. bis ita. r. s. de vul. sub. S. j. Itē nūqd ē necesse itez adire R. nō nisi qn ex alteri? psona puta sui fiat mibi augmentū. vt. ff. de acq. he. si sol. i. fi. j. Rū. 7 in fine legis.

f Et lz an decesserit q accresceret eis. vel dic anqz illi repu diaret: nō aut anqz suā pte adiret: imo aduerāt. vt seqt. als nō trāsmitteret ois vel bodie. vt. L. de ca. tol. S. in nouissi mo. nisi in psonis liberoz. vt. L. de bis q an. ap. ta. l. j.

g Pertinet. scilicet augmentū supradictū.

h Rubrica. De successione cognatorum.

i Ost suos. vt. s. de bere. ab intest. S. j.

k Pretor. s. de bere. ab intesta. emancipati.

l Constitutioes. vt. s. de be. ab inte. S. nec nō. r. S. diui.

m Agnati. vt. s. de le. ag. suc. in pn.

n Et bi quos. l. qui sunt de numero legitimoz.

o Consulta. vt. s. pri. duobus ti. ac. Constitutio. vt. s. de le. ag. suc. S. hoc etiam. Accursius.

p Proximos. l. qd nemo ali? cognat? ancedit vel precedit

De successione cogna torū. Rubrica.

P Ost suos hēdes eosqz qd in suos hēdes pre tor? 7 cōstitutioes vo cant: 7 post legitios quo nu mero sūt agnati: 7 hi quos i locū agnatoz taz supradicta senatusconsulta q nra ererit cōstitutio: primos cognatos ptoz vocat qua parte natural

q Adierāt. sic. ff. de le. ii. cū pat. S. libris. ibi ceterz put rē.

e Accrescit. s. p q pte R. put erāt istituti. vt. L. de ca. tol. S. bis ita. r. s. de vul. sub. S. j. Itē nūqd ē necesse itez adire R. nō nisi qn ex alteri? psona puta sui fiat mibi augmentū. vt. ff. de acq. he. si sol. i. fi. j. Rū. 7 in fine legis.

f Et lz an decesserit q accresceret eis. vel dic anqz illi repu diaret: nō aut anqz suā pte adiret: imo aduerāt. vt seqt. als nō trāsmitteret ois vel bodie. vt. L. de ca. tol. S. in nouissi mo. nisi in psonis liberoz. vt. L. de bis q an. ap. ta. l. j.

g Pertinet. scilicet augmentū supradictū.

h Rubrica. De successione cognatorum.

i Ost suos. vt. s. de bere. ab intest. S. j.

k Pretor. s. de bere. ab intesta. emancipati.

l Constitutioes. vt. s. de be. ab inte. S. nec nō. r. S. diui.

m Agnati. vt. s. de le. ag. suc. in pn.

n Et bi quos. l. qui sunt de numero legitimoz.

o Consulta. vt. s. pri. duobus ti. ac. Constitutio. vt. s. de le. ag. suc. S. hoc etiam. Accursius.

sive vnus sit siue plures. et inspicit q̄s primos sit eo tpe q̄
bo. pos. de ferē. vt. ff. e. l. j. §. primus. et §. gradatum.
p. Cognatio. nunquā d̄ in seruos dat h̄ bo. pos. Rñ. etiā si
h̄at postea liber nō dat. vt. ff. e. l. j. §. p̄inet. l. bis q̄. S̄z nun
quā d̄ adoptiuus. q̄ nō videt̄. ibi n̄alis cā. Rñ. sic. q̄ q̄b̄ agna
scit̄ et cognascit̄. vt
ff. e. l. j. §. cognatio
nem. Accur.

q. Ma. q̄q̄ breue
vz ee. Nō h̄nt.
vt. §. i. j. §. sciēdū.
r. Tertio ordine.
nā sūt q̄tuor ordi
nes succedendi. vt
ff. si ta. te. nulle. ex.
l. j. Accursus.
s. Exceptis. nam
isti inter legitimos
numerant̄.

t. Quos. scz fr̄es
emancipatos et so
rores. Accur.

v. Anastasiana.
quā nō habem̄? s̄
de ea habet̄ metio
L. de le. tu. l. iij. et d̄
le. here. l. h̄. §. j.

r. Integri iur̄. i.
non emancipatis.

r. Diminutione.
tercie partis forte
y. Cos. l. fratres
emancipatos.

z. Cognatis. l. an
teponit̄. et sic vocā
tur cum fratrib̄ et
agnatis et cognat̄
vel vterioribus p̄
ferunt̄. Accur.

a. Hos etiā. non
soli agnatos capi
temit̄ vt. §. rē.
b. Gradu. scilicet
cognationis.

c. Liberi. vt. §. de
bere. ab intest. §. j.
admonedi.

d. Eodē gradu. s̄.
tercio puta cogna
tionis. Accursus.

e. Vulgo. sp̄s. nā
agnatio gen̄. ē. cō
uanguitas est illa q̄
inter fr̄es t̄m est.
vt. ff. de sus. et le. l. j.
ij. §. Rñ. et §. de le.
ag. sic. §. j.

f. Sicut sibi. sic. ff.
e. si sours.

g. Itaq̄. oib̄. inf̄
se. et cū matre. et. ff.
vnde cog. bar. pte.
h. Hoc loco. iste
§. cois ē ad cōtum
istū. et. illū. §. d̄ le.
ag. su. sic. §. t. j. §. fi.

i. Legitimus. id ē
agnatis.

k. Proximitatis. id est
cognationis.

l. Prox. caute tacet hic de iure
civili. nā cognati de iure ci
uili non vocant̄. Accursus.

m. Ad sextū. imo videt̄ q̄ vsq̄ ad q̄ntū t̄m vocent̄ tā agna
ti q̄ cognati. vt. ff. de vetera. mi. suc. l. ij. §. fi. Sed r̄ndeo illā
in castresib̄ loquit̄. bec in alijs. Vel dic q̄ ibi ita erat de fa
cto. l. quedā in quinto gradu. et ita factū narrat.

n. Ex septimo. subaudi qui sunt.

o. Mateue. s̄ nūquā d̄ sit alij in. vij. gradu. Rñ. multi et alij ee
p̄nt. vt. collr. j. ti. j. §. vj. Itē quare magis hi vocant̄ q̄ alij i
vij. gradu. Rñ. q̄ bi respiciūt inferi lineā transuersalē. alij
oēs supius. vt. ar. ff. vnde li. l. scripto i fi. Sed nūquā corrigi

cognatio spectat̄. Nā agnati
capite diminuti q̄q̄ ex his p̄
geniti sūt ex lege. xij. ta. inf̄ le
gitios nō h̄t̄. ē. h̄ a p̄roze ter
cio ordine vocant̄. Exceptis
solis t̄mō fr̄e et sorore emāci
patis. nō etiā liberis eoz. q̄s
lex anastasiana cū fratrib̄ in
tegr̄ iur̄ p̄stituit̄ vocat̄ q̄dē
ad legitimā fratris h̄ditatez
siue sororis. nō eq̄s t̄m p̄tib̄. s̄
cū aliq̄ diminutione quā facile
ē ex ipsius constitutionis verbis
colligere. alijs vō agnatis ife
rioris gradus. lz capitis dimi
nutionē passi nō sunt. t̄m eos
app̄onit̄ et p̄cul̄ dubio cogna
tis. Hos etiā q̄ p̄ feminin se
rus p̄sōas ex trāsverso. cogna
tione iungunt̄. tercio gradu p̄
p̄mitat̄ noie p̄roz ad successi
onē vocat̄. Liberi q̄ q̄ i ado
ptiua familia sūt ad natura
liū parētū hereditatē h̄ eodē
gradu vocant̄. Vulgo q̄li
tes nullū habere agnatū ma
nifestū ē. cū agnatio a patre
cognatio a matre sic. h̄ autē
nullū patrē h̄re intelligunt̄.
Eadē rōne nec inf̄ se quidem
possūt videri cōsanguinei esse
q̄ p̄ sanguinitatis ius species
ē agnationis. t̄m ergo cognati
sūt sibi. sicut et matri cognati
sūt. Itaq̄ oib̄ istis ea p̄te
cōpetit bonoz possessio. q̄ p̄
mitat̄ noie cognati vocant̄.

Hoc loco et illō necessario
admonedi sum̄. agnationis
q̄dē iure admitti aliquem ad
hereditatē. et si decimo gradu
sit. sine re lege. xij. ta. gramus
siue de edicto quo p̄roz legiti
mis heredit̄ daturū se bono
rū possessionē pollicet̄. Proxi
mitat̄ vō noie his solis p̄roz
p̄mittit bonoz possessionem
q̄ vsq̄ ad sextū gradu cogna
tionis sūt. et ex septimo a sobri
no sobrinaq̄ nato natene.

hodie distinctio huius. §. p̄ auct. de here. ab intest. §. j. vbi
nulla inf̄ agnatos et cognatos differentia fit. pla. dicit oēs
i infinitū succedē. et sic corrigi q̄d hic dicit̄. Nos oēs vsq̄
ad r. gradu vocam̄ nō aut̄ trahim̄ agnatos ad cognatos
cū extedere successionē debeam̄. vt. j. de bo. pos. §. adbu
ar. §. l. de pac.
cō. l. lege et i auct.
de nup. §. de in
ceps.

mitat̄ vō noie his solis p̄roz
p̄mittit bonoz possessionem
q̄ vsq̄ ad sextū gradu cogna
tionis sūt. et ex septimo a sobri
no sobrinaq̄ nato natene.

De gradib̄ cognationū. Rñ.

De loco necessariū ē
exponere quē admo
dū gradu cognationis
num erent̄. q̄re i p̄mis admo
nēdi sum̄. cognationē aliā su
pra numerari. aliā infra. aliā
ex trāsverso q̄ etiā ex latere di
cit̄. Supior cognatio ē paren
tū inferior liberoz ex trāsuer
so fratrū sorozue et eoz q̄ que
ue ex his generant̄. et cōueniēt
patru amite. auūculi. mater
tere. Et supior q̄dē et inferior
cognatio a primo gradu inci
pit. at ea q̄ ex trāsverso m̄era
tur a secūdo. Primo gradu
ē supra pat̄ mat̄ infra filiū filia
Secūdo gradu. sup̄ auūania
infra nepos nept̄. ex trāsuer
so frater et soror. Tercio gra
du supra. p̄auus. p̄auia. infra
p̄nepos p̄neptis. ex trāsverso
fr̄is sorozisq̄ filiū filia. et cōue
nient̄ patru et amita. auūcu
lus et matertera. Patru ē fr̄at̄
patr̄ q̄ grece patros appellat̄
Auūcul̄ fr̄at̄ matris q̄ grece
matros d̄. et p̄miscue grecum
d̄. Amita ē patris soror. Ada
tertera ē matris soror. vtraq̄
grecū vel apud quosdā grecū
appellat̄. Quarto gradu su
pra abauū abania. infra abne
pos abnept̄. ex trāsverso fra
tr̄ sorozisq̄ nepos neptisue. et
p̄uenient̄ patru magn̄. ami
ta magna. i. auī frater et soror.

cia etiā sola adiecta faciet aliā fenestram. et ita i gradu p̄so
na adiecta etiā vna deinceps facit gradū. vt. j. e. §. acten̄
v. Filius filia. q̄ lz multi sunt. oēs sunt patri in primo in
ter se aut̄ in secūdo. vt. ff. e. iurisconsultus. §. transeamus.
r. Secūdo ex trāsverso. n̄c de hoc gradu incipit. cū ne
mo ex h̄ ordine p̄mo gradu inueniat̄. vt. ff. e. l. j. in p̄n.
y. Tercio ex trāsverso. nō caute. q̄ etiā illi qui sunt ex
trāsverso diuidunt̄ in supiore et inferiore lineā. et sic repe
ries i sequētib̄ gradib̄. et q̄nq̄ pares. vt. j. e. §. iij.
z. Patru. soror. Ande verius. Sūt patru patris fr̄es
amiteq̄ sorores. Fr̄at̄ auūcul̄ ē. sorore matertera matr̄.
a. Quarto. nepos. hoc inferius respicit.

Rubrica. De
gradib̄ cogna
tionū.

De loco
necessariū ē
ad nos de his.
Rñ. ip̄ heredi
tates q̄ p̄ gradū
referunt̄ et tute
las et p̄ter testi
monia nō dice
da. vt. ff. e. iuris
consultus.

q. Gradus. q̄d
sit. dic vt. j. e. §.
bacten̄. Ad
monedi. sic. ff. e.
l. j. Accursus.
r. Ex trāsuer
so. h̄ sup̄ sua vi
det̄. vt. ff. e. sco
mata. §. So. ibi
in directa linea
t̄m loquit̄.

f. Alieudo. sed
q̄re nō a primo
Rñ. cū ego p̄i
meo sim in vno
gradu. et ipse p̄
fratri meo i alio
sum̄. q̄ i duob̄
gradib̄ ego cū
fratre factō ascē
su ad patrē q̄ p̄
quedā gradu vt
ff. e. iuris. §. §.
grad. s̄. nullus
ex trāsverso p̄i
mior fratre iue
nit̄ q̄ nō p̄t iue
niri p̄m. grad
a latere. vt. hic et
ff. e. l. j. in p̄n.
t. Primo. pat̄
mater. si pat̄ est
mibi in primo et
ego sibi in alio p̄
mo. §. sum̄. et duo
bus. Rñ. nō seq̄
tur. nā sūz etiā p̄
mo ita q̄ i eodē
t̄m me et ipsuz
vnu t̄m gradum
facim̄. ad silitu
dinē fenestre nā
due colūne ex la
teribus vna fa
ciūt fenestram. ter

tertia etiā sola adiecta faciet aliā fenestram. et ita i gradu p̄so
na adiecta etiā vna deinceps facit gradū. vt. j. e. §. acten̄
v. Filius filia. q̄ lz multi sunt. oēs sunt patri in primo in
ter se aut̄ in secūdo. vt. ff. e. iurisconsultus. §. transeamus.
r. Secūdo ex trāsverso. n̄c de hoc gradu incipit. cū ne
mo ex h̄ ordine p̄mo gradu inueniat̄. vt. ff. e. l. j. in p̄n.
y. Tercio ex trāsverso. nō caute. q̄ etiā illi qui sunt ex
trāsverso diuidunt̄ in supiore et inferiore lineā. et sic repe
ries i sequētib̄ gradib̄. et q̄nq̄ pares. vt. j. e. §. iij.
z. Patru. soror. Ande verius. Sūt patru patris fr̄es
amiteq̄ sorores. Fr̄at̄ auūcul̄ ē. sorore matertera matr̄.
a. Quarto. nepos. hoc inferius respicit.

Patruus. hoc refert ad superiorem lineam transuersalem
c. **A**uunculus magnus. hanc costet quod est mei patris pa-
trui mihi erit magnus patruus. quod meae matris auunculus. mihi
erit magnus auunculus. Sed quod si erat patruus matris meae: vel
auunculus mei patris. R. Jo. oem illum mihi esse patruum vel
auunculum magnum
quod est meo patri vel
matri simplex.
vt. ff. e. l. iurisco.
§. patruus. z. l. d.
luc. e. l. i. §. ro. d.

Filia. isti no-
minatiui resunt
superiores geniti-
uos ab illo versi-
culo. ite frater zc.
z sunt isti oes in
quinto gradu li-
nee collateralis
respectu descende-
ntiu. Accur.

Proprios. so-
brini. q. d. quod filii
dicuntur proprios
sobrini. z quod filia
dicuntur proprios sobri-
na. Accur. sicut.
f. h. i. sub-
audi i quinto gra-
du lineae collate-
ralium ex parte ascen-
dentium. s. filii pa-
trui mei magni:
z similia de quibus
dicat hic. ff. e. l.
j. in fi. z. l. ij.

Acten. ge-
nerata gradu. h
est verum si una ab
vna: non si plures
ab vna. vt. ff. e.
iurisco. §. trase-
amus. z h. e. ve-
rum ex omni ordi-
ne graduum h
nos: sed h
nonnes ex latere
transuerso aliud
est. nam que nos
dicimus in secu-
do: ipsi dicunt in
primo: z que nos
in quarto ipsi in
secundo. z sic de
singulis. vti de-
cre. rrv. q. v. c.
ij. s. fuit eorum con-
sideratio bona p-
pter matrimonium
nra etiam bona p-
ter hereditates
quod gradus dese-
runt. vt. j. d. bo.
pos. §. quos aut
z. ff. e. iurisco. i.
p. in.

Adicit. hic
potest colligi diffi-
nicio gradus. vt
dicat. Gradus est
numeratio singu-
larum personarum co-
gnatione vel affinitate sibi coniunctarum quoto gradu vna p-
sona distat ab altera optime indicans. dictus quod lapideus
gradus. vt. ff. e. iurisco. §. gradus.

Quoto. i. octauo vel decimo.
Appellatione. ppter duas rationes. z quod ultra trinepotem
vel tritaui vocabula non inueniuntur spalia: sed superiores z
inferiores vocantur. vt. ff. e. l. i. §. parentes. z quod sunt plurane
gocia quod vocal. ula. vt. ff. de pscript. ver. l. iij. Sed vsque ad

Ite auunculus magnus: z mater
tera magna. i. auie frater z so-
ror: consobrinus consobrina. i. qui
que ex sororibus aut fratribus gene-
rantur. Sed quidam recte consobri-
nos eos proprie dici putant: quod ex
duobus sororibus pgenerantur quasi
consorinos. eos vero quod ex duo-
bus fratribus pgenerantur: proprie
fratres patruales vocari. Si autem
ex duobus fratribus filii nascuntur: so-
rores patruales appellantur. At
eos qui ex fratre z sorore pge-
nerantur: amittinos proprie dici pu-
tant: amite tue filii consobrinus
te appellantur: u illos amittinos

Quoto super atavatauia: in-
fra atnepos atneptis: ex trans-
uerso fratris sororisque p nepos
pneptis: z conuenienter patruus
pamita. i. pauus frater z soror: z
pauunculus pmaterra. i. pauie
frater z soror. **I**te frater patruelis
vel sororis patruelis: consobri-
ni z consobrini: amittini vel ami-
tine: filii filia. **P**roprios sobri-
nus sobrina: hi sunt patruus ma-
gni z amite magne auunculi
magni matertere magne: filii
filia. **S**exto gradu super trita-
uus tritaui: infra trinepos tri-
neptis. ex transuerso fratris so-
rorisque abnepos abneptisque: z
conuenienter abpatruus abamita
id est abauus frater z soror: abau-
culus abmatertera. i. abauie
frater z soror. **I**te patruus pami-
te pauunculi pmaterrere filii
filia. **I**te proprios sobrini sobri-
neque. i. quod que ex fratribus z so-
roribus patruelis vel sobri-
nis vel amittinis pgenerantur.
Acten ostendisse sufficiat que
admodum gradus cognationis nu-
merentur: namque ex his palam est
intelligere que admodum quod vel

que numerabimur. Rudeo iure isto vsque ad vij. cognatorum
z vsque ad x. agnatorum. vt. ff. e. no facile. z. §. ti. j. §. si. nisi rone
demonstrandi vellemus vltimam numerare: no vtilitatis licet
decretis sic aliter dicant. Accur. sicut.
l. modo. scilicet adiecta persona.

teriores gradus numerare de-
beamus. Quippe semper genera-
ta persona gradus adicitur vt lon-
gefacilius ut ruderere quoto gra-
du quis sit: quod propria cognatio-
nis appellatione queque teno-
tare. Agnationis quod gradus eo-
dem modo numerantur. Sed cum
magis veritas oculata fide quod
p aures animis hominum infi-
git. Ideo necessarium duximus
post narrationem graduum: etiam
eos patri libro inscribi: quatinus
possint z auribus z oculorum ispe-
ctioe adolecentes perfectissimam
graduum doctrinam adipisci.

De seruli cognatione.

Iud certum est ad ser-
uiles cognationes illam
primitiam quod primita-
tis nomine bonorum possessio p-
mittitur non pertinere: nam nec vlla
antiq lege talis cognatio con-
putabatur. Sed nra constitutio de
qua p iure patronatus fecimus
quod ius vsque ad nra tempora latet ob-
scurum: atque nibe plenus z vn-
diq consuluus fuerat: z hoc hu-
manitate suggerente processimus
vt si quis in seruli constitutus
cognatio: liberum vel liberos ha-
buerit siue ex libera siue ex ser-
uili conditionis mulier vel es:
si serua mulier ex libero vel ser-
uo habuerit liberos cuiuscumque
sexus: z ad libertatem his pue-
niuntibus: z hi qui ex seruii ve-
tre nati sunt: libertatem merue-
rint: vel dum mulieres libere erant
z ipsi in seruitute eos habue-
runt: z postea ad libertatem pue-
nerunt: vt hi oes ad successionem
patris vel matris veniant patronatus iure in hac parte sopito
Nos enim liberos non solum in suorum

Sed cum p au-
res. vñ orati in ar-
te poetica. Segni-
riritat aios dimis-
sa p aures. Quod que
sunt oculis subiecta
fidelibus.

Adipisci. vnde
quod dicitur h arboris.
Rubrica. De serui-
li cognatione.

Iud. als e
hic rubrica
de seruli co-
gnatione. als non.
p. Edicti. sicut enis
quatuor partes succes-
sionis ab intestato
vt. ff. quis or. i. bo.
pos. ser. l. j.

Proimitat.
i. cognatiois vt se-
quitur. vt. ff. vñ cog.
l. j. §. pertinet.

Pertinere. sed
nec aliam aliquam. vt
vel ipse succedat vel
ei succedat. vt. l.
cōtia de suc. seruus.
nisi in tribus casibus.
vt. l. ad fil. penult.
z. l. de suis z legi.
apud hostes. z. l.
ad orf. l. fi.

Coputabat. h
videt mala ratio. cum
magis iure priorio
quod naturale causam
ituebat deberet con-
putari. vt. §. de be-
re. ab intel. §. emā
cipari quod ciuili. sed
dic quod etiam ad alia.
vt ad tutelam z si-
milia. nisi quo ad
nuptias. vt. §. de
nup. §. illud. z. ff. d.
ritu nup. l. ad opti-
uus. §. hules. Sed
nūquid dñs ex sui p-
sona succedit co-
gnat. serui. R. no.
vt hic dicit.

Tempora. lo-
quit iustinianus.
v. Deruientibus.
scz parētibus.

Ipsius. parētes
y. In seruitute. i.
donec serui erant.
z. Deruenerint.
scilicet parentes.

Geniat. aliud si liber factus seruus. iterum manumittat
vt. ff. vñ cog. is qui d. z. §. de ca. di. §. qd aut. qz est ibi quod sibi
imputet. Sed nūquid etiam iste quod est in l. is quod. hodie succederunt
nāli cā inspecta. vt. l. d. suis z le. be. aut. i. successioe. R. n. no
h. m. Jo. qz prior nālez cām intuebat: z tñ no vocabat cū vt
dictū ē. **I**te cōtra. l. de suis z le. ex libera. So. hic nouus
vel ibi loquit quod nec de facto erat matrimonium vel ibi quo ad
bonores loquit: hic quo ad successiones.

Alteri. i. parētes liberz z cō excluso patrono z hoc fm oēs. Itē libertūvū alteri eide ffr. suo. z ita fraz liberti pferē patrono. z fm qsdā. vt. b. s. Jo. s. pferē enī patronū ffr vt. ff. d. bo. li. l. libto. z. ff. d. su. z. le. itestato. z. j. t. j. S. fm at line c. Er illa. f. supradicta greca. Etc.

Repetitis. hic S. cois e ad oēs. ti. s. b. libro tercio. po sitos: z idē i sequē ti. pri. S. sic z als. s. de suc. cog. S. vl. z ad orfi. S. si. **Tradidim**. a pncipio tercij libri f. Enumerauim. vt curie datos z emancipatos. vt. s. de hē. q. ab inte. S. j. z. S. emācipati. s. fuerit. b. sub diuidit. **Ex femineo**. q. tñ cū diminutione tercie pns succedit b. leg. tpe. s. de be re. q. ab intef. S. di. ui. hodie sine dimi nutioe. vt in aut. d. trien. z. se. S. nec nō i Amotis. i. cessā tib. suis. fallit ad huc bec regula qui pōz est i gradu zc. vt. j. e. S. tocicns. **Integrū**. i. ca pite minut. nō est. sic s. de suc. cog. j. Rñ. i. fi. nā sec. cet si eēt capite minu tus. q. ill e successi ones q. veniunt ex lege. rñ. ta. pereunt p. minimā. ca. di. vt. s. ad orfi. S. i. cedū **Nerūz**. ppter frēm z soroz emā cipatos. vt. j. e. ibi excepit. Itē. ppter qsdā cognatos qui vocāt vt agnati vt s. de le. ag. suc. S. b. etiā. Itē. ppter patrē q. filiū emācipauit vt. s. de le. ag. suc. S. f. Accur. **Nepos**. q. ē in qnto gradu agna tionis. Accur. **Pronepos**. h. est in sexto gradu agnationis. **Aviculo**. q. sūt in tercio gradu co gnationis. **Præferē** in suc cessione ei. qui ta les habet agnatos. **Lotiens**. nō regulā bonā. vt. z. l. cō. de suc. l. auunculo. z. l. vñ. li. l. i. Et ad ei. euidetiā nō tres esse ordines succedē di. f. inferiores z superiores z ex latere veniētes. vt i. aut. de he re. ab intef. in pn. Primo descendētes i infinitū vocant. vt. s. de be. q. ab inte. S. j. z in aut. de be. ab inte. S. j. his cessantib. vocant ascendētes. pmo paf z maf. secūdo au. z auia. z sic deinceps. sicut vt frēs ex vtroq. parēte defūcto cōiuncti cum his superiorib. vocent. lz quidā dicāt. cū pte z matre tm eos vocari. z alios superiores p fratres excludi: z p nobis ē aut. de here. ab intef. S. si vō cū ascendētib. z. ff. de suis z le. l. ij. S. hereditas. superiorib. cessantib. pmo frat ex vtroq. parēte. z soroz z eoz filij. secūdo ex altero tm z eoz filij. tercio bec re gula obtinet vt q. p. ior in gradu zc. vt. b. c. z in aut. de her. ab

parētū successionē: h. etiā alte rū i alteri mutuā successionē vocauimus: ex illa lege spālit eos vocētes se soli iuentant q. i seruitute nati: postea ma numissi sūt siue vna cū alijs q. p. libertatē parētū cōcepti sūt siue ex eodē patre vel ex eadē mfe: siue ex alijs nuptijs ad si militudinē eoz q. ex iustis nu ptijs pcreati sūt. **Repetitū** itaq. oib. q. i tradidim: ap paret nō sp. eos q. parē graduz cognatiōis obtinet paritē vo cari eoz ampli: nec eū q. dez q. primoz sit cognat: sp. po tiorē eē: cū enī pma cā sit suo rū hereduz: z eoz q. s. int. suos hēdes enumerauim. appet. p. epotē vl. abneptē defūcti po tiorē eē q. fratē aut patrē ma trēq. defūcti: cū alioqn pat. q. dē. z. maf. vt sup. q. tradidim. primū gradū cognatiōis obti neāt: frat. vō secūdū. p. nepos aut tercio gradu sit cognatio nis: z abnepos q. r. nec inter est an i ptate morietis fuerit au nō: q. vel emācipat: vel ex emācipato aut ex femineo sexu ppagat. Amot. q. s. suis he redib. q. s. int. suos vocari he redes dixim: agnat. q. itegz. ius h. z agnatiōis: etiā si lo. ul. fimo gradu sit plerūq. potior habet q. primoz cognat: nā patrui nepos vel pronepos auūculo vel matere pferē. **Loties** igit. dixim. aut po tior. dāberi eū q. primoz em gradu cognatiōis obtinet aut paritē vocari eos q. cognati sūt quoties neq. suoz heredū iu

inte. S. reliquū. z. S. si vō neq. frēs. z i. aut. vt. fra. filij. S. j. **Tradidimus**. vt. s. pri. S. z. boc. eodē. S. **Exceptis**. excipit ab eo qd. supra dixerat. qui integroz. **Præferunt**. vt. s. de suc. cog. j. Rñ. **De suc. lib. passiuē accipe**. i. q. lic. succedat. eis nē actiue i. q. lic. ipsi succe dant alijs.

re quique int. suos hēdes sūt: neq. agnationis iare aliqs p. ferri debeat: fm ea q. tradidi mus: exceptis fratre z sorore emācipatis q. ad successionēz fratru vel soroz vocant: q. z si capite diminuti sūt: tñ pferun tur ceteri vltioris qd. agnat.

De successione libertoz.

Inc. de libertoz bo nis videam. Olim itaq. licebat libto pa tronū suū ipone testamēto p. terire: nā ita temū. lex. rñ. ta. ad hēditatē libti vocabat pa tronū si intestat. mortu. esset liber: herede suo nullo reli cto: itaq. intestato mortuo li berto si is suū heredē reliquif set patrono nihil i bonis eius ius erat. Et siquidē ex nā libto liberis aliq. suū hēdē reliq. set nullavidebat q. rela. Si vō adoptiu. filij. fuisset: apte ini quū erat: nihil iuris patrono supesse. Qua de cā postea p. tois edicto hec iuris iniqtas emēdata ē. Siue enī faciebat testamētū libtus iubebat ita testari vt patrono partē dimi diā bonoz suoz relinquerūt z si aut nihil: aut min. partis dimidiē relinquerat: dabat pa trono cōtra ta. testamēti par tis dimidiē bonoz possessio siue intestat. moriebat suo he rede relicto filio adoptiuo da bat eque patrono cōtra hunc suū hē. p. tis dimidiē bono rū possessio. Prodesse aut li berto solebat ad excludēduz

Inc. qz de bonis ingenuoz dixit. **Olim**. i. lege rñ. ta. z. boc. p. mum ius. q. tuoz em. sūt. vt. b. z. j. S. j. z. S. postea. z. S. sed nostra. **Impone**. i. sine tiore testa menti rēpendi. Ita temū. z. nō aliter. **Herede**. na. turale vel ado ptiū. vt. j. inuit **Nihil**. i. nullū fm Jo. **Ex nālibus**. ad differentiam adoptiuoz. **Querela**. i. non poterat pa tron. congri. **Qua de cā**. postea. fm ins. **Iuris iniq. tas**. dic. vt. s. ad tercul. in prin. **Libert**. nul lū filiū habēs le gitimuz z natu rale. vt. j. S. pro desse. **Dimidiā**. nisi i castris sint bōa q. sita. vt. ff. de bo. li. l. ij. S. patronus. **Dimidiē bo noruz possessio**. vñ legitimū. vt. j. d. bo. po. S. cūq. i. Prodesse. so lebat. hoc iure p. tozio. nā de pmo nō erat dubium vt. s. ibi. itaq. ut testato zc. **Patronū**. i. in totū. **Naturales**. z legitimi. **Dati**. si in stituti erant. vt sequit. als. nec p. ta. dat. eis. vt. ff. de con. ta. l. non

putauit. S. in adoptionem. **Repellebat**. qz. p. mortuis habent. vt. ff. de con. l. l. j. S. sed si patronis. nec a iure civili respiciunt. vt. in aut. de here. z. fal. S. exheredatos. **Postea**. tertium ius. Accursius. **Autum**. i. lege papia. z. male. vt. z. als. vt. l. de ca. tol. in principio. Accursius. **Debeatur**. ex lege papia. Accursius. **Sed nostra**. quartum ius. **Proposum**. z. hui. vt. credo habet mētio i mult. loc. vt. s. ti. j. de ser. cog. in prin. z. s. de le. ag. suc. S. ff. **Sic enim**. interpositio est. Accursius. **Locu**. z. i. b. nō corrigi lex papia. Et nō. a. j. Jeff. paug.

tas filio liberi. sic et alii. C. de. si quis ad deducendam
S. sui autem. Accursius.

Fecerint. si liberi minores centenarij.
Reservavit. si nostra constitutio. si ut i totum succedat. ut
S. e. in prin. Accursius.

Possessores.
i. filios emancipa-
tos. ut. S. de her.
ab inte. S. eman-
cipati.

Ababeant. si
liberti.
Bdeducim?
q. in heredes in-
stituti: si se absti-
nuerit vel mixti
hereditati in inte-
grum restituti suc-
cedant. ut. ff. de bo. li.
2. si ex. S. si filius

Quibus? S. nun-
quid est: mox ante
filio q. e. libertus
ponit pat. pa-
trono. R. sic. ut
S. si. j. de ser. cog.
in si. j. Rn.

Vocauim?
etiam ante fratres
liberti. qd dicitur
S. si. j. de ser. cog.
in si. j. Rn.

Fecerint. scz
ad extraneos.
Alius. quoz
p. hereditate habet
ut. S. de her. li.
S. mater.

Non possunt.
quibus ca. i. gra-
titudinis inces-
sit. q. i. i. ut
in auc. ut. cu. de
ap. co. S. cas. q.
ca. su. nullo iure
agit. ut. i. auc. d.
in enb. co. S. si. i.
fi. S. qd si filiu
emancipatu pat.
p. hereditate sine ca.
vñ. S. tab. h. n. n.
aut querela. vi-
det admitti pa-
trono. S. Rn.
bic. large accipi
de inoff. ut. etia
cōtineat p. S. ta.
sic. C. fami. ber.
l. filij.

Constitutio
ne. si. greca.

Antea. sicut
erat de iure pro-
rio. ut. S. e. qua. de. ca. Accursius.

Constitutio. si. q. cu. q. titulo relict. ut. ff. de bo. li. l. iij. S. fi.
l. i. Constitutio. si. p. ditione ex lege greca. ut. ff. de condi. ex
lege. l. i. Accursius.

Repleat. p. her. si. ius succedendi est: et aliud ius patro-
natus. si. ut non voceb. ab eo in ius sine venia. ut. C. de in-
ius. vo. l. ij. It. ut. alar. euz. ut. ff. de li. ag. si quis a liberis.
S. solent. It. ut. turpe actione vel excep. S. e. n. n. p. onat
ut. ff. de excep. vol. apud. celsuz. S. aduersus. 2. ff. de obse-
quijs. l. honori. 2. l. par. It. ut. possit. e. in. seruitute re-
uocare. ut. in. auc. ut. libti. de. ce. S. i. coll. vj. It. ut. vbi. e. n.
inuenit. faciat. ei. reuerentia. ut. ff. de in. ius. vo. generalit.
Et. bec. iura. multis. modis. p. dunt. q. mo. si. patronus. remi-
serit. ut. in. e. ut. lib. de. cetero. S. illud. It. si. cōpellit. li-

Antea. sicut
erat de iure pro-
rio. ut. S. e. qua. de. ca. Accursius.

Constitutio. si. q. cu. q. titulo relict. ut. ff. de bo. li. l. iij. S. fi.
l. i. Constitutio. si. p. ditione ex lege greca. ut. ff. de condi. ex
lege. l. i. Accursius.

Repleat. p. her. si. ius succedendi est: et aliud ius patro-
natus. si. ut non voceb. ab eo in ius sine venia. ut. C. de in-
ius. vo. l. ij. It. ut. alar. euz. ut. ff. de li. ag. si quis a liberis.
S. solent. It. ut. turpe actione vel excep. S. e. n. n. p. onat
ut. ff. de excep. vol. apud. celsuz. S. aduersus. 2. ff. de obse-
quijs. l. honori. 2. l. par. It. ut. possit. e. in. seruitute re-
uocare. ut. in. auc. ut. libti. de. ce. S. i. coll. vj. It. ut. vbi. e. n.
inuenit. faciat. ei. reuerentia. ut. ff. de in. ius. vo. generalit.
Et. bec. iura. multis. modis. p. dunt. q. mo. si. patronus. remi-
serit. ut. in. e. ut. lib. de. cetero. S. illud. It. si. cōpellit. li-

Antea. sicut
erat de iure pro-
rio. ut. S. e. qua. de. ca. Accursius.

Constitutio. si. q. cu. q. titulo relict. ut. ff. de bo. li. l. iij. S. fi.
l. i. Constitutio. si. p. ditione ex lege greca. ut. ff. de condi. ex
lege. l. i. Accursius.

Repleat. p. her. si. ius succedendi est: et aliud ius patro-
natus. si. ut non voceb. ab eo in ius sine venia. ut. C. de in-
ius. vo. l. ij. It. ut. alar. euz. ut. ff. de li. ag. si quis a liberis.
S. solent. It. ut. turpe actione vel excep. S. e. n. n. p. onat
ut. ff. de excep. vol. apud. celsuz. S. aduersus. 2. ff. de obse-
quijs. l. honori. 2. l. par. It. ut. possit. e. in. seruitute re-
uocare. ut. in. auc. ut. libti. de. ce. S. i. coll. vj. It. ut. vbi. e. n.
inuenit. faciat. ei. reuerentia. ut. ff. de in. ius. vo. generalit.
Et. bec. iura. multis. modis. p. dunt. q. mo. si. patronus. remi-
serit. ut. in. e. ut. lib. de. cetero. S. illud. It. si. cōpellit. li-

Antea. sicut
erat de iure pro-
rio. ut. S. e. qua. de. ca. Accursius.

Constitutio. si. q. cu. q. titulo relict. ut. ff. de bo. li. l. iij. S. fi.
l. i. Constitutio. si. p. ditione ex lege greca. ut. ff. de condi. ex
lege. l. i. Accursius.

Repleat. p. her. si. ius succedendi est: et aliud ius patro-
natus. si. ut non voceb. ab eo in ius sine venia. ut. C. de in-
ius. vo. l. ij. It. ut. alar. euz. ut. ff. de li. ag. si quis a liberis.
S. solent. It. ut. turpe actione vel excep. S. e. n. n. p. onat
ut. ff. de excep. vol. apud. celsuz. S. aduersus. 2. ff. de obse-
quijs. l. honori. 2. l. par. It. ut. possit. e. in. seruitute re-
uocare. ut. in. auc. ut. libti. de. ce. S. i. coll. vj. It. ut. vbi. e. n.
inuenit. faciat. ei. reuerentia. ut. ff. de in. ius. vo. generalit.
Et. bec. iura. multis. modis. p. dunt. q. mo. si. patronus. remi-
serit. ut. in. e. ut. lib. de. cetero. S. illud. It. si. cōpellit. li-

Antea. sicut
erat de iure pro-
rio. ut. S. e. qua. de. ca. Accursius.

Constitutio. si. q. cu. q. titulo relict. ut. ff. de bo. li. l. iij. S. fi.
l. i. Constitutio. si. p. ditione ex lege greca. ut. ff. de condi. ex
lege. l. i. Accursius.

Repleat. p. her. si. ius succedendi est: et aliud ius patro-
natus. si. ut non voceb. ab eo in ius sine venia. ut. C. de in-
ius. vo. l. ij. It. ut. alar. euz. ut. ff. de li. ag. si quis a liberis.
S. solent. It. ut. turpe actione vel excep. S. e. n. n. p. onat
ut. ff. de excep. vol. apud. celsuz. S. aduersus. 2. ff. de obse-
quijs. l. honori. 2. l. par. It. ut. possit. e. in. seruitute re-
uocare. ut. in. auc. ut. libti. de. ce. S. i. coll. vj. It. ut. vbi. e. n.
inuenit. faciat. ei. reuerentia. ut. ff. de in. ius. vo. generalit.
Et. bec. iura. multis. modis. p. dunt. q. mo. si. patronus. remi-
serit. ut. in. e. ut. lib. de. cetero. S. illud. It. si. cōpellit. li-

Antea. sicut
erat de iure pro-
rio. ut. S. e. qua. de. ca. Accursius.

Constitutio. si. q. cu. q. titulo relict. ut. ff. de bo. li. l. iij. S. fi.
l. i. Constitutio. si. p. ditione ex lege greca. ut. ff. de condi. ex
lege. l. i. Accursius.

Repleat. p. her. si. ius succedendi est: et aliud ius patro-
natus. si. ut non voceb. ab eo in ius sine venia. ut. C. de in-
ius. vo. l. ij. It. ut. alar. euz. ut. ff. de li. ag. si quis a liberis.
S. solent. It. ut. turpe actione vel excep. S. e. n. n. p. onat
ut. ff. de excep. vol. apud. celsuz. S. aduersus. 2. ff. de obse-
quijs. l. honori. 2. l. par. It. ut. possit. e. in. seruitute re-
uocare. ut. in. auc. ut. libti. de. ce. S. i. coll. vj. It. ut. vbi. e. n.
inuenit. faciat. ei. reuerentia. ut. ff. de in. ius. vo. generalit.
Et. bec. iura. multis. modis. p. dunt. q. mo. si. patronus. remi-
serit. ut. in. e. ut. lib. de. cetero. S. illud. It. si. cōpellit. li-

Antea. sicut
erat de iure pro-
rio. ut. S. e. qua. de. ca. Accursius.

Constitutio. si. q. cu. q. titulo relict. ut. ff. de bo. li. l. iij. S. fi.
l. i. Constitutio. si. p. ditione ex lege greca. ut. ff. de condi. ex
lege. l. i. Accursius.

Repleat. p. her. si. ius succedendi est: et aliud ius patro-
natus. si. ut non voceb. ab eo in ius sine venia. ut. C. de in-
ius. vo. l. ij. It. ut. alar. euz. ut. ff. de li. ag. si quis a liberis.
S. solent. It. ut. turpe actione vel excep. S. e. n. n. p. onat
ut. ff. de excep. vol. apud. celsuz. S. aduersus. 2. ff. de obse-
quijs. l. honori. 2. l. par. It. ut. possit. e. in. seruitute re-
uocare. ut. in. auc. ut. libti. de. ce. S. i. coll. vj. It. ut. vbi. e. n.
inuenit. faciat. ei. reuerentia. ut. ff. de in. ius. vo. generalit.
Et. bec. iura. multis. modis. p. dunt. q. mo. si. patronus. remi-
serit. ut. in. e. ut. lib. de. cetero. S. illud. It. si. cōpellit. li-

bertu iurare ne accipiat vxore. vel liberta ne nubat. ut. ff. de
iure pa. q. cōtra. lege. 2. l. adigere. It. si. denegat. ei. alimenta
ut. ff. de bo. li. si. patronus. It. p. ter. tercie. partis. cōcessionē
ut. dic. 2. ff. de bo. lib. l. etiā. S. ro. ciens. It. si. alter. uter. eoz.
relegatus. fuerit. vel. deportatus. ut. ff. de iure pa. siue. It. si.

si natalibus resti-
tutus est libertu.
ut. ff. de bo. li. etiā.
S. j. It. si. merce
de. p. futuris. opis
ab. iuto. liberto. ex-
tortit. ut. ff. de ag. li.
si. q. s. S. si. q. s. It. et
si. libertus. dñi. mox
tē. vindicauerit. ut
ff. de iure pa. l. pe.
It. si. eū. caput. ac-
cusauerit. ut. ff. de
bo. li. q. cū. maior. j.
Rn. It. si. nō. suis
numis. emptus. est
vel. a. pncip. factio
nē. lib. rā. testamē
ti. ip. trauerit. ut. ff.
de bo. li. l. etiā. S. ij.
ii. Sine. onere. sic
in. auc. de. her. 2. fal.
S. non. aut.

Res cuiuscūq. sex. vel grad. ad
eos. successione. parētū. deduci
mus. patrōis. oib. vna. cū. sua
p. genie. mo. Sin. aut. sine. li-
ber. decesserit. si. qdē. intestati
ad. oēm. hēditatē. p. ronos. pa-
tronas. q. vocauim. Si. vo. te-
stamētū. qdē. fecerit. patronos
aut. v. l. patronos. p. riterit. cū
nullos. liberos. haberēt. v. l. ha-
bētes. eos. ex. hēdauē. v. l. mat.
siue. au. mat. eos. p. riterit.
ita. ut. nō. possit. argui. officio
sakeoz. testamēta. tūc. ex. nra. cō-
stitutiōe. p. honoz. possessio-
nē. p. tabulas. non. diuidiā. ut
antea. S. tercia. p. tē. bonoz. li-
berti. p. sequat. v. l. qd. test. eis
ex. p. titutiōe. nra. rpleat. S. qñ
min. tercia. p. tē. bonoz. suoz. li-
bert. v. l. lib. ta. eis. reliquit. ita
sine. onere. ut. nec. liberis. lib-
ti. libere. ue. ex. ea. p. tē. legata. v. l.
fidei. cōmissa. p. stent. S. ad. co-
heredes. eoz. bon. redundet.

Aultis. aly. casib. a. nobis
in. p. fata. cōstitutiōe. cōgregat.
q. s. necessarios. eē. ad. h. mōi. iu-
ris. dispositionē. p. sperim. ut
tā. patrōi. patrōe. q. lib. eo
rū. nec. nō. q. ex. trā. uerso. late-
re. veniūt. v. l. q. d. n. tū. gradu
ad. successione. libertoz. lib. ta.
iue. vocent. sicut. ex. ea. cōsti-
tutiōe. intelligē. dū. est. Ut. si
eius. dē. patrōni. v. l. patrōne. v. l.
duoz. duarū. q. plurimū. sint
liberi. q. p. rimos. e. ad. lib. ti. vel
liberte. voce. t. successione. 2. in
capita. nō. in. stirpes. diuidat.
succes. Eodē. mō. 2. i. his. qui
ex. trā. uerso. latere. veniūt. ser-
uādo. penē. enim. cōsonantia

Antea. sicut
erat de iure pro-
rio. ut. S. e. qua. de. ca. Accursius.

Constitutio. si. q. cu. q. titulo relict. ut. ff. de bo. li. l. iij. S. fi.
l. i. Constitutio. si. p. ditione ex lege greca. ut. ff. de condi. ex
lege. l. i. Accursius.

Repleat. p. her. si. ius succedendi est: et aliud ius patro-
natus. si. ut non voceb. ab eo in ius sine venia. ut. C. de in-
ius. vo. l. ij. It. ut. alar. euz. ut. ff. de li. ag. si quis a liberis.
S. solent. It. ut. turpe actione vel excep. S. e. n. n. p. onat
ut. ff. de excep. vol. apud. celsuz. S. aduersus. 2. ff. de obse-
quijs. l. honori. 2. l. par. It. ut. possit. e. in. seruitute re-
uocare. ut. in. auc. ut. libti. de. ce. S. i. coll. vj. It. ut. vbi. e. n.
inuenit. faciat. ei. reuerentia. ut. ff. de in. ius. vo. generalit.
Et. bec. iura. multis. modis. p. dunt. q. mo. si. patronus. remi-
serit. ut. in. e. ut. lib. de. cetero. S. illud. It. si. cōpellit. li-

Antea. sicut
erat de iure pro-
rio. ut. S. e. qua. de. ca. Accursius.

Constitutio. si. q. cu. q. titulo relict. ut. ff. de bo. li. l. iij. S. fi.
l. i. Constitutio. si. p. ditione ex lege greca. ut. ff. de condi. ex
lege. l. i. Accursius.

Repleat. p. her. si. ius succedendi est: et aliud ius patro-
natus. si. ut non voceb. ab eo in ius sine venia. ut. C. de in-
ius. vo. l. ij. It. ut. alar. euz. ut. ff. de li. ag. si quis a liberis.
S. solent. It. ut. turpe actione vel excep. S. e. n. n. p. onat
ut. ff. de excep. vol. apud. celsuz. S. aduersus. 2. ff. de obse-
quijs. l. honori. 2. l. par. It. ut. possit. e. in. seruitute re-
uocare. ut. in. auc. ut. libti. de. ce. S. i. coll. vj. It. ut. vbi. e. n.
inuenit. faciat. ei. reuerentia. ut. ff. de in. ius. vo. generalit.
Et. bec. iura. multis. modis. p. dunt. q. mo. si. patronus. remi-
serit. ut. in. e. ut. lib. de. cetero. S. illud. It. si. cōpellit. li-

Antea. sicut
erat de iure pro-
rio. ut. S. e. qua. de. ca. Accursius.

Constitutio. si. q. cu. q. titulo relict. ut. ff. de bo. li. l. iij. S. fi.
l. i. Constitutio. si. p. ditione ex lege greca. ut. ff. de condi. ex
lege. l. i. Accursius.

Repleat. p. her. si. ius succedendi est: et aliud ius patro-
natus. si. ut non voceb. ab eo in ius sine venia. ut. C. de in-
ius. vo. l. ij. It. ut. alar. euz. ut. ff. de li. ag. si quis a liberis.
S. solent. It. ut. turpe actione vel excep. S. e. n. n. p. onat
ut. ff. de excep. vol. apud. celsuz. S. aduersus. 2. ff. de obse-
quijs. l. honori. 2. l. par. It. ut. possit. e. in. seruitute re-
uocare. ut. in. auc. ut. libti. de. ce. S. i. coll. vj. It. ut. vbi. e. n.
inuenit. faciat. ei. reuerentia. ut. ff. de in. ius. vo. generalit.
Et. bec. iura. multis. modis. p. dunt. q. mo. si. patronus. remi-
serit. ut. in. e. ut. lib. de. cetero. S. illud. It. si. cōpellit. li-

Antea. sicut
erat de iure pro-
rio. ut. S. e. qua. de. ca. Accursius.

Constitutio. si. q. cu. q. titulo relict. ut. ff. de bo. li. l. iij. S. fi.
l. i. Constitutio. si. p. ditione ex lege greca. ut. ff. de condi. ex
lege. l. i. Accursius.

Repleat. p. her. si. ius succedendi est: et aliud ius patro-
natus. si. ut non voceb. ab eo in ius sine venia. ut. C. de in-
ius. vo. l. ij. It. ut. alar. euz. ut. ff. de li. ag. si quis a liberis.
S. solent. It. ut. turpe actione vel excep. S. e. n. n. p. onat
ut. ff. de excep. vol. apud. celsuz. S. aduersus. 2. ff. de obse-
quijs. l. honori. 2. l. par. It. ut. possit. e. in. seruitute re-
uocare. ut. in. auc. ut. libti. de. ce. S. i. coll. vj. It. ut. vbi. e. n.
inuenit. faciat. ei. reuerentia. ut. ff. de in. ius. vo. generalit.
Et. bec. iura. multis. modis. p. dunt. q. mo. si. patronus. remi-
serit. ut. in. e. ut. lib. de. cetero. S. illud. It. si. cōpellit. li-

Antea. sicut
erat de iure pro-
rio. ut. S. e. qua. de. ca. Accursius.

Constitutio. si. q. cu. q. titulo relict. ut. ff. de bo. li. l. iij. S. fi.
l. i. Constitutio. si. p. ditione ex lege greca. ut. ff. de condi. ex
lege. l. i. Accursius.

Repleat. p. her. si. ius succedendi est: et aliud ius patro-
natus. si. ut non voceb. ab eo in ius sine venia. ut. C. de in-
ius. vo. l. ij. It. ut. alar. euz. ut. ff. de li. ag. si quis a liberis.
S. solent. It. ut. turpe actione vel excep. S. e. n. n. p. onat
ut. ff. de excep. vol. apud. celsuz. S. aduersus. 2. ff. de obse-
quijs. l. honori. 2. l. par. It. ut. possit. e. in. seruitute re-
uocare. ut. in. auc. ut. libti. de. ce. S. i. coll. vj. It. ut. vbi. e. n.
inuenit. faciat. ei. reuerentia. ut. ff. de in. ius. vo. generalit.
Et. bec. iura. multis. modis. p. dunt. q. mo. si. patronus. remi-
serit. ut. in. e. ut. lib. de. cetero. S. illud. It. si. cōpellit. li-

Antea. sicut
erat de iure pro-
rio. ut. S. e. qua. de. ca. Accursius.

Constitutio. si. q. cu. q. titulo relict. ut. ff. de bo. li. l. iij. S. fi.
l. i. Constitutio. si. p. ditione ex lege greca. ut. ff. de condi. ex
lege. l. i. Accursius.

Repleat. p. her. si. ius succedendi est: et aliud ius patro-
natus. si. ut non voceb. ab eo in ius sine venia. ut. C. de in-
ius. vo. l. ij. It. ut. alar. euz. ut. ff. de li. ag. si quis a liberis.
S. solent. It. ut. turpe actione vel excep. S. e. n. n. p. onat
ut. ff. de excep. vol. apud. celsuz. S. aduersus. 2. ff. de obse-
quijs. l. honori. 2. l. par. It. ut. possit. e. in. seruitute re-
uocare. ut. in. auc. ut. libti. de. ce. S. i. coll. vj. It. ut. vbi. e. n.
inuenit. faciat. ei. reuerentia. ut. ff. de in. ius. vo. generalit.
Et. bec. iura. multis. modis. p. dunt. q. mo. si. patronus. remi-
serit. ut. in. e. ut. lib. de. cetero. S. illud. It. si. cōpellit. li-

Antea. sicut
erat de iure pro-
rio. ut. S. e. qua. de. ca. Accursius.

Constitutio. si. q. cu. q. titulo relict. ut. ff. de bo. li. l. iij. S. fi.
l. i. Constitutio. si. p. ditione ex lege greca. ut. ff. de condi. ex
lege. l. i. Accursius.

Repleat. p. her. si. ius succedendi est: et aliud ius patro-
natus. si. ut non voceb. ab eo in ius sine venia. ut. C. de in-
ius. vo. l. ij. It. ut. alar. euz. ut. ff. de li. ag. si quis a liberis.
S. solent. It. ut. turpe actione vel excep. S. e. n. n. p. onat
ut. ff. de excep. vol. apud. celsuz. S. aduersus. 2. ff. de obse-
quijs. l. honori. 2. l. par. It. ut. possit. e. in. seruitute re-
uocare. ut. in. auc. ut. libti. de. ce. S. i. coll. vj. It. ut. vbi. e. n.
inuenit. faciat. ei. reuerentia. ut. ff. de in. ius. vo. generalit.
Et. bec. iura. multis. modis. p. dunt. q. mo. si. patronus. remi-
serit. ut. in. e. ut. lib. de. cetero. S. illud. It. si. cōpellit. li-

Antea. sicut
erat de iure pro-
rio. ut. S. e. qua. de. ca. Accursius.

Constitutio. si. q. cu. q. titulo relict. ut. ff. de bo. li. l. iij. S. fi.
l. i. Constitutio. si. p. ditione ex lege greca. ut. ff. de condi. ex
lege. l. i. Accursius.

Repleat. p. her. si. ius succedendi est: et aliud ius patro-
natus. si. ut non voceb. ab eo in ius sine venia. ut. C. de in-
ius. vo. l. ij. It. ut. alar. euz. ut. ff. de li. ag. si quis a liberis.
S. solent. It. ut. turpe actione vel excep. S. e. n. n. p. onat
ut. ff. de excep. vol. apud. celsuz. S. aduersus. 2. ff. de obse-
quijs. l. honori. 2. l. par. It. ut. possit. e. in. seruitute re-
uocare. ut. in. auc. ut. libti. de. ce. S. i. coll. vj. It. ut. vbi. e. n.
inuenit. faciat. ei. reuerentia. ut. ff. de in. ius. vo. generalit.
Et. bec. iura. multis. modis. p. dunt. q. mo. si. patronus. remi-
serit. ut. in. e. ut. lib. de. cetero. S. illud. It. si. cōpellit. li-

Antea. sicut
erat de iure pro-
rio. ut. S. e. qua. de. ca. Accursius.

Constitutio. si. q. cu. q. titulo relict. ut. ff. de bo. li. l. iij. S. fi.
l. i. Constitutio. si. p. ditione ex lege greca. ut. ff. de condi. ex
lege. l. i. Accursius.

Repleat. p. her. si. ius succedendi est: et aliud ius patro-
natus. si. ut non voceb. ab eo in ius sine venia. ut. C. de in-
ius. vo. l. ij. It. ut. alar. euz. ut. ff. de li. ag. si quis a liberis.
S. solent. It. ut. turpe actione vel excep. S. e. n. n. p. onat
ut. ff. de excep. vol. apud. celsuz. S. aduersus. 2. ff. de obse-
quijs. l. honori. 2. l. par. It. ut. possit. e. in. seruitute re-
uocare. ut. in. auc. ut. libti. de. ce. S. i. coll. vj. It. ut. vbi. e. n.
inuenit. faciat. ei. reuerentia. ut. ff. de in. ius. vo. generalit.
Et. bec. iura. multis. modis. p. dunt. q. mo. si. patronus. remi-
serit. ut. in. e. ut. lib. de. cetero. S. illud. It. si. cōpellit. li-

si natalibus resti-
tutus est libertu.
ut. ff. de bo. li. etiā.
S. j. It. si. merce
de. p. futuris. opis
ab. iuto. liberto. ex-
tortit. ut. ff. de ag. li.
si. q. s. S. si. q. s. It. et
si. libertus. dñi. mox
tē. vindicauerit. ut
ff. de iure pa. l. pe.
It. si. eū. caput. ac-
cusauerit. ut. ff. de
bo. li. q. cū. maior. j.
Rn. It. si. nō. suis
numis. emptus. est
vel. a. pncip. factio
nē. lib. rā. testamē
ti. ip. trauerit. ut. ff.
de bo. li. l. etiā. S. ij.
ii. Sine. onere. sic
in. auc. de. her. 2. fal.
S. non. aut.

Res cuiuscūq. sex. vel grad. ad
eos. successione. parētū. deduci
mus. patrōis. oib. vna. cū. sua
p. genie. mo. Sin. aut. sine. li-
ber. decesserit. si. qdē. intestati
ad. oēm. hēditatē. p. ronos. pa-
tronas. q. vocauim. Si. vo. te-
stamētū. qdē. fecerit. patronos
aut. v. l. patronos. p. riterit. cū
nullos. liberos. haberēt. v. l. ha-
bētes. eos. ex. hēdauē. v. l. mat.
siue. au. mat. eos. p. riterit.
ita. ut. nō. possit. argui. officio
sakeoz. testamēta. tūc. ex. nra. cō-
stitutiōe. p. honoz. possessio-
nē. p. tabulas. non. diuidiā. ut
antea. S. tercia. p. tē. bonoz. li-
berti. p. sequat. v. l. qd. test. eis
ex. p. titutiōe. nra. rpleat. S. qñ
min. tercia. p. tē. bonoz. suoz. li-
bert. v. l. lib. ta. eis. reliquit. ita
sine. onere. ut. nec. liberis. lib-
ti. libere. ue. ex. ea. p. tē. legata. v. l.
fidei. cōmissa. p. stent. S. ad. co-
heredes. eoz. bon. redundet.

Aultis. aly. casib. a. nobis
in. p. fata. cōstitutiōe. cōgregat.
q. s. necessarios. eē. ad. h. mōi. iu-
ris. dispositionē. p. sperim. ut
tā. patrōi. patrōe. q. lib. eo
rū. nec. nō. q. ex. trā. uerso. late-
re. veniūt. v. l. q. d. n. tū. gradu
ad. successione. libertoz. lib. ta.
iue. vocent. sicut. ex. ea. cōsti-
tutiōe. intelligē. dū. est. Ut. si
eius. dē. patrōni. v. l. patrōne. v. l.
duoz. duarū. q. plurimū. sint
liberi. q. p. rimos. e. ad. lib. ti. vel
liberte. voce. t. successione. 2. in
capita. nō. in. stirpes. diuidat.
succes. Eodē. mō. 2. i. his. qui
ex. trā. uerso. latere. veniūt. ser-
uādo. penē. enim. cōsonantia

Antea. sicut
erat de iure pro-
rio. ut. S. e. qua. de. ca. Accursius.

Constitutio. si. q. cu. q. titulo relict. ut. ff. de bo. li.

licet mar. contradixerit. vt. ff. de bo. li. si libertus. pterito. S. si libertus. 7 de le. tu. l. tutela. S. si duo.
b Sed hec. peruenerint. i. qui facti sunt plene liberi.
c Quodammodo. non enim est vere peculiu. cu sunt liberi. vt. l. de inoffi. testa. l. si. in fi. Accursius.

d Postea vo. no noiatim qd hoc sit dic vt. s. de ex here. li. S. i.

e Eoz. i. manu. missorum.

f Quib. i. latinis.

g Ad ciuitate. f. vt ciuis romanus efficeret. impetra do ius aureorum anuloz. vel natales qd inuito pa trono no est facie du. vt. ff. de natal. re. l. i. in fi. 7. l. pe. 7 fi. Accursius.

h Sed nra costi tutioe. l. de lat. li. tol. Accur.

i Adiectionib. f. r. vel. rj. casib. vt. l. de lat. li. tol. per totum. Accur.

De assignatione libertoz. Rubrica

k **I**l luma. se natu. cuius verba sunt ff. e. l. j.

l Pertineat. nul la. i. f. facta assigna tione. Accursius.

m **E**t. f. patroni filio. etia post humo. vt. ff. eo. l. fi. Accursius.

n **D**at. liberos. na in vno no est ne cesse. Accur.

o **M**um. i. an.

p **E**uanescere. ff. e. l. vtrū. ptra. So. fm Pla. ibi valet assignatio fca emā cipato vt ibi. licet emā cipatione bec pdaē: si aēta facta fuerit assignatio vt hic ar. ff. de arbit. no distinguemus. S. copromisso. Et dicim Azo. q. i. l. cōtraria. non dicit fieri assignationez in emā cipati. S. an soli in potestate fie ri possit. S. nec in di cta. l. de arbi. dicit solui copromissuz. S. no copelli senten tiam dicere.

r **V**erbis. etiam nutu. ff. e. l. j. S. assi gnare. 7 pure vel sub cōditione. vt. ff. e. assignare.

s **D**e bonoz possessionibus. Rubrica.

t **Q**uod bonoz possessio. q est ius psequedi retinēdiq. patrimonij qd cuiuscūq. cuzis mozt fuerit. vt. ff. e. l. iij. S. bonoz.

u **E**mendandi. i. supplēdi. qz minus plene dixerat ius ciuile. non cognoscēs emā cipatos. vt. s. de here. ab intesta. S. emā cipati. sic. ff. ad le. ro. de iac. l. vl. S. j. 7 fi. Et dic emendandi pzie vt in agnatis feminis. vbi ius ptoziū contra ius ciuile dicit. vt. s. de le. ag. suc. S. qz. 7 in posthumo. vt. j. pti. S. v. **E**mendauit. expone vt supra.

iura ingenuitatē 7 libritinatē i successiōib. fecim. S. hec de his libertinis hodie dicen da sūt: q i ciuili. tē rmanā p uenerūt: cū nec sint alij liber ti: sil 7 tediticūs 7 latinis sub lat. cū latioz legitie successio nes nulle penit. erāt: qz lyt li beri vitā suam pagebāt: attū ipo vltimo spū sil aiaz atqz li bertatē amittēbāt: 7 qī seruo rū: ita bona eoz iure qdāmō peculij ex lege iunia nozbana manumissores tetinebāt. Po stea vo senatuscōsulto largia no cautū fuerat: vt liberi ma numissores nō noiatū ex here: dati facti extraneis hēdibus eoz in bonis latinoz p pone rent. Quib. supuenit etia di ui traiani edictū: qd eūdē ho minē si iuito vel ignorate pa trono ad ciuitatē romanā ve nire ex bñficio pncipis festia bat: faciebat qdē viuū ciuē ro manū: latinū vo moztientem:

S. nra pstitutiōe opt hmoi cōditionū vices: 7 alias diffi cultates cū ipsis latinis etiaz legē iuniā: 7 senatuscōsultum largianū: 7 edictū diui traia ni in ppetuū deleri censuim: vt oēs liberti ciuitate roma na fruānt: 7 mirabili mō quibusdā adiectionib. iplas vias q in latinitatē ducebāt ad ci uitatē romanā capiendā trās posuimus.

De assignatione libertoz.

Il luma. qd a bona libertoz attinet ad monēdi sum. celsuisse lenatū: vt quis ad oēs patro ni liberos q eiusdē grad. sūt

r **P**osthum. quis sit. dic vt. s. de legatis. S. posthumo y no poterat. s. de legatis. S. posthum. s. fo. vt ibi. s. donozario. ff. e. no est. S. vbi cūq. s. sed hoc spālīe ex regula excipit per ipsuz ptoze. a **P**ossessor. fm ta. S. 7 bic. f. posthumus.

eqliē bona libertoz ptineāt: tū licere parētū vni ex liberis assignare libertū: vt p mortē ei solus is patron. habeat: cui assignat. est. 7 ceteri liberi q ipsi qz ad eadez bona nulla assignatione intueniēte parit admitterent: nihil iuris i his bonis habeāt. S. ita remum pstinū ius recipiūt: si is cui assignat. ē decesserit nullis libe ris relict. Nec tm libtū hēt libtā. 7 n tm filio nepotue: h etiā filie neptue assignare p mittit. Dat. aut. hec assignan di factas ei q duos pluresue liberos i ptate habebit: vt eis q si ptate hz assignare eis li bertū libertatē liceat. Un. q rebat si eū cui assignauit po stea emā cipauerit: nū euane scat assignatio. Sed placuit euanesce. Qd etiaz iuliano 7 alijs pleriq. visuz ē. Nec in. est an testamēto qz assignet: an sine testamēto: h etiā qui buscūq. verbis patronis h p mittit. facē ex ipso senatuscon sulto qd claudiani tpiibus fa ctuz ē sub illo rufo 7 hostozio scapula cōsulib.

De bonoz possessionibus.

Il luma. qd a bona libertoz attinet ad monēdi sum. celsuisse lenatū: vt quis ad oēs patro ni liberos q eiusdē grad. sūt

non dicitur. vt. s. de here. ab intesta. S. j. 7 de le. ag. suc. in principio. Accursius. p **S**unt aut. preteritis. siue emā cipatis siue nō. vt. l. de libe. pteri. maximū circa prin. q. **T**abulas. sed quare dat suis contra tabu. cū ipso iu re nullū sit testamētū. vt. s. de ex here. li. in prin. Rñ. duas habet vias. vnam de iure ciuili per quā potest dicere nul lū. aliam de iure ptozio per quam nō dicit nullum. sed an nullanduz. cum nec fieri nec desinere possit heres de iure ptozis. vt. l. de li. pte. l. fi. 7. s. eo. S. quos artem. Item quare contra ta. dicit ex testamento cū magis cō

b **C**ōstitutioe. l. greca. vt. s. de egat. S. posthu lmo.

c **C**ognit. sed cognit. naz cōstitutioes sūt: de iure ciuili. vt ff. de iusti. 7 iurc. ius aut ciuile.

d **A**liq. neqz emēdādi. vt. s. e. j. Rñso. 7 dic emēdādi. i. sup plendi.

e **I**mpugnā di vt. s. pr. Rñ. 7 dic. i. corrigēdi f. **S**uris. scilicet ciuilis.

g **P**ossessione. nota tres vias ptozis.

h **E**t remota. qre ergo fecit p toz. Rñ. vt suc cessoribus vias ampliarunt. sic ff. de le. n. cū fili. S. varijs. ar. s. ff. nau. ca. stab. idē. S. sed an sit z. S. sed si grat. i. **Q**uos. ad be reditatem. i. ad successionem. vt emā cipatos ab itestato z cogna tos. Ac.

k **P**er senatus cōsultū tercul. z orfi. Accur.

l **C**ōstitutioe. vt. l. de ius 7 le gi. l. fi.

m **Q**uā ples. q. lex. rj. tab. vt qz dixerat.

n **Q**uē quis. sic ff. de inter. actio. 7 quia.

o **M**az angu stissimis. nā sui heredes 7 agna ti tm succēdāt de iure ciuili ius integz habētes qz nō sūt emāci pati: de alys eni

non dicitur. vt. s. de here. ab intesta. S. j. 7 de le. ag. suc. in principio. Accursius. p **S**unt aut. preteritis. siue emā cipatis siue nō. vt. l. de libe. pteri. maximū circa prin. q. **T**abulas. sed quare dat suis contra tabu. cū ipso iu re nullū sit testamētū. vt. s. de ex here. li. in prin. Rñ. duas habet vias. vnam de iure ciuili per quā potest dicere nul lū. aliam de iure ptozio per quam nō dicit nullum. sed an nullanduz. cum nec fieri nec desinere possit heres de iure ptozis. vt. l. de li. pte. l. fi. 7. s. eo. S. quos artem. Item quare contra ta. dicit ex testamento cū magis cō

tra testamentū dicitur debet. cū rūpūt testamentū. vt. l. de coll. vt liberis. Rñ. ideo sic dicit. qz sine testamento com- petere nō pōt. Itē quare de hac pmissit cū hī ta. dignior sit. Rñ. qz tunc ista cōpetit: illa dari nō pōt. vt. ff. de ptra tabu. l. illud. §. si. 7 de secun. ta. l. j. §. equissimū. j. Rñ. Itē nūquid bec pa-

renti dat cōtra ta. filij emancipa- ti. Rñ. sic ad in- star patroni. vt ff. si a pa. qz su- ma. l. j. 7 ar. ff. de bo. dam. l. si. sic ff. si ta. test. nulle extabūt. l. j.

Secūda ta. sic. ff. si ta. te. nul- le. l. j. Itē hoc qñ testamētum factū ē in scrip- tū sū nūcupa- tionē. vt. l. de se- cun. ta. l. j.

Secūda ta. ff. si ta. te. nulle. ex l. j. Accur.

Et primo lo- co. sūnt eas que ab inte. deferūt. Et nota hūc or- dinē qui sequit in edicto fuisse. s nō in obserua- do. vt. j. sequit. v. Connumera- tur. vt. §. d. here. ab intest. §. emā- cipati.

Unde liberi qd erit cōtra. si- lio emancipato mortuo. Rñ. pa- ter hz bo. pos. vide parentes. vel vnde liberi vtiliter cū equa- rōne vocet pa- trē ad heredita- tē filij vt. ff. de in- offi. te. nā. r. l. 7 ff. vñ l. scripto. **Vel dic vnde** le- gitimi. cū semp- pta fiducia euz emanciper. vt. §. de leg. ag. suc. §. si. Itē nūqd si- lio in bonis ma- tris dat bec bo. pos. Rñ. nō. vt. l. de suis 7 legi- bere. l. si. Itē nū- quid in alijs vl- terioribus ex li- nea descendenti supradicta ser- uant. scz vltra si- lips. Rñ. sic. cūz oēs inferiores vi- cant liberi vt. ff. de sig. liberor.

iure civili adire nō poterat. cū institutio nō valebat: hono- rario tñ iur bonoz possessor efficiebat videlz cū a ptoze ad iunabat: 7 hic a nra pstitutio ne hodie recte heres instituit qñ 7 iure civili nō incognit. Aliqñ tñ neqz emēdādi: neqz ipugnādi veteris iur: s ma- gis cōfirmādi grā ptoz polli- cet bonoz possessionē. Maz illis qz qui recte testō facto he- redes instituti sūt: dat fm tab. bonoz possessionē. Itē ab in- testato: suos hēdes 7 agnatos ad bo. pos. vocat: s 7 remota quoz bonoz pos. ad eos perti- net hēditat iur civili. Quos aut ptoz sol vocat ad hēdita- tē. hēdes quidē ipso iure non sūt: nā ptoz herede facere nō pōt: p legē enī tm vel similem iuris cōstitutionē hēdes sūt: veluti p senatuscōsultū 7 cō- stituciones pncipales. S; cūz eis ptoz dat bo. pos. loco here- dū pstituit: 7 vocant bo. pos- sessores. Adhuc aut 7 alios q plures gradus ptoz fecit in bonoz possessōibz dādis: dū id agebat. ne qz sine successo remoniat nā sūgnatissimis si- nibz pstituti p legē. rñ. tabu- lus pncipiēdarū hēditatū pre- tor ex bono 7 equo dilatauit. Sūt aut bonoz possessiones ex testō qdē he. Prima q pre- ritis liberis dat: vocatqz con- tra tab. Secūda quā oibz iu- rescripti hēditū ptoz pollicet ideoqz vocat fm tab. testamē- ti. Et cū de testamētis pu lo- cut est: ad intestatos trāsitiū fecit. Et pmo loco suis hēdi- bus: 7 his q ex edicto pretoris in suos hēdes cōnumerant: dat bo. pos. q vocat vnde libe- ri. Secūdo legitis hēditibus. Tercio tece psonis quas ex-

vnde cog. l. j. j. Rñ. b Et familia. q dabat. patrono liberto mōziēte intestato sequēs dabat eide liberto mōziēte cū testamēto fm quosdā. Vel dic q bec familie. i. agnatis trā suer salibz patroni dat vsqz ad quintū gradū. vt. ff. de ver. sig. pncipatio. §. familie. 7. j. e. §. cūqz. 7. §. d. suc. li. §. multis. se- quēs patrono 7 de scēdentibz 7 ascēde- tibus vsqz ad qntū gradū. pūma enī nō valet: cū hic tra- cet tm de his que ab intestato deferūt- tur. Accursius.

traneo manumissozi pferēbat Sūt aut tece psonē he pī mā- ter auus auia. 7 patni q mā- ni: itē fili. ālia: nepos neptis: tā ex filio q ex filia: frat soroz: siue consanguinei vel vterini Quarto cognatis proximis Quinto tāq ex fāilia. Sexto patrono patroneqz liberisqz eoz 7 parētibz. Septio viro 7 vxori. Octauo cognat ma- numissoris. S; eas quidē p- tozia induxit iurisditio: a no- bis tñ nihil icuriosū ptermis- sū ē: s nris pstitutionibz oia corrigētes: p ta. qdē 7 fm tab. bonoz possessiones admisim vt pote necessarias pstitutas necnō ab intestato: vñ liberi vñ legitimi bonoz possessōes Que aut i ptoz edicto qnto loco posita fuerat. i. vñ tece p- sone: eā pio pposito 7 ppedio- so sermōe supuaquā ostēdim. Cū enī pfata bo. pos. r. psonas pponēbat extraneo mānumis- sori: nra pstitutio quā d emā- cipatiōe liberor fecim oibus parētibz eisdēqz manumissozi bus pta fiducia mānumissio- nē facē tedit: vt ipsa manu- missio eoz hī se habeat puile- giā 7 supuaqua fiat supdicta bonoz possessio. Sublata igitur pdicta qnta bonoz posses- siōe i gradu et sextā an bonoz possessionē idurim: 7 qntā fe- cim quā ptoz primis cognat pollicet. Cūqz antea fue- at se- ptio loco bonoz possessio tāq ex fāilia. Octauo vñ liberi pa- tronī patrōeqz 7 parētes eoz vtrāqz p pstitutionē nraz quā d iur patronat fecim: penit- eua ciuim cū enī ad similitudi- nē successōis igēuoz libtior- successōes posuim qz vsqz ad qntū qdū tm coātauim vt sit aliq it igēuos 7 libertos dif-

2. j. e. §. cūqz. 7. §. d. suc. li. §. multis. se- quēs patrono 7 de scēdentibz 7 ascēde- tibus vsqz ad qntū gradū. pūma enī nō valet: cū hic tra- cet tm de his que ab intestato deferūt- tur. Accursius.

Sexto. patro- no. qre pmo agna- ti patroni vocant- quam ipsi patroni Rñ. hic ordinē edī- cti seruat nō quali- ter succedi de facto tebeat 7 hic error i alijs casibz iuenit- d Septimo. defī- ciente parentela 7 fisco ex dco vt. l. vñ vir 7 vxor. l. j. e. Sed eas. s. su- pradictas tece bo. possessiones.

Incuriosum. i. sine cura.

Constitutioni bus. que remanse- runt in greco.

Necessarias. i. vtilēs. sic. ff. de off. p. pto. l. j. in prin. **Quinto**. s. cōnu- micatis bonozum pos. ex testamento 7 ab intest.

Manumisso- ri. exponē. vt. §. §. l. j. vel dic q extra- neus manumissor est ipse pater quan- do nō contracta fi- ducia emancipat. Sed si gras quare sibi ipsi pferit. Rñ. sane intelligas. vt pater aut emanci- pantē nepotē pce- dat vel si ipse pat- emancipauit: inue- niunt tamen nonē p- sone que euz p- cedunt.

Constitutio. l. d. emāci. li. l. si. m Manumisso- ribus. i. emancipato- ribus. Accur.

Fiducia. i. sal- uo iure succedēdi.

Secūdo legitimis. i. agnatis. 7 eis q eoz loco sūt. vt §. de leg. ag. suc. §. j. 7 §. herē. 7 ff. vñ le. l. j. §. hant. 7. l. iij. **Tercio**. extraneo. i. ei q emēbat filij a patre 7 postea enī manumittebat. nā sic fiebat oli emancipatio vt. §. quibz mo. ius pa. po. sol. §. ptece. vl meli. vt. j. e. §. que aut. **Quarto**. cognatis qui iure civili. non vocant. vt. ff.

Manumissione. i. emancipationē. **Hedit**. i. cōcessit. **Manumissio**. i. emancipatio. **Supradicta**. bonoz possessio. vnde tece psonē. **Cūqz** constitutionē de qua habuimus mētionē. §. de suc. li. §. sed nostra. Accursius. **Posuimus**. vt. §. de suc. li. §. multis.

Sufficit eis. s. tam cognatis q̄ agnatis patroni.
Alia. alioz. hinc trabe q̄ digniores alioz loco sedē de
bēt: 7 est alioz q̄ primoz dno est: tirones vo posteriori. vt
L. de tironi. l. fi. 7 de acq. plu. ar. l. j. §. pe. 7. L. de offi. rec. pro.
notioris. Accursius.

Decima. bene
dico sexto poni. 7
Bico sublatā deci
ma. Accursius.

Enumeratas.

S. e. §. cūq̄.

S. Septima. itro

duerūt vt. ff. vt ex

le. se. con. l. j. §. Rū.

a Et def. s. bono

rū possessio. Et nō

duo eē necessaria.

vt hec bo. po. cōpe

rat. s. vt lege caue

tur vt bo. pos. def.

7 q̄ de iure ci. non

possit succedē. als

cōpetit vñ le. vt. ff.

vñ le. l. ij. 7. ff. vt

erle. 7 le. cō. l. j. §.

fi. Accursius.

b Lege. ponūt q̄

dā exemplū ex te

stamēto. vt. L. de i.

offi. tel. l. ij. §. s. cū

ea. ex eo q̄ fili nū

tus i puerperio p̄

sumit instituit. Ab

intestato ponūt ex

emplū i agnatis se

minis. 7 in q̄busdā

cognatū q̄ eff. cūf

agnatis siles. vt. §.

de le. ag. suc. §. hoc

etia. Atrāq̄ repro

bo q̄ nulla lex ex

p̄sse dat supradictū

bonoz pos. sed eos

succedere dicit. er

go nō dāf hec septi

ma: s̄ vñ de legiti

mi. vt. ff. vñ le. l. ij.

Done §. exemplū

ex testamēto in po

stibuno alieno isti

tuto. vt. §. eo. §. j.

Itē taz ex testamē

to q̄. b̄ intestato.

pone exemplū in eo

q̄ decessit apud bo

stes. in cui? bonis

dāf bo. pos. ex ege

noua cornelia. vt

ff. de bo. pos. l. ij. §.

sed 7 eius.

c Senatuscōsul

to. vñ. 7 tercul. vt

ff. vñ de le. l. ij. §. p̄.

7. §. fi. naz eis dāf

bo. pos. sibi 7 nō suc

cedebāt de iure ci

uili. vt. §. ad tercul.

i p̄m. debet ergo b̄

dari. vt. ff. vñ de le.

l. ij. Accursius.

ferētia: sufficit eis tā p̄tra ta.
bonoz possessio: q̄ vñ de legi
timi: 7 vñ cognati ex s̄bo p̄nt
sua iura vēdicare: oī icrapulo
sitate 7 extricabili errore ista
rū duaz bonoz possessionuz
resoluta. Alia vo bonoz pos
sitionē: q̄ vñ vir 7 vxor appel
lat: 7 nono loco inf̄ veteres bo
noz possessiones posita fuerat
7 i suo vigore. nauim: 7 alti
ori loco. i. sexto eā posuimus.
Decia vo bonoz possessionē q̄
erat vñ de cognati māmissio
ris: p̄t cās enumeratas meri
to sublatā: vt sex t̄mō bono
rū possessiones ordinarie p̄ma
nēt suo vigore pollentes.

Septia eas secuta quā opti
ma rōne p̄tores itroduxerūt.
Mouissime enī p̄mittit̄ edi
cto his etiā bonoz possessione:
q̄bus vt def. lege vñ senatus
cōsulio vñ cōstitutioē cōpre
hensuz ē: quā neq̄ bonoz pos
sitionibz q̄ ab itesta veniūt:
neq̄ his q̄ ex testō sūt: p̄tor sta
bili iure cōnumeravit: s̄ q̄ vñ
tūmū 7 extra ordinariū auri
liū put res erigit accōmoda
uit. s. his qui ex legibz senatus
ue cōsultis cōstitutioibz p̄nci
pū ex nouo iure vel ex testō vñ
ab ab itestato veniūt. Cuz
igit plures spēs successionū p̄
tor itroduxisset: easq̄ p̄ ordi
nē disposuisset: 7 i vna quaz
specie successiois sepe plures
erēt dispari gradu p̄sone: ne
actiones creditorū 7 ferant̄
s̄ haberent q̄s cōuenirēt: 7 ne
facile in possessionē bonoz re
fūcti mittant̄: 7 eo mō sibi cō
sulerēt. id̄ petēde bonoz pos
sitioni certū tēpus p̄finituit

at alie cū cause cognitioē. vt. ff. de bo. pos. l. ij. §. si causa.
7. q̄s ordo in bo. pos. ser. l. ij. §. dies. 7. §. in bonoz.
f. Cum igit plures. qz. r. quarū sex remanserūt ordina
rie. vt. §. eo. §. alia. vñ §. §. septima.
§ Disposuisset. alio mō in edicto qz de facto cōpetat. vt
virimus. §. e. ti.
§. vñ. Ac.
b Differant.
sic. ff. de suc. e. l.
l. j. §. Rū.
i Liberis: na
turalibz 7 emaci
patis. vt. ff. de
suc. e. l. j. §. si.
k Anni. in bo
noze sanguinis:
imo nō vident̄
coartadi. cū ve
lit ad p̄ria bo
nā veniat. vt. ff.
e. l. j. §. largi. 7
§. l. 7. p. o. l. i. suis
l Accrescit. p
tes enī nō petēt
accrescūt peten
tibz. vt. L. qn nō
pe. p. pe. accres.
l. j. Accursius.
m Ex successo
rio. hoc intellige
in cognatis sed
inf̄ agnatos suc
cessioē edictuz
locū nō habebat
s̄ hodie vtrinqz
locū habet. vt. §.
de le. ag. suc. §.
placebat.
n Pollicet. s.
p̄tor.
o Emet. ex du
sus tñ tāqz fili?
admitti pot: vt
agnat: 7 ex du
sus vt agnatus
admittit et co
gnat: vt sibi suc
cedere videat.
vt. ff. de succes.
e. l. j. §. sed vidē
dum. Accur.
p Repudiae
rit. s. sui temp?
q Admittit.
vt. L. e. l. fi.

Liberis itaqz 7 parētibz. tam
nālibz q̄ adoptiuis i petenda
bonoz possessione anni spaciū
ceteris aut agnatū vñ cognatū
cētū diez dedit. Et si intra b̄
tēp aliqz bonoz possessionē
nō petierit: eiusdē gradū p̄so
nis accrescit: vt i nemo sit te
inceps ceterū bonoz possessio
nē p̄de ex m̄ successioē edicto
pollicet. ac si is q̄ p̄cedebat
ex eo nō esset munero. Si qz
itaqz telatā sibi bonoz posses
sionē repudauerit: nō quibz
tēp bonoz possessioni p̄finitū
excesserit expectat: s̄ stati cete
ri ex eodē edicto admittunt.
In petēda aut bonoz posses
sione dies vñles linguli consi
derat. S̄ bene anniores p̄n
cipes 7 huic cause p̄viderunt
ne qz p̄ petēda bonoz posses
sione curet: s̄ q̄cūqz mō si ad
mittētis eā iudiciū intra sta
tuta tpa ostēderit: plenū ha
beat earū beneficiū.

**De acquisitione per arro
gationem. Rubrica.**

Arrigius generl
per vniuersitatē suc
cessio: q̄ neqz lege. r̄ij.
tab. neqz p̄toris edicto: sed
eo iure q̄ consensu receptum
est introducta est. Ecce enim
cum paterfamilias sese in ar
rogationem dat: oēs res eius
corporales 7 incorpales queqz
ei rebit. sunt: arrogatori an
tea quidem pleno iure acqui
rebant: excepti his q̄ p̄ capitū
diu. inuentionē peunt: qles sunt
operarū obligationes. 7 ius
agnationis. Alius etenim 7

oz. q̄ iudic. copia sit. itē actoris. itē re. i. vt. ff. de diuer. 7
tempo. p̄scrip. l. j. 7. ff. quis or. in bo. pos. ser. l. ij. in p̄m.
7. §. dies. Accursius.
§ Principes. L. qui admit. ad bo. pos. l. pe. 7. fi.
t Pro petēda. erat enī alia edictal q̄ edicto p̄toris moz
tui cōpetebat. hāc nō erat necesse peti. vt. ff. de bo. pos. l.
in. §. si nemo. alia decretalis q̄ a p̄tore viuo decernit. 7
hanc oli solēniē. hodie sufficit quocūqz mō dicat se velle
agnoscē. q̄ 7 iudicialis dici pot: qz i iudic. p̄ntia agnoscat.
vt bic. 7. L. q̄ admit. ad bo. pos. l. pe. 7. fi. 7. §. nūqd̄ hodie
bo. pos. locū hñt. Rū. sic. nā 7 eas p̄ponere qz pot: 7 p̄tra

§. vñ. Ac.
b Differant.
sic. ff. de suc. e. l.
l. j. §. Rū.
i Liberis: na
turalibz 7 emaci
patis. vt. ff. de
suc. e. l. j. §. si.
k Anni. in bo
noze sanguinis:
imo nō vident̄
coartadi. cū ve
lit ad p̄ria bo
nā veniat. vt. ff.
e. l. j. §. largi. 7
§. l. 7. p. o. l. i. suis
l Accrescit. p
tes enī nō petēt
accrescūt peten
tibz. vt. L. qn nō
pe. p. pe. accres.
l. j. Accursius.
m Ex successo
rio. hoc intellige
in cognatis sed
inf̄ agnatos suc
cessioē edictuz
locū nō habebat
s̄ hodie vtrinqz
locū habet. vt. §.
de le. ag. suc. §.
placebat.
n Pollicet. s.
p̄tor.
o Emet. ex du
sus tñ tāqz fili?
admitti pot: vt
agnat: 7 ex du
sus vt agnatus
admittit et co
gnat: vt sibi suc
cedere videat.
vt. ff. de succes.
e. l. j. §. sed vidē
dum. Accur.
p Repudiae
rit. s. sui temp?
q Admittit.
vt. L. e. l. fi.

§ In petēda.
vñles. in quibz
tria concurrere
oz. q̄ iudic. copia sit. itē actoris. itē re. i. vt. ff. de diuer. 7
tempo. p̄scrip. l. j. 7. ff. quis or. in bo. pos. ser. l. ij. in p̄m.
7. §. dies. Accursius.
§ Principes. L. qui admit. ad bo. pos. l. pe. 7. fi.
t Pro petēda. erat enī alia edictal q̄ edicto p̄toris moz
tui cōpetebat. hāc nō erat necesse peti. vt. ff. de bo. pos. l.
in. §. si nemo. alia decretalis q̄ a p̄tore viuo decernit. 7
hanc oli solēniē. hodie sufficit quocūqz mō dicat se velle
agnoscē. q̄ 7 iudicialis dici pot: qz i iudic. p̄ntia agnoscat.
vt bic. 7. L. q̄ admit. ad bo. pos. l. pe. 7. fi. 7. §. nūqd̄ hodie
bo. pos. locū hñt. Rū. sic. nā 7 eas p̄ponere qz pot: 7 p̄tra

ta. necessaria etiā filio em ipato 7 pterito
7 vxor necessaria videt vt olim. alie nō eran
sic ne hodie: eis tñ vti possumus. Alij cōtra.
dus succedēdi sit inuētus. vt i aut. de bere. ab
v iudiciū. corā quocūq; iudice. Ac.

Rubrica. De acquisitione per arrogationē.
A Sc 7 al-
teri? suc-
cessio. vt
ff. p socio. l. acti-
one. §. societas.
y Qd sensu.
scz arrogatis 7
arrogati.
3 Qes res. 7
etiā filij. vt. §. de
adop. §. illud.
a Antea qdē.
i. iure veteri.
b Per ca. di. f.
minimā. nā van-
do se in arroga-
tionē. minimāz
ca. di. patit. vt
§. de ca. di. §. mi-
nima.
c Oparū. Bin-
tellige de opis q
a liberti debent
7 nō trāseūt ad
beredēcēnē vt
sunt obsequales:
q̄ in faciēdo. p̄-
stāt. §. lassurgere
7 filia. vt. l. de
ope. li. l. liberti.
7 idē in fabulib?
incertis. vt. ff. de
ope. li. si operaz
iudicio. aliud si
cōdūerit iste ar-
rogat? opas ali-
cuius. nā iste ar-
rogatorū q̄runt.
d Et ius agna-
tionis. i. ius suc-
cedēdi qd̄ q̄s p
agnationē cōse-
quit. 25 hodie
est. vt. §. e. §. mor-
tuo. Itē ius pe-
tendē bonozum
pos. perit si ante
eā petita ad ar-
rogādū se vede-
rit. aliud si iā pe-
tū vt. ff. vndeli.
l. si. 7 de opra ta.
l. iij. §. si emanci-
patus. Accur.
e Cōstitutio.
l. de vsufr. l. cor-
ruptionē.
f Munc autē.
aduertat ei qd̄
supra dixerat q
oes res acquire-
bant arroganti.
g Naturaliū. vbi in aduenticijs tñ vsufructus querit
vt. l. de bo. q̄ li. cum oportet.
h Que extrinsecus. id est in aduenticijs.
i Mortuo. alie p̄sone. vt. descēdētes ex filio arrogato
vt. l. coia de suc. l. si. vbi est constitutio de q̄ hic fit metio.
Itē si hic arrogat? eēt ipubes 7 ipubes decederet: admit-
terent etiā alij ex stipulatione. vt. ff. de adop. l. non aliter.
7 l. bis verbis. 7 l. hoc autē. 7 §. de adop. §. cū aut. Sed
quid in patre naturali a quo hic arrogatus erat emanci-
tus. Rñ. pla. cū p̄ferri arroganti. sed hodie fratres vtriq;

vsufructus: lz his antea hna
merabant: attamē capitū di-
minutione minima eos tolli
phibuit nra p̄stitutio. Munc
aut nos eandē acq̄sitionē q̄ p
arrogationē fiebat coartau-
mus ad similitudinē natura-
liū parentū: nihil enī aliud
nisi tantūmodo vsufructus:
tam naturalib? parentibus
q̄ adoptiuis per filiossa. acq̄-
rit: in his rebus que extrinse-
cus filijs obuenuit: wminio
eis itegro seruato. Adortuo
autem filio arrogato in ado-
ptiua familia: etiam wminū
eius ad arrogatorem transit
nisi supersint alie persone: q̄
ex constitutione nostra patrē
in his que acquiri nō possūt
antecedunt. Sed ex diuerso.
pro eo q̄ is debuit qui se i ado-
ptionē dedit: ipso quidem iu-
re arrogator nō tenet. sed no-
mine filij conueniet. 7 si nolue-
rit eum defendere: permittit
creditoribus per competētes
nostros magistrat? bona que
ei cū vsufruc. futura fuissent
si alieno se iuri nō subiecisset
possidere 7 legitimo modo ea
disponere.

**De eo cui libertatis causa
bona adijci. et**

A Ccessit nouus casus
successionis ex consti-
tutione diui marci.
Nam si hi qui libertatē acce-
perunt a domino in testamen-
to ex quo nō adit hereditas
velint sibi bona adijci liberta-
tum conseruandarū causa au-
diunt: 7 ita diui marci rescri-
pto ad porphiliū ruffum cō-
tinet. Verba rescripti ita se
habēt. Si virgineo vale. i q̄

coniuncti vocant cum arrogante. vt in aut. de ber. ab intest.
§. consequens. coll. ix. Accursius.
Nō possūt. vt in aduenticijs. p̄fecticia enī sibi nō auferūt
Sed conueniet. de facto. nā nō tenent de iure. sed de his
que cōtraxit postq̄ fuit arrogat? tenet de peculio. vt. ff. de pe-

testō suo libertates q̄busdam
ascripsit: nemie successore ab
intestato existēte i ea cā bona
ei eē ceperūt vt venire debeāt
is cui de ea re notio ē aditus:
rōnē desidētiū hēbit: vt li-
bertatū tā. cap. q̄ directo q̄ ea-
rū q̄ p̄ speciē fideicommissi reli-
cte sūt: tuēday grā adijciant
tibi: si idonee creditorib? ca-
ueris de solido qd̄ cuiq; debet
soluendo 7 hi qdē q̄b? directa
libtas data ē p̄da liberi erūt
ac si hēditas adit eēt: hi autē
q̄s heres rogat? ē manumittē
a te libertatē cōsequunt. Ita
vt si nō alia p̄ditione velis ti-
bi bona adijci: q̄ vt etiā q̄ di-
recto libertatē acceperūt. tui
liberti sūt. Mā huic etiā vo-
lūtati tue si hi de quoz statu
agit cōsentiat? auctoritatē no-
strā accōmodauimus. Et ne
hui? rescriptionis nre emolu-
mētū alie. acione irritū fiat:
si filius bona agnoscere volu-
erit: 7 hi qui reb? nostris attē-
dunt sciant cōmodo pecunia
rio p̄ferri. 13 esse libertatis
cām: 7 ita bona cogēda: vt li-
bertas his salua sit: q̄ eaz ad i-
pisci potuerūt: si hereditas ex
testamēto adita esset. Hoc
rescripto subuētū ē 7 liberta-
tib? 7 defunctis: ne bona eorum
a creditorib? possideant 7 ve-
neāt. Certe si fuerint ex hac
cā bona addicta: cessat bono-
rū veditio: extitit enī defuncti
defensor: 7 qdē idone? qui de
solido creditoribus cauet.
In primis hoc rescrip. im to-
tiēs loc? habet quotiēs testa-
mēto libtates date sūt. Quid
ergo si q̄s intestat? decedēs co-
dicill. libertates dederit: neq;

culio. in arrogato-
rē. 7 si tūc nō defen-
dat pater in bonis
ipsi patris sit mis-
sio. vt. ff. q. ex cau. i
pos. ea. fulcū. §. si
quis. Accurs?
**Rubrica. De eo
cui libertat? causa
bona adijciunt.**
A Ccessit no-
uus. 7 est h
quar? suc-
cedendi modus vt
§. p. quas p̄so. non
acqui. §. si.
n. Cōstitutione.
cuius verba sunt. §.
e. si virgineo.
o. Acceperūt. de-
stinatōne.
p. In testamēto.
idē p̄uilegiū daf
cui libet petenti bo-
na hac cōteplatōe
vt. l. de testa. ma.
l. si. Accur.
q. Aditur. §. ab be-
rede. Accursius
r. Hereditat. quō
ergo valet qd̄ in co-
relictū ē. vt. l. de fi-
deicom. l. ea quam
Rñ. hic sp̄ale est.
f. Si virgineo. ve-
nire. i. vendi.
t. Idonee. fideiuf-
soribus vel pigno-
ribus. vel fide habi-
ta. vt. ff. de fideicō.
li. l. iij. §. adijci.
y Creditoribus.
vel oib? vel vni nō
mine omniū. vt. ff.
de fideicō. li. l. iij. §.
creditoribus.
r. Adita. nō. mi-
rabile q̄ ex hac pe-
titōe sui sūt libi.
vt orauit h. 7. ff. de
fideicō. li. l. iij. §. bi
etiā. Accursius
y Liberti. subau-
di hoc tibi cōcedi-
mus. §. opas neq;
orānis neq; ab co
manumissis impo-
net. vt. ff. de op. li. l.
si q̄s hac lege.
3. Māz huic. sub-
audi cōcedim?
a Cōsentiat. als
in seruitute rema-
net 7 quē nolūt ha-

bere patronū habebūt dñm. vt. l. de manu. te. l. si. §. iij.
b Accōmodauim? ff. de fideicō. li. l. iij. §. bi qui.
c Attendūt. vt pcuratores nostri.
d Preferendā. hoc est. qz competēt libertates.
e Cogenda. i. accipiēda p̄ fiscum.
f Adita. oli p̄? filius admittēbat: bonis nō adit? ab alio.
7 etiā aditis dñmō essent bona soluēdo. als aditio ab alio fa-
cta valebat. vt. ff. de fideicō. li. l. iij. hodie indistincte admit-
tunt. vt. l. de testa. ma. l. si. §. pe.
g Veniant. i. vendant. Eam. §. libertatē.

Successor. nunq̄ d' ex testamēto. vel ab intesta. erit iste beres. Rñ. neutri dici pōt. dic ergo hūc anomalū successore esse: sicut illū q̄ succedit heredi nō implēti defuncti voluntatē. vt in aut. de here. 7 fal. §. in oib'. coll. j. 7 iura sepulcro rū habet. vt bo. possessor. vt. ff. de fideicō. li. l. iij. §. si.

Meminē. here. dē ab intestato.

Sis. fieri. 7 re spōdeo sic. vt. ff. de fideicō. li. l. iij. §. j.

Sed cū. diuisiones. i. casus.

Constitutio. L. de testa. ma. l. si.

Species. i. casus. Accur.

Rubrica. De successione sublati que fiebat zc.

Rat. optio. i. venditio. vt seq̄. sic. z. ff. de actio. emp. veteres.

Ambages. nā. pponēbat creditor actionem. 7 si cadebat a syllaba cadebat a cā. si bo non cadebat bona debitoris absentis vel pūctis vedēbat sua autoritate. qd̄ hodie nō est vt hic. 7

S formulis 7 imp. l. j. 7 ij.

Ordinaria. i. solēnia.

Expirauerunt. i. recesserunt.

Bona. i. sola. vt. ff. qui. ex cau. i. pos. ea. l. j. §. hodie pro mensura debiti declarati. vt in aut. d. exbi. 7 itro. §. si do.

Libris. vt. ff. q. bus ex cau. in pos. ea. p. totū. 7 de bo. au. iudi. possi. per totum. Accursus.

Erat. bachata. i. capta vel decepta. vt eni vino capiē vel bachata z amore. Itē furore amoris nūl vehementi inueniē. vt in aut. quib' mo. na. eff. le. §. illud. coll. vj.

Substantia. si cōiungebat se alieno seruo 7 contra dñi denunciatōne. vt. L. de se. con. claudia. l. j.

Obligatio. dicitur est supra de psonis libro p. de reb. bus. n. secūdo 7 tercio vsq̄ huc. nūc de actionib' debet dice re. vt. §. de iure na. §. si. sed qz obligatio mater est actiois. vt ff. de pec. l. j. §. ea obligatio. iō pmittit de bis obligationib' 7 ideo hic dicit nunc zc. Accursus.

Quod dicitur nullam obligationem habere. vt ff. de iure na. §. si. sed qz obligatio mater est actiois. vt ff. de pec. l. j. §. ea obligatio. iō pmittit de bis obligationib' 7 ideo hic dicit nunc zc. Accursus.

Quod dicitur nullam obligationem habere. vt ff. de iure na. §. si. sed qz obligatio mater est actiois. vt ff. de pec. l. j. §. ea obligatio. iō pmittit de bis obligationib' 7 ideo hic dicit nunc zc. Accursus.

Quod dicitur nullam obligationem habere. vt ff. de iure na. §. si. sed qz obligatio mater est actiois. vt ff. de pec. l. j. §. ea obligatio. iō pmittit de bis obligationib' 7 ideo hic dicit nunc zc. Accursus.

Quod dicitur nullam obligationem habere. vt ff. de iure na. §. si. sed qz obligatio mater est actiois. vt ff. de pec. l. j. §. ea obligatio. iō pmittit de bis obligationib' 7 ideo hic dicit nunc zc. Accursus.

Quod dicitur nullam obligationem habere. vt ff. de iure na. §. si. sed qz obligatio mater est actiois. vt ff. de pec. l. j. §. ea obligatio. iō pmittit de bis obligationib' 7 ideo hic dicit nunc zc. Accursus.

Quod dicitur nullam obligationem habere. vt ff. de iure na. §. si. sed qz obligatio mater est actiois. vt ff. de pec. l. j. §. ea obligatio. iō pmittit de bis obligationib' 7 ideo hic dicit nunc zc. Accursus.

Quod dicitur nullam obligationem habere. vt ff. de iure na. §. si. sed qz obligatio mater est actiois. vt ff. de pec. l. j. §. ea obligatio. iō pmittit de bis obligationib' 7 ideo hic dicit nunc zc. Accursus.

Quod dicitur nullam obligationem habere. vt ff. de iure na. §. si. sed qz obligatio mater est actiois. vt ff. de pec. l. j. §. ea obligatio. iō pmittit de bis obligationib' 7 ideo hic dicit nunc zc. Accursus.

Quod dicitur nullam obligationem habere. vt ff. de iure na. §. si. sed qz obligatio mater est actiois. vt ff. de pec. l. j. §. ea obligatio. iō pmittit de bis obligationib' 7 ideo hic dicit nunc zc. Accursus.

Quod dicitur nullam obligationem habere. vt ff. de iure na. §. si. sed qz obligatio mater est actiois. vt ff. de pec. l. j. §. ea obligatio. iō pmittit de bis obligationib' 7 ideo hic dicit nunc zc. Accursus.

Quod dicitur nullam obligationem habere. vt ff. de iure na. §. si. sed qz obligatio mater est actiois. vt ff. de pec. l. j. §. ea obligatio. iō pmittit de bis obligationib' 7 ideo hic dicit nunc zc. Accursus.

Quod dicitur nullam obligationem habere. vt ff. de iure na. §. si. sed qz obligatio mater est actiois. vt ff. de pec. l. j. §. ea obligatio. iō pmittit de bis obligationib' 7 ideo hic dicit nunc zc. Accursus.

Quod dicitur nullam obligationem habere. vt ff. de iure na. §. si. sed qz obligatio mater est actiois. vt ff. de pec. l. j. §. ea obligatio. iō pmittit de bis obligationib' 7 ideo hic dicit nunc zc. Accursus.

Quod dicitur nullam obligationem habere. vt ff. de iure na. §. si. sed qz obligatio mater est actiois. vt ff. de pec. l. j. §. ea obligatio. iō pmittit de bis obligationib' 7 ideo hic dicit nunc zc. Accursus.

Quod dicitur nullam obligationem habere. vt ff. de iure na. §. si. sed qz obligatio mater est actiois. vt ff. de pec. l. j. §. ea obligatio. iō pmittit de bis obligationib' 7 ideo hic dicit nunc zc. Accursus.

Quod dicitur nullam obligationem habere. vt ff. de iure na. §. si. sed qz obligatio mater est actiois. vt ff. de pec. l. j. §. ea obligatio. iō pmittit de bis obligationib' 7 ideo hic dicit nunc zc. Accursus.

Quod dicitur nullam obligationem habere. vt ff. de iure na. §. si. sed qz obligatio mater est actiois. vt ff. de pec. l. j. §. ea obligatio. iō pmittit de bis obligationib' 7 ideo hic dicit nunc zc. Accursus.

adita sit ab intestato hēditas fauor p̄stitutiōis tebebit lo cū hē. Certe si testat' cecedit 7 codicillis tēderit libertates cōpetere eā. nūc i dubiū est tūc enī p̄stitutiōi locū esse verba ostēdūt: eū nēo successor' ab intestato existat. Ergo quādiū incertū sit vtrū existat an non: cessabit cōstitutio: si certū esse ceperit neminē extare: tūc erit cōstitutioni locus.

Si is q̄ i n. egrū restitui pōt abstinnit se ab hereditate: an quis pōt i integrum restitui: pōt admitti p̄stitutio: 7 bono rū adiectio fieri. Quid q̄ si p̄ adiectionē libertatū cōseruā danū cā factā in integrū sit re stitutus. vtrūq̄ nō erit dicēdū reuocari libertates: qz semel cōpetierūt. Nec cōstitutio li bertatū tuendaz cā introdu cta est: ergo si liber. ates nulle sūt date: cessat hec cōstitutio.

Quid ergo si viū' ceciderit li bertates vel mortis cā: 7 ne te hoc q̄rat: vtrū in f. audē credi toz an nō factū sit: accirco ve

lis. vt. §. de reb. coz. 7 incoz. in fi. vt enīz boues simib' vsualiter ligant. sic boies verbis ligant 7 intellectualiter b. Necessitate. tūc enim vere debitor est cū necesse habz soluere. vt. ff. de verbo. sig. l. debitor. 7 hīn hoc nulla obli gatio cui opponit exceptio diffinit' hic. quod verum est: si

oiponatur ideo quia desit vincu luz naturale vel ciuile. nam que dam proponuntur etiam quan do vtrūq̄ vin culum adest. vt mace. 7 velleia. Sūt enim effe ctualis obliga tionis due radi ces. vna natura lis que consen su nascitur: que inter omnes ho mines fieri po test. etiam inter feruos. 7 hec na turalis dicitur. vt. ff. de pact. l. j. §. adeo. hec ra dix cōtrario cō sensu tollit. vt ff. de solut. l. si ebū. §. natura lis. quia nil tam naturale. zc. vt ff. de regu. iur. l. nil. hec natura lis vin non ha bet exigendi. im pedit tamen so luti repetitionē vt. ff. de fideius. fo. l. fideiussoz. §. fideiussoz. hūc quandoq̄z acce dit ciuilis etiam radix que illi na turali facies dat vel formam vel vestem ut possit

parere actionē 7 h' ciuilis tollit p̄trario ciuili actu nō na turali. vt per acceptilationem. vt. j. quibus modis tol. obliga. l. §. j. Item per sententiam remanente naturali: sed hoc non ipso iure. sed per exceptionem. vt. ff. de con dicio. indebi. l. iulianus. sententia enim est de iure ciuili cum omnia iudicia sint de iure ciuili. vt diximus. §. de iur. re natu. §. ius autem in glo. vt sunt zc. per. l. ff. de origi. iur. l. ij. §. hec disputatio. 7 bec ciuilis nō adberet seruis: cum nul sint in spectro iure ciuili: vt. ff. de reg. iur. l. quod at tinet. Item filio contra patrem vel econtra non nascit. vt. ff. de condi. inde. l. frater a fratre. cūz inter eos nō pos sit esse iudicium. vt. ff. de iudi. lis nulla. in re ciuili impedi ente. rōne patrie potestatis. vt. §. de pa. po. §. ius autem.

Ret. v. l. etiam facti. qz verbū rei generale est. vt. ff. si cer. pe. l. j. in fi. 7 ff. de ver. sig. l. rei.

Scdm. istud scdm potest referri ad totam diffinitio nem. q. d. obligatio sic diffinitur hīn iura romana. id est hīn leges. 7 sic ciuilis 7 naturalis hic simul diffinit'. Vel dic q̄ refertur tm̄ ad principium. scilicet iuris vincu lum. Et quod dicit quo astringimur. scilicet quādoq̄z. vt quando est ciuilis 7 naturalis. quandoq̄z non. vt quan do est naturalis sola. vel ciuilis sola. 7 hīn hoc quolibet diffinitur hic. non etiaz naturalis vel ciuilis sola. Vel dic q̄ ponitur remotiue bec dictio scdm. quasi dicat illa obli gatio est iuris vinculum. que est hīn ius. non contra ius. vt. ff. de ver. obli. generaliter. 7. l. veluti. 7 hīn hoc re fert ad primū. Vel dic q̄ refert tm̄ ad illam dictionem soluende: nā hīn ius sunt faciēde solutiones. vt res eque bona soluat. vt. ff. si cer. pe. l. cū quid. 7. ff. como. l. iij. §. si res. Itē cōgruo loco 7 tempore. vt. ff. de solu. si solutur'. Item de emptione. p̄mitti. als non videt soluere. vt. ff. de

De successione sublati que fiebat p bonoz venditiones: 7 ex senatuscon. claudiano.

Rat' antepdictā suc cessionē oliz 7 alie per vniuersitatē successio nes: qualis fuerat bonoz em ptio: que de bonis rebirozis vedēdis p multas ambages fuerat introducta. 7 tūc locūz hēbat: qñ iudicia ordiaria in vsu fuerūt: h' cū extraordina rīz iudicijs postētasysa ē iō cū ipsīs ordinarīz iudicijs' ēt bonoz veditōes expirauerūt 7 tantūmō creditōribus dat

oiponatur ideo quia desit vincu luz naturale vel ciuile. nam que dam proponuntur etiam quan do vtrūq̄ vin culum adest. vt mace. 7 velleia. Sūt enim effe ctualis obliga tionis due radi ces. vna natura lis que consen su nascitur: que inter omnes ho mines fieri po test. etiam inter feruos. 7 hec na turalis dicitur. vt. ff. de pact. l. j. §. adeo. hec ra dix cōtrario cō sensu tollit. vt ff. de solut. l. si ebū. §. natura lis. quia nil tam naturale. zc. vt ff. de regu. iur. l. nil. hec natura lis vin non ha bet exigendi. im pedit tamen so luti repetitionē vt. ff. de fideius. fo. l. fideiussoz. §. fideiussoz. hūc quandoq̄z acce dit ciuilis etiam radix que illi na turali facies dat vel formam vel vestem ut possit

parere actionē 7 h' ciuilis tollit p̄trario ciuili actu nō na turali. vt per acceptilationem. vt. j. quibus modis tol. obliga. l. §. j. Item per sententiam remanente naturali: sed hoc non ipso iure. sed per exceptionem. vt. ff. de con dicio. indebi. l. iulianus. sententia enim est de iure ciuili cum omnia iudicia sint de iure ciuili. vt diximus. §. de iur. re natu. §. ius autem in glo. vt sunt zc. per. l. ff. de origi. iur. l. ij. §. hec disputatio. 7 bec ciuilis nō adberet seruis: cum nul sint in spectro iure ciuili: vt. ff. de reg. iur. l. quod at tinet. Item filio contra patrem vel econtra non nascit. vt. ff. de condi. inde. l. frater a fratre. cūz inter eos nō pos sit esse iudicium. vt. ff. de iudi. lis nulla. in re ciuili impedi ente. rōne patrie potestatis. vt. §. de pa. po. §. ius autem.

Ret. v. l. etiam facti. qz verbū rei generale est. vt. ff. si cer. pe. l. j. in fi. 7 ff. de ver. sig. l. rei.

Scdm. istud scdm potest referri ad totam diffinitio nem. q. d. obligatio sic diffinitur hīn iura romana. id est hīn leges. 7 sic ciuilis 7 naturalis hic simul diffinit'. Vel dic q̄ refertur tm̄ ad principium. scilicet iuris vincu lum. Et quod dicit quo astringimur. scilicet quādoq̄z. vt quando est ciuilis 7 naturalis. quandoq̄z non. vt quan do est naturalis sola. vel ciuilis sola. 7 hīn hoc quolibet diffinitur hic. non etiaz naturalis vel ciuilis sola. Vel dic q̄ ponitur remotiue bec dictio scdm. quasi dicat illa obli gatio est iuris vinculum. que est hīn ius. non contra ius. vt. ff. de ver. obli. generaliter. 7. l. veluti. 7 hīn hoc re fert ad primū. Vel dic q̄ refert tm̄ ad illam dictionem soluende: nā hīn ius sunt faciēde solutiones. vt res eque bona soluat. vt. ff. si cer. pe. l. cū quid. 7. ff. como. l. iij. §. si res. Itē cōgruo loco 7 tempore. vt. ff. de solu. si solutur'. Item de emptione. p̄mitti. als non videt soluere. vt. ff. de

De successione sublati que fiebat p bonoz venditiones: 7 ex senatuscon. claudiano.

Rat' antepdictā suc cessionē oliz 7 alie per vniuersitatē successio nes: qualis fuerat bonoz em ptio: que de bonis rebirozis vedēdis p multas ambages fuerat introducta. 7 tūc locūz hēbat: qñ iudicia ordiaria in vsu fuerūt: h' cū extraordina rīz iudicijs postētasysa ē iō cū ipsīs ordinarīz iudicijs' ēt bonoz veditōes expirauerūt 7 tantūmō creditōribus dat

oiponatur ideo quia desit vincu luz naturale vel ciuile. nam que dam proponuntur etiam quan do vtrūq̄ vin culum adest. vt mace. 7 velleia. Sūt enim effe ctualis obliga tionis due radi ces. vna natura lis que consen su nascitur: que inter omnes ho mines fieri po test. etiam inter feruos. 7 hec na turalis dicitur. vt. ff. de pact. l. j. §. adeo. hec ra dix cōtrario cō sensu tollit. vt ff. de solut. l. si ebū. §. natura lis. quia nil tam naturale. zc. vt ff. de regu. iur. l. nil. hec natura lis vin non ha bet exigendi. im pedit tamen so luti repetitionē vt. ff. de fideius. fo. l. fideiussoz. §. fideiussoz. hūc quandoq̄z acce dit ciuilis etiam radix que illi na turali facies dat vel formam vel vestem ut possit

parere actionē 7 h' ciuilis tollit p̄trario ciuili actu nō na turali. vt per acceptilationem. vt. j. quibus modis tol. obliga. l. §. j. Item per sententiam remanente naturali: sed hoc non ipso iure. sed per exceptionem. vt. ff. de con dicio. indebi. l. iulianus. sententia enim est de iure ciuili cum omnia iudicia sint de iure ciuili. vt diximus. §. de iur. re natu. §. ius autem in glo. vt sunt zc. per. l. ff. de origi. iur. l. ij. §. hec disputatio. 7 bec ciuilis nō adberet seruis: cum nul sint in spectro iure ciuili: vt. ff. de reg. iur. l. quod at tinet. Item filio contra patrem vel econtra non nascit. vt. ff. de condi. inde. l. frater a fratre. cūz inter eos nō pos sit esse iudicium. vt. ff. de iudi. lis nulla. in re ciuili impedi ente. rōne patrie potestatis. vt. §. de pa. po. §. ius autem.

Ret. v. l. etiam facti. qz verbū rei generale est. vt. ff. si cer. pe. l. j. in fi. 7 ff. de ver. sig. l. rei.

Scdm. istud scdm potest referri ad totam diffinitio nem. q. d. obligatio sic diffinitur hīn iura romana. id est hīn leges. 7 sic ciuilis 7 naturalis hic simul diffinit'. Vel dic q̄ refertur tm̄ ad principium. scilicet iuris vincu lum. Et quod dicit quo astringimur. scilicet quādoq̄z. vt quando est ciuilis 7 naturalis. quandoq̄z non. vt quan do est naturalis sola. vel ciuilis sola. 7 hīn hoc quolibet diffinitur hic. non etiaz naturalis vel ciuilis sola. Vel dic q̄ ponitur remotiue bec dictio scdm. quasi dicat illa obli gatio est iuris vinculum. que est hīn ius. non contra ius. vt. ff. de ver. obli. generaliter. 7. l. veluti. 7 hīn hoc re fert ad primū. Vel dic q̄ refert tm̄ ad illam dictionem soluende: nā hīn ius sunt faciēde solutiones. vt res eque bona soluat. vt. ff. si cer. pe. l. cū quid. 7. ff. como. l. iij. §. si res. Itē cōgruo loco 7 tempore. vt. ff. de solu. si solutur'. Item de emptione. p̄mitti. als non videt soluere. vt. ff. de

De successione sublati que fiebat p bonoz venditiones: 7 ex senatuscon. claudiano.

Rat' antepdictā suc cessionē oliz 7 alie per vniuersitatē successio nes: qualis fuerat bonoz em ptio: que de bonis rebirozis vedēdis p multas ambages fuerat introducta. 7 tūc locūz hēbat: qñ iudicia ordiaria in vsu fuerūt: h' cū extraordina rīz iudicijs postētasysa ē iō cū ipsīs ordinarīz iudicijs' ēt bonoz veditōes expirauerūt 7 tantūmō creditōribus dat

oiponatur ideo quia desit vincu luz naturale vel ciuile. nam que dam proponuntur etiam quan do vtrūq̄ vin culum adest. vt mace. 7 velleia. Sūt enim effe ctualis obliga tionis due radi ces. vna natura lis que consen su nascitur: que inter omnes ho mines fieri po test. etiam inter feruos. 7 hec na turalis dicitur. vt. ff. de pact. l. j. §. adeo. hec ra dix cōtrario cō sensu tollit. vt ff. de solut. l. si ebū. §. natura lis. quia nil tam naturale. zc. vt ff. de regu. iur. l. nil. hec natura lis vin non ha bet exigendi. im pedit tamen so luti repetitionē vt. ff. de fideius. fo. l. fideiussoz. §. fideiussoz. hūc quandoq̄z acce dit ciuilis etiam radix que illi na turali facies dat vel formam vel vestem ut possit

parere actionē 7 h' ciuilis tollit p̄trario ciuili actu nō na turali. vt per acceptilationem. vt. j. quibus modis tol. obliga. l. §. j. Item per sententiam remanente naturali: sed hoc non ipso iure. sed per exceptionem. vt. ff. de con dicio. indebi. l. iulianus. sententia enim est de iure ciuili cum omnia iudicia sint de iure ciuili. vt diximus. §. de iur. re natu. §. ius autem in glo. vt sunt zc. per. l. ff. de origi. iur. l. ij. §. hec disputatio. 7 bec ciuilis nō adberet seruis: cum nul sint in spectro iure ciuili: vt. ff. de reg. iur. l. quod at tinet. Item filio contra patrem vel econtra non nascit. vt. ff. de condi. inde. l. frater a fratre. cūz inter eos nō pos sit esse iudicium. vt. ff. de iudi. lis nulla. in re ciuili impedi ente. rōne patrie potestatis. vt. §. de pa. po. §. ius autem.

Ret. v. l. etiam facti. qz verbū rei generale est. vt. ff. si cer. pe. l. j. in fi. 7 ff. de ver. sig. l. rei.

Scdm. istud scdm potest referri ad totam diffinitio nem. q. d. obligatio sic diffinitur hīn iura romana. id est hīn leges. 7 sic ciuilis 7 naturalis hic simul diffinit'. Vel dic q̄ refertur tm̄ ad principium. scilicet iuris vincu lum. Et quod dicit quo astringimur. scilicet quādoq̄z. vt quando est ciuilis 7 naturalis. quandoq̄z non. vt quan do est naturalis sola. vel ciuilis sola. 7 hīn hoc quolibet diffinitur hic. non etiaz naturalis vel ciuilis sola. Vel dic q̄ ponitur remotiue bec dictio scdm. quasi dicat illa obli gatio est iuris vinculum. que est hīn ius. non contra ius. vt. ff. de ver. obli. generaliter. 7. l. veluti. 7 hīn hoc re fert ad primū. Vel dic q̄ refert tm̄ ad illam dictionem soluende: nā hīn ius sunt faciēde solutiones. vt res eque bona soluat. vt. ff. si cer. pe. l. cū quid. 7. ff. como. l. iij. §. si res. Itē cōgruo loco 7 tempore. vt. ff. de solu. si solutur'. Item de emptione. p̄mitti. als non videt soluere. vt. ff. de

De successione sublati que fiebat p bonoz venditiones: 7 ex senatuscon. claudiano.

Rat' antepdictā suc cessionē oliz 7 alie per vniuersitatē successio nes: qualis fuerat bonoz em ptio: que de bonis rebirozis vedēdis p multas ambages fuerat introducta. 7 tūc locūz hēbat: qñ iudicia ordiaria in vsu fuerūt: h' cū extraordina rīz iudicijs postētasysa ē iō cū ipsīs ordinarīz iudicijs' ēt bonoz veditōes expirauerūt 7 tantūmō creditōribus dat

oiponatur ideo quia desit vincu luz naturale vel ciuile. nam que dam proponuntur etiam quan do vtrūq̄ vin culum adest. vt mace. 7 velleia. Sūt enim effe ctualis obliga tionis due radi ces. vna natura lis que consen su nascitur: que inter omnes ho mines fieri po test. etiam inter feruos. 7 hec na turalis dicitur. vt. ff. de pact. l. j. §. adeo. hec ra dix cōtrario cō sensu tollit. vt ff. de solut. l. si ebū. §. natura lis. quia nil tam naturale. zc. vt ff. de regu. iur. l. nil. hec natura lis vin non ha bet exigendi. im pedit tamen so luti repetitionē vt. ff. de fideius. fo. l. fideiussoz. §. fideiussoz. hūc quandoq̄z acce dit ciuilis etiam radix que illi na turali facies dat vel formam vel vestem ut possit

parere actionē 7 h' ciuilis tollit p̄trario ciuili actu nō na turali. vt per acceptilationem. vt. j. quibus modis tol. obliga. l. §. j. Item per sententiam remanente naturali: sed hoc non ipso iure. sed per exceptionem. vt. ff. de con dicio. indebi. l. iulianus. sententia enim est de iure ciuili cum omnia iudicia sint de iure ciuili. vt diximus. §. de iur. re natu. §. ius autem in glo. vt sunt zc. per. l. ff. de origi. iur. l. ij. §. hec disputatio. 7 bec ciuilis nō adberet seruis: cum nul sint in spectro iure ciuili: vt. ff. de reg. iur. l. quod at tinet. Item filio contra patrem vel econtra non nascit. vt. ff. de condi. inde. l. frater a fratre. cūz inter eos nō pos sit esse iudicium. vt. ff. de iudi. lis nulla. in re ciuili impedi ente. rōne patrie potestatis. vt. §. de pa. po. §. ius autem.

Ret. v. l. etiam facti. qz verbū rei generale est. vt. ff. si cer. pe. l. j. in fi. 7 ff. de ver. sig. l. rei.

Scdm. istud scdm potest referri ad totam diffinitio nem. q. d. obligatio sic diffinitur hīn iura romana. id est hīn leges. 7 sic ciuilis 7 naturalis hic simul diffinit'. Vel dic q̄ refertur tm̄ ad principium. scilicet iuris vincu lum. Et quod dicit quo astringimur. scilicet quādoq̄z. vt quando est ciuilis 7 naturalis. quandoq̄z non. vt quan do est naturalis sola. vel ciuilis sola. 7 hīn hoc quolibet diffinitur hic. non etiaz naturalis vel ciuilis sola. Vel dic q̄ ponitur remotiue bec dictio scdm. quasi dicat illa obli gatio est iuris vinculum. que est hīn ius. non contra ius. vt. ff. de ver. obli. generaliter. 7. l. veluti. 7 hīn hoc re fert ad primū. Vel dic q̄ refert tm̄ ad illam dictionem soluende: nā hīn ius sunt faciēde solutiones. vt res eque bona soluat. vt. ff. si cer. pe. l. cū quid. 7. ff. como. l. iij. §. si res. Itē cōgruo loco 7 tempore. vt. ff. de solu. si solutur'. Item de emptione. p̄mitti. als non videt soluere. vt. ff. de

De successione sublati que fiebat p bonoz venditiones: 7 ex senatuscon. claudiano.

Rat' antepdictā suc cessionē oliz 7 alie per vniuersitatē successio nes: qualis fuerat bonoz em ptio: que de bonis rebirozis vedēdis p multas ambages fuerat introducta. 7 tūc locūz hēbat: qñ iudicia ordiaria in vsu fuerūt: h' cū extraordina rīz iudicijs postētasysa ē iō cū ipsīs ordinarīz iudicijs' ēt bonoz veditōes expirauerūt 7 tantūmō creditōribus dat

oiponatur ideo quia desit vincu luz naturale vel ciuile. nam que dam proponuntur etiam quan do vtrūq̄ vin culum adest. vt mace. 7 velleia. Sūt enim effe ctualis obliga tionis due radi ces. vna natura lis que consen su nascitur: que inter omnes ho mines fieri po test. etiam inter feruos. 7 hec na turalis dicitur. vt. ff. de pact. l. j. §. adeo. hec ra dix cōtrario cō sensu tollit. vt ff. de solut. l. si ebū. §. natura lis. quia nil tam naturale. zc. vt ff. de regu. iur. l. nil. hec natura lis vin non ha bet exigendi. im pedit tamen so luti repetitionē vt. ff. de fideius. fo. l. fideiussoz. §. fideiussoz. hūc quandoq̄z acce dit ciuilis etiam radix que illi na turali facies dat vel formam vel vestem ut possit

parere actionē 7 h' ciuilis tollit p̄trario ciuili actu nō na turali. vt per acceptilationem. vt. j. quibus modis tol. obliga. l. §. j. Item per sententiam remanente naturali: sed hoc non ipso iure. sed per exceptionem. vt. ff. de con dicio. indebi. l. iulianus. sententia enim est de iure ciuili cum omnia iudicia sint de iure ciuili. vt diximus. §. de iur. re natu. §. ius autem in glo. vt sunt zc. per. l. ff. de origi. iur. l. ij. §. hec disputatio. 7 bec ciuilis nō adberet seruis: cum nul sint in spectro iure ciuili: vt. ff. de reg. iur. l. quod at tinet. Item filio contra patrem vel econtra non nascit. vt. ff. de condi. inde. l. frater a fratre. cūz inter eos nō pos sit esse iudicium. vt. ff. de iudi. lis nulla. in re ciuili impedi ente. rōne patrie potestatis. vt. §. de pa. po. §. ius autem.

Ret. v. l. etiam facti. qz verbū rei generale est. vt. ff. si cer. pe. l. j. in fi. 7 ff. de ver. sig. l. rei.

Scdm. istud scdm potest referri ad totam diffinitio nem. q. d. obligatio sic diffinitur hīn iura romana. id est hīn leges. 7 sic ciuilis 7 naturalis hic simul diffinit'. Vel dic q̄ refertur tm̄ ad principium. scilicet iuris vincu lum. Et quod dicit quo astringimur. scilicet quādoq̄z. vt quando est ciuilis 7 naturalis. quandoq̄z non. vt quan do est naturalis sola. vel ciuilis sola. 7 hīn hoc quolibet diffinitur hic. non etiaz naturalis vel ciuilis sola. Vel dic q̄ ponitur remotiue bec dictio scdm. quasi dicat illa obli gatio est iuris vinculum. que est hīn ius. non contra ius. vt. ff. de ver. obli. generaliter. 7. l. veluti. 7 hīn hoc re fert ad primū. Vel dic q̄ refert tm̄ ad illam dictionem soluende: nā hīn ius sunt faciēde solutiones. vt res eque bona soluat. vt. ff. si cer. pe. l. cū quid. 7. ff. como. l. iij. §. si res. Itē cōgruo loco 7 tempore. vt. ff. de solu. si solutur'. Item de emptione. p̄mitti. als non videt soluere. vt. ff. de

De successione sublati que fiebat p bonoz venditiones: 7 ex senatuscon. claudiano.

Rat' antepdictā suc cessionē oliz 7 alie per vniuersitatē successio nes: qualis fuerat bonoz em ptio: que de bonis rebirozis vedēdis p multas ambages fuerat introducta. 7 tūc locūz hēbat: qñ iudicia ordiaria in vsu fuerūt: h' cū extraordina rīz iudicijs postētasysa ē iō cū ipsīs ordinarīz iudicijs' ēt bonoz veditōes expirauerūt 7 tantūmō creditōribus dat

oiponatur ideo quia desit vincu luz naturale vel ciuile. nam que dam proponuntur etiam quan do vtrūq̄ vin culum adest. vt mace. 7 velleia. Sūt enim effe ctualis obliga tionis due radi ces. vna natura lis que consen su nascitur: que inter omnes ho mines fieri po test. etiam inter feruos. 7 hec na turalis dicitur. vt. ff. de pact. l. j. §. adeo. hec ra dix cōtrario cō sensu tollit. vt ff. de solut. l. si ebū. §. natura lis. quia nil tam naturale. zc. vt ff. de regu. iur. l. nil. hec natura lis vin non ha bet exigendi. im pedit tamen so luti repetitionē vt. ff. de fideius. fo. l. fideiussoz. §. fideiussoz. hūc quandoq̄z acce dit ciuilis etiam radix que illi na turali facies dat vel formam vel vestem ut possit

parere actionē 7 h' ciuilis tollit p̄trario ciuili actu nō na turali. vt per acceptilationem. vt. j. quibus modis tol. obliga

verbo. obli. l. iulianus. §. qui fundū. 7. ff. de cōdi. cau. da. l. si. 7. de iur. l. ij. Item pōtentes actiones 7 iudices fiat solutio. aliter nō valet sūa. nec solutio fieri debet. vt. l. si a nō cōpe. iud. l. si. Accursius.

e Omnia summa. i. prima. vel summa. i. breuis. sic. §. de iure perso. in prin. ē enī qnqz maior. vt. j. e. §. si. Accursius

f Diuisio. diuisio est innumera bilis materie bre uis dōpositio: 7 diuisio ad mul ta facit. vt dixi mus in pbemio §. pe.

g Legibus. vt legis aquil. obligatio. vt. j. ad le. aquil. in principio. Item de pauperie p le gem. rj. tabu. vt ff. si q. pau. fe. di. l. j. §. Rū. Item furti. nec mani festi. vt. j. de no rali. §. sunt aut.

officio iudicisb onā posside re: 7 prout vtile eis visū fuerit ea disponere: qd ex latioribus digestoz libris pfecti appare bit. Erat 7 ex senatusconsulto claudiano miserabilis p vni uersitatē acquisitio: cū libera mulier seruli amore bachata ipsa libertatē p senatuscōsul tū amittebat: 7 cum libertate substantiā: quod indignū no stris tēpibus esse existimantes 7 a vīa ciuitate teleri: 7 nō in feri nris digestis cōcessimus.

De obligatiōib⁹ Rubrica

Anc trāseam⁹ ad obli gatiōes. Obligatio ē iuris vinculū: q nec cessitate astringimur alicui⁹ soluēdere rei: s m nre ciuitatis iura. Quiz aut obligatiō nū sūma diuisio in duo gene ra reducit. Māqz aut ciuiles sunt aut pzoie. Ciuiles sunt q aut legib⁹ cōstitute: aut cer to iure ciuili cōprobate sunt. Pzoie sūt: quas pzo ex sua iurisdictione cōstituit: q etiam

b Comproba te. vt sunt obli gationes iur gē tū inuentione. vt. §. de iur. na. §. ius aut. que a iure ciuili sūt cō probate. vt. ff. de iusti. 7 iur. l. ius ciuile. Accur.

i Pzoie. constituit. vt obligatio ex furto manife sto. vt. j. de perpe. 7 tempo. actio. §. j. Item ex rapina. 7 vbi cūqz pzo aliquid obligationē inducit: vt patet p multos titulos. vt. ff. de iusti. 7 iur. l. ius autē ciuile. §. ius pzoium. Accursius.

k Honorarie. quia pzoies honores gerebant. qd dic vt. §. de iure na. §. pzoie. Accursius.

l Sequens diuisio. s. obligationum.

m Ex cōtractu. vt. j. vsqz ad ti. de obli. ex quasi ptractu.

n Quasi cōtractu. vt. j. de obli. ex quasi cōtractu. se quentes duo. ti. vsqz ad quartū libzū sunt cōmunes.

o Ex maleficio. vt. j. de obli. ex malef. vsqz ad .i. de ob li. ex quasi malef. Accursius.

p Aut ex quasi maleficio. vt. j. de obli. ex quasi maleficio 7 subaudi. aut ex varijs figuris causarū. vt. ff. de actio. 7 obli. l. j. in prin. Accursius.

q Ex cōtractu. pzoie ponit quo ad illos cōtractus vbi bināde nascit obligatio. improprie quo ad alios. vt. ff. de verbo. sig. l. labeo. sic. ff. si cer. pe. l. certi condi. in prin. 7 de offi. pzocon. 7 le. l. ij. Accursius.

r Eque. vt supra. Accursius.

s Contrabunt. vt. j. ti. primo.

t Verbis. vt. j. ti. ij. vsqz ad ti. de litterarū obli.

v Litteris. vt. j. de litterarū obli.

t Consensu. vt infra de obli. ex consensu. cū sequētibus. ti. Sed que est differentia inter actionē 7 obligationē 7 cōtractum. Respondeo cōtractus est verbor cōceptio vt patet. ff. de ver. obli. l. stipulationum. §. stipulatio. 7 est facti. vt. ff. de cur. fur. l. consilio in fi. Obligatio est q inde nascit. vt ar. ff. si cer. pe. l. ij. circa fi. Actio est quod postea

inde surgit: 7 sic nullum est alterum. vt. ff. de pecu. licz. §. ea. 7. j. ti. ij. in prin. 7 becpuo sunt iuris: vt in diffinitionibus patet. Accursius.

honorarie vocant. Sequens diuisio in qtuor spēs diuidit: aut enī ex ptractu sūt aut qd ex cōtractu: aut ex maleficio: aut ex qsi malef. o. Ac pzo est vt de his q ex cōtractu sūt dispiciam⁹: harū eq qtuor sūt spēs: aut enim re cōtrahunt. aut verbis: aut lris: aut con sensu: de quib⁹ singulis dispiciamus.

Quibus modis re. contrahit obligatio. Rubrica

Re ptrahit obligatio veluti mutui datione Mutui aut obligatio in his rebus cōsistit: que pon dere numero: mensurane con stant: veluti vino: oleo: frumē to: pecunia numerata: ere: ar gento: auro: quas res aut nu merado: aut metiēdo: aut ap pendēdo in hoc damus: vt ac cipiētū sūt: 7 qnqz nobis nō eedē res: s alie eiusdē natū 7 qlitatis reddant: vnde etiam mutuū appellatur sit: qz ita a me tibi dō: vt ex meo tuuz fiat: 7 ex eo cōtractu nasci tur actio que vocatur certi

Rubrica. Qui bus modis re. cō trahit obligatio.

Re cōtrahit In primis notayestri pactū id qd est ne dam ser modis. re vt hic. verbis. vt. j. ti. j. litteris. vt. j. de litte. obli. consensu vt. j. de obli. ex cō sensu. cōbrētia cō tractus. vt si iuxta cōtractus apponaf aliqd pactum ante vlp⁹. vt. l. de pac. petēs. 7. ff. de pact. iur. gen. §. quimo. Itēz interuētū rei vt in cōtractibus inuominatis: ex q bus nascit actio de mū re secuta vt. l.

de re. pmu. ex placito. Sed quid differt ea que vestit re. ab ea que interuentu rei vestit. Rū. prima habet vestimentuz 7 ro ur statim cū nascit. nam tacite agit vt reddat mutū vel comodati. vt. ff. si cer. pe. cū quid. Sed in alia dudū for te postea quādo res tradit. vt. l. de pac. petēs. 7. l. de re. pmu. ex placito. Et adde duos modos. vt notatur dicto. §. quimo. l. qn vestit legis auxilio: qd ē quot nudū pactū ac tio nē parit vt in donatione. vt. ff. de pac. l. legitima. Itē rei pn cipio. vt in pollicitatione facta rei publice. vt. ff. de polli. l. j. a. Vndere. ff. si cer. pe. l. ij. §. itē mutū. cōtra. So. ibi lar ge accipit nomē pecunie. vt. ff. de lega. j. talis. Ac.

b Aut numerando. vt pecuniā.

c Aut mēdendo. vt vinū oleū frumētū. Ac.

d Aut appendendo. vt ere 7 argento 7 auro. Sed quid si li brum ad pondus dederō. Rū. non est mutuum. quia consi deratur consuetudo 7 aptitudo 7 natura rei talis. sic. ff. e. l. ij. §. j. Item quid si pecunia in sacculo vt speciem. Rū. non est mutuum. quia actus mutuo similis erigitur. vt. ff. de leg. j. plane. §. ij. Accursius.

e Et quandoqz. incidenter enim quādoqz eadem. quia nō indiget ea. vt ar. ff. si cer. pet. l. qui pecuniam. sed cum acci pit eius debet esse propositi. vt aliud reddat. vt. ff. si cer. pet. l. ij. in principio. Accursius.

f Qualitatis. id est bonitatis quod tacite semper presumi tur agi. vt. ff. si cer. pe. l. cum quid.

g Unde. quia sit accipientis. Ac.

h Quis fiat. cōponit enī ex integro 7 corrupto vt hic. 7. ff. si cer. pe. l. ij. §. appellata. Et nota q licet deseruire nomini. quia nomina debent esse consona rebus. vt. §. de dona. §. est 7 aliud. Et nota reconciliari mutuum tribus modis. vt no. ff. si cer. pe. l. ij. §. ij. Accursius.

Coditio. f. certi specialis. que de mutuo datur. que appellat a quibusdam si cer. pe. vt. ff. de critica. l. j. Sed dic qd conditio certi ex mutuo specialis dicat. Est et alia generalis qd dat ex omni causa et ex omni contractu ex quo certus petit. vt. ff. e. l. certi conditio in prin. Sed nuquid ad interesse datur certi conditio. Quidam dicunt qd non. vt. ff. si quis ius vo. non ie. l. fi. Nos dicim qd sic et qd dicta lege dicitur incerti. dicitur est certi conditioe que datur ad interesse. quod est incertum. et est ratio quia lz prima facie sit incertum: certificatur tamen per iudices vt. ff. de actio. §. curare. secus si ad factum. qz etia in sententia no certificatur quantitas. vt. ff. de verbo. obli. vbi autem. §. qui id quod et ff. de re iud. si qs ab alio. §. fi.

Conditio **I**s quoqz qui no debitum accepit ab eo qui pro errorem soluit re obligat: daturqz agent. contra eum propter repetitionem conditicia actio. nam perinde ei ab eo condici potest si apparet euz dare oportere: ac si mutuum accepisset. Unde pupillus si ei sine tutoris auctoritate debitum per errorem datum est non tenebitur indebiti condicione magis qm mutui datione. Sz hec species obligationis non videtur ex contractu consistere: quum is qui soluet di animo dat: magis voluit negocium distrabere qm contrahere. **I**tem is cui res aliqua vtenda datur: id est comodatum re obligatur: et tenet comodati actione. Sed is ab eo qui mutuum accepit. naqz longe distat: no ita res datur vt ei fiat: et ob id de ea re ipsa restituenda tenetur. Et is quidem qui mutuum accepit: si quolibet fortuito casu amiserit: qd accepit veluti incendio ruina

Is quoqz per errorem. aliud si ex certa scientia. vt. ff. de condi. inde. l. j. Accursius. **A**ctio. i. conditio indebiti que datur propter indebita soluta. si facta sunt accipientis. vt. ff. e. l. indebiti. §. j. als nulla conditio dat. vt. ff. usufruc. que ad modum ca. l. fi. et j. de actio. §. sic itaqz. et §. appellamus. Item ad augmenta naturalia. vt. ff. e. l. indebiti. non ad civilia. vt. l. e. l. j. et in quantum locupletior est accipiens: si bona fide perceperit. vt. ff. e. si non fortitem. §. liberius. als si sciens accepit in totum. vt. ff. eo. l. in summa. §. si seruus. et quandoqz furti: vt. ff. de condi. fur. l. quoniam. vel dicitur ibi. Accursius. **P**erinde ei. cui solutum est. et ab eo qm soluit. **S**i apparet. si id est quia. Sed videtur hic dicitur qd primo appareat indebitum: et sic probet anteqm actio proponatur: et ita ante lit. contesta. quod est falsum: nisi in casu. vt. l. de testi. auc. sed et si quis. Sed respondeo hoc verbum potest quod bic est. intelligit cum effectu. f. vt condemnet reus. **A**ccipisset. vnde tenet. nisi in casibus. vt si soluit ex causa que inficiatione crescit. vt. l. e. ea que. Item ex causa pietatis. vt. ff. e. cum is. §. si mulier. Item transactionis. vt. ff. e. in summa. Item rei iudicate. vt. l. e. l. j. Item scientie. vt. ff. e. l. j. et bic dicitur. Et als. vt no. j. de obli. ex quasi contrac. §. fi. Accursius. **M**utui. qz neutra nisi sit factus locupletior. **D**atione. sed qualiter tenet ex mutuo. Distingue autem est infans. et tunc nullo modo tenet. vt. ff. e. l. qd pupillus. et ff. de actio. et obli. l. pupillus. aut maior infante: et tunc si tutore pmittat. nullo iure debet. vt. ff. de auc. tu. pupillus. Si alij pmittat et sine tutore. et naturaliter tunc tenetur. vt. ff. de noua. l. j. Si cum tutore. etiam civiliter. sed restituit. vt. ff. de auc.

tu. l. impuberes. et l. si tu. vel cu. inter. per totum. In adult habente curatorem idem quod in pupillo. vt. l. de in inte. resti. minorum. l. si curatorem. Aliter. i. si curatorem non habet: civiliter et naturaliter tenet: sed restituit. Et bec oia sunt vera nisi factus sit locupletior: vel quia sit salua pecunia. vel i

alias rem versa. vt. ff. de sol. l. in pupillo. tunc enim tenet et civiliter et naturaliter: et cu effectu. vt. ff. e. l. naturalis. §. fi. et l. se. et ff. commo. l. iij. His ergo eisdem modis et de indebito tenet: vt bic dicitur. Et nota similitudines inter mutuum et indebitum quod valet ad multa. vt. ff. e. indebiti. §. j. et ij. vbi reconciliatur indebitum eisdem modis quibus mutuum.

nafragio: aut latronum hostiumue incursum: nihilominus obligatus permanet. Et is qui vtendum accepit: sane quidem exactissimam diligentiam custodiende rei prestare iubetur nec sufficit ei tantam diligentiam adhibuisse quantum suis rebus adhibere solitus est: si modo alius diligentius poterat eam rem custodire. Sed propter maiorem vim: maiore sue casus non tenetur si modo non ipsius culpa is casus interuenit. Alioquin si id quod tibi comodatum est domi: peregre tecum ferre malueris: et vel incursum hostium predonumue vel naufragio amiseris: dubium non est quin te restituenda ea re tenearis. Comodata autem res tunc proprie intelligitur si nulla mercede accepta vel constituta res tibi vtenda data est alioquin mercede interueniente: locatus tibi usus rei videtur gratuitum enim tibi debet esse comodatum. Preterea et is apud quem res aliquid deponitur: re obligatur:

Ex contractu. nec est imo et quasi contractu. vt. j. de obli. ex quasi contractu. §. item is. Aliquid tamen tacite gerit. propter quod est positus hic casus inter obligationes ex contractu. vt. ff. e. si in aera. j. Rn. et ff. commo. si is qui. §. vlti. Accursius.

Item is cui. q. d. non solum in duobus superioribus casibus scilicet quando aliquis accipit mutuum vel qui accipit indebitum obligatur re. sed etiam in hoc casu. Acc. t. Manqz. prima differentia inter mutuum et commodatum. Accursius florentinus.

Fiat. quod est in mutuo. **T**enetur. quod non est in mutuo. etiam non deterior re. als non videtur reddita. vnde tenet ad interesse. vt. ff. commo. l. iij. §. si res. Accursius.

Et is quidem. secunda differentia.

Naufragio. hic no. fortuitos casus melius quam lege aliqua sic enumerant aliqui casus. l. de pigno. actio. que fortuitis. Accursius.

Exactissimaz. als exactam. et sic ponitur positivum pro superlatiuo. Et distingue: quia interdum solus dolus veniat ad me. vt. ff. e. si vt certo. §. nunc videndum. et §. interdum. Quandoqz dolus et culpa leuis. vt si commodatum tibi cyphum vt communes amici inuident ad cenam vt. ff. eo. in rebus. §. hoc ita. Interdum leuissima. et hoc generaliter. vt bic. Interdum casus. vt si culpa precedit casum. vt bic sequitur. et ff. e. in rebus. §. alioquin.

f *Et. l. comodatario. Casus scz alios.*
g *Mercede. sic. j. locati. S. j. sic. j. man. S. fi.*
h *Præterea. r. is. deponit. i. custodienda dat. vt. ff. eo. l. j.*
i *Dolo. Nota in deposito solū doli venire. vt. hic. r. ff. de positi. l. j. S. illud. Itē lata culpa: q. p. dolo accipit. vt. ff. e. qd. nerua. S. qz. lenissima. vt. si b fuerit pactū. vt. ff. e. l. j. S. sepe. Itē si fuit i culpa. qz. portavit repositā p. lo. cū periculosum vt. ff. como. l. in reb. S. j. r. l. i. vt. certo. S. inter dū. Itē mora facta in restitutio. ne. vt. ff. de positi. si in asia. S. fi. r. hic r. supior. si. m. l. iter tenet de casu.*

k *Culpe autē. scilicet leuis.*
l *Imputare. sic. j. p. socio. S. fi. r. ff. de mino. l. cū mādato. S. fi. in Debet. hic nota aliud esse doli: vt. qd. ē ma. chinatio studio. sa. vt. ff. de dolo. l. j. S. q. Aliud la. tā culpa: vt. nō i. telligere qd. oēs intelligūt. vt. ff. de verbo. sig. l. la. te. Aliud leuē. vt. desidia. r. ne. gligentie. vt. hic. Aliud lenissimā vt. si q. qz. mo. do potuit preui. dere r. nō preui. dit. unde furtus fieri nō potest si ne leuissima cul. pa. vt. ff. pro so. cio. l. cū duobus vel incendiū nasci: licet nō noceat inculpabilibus. vt. ff. de offi. p. vigili. l. iij. S. j. r. ff. de peri. r. cō. rei ven. l. si ven. dita. r. s. pri. S. Aliud casum fortuitū: qui scz p. uideri nō pōt. vt. s. pri. S. r. C. de pigno. act. l. q. fortuitis.*

n *Creditor. creditore accipe ex omni cā. vt. in aut. de fi. dei. ff. S. fi. r. ff. de verbo. sig. l. si cur.*
o *Accipit. nota caute ponit accipit. alit nō dicit re ob. ligari: sed pign. creditū etiā nūc. a cōuentione tenet. vt. ff. de pig. acti. l. j. r. bypothecaria sibi nascit. vt. j. de actio. S. item seruiana.*
p *Dignozaticia. q. nascit demū soluta pecunia: vel als. satisfacto. vt. ff. de pig. actio. si rē. S. ois. sic in actione tute. le. q. demū finita turtā nascit. vt. ff. de tute. r. tra. dif. si tu. tor. S. fi. r. l. sequenti. l. j. quidā dicāt etiā prius eā nasci: se. l. nō intentari. vt. nō. dicto. S. ois.*
q *Exactaz. pprie ponit nō p. suplatino. vt. s. e. S. at is. nō eni tenet de lenissima. vt. ff. de pig. acti. l. si cū venderet. S. fi. r. l. sequenti. Accursius.*
r *Desiderit. i. exactā diligentia.*
s *Fortuito. Sed quis hūc. pbat casus. Rñ. creditor. p. bat se amississe. vt. C. de pig. acti. l. si creditor. Itē debitoz. p. b. adit doli vel culpā creditore cōmississe. vt. ff. de p. ba. quoties. S. qui dolo. Sed tercio creditor probat casum si vult euadere: licz Hul. aliter distinxerit. vt. nō. dicta. l. si creditor. Accursius.*

t *Securum eē. repete placuit.*
u *De verbor obligationibus rubrica.*
v *Erbis. ex interrogatio. ne. r. respōsiōe. quā qd.*

f *Et. alludit vocabulo. sic. S. de testa. in prin. r. ff. de ac. qui. pos. l. j. nam nomina consequentia debent esse rebus: vt. S. de dona. S. est r. aliud.*
g *Firmum. nam baculum vel stipem paleē dabat vnus al. teri pro inuestitura. vt. hodie fit in marchia. sed in lombar. dia bibunt. alibi per mantellum inuestiunt. sic. ff. de pactis. l. j. S. j. Accursius.*
h *In hac re. id est stipulatione cōtrahenda.*
i *Facias. que omnia dici debebant in stipulatione. vel ali. qua de bis. S. de singu. rebus p. fideicom. il. relic. S. fi. Sed hodie vel vni ex his: vel etiam aliud dūmodo aptū sufficit vt. j. eo. S. sed bec. qui cōtinuari debet cū isto. S. vel oliz per idem fiebat respōsum. hodie etiā p. aliud.*
k *Lingua. vt. asiria. vel alia. vt. ff. e. l. j. S. fi.*
l *Stipulatiū. pprie r. improprie accipit. sic in aut. de equa. vt. S. j. coll. vj. r. sic improprie etiā. p. mittēs dicit stipulari. vt. hic. r. ff. de condi. inde. l. si nō forte. S. si decem.*
m *Sed bec. que diximus. S. eo. S. in hac.*
n *Constitutio. vt. C. de cōtrabē. r. cō. sti. l. omnes.*
o *Sensum. scilicet verbis expressum ab vtroqz r. in cōsti. nenti. vt. ff. eo. l. j. in prin. r. S. qui presens. r. S. si quis ita in. ter. licet verb. a in ntilia fuerint inserta: vt. ff. eo. que extrinse. cus. als. si dices verba expressa non eriguntur: non differret ab bis contractibus qui cōsensu cōtrahunt. vt. j. de obli. ex cōsensu. j. R. Accursius.*
p *Quibuscūqz. habilibz. tamē ad hoc. quid eni si dicā. r. velis representare. p. mittis. tu dicās. b. r. velis representare. p. mitto. non valet. vt. ff. de consti. pe. qui aut. S. fi. r. l. se. r. ff. de mu. r. bo. vt. gradatim. S. r. si lege.*

r *Dari. scilicet certū quod appareat quid quale vel quātū sit in obligatione. vt. ff. e. stipulationū. r. l. se.*
y *Fieri. vel etiam non fieri. vt. ff. e. vbi aut. S. qui id qd. r. j. e. S. fi. Accursius.*
z *Stipulamur. Est autē stipulatio verbor. conceptio quā*

aliquid dare vel fa. cere. promittimus vt. ff. eo. l. v. S. sti. pulatio.
a *Ex qua. s. obli. verbo. Accursius.*
b *Conditio. scilz. certi generalis. de qua dicit. S. ti. j. di. ximus circa prin. Itē r. triticaria lo. cum habet: nisi pe. taf pecunia nūme. rata. vt. ff. de triti. ca. l. j.*

c *Ex stipulatu. si autē incertū quid mihi debeat. nō ex stipulatione: sed ex alio cōtractu agit condicione incerti. naz dico q. est pro. priū nomen actio. nis: vt. ff. de condi. inde. l. sed r. si me. S. j. vbi de hoc nō. tam. Ac.*

d *Si incerta. ni. si in casu. vt. C. de rei. vro. actio. i. pn. Sed qd. si p. mitto aliqd. Rñ. nō valz. naz dando musca. liberarer: opoztet enim q. aliqua cer. titudo sit ibi: vt. ho. mo vel equus: que certis finibus cō. tineatur: als. non valet. vt. ff. eo. l. ita stipulatus in prin. cipio. r. ff. de iure. do. cum post. S. ge. ner. Accursius.*
e *Que. scilicet sti. pulatio.*

f *Et. alludit vocabulo. sic. S. de testa. in prin. r. ff. de ac. qui. pos. l. j. nam nomina consequentia debent esse rebus: vt. S. de dona. S. est r. aliud.*
g *Firmum. nam baculum vel stipem paleē dabat vnus al. teri pro inuestitura. vt. hodie fit in marchia. sed in lombar. dia bibunt. alibi per mantellum inuestiunt. sic. ff. de pactis. l. j. S. j. Accursius.*
h *In hac re. id est stipulatione cōtrahenda.*
i *Facias. que omnia dici debebant in stipulatione. vel ali. qua de bis. S. de singu. rebus p. fideicom. il. relic. S. fi. Sed hodie vel vni ex his: vel etiam aliud dūmodo aptū sufficit vt. j. eo. S. sed bec. qui cōtinuari debet cū isto. S. vel oliz per idem fiebat respōsum. hodie etiā p. aliud.*
k *Lingua. vt. asiria. vel alia. vt. ff. e. l. j. S. fi.*
l *Stipulatiū. pprie r. improprie accipit. sic in aut. de equa. vt. S. j. coll. vj. r. sic improprie etiā. p. mittēs dicit stipulari. vt. hic. r. ff. de condi. inde. l. si nō forte. S. si decem.*
m *Sed bec. que diximus. S. eo. S. in hac.*
n *Constitutio. vt. C. de cōtrabē. r. cō. sti. l. omnes.*
o *Sensum. scilicet verbis expressum ab vtroqz r. in cōsti. nenti. vt. ff. eo. l. j. in prin. r. S. qui presens. r. S. si quis ita in. ter. licet verb. a in ntilia fuerint inserta: vt. ff. eo. que extrinse. cus. als. si dices verba expressa non eriguntur: non differret ab bis contractibus qui cōsensu cōtrahunt. vt. j. de obli. ex cōsensu. j. R. Accursius.*
p *Quibuscūqz. habilibz. tamē ad hoc. quid eni si dicā. r. velis representare. p. mittis. tu dicās. b. r. velis representare. p. mitto. non valet. vt. ff. de consti. pe. qui aut. S. fi. r. l. se. r. ff. de mu. r. bo. vt. gradatim. S. r. si lege.*

r *Et. alludit vocabulo. sic. S. de testa. in prin. r. ff. de ac. qui. pos. l. j. nam nomina consequentia debent esse rebus: vt. S. de dona. S. est r. aliud.*
y *Fieri. vel etiam non fieri. vt. ff. e. vbi aut. S. qui id qd. r. j. e. S. fi. Accursius.*
z *Stipulamur. Est autē stipulatio verbor. conceptio quā*

aliquid dare vel fa. cere. promittimus vt. ff. eo. l. v. S. sti. pulatio.
a *Ex qua. s. obli. verbo. Accursius.*
b *Conditio. scilz. certi generalis. de qua dicit. S. ti. j. di. ximus circa prin. Itē r. triticaria lo. cum habet: nisi pe. taf pecunia nūme. rata. vt. ff. de triti. ca. l. j.*
c *Ex stipulatu. si autē incertū quid mihi debeat. nō ex stipulatione: sed ex alio cōtractu agit condicione incerti. naz dico q. est pro. priū nomen actio. nis: vt. ff. de condi. inde. l. sed r. si me. S. j. vbi de hoc nō. tam. Ac.*
d *Si incerta. ni. si in casu. vt. C. de rei. vro. actio. i. pn. Sed qd. si p. mitto aliqd. Rñ. nō valz. naz dando musca. liberarer: opoztet enim q. aliqua cer. titudo sit ibi: vt. ho. mo vel equus: que certis finibus cō. tineatur: als. non valet. vt. ff. eo. l. ita stipulatus in prin. cipio. r. ff. de iure. do. cum post. S. ge. ner. Accursius.*
e *Que. scilicet sti. pulatio.*

q Omnis confessio i. statim. ut ff. eo. l. eū q̄ kalēdis. S. ff. r̄ hoc nisi rōne loci sit in die. ut. j. eo. S. loca. vel rōneri que ad huc nō est in rer ūnā. ut. j. de excep. S. anpe. r̄ ff. eo. inf. dū. in prin. r̄ ff. de cōdi. r̄ de. l. j. S. ff. Sed ad qd sit pmissio: cuz nō in continēti soluit. Rñ. non est sic p̄uac intelligendum verbū confessio vt veniat statim cum sacco paratus. ut ff. de sol. qd̄ dicim⁹ sed aliqd̄ spacium puta. r̄ dierū dādū ē. vt. j. de iuri. si. S. ff. r̄ ff. de cōsti. pe. pmissio. sic etiā fe. re vbiqz p̄uetudo interpretatur. ut. j. r̄ dies fiāt p̄cepta a potestatis. q̄ ē bo. na legū interpret ut. ff. de. r̄ se. con. sul. l. si de interpreta. tione.

r In die. i. sit sti. pulatio. S. nūqd̄ stipulatio ē actus ciuilis. Rñ. sic. ut. j. de actio. S. de cōsti. tuta. q̄ n̄ debet reci. pere die nec etiā cōditiōne. ut. ff. de regu. iu. actus. S. die q̄ hic actus ibi nō cōputat. sic in nouatioe. ut viciat ff. de noua. l. noua. tio. r̄ illa rega acc̄. habet locū in suis numeratis casib⁹. f. D̄imis. super. huc h̄ dicit. ut. ff. e. dū q̄ kalēdis i. p̄n. t. In die. aliud si ad diē. nā tūc vsqz ad diē tenet. r̄ nō post. vt. ff. de actio. r̄ ob. l. obligationū fere. S. j. r̄ die q̄ idē ē dicere ex die q̄ in die. vt dicta. l. in prin. r̄ hic. Ac.

v D̄ius. nā cessit: sed non venit dies: qd̄ die vt. ff. de ver. sig. cedere. Accursius.

r Potest. sic. ff. si cer. pe. certi cōditiō in prin. r̄ si p̄tare. pellit̄ exceptione. ut. j. de excep. S. p̄terea.

y Nec eo. nisi ab initio sic dicat: hodie dare spondes. quo ca. pura est. ut. ff. eo. liber homo. S. r̄. Sed si est pura: q̄ pe. ti nō pōt ante decē dies: ita enim determinat verbū cōfessio. S. eo. S. ois r̄ dicta lex. ff. e. liber homo. dicit qd̄ eadem die: q̄ male: sed ibi exp̄sa est dies.

z Est. l. ut soluat. Accursius.

a Tribuī debet. hic p̄ta q̄stione de facto. Iudex statuit terminū pemptorū partib⁹ ad audiendā suā. puta diem iouis: vna partū nō veniēte eadē die: q̄ro qm̄ debeat ea sen. tētia ferri: an die statuta vel sequenti. Et videt q̄ nō die sta. tuta: qz vt in cōtractib⁹ tota illa dies videt suā: vt hic: r̄ pro hoc etiā est. ff. de ferijs. l. more romano. p̄ quā legē etiā si media nocte venisset satis sufficeret: vnde patet q̄ ea die fer. ri nō debuit: itē alia rōne: qz post pemptorū debet eā partē absentē citare iudex: vt. ff. de iudi. l. post edictū. r̄ inter vna. citationē r̄ aliā debet esse spacium. r̄ dierū olīm. vt. ff. de iudi. l. p̄ interualla. hodie. r̄ r̄ dierū. ut in aut. de litig. S. oēm. coll. viij. r̄ fm̄ cōsuetudinē bon. vni⁹ diei. vnde patet q̄ in die p. emptorū nō debet ferri: sed in illa lege post edictū exponit̄ debet. l. pōt. Itē videt ecōtra. q̄ in die pemptorū debet iu. dicari. ut. l. qm̄ ap. nō est ne. l. cu non eo die. Item si sit ita prope sero ut certū sit eā partē amplius nō posse veniēte: de. bet iudicare in die pemptorū. vt. ff. de sbo. ob. l. cū stipulae. sim mibi a proculo: r̄ l. liber homo. i. si. r̄ bec ē verior opinio Sed tam en post vesp̄ras statim vel in ip̄is vesp̄ris debz ferri. ut in aut. de iudi. S. sedebunt. coll. vj. sed nec i nocte de. bet ferri: sententia: r̄ ita paulo post excessum vesp̄rarū de. bet iudicare: r̄ ita quidam electi ad quoddam consilium de

l. acto iudicauerunt.

b Patū. i. nō est hoc verū in cōmutabiliter.

c D̄ius. ut. ff. eo. quicquid. S. si. r̄ de pig. actio. si neces. sarias. S. si annua. Accursius.

d At si ita. annuos. aliud si dix̄ erit singulis annis: nā s̄. mo casu i initio cuiuscūqz anni: secundo in si. ne cōmittit stipula. tio: qz sic est in le. gato sic relicto: vt. l. quādo di. le. ce. l. j. r̄ ff. quā. do di. le. ce. l. nec semel. vnde ver. sus. Annua si de. bes tunc respi. ctes caput annū. Anno si debes i. si. teneberis an. ni. ut dices. j. de iuri. si. S. q̄ hoc anno. r̄ ff. eo. l. q̄ hoc anno. Sed nūquid est vna stipulatio v̄ plur. res. Rñ. vna est vt. ff. eo. si stichū S. j. l. j. legata sic relicta sint plu. ra. vt. ff. de dona. cau. mor. l. sena. tus. S. si. Sed q̄ est ratio. Rñ. qz semel in stipula. tione inspicit̄ cō. ditiō stipulatis vt si sit filius ac. quirat r̄ patri: vna est actio: vt ff. eo. l. si filius. S. i legatis plures considerant̄ scz singulis annis: cum singulis an. nis cedat dies le.

fuerit vel nō fuerit cōmittat stipulatio: veluti si titius cō. sul factus fuerit quinqz aure. os dare spondes. Si quis ita stipuletur: si in capitolij non ascendero dare spondes: perinde erit: ac si stipulatus esset cum mo. eretur sibi da. ri. Ex cōditiōnali stipula. tione tm̄ spes est debitum iri. eamqz ipsam spem in heredē transmittimus: si priusqz cō. ditiō extet: mors nobis conti. gerit. Loca etiā inseri stipu. lationi solent: veluti cartagi. ne dare spondes: que stipula. tio licet pure fieri videat: ta. men re ipsa habet tēpus inie. ctū: quo pmissio vtat̄ ad pecu. niā cartagine dandā: ideo si quis rome ita stipulet: hodie cartagine dare spondes: inti. lis erit stipulatio: cum impos. sibilis sit repromissio. Cō. ditiōnes que ad preteritū v̄ ad tempus referunt: aut sta. tiz infirmat obligationē: aut

gati: r̄ plures sint actiones. ut. ff. de an. lega. l. cum in an. nos. r̄ quando r̄ lega. ce. l. cum in annos. Sed Mar. di. cebat banc esse differentiam: quia in stipulatione vna est verborum conceptio: sed q̄tum ad rei veritatem plu. res sunt sicut legata: r̄ facit pro eo. ff. eo. pluribus. S. j. sed ibi certe per alia verba fuit facta scilicet annua bima tri. ma die: vel dic q̄ ibi quozundam sententia recitatur: nec ob. q̄ vna est conceptio: nam r̄ in legato vno est conce. ptio. Accursius.

e Quoad viuam. i. donec viuam.

f Pure facta. scilicet ratione primi anni. sed ratione se. quentium est in diem quo ad quid: quia ante annum nō debetur: r̄ conditionalis quo ad aliud: nam als non de. betur. i. si viuam. ar. ff. eo. l. hoc iure: r̄ l. in illa: vel dic q̄ est pure abnegatiue id est non conditionalis.

g Perpetuatur. id est donec viuat. sic. ff. pro socio. l. j. fm̄ quosdam: imo dic per omnia secula: etiam post mor. tē: nam tempore non tollitur obligatio ip̄so scilicet iu. re. ut sequetur. ut. ff. de actio. r̄ obli. l. obligationū. S. pla. cet. r̄ ff. de serui. seruitutes. sed per exceptionem. ut sequi. tur. sed bere. pe. r̄ cetera. ut. ff. de actio. r̄ obli. l. obligatio. num. S. placet. r̄ ff. de serui. l. seruitutes

b Sub conditione. casum. id est in aliquam fortunam inopinatam ut possit se habere ad esse r̄ nō esse: quod de futuris tm̄ est. ut. j. eo. S. cōditiōnes.

i Differit. nam ante eventum conditionis obligatio cel. sat. ut. ff. si certū pe. l. nō ois. r̄ sic ea pendente non est de. bitor: sicut nec beres sub cōditiōne institutus interim est beres: vt. ff. fa. beres. si maritus. ar. contra. l. de consti. pe. cu. l. j. in eo q̄ dicit conditionalē debitum posse constitui quod non posset nisi esset debitum: vt. ff. de consti. pecu. l. j. Sed dic q̄ sufficit debitum spe. Item nec illud interz debet: ut. ff. de consti. pe. id quod. Item. contra. ff. ex. qui. cau. in pos. ca. l. in possessionem. r̄. ff. de verbo. signi.

l. creditores. sed ratione spei creditores. dicunt. vt. j. e. s. et conditionali.

k **S**ino ascendo. supra posuit in affirmatiua conditio ne et negatiua. nunc in negatiua tñ.

l **S**pondes. scz. y. aureos vel aliquid aliud.

m **M**oreref.

similes sunt iste due stipulatioes i hoc. qz mortuo stipulante i vtro qz casu pmittit. vt heredes agat nam pot obligatio ab herede sic icipere. vt. l. vt. ac. ab bere. z con tra bere. l. j. Dis similes i hoc. qz prima conditio nalis secunda in diem quem diez certum est eueni re. vt. ff. de codi. indebiti. nam si licet nesciamus quando. vt. ff. de condi. et de. l. j.

n **E**x conditio nali. spes. no au tem cessit vel ve nit dies. s3 in pu ra statim z cedit z venit. vt. ff. de ver. sig. cedere. s3 in illa que est in diem statim ce dit dies sed non venit. s. e. s. i die o Transmitti mus. sic. l. d. bis qui ate aper. ta. l. j.

p **C**ontigerit. sed quare legata rius conditiona lis legati specie ad heredes non trāsmittit. vt. l.

de cadu. tol. s. sin autem. Rñ. in stipulatioe interuenit fa ctum stipulantis volentis sibi prospicere. et sic heredi. vt ff. de proba. l. si pactu qd in legatario non est cuius nullu factum interuenit. et eodem modo rñde in hereditate co ditionali.

p **L**oca etiam inseri. no solu conditio vel dies. Accur. q **T**empus. quod bono iudex arbitratur. quod dic. vt. ff. e. continuus. s. cum ita.

r **R**epromissio. ratione enim impossibilitatis stipulato viciatur. vt. j. de inuti. stip. s. si impossibilis. nisi vterqz ha beret ibi puratorem. et egisset quilibet cum suo. vt eadē die fieret solutio. vt. ff. e. l. si. s. si inter eos.

s **C**onditiones. consul fuit. sic. ff. si cer. pe. itaqz. et. l. cum ad pñens tempus.

t **N**aturam. ergo nec futura in ozant obligationē. nam etiam illa per reru naturaz certa sunt. vt. ff. de iudi. sed et si restituatur. s. si. contra. Sed dic q aliud est esse certum per reru naturam. i. per naturalcm cursum nature. p que sola preterita et pñentia sunt certa. z ita hic accipit. z etia illa futura certa sunt que non habent se ad vtrūlibet. vt si moriar. nam et hec no morant obligationē. vt. ff. de co di. inde. nam et si. et. l. pcedenti. et se. z. ff. de noua. si pupil lus. s. qui sub conditione. Et aliud est in natura rez. id est in scientia dei. in qua omnia que sunt vel fuerunt vel futu ra sunt teste boetio tanqz pñentia sunt. Itē et als. Sūt mille anni ante oculos eius tanqz besterna dies que pre terijt. et dicitur prima natura naturata. sed secunda natu ra naturans. quod idem est quod ipse deus.

v **M**orantur. id est no suspendunt siue differunt.

x **I**ncerta sint. ff. de re. iuris. l. in totu. contra. So. illa lo quitur in hic vbi pñens solēntas erigit. vt. vñ. testes in te stamento. vt supra de testa. s. j. vel loquitur in illis casib?

omnino no differunt. veluti si titius consul fuit: vel si meui us viuit dare spondes: nam si ea ita non sunt. nihil valet sti pulatio: sin aut ita se habent: statim valet: que em p rez natura certa sunt no morant obligationē: licz apud nos in certa sunt. ¶ Non soluz res in stipulatum deduci pñt: sed etiā facta. vt si stipulemur ali quid fieri vel non fieri. Et in huiusmodi stipulationibz op timū erit penā subijcere: ne quantitas stipulationis in certa sit: ac necesse sit actori p bare quid eius intersit. Ita qz si quis vt fiat aliquid sti puletur. ita adijci pena tebet: si ita factū no erit: tunc pene nomine. x. aureos dare spon des. Sed si quedā fieri. que dam no fieri vna eadēqz pce ptōne stipulet quis clausula erit huiusmodi adijcienda si ad uersus ea factum erit: siue q ita factum non erit: tunc pe ne nomine decem aureos dare sponde s.

vbi certa scientia et intellectus de presenti erigitur in contra ctib? puris. vt. l. de dona. nec. inuitus. hic aut in pditōnali. y Non solu. de stipulationibus que in dando consistunt hucusqz diximus. nunc de his que in facto con sistent. Accursius florentinus.

De duobus reis stipulandi et promittendi. Rubrica.

Et stipulandi et pmit tēdi duo pluresue rei fieri possunt. Stipu landi ita. si post omniū inter rogationē pmissor respōdeat spondeo: vt puta cū duobus separatim stipulantibz ita p missor respondeat: vtriqz ve strū dare spondeo. Mas si pri us ricio sponderit: tēde alio interrogante spondeat: alia atqz alia erit obligatio: nec creduntur duo rei stipu landi esse. Duo pluresue rei p mittēdi ita fiūt: adveni quiqz aureos dare spōdes: z sei eol dem quinqz aureos dare spō des si respondeant singuli se paratim spondeo. ¶ Ex hu iusmodi obligationibus z sti pulationibus solidum singu lis tebetur: et promittentes singuli insoliduz tenent. In vtraz tam obligatione vna res vertitur. et vel alter tebi tum accipiēdo: vel alter sol

3 **S**ubijcere. sic. scz pñtū simile. ff. de pñto. sti. l. si.

a **Q**uantitas. ff. de arbi. l. non autē. contra Solu. non itereff quo ad hoc vt valeat pptomis sum. itereff tamen quo ad vtilitatem stipulationis.

b **P**robare. sed quomodo itereffe pbat. ff. per te stes. vt hic inuit. et. l. de sen. q pro eo. l. j. s. j. nisi peza tur. ex dolo alteri? tunc per solum sa cramentum. vt. ff. qd vi aut clam. l. se per. s. in hoc inter dicto. z. l. vñ vi. l. si quando.

c **S**ed si quedam fieri puta ireroinā d Non fieri. pu ta per florentiā no ire.

e **C**lausula. scilicet penalis. Accur.

f **A**dversus. hoc redditur secundo dicto. Accur.

g **N**on fuerit. hoc refertur ad primū. et si ex vno capite sit pena comissa. no pmittitur plus. vt. ff. de arbi. l. si duo. s. si nisi hoc actum sit vt pluries pmittat. vt. ff. de transac. q fide

b **D**e duobus reis sti. quia in stipulatione de qua dict. m est supra ti. j. plures persone interueniunt qñqz et ideo dicit de duobus reis sti. et promit. Accur. floren. legū doctor.

Et stipulandi. hic dicitur reus stipulandi ille qui rem aliquā vel pecuniā stipulat. a re non a reatu dictus z contra reus pmittendi. qui aliquā rez pmittit. vt. ff. e. l. j. als re? m debitor dicit. vt pa tet. l. de iur. ca. l. ij. als dicit reus qui puenit. vt. l. d iudi. pperandū. s. et si quidē. et dic vt. ff. e. l. j. pōt dici z alio respe ctu reus stipulandi et pmittendi. vt dicit in glo.

k **S**pondeo. hoc adiecto. vt sunt duo rei insolidum. etiaz iure veteri. vt. ff. e. l. reos. s. si.

l **S**pondeat. ex iteruallo. puta si diuerterūt ad alios acc? extraneos. vt. ff. e. l. duos. s. si. als. i. si no est extraneus acc? contradiceret dicta lex ei quod modo dixerat. ibi. nam si pri us. et quod dicitur. ff. e. l. ij.

m **D**uo rei. scilicet vt vna sit obligatio z vnus rei. sed sūt creditores duo et diuersarū rez. vt. j. e. s. et hmoi. Accu.

n **D**uo pluresqz. spondeo. hoc acto. vt fiant duo rei z inso lidum. vt. ff. e. reos. s. si. Accu. floren.

o **E**t hmoi obligationibus. hoc refert ad reos pmittendi z qd sequit. z stipulatioib? ad reos stipulādi. vt. pbat. j. stat.

p **I**n vtraz. i. in vtriusqz obligatione. nam vna est quo ad vñ: in effectum. vt. ff. e. l. ij. in si. sed plures sunt. qz plures te nentur. vt hic. Accursius florentinus.

q **E**t vel alter. scz reorum stipulandi.

r **E**t vel alter. scz reoz pmittendi. Accur. floren.

Obligacionem ille qui accepit. **L**iberat. ille qui soluit. similis lectio est ser. iplicatio verborum. ff. de arbi. l. si duo. **U**el dic q. q. liberistorum referatur ad utrumq. supradictum. **E**t pnt fieri in stipulatione duo rei. in q. libet genere obligandi. vt. ff. e. l. eandē.

uendo omnium perimit obligacionem. et omnes liberat. **E**t duobus reis promittēdi alius pure. alius in diem vt sub conditione oligari potest nec impedimento erit dies aut conditio quo minus ab eo q. pure obligatus est petatur.

De stipulatione seruorum. Rubrica.

Seruus ex persona domini ius stipulandi habet. Sed et hereditas in plerisq. persone defuncti vicem sustinet. ideoq. quod seruus hereditarius ante aditam hereditatem stipulatur. acquirit hereditati. ac per hoc etiam heredi postea facto acquiritur. **S**ine autem domino: sine sibi: sine conseruo suo: sine impersonaliter seruus stipulet.

Et duobus potest. sed nonne est hic imparitas. qd esse non debet. vt. ff. eodē. l. eandē. **S**. sed si quis. **R**. in mar. quod ibi regulariter dicitur. fallit hic. et. ff. e. l. si ex duobus. **S**. si. **A**lij vt pla. dicunt. quod hic non est imparitas. cum adnemente conditione vel die ambo equaliter teneantur. Sed adhuc medio tempore remanet imparitas. Quare dic. q. in quantitate debita vel re que debetur non potest esse imparitas. vt ibi. sed in alijs potest. vt hic. et. ff. eo. l. si ex duobus. **S**. finali.

Quo minus. sed adueniente conditione socium poterit conuenire mandati fm quosdam. vel verius nego. **C**. esto. vt. l. e. l. j. **P**atet ergo constitui posse pure duos reos debēdi. et quemlibet in solidum conueniri. vt. l. eo. l. j. **H**odie contra. etiam si hoc actum est expressum. nisi altero absente. vel in pe. existente. vt in auten. de duo. reis. **S**. j. nisi renunciati fuerit illi constitutioni. vt. l. de pactis. l. pe.

De stipulatione seruorum. Rubrica.

Seruus ex persona domini. qui dominus caput est. vt. j. de nox. **S**. omnia. et sua em. nil potest vt. ff. de re. iuris. l. seru. autem. nisi ex quo ma. numittitur. tunc enim incipit habere caput. vt. ff. de ca. di. hodie.

In plerisq. hoc propterea. quia hereditati furtum fieri non potest. nisi in tribus casibus. vt. ff. de fur. hereditarie. et l. sequen. **I**tem ppter vsumfructum. qui seruo hereditarie promitti non potest. vt hereditati queratur. vt. ff. e. vsumfructus. **A**cursus.

Defuncti. non heredis. vt hic et supra. de bere. insti. **S**. seruus. et. ff. de acqui. re. do. hereditas. **E**t que sit ratio quare psonam defuncti et non heredis. dic vt dicto. **S**. seruus.

Hereditati. sic. ff. de iniur. l. j. **S**. quotiens autem.

Sine autem sibi. nisi in casibus. vt cū factum est in stipulatione. vt. j. proxi. **S**. et cum operas a liberto stipulatur. vt. ff. e. l. autepe. et in alijs casibus. quos notau. ff. e. l. j.

Impersonaliter. nullius facta mentione. i. vel pro nomine vel appellatio. vel facta mentione de nomine appellatio. sed non pro. vt. s. de exbere. li. **S**. j.

Acquirere. vt ex causa pfectua et aduenticia isto iure. quod dic vt. s. per quas perso. no. acqui. **S**. j.

domino acquirit. **I**des iuris est et in liberis qui in potestate sunt patris ex quibus causis acquirere possunt.

Sed cum factum in stipulatione continebitur: omnimodo persona stipulantis continetur veluti si seruus stipulet. vt sibi ire agere liceat ipse enim tm prohiberi non debet non etiam dominus eius.

Seruus communis stipulando. vnicuiq. dominorum portione dominij acquirit nisi vnus eorum iussu. aut nominatim alicui eorum stipulatus est: tunc enim soli ei acquiritur. **Q**uod seruus communis stipulatur: si alteri ex dominis acquiri non potest. solidum alteri acquiritur: veluti si res quam dari stipulatus est vnus domini sit:

De diuisione stipulationum.

Omnimodo. sic. ff. de vsu et ha. plenū. **S**. si vsus. **B**ecursus.

Continetur. sic. ff. de condi. et demon. qui heredi. **I**re. hec verba expone vt supra de seruitu. in prin. et nota quia hic per verba loquitur. aliud si per nome. putat iter. tunc enim domino acquirit. vt. ff. e. l. si communis.

Et iam dominus. subau. prohiberi non debet. q. d. debet prohiberi. Sed contra. s. per quas per. no. acqui. **S**. no. solum. et supra. de bis qui sunt sui vel ali. iur. **S**. j. sed non est contra. quia et hic acquiritur domino comodū. nā ad sui domini vtilitate ibi seruus. **I** seruus communis stipulatio. impersonaliter. vel sibi. vel dominis suis sub nomine appellatio. aliud si. ppria nomina expressit. nā tunc acquiritur pro virili. non pro portione dominij. Sed ad si pprium nomen et appellatum. **R**. si preponat pprium pro virili. si appellatum preponat pro dominica. vt. ff. de sti. ser. l. si seruus communis. et. ff. de sta. li. l. ita. **S**. j. **A**ccur. in **N**ominatim. proprio nomine. vt. s. de exbere. li. **S**. j. vel appellatio. dummodo intelligatur d quo domino dicat. vt. l. de li. pre. l. iij. et. ff. si certū petat. l. certū. **A**ccu.

S. pulatus. hoc disinctim. i. diuisim exaudi. Sed quid si vnus iussit seruo. et ipse alteri stipulatus est nominatim. **D**istingue ex cuius re. vt si ex reuidentis. sibi queratur. als nominato. vt. l. per quas per. no. ac. l. si. et. ff. e. l. deinde. **S**. ff. et. l. se. licet. antiqui aliter distinguebant.

Quod seruus vnus. nam cum sua sit. amplius queri ei non potest. vt supra de lega. **S**. sed si rem. et. j. de actō. **S**. sic. itaq. restat ergo vt soli alteri queratur. **A**liud si ex re vnus stipuletur. tunc omnibus queritur. sed comuni di. iudicio idest cum aget comuni diu. pro isto seruo. potest etiam deducere quod socius suus lucratus erat ex stipulatione facta ex rebus suis. et reddi illi ex cuius re queritur. vt. ff. eo. si ex re. **S**. j.

De diuisione stipulationum. Rubrica.

Sed cum factum. sed si stipuletur seruus sibi scribitur. et sic factum none acquirit domino. **R**. sic. et q. hic dicit. sed cum factum et cetera. i. a seruo faciendū non ab alio. vel etiam a dno.

Stipulationū. simile per omnia. ff. de ver. ob
li. stipulationum. Accursius.

Pretorie. sed cū hic ponitur pretorie. vt spe
cies opposita iudiciali. quare. ff. de pre. sti. l. j.
in prin. ponitur. vt genus. i. pretorie. Rñ. ibi aliter accipi
tur iudicialis scz
a iudicō. hic a iu
dice. vt. ff. man.
l. lucius.

Judiciales.
scilicet stipulatio
nes.

De dolo. vt
si ago pignora
cia. caues ne ser
uitutes dolo p
videris. vel ius
rei in aliquo lese
ris. vt. ff. de pig.
actio. creditor.
Item si rei ven.
agas pro re quā
vlucepisti iam li
te contest. caues
de dolo ne alle
naueris. vel ma
numiseris seruū
vt. ff. de rei. ven.
si p. sic. r. ff. mā.
si pcuratores. S.
penul. et. l. sequē
ti. Accursius flo
rentinus.

De psequen
do. vt si in eum mi
hi abstulisti suū
que postea pdi
deris. caues de
persequendo vt
eius precio resti
tuendo. vt. ff. qd
me. cā si cum ex.
S. q. si bō. Item
qui redibet r nō

babet seruū quem reddere debet quia aufugit. debet ca
uere emptor de persequendo seruū. et si habe re poterit
restituat venditori. vt. ff. de edi. edic. l. redibere. S. si. sic. et.
ff. de condi. ca. da. si pecuniam. S. pe.

Pretorie. scz stipulationes.

Amero. idest puro. sic quod non iudicis officio. scz ta
li quale est superioru casu. vt statim dicam. Accur.
Damni. vt. ff. de dam. infec. l. pretor. ait. Dicit r alio
respectu pretoria illa que ab initio erigitur. siue sit ptozia
in uentione siue ciuili. siue quocūq; modo inuenta. ex eo
scilicet q pretor eam approbat. vt. ff. d. ver. sig. l. lege r hoc
sensu comprehendit pretorias r iudiciales et cōmunes.
r omnes preter conventionales. et ita accipitur. ff. de pre
to. stip. l. j. sic est de adop. vt. ff. de adop. l. ij.

Edel legatorum. vt. ff. vt. leg. et fideicō. no. cal. j. j. R.
Edilicie scz stipulationes. vt si animal tibi vendo. de
vicijs eius cauere debeo. vt. ff. de edil. edic. l. itaq.

Veniunt. cū ediles erāt ex pretoribus. vt. d. de iur. na.
S. ponebat. Sed que erit intelligibilis differentia inter
ptorias et iudiciales. cum hoc ti. accipitur pretoria et iu
dicialis. Rñ. quia pretoria a pretore mortuo inducta est.
sed iudicialis a iuriconsultis alijs Item in pretoria inue
nies iudicē ob hoc ipsum principaliter adiri. sed in iudi
ciali per consequentiaz. vt patet ex supradictis exemplis
Item iudiciales vage sunt per totū corpus iuris. sed pre
tozie licet r ipse sint vage. compense tñ sūt simul in vno
ti. vt. ff. de preto. sti. l. j. Item potes notare quartaz disse
rentiaz. vt notat. ff. de ver. obli. l. v. S. ij.

Conventionales. quaz. s. puentionalium. Accur.
Quot pene. ideo qz in quibusdam valet alius ptract
vt venditio in libero homine r similibz. vt. ff. de ptracte.
emp. l. et liberi. et. j. d. ptracten. emp. S. si. in quibz nō valz
stipulatō. vt. j. ti. j. j. Rñ. r. S. j.

Contrahendarum. scz esse genera. i. quot possum di
cere. esse genera ptractū tot sunt genera stipulationū. i.

vbicūq; pōt ptracti. ibi pōt stipulatio interuenire. nā stipula
tio nō est ptractus. p. ac. vt. ff. d. ver. sig. l. labeo.

Cōmunes. abnegatiue lege. i. nō ptozie tñ. vel iudiciales
tñ. vt puentionales tñ. s. p. tñ. ex vno p. tñ. ex altero natu
ram accipiūt. nā si nō cauerit tutor pupillo. hōcūm peti pōt

munes sunt stipulationes ve
luti rem pupilli. nam r^m pre
tor iubet rem r luam fore. sal
uam fore. pupulo cauere. et in
terduz iudex si aliter hec res
expediri nō potest. vel de ra
to stipulatio.

**De inutilibus stipulatio
nibus. Rubrica.**

Omnis res que domi
nio nostro subijcitur.
in stipulatōne deduci
potest. siue illa mobilis sit. si
ue solū. At si quis rem que
in rerum natura non est. aut
esse non potest. dari stipula
tus fuerit. veluti stichuz qui
mortuus sit. quem viuere cre
debat. aut hippocentaurū
qui esse nō possit. inutilis erit
stipulatō. **I**dem iuris ē si rē

r quo ad hoc habz
naturam pretorie.
si petitur tutor. r p
psequens pstat sa
tisdatō. r in hoc bz
naturam iudicial.
vt. d. de satisda. tu.
S. j. Sed d hoc dic
plenus. vt. ff. de. s.
ob. l. v. vbi ē hic ti.
d verbo ad verbū
Item si petat bec
satisdatio ab alte
ro tutorū vel cura
tor. ex psequentia
petitur et nō pise
vñ et in hoc habet
naturam iudicialis
vt. ff. de adm. tu. l.
ij. j. R. et. s. de sa
tisda. tu. velcu. S. j.
r. S. ij. Al dic pnes
alio modo. vt. j. e.
S. sed fin hoc om
nis pretoria pōt eē
cōmunis.

Et ptoz. scilicet mortuus. cuius verba non habem. sed
sententiam. vt. d. de satisda. tu. in prin. et. S. j.

Judex. scilicet viuus.
Non potest. quia sponte nō vult satisfacere ex precepto
mortui pretoris. vnde inuitus ppellitur a iudice viuo.

De rato. bec est cōmunis alia causa quā superiorū. nam
bec est puentionalis quāq; vt si fiat extra iudiciū ex puentōe
vt ff. rem ra. ba. interdū. Item iudicialis quā interponitur a
pcuratore actoris cū dubiū est an sit pcurator. vt. l. p
cura. l. j. r de satisda. l. j. als nō pōt res expediri cū nō admitt
tatur. vt. j. de satisda. S. penul. Alij dicūt eam cōmunē. f. de
rato quia et a procuratore rei pstatatur quāq; non solum acto
ris. vt. ff. de pcura. l. nō solū. S. si status. et. S. est et casus. et.
S. vl. et. l. pompo. S. ij. et. l. si dunctus. S. vl.

De inutilibus stipulationibus. Rubrica.

Omnis res. subijcitur. idest subijci potest. Sūt eñ
quedaz que non possunt esse in nostro dominio
vel quia nec sunt nec fuerunt scilicet in rerū na
tura. vt. j. pri. S. vel si sunt est impossibile de na
tura. vt in sole et luna et similibz. vt. j. e. S. si impossibilis. vt
de facto. vt aureum montē. vt. ff. de sta. li. cum beres. S. j. vel
dominū dispositione. vt res sacre religiose et sancte r pub
lice r in vsu publico existētes. et alie similes. vt liber homo
ex sui natura. vt. j. pri. S. et supra de rez. di. j. Rñ. et. S. nul
lius. et de ver. obli. inter stipulantem. S. sacram.

Mobilis. cuius appellatione r p se mouentia vt equi cō
tinentur. vt. ff. de ver. sig. l. mouentium.

Rerum natura. idest apud aliquos homines. sic supra d
ver. ob. S. conditiones.

Credebat. maxime subaudi. nam idem si sciret mortuus.
nisi mora debitoris pcessisset mortem. vt. ff. de consti. pe. l. p
missor. et. ff. de ver. obli. inter sti. S. si stichum. que est ptra.

Hippocentaurū. animal forte natuz ex equa et tauro. qd
nunq; fuit visum. An de oratius. Humano capiti et cetera.
Inutilis. idest viciosa. quia contra ius est.
Idem iuris. vt sit inutilis.

3 **Sacram.** licet nō valeat stipulatio vt hic. valet tñ vendi-
tio inter ignorantēs vt actio detur. vt. j. d. p. traben. emp. §.
fi. z. ff. de contraben. emp. l. z. liberi. z. l. sed cellus. Sed q̄ est
ratio. Rñ. quia in venditione nō est necesse transferri domi-
nium in stipulatione sic. vt. ff. d. p. traben. emp. z. ven. l. si ita.
§. fi. z. est similis rō
quare quis potest
rem alienam ven-
dere. vt. ff. de con-
traben. emp. l. rem
sed nō obligare. vt
L. que res pig. ob-
li. pol. l. qui liberos
quia in pignore de-
bet ius cōstitui cre-
ditori quod sibi det
hypothecaria actō
nem. in venditōne
sola traditio cū ob-
ligatione cuius dōs
sufficit. vt. ff. d. pig.
l. que nondū. §. qd̄
dicit. z. de ac. emp.
l. ex empto.

sacrā aut religiosam quā hu-
mani iurē esse credebat: vt pu-
blicā que vsu. s̄ p̄ puli ppe-
tuo exposita sit vt ioz: vt the-
atrū: vel liberū hominē que
seruū esse credebat: vel cuius
p̄meritū nō habuit: vel rē su-
az̄ dari q̄s stipulet. Nec i pē-
tenti erit stipulatio ob id: q̄s
publica res in priuatū reduci
z̄ ex libero. n̄ fieri pōt. z̄ cō-
meritiū adipisci stipulatoz p̄t
z̄ res sua stipulatozis desinere
esse pōt sed prin̄o inutilis est
Itē p̄tra. licet in initio vti-
liter res in stipulatā reducta
sit: si postea in aliquā eoz cāz
z̄ q̄s supradictū est sine scō
p̄missiois reuenerit: extingui-
tur stipulatio. Et nec sta-
tim ab initio talis stipulatio
valebit: lutiū ticiū cū seruus
erit dare spondes. z̄ similis:

a Religiosa. hec verba exponere vt supra de i. d. §. mul-
lius. z. §. religiosum.
b Alibi. als si nō est in vsu publico. potest alienari. vt. ff.
de p. traben. empti. sed cellus. j. Rñ. et. l. pacta. §. si. sic. ff. de
via publi. l. viā. Accursius.
c Forū. f. vbi redditur ius. vt. ff. de insti. et iure. l. penl. vel
reuz. venaliū. l. s̄ forus est bursa.

d Theatrū. exponere vt supra de re. di. §. vniuersitatis.
e Credebat. idem si sciebat. vt. j. pri. §. et. ff. de ver. ob. l. in-
ter stipulantem. §. sacram. ibi casum em. z̄ cetera.
f Omertū. generale nomē est ad omnes p̄tractus. vnde
dicitur aliquis habere cōmeritiū rei. quando p̄ emptionem
vel alio modo potest eam habere. quare iudeus nō habz̄ cō-
meritiū christiani mancipij. vt. L. ne christiani man. iu. z̄ ce-
tera. vnde si iudeus in deo p̄mittat tale mancipij nō valet.
vel christiani iudeo. vt. hic. si aut christiano. p̄mittat iude-
valet. vt. ff. d. ver. obli. multū interest. et de le. j. apud iul. §. fi.
g Sūā. nam cū sua in plus sua fieri nō pōt. vt. §. d. lega. §.
sed si rem. et. j. de acti. §. sic itaq. nisi rōne posse. omis apud
alij constitute. vt. ff. de contraben. emp. l. si in emptione. §.
ij. vel nisi sub conditione. dñ tamen adueniente conditione
stipulatozis res esse desierit. vt. ff. de ver. ob. l. si rem meam.
b Potius. idest statim. quia pura stipulatio suspendi nō
pōt. vt. ff. de sti. ser. l. vsu fructus. secus in alijs actibus viuo-
rum. vt. ff. cō mu. p̄. l. si in fi.
i Item contra. idest e contrario. nam. §. dixit quādo ab in-
itio res erat sacra vel similis. sed postea desijt. nunc ecōtra
quando prius nō sacra sed postea fit.
k Eoz idest sacra vel religiosa vel similis. vt. §. pri. §.

l Facto. quod est cū erat res aliena. als si sua. semp suo fa-
cto factum videtur. etiam si alienauerit post tempus stipula-
tionis idem z̄ si erat aliena. dñ modo post morā. vt. ff. d. ver.
obli. l. si seruū. §. j. et. ij. Accur. floren.
m Extinquit. ar. contra. §. de lega. §. q̄ si viuo.
n Similia. puta rem sacram cū erit pbana. et sic de singu-
lis. l. sacra vel religiosa. vt. §. primo. §.
o Obligationē. scz̄ istam. hoc est stipulationē.

p Si quis. aliū p̄sus extraneū.
q Obligabitur. et est ratio. qz̄ nemo alienū factū p̄mit-
tere p̄t. vt. hic. z. ff. de ver. obli. stipulatio ista. in p̄. nisi pe-
na p̄mittat. vt. j. e. §. versa vice. Nisi in quibz̄ casibz̄ in q̄-
bus p̄sūt p̄tereē. p̄mitti. nisi fiat. Et in eandē iudicō

que enim natura sui dominio
nostro exempta sunt: in obli-
gationē reduci nullo modo
possunt. Si quis aliū da-
turū factūne quid sponde-
rit nō obligabitur veluti si spon-
deat ticiū. v. aureos datuz. z̄
si effectuz se vt. acti. darz spon-
ponderit obligat. Si quis
aliū quā ei cuius iuri subiectus
sit stipulet. nihil agit. Plane
solutio etiā in extranei p̄sonā
conferri pōt: veluti si quis ita
stipuletur: mihi aut seio dare
spondes: vt obligatio quidez
stipulatozi acquirat soluita
men seio etiā inuito eo recte
possit: vt liberatō ipo iure cō-
tingat: s̄ ille aduersus se iū ba-
bet mādāt actōem: Qd̄
si quis sibi et aliū cuius iuri
subiectus nō sit dari. r. aureos
stipulatus est: valebit quidez

listi. vt. ff. d. ver.
oblig. quotiens
quis. Itē in sti-
pulatione ista ba-
bere licere. vt. ff.
de verbo. oblig.
stipulatio ista. j.
Rñ. Item in sti-
pulatione vera
eo. vt. ff. rem ra.
ba. l. in stipulatō-
ne. Itē in stipu-
lationibus edili-
cis. vt sanū esse
hūi venditum.
vt non sur em et
similia. vt. ff. de
euit. l. si ita q̄s.
Item in stipu-
latione tempu.
sal. fo. nam cū sit
p̄toria erigitur
fiduciosoz. vt. ff. d.
p̄. l. sti. p̄torie. sti-
pulatur ergo p̄
pillus bil verbis
a fideiussoze. p̄-
mittis rem meā
saluā fore p̄ tuto-
rē vel curatozē.
nam et his ver-
bis ab eis stipu-
latur. vt. ff. repu-
sal. fo. l. j. et. l. cū

pupillus. Diuterea nonne quis semp p̄mittit p̄ se z̄ suos
bides ea facta que per alios possunt explicari. vt. L. de
contraben. §. l. si licet contra sit. si non pōt p̄ alij fieri. vt
ff. eo. centesimis. §. id qd̄. z. L. de cad. toll. l. j. §. ne autes.
Rñ. non est aliq̄ heres quā testator imo ide p̄sumitur. vt
in auten. de iureiur. a mo. p̄. §. j. colla. vj.
r Effecturum. tunc em suū factum manifeste p̄mittit
idem si dixit se em. curū vt fiat. vt. ff. si cer. p̄. l. si. §. fi.
Si quis aliū iuri. idest dominio. vt seruus domino. cui
acquirat. vt. §. per quas p̄so. no. acqui. §. itē qd̄ seruū. Itē
reuerentia paterna. vt filius patri. vt. §. per quas per. no.
acqui. §. j. Item obedientia. vt monach⁹ monasterio. cui
querit et se. et alia. vt in auten. de mo. §. illud col. j. Item
dicas de seruo fructuario. Item de vsuario. Item d̄ ser-
uo bona fide possessō. et libero bona fide possessō. qui ex
duabus causis querunt. vt. §. per quas. p̄so. no. acqui. §. d̄
bis. et. §. idem placet.
t Nihil. agit. et est ratio. quia inuente sunt. et cetera. vt
j. e. §. alteri. et. ff. de ver. obli. sti. ista. §. alteri. Fallit tamē
in casibus. xvj. In primis. vt si stipulantis interfit. qz̄ sit
tutor eius cui stipulatur tempu. sal. fo. Cēdo qz̄ p̄cura-
tozi stipuletur dñs. Tertio si stipuletur creditoz. vt. j. co.
§. sed si quis. et. ff. de ver. obli. stipulatio ista. §. si stipuler.
z̄. §. si quis infulam. Quarto fallit in omnibz̄ p̄toris sti-
pulationibus vt. ff. de p̄cto. sti. in omnibus. vt est damni
infecti. vt. ff. de dam. infec. damni. §. fi. Item iudicatū sol-
ui et similes. vt. ff. de p̄cura. in cause. §. fi. Itē fallit in p̄-
curatoze p̄sentis. vt. ff. de ver. obli. si p̄curatozi. et. ff. de p̄-
cu. l. qd̄ p̄curatoz. Itē fallit in actore municipij. ex cuius
p̄cto queritur municipibus. Item in curatoze furiosi z̄
consimilium p̄sonarum et tutoribus. vt. ff. de consti. p̄. l.
eum qui. §. si actori. Item fallit in iusticoze. nam sibi actō
ex pacto instituti queritur. vt. ff. de insti. l. j. in fi. z. l. ij. Itē
fallit in iudice vel notario vel simili p̄sona publica. ex quo-
rum pactis et stipulationibus alteri queritur. vt. ff. repu-
sal. fo. l. ij. et. ij. z. iij. §. Rñ. et in auten. de executio. z̄ bis q̄
con. §. j. colla. vj. et in auten. de here. ab intesta. §. ex bis
colla. ij. Item fallit in creditoze ex cuius p̄cto queritur
actio debitozi. vt. ff. de pig. act. l. si cū ven. et. j. Rñ. Itē
fallit si auus paciscatur dotē reddi nepti quā etiā in pote

state nō habet. vt. ff. so. ma. cius. Itē fallit in pcuratore vendentis. vt. ff. de acti. emp. iuli. §. si pcurator. Itē fallit in deponente. si paciscat a lī re restitui. Itē fallit in comodante faciente simile pactū. vt. ff. de posi. publiā. et. L. ad exbi. si res. Itē fallit in donante simile pactū faciente in euentum alicuius p̄ditōnis. vt. L. de do. que s̄b mō quor. Itē fallit si pater stipuletur filio. vt. vel alij post mortem suam patris. nā et filio querit. l. heres nō sit. vt. ff. de ver. obli. l. quodcumq. §. si quis ita. si vero pure et nō post mortem. ipsi stipulati queritur. vt. ff. de ver. obli. dñs seruo. Hic em̄ casus s̄b? ex pacto vel stipulatione alterius alteri queritur. nō als. vt. bic. 7. L. p. quas pso. no. acqui. l. j. cū em̄ sunt speciales nō sunt transbendi ad p̄sentiam. vt. ff. de le. 2. se. con. l. qd̄ vero. Sz mar. dicebat bos casus face- re regulam. et si quis casus esset contra. illud speciale est. et quod bic regulariter dicit. 7. j. e. §. alteri. et. L. per quas perso. no. acqui. l. j. dicebat iure directo nō valere. sed vtiliter acquiri potest. at sic fin em̄ semp ex pacto alterius queritur quod falsum est. cum parū interesset directo vel vtiliter q̄reretur. vt. ff. de nego. gest. actio.

Acquiratur. l. tantum.
Seio. nō tamen heredi eius. vt. ff. de ver. obli. cū quis Itē hoc intellige statu hui? adiecti nō mutato. als. contra. vt. ff. de solu. cū quis. Itē hoc intellige ante lit. p̄te. a stipulante. als. p̄tra. vt. ff. de solu. si quis stipulatus fuerit r. §. j. Item licet solui possit adiecto. nō tñ agere p̄t adiectus. vt. ff. de p̄sti. pe. sed et si filio. in fi. et. l. si vero.

Adiecto. eo qui stipulatus est. Accur.
Contingat. nisi in cāu. vt. ff. de eo quod certo loco. l. iij. §. adez iul. sed ibi facta fuit solutio alibi q̄ fieri debuit. vn de venit interesse. vt. j. de acti. §. loco in quo nō potuit domino p̄iudicare accipiēdo sortem adiectus. vt. ff. de reg. iur. non debet licet et ipse. dominus possit. vt. ff. de eo qd̄ certo loco. l. certum. in fi. et. l. si in fi.

Ille. scilicet stipulator.
Mandati. nunquid adiectus mandati semp tenetur Mar. dicit q̄ sic. vt. bic. et. ff. de ver. obli. iul. §. si. nā sen p̄ tacitum mandatum et si nō expressum interuenire dicebat. et in absentia. et sine nuncio vel epistola. quod est contra. l. ff. de p̄cura. l. j. §. j. quare dicemus q̄ mandati agitur si intercessit mandatu vel qz p̄sente adiecto fuit stipulatus. vt. bic. 7. ff. de ver. ob. iul. §. si. 7. ff. mada. qui fidē. als. neg. gest. cū nō sit pcurator. vt. de solu. l. vero pcuratori. §. in terdum. et. j. de obli. que ex quasi p̄tractu in p̄m.

Quod si quis. valebit. p parte dimidia vt subijcit. vt ff. de eo quod certo loco. l. iij. §. si quis. Et collige. q̄ nō viciatur vtile per inutile. sic. ff. de ver. obli. l. j. §. sz 7 si mibi. ar. con. ff. de arbi. l. parui. als. p̄dius. §. j. et dic vt ibi.

Non plus. vt. ff. de ver. obli. si mibi. Sed contra de cōtraben. emp. l. fundi sed dic vt ibi.

Et vero qui. acquirit. sic. ff. de ver. obli. l. dñs seruo. 7 L. de p̄trab. in. 7 p̄mittē. stip. l. ij. et. ff. de pac. et here. §. nos

Filiū. cum una p̄sona censeatur pater et filius. vt. L.

de impu. et ali. sub. l. si. sic et in seruo. et domino est eadē vox. vt. j. e. post mortem.

Acquiri. vt profecticio peculio 7 aduenticio quo ad vsū fruct. vt. §. per quas p̄sonas no. acqui. §. j.

P̄terea. inutilis. interdū in totū interdū p parte.

ditionē sponondisse: neq̄ em̄ necesse est in respondendo eadem omnia re- ti: que stipulatoz exp̄ s̄tere. Itē inutilis est stipulatio: si vel ab eo stipuleris qui tuo iuri subiectus est: vel si is a te stipuletur. Sed seruus quidē nō solum domino suo obligari non potest sed nec quidē alij vlli. Filij vero familias alijs obligari possunt. Adutuz neq̄ stipulari. neq̄ p̄mittere posse palam est. Quod 7 in surdo receptū est: quia et is qui stipulatur verba p̄mittentis. et is qui p̄mittit verba stipulantis audire debet: Unde apparet non de eo nos loquē qui tardius exaudit. sed de eo qui omnino non exaudit.

Furiosus nullum negociū gerere potest. quia nō intelligit quod agit. **Pupillus**

et ita copulatiue 7 tunc valet in alia non in adiecta. vt. ff. de ver. obli. l. j. §. sed si. Si autē plures res stipuletur. tunc aut copulatiue fuit facta interrogatio. 7 valet in eo qd̄ respo sum est. aut disiectiue. vt illam aut illā p̄mittis. quo casu valet. siue ad vtrūq. siue simpliciter r̄ndeat. 7 in vtraq. Si vero in vna. non valet etiā in ea. licet in sumis nō viciet altera. si respondeatur ad vnam tm̄. vt. ff. de ver. ob. l. j. §. si quis. et. l. inter stipulante. §. si stipulante. Accur.

Expresserit. que em̄ in p̄fationibus dicunt in p̄tractib? repetita credunt. vt. ff. de ver. ob. l. ticia. §. idem r̄ndit. Accur.

Item inutilis. q̄tum ad civile vinculu. sed naturalē cōtrahitur. vt. ff. de cōdi. inde. si id quod. et. l. frater a fratri. §. j. vnde fideiussoz accedit. vt. j. de fideius. in p̄m. Et hec vera sunt. nisi in castren. peculio vel quasi. nā tūc est loco patris. vt. ff. ad mace. l. ij. et. ff. de col. bo. l. j. §. nec castrense. tunc em̄ et cū patre obligat et agit cū effectu. vt. ff. de iudi. l. l. nullam.

Itē inutilis. stipuletur. de p̄ctis con. l. pactū votalē. contra Solu. maxime ibi positū abundat. sic. L. de testa. manda. l. f. §. j. Accursius.

Non potest. scz ciuilit̄. Accur.

Obligari possunt. ex omni causa. vt. ff. de iudi. tā ex p̄tractibus. 7 pueniri in solidum. durante pa. po. auctoritate tam patris interueniente ad qd̄ pater p̄pellitur offico iudicis. vt L. de bo. que lib. l. non solum. §. j. et postea. nisi in ser casib? qui sunt. ff. qd̄ cū eo. l. ij. Excipe duos casus. vt in mutua pecunia. ex qua non tenetur cū effectu. p̄pter exceptionē macedoniani. neq̄ pater. vt. L. ne filius pro patre. l. j. Itē in voto vel deo vel reipublice facto. vt. ff. de polli. si quis rē. §. voto nam licet als. l. ex contractu. vel quasi pueniatur a plato maiore loci illius. hic tamē puenitur. vt. L. de epif. et de. l. nulli et in auten. de ec. ti. §. si quis. col. ij.

Furiosus. negotiū. scilicet obligatorū. idem in prodigo vt. ff. eo. is cui. qui a furioso similis est. vt. L. de cura. furio. l. j. j. r̄ndit. et. ff. de regu. iur. l. furiosi. idem in mentecapto. vt. §. de cura. §. item. Accursius.

Pupillus. s. pubertati primus. vt sequit. et est ratio qz intellectum habet. vt. ff. de reg. iur. l. in negocijs.

R̄ndeat. s. con- grue. Diligenter tamen attende. q̄ vbi cūq̄ est diuersitas. si in p̄tinenti placz diuersitas stipulatoz. valz stipulatoz. vt. ff. de ver. obli. l. j. §. cū adijcit. si autē nō placeat. aut est in qualitate. aut in quantitate. aut i spē diuersitas. In p̄rio casu nullo modo valet. vt h. ibi. aut si ille. 7. ff. e. l. j. §. cum adijcit. 7 §. si quis simpliciter. Si vero in quātitate. in eo q̄ p̄sonat valz. siue detrahat siue adijciat. vt ff. de ver. ob. l. j. §. si stipulanti. que ē cōtra in alio nō. vt h. ibi veluti. 7. Si aut in specie. aut p̄mittitur vna spē pro altera. et tunc non valet. vt. j. e. §. si de alia. aut alia adie-

cta. 7 ita copulatiue 7 tunc valet in alia non in adiecta. vt. ff. de ver. obli. l. j. §. sed si. Si autē plures res stipuletur. tunc aut copulatiue fuit facta interrogatio. 7 valet in eo qd̄ respo sum est. aut disiectiue. vt illam aut illā p̄mittis. quo casu valet. siue ad vtrūq. siue simpliciter r̄ndeat. 7 in vtraq. Si vero in vna. non valet etiā in ea. licet in sumis nō viciet altera. si respondeatur ad vnam tm̄. vt. ff. de ver. ob. l. j. §. si quis. et. l. inter stipulante. §. si stipulante. Accur.

Expresserit. que em̄ in p̄fationibus dicunt in p̄tractib? repetita credunt. vt. ff. de ver. ob. l. ticia. §. idem r̄ndit. Accur.

Item inutilis. q̄tum ad civile vinculu. sed naturalē cōtrahitur. vt. ff. de cōdi. inde. si id quod. et. l. frater a fratri. §. j. vnde fideiussoz accedit. vt. j. de fideius. in p̄m. Et hec vera sunt. nisi in castren. peculio vel quasi. nā tūc est loco patris. vt. ff. ad mace. l. ij. et. ff. de col. bo. l. j. §. nec castrense. tunc em̄ et cū patre obligat et agit cū effectu. vt. ff. de iudi. l. l. nullam.

Itē inutilis. stipuletur. de p̄ctis con. l. pactū votalē. contra Solu. maxime ibi positū abundat. sic. L. de testa. manda. l. f. §. j. Accursius.

Non potest. scz ciuilit̄. Accur.

Obligari possunt. ex omni causa. vt. ff. de iudi. tā ex p̄tractibus. 7 pueniri in solidum. durante pa. po. auctoritate tam patris interueniente ad qd̄ pater p̄pellitur offico iudicis. vt L. de bo. que lib. l. non solum. §. j. et postea. nisi in ser casib? qui sunt. ff. qd̄ cū eo. l. ij. Excipe duos casus. vt in mutua pecunia. ex qua non tenetur cū effectu. p̄pter exceptionē macedoniani. neq̄ pater. vt. L. ne filius pro patre. l. j. Itē in voto vel deo vel reipublice facto. vt. ff. de polli. si quis rē. §. voto nam licet als. l. ex contractu. vel quasi pueniatur a plato maiore loci illius. hic tamē puenitur. vt. L. de epif. et de. l. nulli et in auten. de ec. ti. §. si quis. col. ij.

Furiosus. negotiū. scilicet obligatorū. idem in prodigo vt. ff. eo. is cui. qui a furioso similis est. vt. L. de cura. furio. l. j. j. r̄ndit. et. ff. de regu. iur. l. furiosi. idem in mentecapto. vt. §. de cura. §. item. Accursius.

Pupillus. s. pubertati primus. vt sequit. et est ratio qz intellectum habet. vt. ff. de reg. iur. l. in negocijs.

R̄ndeat. s. con- grue. Diligenter tamen attende. q̄ vbi cūq̄ est diuersitas. si in p̄tinenti placz diuersitas stipulatoz. valz stipulatoz. vt. ff. de ver. obli. l. j. §. cū adijcit. si autē nō placeat. aut est in qualitate. aut in quantitate. aut i spē diuersitas. In p̄rio casu nullo modo valet. vt h. ibi. aut si ille. 7. ff. e. l. j. §. cum adijcit. 7 §. si quis simpliciter. Si vero in quātitate. in eo q̄ p̄sonat valz. siue detrahat siue adijciat. vt ff. de ver. ob. l. j. §. si stipulanti. que ē cōtra in alio nō. vt h. ibi veluti. 7. Si aut in specie. aut p̄mittitur vna spē pro altera. et tunc non valet. vt. j. e. §. si de alia. aut alia adie-

cta. 7 ita copulatiue 7 tunc valet in alia non in adiecta. vt. ff. de ver. obli. l. j. §. sed si. Si autē plures res stipuletur. tunc aut copulatiue fuit facta interrogatio. 7 valet in eo qd̄ respo sum est. aut disiectiue. vt illam aut illā p̄mittis. quo casu valet. siue ad vtrūq. siue simpliciter r̄ndeat. 7 in vtraq. Si vero in vna. non valet etiā in ea. licet in sumis nō viciet altera. si respondeatur ad vnam tm̄. vt. ff. de ver. ob. l. j. §. si quis. et. l. inter stipulante. §. si stipulante. Accur.

Expresserit. que em̄ in p̄fationibus dicunt in p̄tractib? repetita credunt. vt. ff. de ver. ob. l. ticia. §. idem r̄ndit. Accur.

Item inutilis. q̄tum ad civile vinculu. sed naturalē cōtrahitur. vt. ff. de cōdi. inde. si id quod. et. l. frater a fratri. §. j. vnde fideiussoz accedit. vt. j. de fideius. in p̄m. Et hec vera sunt. nisi in castren. peculio vel quasi. nā tūc est loco patris. vt. ff. ad mace. l. ij. et. ff. de col. bo. l. j. §. nec castrense. tunc em̄ et cū patre obligat et agit cū effectu. vt. ff. de iudi. l. l. nullam.

Itē inutilis. stipuletur. de p̄ctis con. l. pactū votalē. contra Solu. maxime ibi positū abundat. sic. L. de testa. manda. l. f. §. j. Accursius.

Non potest. scz ciuilit̄. Accur.

Obligari possunt. ex omni causa. vt. ff. de iudi. tā ex p̄tractibus. 7 pueniri in solidum. durante pa. po. auctoritate tam patris interueniente ad qd̄ pater p̄pellitur offico iudicis. vt L. de bo. que lib. l. non solum. §. j. et postea. nisi in ser casib? qui sunt. ff. qd̄ cū eo. l. ij. Excipe duos casus. vt in mutua pecunia. ex qua non tenetur cū effectu. p̄pter exceptionē macedoniani. neq̄ pater. vt. L. ne filius pro patre. l. j. Itē in voto vel deo vel reipublice facto. vt. ff. de polli. si quis rē. §. voto nam licet als. l. ex contractu. vel quasi pueniatur a plato maiore loci illius. hic tamē puenitur. vt. L. de epif. et de. l. nulli et in auten. de ec. ti. §. si quis. col. ij.

Furiosus. negotiū. scilicet obligatorū. idem in prodigo vt. ff. eo. is cui. qui a furioso similis est. vt. L. de cura. furio. l. j. j. r̄ndit. et. ff. de regu. iur. l. furiosi. idem in mentecapto. vt. §. de cura. §. item. Accursius.

Pupillus. s. pubertati primus. vt sequit. et est ratio qz intellectum habet. vt. ff. de reg. iur. l. in negocijs.

r Obligetur. scilicet alij.
f Tutoritate. sic s. de auto. tu. in prin. sic. ff. de pac. l. contra
t Infans. idest vsq; ad septem annos. vt. l. iure ciuil.
de iure deli. l. si infanti. j. Rñ. Accursius.
v Proximus. idest vsq; ad decem annos et dimidium. et sic. pri
mus respicit infra.
sed cū dico puber
tati primū. a decē
annul. et dimidio su
pra intellige. nā sic
in masculis debz fi
eri dimidiatio. in fe
minis in nono et di
midio. vt. s. q. ma.
nō pos. s. si. z. s. q.
mo. tu. ii. j. Rñ.
r Adituz. nā di
stat aliquantulus.
vt in bñ ditate. quā
transmittit infans.
vt. l. diu. deli. si in
fanti. s. j. secus si fu
rioso. vt. l. d. cura.
fu. l. si. s. in autem
et hoc in azo. S.
certe sic possz diris
se. quia v nus pu
alter magnus. alter
ptinuū tempus. al
ter habet interual
la dilucida. Dicer
go distat in stipulā
do. in hoc quia in
fans sine intellectu
interdum stipulat
sed furiosus nunq;
vt. ff. rez. pu. sal. fo.
l. seruū pupilli. Itē
dicit nō multū. pro
pter primū infan
tie. qui intellectum
habet. et ideo corri
gitur statim qd hic
dicitur ibi s; in pri
mis. Accursius.
y Benignior. quā
supra dictū sit. Ac.
z Proximus. vt alios sibi obligent. alijs vero non obligent
sine tutore. vt. s. prime. Accur. floren.
a Impubes. aliud si pubes. nā obligat ac si esset sui iuris
vt. ff. eo. l. si. s. j. nisi in duobus casibus. vt supra. e. s. item in
utilis dirimus.
b Patre. sed que est ratio de hoc ad pupillum. cum tuto
re ar. ore obligetur. Rñ dēt quidā. q ob hoc ipsum dat tu
tor. sed pa. po. est ad corrigendū. et est pro eis. l. de bo. que
li. l. si. s. in autem. Vel dic. q tutore habet obligatū. si male
autoratur. patrem nō. vt. l. de bo. que li. cu. z. oportet. s. sub
hactamen. Accursius.
c Si impossibilis. obligationibus. quibuscūq; vt hic. z. ff.
de acti. et ob. non solū. scus est in vltimis voluntatibus. qz
tunc pro nō apposita habetur. vt. s. de here. insti. s. de.
d Qui natura. non ita si verborū perplexio. vt. ff. d. condi.
insti. si ticius. io. tūc em quandoq; non diceretur impossibi
lis. licet nō posset existere vt. ff. de ver. obli. si tici? fm azo. z
facit ad hunc. s. ff. de re. iur. l. impossibili. z. ff. eo. l. impossi
bilis. s. j.
e Pure. idest sine cōditiōe. etiā si dies esset appositus. vt. ff.
e. l. in illa stipulatione. s. fi.
f Statim. cum spacio tñ quo solui possit. vt. j. e. s. fi. z. ff. e.
eum qui kalendis.
g Item verborū. sicut per conditionē impossibilem. ita p
absentiam sit inutilis stipulatio.
h Absentes. ita intellige absentem vt audire nō possit. vn
de si est in turri vel a remotis. et clamet. valet stipulatio. si se
audiāt. ar. ff. ad sil. l. j. s. eodē. Als accipit multis modis.
vt. ff. de ver. sig. l. absentem. et nō. in autē. d. fideius. s. j. Sed
ptra est. ff. de do. inter viz. et vro. l. ea que. Sed ibi interces
serat stipulatio ante absentiam. cuius verba etiam inter ab
sentes nunc repetunt. Item contra. ff. de pac. labeo in prin.

omne negotium recte gerit:
ita tamē. vt vbi tutoris auto
ritas necessaria sit. adhibeat
tutor veluti. ipe c b liget. nā
alium sibi obligare etiaz sine
tutoris autoritate pot: Sed
qd dixim? de pupillis. vtiaz d
his verū est. qui tā habet ali
quē intellectū. nam infans et
qui infanti primus est. nō ml
tuz? a furioso distat. qz h? eta
tis pupilli. nullū habent in
tellectum. Sed in primis in
fanti ppter utilitatem eoz be
nignior iur interpretatio facta
est. vt idem iuris habeant. qd
pubertati primus Sed qui in
potestate patris ē impubes
pec autore quidem patre ob
ligatur. Si impossibilis cō
ditio obligationibus adijcia
tur. nihil valz stipulatio. Im
possibilis autēz cōditio ha
betur cui? natura impedimē
to ē quo min? existat: veluti
siqs ita dixerit. si digito celuz
atrigero dare spon. des. Et si
ita stipulet. si digito celū non

Sed aliō in pacto quolibet alio. quod sine huiusmodi so
lemnitate fieri potest. sed stipulatio non. vt. ff. de pac. l. j.
in fi. et. j. de act. s. de constituta. Item contra. ff. de spō. l.
iij. et. l. v. sed potest dici ibi speciale vt valeant inter absē
tes. Vel dic. qz per stipulationē fieri possunt sponsalia

atrigero dare spon. des. pure
facta obligatio itelligit: idēz
stat? petere pot. Itē verbo
rum obligatio iter abntes cō
cepta inutilis ē. S; cū h ma
teriā litū pntiosis hōibz p
stabat: forte post tps tales al
legatōes opponētibz. z nō p
sentes esse vel te vel aduersari
os suos ptedentibz. Jō nra cō
stitutio ppter celeritatē diri
mendaz litū introducta est.
quā ad cesariēses aduocatos
scpsim? p quā disposuim? ta
les septuras q psto? eē ptes
iudicat. oimō? esse credēdas:
nisi ipe q talibz vtit iprobis
allegatōibz. manifestissimis
pbatōibz. vel p scripturaz
vl p testes idoneos. approba
uerit in ipso toto? die quo? cō
ficiebatur instrumentuz sese
vel aduersariū suū in alijs lo
cis esse. Post mortem suā
dari sibi nemo stipulari po
terat: non magis q post eius
mortem a quo stipulabatur.
Et nec is qui in alicuius po

z tunc interpres
tes vt hic. itē cō
sensu scilicet so
lo pnt fieri spon
salia et tunc etiā
iter absentes. vt
dicta. l. iij.
i. Prestabat.
antiquitus.
k Post temp?
post ideo dicit.
quia quando cō
ueniunt post tē
pus contractus
talia opponunt
l. Tales. qua
les subicit stati
et non. zc.

m Et non. ecce allegationes.
n Constitutio. l. de contrahē. z cōmittē. stip. optimaz.
o Scripsimus. loquitur iustinianus autor illius con
stitutionis.
q Presto. idest presentes.
r Omnimodo. nota standum scripture. nisi contra pro
betur. sic. l. d. pba. cū pabus. et. j. eo. s. si scriptum. z. j. ti.
j. s. fi. et hoc quando formā habet publicā. als si priuatā.
si p scribente. non valet. si contra scribentem. valet. si est
cum causa. vt in autem. de iure iur. a mo. s. j. et. l. de non
nu. pec. generaliter. Accursius.
s Improbis. scilicet prima facie. que forte probe appare
bunt tandem sic. l. de epif. et cle. l. omnes qui. circa pnc.
t Manifestissimis. quia contra scripturam. fm io.
v Scripturam. scz aliam. quod est melius.
x Idoneos. omni acceptione maiores. idest q nulla ex
ceptio poterit eis opponi. vt. l. de contrahen. et cōmittē.
stip. l. optimam. Accursius.
y Toto die. nota q dies debet inferi instrumento. z alia
sunt necessaria. vt dixi in autē. vt preponat nomē impa.
et facit. l. de diuer. re. si qua. Sed quo hoc probabitur cū
dies instrumenti nō debeat exhiberi. vt. ff. de eden. l. j. s.
editiones. Rñ. tribus modis petitur instrumentum edi.
Primo vt fundet intentionem ex instrumento rei actor.
vel reus ex instrumentō actoris fundet exceptionē. cū neu
tro casu aduersarius vtecur. quod nō debeat esse. et tunc
nulla pars instrumenti debet exhiberi. vt. l. de eden. l. fi.
in fi. et. l. de testi. l. nimis. Secūdo scilicet quando aduer
sarius vtit. nam tunc editur vt videat an aliquid ei pos
sit opponi. et tunc exhibetur. sed sine die et consule. ne ma
teria def falsū fabricādi. vt dicta. l. ff. de edē. l. j. s. editōes.
z. ff. que admodū tes. apcri. l. j. s. j. Tercio vt d falso accu

setur. et tunc etiam cum die. et consule est exhibendi vt
hic. et. l. de ptra. z comit. sti. l. optima. z. l. de fide iustru.
l. si. Alijs autem modis petunt instrumenta edi vel tra-
di. p. varia genera actionu. vt. ff. d. eden. quedā psonesūt.
sed dictis tribus modis petunt edi. i. demonstrari. Item
quomodo hoc ē

q. hic pbat reus
ptra iur. ordines
vt. l. de eden. l.
qui accusare. R.
hoc ppter psum-
tionem que est
contra eū. ppter
scripturam. vt. ff.
d. pac. iuris gen-
tium. §. qd. fere.
Item nunquid
duo testes hoc p-
bantes. scz. alte-
rum ptabentiu
abfuisse sufficiūt
Rū. sic. vt. ff. de
test. l. vbi. S. nō
ne instrumentū.
vicem duoz ob-
tinet. vt. l. de fi.
instru. in exercē
dis. quare videt
quod indubio p
instrumento ste-
tur. Sed certe nō
directe ptradici-
tur instrumento
sed per obliquū.
scz. in se in scri-
ptura quadā fa-
cta rome. vel vt
testis. vel vt con-
trahens. si vero
contra eam dire-
cte dicitur plu-
res §. duo. exi-
guntur. vt. vni-
cant scripturam
vt. ff. de test. l. iij
ibi als numer?
z. Et dicas ē

testate est post mortē eius^b sti-
pulari poterat: qz patris vel
domini voce loq videt. Sed^o
et si quis ita stipulet. pridie q̄
moriar: vel pridie q̄ morieris
dari inutilis erat stipulatio
Sed cū iam vt dictū est ex cō-
sensu ptabentium stipulatio-
nes valēt placuit^o etiā nobis
in hunc iuris articulū neces-
sariam inducere emendatio-
nē: vt siue post mortē. siue pri-
die q̄ moriar stipulator siue p-
missor stipulatio pcepta est va-
leat stipulatio. Itē^o si quis
ita stipulatus erat si navis ex
asia venerit. hodie dare spon-
des. inutilis erat stipulatio:
quia preposterē pcepta ē. S.
cū leo inclyte recordatōis in
voti^o eandē stipulationes
que prepostera nūcupat non
esse reijciendā existimavit^o no-
bis placuit^o: z huic pfectuz ro-
bur accommodare: vt nō soluz
in vobis: sed etiam in om-
nibus valeat huiusmodi con-
ceptio^o stipulationis. Ita^o

hic erigi tres. Sed nunquid si aliqui testes dicant pro in-
strumento. vel in eo scripti vel non. ro. vel plures erūt ne-
cessarij §. instrum. R. sic. qz instrum. p se vicē duozū tenet. vt
dictum est. Itē ppter ipsum sunt pbatōnes vt ponis. ff. d.
pig. ptabitur. Item q dicit eo die. idem dicas si alio. tali
q vic esse non potuit. vt. ar. §. de ver. ob. §. loca.

3 Quo. vel etiam alio. dūmodo sit tñ remotus loc^o in
quo dicitur fuisse q tpe quo dicitur instrumentū esse scz
hicon non potuit esse. vt. ff. de ver. ob. l. vi. §. si. et. §. de ver.
ob. §. loca. Et dic in fine esse. i. fuisse. sic. §. d. bis qui sūt sui
vel alie. iur. §. in potestate.

a Post mortem. scz iure vetustissimo. qd hodie corrigi-
tur. vt in h. huius. §.

a Non magis. quia nec hec valebat. Accursius.

b Eius. scilicet patris vel domini.

c Videtur. vnde sicut ipse pater vel dominus sic stipu-
lando erat stipulatio inutilis. itz et seruo talia verba. scz
te. vt filio vt hic. et. §. eo. ei qui. et facit. l. de impu. et alijs
substi. l. finali.

d Pridie. idest die pcedenti mortez. vt. ff. de ferijs p die
e Erat. scilicet olim.

f Sed cū iam. nunc corrigi. Accur.

g Dictum est. §. de ver. obli. §. sed bec.

h Placuit. vt. l. de contra. et comit. sti. l. scrupulosam.
i Valeat. l. statim. efficax autem erit post mortem. vnd
ab herede et contra heredem incipient actiones hodie.
qd olim non erat. vt. l. vt act. ab her. et ptra. l. j.

k Item si quis venerit. post hoc verbū venerit est pun-
ctum. et subaudi. quādoquē. vel vsq ad annū. si aut ecē
post illam dictione. n. hodie. nō esset stipulatio inutilis.
etiam iure veteri. sed vtilis et conditionalis. vt. §. d. verb.
obli. §. sub conditione.

l Prepostere. primo em debet venire navis fm naturā
conditionalis. stipulationis q dari hodie.

in Existimavit. scz. cū ita stipulabatur mulier. si sine liberi
decesseris. pmittis mihi dotē reddere. vt de ea possiz testari
cū p^o testari pponerat. et ea mortua dotē reddi. vt. l. d. iure
vo. l. si mulier. Et dicim io. cū stipulat marit^o sic. si dabis
mihi. x. pmittis te mihi nupturā. p^o em nubere. et po-
stea dare debebat.

aut stipulatio concepta: velu-
ti si tici^o dicat cū moriar dare
spondes: vt cū morieris: z apd
veteres. ilis. at. z nūc va-
let. Itē post mortē alteri^o re-
cte stipulamur. Si scriptū
in instrumento fuerit pmissis-
se aliquē. p inde^o habet. atqz si
interrogatione pcedēte respō-
sum sit. Quoties plures res
vna stipulatione pphendunt
si quidē pmissio. simpliciter re-
spondeat dare spondes ppter
omnes tenetur. Si vero vnā
ex his: vel quasda daturuz se
sponderit. obligatio in his
pro quibus sponderit con-
trahitur^o. Et plurib em sti-
pulationibus vna vt quedaz
vident esse pfecte: singulas ei
res stipulari. z ad singulas re-
spondere debem^o. Alteri
stipulari vt supradictū est ne-
mo potest. inuente enim sunt
huiusmodi stipulationes vel
obligationes ad hoc vt vnus
quisqz sib. acquirat qd sua in-
terest. ceterū si alij detur. ni-

fic. vt. l. de fide instru. in exercendis. Sed tamē dico. vt. l.
de vjur. l. j. et est ratio fm io. qz testes non sic in iure instru-
cti sunt vt instrumenta. que a iuris peritis sunt.

f Perinde. nisi contra pbat. vt. ff. de pact. iuris gentiu. §.
quod fere. Accursius florentinus.

t Quoties sponderit. als respondeat.

v Contrahitur. imo videtur nō valere. cum sit dūm^o fitas
in respondendo. vt. §. e. §. pterea. sed distingue vt ibi di-
ximus. Accur.

x Et pluribus. respondere. si volumus in omnibus teneri.
als tenemur tñ in his in quibus respondemus. vt hic. Itē
et sufficit simplex responsio. et diximus. cuz equipetur ei
quando ad omnes respondet. sic. de ver. ob. l. ticia. §. idēz
respond. r. §. eo. §. pterea. Accursius.

y Alteri. sic. ff. de ver. ob. stipulatio ista. §. alteri.

z Supradictum est. vt. §. e. §. si quis aliq. hoc tamen fallit.
in multis casibus. vt ibi diximus. Et nota hic. qz tribus mo-
dis alteri stipulamur. naz interdū directam acquirim^o actō-
nem vt filius patri. seruus domino. et econtra. vt. §. eo. §. si
quis aliq. et. §. ei qui. quādoqz vtilem: vt tutor pupillo. z in
similibus. ratione officij. et seruus publicus. vt. ff. de consti.
pe. l. eum qui. §. pe. et. ff. rempu. sal. fo. l. iij. interdū nullam.
et tunc necessaria est pena. vt hic dicitur. Item nota qd hoc
vltimo casu verba stipulatiois et sortis et pene possunt for-
mari tribus modis. Aut enim sic dico. pmittis mihi q da-
bis illi et eodem modo penam. Aut sic. pmittis illi q dabis
ei et eodem modo penā. Et in his duobus casibus nō valet
neqz sortis neqz pene. pmissio. sed aliud. quādo deberet vti-
lis vel directa acquiri. vt in primis duobus casibus. vt de cō-
pe. l. eum. §. si actori. et. §. iul. z hic. Aut sic pmittis mihi
q dabis illi et penā mihi tñ stipulor. qz et tunc habet locuz
qd hic dicitur. Aut quarto mō. dico. pmittis qd dabis mihi
recipienti nomine eius. quo casu valet vtrūqz. z ego illi cedā
cuius nomine stipulatus sum. vt. ff. mā. si pcuratorē. §. si.

Placuit. l. de
testa. l. preposteri.
n. In omnibus.
scz obligationib^o.
p Conceptio. ex
actio tamen fit p^o
conditionem existē-
tem. vt. l. de testa.
p posteri. in fi. z fa-
cit ad hunc. §. scilz
qd non sit curand^o
ordo scripture. ff. d.
pecul. le. l. quidā. et
§. de le. §. ante. z. ff.
de solu. non em.
q Ita autē. erat.
vt. ff. de bo. aut. iij.
pos. l. hereditariū.
q Itē post mor-
tem alterius. scilicet
tercij. Accursius.

Si scriptū. nū-
quid idem si testes
dicunt aliquē pmi-
sisse vt etiam tūc in
telligatur interro-
gatio. videtur qd

a Etiam ei. scz stipulanti. cuius tamen non inter est dari ei cui fuit stipulatus. nec mix. qz sibi fuit stipulatus pena. vt modo diximus. z facit. ff. d. arbi. l. cu pena. Sed contra. ff. d. arbi. l. aduersus. §. sed si eum. Sed ibi non directo ptra arbitriū itur et ideo inspicitur. an inter sit. etiam in pena. Item contra. ff. si quis in ius vo. l. ij. §. si. Sz ibi in pena pteoria. h autem in puentio nali dicit. Alibi id non comittitur. qz non debuit venire. quia aduersarij nō intererat. et ita per obliquū illa rō red dicitur.

b Denam. stipulatur. nota qd caute ponit stipulatur nam secus est cum paciscitur tm. cum pena ex nudo pacto etiam in continēti apposito sicut vsura nō possit peti. vt. ff. d. ser. expo. l. seru. z. l. d. vsu. l. iij.

c Que sit. id est q sit quantitas. et q sit conditio. In piciatur conditio vtruz sit possibilis vel p babilis vel non vt §. e. §. si impossibilis. et. j. e. §. qd tur. pi. Quantitas vero que sic inspicat. vt quantacumqz sit petatur certi cōditiōe. si est certa. als si stipulatio est incerta. actione ex stipulatu. vt hic. et. §. de ver. obli. in prin. Ista enim. omnia quis z que substantie sunt significatiua. nō quantitatis. scz certe vel tarate vel tarand. et hoc fm azo. Sed contra est. vt. j. d. act. §. omnes. Solue vt ibi. Item contra. ff. de euic. l. si dicitur. Sed ibi sic agebatur. Itē ptra. l. de spon. l. mulier. §. pe. Sed illd fauore matrimonij. ne i infinitū pena excedat vt l. de inuti. sti. l. ij. Alij vt mar. dicunt vsqz ad duplū. z in hoc consideratur hic quantitas. vt duplū non excedat. fm cum. vt. l. de sen. que pro eo qd interest. l. j. Alij. vt io. distinguūt inter eū qui scienter pmittit vltra duplū. cū sciat se nō tē. ri. vt ille teneatur. als non. vt. ff. si quis cau. sed et si quis. §. si. Alij dicunt vsqz ad quadruplū semp extendi. z non plus. vt. j. d. act. §. omnes. prima verior est. Acc. floren. legū doctor.

c In cōditiōe. i. in penali stipulatione que est conditiona lis. scz si non paret pmissor pncipali pmissioni. Accur. **d** Ticio dari. vt pmittis ticio. vel mihi q dabis ticio. **e** Spondes. scz mihi. als nō varet hoc. vt modo diximus. **e** Comittit stipulatio. i. pene. do non dante. nō aut illa inutilis efficitur vtilis. sed p me metu et illi statur. vt et als. l. de arbi. l. j. Accursius.

f Sed si quis. eius. i. stipulantis. **g** Cessit. sic. §. d. satisda. tu. et cu. §. ij. **h** Obligatio. nam vtilis actio pupillo datur. vt. ff. de ma. cōuen. l. j. §. pe. Itē ipsi stipulanti directa acquiritur. vt hic dicitur.

i Vires. interest em mea pcuratori meo solui. que in rem meam expendet. vt. j. man. §. tua gratia z mandantis. **k** Quod. id est quia. Accur. **l** Data ab isto qui nunc stipulatur.

m Stipulatio. non vt pcuratori vel creditori actio cōpetat sed qui stipulatus est agit actione ex stipulatu ad interesse quanti sua interest creditori vel pcuratori fuisse solutus. vt l. de inuti. sti. l. ij. et. ff. de ver. obli. l. liber. homo. §. si. et. l. d. dona. cum res. Vel fm nos ager certi. cōdi. ad interesse. qd pbauimus. vt. §. de ver. ob. in prin.

n Versa vice. ad superiorē. §. alteri. **o** Penā. sed et tunc ad penā tm tenetur. et facit. §. eo. §. si quis alium. Accursius.

p Item nemo futuram. vt partū ancille. vel fetum anima

hil interest stipulatoris. Planesi quis velit hoc facere: penam stipulari pueniet: vt nisi ita factum hē vt pphensuz est cōmittatur pene stipulatio. etiā ei cuius nihil interest.

Penam em cū stipulat quis. nō illud inspicit qd iter sit ei sed que sit quantitas in conditione stipulationis. Ergo si quis ita stipulet ticio dari nihil agit. h si adiecerit penā nisi tederis tot aureos dare spondes. tunc cōmittit stipulatio. Sed si quis stipulet alij cū eius interesset placuit stipulationē valere: Mā et si is qui pupilli tutelā admistrare ceperat: cessit administrationem contutori suo. z stipulatus ē rem pupilli saluā fore qm interest stipulatoris fieri qd stipulatus ē. cū obligatus

l'um suorum. que sua futura sunt. vt. §. de re. di. §. item ea Item multo magis si stipuletur rem que nunc est sua. vt supra. e. §. j. Accursius.

q Quo sua sit. hoc ideo. quia in eo casu quo sua futura nō est valet stipulatio. vt. ff. de ver. ob. l. si rem meam.

r Stipulatur. scilicet dari. z est ratio. quia quod suū est. amplius suū fieri nō pōt. vt. i. d. acti. §. sic itaqz. restitui tm possunt stipulari. vt. ff. d. ver. ob. lig. nemo. j. Rñ. z. ff. vsufruc. que admodum ca. l. j. §. sed quod dicitur.

utur eēt pupillo si male res gesserit tenet obligatō Er go z si qd pcuratori suo dari stipulatus sit: hēbit vires stipulato. Et si creditor suo qd stipulat sit: qd sua interest. ne forte vt pena cōmittat. vel p dia distrahan: q pignori data erāt: v; stipulatio. Ver sa vice. q alij factuz pmissit: videt in ea eē cā. vt nō teneat nisi penā ipe pmissit. Itē nemo rē suā futurā. in eū casu quo sua sit. vtilit stipulatur est. Si d alia re stipulatoz senserit: d alia pmissor pinde nulla ptrahit obligatio: ac si ad interrogatū rñsum nō eēt veluti si hominē stichum a te quis stipulatus fuerit: tu de pamphilo senseris qucm stichuz vocari credideris. Qd turpi ex causa promissum est

si potest fm vtriusqz intellectum valere. valet fm intellectu pmissoris. vt. ff. de ver. ob. qui ex pluribus. et. l. str. ista. §. eum qui. nec obstat qd dicit minozē pstrari debere. vt. ff. de le. j. apud iul. §. scio. quia minoz est qd dare vult pmissor vt. j. d. acti. §. pterea. Si autē fm vnus intellectum tm valere pōt. fm eius intellectum valet. vt bodie dare mihi bon. r. pmittis. si enim de hac bononia in qua sumus intelligatur. valet. als nō. vt. ff. d. ver. ob. l. quoties in stipulationibus. et de rebus dubijs. l. quotiens.

t Quod turpi. pmissus. siue dicam. pmittis homicidū facere. siue dicā. pmitto. r. quia promittis facere homicidū. vt. ff. de ver. ob. generaliter.

v Non valet. huiusmodi enim conditiones turpes im possibilis psumunt a iure. vt. ff. de cōdi. insti. l. si filius. vñ nō valet stipulatio. vt supra. e. §. si impossibilis. Circa qd tamen dic. q aut ipsum. quod pmittit est turpe. vt face rebomicidū et tunc nō valet nec etiam pena apposita. vt ff. de ver. obli. l. generaliter. et. l. veluti. et. l. si plagij. idem dico z si sub conditione turpi. vt hic. aut honestum pmittatur. sed tamen turpiter. vt dare. r. sed p metum vel dolum. z tunc valet promissio. sed exceptionē eliditur vt. l. de inuti. stipu. dolo. nisi in casu vbi ipso iure nō valet promissio facta per metū. vt. ff. qd me. ca. l. si mulier. §. si dos fm Jo.

x Cum quis agere pōt. hoc in ptractibz vt hic. z supra de ver. obli. §. ex conditionali. aliud in relictis. vt. l. d. ca du. tol. §. sui autem aliquid. z. ff. d. ma. te. l. si ita scriptum fuerit. in si. l. z facit ad hunc. §. ff. de peri. z com. rei ven. l. q si pendente. j. Rñ.

y Qui hoc anno. id est qui stipulatus est bis verbis. p mittit hoc anno. vel hoc mense.

z Preteritis. id est elapsis: sed secus est in relictis fauore vltime voluntatis. naz in capite anni pstatio fit. vt. l. quādo di. le. ce. l. j. Vel distingue. aut pmittit p hec verba hoc anno vel quolibet anno. et tunc in fine anni fit solutō vt hic. et. ff. de ver. obli. qui hoc anno. et. l. eum qui certaz aut annuū. z tunc in capite anni fit solutio. siue legatum sit. siue in contractu sit pmissio. fm Jo. et. b. vt. ff. de pdi. et de. l. si in annos. z. ff. quando di. le. ce. nec s. mel. Unde versus. Quia si debes tunc inspicies caput anni. Anno

Si d alia. cre dideris. hoc ē ve rum quando cer tum est eos dis sensisse. vt. ff. de ver. obli. cōtinu us. §. j. als autē

si debes in fine tenebris anni. Sed quid si usq; ad foran
reni. videtur q; statim incepto foro possit agi. vt. ff. ad tre
bel. l. qui filium. §. fabius.

a Si fundū possit. cū cōmodo pmissoris vt. ff. de verb.
sig. l. nepos. paulo. nec tamen nūmū expectatur licet pū
non possit solue
re. vt. ff. de ver.
ob. p. inuus. §.
illud. Item si
in continenti pē
nō tamen. ideo
tratum erigit. vt
ff. de solu. quod
dicimus. quod
dam ergo tem
pus mediū erigi
mus. §. r. diez
fm quosdam. vt
ff. d. consti. pe. l.
pmissor. Et dic
arbitrio iudicis
cū lege nō sit de
terminatū. vt. ff.
de iure del. l. j. in
fi. qui iudex sta
tuet epus quod
dam nec nūmū
nec modicū. vt.
ff. de solutio. l. ra
tum. z rē ra. ba.
l. quo enim. §. j.
z. j. de offi. iud. j.
Rū. Item nun
quid ideo in quā
titatibus quod i
speciebus hic di
ctur. Rū. non.
imo tpe tātō qu
tuz iudicatis da
tur expectat. vt
ff. de iudi. l. si de
bitori. §. quatu
or mensū. vt. l.
de vsur. rei iudi. l. ij. fm quosdam. vel verius dic vt no. §.
de ver. ob. §. omnis in glo. i. statim. zc.

veluti si quis homicidiū vel
sacrilegium se facturum pro
mittat. nō valet. Cū q; s
sub aliqua conditione stipu
latus fuerit. licet ante condi
tionem recesserit. postea exi
stente conditione. heres eius
agere potest. Idem ē z ex pro
missoris pte. Qui hoc anno
aut hoc mense dari stipulat
est. nisi omnib; trib; pteritis
anniv. vel mensis nō recte petet
Si fundū dari stipuleris:
vel hominē. nō poteris conti
nuo agere: nisi tātū spaciū p
terierit quo traditio fieri pos
sit.

De fideiussoribus.

Pro eo qui pmittit.
solēt alij obligari qui
fideiussores appellan
tur quos homines accipere
solent. dū curant vt diligen

Pro eo pmittit. scz principaliter. s. p stipulatio
nem. z idem si quocūq; alio modo quis oblige
tur. vt. ff. de i. §. j. z. ff. de l. j. Nunquid. aut accesso
rie obligationi accedere fideiussor pot. Rū. sic
ff. e. grece. §. si. et de pig. act. si rem. §. j.

c Homines. idest fideiussores.
d Solent. scz creditores.

e Cautus. et est cautum sine dubio. vt. j. de replica. §. ff.
In omnibus. idest in omni specie obligationi. dum
modo non sit contra legem. vt. ff. de l. cum lex. Sed ptra.
L. ne fideiussor. do. ten. l. j. So. illud speciale est. Item in
presentibus et futuris negocijs potest accedere fideiussor.
vt. ff. de iudicis. l. nō queadmodū. z. j. eo. §. fideiussor.

g Consensu. siue etiam ex maleficio vel quasi. vt. ff. de l.
grece. §. sed si ex delicto.

h Nec idest nō.

i Civilis. scilicet tū. vt pro eo qui fuit confessus spe fu
ture numerationis. vt. j. ti. pri. habet tamen eandem. ex
ceptionem quā reus. vt. l. de non nu. pec. l. penul. in fi. z
l. tam mandatori. Et sic nō. civili tū obligationi accede
re fideiussorem. vt bic et dicta. l. dicitur. z. ff. de l. fideiussor
§. ij. Accursius.

k Naturalis. scz vt pro seruo. vt subijcit. et. ff. de l. fide
iussor. §. fideiussor accipi. quantū ergo ad dationes fide
iussoris nō interest. sed quo ad alia multa interest. scz in
ter civilem et naturalem obligationē. vt. ff. de p. si. pe. l. j.
§. debiti. z. l. q. si maritus. §. si quis autem.

l Cui. scz obligationi.

m Adeo. i. in tantum.

n Pro seruo. qui seruus iure naturali tenetur tū. non
civilis. vt. ff. d. condi. inde. si id quod z supra de libertinis.
§. j. z supra de inuti. si. §. item inutilis. z buic naturali ac
cedit bic nō iussor. Et ipse seruus fideiubere nō pot. vt.

ff. eo. seruus infcio. et. l. se.

o Obligetur. fideiussor qui pro eo intercessit. Accur.
Dominus. nō idem econtra. vt dominus seruo possit fi
deiussozem dare. z est ratio. quia talis fideiussor obligando
se seruo p consequens dño obligatur. item pro eo dem scilicet
cet domino obliga
tur. quod esse non
pot. vt idem p eo
dem z apud eundē
possit obligari. vt.
ff. de si quis p co. §.
j. z. l. vran. z. ff. ad
vell. tutoz.

tius sibi cautū sit. **I**n om
nibus autem obligationibus
assumi possunt test siue re: si
ue verbis. siue litteris: siue cō
sensu cōtracte fuerint. **A**c
nec illud quidē interest. vt z
civilis an naturalis sit obli
gatio: cui adijciatur fideiuf
sor. adeo quidē: vt p seruo
quoq; obligetur siue extrane
us sit q; fideiussorē a seruo ac
cipiat: siue ipse dominus sit
in id quod sibi naturaliter de
betur. **F**ideiussor nō tū ip
se obligat: sz etiā heredē relin
q; obligatum. **F**ideiussor
z pcedere obligationē z sequi
pot. **S**i plures sint fideiuf
sores. quotquot erunt nume
ro: singuli in solidū tenentur.
Itaq; liberū est creditori. a q;
velit solidū petere. Sz ex epi
stola diui adriani pPELLIT cre
ditor a singulis qui modo sol
uēdo sūt litis ptestate tpe pres

et domino obliga
tur. quod esse non
pot. vt idem p eo
dem z apud eundē
possit obligari. vt.
ff. de si quis p co. §.
j. z. l. vran. z. ff. ad
vell. tutoz.

q Fideiussor. re.
linquit. siue hoc di
ctum sit siue nō. et
idem in omni obli
gatione contractu vel q;
si in ipso reo pinci
pali. vt bic. z. ff. de
acti. et obli. l. ex cō
tractibus. Sed qd
si ad penā furti ob
ligatus est. vel alia
act. vel obli. que nō
transit ad heredes
Rū. nō puto tene
ri hoc casu heredē.
quasi naturam mu
tet hoc casu stipu
latio. vt. ar. ff. si q;
cau. l. si eum. §. qui
iniuriarum. z. j. de
actio. §. fuerat aut
z facit ad hunc. §.
ff. de l. iij. §. si. Accu.
florentinus legum
doctoz famosissim;
z cetera.

r Fideiussor. pce
dere. puta fideiuf
beo in id quod sibi
credes vel credidi

fi vel credis. nam his tribus temporibus pot accipi. vt bic
z. ff. de vsufruc. e. re. que vsu con. l. quonā. §. si.

f Si plures. tenent. idem est in pluribus mandantib; vel
iubentibus vt. ff. qd iussu. l. fi. Sed videtur iure nouo. q; p
parte sua tū quilibet teneatur ipso iure. vt iam nō sit neces
saria epistola de qua hic subijcit. nisi expresse in solidū pmit
tatur. z sic videtur corrigi qd bic dicitur vt in auten. de duo.
re. §. j. col. vii. Vel verius vt puto. dicta autē. loquit in plu
ribus re. debendi. in quibus etiam iure veteri videtur fuisse
cautum vt pro partibus teneantur. vt. ff. de duobus reis. l.
reos. at secus sit in fideiussoribus. quozū quilibet tene. ur in
solidum vt ipse reus pro quo intercedit. et ita habebit locū
epistola bodie vt oli. n.

t Er epistola. sed vbi est bec epla. Rū. non habemus eam
scriptam. multotiens tamen de ea mentionē facit lex. vt bic
z. l. d. consti. pe. l. fi. z. ff. de l. inter fi. fideiussores. z. l. se.

v Partes. bec tamen epistola fallit in quinq; casibus. vt
in fideiussoribus tutoz. qui non implozant beneficium. licz
tutoz. es implozent. vt. ff. reimpu. sal. fo. l. fi. et. ff. de tu. z ra. di.
l. j. §. nunc tractemus. Itē fallit in fideiussore fideiussoris
vt. ff. de si plures. §. fi. Item fallit quando ceteri fideiussores
soluendo nō sunt tempore lit. conte. vt. j. subijcit statz. Itē
fallit quando eiusdem sume sunt fideiussores. sed non p eo
dem debitorē. vt. ff. de si a ticio. Item et quando inficiantur
vt. ff. eo. si dubitet. §. ita. Sed nunquid bec exceptio epistole
est pemptoria vel dilatoria. Videtur pemptoria. qz p
perimit id in quo opponitur. Item econtra videtur dilato
ria. quia ante litem contest. opponi debet. vt bic. quare vi
petur dilatoria. vt. l. de proba. l. exceptionem. Sed dico eā
qsi anormalā. cum nec pemptorias pū imitetur. que vsq;
ad sententiam opponuntur. nec dilatorias. que tū differunt
vt. j. de excep. §. bec exempli. et. l. sen. rescit. nō pos. l. pem
ptorias. Sed quid si soluit nunquid reperet. quasi sit fauo
rabilis exceptio. Videtur qd sic. vt in velle. vt. ff. de condi.
inde. l. qui excep. z. ff. de l. si pcedat. Sz p tradico. qz nō inuenio
q; sit sic fauorabil. z qz sūū recepit. vt. ff. d. p di. inde. repetitō

Querat. ar. contra. ff. ad. l. ro. de iac. l. ij. §. si quis. Accur.

Si is. scilicet. reus.

Ad iuari. facit. ff. e. l. vt fideiussor.

Fideiussores. obligantur. sed nunquid in idipsum in quo

reus tenetur saltem remanet obligatus. quando in plus si-

uissit. Quidā di-

cunt q sic. p quib?

ē hoc generale. vti-

lep inutile nō vici-

atur. vt. ff. e. si a reo

§. j. r. l. de dona. si

quis. ar. §. sed i bis

omnibus. nos con-

tra. sed qd in nihilū

teneatur. et est pro

nobis. ff. eo. grece.

§. illud.

Nec plus. con-

tra hanc regulā est

§. de re. di. §. si tam

alienam. Itē. ff. de

contrahen. emp. si

in emptione. in pri.

Item. ff. d. solu. qui

rel. §. mibi. r. §. q

stipulatur. r. §. mi-

birome. S; bis oi-

bus da. generalem

solutionē vt sic ex

ponas hanc literā.

non plus esse pōt i

accessione. et cete-

ra. i. i accessoria ob-

ligatione. fm iō. itē

pra. ff. de iudi. non

quē admodū. Sol.

ibi non est plus. qz

licet fideiubeat an-

te reus. non tamen

prius tenetur. Itē

contra sup. 2a. e. ac

nec. sed ibi nō ē pl?

eo modo quo dicitur plus. dicitur enim plus quatuor mo-

dis. quorum nullus est ibi. vt. §. de acti. §. plus autem.

Contra. i. si reus quinq; pmittat. fideiussor. r.

Contra. si reus sub conditione pmittat. fideiussor pure.

Nō dare. facit ad hoc. ff. de ver. sig. is cui. §. si. et. j. d. act.

§. plus autem. r. ff. de solu. l. solidū. et. ff. so. ma. si cōstante. §.

quotiens. Si quid autem fideiussor. soluerit. siue per iudicē

siue nō. vt. ff. mā. idēq; §. fideiussores Sed etiam in casib; a

quatuor anteq; soluat agit mandati. Et si hoc actū est vt ad

tempus teneatur. Item si fuerit p̄demptus. Item si cepit

bona sua dissipare reus. Item si diu stetit fideiussor in obli-

gatione. vt. l. man. si pro ea. et. ff. man. l. lucius. Als nō agit

anteq; soluat. sed soluere debet. vt. ff. de condi. inde. l. indebi-

tam. Sed r in casibus nullo modo agit. vt si p̄ inuito. aut to-

nandi animo. aut in rem suam fideiussit. vt. ff. mā. si remune-

randi. §. si passus. l. si presente. Item si hoc actum sit vt non

agam. vt. ff. man. si remunerandi. §. marcellus. Item si mā-

datum non sit obligatorū. vt. j. mā. §. illud. Item r si fidei-

ussor non opposuit excep. quā debuit opponere. vt. ff. man. si

fideiussor. Accursius.

Mandati iudicium. si intercessit mandati. vel etiā eo p̄

sente fideiussit. vt. ff. man. qui fide. et. l. ex mandato.

Hecce. facit. ff. e. grece. j. Rñ. et. j. quibus mo. tol. ob. §. s; et grece. r. §. de ver. ob. vtrum autem. Accur.

In stipulationibus. actuz. q. d. ita dicit scriptura ac si ve

re ita fuisset factum quod forte fuit vel non fuit actum. cer-

te presumitur pro scriptura. vt sic videatur actuz. Et est hec

scriptura priuata. dicit ei si quis se. r cetera. r ex causa. vnde

in continenti p̄iudicat. nisi contra p̄betur. vt. ff. de nō nu.

pe. generaliter. Et facit ad hunc. §. ff. de ver. ob. §. sciendū. r

l. de contrahen. sti. l. j. r. §. ti. j. §. si scriptum. In scriptura

autem publica constat ci standū multo magis. nisi pra p̄be-

tur. vt. l. de p̄ba. cum p̄cibus. et in autē. de fide instru. §.

si vero morantur. in prin. §. col. vj. Item no. hic p̄sumi oī-

solemniter acta. quod. p̄bant supradicte leges. Accur.

Solemniter. i. etiam interrogationē factā fuisse q̄ neces-

se est p̄cedere. vt. §. de ver. ob. in prin. r. l. de p̄traben. r cō-

mit. stip. l. j. Accur.

Acta. sed cōtra. ff. de publici. quecūq; §. si. So. ibi sunt ex

petere Jōq; si quis ex fideiuf-

foribus eo tpe soluendo nō sit

hoc ceteros c̄ rat^r. S; si ab

vno fideiussore creditor totū

p̄secutus fuerit. huius soli^o te

trimētū erit. si^o is pro quo fi

deiussit soluendo non sit. r si

bi imputare debet. quū potu

erit adiuuari^r ex epistola diui

adriani. r desiderare. vt p̄ par

te in se detur actio. ¶ Fideiuf

sores^r ita obligare nō possunt

vt plus debeant q̄ debet is pro

quo obligantur. nam eorum

obligatio accessio est princi-

palis obligationis. nec plus

in accessione esse pōt q̄ i prin-

cipali re. ¶ Et ex diuerso. vt

minus debeant. obligari p̄nt.

Itaq; si reus. r aureos pmise

rit fideiussor in quib; recte ob

ligatur pra^r vero obligari nō

pōt. Itē si ille pure pmiserit.

fideiussor sub conditione pro

transsece solemnitates de tutore r iudice. qui debēt adesse

cum pupillus venit. at hic actus p̄missionis nullus est

sine actu interrogationis. vnde ex quo dixit fideiubeo vel

pmitto. intelligitur interrogatio facta esse quasi pars p̄-

missionis. r sic non est extrinseca solemnitas. quū sit pars

stipulationis.

Delitterarū ob-

ligatione. Ru-

būca.

Mittere potest. pra^o vo nō p̄

Non solū enim in quantita-

te. sed etiā in tpe min^o aut pl^o

intelligitur. Plus^o est eniz sta-

tim aliquid dare. minus ē p^o

tempus dare. Si quid autem

fideiussor p̄ reo soluerit. eius

recuperandi ca. sa habet cuz

eo mandati iudiciū. Bre-

ce fideiussor plerūq; ita accipi-

tur (grecū) sed et si (grecū) di-

ixerit pro eo erit atq; si dixerit

(grecū) ¶ In stipulationibus

fideiussorum sciendum est ge-

neraliter hoc accipi. vt quod-

cunq; scriptum sit quasi actū

videatur etiam actū. Ideoq;

constat si quis se scripserit fi-

deiussisse. videri omnia solēni-

ter^r acta.

De litterarū obligatione.

Debere. scz ex causa mutui. r sine stipulatione. bec est

verba nō sunt apta ad stipulationem. vt. §. de ver. ob. §.

j. Si autem sine causa. non p̄iudicat. vt. ff. de p̄ba. cum

de indebito in fi. Quid si stipulatio interuent. Rñ. r tūc

habet locum effectus huius ti. nam exceptiones in factū

potest opponere. ¶ E. l. cum vltta. Et hoc si spe future

numerationis. als si tanq; iam esset debitū cū nō esset fa-

enter confitetur. videtur donare. als. i. si non vult dona-

re. sed quia credit se ei debere. non valet stipulatio. qz ob-

icitur exceptio. vt. ff. de reg. iur. l. cuius. r. ff. de excep. do.

l. ij. §. ij. Et nota caute hic. qz per verba p̄sentis temporis

fit hec obligatio. vt per bec. scribo me debere. vel confite-

or me debere. vt hic dicitur. r sic est contra opi. nostrā qui

dicimus obligationem litteris debere fieri per verba fu-

turi tēporis tm. vt. l. de postu. l. si sub specie. vt scribo me

daturū tibi. r. ex causa mutui. ad instar stipulationis. que

per verba futuri temporis tm fit. vt. ff. de ver. obli. stipula-

tionū. §. stipulatio. Sed certe ne hic dico. qz per bec ver-

ba nascatur nunc r vt nūc. sed quasi etiā prius nata sit.

sic confiteor per verba p̄sentis vel p̄teriti temporis. et

facit. l. de epi. audi. l. si p̄sens. et. l. eo. in contractibus

in p̄n. Ad apertius. nō faciunt bec verba. vt obliger. sed

vt obligatus p̄sumar. licet habeam exceptionem. Ad

verius licet apponā verba p̄sentis vel p̄teriti tempo-

ris. tamen semper intelliguntur futura. quid enim p̄dest

dicere confiteor me r. accepisse vel debere. r. ex causa mu-

tui. et hoc scribam. nisi intelligatur. et ideo reddam. Itēz

quid si dicam recepi ab illo. r. ex causa mutui. et hoc scri-

bam. Rñ. quidam non teneri. p̄pter supradictam rōez. qz p̄

verba futuri temporis debet fieri. S; certe satis p̄sumo qd

p̄sumar obligatus. sicut r cum scribo me debere. vt hic.

nec em̄ verbis. ano rebus legem imponim^o. vt. l. cōmu-

nia de. l. l. ij. vel dic qz ibi intelligit futurū. vt p̄dixi.

q Scripserit. i. scriptura confessus fuerit.

r Numeratū. als enim si numeratū esset. non litteris. s; re obligatus esset. vt supra quibus mo. re cōtra. obli. j. Rñ. Accursius florentinus.

f Multum. hoc exponitur. j. pri. Accur. floren.

t Exceptionem. scilicet non nu. pec. que post p̄poni sine

Lim
scr
pu
ra. i.

solemnitate qua-
daz scripta. que
p̄ quendam nomi-
na specialia fie-
bat. vt subijcit.
n Planelic; vt
eta verba in vsu
esse desierit. pla-
ne. r.

Si quis. scz
homo priuatus
idem est et si fiat
p̄ alium dūmo-
do per publicaz
p̄sonam. aliud si
p̄ priuata. vt. l.
de p̄ba. instrumē-
ta. Ar. tamē con-
tra. ff. d. pignori.
l. si fideiussor. §.
j. s; ibi i scribitur
p̄iudicium cre-
ditur. Accur.

petat actor siueno. vt. ar. C. e. l. si quasi. 2 in scriptis fm quosdam. vt in auten. de temp. no. na. pe. sup. vote. S. j. vt forte illud speciale in vote. primu. tamen fm io. verius est. Accursius.

V Constitutum a multis. impatoribus. qui fecerunt leges tales. C. e. p. totuz. vsq. ad legem generaliter nam. postea iustitiam sunt.

Hodie. sicut dicitur quod si supradicta loquatur ante tpa iustitiam. et nuc subijcat qd hodie fit. id est hodie dicitur hodie id est postquam currit hoc tempus scz quinque nuz olim hodie bienniu. vt. j. pr. 2 fm hoc no debet esse et in textu. Accursius.

Non pot. i. du querimoniaz pponere no pot. de excep. tione no nu. pe. qz currit tempus. i. obligabitur p scripturam ad dandam pecuniam non numeratas. Accur. floren.

Scriptura. i. p scriptura. S3 certe videtur ne

minime scriptura vel litteris obligari. sed intellectu qui ex litteris papitur et verbis. vt. ff. de acti. et obli. l. non figura. qd quidaz cedunt. Sed certe vtriusq. facit ad obligatione 2 ipsa figura litteraz 2 p sensu que exprimit 2 qd dicta. l. dicit no figura. scz sola. Item nunquid 2 p pstrariam scripturam obligatio civilis nata poterit tolli. vt si creditor sic scribit Coniteoz me no numerasse. vel te confessum non fuisse. vel illu soluisse. Rn. sic. vt. ff. de regu. iur. l. nihil tam naturale est. Accur.

Obligetur. scilicet civiliter 2 naturaliter post bienniu quasi bienniu pariat naturalem obli. nam ante erat civilis tm. nam naturalis no. cu nubit numeratu fuerat. Itz si civilis non esset. frustra diceretur habere locu excep. dicimus ergo qd sola civilis sit ante bienniu. sed post bienniu naturalis adijcit vel qd est verius no adijcit. s3 prima civilis incipit habere vim naturalis et civilis. nam 2 stipulatio est de iure civili. habet tamen effectum naturalis obligationis 2 civilis. nam civilis per se no valet ad exigendū. vt dixim. S. de obli. S. j. Item sic est in re iudicata. Adhuc tamen dicunt quida. vt. Jo. 2 bu. q si vult post bienniu excep. opponere pbare sibi no nu. pe. q admittit. sed ante bienniu pbat creditor. vt. C. e. l. si ex cautone. qd certe est equū. et ita bienniu hoc solum opatur q pbatō nis pvertatur onus. 2 etiam p bis facit qd als dicit. qd non fiant illicite exactiones. vt. ff. de off. pre. l. illicitas. S3 certe aliter de iure videtur. scilicet vt nullo modo admittatur etiam pbans. nam sacramentū no pot. deferre. qd e species pbationis. vt. C. e. l. in contractibus. S. illo. 2. C. de iure deli. l. si. S. licentia. Sed certe satis credo primū verum et equū. nec obstat qd de iuramento dixi. qz ex tempore illius legis in contractibus. non habet iuramentum vim pbationis. si non vult aduersarius. vt. C. de iure iur. l. generaliter. S. sin autē. Accur. floren.

Conditio. scz ex illa. l. C. de no nu. pe. l. in ptractibus. **O**bligatio. i. stipulatione. que fit verbis. nam tunc ti. iste cessat. et habet locum. S. de ver. ob. quando accepit vel habet locum excep. in factum vt. C. e. ti. cum ultra. quando non accepit.

Multu. n. quia post multu tempus exceptione ppo.

neri. no pot. vt supra modo dixit quod sit multu exponit et no. multum pro quinquennio poni. sed viu pro decennio ponitur. vt. ff. qui. 2 a quibus. si cum fideicommissaria. S. aristo. e. Constituti onibus. quas no habemus. **S**ed ne creditores. non solu isti. sed et veri.

Cceptio minime extendat.

De obligatōe ex p sensu.

Consensu sunt obligationes. in emptio venditionibus: locatio nibus: pductionibus: societatibus: madatis. Ideo aut istis modis obligatio dicit p sensu sibi qz neq scriptura. neq p setia oimodo op. e. ac nec dari quicq. ncte e. vt subam capiat obligatō: s3 sufficit eos q negocia gerūt consentire. vnde iter absentes quoq. talia negocia phunt: veluti p epistolā vel p nunciū. Itē in his ptractibus: alter alteri obligat i id qd alter alteri ex bono 2 equo p stare oportet: cu alioquin in verbor obligatō nibus alius stipuletur alius

Suis pecun. subau. etiam. nā occasione hui? si darenus longu tempus. etiam veri debitor interdu talia opponeret. zita occasione licitū cōmitteretur illicitū. quod esse no debet imo etiam licitū contractatur. vt videtur illicitū. vt hic. et in autē. de ecclesia. re. imo alia in pri. col. quinta.

Per constituto nem. vt. C. de non nu. pe. l. in contractibus.

Ultra bienniu. sic. C. de offi. agro deser. l. qui agros.

Extendatur. et hoc in causa mutui. si vero ex alia causa confiscatur. in scriptis. veluti emptionibus. vel simili. in contri nenti preiudicat sibi. nec pot. contra. pbari nisi p aliam scripturam. vt. C. de non numerata pecunia. l. generaliter. Itz hoc in debitore confitente. sed in creditore confitente sibi soluti. xxx. dies statuunt. nisi in casibus. vbi in continentu pui dicatur. vt. C. de no nu. pe. in contractibus. S. sup. certis. et. S. sed qm. Accursius.

De obligationibus ex consensu. Rubrica.

Consensu. sic. ff. de act. 2 obli. l. consensu. **I**n emptionibus. vt. ff. d. ptra. emp. l. j. S. fi. 2. j. ti. j. in principio.

Locationibus. vt. j. ti. ij. in prin. **S**ocietatibus. vt. j. p socio in prin. Sed contra. ff. p socio. l. iij. j. Rn. sed certe ibi no negatur quin p sensu ptractat

societas. vnde non est cōtra. p Madatis. sed none etiā in stipulatione p sensu debet interuenire. vt. S. de ver. ob. sed bec. et. ff. d. pac. l. j. S. pe. Rn. ibi expressis verbis debz eē p sensu. vt. ff. de ver. ob. l. j. j. Rn. hic autem etiam sine verbis 2 inter absentes. vt. j. prime. ibi inter pntes tm. vt. S. de inu.

Scriptura. hic caute nota. ti. stip. S. item verbor. differentia quā facit inter hūcti. et supiores. nam q dicit neq scriptura. in hoc discrepat ab obligatione litteraz. vt. S. t. j. Item in eo quod dicit neq. presentia. dicit pter verborū obligationem. que inter presentes fit vti supra de inuti. sti. S. item inutlis. Item in eo qd dicit non esse necesse quid dari ideo dicit. vt discrepet ab illa que fit re. vt. S. q. mo. re ptra.

Pereplam. vt. ff. d. rei. v. l. qdā mulier. obli. p totū.

Item in bis superior fuit differentia ad tria genera obligationuz. hic autē fit differentia ad stipulatione vel verbor obligatione. Accur. floren. t Contractibus. q sunt p sensu.

Oportet. q. d. binde contrabit obligatio. etiā in bis que non sunt dicta. nam veniunt vsure post morā. vt. ff. de act. emp. iul. S. ex vendito. Idem est et in omnibus bone si dei iudicis. licet non ex contractu. sed quasi nascantur. vt. j. de acti. S. in bonchides. Accur. floren.

Alius stipule. q. d. necesse est q omnia deducantur in stipulatione. nam als nihil venit in talē obligatione. vt. ff. d. ne go. gest. l. si pupilli. in si. 2. l. quia tantundem.

De emptioe et venditione. Rubrica.

Empcio et venditio contrahitur. hic no. tribus modis pfiici emptioe. vno mo. l. ex quo no pnt discedere ptabentes. vt. l. d. actio. et obli. l. sicut

titio. fm que mo dñ etiã conditionalis emptio est perfecta
Secundo modo qñ est pura. et tunc incipit periculum rei ad emptorem pñere. vt. ff. de peri. et como. rei. vel. l. ne cessario. in pñ. et ita ptabitur hic siue pfiat. Tercio modo. quando res traditur. dicitur plus pfiat. adhuc siue impleri. vt. ff. de actio. emp. si quis rez alienam.
3 Siml idest stati. Numeratum. nec aliquid datum vt. s. ti. j. in pñ. c. Arre. vt. ff. eo. quod sepe in pñ. e. Contracte. no autez est de substãtia contractus. f. Scriptura. i. si no solennitate scripture.
g Venditionib. l. q. siue sine scriptura b. In his aut. co fiantur. patet hic qd alia est emptio siue venditio in scriptis alia sine scriptis. In scriptis dicitur quando. hoc agunt ptabentes. vt non aliter valeat ptractus. nisi si at scriptura fm quosdam. qd non vidimus in vsu. Alij dicunt vt pla. qd sufficit q ptabentes vel aliquis eoz dicat in principio ptractus. qd inde scriptura fiat. licet non dicat q aliter no valeat nisi fiat. et hoc approbo. vt. l. d. fide instr. l. contractus. ibi illos tamen quos in scriptis fieri cõuenit. et. Si autem simpliciter fiat contractus. sed postea ad obligationem fiat scriptura. valet qd actũ est. et etiã valuisse. sine ea. vt. ff. de pig. contrahitur. Et eodem modo dico esse intel ligendum. vbi cumq; dicit lege. contractũ aliquẽ in scriptis fieri. vel distractum. vt. l. de testi. l. testiũ. et in auten. de testi. g. et licet. col. vij. Sed cum fiat in scriptis huiusmodi venditio. et sine scriptura no valeret. quare no dicit obligatio litte rari. Rñ. qd aliud habet nomen. s. emptio. et verũ est hoc nomen. at in mutuo non est. et mutuatũ esse. tũc esse reffect obligatio contracta. vt. s. de li. ob. s. plane.
i. Constituitur. pteriti opis est. et dic vt. l. d. si. instr. ptract. k. Nisi et instra. que vulgo et rogatores dicunt. pñ io.
l. Ptabente. s. vtrog. s. emptore et venditore. et talis subscriptio fit alsybi contractus fit alius in scriptis. vt in autẽ. de fi. in. s. si quis igitur. s. et si quis mutui. et. s. se.
m. Fiant. s. bec in strã. et subau. no aliter valeat. nisi. et.
n. Completiones. idest mundum completum.
o. Acceperit. s. ab eodẽ tabellione. et a pñibus. vt subñcit.
q. Absoluta. vt qz lecta fuerunt pñibus. et laudauerunt. vel dic absoluta. i. subscripta. Accursius.
r. Pena. sed quomodo sine pena. cum statim in arris eũ pñiat. Rñ. sine pena interesse et iurifurandi in litem. naz hoc pena effect qñtum ad solventem. licet et no qñtum ad accipientem. vt. ff. si quis ius. di. non ob. l. j. s. si. no autẽ ab arris liberatur. vt subñcit. ita tñ. et. Item iste talis no facit ptra lege l. d. act. et ob. sicut cum bicler sibi pmittat. Et no. q. huius legis pmissio est cũ aliqua pena. Ar. ptra. in auten. pñitũd que de vig. s. illud. col. vj.
s. Compellitur. sed qua actõe. Rñ. pñit. ex lege istã et lege illa. l. de fide instr. ptractus. vel etiam p officũ iudicis. vt ar. l. de resc. ven. l. ij. Item p act. ex empto. si tamen fiebat venditio sine scriptis. nam si fieret in scriptis nec esset mun-

promittat.

De emptioe et venditione.

Empcio et venditio contrahitur simul atq; de pñcio puenit. quis nondũ pñcium numeratũ sit: ac nec quidẽ arra data fuerit: nã qd arre nomine dat. argumentũ est emptioe et venditionis ptracte. Sed hoc quidem de emptioe et venditioe nũque sine scriptura consi stũt obrinere optet. nã nihil a nobis in hmoi venditioe inouatũ e. In his autẽ que scriptura pñciunt. no aliter pfectã esse emptioe et venditioe pñtuitur nisi et instra eptois fuerint pscripta: vel manu p pñcia ptabentũ vel ab alio q dem scripta. a ptabente autẽ subscripta: et si p tabellione si ant. nisi et pñtiones acceperint: et fuerint partib abso-

luta donec enim aliquid de est ex his et penitentie loc est et pot emptor vel venditor si ne pena recedere ab emptioe et venditione. Ita tũ impu ne eis recedere pcedimus: nisi iam arraz nomine aliquid fuerit datũ. hoc est abscurto. siue i scriptũ siue sine scriptũ venditio celebrata est is qui recusat ad implere ptractũ: si quidẽ emptor est: pñt qd dedit: si vero venditor: duplum restituere pñt: licet sup arris nihil expressum est. Preciuz aut pñtuit oportet. nã nulla emptio sine pñcio esse pot: et certũ esse pñciũ debet alioquin si inter aliquos ita pñnerit: vt quanti tici rem exti mauerit. tanti sit emptor: iter veteres satis abundeq hoc dubitabat: siue constet venditio siue non. Sed nostra decisiõ ita hoc pñtuit: vt quotiens sic pñposita sit venditio quã

onibus. et duo opari. vñ vt arre debeant duplicari venditore penitẽte. item vt emptio remaneat firma. et agat ad interesse. Item emptore penitente eadem duo opat. t. Eroressum. i. ubi dictum fuisa partibus. quid sup ar ris fiat altero penitente.
v. Precium aut esse pot. vt. ff. eo. l. ij.
t. Sed et certum. nota duo. et q precium debet esse. et q certum.
y. Precium. repetit de precio quod debet interuenire. vt addat duo. s. q sit certum. item in pecunia numerata.
z. Hoc. idest de hoc.
Decisio vt. l. de contrahen. em. l. si.
a. Extimauerit. nota q caute ponit de tercia psona. nã secus si in contrahentis arbitrio. vt dicemus. j. eo. s. emptio. Accursius.
b. Nominatus est. Quid si in innominatũ ptulim. vt vendo p quãto extimabitur. Rñ. no valet instar locatõis sic face. vt. ff. locati. si merces. in pñ. in vno casu. qui est. ff. de pig. l. si fundus. s. si.
Diffinierit. etiã inique. qz a psona inserta non recedit vt. ff. de ver. ob. si quis arbitratu. sed secus si cõferat qd est de accidente ptractus. nam tunc ad arbitriũ boni vi ri recurritur. vt. ff. e. bec venditio. et. ff. p socio. si coita. et. l. si societates. et. ff. loca. l. si in lege. in pñ. que omnes huic sũt cõtrarie. sed hoc fm io. Sed fm azo. etiã hic redigitur ad arbitriũ boni viri. et sic non ptraditũ dicit leges nec ob. dicta lex. ff. de ver. ob. si quis arbitratu. quia ibi no su erat arbitratu. quo casu concedo non recurri ad boni vi ri arbitrium. Sed quando dicitur inique diffinire. Rñ. forte ultra dimidiã iusti pñ. vt. ar. l. de rescin. ven. l. si voluntate. et. l. ij. Vel vt pñto iudicis officio. expedit. etiã si minor sit deceptio. dummodo non minima. vt. ff. de in inte. resti. l. scio. nam non tantũ sibi cõmittit in alienis. quãtũ ipsis dominis liceret. vt. ff. so. ma. l. etiam. s. j. et. l. si con stante. s. si maritus.
d. Persoluatur. ita qd fiat accipiẽtis. vt. ff. de act. emp. et empto. s. j. etiam vsure post moram. vt. ff. de act. emp.

azo. dicunt q no qz sibi pñiudica uit accipiendo ar ras. sicut et als si bi pñdicat quis sibi eligendo. vt. ff. d. tribu. act. q. 3 in heredes. s. eli gere. Item quia hoc videntur a gere ptabentes inter se. vt amissioe et duplica tione arraz debe ant esse pñenti. ergo p expñso e habendũ. vt. ff. si cer. pe. cũ quid. Item facit. ff. de lega. ij. cum fili. s. varijs. Bul. et io. ptra. dicit ei adhuc posse agi ad hoc vt trada tur. vel ad inter esse. itay arre in interesse pñtetur. et facit p eis ff. de testi. mili. l. ij. et. ff. de inoffi. test. mater. et. l. de pact. de. l. si. Sed quid si de berit pro arris. et p pagamento Rñ. pactũ seruã dum. idest no pẽ discedere. vt. ff. d. pactis. in traditi

int. s. et vendito.

E tradatur. caute dicit tradatur. et non dicit detur. l. 3 non tenetur facere accipientis. sed de evictione se obligare. vt. ff. de acti. emp. ex empto. in prin. Sed nunquid paise tenetur ad rem tradendam. Ad. dicit qd sic. et facit p eo qd hic dicitur oino tradatur. zc. vt bic. z. ff. d. rei ve. qui restituere. et s. d. dona. s. alie. Sed bul. contra dicit em cu libe rari pstando in teresse. et facit p eo. ff. de ac. emp. l. j. j. Rñ. z. l. ex empto. s. idē ait et. l. de act. ep. l. iij. Sed forte posset distingui. an venditor habeat rem. et tunc sententia teneat. mar. p. suas leges an no habeat re et tunc aut dolo vel culpa desit. eaz habere i fraudem puta emptoris. et tunc sententia teneat. bul. aut sine dolo vl culpa. et tunc no teneatur venditor. vt. j. eo. s. cu autem. esset enim valdemix quod ait. bul. vt sic copellatur estimacione pro rerecipe. vt. ff. si cer. pe. l. ij. s. ij. z. l. de fideicō. l. i. l. ff. Item sic in pro de pacta rumpe re. cuz pretor dicit. pacta serua bo. vt. ff. de pac. iure gen. s. pretor a...

Ad effectum. scilicet sam dicto modo scilicet per traditionem rei et precij. vt. j. quibus modis. col. obli. s. finali. Accur. floren.

Ex empto nota. quod ex empto emptor. ex vendito venditor agit. vt bic. z. ff. de act. emp. ex empto. j. Rñ. et. l. iul. s. ex vendito.

Pro nibilo. vt nec ad boni viri arbitrium recurratur vt modo diximus. sed legatum non ideo est pro nibilo sic relictum. vt. l. comunia de le. si duobus. s. si quis. sed ibi fauore vltime voluntatis. ne pereat.

Statuto. sine quo esse non pot venditio. vt in prin. pio huius. s.

Et in loc. ionibus. vt. ff. locati. si merces. in prin.

Item precium. dicit precij debere certu esse. nūc dicit quod in numerata pecunia

Dant. sed male vt. j. dicit. Accur.

Doeta homero. nota ar. q. auctoritates autoru et phi losophoz sunt in causis allegande. sic. ff. d. solu. si pater. z. ff. de iudi. p. ponebatur. et. ff. de sta. bo. l. septimo. sed in terdum redarguitur. vt bic. z. ff. de rerum diui. instantum s. si. z. l. sed diui.

Rebus. puta equis.

His verbis. scilicet grecis. que legi non possunt.

Diuerse schole. singularis numeri est hic. sic. j. m. anda ti. s. is qui exequitur

Expediri. id est cognosci.

Speciem contractus. s. innominati. naz non habz no men suu. vt. ff. de re. permu. l. j. s. item emptio. Sed quare dicit innominatus. cu ita curiale nomen habeat. Rñ. qz illi contractus sunt nominati qui statim vt sunt pari un act. vt. ff. de pac. iur gen. in prin. siue fiant p sensu. vt vendi tio. vt. s. e. in prin. siue re. vt mutus. vt. s. qui. m. re. ptra

ob. in prin. At pmutatio nec est pacto parit. act. nec re. s. pmutatio ex utroq. s. postea dudū re interueniente ex pacto primo vt subtiliter colligit. l. d. rez pmut. ex placito. Et ex hoc contractu outur actio pscriptis verbis. vt. j. d. act. s. actionu. et condi. ob cam. vt. ff. de prescrip. ver. l. nat uralis. s. j.

Digestis. vt. ff. eo. l. j. s. j. Accu. v. Latius. i. mel. us z aptius qz hic in digestis dicitur. Accursius. l. Cu aut. dixim. s. e. in prin.

ratione rez emptione z venditio nem ptabi eaqz spem emptio nis z venditionis vetustissima eē. argumtoqz ebanē greco poeta hō. ro. q. aliquā ptē ex erit achinoz vinu sibi pparasse ait. pmutatū qbusdā re. b. his v. bis (grecū) Diuerse schole autores p sentiebant. aliqz eē existia bāt pmutatoz rez. aliqz eptoz z venditione. ali o qui n posse re erodiri pmutatū reb. q. videat res venisse z q. p. noie data eē. nā vtrāqz videri veisse z vtrāqz p. noie datā eē rōz nō pati. S. p. culi snia dicētis pmutatoz p. niaz eē spem ptractus a venditione sepatā merito pualuit cū z ipe alijs homercis v. lib. adiuua bāt. z validiorib. rōib. argu mētabāt. qd z anteriores di ni p. nipes admiserūt. z i nris digesti lati significat. Cū aut emptio z venditio ptracta sit qd effici dixim sunt a tqz te precio puenit. cū sine scri ptura res agit. periculum rei vendite statim ad emptorez

Statim. s. cer te imo nō statim. s. i. sunt necessaria. Primo q. venditio fiat non in scriptis als. i. si fiat in scrip tis venditio. nō trā sit ad emptore pe riculū. nisi mundū esset completū. vt bic. z. l. de. instr. contractus. z. l. d. peri. z. co. rei ve. cū inter. Item q. fiat pure. als non perit emptor. licz secus si facta sit deterior. vt. ff. de peri. z. co. rei ven. q. si pendē te. Itē q. sit facta venditio in specie. nam si in genere vt puta vendo homi nem non perit em ptor ante traditio nem. vt. ff. de peri. et co. rei ven. l. eum

et. l. quod si neqz. Item quod sit certa species. qz si sub incer titudine sit vendita. licet sit species. non tamē spectabit sem per periculum ad emptorem. puta vendo stiebium aut pā pilum primus est moitur periculo venditoris. vt. ff. d. co. tra. emp. si in emptione. s. pe. Item qd alio modo pereat qz publicatione rei. nam tunc non perit emptor. vt. ff. lo. si fun dus. Item q. nullum pactum sit insertum quod pe ulum venditorum respiciat. nam tunc non periret emptor. vt. ff. eo. si in venditione. z. j. pri. s. q. si fugerit. zc. siue spēaliter eēt de casu fortuito dictū. s. in bul. siue generaliter s. in mar. vt di ximus. ff. si quis cau. sed z. si quis. s. questum. Itē q. vendi tor nō fuerit in culpa vel dolo quare res pereat. vt. j. pri. s. Item q. non sit in mora. nā tunc qui vltimā fecit morā sibi perit. vt. ff. de peri. z. como. rei ven. illud et hoc est ver. hoc ca su siue res peritura erat penes emptore siue nō. s. in io. vt. ff. de le. l. cū res. s. si. licet mar. distingueret. ar. l. ff. d. rei ve. itē si verberatum. s. si. Itē qd nō sit res que degustationē desi deret. vt vinū et zinziber z similia. nā tunc distinguūt. an vē datur in specie. et tunc post degustationē est piculū empto ris. an in genere. z tunc sunt duo necessaria vt sit emptoris piculo. s. degustatio z mēlura siue pond. z hoc s. in io. z bul. z pla. vt. ff. de peri. z. co. rei ven. l. j. in prin. z. s. j. Sed azo di cit. q. in vino sit speciale. q. statim facta venditione etiā ante de gustationē sit emptoris piculū. si sit in specie venditio. vt. ff. e. l. qd sepe. s. in bis. Sed nūquid distinguūt piculū empti onis a deterioratione. vino vendito in mēlura. vt in venditōe pditionali dixim. mō. p. l. ff. de peri. z. co. rei ve. qd si pendē te vt sic effusionis ad venditorē acozis. z mucoris ad emp to rem. Bul. ait. q. sic. qz hoc sub quadā conditione fit. s. si de gustet. Sed certe ipsemet postea mutauit p. siliū z merito qz aliud ē in alia pditione q nō sit in ptate venditoris. aliō ut hac q. in sua ptate ē. cū possit denūciare eptori vt gustet z ac epiat. als p. effudere. vt. ff. d. peri. z. co. rei ve. l. j. s. si. Ac.

3 Itaq; nulle ponit exempla. Accur. floren. legu. doctor.
a Periculū. facit. ff. de peri. z como. rei ven. l. id quod. et de
re. iur. l. fm naturam. z. s. de lega. patro. tu. §. fi.

b Tenet. id est venditus est.

e Neq; culpa. etiam talis qualis in comodato gratia vtri
usq; partis ptracto
v. nit. vt. ff. de peri.

como. rei ven. l.
custodiam. et. ff. co
mo. si vt certo. §. in
terdum.

d Animaduertē
dum. i. distinguen
dum.

e Susceperit. qd
pactū valet. vt bic
z. ff. e. qd sepe. §. si
res. et. ff. de peri. et
como. rei ve. l. j. §.
pauo.

f Is casus. etiaz
leuissima culpa co
tingens fm io. non
vero fortuito. licet
mar. contra. vt. l.
de pig. actio. q for
tuitis.

g Conditionem.
icz furtiuam. que.
salicet soli domino
dabatur. vt bic. et.
ff. de condi. fur. l. j.
Accursius.

b Exhibere. scilz
cedendo actiones
istas. z hoc quādo
nō fuit in culpa. als
non liberatur cedē
do. vt. ff. p socio. l.
de illo. in prin. que
est contra.

i Et damni. puta
si fuerit res vendi
ta veditori subtra
cta. vel in ea datus
sit damni. vt i pa
buius. §. nam hec
actio damni iniu
rie domino datur.
vt. ff. ad. l. aquilia.
item in cl. §. legis.
Accursius.

k Emptio. placu
erit. sed videtur q
in alterius contra
bentis arbitriū cō
feratur emptio. qd
essēdō pōt. vt. l. e.
l. in euentis. z. ff. e.
l. qd sepe. §. j. que
sunt contrarie. Sz
dicrem ipsam. bic
pferri arbitrio em

ptoris. aliud si cōmertiū. vt sit tibi empta si vis. vel preciaz
p quanto volēs. vt dictis legibus contrarijs. Item opponi
tur. hec venditio que bic fit nō videtur conditionalis. vt. ff.
eo. l. iij. que est contra. Sed certe ibi fuit empta pure. sed re
solutio debebat sub conditione fieri. at bic sub conditione fa
cta fuit. vnde nō pōt impleri nisi impleta conditione. vt. ff.
eo. hec venditio. in prin.

l Aureis tot. puta decem. Accur.

m Loca sacra. que sunt ista babes. §. de re. vi. §. flumina. z
§. nullius. z. §. religiosum.

n Priuatis. redde singula singulis. nam priuata ptracta ē
publice. et pphana sacre z religiose. z facit. ff. e. l. z. liberi. z. l.
quia. et. l. liberi. Accursius.

o Emerit. ignorans. vt. ff. de pben. emp. l. liberi bois. Acc.

p De locatione z pductione. Rubrica.

q Proxima. quo ad tractatū et quo ad sententiā.

r Si de precio. vt. §. ti. j. §. p cium autem.

f Si merces. scz certa z in pecunia numerata. vt. ff. de
p. l. i. j. §. si quis seruū. et. ff. de p. l. ver. naturalis. §. at
cum do. vnde partarius colonus qui partem dno reddidit
fructū improprie dicitur conductor. imo locus magis.
vt. ff. e. l. si merces. §. vis maior.

hi potest. Sub conditio
ne veluti si stichus intra cer
tum dies tibi placuerit. erit
tibi emptus au reis tot: Lo
ca sacra vel religiosa itez pu
blica. veluti forum basilicam
frustra quis sciens emit: que
tū si pro pphanis vel priuatis
receptus a venitore emerit.
habebit actionem exempto.
q non habere ei liceat. vt con
sequatur qd sua interest euz
receptum non esse. Idem iu
ris est. si hominem liberū pro
seruo emerit.

De locatione z pductione.

Decatio z cōductio p
rima est emptio z
venditio. hisdemq;
turis regulis consistit: naz vt
emptio z venditio ita contra
bitur si de precio conuenerit
sic et locatio z conductio ita
contrahi intelligitur si mer
ces constituta sit: z competit
locatori quidem locati actō.
pductor vero conducti. Et
que supra diximus si alieno
arbitrio precium pmissuz fu
erit: e adē z de locatione pdu
ctione dicta eē intelligim. si
alieno arbitrio merces pmissa
fuerit. Quā dō causa si ful
loni polienda curā daue: aut
sarciatori sarcieda vestimēta
qs dederit nlla statū mercede

t Quidem lo
cati. sicut vendi
tori ex vedito em
ptori ex empto.
vt. §. ti. j. §. sed z
certum precium
in fi.

v Supra dixi
mus vt. §. ti. j. §.
sed et certū. Ac
r Arbitrio. ff.
e. si merces. j. r.
Accursius.

y Qua de cau
sa. quia dixi cer
tum debere pre
cium interuen
re. Accur.

z Si fulloni. ē
autem fullo q la
uat siue tingit si
ue polit. sarcina
tor autē est q fra
cta vestimēta re
sartit. vt dicem.
j. mā. in fi. ti. Ac.

b Postea. no
ta postea. nā pu
re nō secuta. id
est non dū tradi
ta ad reaptandū
actio nō daret.
vt. l. de rez per
mu. et placito.
Accursius.

c Nomine. qsi
ex nouo contra
ctu innominato
vt. ff. de p. l. i. j.
ver. l. j.

d Prescriptis
verbis. j. ti. mā.
§. fi. contra. Sz
distingue. an cer
ta merces. inter
uenit. et tunc
agitur locati. vt
§. eo. in prin. aut
incerta. et tūc p
scrip. ver. agitur
vt bic. aut nulla.
et tunc est man
datum. vt. ff. de p
scrip. ver. si tibi
poliēda. tū cō
trario. Accur.

e Preterea. sicut vulgo querebat. vt. §. ti. j. §. itē p cius.

f Loues comodarent. improprie ponitur vt sequitur.

g Hos. perierit. sua culpa. als non tenetur. cū vtriusq;
gratia a contractum sit. vt bic. et. ff. de p. l. i. j. §. si gra
tuitam. §. si margaritas. et. ff. como. si vt certo. §. nunc vi
pendū. Accur.

b Non fuit bona ratio. vt supra qui. mo. re ptra. ob. §.
commodata.

i Prescriptis verbis. que ppetit et p cibus tribus inno
minatis. do vt des. facio vt facias. do vt facias vt. ff. de p
scrip. ver. naturalis. §. j. z. ij. als datur ex pactū in cō
tinenti appositis. vt. l. de re. per mu. rebus als datur qd
dubū est de nomine contractus. vt. ff. de p. l. i. j.
§. fi. et. l. ij. et. iij.

k Ades autem. qz hisdem regulis. z questionibus con
sistant. multa ergo habent inter se cōmunia.

l Aliquā. als non est in littera aliquam.

m Venditio. scz ex vna parte.

n Et conductio. scz et alia. Accursius florent.
o Item emptio. qd videbatur. cu talis datio alienatio sit vt in auten. de no alie. §. alienationis. col. ij. qd locatio no facit. vt. ff. e. l. non solet.
p Et conductio. qd videbatur. cu mercedem soluere tene retur.

q Perpetuo. aliter accipit. ff. p socio. l. i.

r Pensio. in pecunia.

s Redditus. in specie.

t Alienaverit. cu multi sint modi alienandi. ff. de publico. l. iij. z iij. v. et. vj.

v Auferre liceat. interdum autem datur ad certum tempus. interdum in tercias persona vel generatione cum omnia pacta super hoc contractu habitava leant. vt infra p rime. §. ecclesia datur i empbitheosim vsqz ad terciam generationem tm vt in auten. de no alie. col. la. ij. §. epbitheosim vel vt puto etiam in perpetuum dabit vt quilibet prima ms. vt hic et in auten. d. ali. et empbi. §. licetiam. colla. ij. ac.

z Zenoniana vt. l. de iure empbi. l. i. Accur.

y Empbiteose os. empbi grece latine dicit melioratio. hoc ideo. quia olim tm sterilia dabant. vt melioraret. sed bodie non tm sterilia dantur. sed etiam fertilia. nisi in ecclesia que dat sola ea q congrua videntur economo z alijs gubernatoribz ecclesie. vt. l. def.

rosane. eccle. autem. perpetua quoqz.

z Propriam. agitur ergo condicione ex lege ad omnia obseruanda que oueniunt. Sed nunquid empbiteota pot alij dare in empbiteosim. Respondeo. sic. vt in hoc. §. et in auten. de non alie. aut per. §. alienationis. col. ij. Item nunquid illud utile dominium qd solus habet transfert in eum. Rn. sic. cum rei ven. utilis sibi datur. vt. ff. si ag. vec. l. j. et. in. Sed qualiter aget primus empbi. contra scdm. vt eum expellat. Rn. rei vendi. que licet d iure sibi no competat exceptio tamen opponi no pot. quia replicaretur. et sic no dominus dominium vincit. vt. l. de transac. vbi. vbi de facto tm agit. z vincit. z. ff. de excepti. rei iudi. si quis rem vel ven. aget prescrip. ver. Vel dic ex lege zenonis ad mercedem. Accursius.

a Adlocat. one. imo differt in. vij. nam hic etiam in specie pstat pensio. sed ibi in pecunia tm. vt hic scripsimus. Item hic possidet naturaliter sicut fructuarius. vt. ff. de acqui. pos. nat. rali. sed conductor non. vt. l. comuni. de vsuca. l. j. Item hic habet dominium utile. sed conductor non. vt. ff. e. l. non solet. Item hic contractus fit imo

bilis tm. ille etiam in mobilibus. vt in auten. de alie. et emp. §. licentiam. col. ix. Item hic agitur condic. ex lege. ibi ex conducto. Item est hic contractus iuris civilis. ille naturalis. vt hic dicitur. Item hic in scriptura. ille etiam sine ea. vt. l. de iure empbi. l. i. et supra de obligatio. ex consensu. z supra e.

in prin. Accursius.

b Ad venditios. quia hic pensio pstat. ibi res libera transit. Item ab h. res reuocatur. sed ab emptore non p venditorem. vt. l. de rei ven. l. incivil. Item hic utile transit dominium. ibi directum. vt supra de re. di. §. per traditionem. Acc. florentinus.

c Naturalis. i. iuris gentium. qd naturalis ratione est inductus. vt supra de iure na. §. qd vero hic enim est de iure civili. vt z alij. vt. i. de actio. §. de pecunia constituta. Ac. d. Ad dominium. vt pensio no habeat.

vididerit. aut donauerit. aut totis nomine dederit. aliove quocumqz modo aliter auerit auferre liceat. Si talis p. qz inter veteres dubitabat. z a quibusda locatio: z a quibusda venditio extitabat. lex zenoniana lata e q empbiteoseos p. ctus p. n. statuit natura. neqz ad locatione neqz ad venditioe inclinante sz suis pactioibus scienda. Et si qd aut qd pactum fuerit: h ita obtinere: ac si naturalis eet p. tract. Sin aut nihil d. piculo rei fuerit pactum tunc si qd totius rei interit ac cesserit ad dnm sup h reduda re picula: sin aut particularis. ad empbiteotarium hmoi d. annu vtire. q iur vtimur. Item queritur. si cum aurifice tici conuenerit vt is ex auro suo certi ponderis certe qz forme anulos ei faceret. et acciperet verbigratia. decem aureos: vtrum emptio et venditio: an locatio et conductio contra hi videatur. Cassi. ait materie quide emptio z venditio p. hi: ope aut locatio z p. ductione. Sed placuit tm emptio z venditio p. hi. Si suu anz rici. rderit mercede p. op. p. sti rata dabit no e qui locatio et p. ductio. t. Conductor at oia fm lege p. ductiois face dz: z si qd i lege p. termissu fuerit: id ex eq. z bono p. stare dz. Qui p vlu aut vestimentoz aut r.

e Particularis. i. medietatis vel minus. fm mar. l. de ar. ff. de vsu fruct. et am. z de verbo. signomen filiarum. §. portionis. et. ff. de dz. infec. inter qs. §. damni. et d. contraben. emp. comu

Nos dicimus si aliquid etiam parum remansit. damnum empbiteote esse. ar. huius. §. et. l. e. l. j.

f Atimur sunt et duo alia naturalia. siue tacita pacta i hoc contractu vt d. reijciendo empbiteotam si no soluerit pensio nem per triennium. vt. l. e. l. ij. §. j. Item et si velit empbiteota vendere. quod domino primo denuciare debet. vt. l. eo. l. fi. §. j. Accursius florentinus.

g Item queritur. suo scz aurificis. Accur. b. forme. scilicet remonstrate. sed quid si certa non est materia demonstrata. Rn. non interest. vt. ff. de contrab. emp. conuenit. z. l. fabius.

i Conductor. legem. idest pacta. vt. ff. de positi. l. j. §. si conuenerit. Accursius.

k Equo vt vsuras post mora. vt. l. e. p. scs. P. de z contra. na. conductor agit vt domus z ostia sibi reparentur. vt. ff. eo. l. Qui pro viii. diligentissim. i. diligens. ex conducto. sic exponit. ff. e. si merces. §. qui colinam. na cu vtriusqz gratia fiat locatio. no venit exactissima. vt. ff. como. si vt certo. §. nunc videndum. Alij p. p. ponit. z dicit speciale in his rebus que facile possunt frangi. Accursius.

m Amiserit. vel damnum datum sit puideri non poterat. vt. ff. eo. sed de damno.

n Conductore. proprietatis. secus in usufructu. vt. l. de usufructu. si domina. vel dic vt ibi. et de iure do. si socius. in fi.

o Succedit. vt. l. e. viam Sed an moriente scholare vel

cedente substitui
ere potest. Rñ. sic iur
conductois. sed rō
societatis. p̄hibet.
q̄ preualet. vbi cer
ta persona eligitur
vt. j. ti. j. §. soluit.
p De societate. ē
autem societas. vt
ait marcus tullius.
duoꝝ plurimū cō
uentio. honeste cō
tracta. ad vberiorē
questum et cōmo
diorē vsum.

q Societas
tem. to
torum.
i. omni

um et expresse. vt.
ff. e. l. j. §. j. z. l. iij. §.
j. nam hoc uomen
scz totus tota totū
totitatem ad vnaꝝ
rem signat.

r Emendi. Item
alijs duobus mo
dis scilicet omniuz
bonoz simpliciter
vt. ff. e. l. coiri. et. l.
nec adiecit. Item
vniꝝ rei. vt. ff. e. l. v
l Equales. sic. ff.
de here. insti. l. quo
tiens. §. heredes. z
§. de here. insti. §. si
plures. et. ff. eo. l. si
non fuerint. et dic
equale fuisse capi
tale.

t Expresse. etiam
in solo lucro. vt. j.
eo. §. illud. Accur.

v Conuentio. scz
talis. vt sequitur.

x Tercia. scz ps
lucris et damni.

y De illa. ad tici
um p̄putatō hic ex
pedita fiat. vt si lu
crum in vna re. in
alia vero damnum
contigerit. vt si de
ducto omni dam
no lucrum superest.
vni in duas par
tes. alius in tertiaꝝ
partē admittat eiꝝ
lucris. Si dō tantuz

damnum superest. is qui duas partes damni ferre debet. in rebus
que sup̄sunt tanto minus q̄ alter capiat quantum faciat ter
cia pars damni. vt. ff. e. mutius. Accursius.

z Seruius. hic seruius sibi met p̄tradicere videtur. vt. ff. e.
l. mutius. Sed non est verū. nam ibi dicit de facto hoc eē nō
posse. scilicet vt damnum z lucrum sit in eadem societate. cū dā
num lucro. et e contra lucrum damno deducto intelligatur.
vt ibi dicitur. z. j. e. §. z adeo. Accursius.

a Et adeo. bec pacta in equalia tunc demū locū habēt quā
do alter plus contulit opere vel industrie q̄ alter. vt. ff. eo.
si non fuerint. §. si vero placuerit. fm a zo. cū societas sit fra
ternitatis ius. vt. ff. e. si verū. Jo. contra. z subaudit in. l. illa
si non fuerint maxime. Alij idem qd̄ io. sed tali ratione. quia
iure conuentionis valent. nō societatis. vt. ff. de po. l. j. §. si
conuenerit. Accursius.

b Partem. nō totuz. als effect leonina. vt dicitur in fabula

gēti aut iumenti mercedē aut
redit aut p̄misit. ab eo custo
dia talis test' erat. q̄lē dilige
tissim' p̄famit. suis rebo ad
hibet. quā si p̄stiterit z aliquo
cāu fortuito eā rē amiserit nō
restituēda ea n̄ tenebit. Adoz
tuo p̄ductore' intra tpa p̄du
ctois: heres eius eodē iure in
p̄ductione succedit'.

De societate. Rubrica.

Societate' coire sole
m'. aut totoz bonoz
quā greci spealit' (gre
cū) appellat' aut vni' ali' ne
gociatōis veluti mācipioꝝ vē
tendoꝝ emēdoꝝ q̄: aut olei:
vini frumēti emēdi vēdēdiq̄
Et quidē si nihil d̄ p̄ribolucris
z dāni noiatis p̄uenerit. equa
les' scz p̄tes z in lucro z in dā
no spectant. Qz si exp̄sse fue
rint p̄tes. he fuari tebēt Nec
em' vniꝝ dubiū fait: quin va
leat p̄uentio'. si duo inter se
pacti sint: vt ad vni' qd̄ due
p̄tes z lucris z dāni p̄tineāt. ad
aliū tertia'. De illa sane cō
uentione quēsitū est: si tici' et
ser' int̄ se pacti sūt: vt ad tici
um lucris due p̄tes p̄tineāt dā
ni tertia: ad serū due p̄tes dā
ni: lucris tertia an rata tebeat
haberi p̄uentio. Quint' mu
tius p̄tra naturā societatis ta
lem pactōez eē existimauit: et
ob i' nō esse ratā habendam
Seruius' sulpitius cuius sen
tentia p̄ualuit p̄tra sentit. qz

ajiani. et. ff. e. si nō fuerit. §. si. l. si vn'. §. §. si precū. in fi.
c Quod z ipsum. scz dictū hic p̄mo casu.

d Conuenerit. idest conueniens esse sue sententie. quā
dixit. §. e. §. de illa. Accursius.

e Illud. seruari. nota eandē rōez p̄trarioꝝ. sic. ff. de le.

sepe quozundaz ita p̄ciosa est
opa in societate. vt eos iustuz
sit p̄ditione meliori in societa
tem admitti: Nam z ita coiri
posse societatem nō dubitat:
vt alter pecuniā p̄ferat. alter
non conferat: z tñ lucrum inter
eos cōmune sit: qz sepe opa a
licuius p̄ pecunia valet. Et
adeo contra quinti mutij sen
tentia obtinuit. vt illud quo
qz constiterit posse cōuenire:
vt quis lucris partē ferat. de
damno nō teneat: Qd' z ip̄m
seruius p̄uenienter' sibi existi
mauit: Quod tñ ita intelligi
oportet: vt si in aliqua re lu
criz: in aliqua damnum illatū
sit cōpensatione facta. solum
qd̄ superest intelligat' lucris esse.

Illud' expeditum est si in
vna causa ps fuerit exp̄pressa:
veluti in solo lucro vt in solo
damno: in altera vero ommissa
in eo quoqz qd̄ p̄termittuz est.
eandem partē seruari. Ma
net' autem societas eousqz. do
nec in eodē consensu p̄seuera
uerint. Et cum aliquis renū
ciauerit societati. soluitur so
cietas. Sed plane si quis ca
lide in hoc renūcianerit socie
tati: vt obuientens aliquod lu
crū solus habeat: veluti si to
torum' bonoz socius. cū ab
aliq' heres esset relict' in h̄ re
nūciauerit societati vt h̄ dita
tem solus lucris faceret. cogit
hoc lucrum cōmunicare Si qd̄
vero aliud lucris faciat qd̄ nō
captauerit' ad ip̄m soluz p̄ti

ij. l. si. §. si. z ff. fa
mil. ber. si filia. §
item papi. ar. cō
tra. ff. de li. z po
stbu. cōmodissi
me. z ff. loca. l. e.
lege. j. Rñ. et. ff.
de nego. gestis.
si quis negocia.
f Manet. re
nūciauerit. p̄e
sent' socio. nō ab
sent' vt. ff. e. §. z
socius. §. si abse
ti. Accursius.
g Callide. idēz
est. et si in tempe
stiuē renūciat.
Item et si erpe
diat nō renūci
ari. vt. ff. e. actōe
§. labeo. z. l. sed
et si socius. §. si.
b Totoz. idest
omniū. hoc exp̄s
so. vt. ff. e. l. iij. §.
j. als contra. vt.
ff. e. nec adiecit.
i Si quid vero
sic. ff. e. quibus
cau. i. pos. e. l. ful
cimi'. §. qd̄ si ad
uersus. sic. ff. eo.
actione. §. dixi
mus.

k Captauerit.
idest. non p̄cco
gitauerit.

l Conceditur.
nota hic quinqz
modos soluendi
societatem hoc
z sequentib' q̄
tuoz. §. sūt z ali
duo. vt interem
ptione reruz na
turali vel civili.
vt. ff. eo. verū. §.
pe. Item cuz ab

alio stipuloꝝ animo nouādi vt iudicium cum aliquo di
cto animo nouandi. vt. ff. e. actione. j. Rñ. Accursius flo
rentinus legum doctor.

m Soluitur. morte. idem in tutela. secus in deposito et
mandato. vt. ff. de his qui no. infra. furti. §. illud.

n Si. idest quis. Accursius.

o Conuenerit. scilicet vt duret inter sup̄stites. etiā vno
moriente. non aut ad heredē transit. etiam ex pacto. vt.
ff. e. l. nemo a do. z. l. nisi in societate vectigaliū. vt. ff. e. l. ve
rum. §. in heredem. z. l. adeo. j. Rñ. et nisi de nouo. p̄enti
ant. vt. ff. eo. l. plane.

p Item si rei. vt duo tabernarū de vendēdo vinū in fo
ro. Accursius florentinus.

q Publicatione. que publicatio sit. p̄ter d̄dicta. vt. ff.
de bo. dam. l. j. §. Rñ.

r Alius. scz filius. Accursius.

Pro mortuo, sic ff. de actione. §. publicatione. Accur.
Habetur. Sz quid si hic socius cuius bona publicata
sunt ratione opere socius erat. non rerū. qd esse pot. vt. s.
e. §. nam et ita. R. idem. cum libertatem vel vitam vel ci
uitatem amittat. vt. ff. de bo. dam. l. j. z. j. pxi. §. innuitur.
in fi.

Itē si quis
cesserit qd facere
potest. ne in car
cerem detruca
tur. vt. j. de acti.
§. ff. et. l. d. cess.
bo. l. j. Accur.
Debita. qz si
sco vel priuatis
debebat. vt. ff. e.
actione. §. j. acc.
y Veniat. i. vē
datur.

Sed hoc ca
su. q. di. nō supe
riori. primo. scz
quando bona su
erunt. publicata
nam hic viuens
z in ciuitate exi
stens. sibi postea
acquirere pot. vt.
ff. de cess. bo. l. y.

Socius. acti
one. que est dire
cta ab utraqz pte
vt in fra. d. p. te.
li. ex quibusdam
et finita societa
te nascitur. vt. l.
e. tam diu. nisi in
casu. vt. ff. e. actō
ne. §. nō nunqz.

Passus. qui
de solo dolo tene
tur et lata culpa
que doli respici
tar. vt. ff. de posi
ti. l. quod nerua.
et. ff. si quis te. li.
esse ius. l. j. §. nō
autem.

Teneri. nisi
alter tantaz cul
pam prestiterit.
quantam et iste.
z afferret par. pā
nū quo casu cō
pensatur culpa.
Item dolus cū
dolo. vt. ff. d. cō
pen. si ambo. z d
dolo. l. si duo.

Solet. ante contractam societatem. et in hoc discre
pat a depositario qui vt in presenti tenetur. sic ff. de posi
ti. l. quod nerua. sic est in e. cū quo habeo rem comunem
sine societate. vt. ff. famul. ber. l. heredes. §. non tantū. Ac
cursius. florentinus.

Qui parū. sic supra qui. mo. re contra. ob. §. preterea.
Accursius florentinus legum doctor.

De mandato. obligationū. alie re contrahuntur. alie
verbis. alie litteris. alie consensu. vt. s. d. obli. Item earū
que ex consensu. alie per venditionem. alie p. loca. et pdu
ctio. alie per societate. alie per mandatū vt supra de ob. ex
consensu in prin. de tribus primis dixit. nunc de quarta.
scz de mandato. Accur. floren. legū doctor.

Mandatū. mandatū est officium gratuito
a. eo qui susceperit exhibendum. nisi eni fiat
gratis. incipit esse locatio. j. eo. §. fi. et fit per
verbum rogo. volo. mando. supplico. et simi
lia. vt. ff. eo. l. j. §. finali.

Quinqz. imo videtur quod sex. vt sequit. sz pic quiqz

net. Et vo cui renunciātū est:
quicquid oīno post renūciatā
societate acquirūt. soli pcedit

Soluitur adhuc societas
etiam morte socij: qz qui socie
tate p. trahit. certā psonā sibi
eligit. Sed et si p. sensu pluri
um societas. tracta sit: mor
te vni socij soluit: si p. les sup
sint: nisi i. coeūda societate ali
ter cōuenerit. Item si ali
cuius rei p. tracta sit societas:
z finis negotio impositū ē: si
hatur societas. Publicatio
ne quoqz distrabi societates
manifestū est. si si vniuersa bo
na socij publicētur nā cum in
er. locū ali. succedat. p. moz
tuo habet. Item si qz ex
socij mole debiti pregrauat
bonis suis cesserit: z iō p. ter
publica aut priuata debita
substantia eius veniat. solui
tur societas. Sed hoc casu.
si adhuc consentiant in socie
tate noua videt. incipe socie
tas. Soci. socio. vtrū eo no
mine tm teneat p. socio actōe.
si qd dolo p. miserit. sicut is q
reponi apud se passus est: an
er. i. culpe. idē residie atqz ne
gligētie noie q. sitū ē. Preualu
it tm etiā culpe noie eū teneri

Culpa aut nō ad exactissimā
diligentiā dirigēda ē. sufficit
ei talē diligentiā p. i. rebz ad
hibē socij qualē suis rebz ad
hibē solet. Mā q. paz dilige
tē socij sibi assumit. d. se queri

salicet obligatoris. vicimū enim non est obligatorum. Itē
fm io. est quoddam aliud tertū obligatorum. vt cū sua grā
tia. et tua z aliena aliquis tibi mandat. vt enas su iudiz pro
me et te et ticio. Accur. florentinus.

Obligatio. nisi dolus et calliditas intercedant. vt. ff. de
regu. iur. cōsili. z
cursius de floren.

tebet: hoc ē sibi iputare debz.

De mandato. Rubrica.

Mandatū. p. hū quiqz
modis. siue sua tm grā
aliquis tibi mandat.

siue sua z tua: siue aliena tm:
siue sua z aliena: siue tua z ali
ena. At si tua tm grā mādātū
sit: sup. uacū ē mādātū: z ob
id nllā ex eo obligatō nec mā
datū inter vos nascit actio.

Mandatis tm grā iterueit
mandatū. veluti si qz tibi mā
dat. vt negocia ei gereres: vel
vt fūdū ei emēs: vt vt p. eo spō
deres. Tua grā z mādātis.
veluti si mādēt tibi: vt pecu
niā subysuri crederes ei q. i. rē
ipi. mutaret: aut si volente
te agē cū eo ex si de iussoria cā.
mādēt tibi: vt cū reo agas pe
riculo mādant: vt vt ipi. pi
culo stipuler. ab eo quez tibi
teleget i id qd tibi debuerat.

Aliena sūt tm cā iterueit mā
datū: veluti si tibi aliqz man
dat. vt ticij negocia gerēs: vt vt
ticio fundū emēs. vt vt p. tico
spōderes. Sua z aliēa: veluti
si d. cōibz suis z ticij negocijs
gerendis tibi mādēt. vt vt sibi
z ticio fundū emēs: vt vt p. eo
z tico spōderes. Tua z aliēa
veluti si tibi mādēt. vt tico sū
ysuri crederes q. si sine vsu
ris pecuniaz crederes. aliena
tm gratia intercedit manda
tū. Tua tm gratia inter

Tua gratia. sub vsuris. in hoc est vtilitas mutuantis p
pter vsurarum lucrum. Sed contra. ff. de vsur. cum quidam
§. si pupillo. in fi. Sed ibi debet subaudi tm. Vel dic. non
sunt ppter lucrum inducte salicet principaliter vt ibi. securi
dario tamen sic. vt hic dicitur.

Si. pura pcuratori mandantis. Accursius floren.

Ipsi. salicet mandantis. et in hoc est vtilitas mandā
tis. Accursius floren.

Mandēt. scz fideiussor. et hoc casu agetur contra fideiuss
orem mandantem actione mandanti. non ex stipulatōe pri
ma si nouandi animo hoc mandatū intercessit. vt. ff. eo. si
mandato meo in fi. l. si autem nō nouandi anio. agez ex pri
ma causa. vt. ff. de p. cura. l. licet. §. ea obligatio in fi.

Sua et aliena. mandat. hic agi pot. duabus actionibus
mandati. scz contra mandantem. et nego. gef. contra ticiū
que datur et mandanti. vt. l. de neg. gef. si mandatū.

Crederes. salicet mandauerit.

Tua gratia. hic addunt doctores sextus modum. quod
dic vt. s. e. in prin. in glo. imo videtur. zc. in fi.

f Ex consilio. nota bonā regulā. quē de consilio nō teneri. fallit tamen in casibus. quibus legibus dicuntur. vt. ff. d. do. lo. qd. si cū scires. 7. ff. de p. sen. l. ij. sed certe ibi fuit fraudulētum p̄silium. vt. ff. de re. iur. l. consilij. Itē fallit. vt. ff. ad. l. a. qui. l. liber. bō. j. R. 2. j. de iniurijs. §. nō solū. 7. ff. d. iniur. l. d. solū in p̄. 7. §.

p̄culus. et. ff. qd. vi. aut. claz. temp. §. j. et. ff. de fur. si quis vroz. §. cū ticio. et. ff. d. ser. cor. l. j. §. R. et. §. p̄suadere. S̄ hoc in maleficijs. ideo nō dat. mā. te netur tamen vel d. dolo vel alijs actō nibus. Itēz als fa cturus non erat in predictis casibus. als obtinet bec regula. vt. hic. et. ff. e. si remunerandi. §. plane. S̄ certe nec bis casib⁹ videt teneri. vt. j. p̄roz. §. Sed dic n̄ tenet il li cui tale p̄silijz p̄ statur. vt. ibi. s̄ illi cuius lesionem cō suluit. vt. hic. dicim⁹ vnde dici p̄t. qd. nec bis casibus fal lit dicta regula. cūz dicat non teneri il li scilicet cui p̄silijz p̄stitum est. nisi in casu illius legis. ff. de dolo. q. si cū scires. et. illius legis. ff. de p̄enet. l. ij.

t Mandati. scilz actione. y Liberū. scz sus cepto consilio. sed suscepto mandato necesse est consu mari v̄m io. nisi cō gruo tēpore renū cietur. vt. j. e. §. mā datum.

x Itaqz. si ociosam. nō aliter. hoc videtur esse p̄ op̄i. pla. qui dixit duo scz vbi cō. uolo certe p̄sone mutuari. teneoz ita dem̄ si als facturus non eras. vbi autē nō est d. signata ali qua persona. nō teneoz. etiam si als facturus nō eras. Sed io. in vtroqz casu dicit contra. nam p̄im o indistincte teneoz siue als eras mutuaturus siue non. secūdo aut cū distinctōe non als. et facit p̄ eo. ff. e. si remunerandi. §. plane. 7. s̄. e. §. tua et aliena. in fi. et. ff. de neg. gest. l. ij. in fi. et. l. iij. nec ob. qd. hic dicit. quia et si als etiam facturus erat. tenetur qui man dauit. vt. dicitur. n̄ est. vnde p̄t subandiri. maxime. quia non aliter. et cetera. Accursius de florentia.

y Illud quoqz obligatorium. etiaz si iuramentū intercede ret. vt. in auten. scemicas nō solū. §. j. col. quita. 7. facit ad hūc §. ff. e. si remunerandi. §. rei turpis. et. l. si mandauero. §. qui edem. et. ff. de arbi. l. si cum dies. §. p̄promisso. et supra de in uti. stipu. §. qd. turpi. et. ff. de verbo. obliga. l. generaliter. et. l. se. et. ff. de conditio. insti. conditiones. Accursius.

o Prestiteris. scz ei cui cōmissum est maleficium. vt penā nam dupli. 7. ita licet intersit mandatarij. tamen non agi. qz nec interesse fingitur. vt. ff. de conditio. insti. filius.

b Ticiū. id est mandantem.

Is qui. mandatum. scz certe forme. nam quādoqz ha uet certam formā. et tunc habet locū qd. hic dicitur. et. ff. e. diligenter. quādoqz non. et tunc bona fide facere de bet. vt. ff. e. l. ij. et probat etiam bec distinctio. ff. eo. si quis pro eo. Accursius.

dere fines mandati. vt ecce si quis vsqz ad centū aureos mandauerit tibi vt fundum emerēs: vel vt pro titio spōn derēs: neqz pluris emere de bes: neqz in ampliorē pecuni am fidei tubere: alioquin non habebis cū eo mādati actōz: Adeo quide. vt. sabino 7. cassio placuit: etiam si vsqz ad centū aureos cū eo agere volueris: inutiliter te acturum: Diuer se schole autores recte vsqz ad centū aureos te acturū existi mant: que sententia sane be nignior est: Quod si minoris emeris. habebis scilicet cū eo a ctionem: quoniam qui mā dat vt sibi centum aureorum fund⁹ emeretur. is vtiqz mā dasse intelligitur: vt minoris si posset emeretur. Recte quoqz mandatum p̄tractum. si dum adhuc integra res sit reuocatū fuerit. euanescit.

Itē si adhuc integro mā dato mors alterutrus inter ueniat. id est vel eius qui mā dauit vel illi⁹ qui mandatum suscepit. soluit mandatu: S̄ vtilitatz causa receptū est: vt si eo mortuo q. i tibi mand uerat: tu ignorans eum decel sisse excur⁹ fueris mandatu. posse te agē mādati actōe ali oqui iusta 7. pbabil⁹ igratia tibi dānū afferrz. Et huic si

d Mandati a ctiones. S̄ nec certenego. gest. fm. bu. et. io. et. e p̄ eis. L. de neg. gest. l. vlti. 7. ff. d. nego. gest. q. a. na. §. libertos. 7. de pecul. si credi tō. §. j. S̄ mar. dabat vti lē neg. gest. actionē 7. re spondet illi. l. si. de neg. gest. qz specialis ibi fuit pbibitō. S̄ cer te miroz de hac opi. cū videatur lex expedita. que etiam vtilem de negat. expresse. vt. ff. e. si pro te. e. Cum eo acti onem. p̄ p̄cio da to. vt. ff. de iur. ver. si fundū.

f Emeretur. est autem illa ratio. quia maiori summe mi nor inest. vt. hic. et. ff. de ver. obli. l. inter stipulantem. §. ij. 7. ff. de arbi. diem. §. si plures. Accur.

g Recte. nam si non recte. nō est necen e reuocari. vt su pra eo. §. illud. Accursius.

l. Euanescit. speciale est in mandato. vt sic facile reuocetur per voluntatem vnius pa. is tm̄. in alijs enim p̄tra ctibus non sic. vt. L. de actio. et obli. sicut. que est contra huic. et est ratio quia hic non statim interest. et ideo non statim bincinde nascitur obligatio que ex interesse datur vt. ff. eo. si p̄curatorem. §. mandati actio. et facit ad hūc §. ff. de iur. di. om. iudi. et quia. 7. ff. de mino. q. si minor. §. fceuola. et. L. de repu. here. l. si. et. ff. de ritu. nup. l. pleriqz. i

Item si adhuc integro. Sed vsqz quo dicitur integro. Rn̄. si mandata fuit emptio. donec arras dederit. vel als se emptori obligauerit. et idem in similibus. Et vt breui⁹ accipias. si iā ceperit interesse mandatarij. non est res in tēgra. als sic. ar. ff. e. si p̄curatorem. §. mandati. si vero nō est res integra. non finitur mandatu. nisi in iudicio. vt. ff. de iudi. tam ex contractibus. §. si. Sed quid p̄dest si non

finitur mandatum re nō integra. Rñ. qz p heredes ceptz
negocia debet psumari. licet noua inchoare necesse nō
sit. vt. ff. de nego. gel. nam z seruus. S. si vino. et. ff. p socio
heres socii. quod non est re integra. cum nullum ceptū sit
Accursius florentinus doctor.

k Alioquin. i.
si nō possēs age
re.

l Probabilis.
que ē in facto ali
eno. vt bic. z. ff.
ex. idēqz. S. pe.
als nō est pbabi
lis. vt. ff. ad vell.
quāqz. z. l. de re
scin. ven. quisqz
z. ff. de edi. edic.
l. j. S. causa.

m Differret. qd
esse non debet.
n Et buic. scilz
primo casui. ac.

o Liberto. pzi
mo dispensatozi
z seruo.

p Liberari. fac
ff. si cer. pet. eius
qui i pro. z. l. de
solu. si cuz seruus

q Liberari. ni
si in casibus. vt.
j. quibz mo. tol.
ob. in prin. dice
mus.

r Mandatus.
qz pzi. scz po
test fieri.

s Iusta causa.
puta casus for
tuiti. nam de to
lo tenetur. et la
ta culpa. et leui.
z leuissima. fm
bu. et io. vt. l. e.
l. in re mandata.
et. l. a procurato
re. Alij dicunt. d
leuissima man
datarium nō te
neri sed de dolo
tm. quando gra
tū mādantis sit
vel de leui culpa
quādo vtri usqz
gratia. instar ali
ozū ptractū. vt
ff. de re. iur. ptractus. Sed pzi. videtur verius. cū hic
contractus multum discrepet ab alijs contractibus.

t In summa. id est vt breuiter amodo hunc. expedia
mus. Accursius florentinus.

v Negotij. id est contractus.

x Mercede. scz vt mercede. vt quia als non erat pari
turus mandato. si autem als pariturus erat. et constitua
tur aliquod salarium gratia remunerandi. non ideo i. n.
nus erit mandatū. vt. ff. eo. si remunerādi. j. Rñ. Et ad
huius rei euidenciam distingue. quia aut est incertum re
et genere. puta si dicam. bene retribuā tibi hoc seruitium
vel recognoſca. et tunc nō pōt peti quicqz. l. eo. salariū
et. ff. co. qui mutuan. S. salarium. aut certum. genere. licz
incertum specie. vt dabo tibi equū vel par vestimentoz.
et tunc potest dici quod valeat puentio salarij. cū non sit
prolus incertum. si autem certum omnino. tunc aut sti
pulatione pmittitur. et tunc certi conditione petitur. si
autem sine stipulatione. et in continenti ante mandatuz
vel post. petitur actione ex eo contractu. scilicet contra
ria mandati informata. si autem ex interuallo. scilicet post
qz contrahentes ad alia diuertissent negocia. petit officio
iudicis. vt. l. e. l. j. z. ff. eo. salarium. z. l. de pactis. petēs.
z. ff. de duobz reis. l. duos in fi. Accursius.

y Interveniente. mercede. scz in pecunia numerata. vt

bitimus supra locati. in prin. Item hec regula generalis est
vera. nisi sit talis persona que nō p̄uenerat locare operas
suas. vel res talis que nō consueuerat locari. tunc em nō lo
cati. sed p̄scrip. ver. agitur vt. ff. de p̄scrip. ver. si tibi. et. l.
naturalis. S. at cum do. Accu.

missa. mādati cōpetit actio^a

**De obligationibus que ex
quasi con. ractu. nascunt.**

Questio genera ptractū
enumerata dispiciā^a.
Etiam de his obliga
tionibus que quidē nō p̄rie na
sci ex ptractu intelligunt. sed
tū quia nō ex maleficio sub
stantiā capiūt. quasi ex ptra
ctu nasci vident. Igit^a cum
qs negocia absentis gesserit.
vltrocitroqz^a inter eos nascū
tur actōes. q̄ appellant^a nego
tior gestoz. Sed dñō quidez
rei geste aduersus eū q̄ gessit.
directa cōpetit actio. negoci
ozū aut gestoz p̄traria. quas
ex nullo cōtractu p̄rie nasci
manifestū ē. Quippe ita na
scent^a iste actōes. si sine māda
to q̄sqz alienis negocijs gerē
dis se obtulerit. Ex qua cā hi
quoz negocia gesta fuerint.
etiā ignorantes obligantur.
Idqz vtilitatis^a cā receptuz
est. ne absentuz qui subita fe
stinatione coacti. nulli de mā
data negotior suoz admistra
tiōe p̄gre p̄fecti essent telere
rent^a negocia q̄ sane nemo cu
ratur^a eēt. si de eo qd qs impē
disset. nullā^a habiturus esset

3 Fulloni. fullo ē
qui lauat et tingit
pannos. et etiam
polit eleuando sup
flua. sed sarcinator
econtra. qui sartit
et addit vbi est scis
sum vestimentū vl
pannus et consuit.
vñō dicitur. iste ba
bet sartatecta. qz
cū essent fracta sūt
reparata ex quibus
dam adiunctioni
bus. vt. ff. d. vltur.
actenus. Accur.

a Actio. imo videtur p̄scriptis verbis. competere. vt su
pra loca. S. j. Solutio. vt ibi.

b De obligationibus que ex quasi contractu nascuntur.

Rubrica.

Questio genera. id est maneries vl diuersitates cō
tractuum. vt supra de obli. S. si. vsqz huc.
Et maleficio. subaudi. vel quasi. vt sit bona ar
gumentatio. sic. j. de obli. que ex quasi male. in
prin. Accursius florentinus doctor.

d Igitur. qz de his ob. que ex quasi contractu sunt dicere
debem^a. incipiam^a d hac q̄ ex sola. puenit amicitia. vt. j. e. S.

e Vltrocitroqz. i. bincinde possibile ē eas nasci. nā ex vna
parte tm̄ qnqz agitur. vt si alterius nō inter sit. sed sua tm̄.

f Negotior gestoz. licet etiā vñū negotium sit gestum. vt
ff. de neg. gel. l. iij. S. negocia. sic. j. vi. bo. rap. in prin.

g Mandato. scz eius cuius negocia gesserit. et sic soluitur
contra. l. de neg. gel. si mandatum.

h Vtilitatis. i. vt repetat quod impendit. nisi denunciato
inhibeat. vt. l. e. l. si. vel. paterna affectio vt. l. e. si paterno.

z. l. qd in vxorem. z. ff. e. is qui. vel obsequiū qd est si libert^a
roni negocia gerat. vt. l. e. l. officio. bis ei casib^a nil repetit^a

i als qnqz repetit^a in quantum locupletior ē. vt dicem^a. j. S. p̄.
k Desererent negocia. qd in multis noceret. vt. ff. e. l. j.

l Nullam. cum nemine sit verisimile suam pecuniam ia
ctare vel effundere. vt. ff. de proba. cum de indebito. S. j.

L Sicut autem obligatum, scilicet in solidum, dummodo sit utiliter ceptum negotium, licet diuersus exitus sit secutus, vt ff. eo. sed an vltro. §. j. In casibus tamen non tenetur in solidum vt si pupillus est cuius negotia sunt gesta. Item si animo dep- dandi gessit, vt ff. eo. si pupilli. primo. Rñ. et. §. si quis nego- cia mea. Item et si

ad noua negotia ge- enda accessit, vt ff. e. si quis negotia Item si pacto hoc actum est, vt. l. eo. negociu. Itē si fu it in culpa gerens, vt ff. eo. l. siue here ditaria. Item si fu it in mora, vt ff. de lega. j. cū res. §. si. m. Ad exactissimā nota gestore inter- dum de dolo solo z lata culpa teneri, vt si ad deserta ne- gocia accessit, vt ff. de nego. gest. l. ij. §. inter dū, quandoqz de dolo, lata culpa et leui z hoc regu- lariter, vt. l. eo. tu tozi. et qñqz de le- uissima, vt quādo aliqz diligentius vo lebat administrare vt h dicit. et. ff. eo. si pupilli. §. videam- us. qñqz de casu vt i bis casibz. vbi agitur in quantum dñs locupletior est vt modo supra diximus. in eo. §. n. Tutores. l. quō dam. nam qdū ē tutor, non orit ob- ligatio, vt. ff. d. tu. z ra. dis. si tutor. §. fi. z. l. sed nō dantur. o. Ex maleficio, subaudi vel quasi, vt bona sit illatio, p. Actionem. l. di

rectam, tenetur etiam alijs actionibus tutor, vt dixim⁹ su- pra de attil. tu. §. fi. et ita babes hoc. §. actionem tutele si- rectam et contrariam esse ex quasi ptractu. Quid de actōne pro tutele. Rñ. idem, cum ad instar actionis tutele sit indu- cta, vt ff. de eo qui pro tu. neg. gest. l. j. §. pro tutore.

Q Contrariam, quā finita tutela demū intendit, vt modo diximus de directa, vt ff. de contra. ac. tu. l. j. §. finito.

Obligatus, vnde abfuturum est, quod perinde est, ac si iam abesset, vt ff. de nego. gest. l. ij. in fine. et. l. si quis manda- to. in fine. Accur. floren.

Item si inter societas, tunc eni agere p socio, scilicet si esset societas. Videt tamen orz bic. §. sibi p tradica nam nūc dicit quod non est societas, et postea dicit socius ei⁹ zc. Sed dicit quod nō est societas vera, sed quedam incidens, nā ve- ra contrahitur consensu, vt supra de ob. ex consensu in prin. hec autem preter spem, vt in hoc. §. dicitur.

Socius eius, i. consors eius, improprie enim ponitur, vt modo diximus. Accur. floren.

Ex maleficio, subaudi vel quasi, vt sit bona illatio, vt su- pra eo. in prin. Et facit ad hunc. §. ff. fami. ber. beredes. §. nō tm in fi. §. et. ff. communi. di. l. ij. in fi. j. Rñ. et. ff. pro socio, vt sit pro socio, et. l. actione. §. si post distractam.

Idem iuris, non per omnia, quia superior, scilicet comuni di. pro rebus singularibus competit, hec autem ad vniuersi- tatem, vt. §. §. pri. et. ff. pro socio. l. pro socio arbiter. Itē su- perior pluries intendi pōt, hec autē semel tm, vt ff. fami. ber. l. si filia. §. familie. et. l. fami. ber. l. j. Accur. floren. doctor.

Et his causis, quas superiori, §. diximus.

Heres quoqz, ex maleficio, subaudi vel quasi.

Intelligitur, scilicet actione ex testamento, vt supra de

actionē. **S**icut autē is qui utiliter gesserit negotia dñm habet obligatū negotioz, ita z contra. i. quoqz tenet vt administrationis reddat rōz Quo casu ad exactissimā qñqz diligentia ppellit reddere rōz nec suffic talē diligentia adhibere qlē suis rebz adhibē so- let: si mō aliqz diligentior eo cō- modi⁹ administratur⁹ eēt ne- gocia. **T**utores quoqz qui tutele iudicio tenent: nō pro- prie ex ptractu obligati intel- liguntur: nullū em negotium inter tutorem z pupillū ptra- hitur: s; qui a sane nō ex ma- leficio tenent: quasi ex cōtra- ctu teneri vident: Et hoc aut casu mutue sunt actiones: nō tm em pupillus cū tutore ha- bet tutele actionem, sed ex cō- trario tutor cū pupillo habet contrariam tutele: si vel im- penderit aliquid in rez pupil- li: vel pro eo fuerit obligatus aut rem suam creditoz eius obligauerit. **I**tem si inter aliquos cōmunis res sit sine societate veluti q pariter eis

lega. §. nostra. Rei vendicatio autem, que datur, vt in eo dem. §. dicitur, nunquid est ex quasi contractu. Rñ. non puto, quia non est obligatio, vnde non debet dici ex ptra- ctu vel quasi, vt. j. de acti. §. j. Idem scilicet qd in rei ven- dicatione de hypotecaria dico, que similiter legatarijs datur, vt. l. cōia

legata donatane esset: z alter eozz alteri ideo teneatur cō- muni diuidūdo iudicio, qd so- lus fruct⁹ ex ea re perceperit: aut quod socius eius solus in eam rem necessarias impen- sas fecerit: non intelligitur ex contractu pprie obligat⁹ esse quippe nihil ter se contra- xerunt: sed quia ex maleficio non tenent: quasi ex contra- ctu teneri videntur. **I**dem iuris est de eo qui coheredi fa- milie heriscun. iudicio ex hys causis obligatus est. **D**e- res quoqz legatarz nomine nō proprie ex contractu obliga- tus intelligitur: neqz em cuz herede, neqz cū defuncto vllū negotium legatarius gessisse pprie dici potest: z tamē qz ex maleficio non est obligat⁹ he- res quasi ex contractu tebe- re intelligit. **I**tem is cui qd p errozē nō rebirū soluit qsi ex ptractu tebere videt: adeo em nō intelligit pprie ex ptra- ctu obligatus esse: vt si certio rem rōnem sequamur, magis vt supra diximus ex distractu

datur, vt. l. cōia dele. l. j. et in di- cto. §. supra. de le- ga. §. nra. S; vnd nascitur bic quasi cōtractus vel vnde oritur actio ex testame- to. Rñ. ad eūdo hereditatem be- res qsi p trahere vidz. vt. ff. q. ex cau. i. posses. ea. apud iulianū. §. si. et. l. fe. Itē qd de petitione be- reditatz. Rñ. z h est ex quasi con- tractu, cuz is nō cōtraxerit q pos- sidet pro herede vel pro possesso- re: nec etiam de- liquit vel quasi, vnd sequitur, ex argumentis, que sūt in bocti, qd sit ex quasi ptra- ctu. Item quid de actione finiu regum. Rñ. idēz quia et illa babz similitudines ml- eas cū acc. fami. ber. z omuni di. z cum pet. here. vt. j. de actio. §. quedam. et. ff. de pe. here. siue bo. fidei. §. petitō be- reditatis. Accu.

Item is cui videtur, nam coipso quod soluit, aliquid negocij contrahere, videtur vt ff. de condi. inde. si in arez Cum ergo sit ex quasi contractu, ad quid ponitur hec cō- di. indebiti inter actiones siue obligationes ex contractu supra quibus mo. re con. obli. §. j. que est huic cōtra. Rñ. vt ibi in fi. §. diximus. Accur.

Supra diximus, vt supra, qui, mo. re contra. ob. §. is quoqz. Accu.

Sed tamen, scilicet benignitate inspecta, que preua- let, vt. l. de iudi. placuit, nam nemo debet locupletari cū aliena iactura, vt ff. de condi. inde. l. nam natura.

Conditione, scilicet indebiti, et ita transit dominiū in acci- pi- tem, als enim conditio null⁹ daretur, vt ff. vsufruct. que admodum, ca. l. fi. Sed contra. a. ff. de acqui. re. do. si p- curator. So. multum interest, an erroz sit in obligatione, an in re, primo casu transit dominiū, vt hic dicitur et cō- di. oritur, secūdo vero nec transit dominiū, nec orit actō, vnde agens reptione repellitur, vt ff. manda. seruū ti- cū. Accur. floren.

Et quibusdam, iste, §. non facit ad hunc. ti. sed ponit bic gratia vberioris doctrine ad proximam materiā de indebitio Accur. floren.

Quod per errorem, licet ponat vñ casu tm in quo solutum per errorem indebitum non potest repeti, tamē et aliqz sex sunt. Vt si scienter soluit indebitum, nam nō ha- bet locum repetitio, vt ff. de condi. inde. l. j. Item ppter

sententiam solutum. etiam indebitum non repetitur. vt. l. de condi. indebi. l. j. ppter transactionem. vt. ff. de condi. inde. in summa. §. et quidem. 2. l. eo. l. ij. Item si iuravit quis sibi deberi etiam indebitum deferente aduersario et fuerit solutum. non repetitur. vt. ff. de iureiur. naz postea §. j. Item causa pietatis solutum indebitum non repetitur. vt. ff. de condic. inde. cum is. §. si mulier. Item si est ab alio debitum licet sit debitum ab eo qui cedit. vt. l. de peti. bere. l. de hereditate. Accursius florentin? legu doctor famosissimus.

quā ex ptractu possit dici obligatus esse: nā qui soluēdi ai mo pecuniā dat: in hoc dare videt: vt distrahatur potius ne gociū q̄ p̄trahat. Sed tñ p̄ inde is qui accepit obligatur ac si mutuū illi daretur: et idē conditōne tenet. Ex quibus dā tñ causis repeti nō potest quod p̄ errore n̄ debitū solutum sit: Sic namq; diffini erunt veteres. ex quibus causis inficiādo lis crescit. ex his causis non debitum solutum repeti non posse: veluti ex lege aquilia. Item ex legato. quod veteres quidē in his legatis locum habere voluerūt: que certa constituta per dam natōez cuiq; legata fuerant. Mostra autem Constitutio. cum vnā naturā oibus legatis et fideicommissis indulsit. huiusmodi augmentum in omnibus legatis et fideicommissis extēdi voluit: Sed non omnibus legatariis hoc prebuit: sed tantū modo in his legatis et fideicommissis. que sacrosanctis ecclesijs et ceteris venerabilibus locis ac quereligionis vel pietatis

i Ex lege aquilia. vt si solus emēdando damnū ab alio datus. quasi ego dedissem. videtur enim confiteri me dānis dedisse quod ab alio datum est. nam si a nullo datum est non impeditur repetere. sicut nec mihi preiudicat confessio mea si a nullo datum esset damnū. vt. ff. ad le. aquili. inde ne rarius. §. si. et. l. sequen. Sed nunquid bec sunt vera siue in iure. siue in facto erret is qui soluit. Rūdeo cuz lex illa. l. eo. ti. ea que nō distinguat nec ego distinguam. 2. e. ar. ff. vt in pos. l. l. j. Sed quidam distingerūt. vt si errauit in iure. nō repetat in facto repetat. p̄ime tamē sententie. l. to. vt. ff. eo. sed et si me putem. Sed contra hunc. §. e. ff. de condic. inde. eleganter. §. si. Solu. illa erat penalit a p̄n. bec autē ex inficiatione. vt hic dicit. et. j. de act. §. si furgi. i Item ex legato. quod et p̄sum p̄ inficiationē crescit vt. j. de act. §. item mixta. Accursius. k Legatis. scilicet indebite solutis q̄tum ad solventem. de bitum tñ q̄tum ab alio. vt et modo dixim? in leg. aquil. et hoc fm̄ quosdam. Sed bul. contra. dicit em̄ de indebito a quolibet. et sic differt a superiori. primo casu. et est specialem hoc legato de quo hic dicitur. Als autē. id est in alio legato distinguo aut soluitur sciēter indebitū legatū quocumq; modo. et tunc nō repetitur. vt. ff. de condic. inde. si deicommissum. Si autem per errorem iuris idē est vt non repetat sic debitū naturaliter. s̄z civilit indebitū vt. l. ad. l. fal. l. error. nisi sit minor. q̄ repetit vtroq; casu p̄ restitutio nem in inte. vt. l. si aduer. solu. l. ij. Si vero p̄ errorem facti repetitur vt. l. de condic. indebiti. fideicommissum. Accursius florentin? legu doctor famosissimus. l Cuiq; als cuiq; vt per bec verba. damnas esto be

res illa ere alieno liberare. vt. §. de legatis. §. sed et tale. m Constitutio. vt. l. comunia dele. l. j. n In omnibus. id est in omnibus generibus legatorū quatuor em̄erant genera. vt. §. de lega. §. j. o Legatariis. vt eis solutum indebitum nō repetatur. p Religionis. vt monasterijs.

intuitu honorificant terelicta sunt. que si indebita soluantur: non repetuntur.

Per quas personis nobis obligatio acquiritur. Rub.

Propositis generibus obligationū que ex contractu vel quasi ex contractu nascuntur: admonēdi sumus acquiri vobis nō solum p̄ voluntatem: sed etiā p̄ eas q̄z personis q̄ in v̄ra potestate sunt veluti p̄ seruos v̄ros: et filios v̄ros. At tñ quod p̄ seruos vestros vobis acquiruntur totū v̄strū fiat. qd̄ autē p̄ liberos q̄s i potestate habetis ex obligatione fuerit acquisitus. hoc videtur fm̄ imaginem rerum pietatis. et vsu fructus quam n̄ra decemū constitutio: vt qd̄ ab actōe comodū perueniat: huiusmodi vsu fructū qd̄z heat p̄. p̄petas autē filio seruet. sc̄z p̄re actioez mouēte fm̄ nouel lenre p̄stōis diuisione. Item p̄ liberos hoīes. et alienos seruos q̄s bona fide possidet acquirunt vobis: sed tñ ex duabus

q Pietatis. vt hospitalia et similia. que nominantur in autē. de nō alienā. §. nos igitur col. ij. Per quas personis nobis obligatio acquiritur. Rubrica.

Propositis que. f. obligationes. Sed qd̄ differt hic a superiori. §. per quas personis. acquiruntur. Rū. ille dicit de rebus acquirendis. hic autē de obligatione. vt. ibi diximus. Item quid differt iste ab illo. §. de f̄. ser. cū ibi de obligatione dicit. Rū. ille specialis est in obligationibus que sunt p̄ stipulationem. hic autem in omni genere obligationum loquitur acquirendo p̄ filium vel p̄ seruum. p̄ter q̄z si sunt ex castelli peculio. vt quasi. quibus casibus nec ad p̄petas tenent. nec ad vsu fruct. patri acquiruntur. vt. l. de bo. que liber. cum oportet. §. ij. Accursius florentinus legum doctor famosissimus.

f At tamen. als est vt tamen qd̄ per seruos. 2. als vt qd̄. 2. et hic similiter subauditur tamen. Accursius. t Acquiruntur. nisi ab alio possideatur seruus. qui possessori nec dominium nec possessionem querit. si nō ex re eius comparauit vel ex opa sua. nec domino. si ex re bonafidei possessoris vel opa acquisiuit. quia eū nō possidet. vt de acqui. re. do. si seruus. j. Rū. et. l. homo liber. §. si. Accur. v Secundū imaginem. qd̄ dicitur bec diuisio imaginaria et intellectualiter. nam visibiliter heri nō pot. cum sint incorpalia que nō diuiduntur. vt. ff. de acqui. re. do. seru. §. incorpales. et. §. de re. cor. et in. j. Rū. Constitutio. vt. l. de bo. que lib. l. fi. §. vbi autem. v Actione. p̄petas tamen est filij ipsius actionis. vt hic dicitur. et obtinet hoc bodie in omnibus aduenticijs. s̄z oliz tñ quinq; actiones filiofamil. cōpetebant ratione p̄petas. vt iniuriarum. qd̄ vi aut clam. depositi. comō danti. et actō n̄s in factum. vt. ff. de act. et ob. filiusfamilias. et. l. in factuz. has tamen pater exercebat vel sius p̄curator. nō filius. vt. ff. de iur. sed si vni. §. ait p̄tor. et. §. filio. et. l. pater. nisi pater abesset. vt. ff. de iudici. si longius. §. j. quod etiam in mutuo erat. vt. ff. si cer. pe. cum filius. Sed bodie ex omni cā ad uenticia acquirunt ipsi filio p̄petas. vt hic dicitur. 3 Diuisione. quā diuisione longū esset hic dicere. sed dicit plene p̄ ordinē in dicta. l. l. de bo. que lib. l. fi. a Item p̄ liberos. nota qd̄ liber hō q̄q; bona fide possidet. vt in possessore credit eū seruū eē et sui. q̄q; mala fide vt q̄ credo eū suū eē. et meū nō eē. vt. ff. de acqui. pos. l. j. §. sed et p̄ eū. q̄q; nullomō possidet. s̄z retineatur vt q̄ sc̄t liber esse. vt ff. de acqui. pos. q̄ vniuersas. §. j. et. ff. de p̄ba. si q̄s liber.

b Per eum quoque usufructum in quibusdam libris est in littera usufructu vel usum. et in hoc videtur quod per eum servum in quo habeo usum. et duabus causis acquiras. Sed contra. ff. de usu et hab. per servum. in prin. Solu. dicunt quidam illud corrigi. Et dicimus in quo. quod illud verbum ex duabus referatur ad solus usufructu. alterum vero si ex re ad usufructu. et sic erit in littera confusio sicut. Et de colla. illam. et supra qui da. tuto. post. §. si quis. Et in alijs libris non est vel usuz. et tunc plenum est. et nullus est contrarium.

c Comunes. pro dominica. nisi cum propria nomina eorum stipulationi inseru. it. ubi pro virilibus portionibus acquir. vt. ff. de sti. ser. si communis seruus. Accursius.

causis. id est si quid ex operibus suis vel ex re vestra acquirant

Per eum quoque servum in quo usufructu vel usum habetis: similiter et duabus istis causis vobis acquirunt. **C**omunem servum pro dominica parte dominis acquirere certum est: excepto eo quod nominatim vni stipulando aut per traditionem accipiendo illi soli acquirunt: veluti cum ita stipuletur: t. cio domino meo dare spondes: Sed si vnius domini iussu servus fuerit stipulatus. licet antea dubitabat tamen post nostram resolutionem res expedita est. vt illi tamen acquirat. qui hoc ei facere iussit. vt supradictum est.

Quibus modis tollitur obligatio. Rubrica.

Tollitur autem omnis obligatio solutione eius quod debetur: vt

d Stipulatus simpliciter vel sibi vel iubenti. Accur.
e Supradictum est. l. d. stip. seruo. §. pe. Accur.
f Quibus modis tollitur obligatio. Rubrica.

Tollitur. Als tollitur. als soluitur. Accursius.
Obligatio. siue re. siue verbis. siue litteris. siue consensu. nam de his supra dictum est a t. d. oblig. vsq. huc. Sed nunquid idem in his que ex maleficio sunt. vel quasi. Rn. sic. Item hec sunt vera siue civilis et naturalis fuerit obligatio simul. siue naturalis tamen. vt bic. et. ff. ad. l. falci. si pupillus in principio. Sed nunquid civilis tamen tollitur solutione eius quod debetur. videtur quod non vt. ff. de solu. qui homine. §. f. et hoc quidam dicunt Sed contra dico. si sciens me debere. similiter tamen solua. sicut econtra. si nudo pacto tibi decem debeam. et soluam causa mee fidei implende. quare non libe. or. vt. ff. de condi. indebiti. l. fideicommissum. Quod autem in dicta. l. qui homine dicitur. ideo est. quia aliud opabatur solutio quam crederet soluens. scz repetitionem cum errabat credens se teneri naturaliter. non ergo mirum si non facit quod credebatur soluens. scz liberationem. Item est contra ad hoc. j. Rn. in autem. vt bi q. obli. p. res. §. si vero tacuit. col. vj. So. illud speciale est. Item contra. ff. d. solu. l. si rem mea. Item contra. ff. d. ver. ob. iul. §. qui fundum. Item contra. ff. com. l. iij. §. si reddita. Sed his legibus licet fuerit facta solutio. non tamen fuit facta sicut debuit fieri. unde pro non facta est tamen ad hoc habetur. Item contra ad id quod subiicit quod demum sciens creditore soluitur aliud pro alio. ff. de lega. j. non amplius. §. si. et. l. si dominus. §. ij. et. iij. et. ff. de auro et argen. l. l. §. si. et. l. de dona. l. si quis. ar. ff. de solu. qui homine. et. ff. de ver. obli. inter stipu. §. pe. et. l. si seruus. in quibus legibus dicitur. quod liberatur quis soluendo alio pro alio etiam inuito creditore. Sed hec specialia sunt. hoc autem regulare. Accur.

i Consentiente. interdum tamen etiam aliud pro alio soluitur creditore etiam inuito. vt diximus in autem. de fideiussor. §. penul. et quosdam ex his notauimus supra pri.
k Solutio fiat. patet hic quod beneficium confertur in inuito. Sed contra. ff. de regu. iur. l. inuito. Sol. illa regula

in privilegio loquitur. bic autem in alijs. Et dic quod non potest directo. potest tamen per medium prima verior est. Sed nunquid econtra. potest fieri. Alij solutio inuito creditore. Respondeo non. vt. ff. de nouati. l. si stichum. §. si. nisi si creditore creditore soluat. vt. ff. de neg. gest. si liber. vel procuratori creditore. vel ei cui extiterit hinc creditore vt futuro debito ri vel similibus sonis que numerantur. ff. d. soluti. solutam. et. ff. de pigno. act. solutum. §. soluta Accursius.

si quis consentiente creditore aliud pro alio soluerit. Nec tamen interest quis soluat vtz ipse qui debet: an alius pro eo liberatur enim et alio solvente: siue sciens: siue ignorante rebitore. vt inuito eo soluto fiat. **I**tem si reus soluerit etiam hi qui pro eo interuenerunt liberantur. Idem ex contrario contingit: si fideiussor soluerit: non enim ipse solus liberatur: sed etiam reus. **I**tem per acceptilationem tollit obligatio. Est autem acceptilatio imaginaria solutio: quod ei ex verborum obligatione tunc cio debetur. id si velit tunc remittere poterit sic fieri vt patiat hęc verba rebitore dicere. quod ego tibi promisi habes ne acceptum: et tunc respondeat habeo. Sed et grece potest acceptus fieri. dum modo sic fiat. vt latinis verbis solet exigi. grecum. Quo genere vt diximus tantum he soluntur obligationes: que ex verbis consistunt. non etiam

Item si reus. interuenerunt. et fideiussores. mandatores. et sponsores. Accursius.
m Ipse solus liberat. scz fideiussor: et si quid soluat nomine suo: liberat ipso iure. reum autem liberat per exceptiones vt. ff. man. si quis. et. l. pap. et. ff. de peti. here. l. si quid possessor. Si vero nominari. liberat ipso iure reum: vt. ff. de nego. gest. soluendo. et. ff. de noua. l. si stichum. in fi. Sed si hoc verum est: quod liberat reus solvente fideiussore: quomodo cedit actiones creditor fideiussori: quod facere debet: vt. ff. de solu. modestinus. et. ff. de fideiussor. l. si fideiussoribus: que sunt contra banc. l. Rn. illud potest fieri ante solutionem. scz cessio: vel etiam postea. hoc acto plus. qz videtur inesse: vt probat hęc solutio. ff. de fideiussor. cum is. Item nota hic vnam solutionem parere plures liberationes: et facit supra de duobus reis. §. et huiusmodi. et. ff. de arbi. si duo.
n Item per acceptilationem. imaginaria: id est ficta: sic. ff. de regul. iur. l. imaginaria: vel d. act. imaginaria. i. p. in omni tempore duratura: sic in autem. quomodo oportet. §. j. et i. psal. In imagine pertransibit homo.
o Et patiat. et etiam respondeat ei: vt sequitur. j. eo. §. est aut. in fi. §. nam sola patientia non prodest. Accursius florentinus legum doctor famosissimus.
p Sed et grece. non solum latinis. sed etiam grecis verbis. dum tamen aptis ad hoc. vt sequitur. et facit supra de ver. obli. §. vtrum. et. ff. de ver. obli. l. j. §. si.
q Quo genere. vt diximus. vt supra. eo. §. ubi quod enis ex verborum. et cetera. Accur.
r Cetera. que sunt de iure gen. cum acceptilatio que est civilis actus. vt. ff. de reg. iur. actus. non possit iura generaliter tollere. vt. d. de leg. ag. tu. §. si. que sunt vetustiora et firmitiora.

vt. s. de re. di. §. singulor. Sed nūquid alis obligatione iuris civilis tollet accep. latio. vt litteraz et empbi. 7 si miles. vt diximus supra de iur. na. gen. et ci. §. ius autez. Rñ. non. cū. solam obligationem verbis inductam tollat. vt hic dicit. Sed certelict non possint tolli iure accep. lationis. s. obligatio iuris gen. et alie civiles. tamē possunt iure pacti. etiā accep. latione facta. fm. io. vt. ff. d. rescin. ven. em. pto. et. l. cū. er. ptoz. Quod generaliter etiā dicebat mar. q. v. bicūq. fieret accep. latio inutil' q. habeat vtz. p. acti. et facit p. eo. ff. d. pac. si vnus §. pe. At. bul. totum p. rariū. et erat p. eo. ff. de accepti. an. inuili. §. j. Rñ. et. ff. d. conu. pe. l. j. §. euz. qui. Sz nos dicimus idēz qd. mar. vbi sit inutilis ratione rei. vt dictū est. Itē idēz qd. bul. vbi est inutilis rōne conceptionis. et facit p. nobis. ff. de accep. si accep. latio. Acc. s. Consentaneū. facit ad hoc. j. e. §. si. 7. ff. d. re. iur. nihil est tam. 7. l. quando. li. ab emp. dis. l. ij. 7. ff. de pactis. ab emptione. Accursius.

Sed et id. alia. §. q. verbis.
Dissolui. scz. ipsum. debitorum. Et not. mirabilem p. ditionem. nam cum non pateretur p. tract. alius tolli suo p. rario actū. scz. p. accep. lationē. decipitur. et deducitur in quendam non. p. rariū actum vt in stipulatione. qd. est obligatorium. et sic fit nouatio indistincte in re. ito. vt. j. eo. §. p. retera. et. ff. de obli. et act. obligationū fere. §. si. 7. ipsa stipulatio patitur se tolli per accep. lationem. vt hic dicitur. Accur. floren.

Sicut autem. soluitur. s. volente creditore. Sed nunc quid eo inuito debiti pars soluitur. Rñ. aut p. hetur d. to debitor. et tunc nō potest soluere nisi totū. vt. ff. de vsu. tutor. §. lycius. que est huic contra. nisi volenti creditori. vt hic dicitur. aut diffitef. et tunc pars confessata tñ recipitur ab inuito. ff. si cer. pe. quidā estimauerūt. et hoc etiā casu potest intelligi quod hic dicitur. Accur. floren. legum doctor famosissimus.

Est autem p. dita. com. dita est. idest his verbis que sequunt. quicquid te et cetera. Et nota qd. nō pōt sic legi quin aliqua verba sint hic sup. lya. Item nunquid vnus solum ex his duobus. scilicet dare vel facere sufficit. scilicet dare. cum solum. quod erat vandum in hac stipulatione deducitur. vt. j. ibi tantam pec. Rñ. sic ar. supra de ver. obli. in. §. sed bec solētia. et. l. de dona. l. si.

Dare. vbi debet dominū transferre. vt. j. de actio. §. sicut ag.

Actio. in personā. at petitio in rem. p. secutio vt runq. p. net. vt. ff. de act. et ob. actio in p. sonam. Accursius.

Petitio. in rem. Accur.

De pro v. Accursius.

Res. idest estimatio. Accur.

Stipulatus. nunc mutat p. onas. de secunda em tran sit ad terciam. et no. q. etiā realis actio deducit in sti-

pulationes facta rei estimatione. et ita ipsa pecunia siue rei estimatio deducitur in stipulationes 7 in accep. lationē. nā ipsa res non potest. cū nemo rem suā possit stipulari sibi dari. vt. s. de inutili sti. §. ij. Sed quomodo deducam estimatorem. cum nō debeatur. Rñ. imo quasi debita est. liberat eni exceptione. qua si a rei ven. si p. stat estimatorem. vt. ff. de rei ven. ci. rei et. l. se. Si aut ipaz rem in accep. lationem deducam. valet iur. pacti. §. 3. pla. vt diximus. §. c. §. quo genere.

fecisti quominus possideas: quanti earum reruz res erit tantam pecuniam dari stipulatus est au. us a. gerius spondit numerius vegidius. Item ex diuerso. numeri ve gidius interrogauit aulū au gerium quicquid tibi hodie no die p. aquilianā stipulationem spondi. id ne omne habes acceptum: respondit aulū augerius hab. o: acceptū q. tuli. Preterea nouatōe tollitur obligatio: veluti si id quod tibi seius tebeat a tico dari stipulat. sis: nā interuētu noue p. sone. noua nascitur obligatio: 7 prima tollit trāslata i posteriorē. Adeo vt interdū licz posterior stipulatio inutilis sit: tñ prima nouatōis iure tollit veluti si id quod tu tico debes a pupillo sine tutoris autoritate stipulatus fuerit: quo casu res amittitur: nam 7 puor tebitoz liberatur et posterior obligatio nulla

Preterea. non solum solutione vel accep. latione. vt dictum est. §. Accursius.
Nouatione. si fiat per stipulationem. vt subicit. siue per iudicium. vt si alius nomine meo iudicium suscipiat aio no uan. vt. ff. de solu. l. solutionē. et. ff. de in rem. ver. si pro patre. et. ff. de ver. ob. scire debem. in fi. §. Rñ.
Noue p. sone. etiam si hoc nō agitur vt fiat nouatio. iure isto. bodi. contra. vt. j. e. §. sed cum.
Pupillo. qui naturaliter tenetur. vt. ff. de noua. l. j. in fi. si est maior infante alis nec naturaliter. vt. ff. de actio. et ob. l. pupillus. Accur. floren. legū doctor
Nulla est. sed nunquid restituitur. creditor in priorē debitorē. Quidā dicūt q. sic. vt. l. de reputa. l. j. §. j. et. ff. d. si de ius. l. si ticius. §. huic. que est contra. et qd. hic dicitur res amittit. scz. iure comuni. sed nō p. restitutionē. vt dictum est. Alij vt pla. viciunt hanc in impubere. quasi stulte acceperit hic creditor tam paruulū. illā in pubere loqui. Vel verius. refert an. minor iuuef. vt nō teneat per beneficiū restitutionis. et tunc etiā creditor restituatur. in veterem debitorē vt ibi. an. vero non restituatur. quia non est necessē. cū tñ naturaliter sit obligatus. vt. ff. de noua. l. j. in fi. et tunc nec creditor restituatur. vt hic. nec etiā tunc quando dolo creditor minor fuit obligatus. vt. ff. de fideius. si ticius. §. si. Qd. etiā in muliere distinguit. nā restituit in primū debitorē. scd. ea s. h. ducta p. vel l. vt. l. ad vell. si mlter. nisi fuerit dolo inducta. vt. ff. ad vell. qdā 7 dca. l. si tici. §. i. at sec. et. vbi nlla esset secūda obligatio. vt in seruo subicitur. qui non potest etiā naturaliter teneri fideiubendo. vel intercedendo i quo q. mō. vt. ff. d. fideius. seru. in scio. 7. l. se. Idē etiā in infante dicā qui scdo se obligauerit. nam cū nulla sit. nō tollit prima. cū dō habeat in quā transeat. Quidā tñ dixerūt naturaliter seruū teneri et fideiubedo. qd. falsū est. nā nec alis tenef nisi naturalitē. occasiōe tenef dñs d. peculio hñ tenef. vt. ff. d. pecu. l. ij. §. si fili. 7. facit ad hūc. §. ff. d. fideius. si tici. §. huic.

¶ Non idem. Sed que est ratio inter hunc. S. Et sup^o rñm
Rñ. q. ibi saltē naturalis obligatio fuit. hic nulla in suo. vt
ibi diximus. Itē hoc ideo. quia pupillus potuit obligari na
turaliter et civiliter cum auctoritate tutoris. 2. q. cum scz cre
ditore stetit. quare sibi imputet. vnde prior actio tollitur. et
posterior non ma
net. seru^o aut vlli^o
auctoritate pōt ob
ligari civiliter. idē
non imputat scz
creditori. vñ etiā
actio prior durat.
¶ Nullus stipu
latus. i. interroga
tus. stipuloz em id
est interrogatio. fm p
stianum. sic accipit
ff. de condi. inde. si
non forte. S. si. r.
Acurius.

¶ Sed si eadem
nouatio sit. nota h
traiura circa noua
tionē antiquissima
vbi etiā si nihil no
ui interueniret. fie
bat tamen nouatio
vt. ff. de act. et obli.
obligationū fere. S.
fi. Item noua vbi
nouatio p sumpti
ue fiebat quoz. no
ui quid interueni
ret. et semper intel
ligebat hoc agi. vt
hic. et. ff. de noua. l.
ij. Itē tertia qñ h
expressim diceret.
vt. l. de noua. l. si.
Hic dicitur et veri
us duo esse. primo
fiebat si hoc ageba
tur expresse vel ta
cite. nouo si id exp
matur. vt. j. S. pr.
et in dicta. l. obliga
tionum fere. nouū
interueniebat. scz
stipulatio penalis. et facit ad hoc supra qui. mo. tes. infir. S.
j. et. ff. de re. iudic. l. iij. S. si ex conuentione. et. S. sed et si pi
gnora. Acurius.

o Quod autem. facit. ff. de noua. quotiens.
p Sed cū hoc quidē. cum nouandi expresse vel tacite. Ac.
q Quando nouandi. s. tacite. Acurius.
q Introducebant. et alij in alijs. vt quia forte aliquid no
ui in obligatione erat adiectum. vt supra. e. S. sed si eadem.
Acurius florentinus legū doctor.
r Constitutio. vt. l. de nouatio. l. si. Acur. floren. legū do
ctor. famosissimus.
s Accedere. fit tamen ractio tm̄ semel de eodem. vt. ff. de
regu. iur. bona fides.

t Hoc amplius. que p̄sensu. scz solo. Sed que sunt he. R.
numerantur supra de obli. ex consensu. Idem in quibusdā
ex maleficio. vt nudo consensu. etiam tollant ipso iure vt in
iuriarū. Item furti et similes. vt. ff. de pact. si tibi. r. S. que
dam actiones. alie non ipso iure tolluntur consensu. s. pacto
de non petendo. sed p̄ exceptionem. vt. ff. de pact. l. si vnus.
S. pactus.
r Precio soluto Sed qd si partē p̄ci soluit. Rñ. non ē res
integra. et ideo nō recedit nudo p̄sensu sed ita demū si hinc
inde facta sit retro traditio. vt. l. quando liceat ab emp. dif.
l. j. r. ff. de pact. l. ab emptione. Et est ratio vtrobiz. quia nil
est tam conueniens naturali equitati. q̄ eodem genere quot
q̄ dissolui quo ligatū est. vt. ff. de regu. iur. nihil. Acur.
y Idem est. sicut iam dictū est. vt supra. e. S. Et no. in fi.
huius ti. xij. esse modos per quos tollitur obligatio. tam ci
uilibz q̄ naturalis ipso iure. vt nulle remaneant reliquie.
Per solutionem. vt supra. e. in prin. Item per acceptilatio
nem. vt supra. e. S. item per acceptilationē. Item per noua
tionem voluntariā. vt. s. e. S. preterea. et. s. S. pri. Item per

novationem necessariam. vt per sententiam et confesta
tionem litis. vt si alius meo nomine subeat pro me iudici
um animo nouādi et liberandi me. vt. ff. de noua. l. dele
gare. S. j. et. l. aliam. Itē per cōpensationem. vt. j. de acti.
S. penul. et. S. in bone fidei. Item per delegationē. vt. ff. d

ter contrahentes expressū fue
rit: quod propter nouationes
prioris obligationis conuene
runt. Alioquin manere p̄ri
stinā obligationē: 2. secūda ei
accedē: vt maneat ex vtraq;
causa obligatio: fm nostre cō
stitutionis diffinitionē: quaz
licet ex ipsi. lectione aper
ti^o cognoscere. **¶** Doc ampli^o
be obligationes que cōsensu
contrahunt: contraria volun
tate dissolunt. Nam si tici^o
2 seius in ter se consenserunt:
vt fundū rusticulum emptū
seius haberet centū aureoz
2 inde re nondū secuta: id est
nondum precio soluto: neq;
fundo tradito placuerit inter
eos: vt discederet ab ea empti
one 2 venditione inuicēz libe
rant. Itē est in conductione
2 locatione 2 in omnibz cō
tractibus qui ex consensu de
scendunt: sicut iam dictū est.

Explicit liber tercius.
Incipit liber quartus.

collitur naturalis. vt per pactum. et cirographi reditio
nem. 2 iusurandum. vt. ff. de solu. l. stichus. S. naturalis.
ipsa etiam civilis sic eliditur. vt non habeat vigorem. vt.
j. de excep. S. preterea. Item sunt et alij modi quibz tolli
tur obligatio per exceptionem. quos habemus infra d̄ ex
cepti. per totum titulum. Acurius florentinus legū
doctor. famosissimus.

Explicit liber tercius. **Incipit quartus.**

a De obligationibus que ex delicto nascuntur. Rubrica. hic continua vt in prin. huius titi continetur.
b **c** **d** **e** **f** **g** **h** **i** **k** **l** **m** **n** **o** **p** **q** **r** **s** **t** **u** **v** **w** **x** **y** **z**
Am expositum sit. ex contractu. vt. s. de obli. vsq; ad ti. de obli. ex quasi contractu. Ac.
Ex quasi contractu. vt. s. de obli. ex qi contractu.

De obligationibus que ex delicto nascuntur. Rubrica.

Quam expositum sit super riori libro de obligationibus et actibus et ex quibus actibus sequitur vt de obligationibus et maleficio et qui ex maleficio dispiciamus. Sed ille quod dicitur vt suo loco tradidimus: in quatuor generis diuiduntur: hec sunt vni generis sunt: nam omnes ex re nascuntur. i. ex ipso maleficio: veluti ex furto: rapina: aut dano: aut iniuria. Furtum est detrahitur re: fraudulosa vel ipsi rei vel etiam vsus rei possessionis: quod lege naturali prohibetur et admittitur. Furtum autem vel a furto id est nigro dictum est: quod clam et obscure fit: et plerumque nocte: vel a fraude vel a ferendo. i. auferendo: vel a greco sermone quod fures appellatur: imo et greci dixerunt. Furto autem genera duo sunt: manifestum et non manifestum. Nam conceptum et oblatum species potius actionis sunt furto coherentes: quod genera furto sicut inferi apparet. Ad manifestum fur est que greci appellatur. Nec solus in ipso furto apprehenditur: sed etiam in eo loco apprehenditur quo fit: veluti quod in domo furto fecit: et non dum egressus ianuam apprehensus fuerit: et quod in oliueto oliuarii: aut in vineto vuarum furtum fecit quod diu in eo oliueto aut vineto apprehensus fuerit. Immo vltimum furtum manifestum extendendum est: quod diu eam rem fur tenens vsus

vt. j. e. s. placuit. In duobus tamen casibus vt furtum fieri etiam sine fraude fur ad idem eo quod sacrum pecunie surripuit. nam et sacrum noie furti tenet. sed sacrum non proferit furari. sed pecunia. vt. ff. e. q. sacrum. Sed certe non principaliter secundario tamen voluit etiam si: cum surripere. Alii casus est. vt. ff. de pdi. ob cam. l. pe. Item subat.

di ad diffinitiones que sit inuito dno. nq. eovolente non potest committi furtum. vt. j. e. s. placuit. in Act ipsi rei. i. proprietatis rei. n. s. vt. ba. bes exempla. j. e. ti. s. furtum autem sit. s. qualis adruat hic. Rn. vsus extimatio tamen quadrabitur. vt non plus extendatur pena que delictum. vt. l. de pen. l. sancim. et fact. ff. e. l. vulgaris. et l. si quod fur. j. Rn. s. j. et s. q. et l. verum est. Alii dicunt etiam ipsas proprietate debere extitari. quod non potest separari vsus a proprietate. vt. ff. e. l. qui iumenta. et l. si vendidero. s. cum autem. o. Possessionis: et hic dico ipsam possessionem duplicari: cum aliud sit proprium rei. aliud possessio nis. vt. ff. de pos. si duo. s. fi. et subaudi quod h. fecerit a o lucradi. alio non est furtum. vt. ff. e. l. j. s. j. Accursius. p. Legenaturali. id est diuina. vnde illud. Non facies furtum etc. Item illud. Quod tibi non vis fieri: alii ne feceris. q. Furtum. qd. i. qz r. Auferendo. qz fur fert. s. Furto. spēs. scilicet casus. t. Apparet. vt. j. e. s. conceptus. et s. oblatum. v. Deponere. in. tatum fm. h. vt. si. vlt. tra. montes pferre. desinasset: tamen si apprehendatur ante erit fur manifestus. r. Manifestus fur. ab alio. p. hoc videtur infringi reg. ula. p. liberam personam nihil accipit. vt. l. p. quas p. no. ac. l. j. qd. falsus est. quia magis delicto suo proprio quod alteri facto h. euenit. vt. ff. de vsur. si quis soloni. s. fi. et ff. qd. vi. aut. cl. l. pbibe. Et sunt h. vera. nisi in casu. s. c. se occultauit ille cui fiebat. nam h. fur vsus fuerit: tamen est fur non manifestus. vt. ff. de fure. l. si quis inuit. s. ceter. y. Nec manifestum. s. qz contrarium eadem est disciplina. vt. s. de his que sunt vel alie. iur. s. j. et facit ad huc. s. ff. e. l. ij. et iij. et iij. et v. et vij. et viij. Accursius. y. Conceptum furtum. constituta est. s. olim. z. Scdm veterem. imo fit. vt. ff. de ser. fugi. l. j. s. hoc autem. s. illud est speciale. Accursius. a. Ex consequentia. hec non est semper bona consequentia. vt. sub. lata solentate id id tollat quod cum solentate fit. vt. s. de d. obli. s. sed bec. et l. de formul. et iurpe. sub. l. j. et ij.

d **e** **f** **g** **h** **i** **k** **l** **m** **n** **o** **p** **q** **r** **s** **t** **u** **v** **w** **x** **y** **z**
Ex maleficio. caue tibi qz lz h. pmittat dicere de his oib. no tñ dicit i hoc. i. de his que sunt ex maleficio: sed dic vt. j. de obli. ex qi maleficio: nec etiam de oib. qd ex maleficio. sed de solo furto agit in h. titi. sicut et alia rubrica est generalior qz sic text. vt. ff. si cer. peta. et de condi. cer. et l. de reb. cre. et iur. n. a. no dicit ibi de rebus crediti. sed i sequentibus titi. p. illum. **e** **f** **g** **h** **i** **k** **l** **m** **n** **o** **p** **q** **r** **s** **t** **u** **v** **w** **x** **y** **z**
Sed ille. s. q. sit ex actu. non autem repetit eas que sunt ex qi contractu. **f** **g** **h** **i** **k** **l** **m** **n** **o** **p** **q** **r** **s** **t** **u** **v** **w** **x** **y** **z**
Diuiduntur. s. re verbis lris et consensu. vt. s. de obli. s. fi. **g** **h** **i** **k** **l** **m** **n** **o** **p** **q** **r** **s** **t** **u** **v** **w** **x** **y** **z**
De. s. q. sunt ex maleficio vel quasi. **h** **i** **k** **l** **m** **n** **o** **p** **q** **r** **s** **t** **u** **v** **w** **x** **y** **z**
Iniuria. sed none fit iniuria bis. vt. couicio. vt. ff. de iniur. l. j. s. iniuria. Item lris in famato. rns. vt. ff. de iniur. l. lex. co. ne. lia. s. si. qz libru. et. j. de iniur. s. j. s. certe et tñc ex maleficio fit. et siere sit qd maleficia sit vbi vs lris. et sic bz lo. cu qd hic dicit. **i** **k** **l** **m** **n** **o** **p** **q** **r** **s** **t** **u** **v** **w** **x** **y** **z**
Furtum est contractatio etc. facit ex de electio. c. dudum. h. erigif i furto. et sine ea non fit furtum. licet voluntas vel verba vel scriptura inueniant. vt. ff. e. si. qz vxori. s. si. qz asinu. et l. inficiado. in pn. et l. j. s. sola. **k** **l** **m** **n** **o** **p** **q** **r** **s** **t** **u** **v** **w** **x** **y** **z**
Quod tñ sine detractione. vt in charta rasa. vt. ff. e. q. tabulas. s. fi. et l. si. qz vxori. s. si. qz asinu. sed certe ibi contractatio intercessit: cum generaliter contractione accipiamus. lz non fuerit ibi amotio. Accur. **l** **m** **n** **o** **p** **q** **r** **s** **t** **u** **v** **w** **x** **y** **z**
Rei. subaudi mobilis. nam de immobili non potest fieri furtum. vt. s. de vsuca. s. qd. aut. nisi in casu. vt in creta. s. certe ia illa est mobilis. vt. ff. e. l. si. crete. Item subaudi corpalis. nam de incorpali non fit furtum. cum nec detrahitur in his esse possit. vt. ff. de acq. re. et l. seru. s. in corpales. Item subaudi aliene. qz rei. nec non facio furtum i eo quod meum est. h. sec. in coi i eo quod non est meum. vt. ff. e. l. si. soci. Item tñ nullum vt hereditarie non fit furtum. vt. ff. e. l. hereditarie et id dicit subaudi aliene. **m** **n** **o** **p** **q** **r** **s** **t** **u** **v** **w** **x** **y** **z**
Fraudulosa. h. id qz si credat sibi licet non facit furtum. vt. l. i. j. s. qz tñ. Item si credat dñm pmitturum. non facit furtum

d **e** **f** **g** **h** **i** **k** **l** **m** **n** **o** **p** **q** **r** **s** **t** **u** **v** **w** **x** **y** **z**
di ad diffinitiones que sit inuito dno. nq. eovolente non potest committi furtum. vt. j. e. s. placuit. in Act ipsi rei. i. proprietatis rei. n. s. vt. ba. bes exempla. j. e. ti. s. furtum autem sit. s. qualis adruat hic. Rn. vsus extimatio tamen quadrabitur. vt non plus extendatur pena que delictum. vt. l. de pen. l. sancim. et fact. ff. e. l. vulgaris. et l. si quod fur. j. Rn. s. j. et s. q. et l. verum est. Alii dicunt etiam ipsas proprietate debere extitari. quod non potest separari vsus a proprietate. vt. ff. e. l. qui iumenta. et l. si vendidero. s. cum autem. o. Possessionis: et hic dico ipsam possessionem duplicari: cum aliud sit proprium rei. aliud possessio nis. vt. ff. de pos. si duo. s. fi. et subaudi quod h. fecerit a o lucradi. alio non est furtum. vt. ff. e. l. j. s. j. Accursius. p. Legenaturali. id est diuina. vnde illud. Non facies furtum etc. Item illud. Quod tibi non vis fieri: alii ne feceris. q. Furtum. qd. i. qz r. Auferendo. qz fur fert. s. Furto. spēs. scilicet casus. t. Apparet. vt. j. e. s. conceptus. et s. oblatum. v. Deponere. in. tatum fm. h. vt. si. vlt. tra. montes pferre. desinasset: tamen si apprehendatur ante erit fur manifestus. r. Manifestus fur. ab alio. p. hoc videtur infringi reg. ula. p. liberam personam nihil accipit. vt. l. p. quas p. no. ac. l. j. qd. falsus est. quia magis delicto suo proprio quod alteri facto h. euenit. vt. ff. de vsur. si quis soloni. s. fi. et ff. qd. vi. aut. cl. l. pbibe. Et sunt h. vera. nisi in casu. s. c. se occultauit ille cui fiebat. nam h. fur vsus fuerit: tamen est fur non manifestus. vt. ff. de fure. l. si quis inuit. s. ceter. y. Nec manifestum. s. qz contrarium eadem est disciplina. vt. s. de his que sunt vel alie. iur. s. j. et facit ad huc. s. ff. e. l. ij. et iij. et iij. et v. et vij. et viij. Accursius. y. Conceptum furtum. constituta est. s. olim. z. Scdm veterem. imo fit. vt. ff. de ser. fugi. l. j. s. hoc autem. s. illud est speciale. Accursius. a. Ex consequentia. hec non est semper bona consequentia. vt. sub. lata solentate id id tollat quod cum solentate fit. vt. s. de d. obli. s. sed bec. et l. de formul. et iurpe. sub. l. j. et ij.

b Pena manifesti. q̄ ē de iure p̄tor. vt. j. de ppe. 7 tē. ac. S. j. c. Et hui. b̄ tū cau fu? p̄nora dari potit. vt. j. d̄ nox. ac. i. p̄n. d̄ Nec manifesti. s. q̄ descēdit ex lege. r̄ij. ta. vt. j. de nora. S. sūt aut. S. 3. quare minor pena iure. r̄ij. ta. imponit q̄ p̄ p̄to. R̄ij. q̄z mai? delictū est. vt. j. ti. p̄ri. in p̄m. Preterea tpe

gis. r̄ij. ta. paup̄e riores erāt hoies. vnde minores pe ne imponebāt. vt j. de iniur. S. pena. e Dupli. nisi i ca su. vt. l. de ser. fu. l. mandātia.

f Furtus. inuito dño 7 q̄q̄z volēte vt. j. c. S. vñ illud. g Itaq̄z gestādi. i. ducendi.

b Perduisset. idē est. 7 si alij com modauit. spēs enī furti est de alieno largiri. vt. ff. e. si pi gnoze. S. j.

i Placuit. intelli gat. 7 r̄o. q̄z volū tas distinguit ma leficia. vt. ff. e. qui i iurici. si. j. R̄ij. 7 fa cit. l. ad le. cor. de sic. l. j. 7 ff. si cer. pe. l. quod te.

k Dermissurus. q̄d si b̄ credidit. i. dñm. p̄missurū. sed stulte credebat. R̄. furti nō tenet. cum nō fiat furtū absq̄ affectu. vt. hic subij cit. 7. s. de vsuca. S. itē si is. sed actioe ex eo p̄ctū. vt com modati vel sibi b̄n tenet. vt. ff. e. q̄ re sibi comodata. sed sec̄ si stulte opinor te p̄missurū rē tuā accipe. vt. ff. de fur. l. q̄ vas. S. vetare.

l Furadi. nisi in duob? casib? vt. di rimus. S. e. S. j. m S. 7 si furtū. vt iurci actio na scaf. furtū tamē sit fm quosdā. s. certe imo nec furtū sit vt ff. e. l. inf. ocl. S. pe. n Un illud dño. scz memo.

o Ad eū. f. ticiū. p̄ Pertulerit. do mino hoc renūcia uerit vt. l. de furt. l. si q̄s p̄suaserit.

q Decisionez. vt l. d̄ furt. 7 ser. cor. l. si quis p̄suaserit.

r Furti actionē. spāle ē q̄d bic dicat als nō sit furtū vo lenti. v. s. p̄ri. S. 7 ff. de dona. inf. vi. 7 vro. l. de eo. in fi. q̄ est p̄. S. 3. videt q̄ nec hoc casu debeat esse spāle. vt. l. de ser. fu. l. quicūq̄. S. si. Sed ibi incepit malicia a dño. bic autē ab ipso corrupente. Accursius.

s Licet. i. q̄uis. Accursius.

t Regule. quas regulas habemus. ff. de ser. cor. l. j. in p̄m. 7 per totum titulū.

et celauerit: furti nec manifesti obnoxij sūt. Pēa manifesti fur ti q̄drupli ē ex serui p̄sona q̄ ex liberi. nec manifesti du pli. Furtū at fit: nō solū cū q̄s itercipiēdi causa rē alienā amouet: sed gnāliter cū q̄s ali enā rē inuito dño contractat. Itaq̄z siue creditor pignore siue is apd̄ quē res deposita ē ea re vtatur: siue is qui rē vtē dā accepit aliū vsū eā trāsse rat q̄ cui? grā ei data ē: furtū p̄mittit. Veluti si q̄s argentū vtēdū accepit: q̄si amicos ad cenā inuitatur: et id pegre se cū tulerit. aut si q̄s equū gestā di cā comodatū sibi lōgi? ali quo duxerit: q̄d veteris scripse rūt de eo qui in acie equūz p̄ duxisset. Placuit tamē eos qui rebus comodatis alr vtū tur q̄ vtendas acceperint. ita furtū p̄mittē: si se itelligāt id inuito dño facē: eūq̄z si itellerit set n̄ p̄missurū: at si p̄missurū credat: extra crimē videri. op tima s̄ae distinctōe: q̄a furtū si ne affectu furadi n̄ p̄mittit.

Sz 7 si c̄dat aliq̄s inuito dño se rem comodatā sibi p̄ctare: dño autē volēte id fiat: d̄ fur tū nō fieri: Un tē illō c̄tū est: cū titius fuū meū solici tauerit. vt q̄sdā res nō sur riperet. et ad eū p̄ferret 7 ser uis id ad meū p̄tulerit? me uis dum vult titium in ipso del? ro. tēphendē: p̄misit fuo quasdam res ad eum p̄ferre: vtrū furti an fui corrupti iu dicio teneat tici? an neutro. Et cum nob sup hac dubita tōne suggestū est: 7 antiquoz prudentiū sup hoc altercatō nes p̄serimus. q̄busdā neqz furti: neqz serui corrupti actio onē p̄stātib? q̄busdā furti tā tūmō. Nos huiusmōi callidi

v Perniciem. i. destructionem.

t Impunitate. sic. j. ti. j. S. sed nedum talia.

y Quibusdā. Itē 7 vt vni? pena sit metus multoz. vt l. ad. l. iul. re pe. l. j. Et nota hoc. S. puniri affectū. 7 si non sequat effectus. sic. l. de epi. 7 de l. si quis nō dicā. 7. l. de bis q̄ ad ec. p̄fu. l. p̄nti. Ar. p. ff. de penis. l. cogi tationis. Sz cer te hic cogitatio deueniat ad ali que actū. vñ no erat nuda.

z Interdum. furtum nō rōne dñij: sed malefi cij: 7 iō ex b̄ ma leficio nō civilis s̄ criminalis agi nā cū sit liberuz corp? nō recipit extimationē. vt j. de obli. q̄ ex q̄i delic. S. ob homi nez. Criminalis aut extra ordinē agef. vt. ff. e. l. si. 7 de p̄na. del. l. si. mater dō nō agit. Sz 7 pater no agit cōditōe furtiua. cuz ip̄a ad possessionez vel p̄ueratē co petat: quoz neu trū in filio bz lo cū. vt. ff. e. l. cum q̄. S. si filius. 7. l. mat. in p̄n. 7. S. liberari. 7. ff. de acq. p̄f. l. cū be redes. S. si. 7 fa cit. ff. de rei ven. l. j. S. per banc. a Aliq̄ sub traxerit. sed bec res nō efficitur furtiua. vt. ff. de vsuca. sequit. S. si rē. 7 ff. p̄ emp. si rez. Unde dic q̄ q̄q̄z ē res fur tiua. 7 sit furtuz 7 nascitur a iō furti. vt fere i to to bocti. 7. ff. e. 7. l. e. Interdū nullū eoz est. vt si re mea vtat. Inedū furtū sit 7 res furtiua. s̄ actio furti n̄ na scit. vt. j. e. S. bi q̄. Inedū furtū fit 7 actio nasci tur: s̄ nō sit res furtiua vt bic d̄ b̄ Interdū. te net. nec manife sti. s̄ etiā tēphē da. vt. ff. e. l. is qui. Accur. c̄ Ali? facit. ff. ad le. ad l. si ser uis serui. S. si q̄s de manu. 7. ff. e. l. i furti. S. pe. 7. l. q̄ fuo.

z Inedū et liboz hōiuz fur tū sit: veluti si q̄s liberoz n̄o rū q̄ i p̄tate n̄a sūt surreptus fuerit. Aliq̄ autē et sue rei furtū q̄s comittit: veluti si de bitore quā creditori pigno ris cā de dit subtraxerit. In terdū q̄ furti tenet q̄ ipe fur tū nō fecit: q̄lis ē is cui? ope 7 p̄silio furtū factū ē. In q̄ nūe ro ē: q̄ tibi numos excussit: vt ali? eos raperet: aut tibi obsti tit vt ali? rem tuā excipet: vel oues vel boues tuos fugauerit: vt ali? eos raperet. Et hoc veteres scripserūt de eo q̄ pan no rubro fugauit armētū. Sz si q̄d eoz p̄ laiciā: 7 nō da ta opa vt furtū admitteret fa ctū ē: i factū actio dari debet. At vbi ope meū tici? furtū fecerit abo furti tenet. Ope 7 p̄silio ei? q̄ furtū admitti vi det: qui scalas forte fenestris supponit: aut ipsas fenestras vel ostiū effregit: vt ali? furtū facit: que ferramēta ad effrin gendū: aut scalas vt fenestris supponerēt comodauerit sciēs cui? rei grā comodauerit. Cer te q̄ nullā opē ad furtū faciē dū adhibuit: s̄ tm p̄siliū dedit atqz ho? at? ē ad furtū facien dū: nō tenet furti. Nī qui in parētū vel dñoz p̄tate sunt: si

uus serui. S. si q̄s de manu. 7. ff. e. l. i furti. S. pe. 7. l. q̄ fuo. d̄ Sed si quid. per lasciniā. i. stulticiā. e In factū. i. vtilis. le. aquil. si corpora lesa sunt. ali oquin subsidiaria. vt. j. ad le. aquil. S. si. 7. S. penul. f̄ At vbi. aduersat. primo dicto vbi d̄. vari in factū. s̄ Ope. supponit. nota bic dari cōsiliū solo facto. Als

dicat consiliū boīs in tētio vel positū. vt. ff. e. si qd fur. §. j. Itē dicitur qd alij daf. bonū vel malum. vt. ff. e. in furto. §. si. Itē dicitur quod caput a multis. vt. l. de leg. 7. cōsti. l. humanū. Ac.

b Certe nō tenet furtū. cū 7 als erat facturū furtū etiā sine cōsilio hui?

als. i. si non erat als factur? tene tur vterq. vt. ff. de fur. q. seruo. l. 7. de ver. si. l. sepe. Aliud videt in actioe serui cor rupti. vbi tenet etiā si als eēt factur? nec eni o3 laudādo augeri maliciā. vt. j. ad l. e. aquil. §. ceterū. 7. j. de actio. §. in quadruplū 7. ff. de ser. cor. l. j. §. p. uadē. §. q. est rō. Rū. qz bic agit ex delicto secuto p? p. suasioe. nō aut ex ipsa p. suasioe rō distinguit. erat als factur? vel nō. §. in alijs casib? ex ipsa p. suasioe agit qz quid postea sequat. vt. §. e. §. vnde illud. dū mō nō ex interuallo nimio sequatur. vt. ff. de ser. cor. l. in hoc 7. l. nēra. Itē est §. j. de inur. §. nō solū. Sed ibi nō erat als facturus. 7. fecit. i. Itē qui. nec ob id. quod verū est. i. rē furti nā nō posse vsu capi: nisi fuerit his extimata vel dñs vendiderit furi. vt. ff. e. l. q. u. 7. in si. tituli. k. Nō nascit. nisi sit filius habes castrensē pe culū vel q. ca. strense. vbi filius tenet patri 7. pater filio. Itē 7. de vrozē qd bic de filio dicit. vt. ff. e. si quis vrozē in p. n. 7. §. j. l. Furti autē. cui? inest. etiā 7. modice. vt. j. ti. §. §. si. 7. ff. vi bo no. rap. l. ij. §. 7. generalit. Itē oportet q. inest ex iusta 7. pbabili cā. nā si est malefidei possessor vel hui? rei fur. furti nō age. vt. ff. e. l. itaq. circa p. n. 7. l. cū qui emit. §. is autē.

rē ei surripiat: furtū quidē faciūt: 7. res i furtiā cām cadit n. c. ob id ab vllō vsu capi pōt anq. i dñi p. tātē reuertat. Sz furti actio nō nascit: qz nec ex alia vlla causa pōt int eos actio nasci. Si xpo ope 7. cōsilio alteri? furtū factū fuerit: qz vtriq. furtū cōmittit: cōuenient ille furti tenet: qz verū est ope 7. cōsilio ei? furtū factū eē. Furti aut actio ei? cōpetit cui? inest rez saluā esse: lz dñs nō sit. Itaq. nec dño alr cōpetit q. si ei? intersit rē non p. ire. Cū cōstat creditorez de pignore surrepto furti actioe agere posse: etiā si idoneū debitorē habeat. qz expedit ei pignori potius incubere q. in psonā agere. Ideo qdē vt quis ipse debitor eā rē surripuerit nihilomin? creditore cōpetit actio furti. Itē si fullo possidēda curandaue: aut sarcinatorez sarcinēda vestimēta: merce de certa p. stituta accepit: eaq. furto amiserit: ipse furti habet actionē non dñs: qz dñi nihil inest eā rē nō perire: cū in dicitur locari a fullo: ne aut sarcinatorez rē suā p. seq. pōt. Sed 7. bōe fidei p. trozi surrepta re quā emit: quis dñs nō sit oio cōpetit actio furti: quē admodū 7. creditore. Fulloni vō 7. sarcinatorez nō alr furti actio nē cōpetē placuit: q. si soluen do sint: hē si dño rei extimatio nē soluedo possint: nā si soluen do nō sūt: tūc qz ab eis suū dō min? p. seq. nō possit: ipi dño furti cōpetit actio: qz h. casu ipi? itē rē saluā eē. Itē e. si i pte soluēdo sit fullo aut sarcinatorez. Que de fullone 7. sarcinatorez dixim? eadē 7. a Iem cui cōmodata ē res trasserēdave teres e stimabant. Mā vt ille fullo mēcedē accipiēdo custodia p. stat: ita is q. q. cōmodatū vtēdi cā accepit s. illr necesse h3 custodia p. stare. Sz nra? puidētis etiā h. in nris decisio nibz emēdauit: vt in volūtate dñi sit: siue cōmodati actio nē

sed si bonū in iūtiū habuit. vt qz sibi cōmodatū vel locatū habet actionē furti. 7. hic est casus in quo fur furti agere pōt. vt. ff. e. qui vas. §. si ego tibi.

m. Cōpetit. cōtra debitorē qui surripuit.

n. Actio furti. res tñ nō sit furtiua. vt dicit. §. e. §. aliquē.

aduersus eū q. rē cōmodatam accepit mouē desiderat: siue furti aduersus. I. q. rem surripuit: 7. alterutra earuz electa dñm nō posse ex p. nia ad alterā venire actionē. Sz si qdēz furē elegerit: illū qui rē vtendā accepit penit? libari. Sin aut cōmodator veniat aduersus eū q. rē vtēdā accepit ipi? qdē nullo mō cōpetere posse aduersus furē furti actionē. Cū aut q. p. re p. modata puenit posse aduersus furē furti h. rē actionē: ita tñ si dñs sciēs rē eē surreptā aduersus eū cui res cōmodata fuerit perucit? Sin aut nescit? 7. dubitās rem nō eē apud eū cōmodati actio nē instituit. postea aut re cōpta voluit remittē qdē cōmodati actio nē: ad furti aut actio nē puenire: tūc qdē licētia ei pcedit: 7. aduersus furē venire obstaculo nullo ei opponēdo quā incert? cōstitat? mouit aduersus eū q. rē vtendā accepit cōmodati actio nē. Nisi dño ab eo? satisfactū e. tūc etenim oino furē a dño qdē furti actio nē libari: suppositū aut esse ei? q. p. re sibi p. modata dño satisfecit. Cū manifestissimū e etiā si ab initio dñs actionē instituit cōmodati: ignar? rez eē surreptā: postea autē hoc ei cognito aduersus furē trāsierit: oino liberari eū qui rē cōmodatā accepit. quēcūq. cause exitū dñs aduersus furē habuerit. Cadē diffinitio e. obtrā nēre: siue in pte: siue in solidū soluēdo sit is q. rē cōmodataz accepit. Sz is? apud quē res deposita ē: custodia nō pstat: h. tñ in eo obnox? e. si qd ipse dolo malo fecerit: q. de cā si res ei surrepta fuerit: qz restituēde ei? rei noie depositi non tenet: nec ob id ei? inest rē saluā eē: furti agere nō pōt: h. furti actio dño cōpetit. In sūma? scēdū e. q. sitū eē: an ipubes rē alienā amouēdo furtū faciat 7. placet. qz furtū ex affectu cōsistit: ita temā obligari eo cri

o. Item si fullo sarcinator q. furti dicit vt. §. mā. §. si. p. Sed 7. bone. facit. ff. e. l. itaq. q. Fulloni vero possint. imo videt qd semp dñs debe at furē puenire. vt ff. loca. 7. condu. l. cū in plures. §. ve stimēta. Sed ibi de actione in rem. vel cōditione furtiua dicit. hic autem de actione furti. r. Idem. in parte vt furti actio cōpetat dño. 7. acit ad hunc. §. de condi. si ne causa. l. si fullo. s. Sed nostra. in decisionibus. vt. l. de fur. 7. ser. cor. l. si. §. tales itaq. t. Ad alterā. vnde actio furti hoc casu nō est ambulatoria. v. Ipsi. scilicet cōmodatori. r. Eum autem. habere actionem. 7. penam exactam dño restituere non cogit. qz vbi periculū ibi 7. cōmodū vt. l. de fur. l. si. §. sed cum. y. Deruenit. agēdo cōtra eū actioe cōmodati. z. Ab eo. s. cōmodatario. a. Suppositū. s. furem. b. Et qui. s. cōmodatario. c. Cū manifestissimū. bene dico q. eligendo vna repel lit ab altera si sciēs a p. n. fuit. cū rē. d. Sed is. dolo. §. qui. mo. re. §. ob. §. p. terea. 7. l. de p. l. j. 7. l. penl. 7. l. si. 7. idē quod hic babel ff. e. eum qui. §. is aut. e. In sūma. i. vt breuiter hunc titulum expediamus. f. Proxim? a de cūho anno 7. dimidio supra vt dicit. §. de inuti. si. §. furio sus. 7. facit ad hūc §. ff. e. l. impuberē. 7. ff. ad sill. l. excipiunt. 7. ff. de reg. i. l. pupillus.

Furti veditando. i. dominum petendo si extet.
Condicendo. i. in persona agendo condicione furtiva si consueti sunt. et facit ad huc. **S. ff. de condi. fur. l. si p fure. S. furti. z. l. in condicione. z. j. de actio. S. sic itaq. z. l. de fur. l. ancille.**
De vi bonorum raptorum. viso de furto. sequitur de rapina. z. sequitur vt potes videre. **S. ti. j. i. pn.**

Qui res alie nas large accipe vt etia si sit cois. ides sit q ad locu partes. vt ff. de fur. l. si soci.
Furti. l. no manifesti. etia si depre bēdat fm Pla. q falsu est. imo. si de pbēdat manifestu est. z. in quadruplu pot cōueniri. vt ff. de fur. si veditero. **S. cū raptor. als si nō depēdat. nō manifesti tenet**: q actioe si fuerit actu tollit vi bonoz raptor. nisi in id qd excedit. vt. ff. e. l. j. **Trē i casu nec manifesti. nec nō manifesti tenet**. vt si qd ex dōmo i q nemo erat rapuerit. s. tñ hac actione vi bonoz raptor tenet fm Pla. vt. ff. de fur. l. si quis ex dōmo. Sed est falsuz qz ibi erat actu fur ti non manifesti. z. ideo ampli? cesset actio furti. z. iō b actio vi bono. rap. dat. qz excedit. z. i id qd excedit. vt di cta. l. ff. e. l. j. z. ff. d actio. z. ob. l. q seruum. **S. si.**
Qui vi rapit. q. d. nullus. vt hic z. ff. qd me. cā. l. si cū exceptione. **S. q vim.**
Amū. s. vtilē. vt. l. e. l. si. z. l. res. z. l. de noza. l. vlt. o. **Quadrupli. ni si in casu quo agit ad duplum tñ. vt l. de paga. l. cbristianus. q est huic p. s. illud est spāle p. Atit. i. efficax z. directa. Vel dic q directa cōpetit qñ plures res rapte sunt. sed vtilis qñ vnū tñ bonum i. vna res rapta est Et facit ad hoc qd pluralis oio. i. raptor. traba ad singularē. ff. de condi. z. remon. l. falsa. **S. vl. z. ff. de neg. ge. l. iij. S. negocia. z. ff. d pe. bcre. l. regulariter. z. l. licet.**
Quadrupli extra. repete non penā.
Diximus. vt. s. ti. j. in fi.
Coprehēdat raptor. s. quō pot raptor nō depēdi. cū dicat eripe quasi de manu auferre. vt. ff. ne qd cū qui i ius**

mine ipuberē: si prim^o pubta ti sit z ob id itelligat se delin^o gre. **Furti^o** tūo siue dupli siue qdrupli. tm ad pene psecutionē ptnet. **Mā ipsi^o rei psecutionez extrinsec^o bz dñs**: quā aut veditado: aut condicē do^o pot auferre. Sed rei veditatio qdē aduersus possessore ē: siue fur ipse pccideat: siue ali^o qliber. **Conditio aut aduersus ipsū turē heredeue ei^o**: licet nō possideat: cōpetit.

De vi bonorum raptorum.

Qui res alienas rapit tenet qdē etia furti: quis enim magi alienaz rē inuito dño pccat: q q^m vi rapit. iōqz recte dictū ē cū ipro bū furē eē. **Sz tñ pziā actio nē ei^o delicti noie ptoz itrodu xit: q appellat vi bo. raptor: z ē itra anū qdrupli p^o annū simpli: q actio vtilis ē: etia si qd vnā rē: lz minimā rapuerit**
Quadruplū aut nō totū pena ē: z extra penā rei persecutio: sicut i actioe furti manifesti dixim^o: sed in qdruplo in est rei psecutio: vt pena tripli sit: siue pphēdat raptor i ipo delicto: siue nō: **Ridiculū enī ē lenioris conditiōis eē enī q vi rapit q q^m clā mouet. Quia tñ ita cōpetit hec actio si to lo malo qsqz rapuerit: nā qui ali^o errore duct^o suā rē eē ex istimās z ipudēs iuris eo aio rapuerit q i dño licet: etia p vim rē suā auferre a possessori b^o absolui^o oz: cui. s. cōueniēs est nec furti teneri eū q eodē b aio rapuit. **Sz nedū talia excogitent iueniat^o via p quam raptorez ipune suā exerceant auariciā: meli^o diualib^o pstitutiōib^o p hac pte. pspctū est****

l. iij. S. j. Rū. distingue animū auferētis. vt si erat anim^o ei palā z quasi p vim auferēdi. lz ibi neminē iueniat. tñ ē raptor. sed fur est qui bz animū vt faciat clam. lz interdū depēdat ex qua depēbensione efficiat manifestus. vt ar. s. ti. j. S. furtum aut a furno.

vt nemini liceat vi rapere: se rez mobilē: vel se mouētē: lz suaz eandē rem existimet: s. si qd statuta pncipū fecerit: rei qdē sue dño cadere: sin aut aliena sit: post restitutionē ei^o etiam extimatiōē eiusdē rei pstare **Qd nō solū i vtilib^o rebus q rapi possūt pstitutiōes obtinere cōserūt: sed etia i uasio nib^o: q circa res soli sūt** et ex hac cā ab oī rapina hoies se abstineāt. **Sane in hac actione nō vtiqz expectat rē in bonis actoris eē. nā siue in bonis sit: siue nō sit: si tñ ex bonis sit locū hec actio^o habebit. Quare siue cōmodata siue locata: siue etia pignozata: siue depozita sit res apud ticiū: sic vt inter sit ei^o: eā rē p vim nō auferri veluti si in re depozita culpam qz pmisit: siue bona fide possideat: siue usufructū in ea qd habeat: vt qd aliud ius. vt inter sit ei^o nō rapi: dicēdū est ei cōpetere hāc actionē: non vt dñm^o accipiat: s. illud solū qd ex bonis ei^o qui rapinā passus est: ad est qd ex suba ei^o ablatū eē pponat. Et genera liter dicēdū est ex quib^o causis furti actio cōpetit in re clā facta: ex hisde3 causis oēs habe re hāc actionem.**

De lege aquilia.

Qui iurie actio cōstituit p legē aquiliā **Cuius primo^o capite cautū est: vt si qd hominē alie nū alienāue qdrupedē q pecudū nūero sit: iniuria^o occidit quātū ea res i^o eo āno plurimū fuit tantū dño dare dānet.**
Qd^o aut nō paise de qdrupede: sed de ea tm que pecudū numero ē cauet: eo ptnet: vt

deant. idem est.
f Si ex bōis. vt aliqd ius habeat. vt statū o exēpla pbat.
g Hec actio. videlicet vi bo. rap.
h Depozita. pmissa custodia a depozitario vt. s. ti. j. S. pe. vel etia cōmisit culpam. vt sequit. vel etia si precium acceperit depozitiōis. non tamē quasi mercede. vt. ff. e.

Ridiculū. be ne dixi siue non ridiculū enī rē.
Qui clam. nā raptorū quadrupli. hic autē scz fur nō manifestus. in duob^o tñ vel tripum cū re. sed qui palā furat. certū ē in plus teneri q raptorē. cū i qñ duplū cum re tenet.
Quia tamē. istud qz videtur supfluere. vt pone qz p sed. aliū ita tamen. z tūc est planior.
Absolui^o oz. i. ab actione vi bo. rap. iudicis snia. vt quidam dicūt. vel ipo iure fm Azo. ar. ff. de pub. z vec. l. cōmissa.
Sed neduz. p tñ fm qsdaz. vel pone pzie.
Inueniat. sic. s. ti. j. S. vñ dellud.
Cōstitutiō bus. vt. l. vnde vi. si quis in tā taz z alijs sequētib^o vsqz in fi. ti. sed hic psequit tñ tenore illius legis. si qd in tā taz. sup qua materia longū esset bic dicere. cum plēs qōnes ibi notent sup dicta lege.
Soli. pzie. qñqz tñ iprope vt. l. de actio. emp. l. ij. sed rei mobilis dicitur occupatio. licet etia qñqz imobilia dicant occupari. vt. l. de rei ven. l. domū.
Sane. actio ne. s. vi bo. rap. e In bonis. i. i dominio. vt. ff. de acq. re. w. l. rez in bo. z. l. stas. z. ff. de v. sig. l. bonoz ap pellatio. vel si et bona fide possi

l.ij. §. viceret aliquis. alioquin esset locatio. vt. §. mā. §. §. i. Dominū. i. domini extimationē. vt. ff. qd me. ca. l. si mulier. §. qui possessionē. z. ff. vt. post. l. pe. §. si. k. Hac actionē facit. ff. vi. bo. rap. l. ij. §. z. generaliter. l. De lege aquilia. post maleficiū rapine. sequit̄ z. de damno qd p lege aq lia punit̄.

Ammi nuriē actio. i. actio legācie qd cōpetit p dāno dato. i. destructi one alicuius rei factā. nam sic dicit̄ dānū dimi nutio patrimo nū. vt. ff. d. dam. infel. ij. si autēz rē alterius furri peres. lz. videarī dānū inferre. tñ nē iſers tale qd p bñcti. tenear̄ sed acti. furti. vt. ff. e. l. si seruū ser uū. §. si oliuam. z. §. si siluā. m. Prīmo ca pite. habebat. n. bec tria capita. siue capitula. z. de primo dī hic secūdū aut non ē i vsu. de tertio dī. j. e. §. caput secūdū. z. §. ca pite tertio. z. ff. e. l. ij. Accur. n. In iuria. i. nō iure. vt. j. e. §. in iuria. o. Occidit. nota occidit. nā si alio modo lesit. ex ecio ca pite agit. vt. j. e. §. capite tertio. p. In eo āno. i. p̄terito. q. Plurimi. ha b. ta extimatiōe nō affectiōe sin guloz. §. cōi ex timatiōe. vt. ff. e. si seruū meuz. r. Dño. vt. ff. e. l. itē mela. §. le gis. vel qsi dño. vt. fructuario. v. alij qui habz ius in re. §. ff. e. itē mela. §. si. z. l. se. s. Qd aut. pa scit̄ facit. ff. de le. ij. l. legat̄ ser uis. §. pecoribz. t. In iuria. fa ct. ff. e. sed z. si quēcūqz. §. iniuriā. v. Latronē. i. diurnū. vt. tamen clamet. z. si se defendat. sed furem etiā si se nō defendat. vt. hic subñct. z. ff. e. l. iij. t. Alioquin. si culpa interuenerit. y. Non minus. i. non plus ex dolo qz ex culpa. cū etiā le uissima culpa in hac actione veniat. vt. ff. e. l. in lege. Vel proprie lege. z. conuerte litterā non minus z. i. non min⁹ ex culpa qz ex dolo. sic z. als. ff. de pac. l. i. iur. gen. §. pacto rum. z. l. de eccl. i. iur. l. cū apertissime. z. ff. de pigno. pau

neqz de feris bestijs: neqz de ca nib⁹ cautū ē intelligam⁹: sed de his tm̄ qd p̄rie pasci dicunt̄ qles sūt eq: muli: asini: boues oues: capre. de sub⁹ qd idē pla cuit: naz z. sues pecudū appel latiōe cōtinent: qz z. hi grega tim pascunt. Sic teniqz z. ho mer⁹ in odiffa ait: sic eli⁹ mar cian⁹ i suis institutiōibus re fert (grecū) In iuria at occi dere intelligit: qui nullo iure occidit: Itaqz qui latronē in sidiatore o ccidit: non tenet̄ vtiqz si alit̄ periculū effugē nō pōt. Ac ne is quidez hac lege tenet̄: qd casu occidit: si modo culpa ei⁹ nulla inueniat̄. Naz alioqn̄ nō min⁹ ex dolo qd ex culpa quisqz hac lege tenetur. Itaqz si qd dū is culis ludit vel exercitat̄ trāseuntē seruuz tuum trāsiecerit distinguit̄. Nā si id a milite i cāpo quo solitū ē exercitari admissum ē nulla culpa eius intelligit̄: si ali⁹ tale qd admisit: dpe re⁹ est. Idē iuris ē de milite: si in alio loco qd qui ad exercitādū militib⁹ destinat⁹ ē: id admise rit. Itē si putator ex arboze delecto ramo seruū tuū trāse untē occidit: si ppe viā pu blicā aut vicinā id factū est neqz p̄clamauit⁹ vt casus eui tari possit: culpe reus ē. Sz si p̄clamauit nec ille curauit p̄ cauere extra culpā ē putator. Equē extra culpā ē intelligit̄ si seorsū a via forte: vel in me dio fundo cedebat: lz nō p̄cla mauit: qz eo loco nulli extra neo ius fuerat vsandi. Pre terea si medic⁹ qui seruū tuuz secuit: derelict̄ curationem: z. ob id mortu⁹ fuerit seru⁹ cul pere⁹ ē. Imperitiā qz culpe

lus. §. domus. z. est figura hyperbetan. fm Jo. 3. Distinguit. vtrū comiserit dolo vel culpa vel non. a. Nulla culpa. nisi data opera factū est. vt. ff. e. l. itez si ob stetric. in fi. z. l. nam. Ac. b. Culpe reus est. qz hoc non est ei deputatū. ar. in aut. vt. bi qd ob. pe. ha. res. mi. §. si nō tacuit coll. y. z. ff. e. idē iure in fi.

annuinerat: veluti si medic⁹ iō seruū tuū occiderit qd ma le eū secuerit: au⁹ pperā ei me dicamenta dederit. Impetu qz mularū: qz multo p̄ter im periciā retinere nō potuit: si seruus tu⁹ opp̄sus fuerit: cul pe re⁹ est mulio. Sz si p̄ in firmitatē eas retinere nō po tuerit: cū ali⁹ firmior eas reti nere potuisset: eque culpe te net. Eadez placuerit de eo qz qui cū eqno ueheret⁹ impe tum ei⁹ aut propter infirmita tē aut propter impericiā suā retinere nō potuerit. His at verbis legis quātū id i eo an no plurimi fuerit illa snia ex primit̄: vt si qd hominē tuuz qd hodie claudus. aut mancus aut luscus erit occiderit: qui i eo anno iteger: aut p̄ciosus fu erit nō tanti teneat̄ quātū ho die erit: §. quātū i eo anno plu rimi fuēt. Qua rōne creditū ē penalē eē hui⁹ legis actionē: qz nō solū tanti qsqz obligat̄ quātū dāni dedit̄: §. aliqn̄ lō ge pluris. Itōqz cōstat in here dē eā actionē nō trāsire: qd trā situra fuisset: si vltra dānum nūq̄ lis extimaret̄. Illud nō ex verbis legis: §. ex int̄pre tatiōe placuit: nō solū p̄pri corpoz extimatiōē habē dā eē fm ea qd dixim⁹: §. eo am pli⁹ qd qd p̄terea pempto cor pore dāni nobis illatū fuerit veluti si seruū tuū heredē ab aliquo institutū: antea qd oc ciderit: qd is iussu tuo heredi tatē adierit: nā hereditatis qz amisse rōnem esse habē dā constat. Itē si ex pari mula rum vnam: vel ex quadrigis equoz vnum quis occiderit vel ex comedis vnum seru⁹ oc

bi qd ob. pe. ha. res. mi. §. si nō tacuit coll. y. z. ff. e. idē iure in fi. c. Itē si putator. i. qui putat vites i arboribus positas vt in quibusdā ter ris sunt. vel etiam ipsas arbozes. naz z. arbozes putant. d. Dredamauit. nisi forte dolo. vt ff. e. l. si putator. e. Imperitiā. fa ct. ff. de re. iur. l. im peritiā. z. ff. loca. l. si quis fūdū. §. cel sus. z. §. si quis vi tulas. z. ff. d. suspe tuto. l. tutor quoz §. si. f. Infirmatē. nō emz debet infir mitatē suam in al terius lesionez cō uertere. vt. ff. e. idē iuris. Ac. g. Ueberet. puta in veredo vel vehi culo. vel etiaz ipso equo. h. Ibis aut. quan ti. in eo anno mate rialiter bec verba ponit. z. habes ea §. e. in prin.

Constat in here dem. nisi ex dāno locupletior factus est. vt. ff. e. inde ne raci. §. hanc actio nem. Accur.

Extimaretur. opponit de eo qd ho die plurimi fuerit qz olim z. occisus ē ab aliquo. nā non videt̄ in hoc casu eē penalē h actio. ergo videt̄ transi re debere in hoc ca su ad heredē. Sz non sequit̄. licz em reperiat̄ in hoc ca su qd nō sit penalē tamen nō est apta nata vt trāsire debeat. vt in h̄ exēplo aliqz nō videt̄ vlnō ri der: tamē aptus est ridere vel videre. vt. ar. ff. de aqua quot. z. est. l. j. §. quotidiana. z. ff. de flu. l. j. §. inter flumina. l. Illud. ea que dixim⁹. per totū hunc titulū. m. Nam hereditatis. in lege enim. aquilia dānū conse quimur z. amisse dicimur. quod aut consequi potuimus. aut erogare cogimur. vt. ff. e. l. proinde. si seruū occidisti. z. l. si seruū meum. n. Vel ex comedis. quia cantabant de comedia. z. vñ sine b 3

altero dicere nesciebat. Accursus.
Qui sup sunt. facit ar. contra. ff. de act. emp. si sterilis. S.
cu. p. venditor. r. de peri. r. como. rei ven. l. si.
p. Liber. damnu. i. quati fuerit in anno retro. vt. s. e. i. p. n.
Capitalis criminis. i. legis comel. de sic. vt. ff. e. l. inde ne

ruerit. S. si dolo. naz
r. p. suo occiso ea
lege agit. vt. pro li
bero. vt. ff. ad le.
cor. d. sic. l. j. S. i. de
necru agit vna no
poterit agi reliqua.
d. ff. de publi. iud.
l. iij. r. ff. vi bo. ra.
l. ij. S. j. sed pacto
vno agit reliquo.
vt. l. qn. cui. actio
pre. cri. l. j.
r. Capite. damno
qd. i. no cotinet in
pmo capite. vt. s.
e. in prin.
s. Rupti. qd. ver
bu est leg. tercij ca
pitis.

t. Sufficere. s. no
est nouu vt spaliē
qbusda enumerat
generalit subijciat
verbu i quo singu
la cōplectat. vt. ff.
e. si seru. seruu. S.
inquit lex.

v. Illud. aut cul
pa. etiā leuissima.
vt. ff. e. l. in lege aq
lia. als no. vt. s. eo.
S. iniuria.

r. Ex hoc. l. tercio
qd. e loco secūdi.

y. Dāno. i. dāno
dato. in ceteri reb.

z. Trigita. s. qre
min. spaciū in ter
cio capite. q. in pri
mo apponit. R. qz
in p. grau. delict.
r. iō grau. punit.
vt. ff. d. of. p. l. diu.
a. At nec. verbuz
adijat. i. no est po
sitū in tercio ca
pite.

b. Romanā. s. est
plebiscitū. quod e
veruz. vt. ff. e. l. j. r.
s. de iure na. S. ple
biscitū.

c. Prima parte.
q. emi p. fationibus
dicunt. in p. ctibus
repetita eē credūt
vt. ff. de ver. obli. l.
ticia. S. idē respō
deo. r. l. qui sic. r.
ff. de condi. insti. l.
cū seru. r. ff. d. act.
emp. l. si venditor
hois. r. ff. de cōtra.
emp. qui fūdū. r. d.
le. iij. l. i. repetēdis.
r. de cōdi. r. demō
l. diu. r. l. liber. r.
ff. de le. ij. l. lucius.

r. ff. de fun. instru. r. nistru. le. l. iij. r. l. seie. S. caio. r. ff. d. pac.
do. cū pat. Sed ar. cōtraria sūt. ff. de an. le. l. seio. r. ff. de fide i
cō. l. i. l. si. S. si. r. ff. de bere. insti. l. sabinus. fm. 30.

d. Ceterū placuit. mortu. fuerit. qz qui occasionem damni
dat. dānu. dedisse videt. vt. ff. e. l. q. occidit. S. i. bac qz actioe
e. Actio dat. i. legis aq. i. r. nihilomin. in factū. vt. ff. e. l.

ctus fuerit: nō soluz occisi sit
extimatio: s. eo amplius id qz
cōputat: q. i. r. ciati sunt
q. sup sunt. Liberū aut ē ei
cul. seru. occisus fuerit: r. ex
priuato iudicio legis aquilie
dānu. psequi: r. capitalis cri
minis eū reū facē. Caput s. z
legis aq. lie in vsu nō ē. Capi
te tercio de oī. r. dāno caue
tur. Itaq. si qz seruū vel eaz
q. drupede q. pecudū numero
ē vulnerauerit: siue eā q. dru
pedē q. pecudū nūero nō ē: ve
luti canē aut feraz bestia vul
nerauerit: aut occiderit: B ca
pitate actio cōstituit. In ceteri
qz oīb. aialib. itē in oīb. reb.
q. aia carent: dānu. iniuria
datū: hac parte vindicat. Si
quid enī vsuz aut ruptū: aut
fractū fuerit: actio ex hoc ca
pitate pstituit: quāq. poterit so
la rupti appellatio in omnes
ital causas sufficere: Ruptū
enī intelligit: qd. quōq. modo
corruptū ē. Unde nō solū vsta
aut fracta sed etiā cisa r. colli
sa r. effusa r. quōq. mō pempta
atq. deteriora facta: hoc ver
bo cōtinet. Deniq. responsuz
ē: si qz in alienū vinū aut oleū
id imiserit quo naturalis bo
nitas vini aut olei corrupere
tur: ex hac parte legis eū tene
ri. Illud palā ē: sicut ex pri
mo capite ita temū quisq. te
net si dolo aut culpa ei homo
aut q. drupes occisus occisus
fuerit: ita ex hoc capite de do
lo aut culpa de cet. d. dāno
quēq. teneri. Ex hoc tū capi
te nō quati ex eo anno: s. quā
ti in dieb. trigita. primis res
fuerit obligat is q. dānu. dede
rit: At nec plurimi qdē v. buz
adijat. S. sabino recte pla
cuit: p. inde habendā extima
tionē: ac si etiā hac parte plu

rem si obstetrit. S. si quis homin.
f. Sed si quis. non difficulter. imo facile. vt. ff. e. q. actioe
S. penul. Aquilia. i. directa actioe legis aquilie.
g. Sed si nō corpe. in factū actione. i. subsidiaria. que in
dānis dat. q. lege aq. lia nō cōp. bendunt. vt. ff. e. si seruū.

rimi v. bu. adiectū fuisset. Mā
plebē romanā q. aquilio tri
buno interrogante hanc l. zē
tulit cōtentā fuisse q. prima
pte eo verbo vsa ē. Ceterū
placuit: ita temū directā ex
hac lege actionē esse: si quis p
cipue corpe suo dānu. dederit
Ideo qz in euz qui alio modo
dānu. dederit: vtiles actioes
dari solēt. Veluti si q. hoies
alienū aut pecus ita incluse
rit: vt fame necaret aut ium ē
tū ita vehementer egerit vt ru
peret: aut pecus int. atū epagi
tauerit: vt p. cipitaret: aut si q.
alieno seruo psuaserit: vt i ar
borē ascenderet: vel in puteū
descenderet: r. is ascendēdo vt
descendendo aut mortu. fue
rit aut aliqua parte cor. poris
lesus: vt. l. is in eū actio. datur

Sed si quis alienū seruum
de ponte aut de ripa in flumē
deiecit: r. is suffocat. fuerit
eo q. p. cicit: cor. pore suo dam
nū. dedisse non difficulter in
telligi pōt: ideo qz ipsa lege aq.
lia tenet. Sed si nō cor. pore
dānu. fuerit datū: neq. cor.
pus lesus fu. rit: sed alio mo
do alicui dānu. contigerit:
cum non sufficit: neq. directa
neq. vt. l. is in eū actio. datur.
placuit eū qui obnox. fuerit
in factū. actioe teneri. Velu
ti si quis misericordia ducit
alienū seruu. cōpeditū. solue
rit: vt fugeret.

De iniurijs. Rubrica.

Generaliter iniuria
dicitur omne qd. nō iur
fit: Specialit. als cō
tumelia que a contēnendo di
cta ē: quā greci appel
lant. Als culpa quam greci
dicūt: sicut in lege

Generaliter. facit. ff. eo. l. j.
Iniusticia. iniquitate committit in der. qn. cōtra
equitate p. nūciat. Iniusticia qn. contra str. cū ius. Iniq
tate r. iniusticia. qn. contra v. trūq. p. nūciat.
o. Accepisse dicit. i. ille. p. que est iudica. i. vel vic. acce
pisse. i. fecisse iudicē. sic. ff. de dam. infe. proculus.

S. si. r. videt. bec
cē. p. toria. vt. ff.
de p. scrip. ver. l.
qz actionū.

b. Si quis mi
sericordia. sed si
nō ducit. miseri
cordia da. r. turti
vt. ff. de dolo. l. z.
elegant. S. idem
labeo.

i. Cōpeditum.
est enī dolo pri
mi. vt. ff. d. p. o. s.
l. si hoies. j. R. n.
k. At fugeret.
bic nota q. qn. qz
dānu. dat. a cor
pore in corpus.
r. tūc locū habet
actio leg. aq. lie
directa. Qn. qz a
nō corpe i corpe
vt. p. p. multa. ex
empla. s. p. ri. S.
Qn. qz cōtrario
de corpe i nō cor
pus. vt. si anu
lū. excussit. vt. in
aquā caderet. vt
ff. e. si seruus ser
uū. S. si quis de
manu. r. in. bis
duob. casib. ha
bet locuz vt. l. is
actio legis aq.
lie. r. nihilomin.
in factū. fm. 30.
vt. ff. e. l. que ad
modū. S. magi
strat. als mun
cipales. cū vtro
qz casu. v. trāqz
reperiā dari fm
30. vt. ff. vi bo.
rap. l. ij. S. si pu
blicanus. Qn. qz
a nō corpe in nō
corpe. r. tūc
sidiaria in factū
cōpetit. vt. ff. e. si
seruū. S. si. de q.
actione in factū
quot habet na
turas. dic. vt. ff.
de p. scrip. ver. in
rubrica. r. vt. dñ. i
mus. j. de inter.
S. si.

l. De iniurijs.
post alia priua
ta delicta. r. de i
urijs ponit. qd
priuatū est deli
ctū. i. nō publi
cū. nec enī cūli
bet cōpetit. s. in
iuriato tm.

P In iuria hic psequit' put hoc titulo accipit.
q Conuiciu. qd conuiciu. cu in vni plures voces pferit
vt. ff. e. item apud labeonem. §. conuiciu.
r Quasi debitoris. cu no est. vt hic. z. ff. e. l. si iniurie.
s Qui intelligebat. ex affectu eni sit iniuria. vt. ff. e. l. iij.

Sed qd si erat vere debitor. ad huc videt' idem cu nihil adeo durum est. qd familiariaz pompam ostendi. z paupertatis tergi vilitat' si est. vt. l. qn z quib' debet quarta ps ex bo. de. l. ij. §. j. Sed dico §. in sequenti casu. si iure eu puocauit' meū debitorē appel- lant. cu effect. vt ar. ff. e. cum qui. in pmi.
t Fieret. nisi nocens erat. na peccata nocentiu nota esse expedit. vt. ff. e. eni qui in pmi.
v Matrefa. matrefamilias dicim' q est no te autoritatis. z honeste vite in domo sua. vt. ff. de lib. erbi. l. iij. §. si. z. ff. de bis q sunt sui vel alie. iuris. l. na ciuili.
p Pretetatu. Pretetatu gen' e ve stis qua nobilio res oues roma ni solebant vti. vnde si alius qd cui pmissu erat dferre deserebat in alicui' perso ne certe ignomi nia. iniuriaru te nebat illi quem infectabatur. sic pleriq' sit. sz at t. atare est blan do sermone pu dicitia alicuius impetere. vt. ff. e. itez apud labeo nem. §. aliud.
z Cuius. i. ali cuius.
a Plurimis modis. qui no rant. ff. e. per totu. z. l. e. p totu b. Datu in po testate habet. si ille qui iniuriat scit eos esse in pate. sz ignoret in cuius ptate. alioqn no. sicut marito. si muliere vidua credat. vt. ff. e. l. euz qui no cente. §. si. Accursius.
c Per vrozem. vel sponsam. vt. ff. e. item apud. §. spon sum quoq. Accursius.
d Itaq. sed etia patris. licet in potestate non esset. vt ff. e. l. j. §. item. Accursius.
e Cuius. scilicet femine.
f Seruis. nulla iniuria. qum ad hoc vt agant. f. inspe cto iurs ciuili. sed inspecto iure naturali sic. vt. ff. e. euz q.

aquila danu iuria datu ac cipit. Als iniqtal z iniusticia qua greci vocant. Cu tui ptor vel iudex no iure con tra que pnuciat. iniuria acce pisse dicit. In iuria aut co mittit: non solu cu qs pugno pullatus: aut fusti' celsus: vl etia verberat fuerit. sed etia si cui conuiciu' factu fuerit: si ue cui' bona quasi' debitoris: qui nihil teberet possessa fue rint: ab eo qui intelligebat' nihil eni sibi tebere: vl si quis ad infamia alicui' libellu aut carme scripserit: coposuerit: ediderit voloue malo fecit q qd eoz fieret: siue qs matre' familias: aut pretata' pter tatamue affectat' fuerit: siue cui' pudicia attetata ee di cetur: z teniq' alijs plurimis modis admitti iniuria man festu est. Datu aut qs iniu ria: no solu p semetipsum: sed etia per liberos suos: quos in ptate bz. Itrez p vrozē suā: id eni magis pualuit. Itaq' si si lie alicui': que ticio nupta est iniuria fecerit: no solu filie no mine tecu iniuriar' agi pot: sz etia patr' quoq' z mariti noi ne. Contra aut: si viro iniuria facta sit: vroz iniuriaru agere no pot. Defendi eni vrozēs a viris: non viros ab vrozibus equu est: sz z socer nurus no mine: cui' vir in ptate est: in iuriaru agere pot. Seruis aut ipsis quide nulla iniuria fieri intelligit: sed dno p eos fieri videt: Non tamē iisdem modis quib' etia p liberos z vrozēs. Sed ita cu qd atro cius' pmissu fuerit: z qd aper

§. j. z. ff. de bis qui sunt sui vel alie. iur. l. ij. z. §. de bis qui sunt sui vel alie. iur. §. si. que sunt contra.
g Per liberos. i. filios.
h Atrocius. qd equum sit.
i Et quod aperte. repete z cu id commissum fuerit quod z.

te' ad cotumelia dmi respicit Ueluti si qs suu alienu atro cit verberauit: z in huc casu actio pro ponit. At si quis ser uo conuiciu fecerit: vel pugno eu percusserit: nulla i eu actio dno copetit. Si comuni ser uo iniuria facta sit: equu est: no pro ea parte. qua domini quilibz est extimatioe iniurie fieri: sed ex dnozum persona: quia ipsis sit iniuria. Quod si vsufructus in seruo ticij est ppietas meuj est: magis me uio iniuria fieri intelligitur. Sed si libero homini: q tibi bona fide seruit: iniuria facta sit: nulla tibi actio dabit: sed suo nomine is experiri po terit: nisi in cotumelia tuam pulsatus sit: tuc eni competit z tibi iniuriaru actio. Itrez ergo z in seruo alieno bona fi de tibi seruiete: vt tocens ad mittat iniuriaru actio: quo tiens in tua cotumelia iniu ria ei facta sit. Pena aut in iuriaruz ex lege duodecim ta bularu: propter mebru' qui dez ruptum talio erat: ppter os vo fractum numarie pene erat constitute: q i magna ve teru paupertate. Sed postea p tores pmittebat ipsis: q iniu ria passi sut ea extimare: vt iu dex vel rati codenet: qnti iniu ria passus extimauerit: vl mi noris prout ei visum fuerit. Sz pena quidez iniurie q ex lege. xij. tabu: introducta e: in deluetudine abijt: qua aut p tores introduxerut: que etia honoraria appellat: i iudicij frequetat. Na fm graduz di gnitatis: viteq' honestatem

Si sit no i dmi cotumelia. s serui tti tamen adhuc non debet multa relinq a pteore. vt. ff. eo. itez apud labeone. §. si quis sic fecit. k Dni respicit. his duob' casibus dno dat actio. hoc est siue ad ei' cotu melia fiat iniuria: siue seruus atrocit' verberet. z tuc dno ager propter iniu ria seruo facta. no tamen serui nomie quasi seruo cope tat actio. sed in pri mo casu suo nomi ne pro iniuria. f. si bi comissa. l. Hunc casu. no solu in superiori ca su. qn ad cotume liam dmi facta e in iuria. m Si coi dno. i mo p parte dmi. vt. ff. e. l. sed non ee §. So. no cotradi cit si recte intelliga tur. na quilibz agit rone dimidie. vt si duo sunt. vnus no bilis alius ignobi lis. si seruus eet to tus nobilis. ageret iniuriar' in. r. mic ergo ager i. r. igno bilis aut ageret in r. ce. si esset tot' ser uus suus. nuc ergo agit. i quinqz. z ita quilibet pro parte sua z ro dignitatis habet. Alibi erat pares p omnia to mini. n Sed ex domi noz. q. d. no ex ser ui persona. o Quis mag. q ticio. p Menio. nisi ad cotumelia vsufu ctuaru facta sit. vt ff. e. l. item. §. si vsu fructu. z. §. ite' si li berum.

q Sed si libero. in ptumelia. nec min' ipse iniuriar' ager
r Et tibi. non solu ei.
s Pena aut. mebru'. puta manū vel pedē.
t Quidē ruptum. i. detruccatū.
v Talio. i. similitudo. vt mebru' p mebro.
r Magna. h. ē rō. non ad primū. s ad illud quod erat pe na talionis. Accursius.
y Extimauerit. p sacm ta ratione iudicis.
z Sed pena. honoraria. facta. §. de iure. na. gen. §. pone bāt. Accursius.

a Extimatio. posita actione iniuriarū p̄toria q̄ anno con-
tinuo tollit. vt. l. e. l. si nō edicij. nisi in casu. bi anno vtili
dat. vt. ff. qd̄ me. ca. l. si cū excep. S. post annū.

b Actore. id est castaldo.

c Hoie. q̄ mediastinus dī. vt. ff. nau. cau. sta. l. j. S. ij.

d Del cōredito.

e in eo seruo q̄ nul-

lā affert aliā vtili-

tatē s̄m̄ligat? stat

d Sed lex cornelia.

ideo sic dicta

qz corneli? s̄lla pri-

us eā fecit. vt. ff. de

accusa. l. bos accu-

sare. in fi. legis.

e Introduxit. s.

dicta lex cor. i qua

actioe condēnatio

fit extimatio iudi-

cis iurij. in litem

vt. ff. e. cōstitutio

nib? S̄z nunqd̄ in

bis casib? qui tres

sūt ex lege cor. ē p-

petua h̄ actio. Di-

cūt quidā. vt. mar.

q̄ sic. cuz ois actio

ex lege desceēdes sit

ppetua. vt. j. d̄ per

pe. z tē. ac. in prin.

Sz Jo. dicit eni

sp̄ eā anno p̄tinuo

tollit. vt. l. e. l. si nō

quicij. Et nō q̄ his

trib? casib? est ciui-

lis. als ē vbiqz p̄to-

ria. cū a p̄toze sit i-

ducta. vt. ff. e. l. p̄-

toz.

f Pulsatum. sine

doloze.

gerberatū. s̄z

cū doloze. vt. ff. e. l.

lex. cor. S. j.

b Domū. facit. ff.

de bis q̄ deice. vel

eff. l. j. S. habitare

i Atrox. id̄ atrox

iniuria ab alia se-

pac̄ q̄ sit minor. vt

p̄ hoc maḡ p̄unia-

tur. vt. ff. e. S. pena

aūt. z facit. ff. e. l. p̄-

toz. dicit. S. at in

actione. z. S. fi. z. l.

vulneris. z. l. se.

k Ex facto. maḡ

q̄ ex p̄cio rei. vt. ff.

de incen. rui. nau. l.

pedius. S. j. Accur.

l Humili. q̄ sit bumus. dic vt. l. de ince. nup. l. bumilem.

m Liberis. quib? uersus parētes z patronos agere p-

mittit. si sit atrox iniuria facta eis a parētibz z patronis.

vt. ff. e. l. p̄toz edic. S. p̄terea. puta in oculo vel in ore. vt. ff.

e. l. p̄toz. S. fi. z. l. se.

n Mōnūqz. sed aliqz. z sic due negationes faciunt vnam

affirmationē. Accursius.

o Filiosa. nisi qz facta iniuria filio. due actiones nascunt.

z vtriusqz exercitiū cōpetit patri. vt. ff. e. l. si filius. S. filiosa. z

l. pac̄. s̄ facta iniuria p̄i. nō iō filius ager.

p In summa agere. z tollit vñ iudiciū p̄ aliud. cuz vtrūqz

sit p̄ditū ad vindictā. vt. ff. c. p̄toz. S. j. z. l. qd̄ senatus. secus

si alterū esset de re familiari. vt. l. qn̄ ci. act. cri. p̄. l. j. z ideo si

de iniuria atroa actū ē iniuriarū. nihilomin? p̄ot agi. acq̄.

ad dānū. z eō. nec eni in actione iniuriarū agit ad dānūz.

vt. ad dānū. s̄ vt ad cōtumeliā. vt. ff. e. l. itē labeonē. S. si qz

verberato. q̄ d̄ dictū ē. vt. ff. e. S. pena. in fine S.

r Pecuniaria. s. actori danda.

s Extraordinaria. s. capij vel status put iudici sequeat. vt

pecuniaria interēda fisco non actori. vt. ff. e. l. fi.

t Constitutio. vt. l. e. l. fi.

crescit aut minuit extimatio

iniurie. Qui gradus cōdēna-

tionis: z in humili p̄sona non

ūmerito seruac̄. vt. d̄ in ser-

uo actore: aliud i mediū act?

hoie? aliud in vilissimo vel cō-

pedito ius extimatiois consti-

tua. Sed lex cornelia de

iurij loquit: z iuriaz actio

nē introduxit. Que cōpetit

ob eā rē q̄ se pulsatū qz vbe-

ratūe. v. domū suā vi troi-

tā eē dicat. Domū aūt acapi-

mus sine in p̄ria domo qz ba-

bitet: siue in cōducta vel gra-

tis: siue hospicio receptus sit.

Atrox iniuria extimat: vel

ex facto: veluti si qz ab aliq

vulnerat? sit: vel sustib? cesus

Uel ex loco veluti si cui i thea-

tro vñ in foro: vel in p̄spectu p̄-

toris iuria facta sit. Uel ex p̄-

sona: veluti si maḡistrat? iu-

riā passus fuerit: vel si senato-

ri ab humili p̄sona iuria fa-

cta sit: aut parēti patroozqz fi-

at a liberis vñ libertis. Aliē

enī senatoris z parētis patro-

nig: at̄ extranei z humilis p̄-

sona iuria extimat. Mōnūqz

z locus vulneris atrocē iu-

riā faciat: veluti si i oculo qz

p̄cussus fuerit. Parui autē re-

ferr: vtrū patrifamilias au fi-

liosa? talis iuria facta sit. nā

z hecatrox iniuria extimatur

In summa sciendū est de oī in-

v Illustres. bi sunt q̄ tñi nomine illustres sunt. z non

v. g. nitate. Illi aut sūt supra eos. v. g. nitate. z admini-

strationē habēt supra quos nemo ē nisi impator. qd̄ dīc

vt notauit in aut. vt ab illustri. z q̄ supra eos sūt. coll. v.

x Actionē. vel actiones vel etiā accusationes. z est sp̄a

le in accusatione.

als d̄. vt. ff. de p-

cu. l. l. S. ad acti-

onē. z. ff. de pub.

iudi. l. pen. S. ad

crimē.

y Apparet. dic

ergo bic casū ei?

legis.

z Mō solum aūt.

vt cui? i. alicui?

z Mala. i. ma-

killa.

a Percuteret.

S̄ videt q̄ ex ta-

li cōsilio nō tene-

at. vt. ff. de ob. q̄

ex le. naf. S. ope.

in fi. S. s̄ dic vt

ibi dixim? Itēz

ar. d̄. S. man. S.

tua tñi ibi q̄neo

ex p̄silio zc.

b Hec actio dis-

simulatione. vt

si risi: vel lusi: vt

comedi cū eo po-

stea. Itēz tollit

etiā nudo pacto

ipso iure. vt. ff. d̄

pac. si tibi. S. q̄

dā actiones: S̄z

nunqd̄ ē nata et

stati facta iuria

an ita demū. si di-

cat ad animū re

uoco. qd̄ vltimū

dixit bul. vt. d̄

cūt. S̄z certe i

mo ē nata statiz

nec eni ex reuo-

catione ad ani-

mus. vel verbis

talib? nascit bec

actio. s̄ ex cōtu-

melia. vt. ff. d̄ pa-

ctis. l. si vn? S.

pac? Itēz quō

aboleret bic: ni-

si esset nata. c

te nullo mō. vt

ff. de iniust. rup.

test. l. nā z si. S.

post defectum. z

ff. de verbo. obli. l. decem.

c Non reuocauerit. i. abolerit. nō eni oportet dicere

ad animū reuoco. s̄ sufficit si remaneat iratus z ei nō re-

consiliet. S̄z qd̄ si in vltia volūtate i p̄na remittit. qz cō-

act? morte. z postea p̄ualet. nunqd̄ renascit. videt q̄ sic.

vt. ar. s̄. de dona. S. mori cā. Itēz qz coactus remittit. vnde

p̄toz ratū nō h̄z. v. ff. qd̄ me. ca. j. S̄z p̄ dico qz fuit semel

extincta. vnde in p̄petuū resuscitari nō p̄st. vt. ff. de sol. q̄

res. S. areā. Itēz p̄sumo qz p̄petuo voluerit remittē. siue

cōualuerit siue nō. nā als nō poterat bñ penitere. p̄sumā

ergo eū. fuisse imemorē siue saluū. vt. l. ad le. iul. repe-

l. fi. Itēz ē p̄. ad id qd̄ dicit. nuda volūtate tolli h̄ac actio

nē. ff. de neg. ge. l. p̄po. ibi. nā quō zc. Sed certe ab initio

tollit nuda volūtate. i. simplicia. vtrūqz tñ. s̄ si seml ad ani-

mū reuocaueris. nō remittit p̄ nuda volūtate. sed p̄ vo-

lūtate nudaz verbis vel pacto exp̄ssam. sic etiā ipso iure.

vt dictum est. per. l. ff. de pac. si tibi. S. quedam.

d De obligatōib? q̄ ex q̄ delicto nascit. qz obligatiō-

bus ex maleficio dicit sequit de bis q̄ ex q̄ maleficio sūt.

e Iudex. siue sit p̄familias iudex. siue filius. sed

q̄ est filiusfamilias. p̄ de peculic tene. in q̄tuz

suit in peculio. cū filius. licet suā fecit vt ita sūt

duo spalia. 7 qz daf de peculio. licet sit quasi malefici. qd
no est als. vt. ff. de his qz deie. vel effu. l. j. S. si filio. Itē qz
inspicit tēp quo fecit litē suā in cōdenando. lz als rei iu-
dicatē tēp spectet. vt. ff. de pecul. l. qntū. 7 pbanē bec. ff.
de iudi. l. si filiusfamilias. Pōt dici tēcū. qz filio cōuenit
de peculio cū pa-
ter cōsuevit cō-
ueniri. vt notat
in dicta. l. si filius
familias.
f. Litem suā. i.
cōtrouersia vel
litigiu. vt in id te
notat ipse. i quo
lesit aliquē. 7 h
qz p imperitiaz
vt sequit. nam si
tolo. tūnon hz
bic ti. s. ex male-
ficio tenet. 7 sit
infamis. vt. C. d
pena iudi. q ma-
iudi. l. si. S. nū
qd becoia in ar-
bitro locuz hnt
Dicit Jo. q sic.
vt. C. de pac. l. si
qs in pcribēdo
Alij s. cū possit
pca peti tm. nec
sua valeat. vt
C. d. arbi. l. j. 7 l.
ij. 7 maxime fm
noua iura. q lo-
quū cū est iura
tū ab arbitro vl
a partibus fm q
nihil eis erit pre-
ter factū. vt in
aut. de iudi. S. qz
no. coll. vj. Sed
prima sua vera
est. nec obstat h
aut. qz nihil erit
ei. i. arbitro pter
factū 7c. scilz vt
possit cogere p-
tes suo stare ar-
bitrio. vel eis. i.
ptib. nā voca-
bit alterā ptem
plurā. s. 7 cōtra
arbitroz nullo-
min'aget. vt di-
ctū est. 7 p actio-
nem in factū. vt. j. e. S. fi.
g. Fecerit. i. male iudicauerit.
h. Ex contractu vel quasi.
i. Videbit. vt si dubitauit circa legē suffiā caninā. duri-
punit. si aut in. l. alla. gallus. aquilus miti' punit. Et
h qz nō fuit data pecunia iudici vel pmissa. als grauca
pene sequeren. vt. C. de pena iudi. q ma. iudi. aut. nouo
iure. Et facit ad hoc. Rñ. ff. de va. 7 extraoz. cog. l. fi.
k. Itē is habitabat. hospes plane nō tenet. sed is qz ho-
spiciū dedit. vt. ff. de his qui deie. vel effu. l. j. S. penul.
l. Qui similis. id positū. lz ipse nō posuerit.
m. Si ceciderit. nō emi spectat vt noceat.
n. Pena. prestanda.
o. Decem aureoz. vel solidoz. vt. ff. de his qz deiece. vl
effuderit. l. si no. S. ptoz. 7. S. fi. 7 tūc dicas actionē in fa-
ctū fore annuā. vt. ff. de popu. ac. l. fi.
p. De eo. est actio ppetua. que heredi daf. s. in heredez
nō daf. vt. ff. de his qz deie. vl effu. l. si no. S. h aut actio.
q. Ob boiez. qnqzinta. iō certa pena statuit. qz nō pōt
extimatio liberi corpis fieri. vt. ff. ad le. ro. de iac. l. ij. S. ij.
7 cōpetit bec actio in tra annū. 7 nec heredi nec in heredē
daf cū sit p' nalis 7 popularis. qz p' daf ei cuius magin-
terest. vt. ff. de his qz deie. vel effu. l. si no. S. q aut.
r. Actio daf. ppetua sibi. s. alij puta heredi p eo si mor-
tuus est annua daf. vt. ff. de his qui deiece. vel effu. l. si no

dentia. ideo videt qsi ex male-
ficio teneri: 7 in quatu de ea re
quā religioni iudicatis vide-
bit: pena sustinebit. Item is
ex cui' cenaculo: vl p'rio ipsi'
vel cōducto: vel in quo gratis
habitabat teiectus: effusue
aliquid est: ita vt alicui noce-
ret: qsi ex maleficio obligatus
intelligit. Jo aut nō p'rie ex
ma'eficio obligatus itelligit
qz plerūq; ob alterius culpaz
tenet: aut serui aut liberi.
Qui similis est is q ea pte q
vulgo iter fieri solet: id posi-
tū aut suspensuz hz quod pōt
si ceciderit' alicui nocere: q
casu pena' decem aureoz con-
stituta est. De eo vo qd teie-
ctū effusue est: dupli quanti-
dam. nū datū sit: cōstituta est
actio. Ob hominē vo liber-
ocisuz quinquaginta aureoz
rū pena pstituit. Si vo viuat
nocitūq; ei eē dicit: qntuz ob
eam rem equū iudici videtur
actio dat'. Iudex enī cōputa-
re debet mercedes medicis p-
stitas: ceteraq; impēdia: que
in curatione facta sunt: prete-
rea operaruz quibus caruit:
aut cariturus est: ob id q in-
utilis est factus'. Si filius fa-
milias seorsum a patre habis

plures. S. hec aut actio. ibi sed si libero. 7c.
f. Factus ē. qd difficilimū ē extimare futuraz operaz
t. Si filius. seorsū. i. sepatus. a patre.
y. Nullā esse. etiam de peculio. vt. ff. de his qz deie. vel effu.
l. j. si filius. Accur.

tauerit. 7 quid ex cenaculo ei'
teiectū effusue sit: siue quid
positū suspens' nūe habuerit
cuius calus periculosus est in
liano placuit in patrez nullā
esse a ctionē. sed cum ipso filio
agendū esse. Quod 7 in filio-
familias iudice obseruanduz
est: qui litem suam fecerit'.
Item exercitor nauis: aut
caupone: aut stabuli de tolo
aut furto: quod in nauis: aut
caupona: aut stabulo factuz
erit: quasi ex maleficio' teneri
videt: si in odo ipsius nullum
est maleficiū: sed alicuius eoz
quoz opera nauem: aut cau-
ponam: aut stabulū exercet.
Cum enim: neq; ex maleficio
neq; ex contractu' sit aduer-
sus eum constituta hic actio
7 aliquatenus' culpe reus est
quod opera malozū hominū
vrit: ideo quasi ex maleficio
teneri videtur. In his autēz
casibus' in factum actio com-
petit. que' heredi quidem daf
aduersus' heredem autem nō
cōpetit.

De actionibus. Rubrica.

**Superest' vt de acti-
onibus loquamur:**

ficio. nam vbi ex maleficio si plures sunt. quilibet in solidum
cōuenit. sed secus in hac ex quasi maleficio. vt. C. de condi.
fur. l. j. 7. ff. nau. ca. sta. l. fi. S. si plures. Itē in actione ex ma-
leficio vn' soluedo non liberat aliū. sed in hac sic. vt. ff. nau.
ca. sta. l. 15. S. possumus. 7 dicta. l. 2. cōdi. fur. Itē furi. non
cedunt actiones. vt. ff. nau. ca. sta. l. sed 7 ipse. sed in actione
ex quasi maleficio cedunt. vt dicto. S. possumus. Daf etiā
hec non cessa. vt. ff. de his qui deie. vel effu. l. si no plures. S.
cum autē. Itē bec generalius daf heredibus acto 7. vt hic
qz ille q sunt ex maleficio. vt. j. de ppe. 7 tēpo. ac. S. sed here-
dibus. Accur. S.
e. Aduersus heredes. vt. ff. de iudi. l. iulianus autem. 7. ff.
nau. ca. sta. l. fi. S. penul.
f. De actionibus: ideo ponit in plurali. qz plures actiōes
sūt. vt. j. e. p totū. Sed cū sint plures quare in singulari nu-
mero diffinit. vt. j. e. S. j. Rñ. licet sit numeri singularis. tū
ponit vt genus. vt in alijs diffinitionibus contingit. 7 sub
se continet omnes actiōes. Item quare nō dixit de agendo
Rñ. quia illud est facti. hoc iuris.

**Superest. sed vnde superest. Rñ. forma vt. s. de iure
na. S. fi. Vel dic quod supra tractatū est de obligatio-
nibus. quarum filie sunt actiones. vt. ff. de pecul. l. licet
S. ea obligatio. 7. s. de ver. ob. in prin. ideo de filia post ma-
trem ponit. quasi ordine successorio.**

l. Litem suā fecit.
l. si sine pie habita-
uerit. als pat de pe-
culio tenet. vt. ff. d
iudi. si filio. fm Jo.
Vel dic idē. s. vt te-
neat ipse filio. ba-
bitet vel nō habi-
tet cum patre. filio
no cōdenato. 7 in
patre def de pecu-
lio. cū videat qua-
si contrahi cū filio
vt de nora. act. l. 7
si cōdenatus. 7. ff. d
pecul. l. ij. S. idem
scribit.
y. Item exercitor:
quis sit dic vt. j. qd
cū eo. S. ij.
z. Ex maleficio. i.
actione in factū in
dupliz. vt. ff. nau.
ca. sta. l. fi. 7. ff. fur.
aduer. nau. ca. sta.
l. j. Itē est 7 alia in
factū actio que est
ex eo contractu de
recepto. vt. ff. nau.
ca. sta. l. j. in prin.
a. Ex contractu:
vel quasi.
b. Aliquatenus
dpe. facit. ff. ad le.
aqd. si fur' huz. S.
proculus. 7. ff. fur.
aduer. nau. ca. sta.
l. j. S. pe.
c. In his aut ca-
sibus. l. supradicq
omnibus.
d. Que heredi.
patientis iniurias.
sed i casu de suspē-
so non daf heredi
vt diximus. s. e. S.
ob hominē. Et no-
ta hic differentiaz
int actionē e. ma-
leficio. 7 qsi male-

Actio aut. nota qd actio qnq; pro actu ponit. vt i aut. de no alie. S. si minus. in fi. r. l. de sacrosanc. e. aut. hoc ius porrectu. r. ff. d. dona. in fi. vi. r. vro. l. ij. S. sciendu. circa mediu. Qnq; p accusatioe criminali. vt. l. qn cui. actio cri. p. l. i. Qnq; p iure agendi vel psequedi. vt b. c. r. ff. c. l. nihil. Itē

ita q illud qd de actione hic dicit. voluit pla. dicere d. ca. l. q ca sit actio. vt sicut apud dialecticos dicit argumentu. qd ex positione assertioe r. p. l. u. s. i. t. i. o. n. e. c. o. n. s. i. s. t. i. t. no tñ exclusio. sic apud legistas actio causa agendi dicit. vt si dico couenio te ad. r. l. qz vendidi. Sed azo dicit qd r. vez est. aliud eē cam. r. aliud actio nē. naz obligatio ē ca r. mater actiois vt. ff. de cura. l. l. S. ea. obligatio. si cut ergo aliud est obligatio. r. aliud est actio. sic aliud est causa. r. aliud actio.

Actio aut inhil aliud est. q̄ ius psequedi in iudicio. qd sibi debet. Omnia aut actio nū. quib; i. r. q̄s apud iudices arbitrosue de qua cunq; re querit. sūma diuisio i duo genera reducit: aut eni in rē sūt: aut in psonā. Māq; agit vnusq; s; aut cū eo qui ei obligat: vel ex actu: vel ex maleficio: q̄ casu. p. d. i. t. e. actio nes sūt in p. nā: p. quas intēdit aduersariū ei dare aut fa

Aliud ē. patet ergo q̄ olim aliud erat. erat enī cōceptio verbōz formata a magistratib; vt. ff. de ori. iur. l. ij. S. deinde ex bis. r. S. omniū. vnde formula vulgar; dicebat. vt. ff. de fur. l. si seru; nauē. s; hodie bec solēntas ē sublata. vt. l. de formu. r. impe. l. j. r. ij. r. etiaz circa interdicta est sublata huiusmodi solēntas. vt. j. de interdic. S. si. Sed q̄ erat oliz differentia int̄ actionē r. interdicta. nā r. interdicta erat verbor; cōceptiones. vt. j. de infd. i. in prin. Rñ. vt dicem; ubi. Et hodie nulla est vna int̄ interdicta r. actioes. cū interdictū n̄ hīl aliud sit q̄ actio p. t. o. r. i. a. vt. j. de interdic. S. si.

Quā ius. l. ciuile. vbi actio est ciuilis v; p. t. o. r. i. a. vbi actio p. t. o. r. i. a. ē. nā ciuiles actiones r. p. t. o. r. i. a. s. dico hic diffiniri. Itē nota q̄ actio est ius q̄ psequimur. q̄ obligatio est ius ppter qd psequimur. Et si querat qd sit istud ius vel naturale vel ciuile vel p. t. o. r. i. a. vel gentiū. r. q̄. quia ciuile vel p. t. o. r. i. a. modo diximus. nec fa. s. magna vim ibi. quia cū multas habeat significaciones bec dictio ius. vt. ff. de iusti. r. iure. l. pe. r. si. hoc est etiā vni. r. significatis ei. vt dicat ius agendi vel psequedi. Sed ad cuius differentia ponit in diffinitio ne ius. cuz singula habeat suum misterium. Rñ. fm mar. q̄ ad differentia rer; r. corporaliū hic ponit. vt det intelligere q̄ actio sit res incorporalis qd veruz est q̄ est incorporalis. vt. s. de reb; cor. r. in cor. S. j. Vel melius dicas ad differentia officij iudicis. quod nō est actio. vt. ff. de mino. qd si minor. S. si. licet mar. diceret q̄ est actio. r. est pro eo quod dicit lex in actione iniurie fieri extimationē iudicis officio. vt. s. de iniur. S. pena autē. r. S. in sūma. Sed certe actio iniuriarū est actio cui inberet officij iudicis. nō tamē illud officij est actio. sed in facto potius hoc consistit. ius enim petendi per actiones mibi cōpetit. q̄ per hoc officium iudicis mitigat. Sed quid petā. Rñ. q̄ extimanco. nam debeo extimare. li ter inder possit retinere. Est tamen quoddā aliud officij quod vice sustinet actiois. vt dicem; j. e. S. preterea. in fi. S.

Dersequendi. hoc dicit ad differentiam exceptionū. que dant̄ reis. per quas defendunt. sicut enim actiones sunt arma actorum. ita exceptiones sunt arma reorum. vt. ff. de ex

cept. l. ij. in prin. r. S. illud.

In iudicio. hoc dicit ad differentia eor; que sūt licite etiam extra iudiciū. nō tamen sunt actiones. vt si nocturnū vel diurnū furem. vel milite deserente militiaz q̄s capiat. vt. ff. ad le. aquil. l. ij. r. l. qn l; vniciq; sine in.

Cere oportere: r. alijs q̄busdaz modis. Aut cū eo agit: q̄ nullo iure ei obligat: ē: mouet tñ alicui de aliq; re cōtrouersi. quo casu p. d. i. t. e. actiones in rē sunt: veluti si rem copralē possideat q̄s ticius suā esse. as firmet: p. t. e. s. s. o. r. aut dominuz se esse dicat: n. s; ticius suā esse intendat in rem actio est.

Eque si agat q̄s ius sibi eē fundo forte vel edibus vcenti di fruenti: vel per funduz vi

se vind. l. j. r. ij. Item r. propter debitorē fugitiuū quem capere possimus. vt. ff. de bis que i. frau. cre. l. ait pretor. S. si debitorē. l. z. quidaz expe. iat. l. illam q̄ captus fuit aucte iudic.

N Debet. hoc duobus modis exponit. vel ad differentia realis actionis fm azo. r. ita stricte accipit bec diffinitio pro personali actione tñ sic accipit. ff. c. l.

actio in personā. vel largius vt etiam reale cōtineat. nō tamen officij iudicis. vt. ff. e. l. actionū genera. quādoq; largissime. vt etiam iudicis officij cōtineat illud scilic; quod est loco actionis. vt per quod restitutio minorum petit. vt. ff. e. l. actionis verbo. Vel ponunt bec verba ad differentia criminaliū actionū. per quas non prosequor mibi debitum. sed ad vindictā. r. fm hoc etiā reale actio nem dices diffiniri hic. licet nō sit obligatus qui realiter tenet. vt. j. e. S. j. ubi. aut cum eo qui nullo rē. verum est personaliter. grosse tamen potest dici q̄ sit realiter obligatus. Et facit pro hoc vt etiam realis die diffiniat ver bū debere quod r. ad actionē in rem. r. ad actionē in personā refert. vt. ff. de ver. sig. l. pecunie. S. si. Itē facit qd est in diffinitione verbum psequedi quod est cōmune tam ad realem q̄ ad personale actionē. vt. ff. e. l. actio in personā. Item facit. j. e. S. j. in prin. vbi actio realis spēs est actionis sicut personalis. r. ita large accipio hic verbum debet. sed in stricta significatione verbi huius debere refert alicui r. non meū mibi debet. vnde personalis obligatio tñ diffiniri videt. vt. j. e. S. si itaq; r. s. de lega. S. s; r. si rē. Sed certe qnq; ago etiam ad id quod mibi non debet. vt. l. de pat. l. si pacto quo penaz. nā ibi ago ad id qd non est debitū. sed ad id quod ex nudo pacto cōuenit. Sed certe illud naturaliter erat debituz. quod nudo pacto debebat. vt. ff. de fideiul. l. si p. i. u. s. s. f. i. d. e. i. u. s. s. o. r. Et non agit ibi ad id quod nudo pacto debet. sed ad id qd vere debet. sed p. t. e. x. t. u. eius cōsequit. etiā quod nudo pacto debet. Item oppono de popularib; actionib; nā. eis non dicit debitū r. tamē petit. vt. ff. de popu. ac. l. pe. Sed non obstat qz saltē post lit. contestat. debet. Vel dic q̄ r. sibi debitū psequit. nam cum toti populo sit debituz ergo r. sibi. Item oppono de actione iniuriarū. quia non dicit in bonis. vt. ff. de iniur. l. iniuriarū. Item nō ad debitum sed ad vindictam competit. vt. ff. de collibo. l. ij. S. emancipatus. r. tamen est actio. Rñ. nō r. in bonis. vt transeat ad heredes. vt. ff. ad le. fal. l. penales. Itē l; dicit ad vindictā. tamen pōt deberi mibi propter id quod est in alterum vt vindicta. Itē opponit de pcti. bere. Item de actione de pecu. nam in bis agit etiā anteq; sit penes possessorē. vel anteq; sit in peculio. vt. ff. de pe. here. l. iij. r. l. si quo. r. ff. de pecul. l. questu. in pn. r. ff. de li. le. l. si q̄s reum. S. idem. Sed dice esse subaudiendū hic vel deberi. Vel dic q̄ q̄s fuit actio p. p. o. s. i. t. a. sperat efficax tñ pro eo q̄ tunc erat penes possessores vel in peculio. r. postea cum augebat. eatenus r. actionis efficacia crescebat. cuz vniuersalis. vel in aliquo vniuerso fuit petitio. vt. ff. de iudi. l. solenus. Item opponit de actionibus quas intendunt aliqui pro alijs. vt procurator r. tutor r. prelatus r. similes. nā agunt r. tamen non sibi debitum petunt. S; dic quasi dñi sunt. vt. ff. pro emp. l. qui fundus. S. si tutor. Vel dic sibi. i. e. i. cui actio competit quod intenditur. Vel subaudi. quod sibi debet. vel ei cuius nomine agit huius alternative. secūda pars est vera.

Omnium autem inter aliquos videtur inuicere quod alie actiones sunt que contra alios proponuntur sed non est verum quod iudices ordinarios vel delegatos.

Q Arbitros s. compromissarios. nam et apud eos actiones proponende sunt ut hic. 7. ff. de arbi. l. 1.

Re quacumque re generaliter accipe verbum rei. ut ff. si cer. pet. l. 1. in fi. nam pro corporalibus et actionibus. ut ff. de actionibus. ut ff. de S. 1. 7. S. 1. 7. ff. si serui. ven. l. 1. 7. in prin.

Cum eundem agendi vel ex fudo vicini a quibus ducendi in rem actio est. Eiusdem generis est actio de iure p̄diorum urbano ruri veluti si quis agat ius sibi esse alius edes suas tollendi: p̄spiciendiue: vel p̄ficiendi aliqd: vel immitrēdi. q̄nū in vicini edes. **C**ōtra q̄ de usufructu. 7 de fuitutibus p̄diorum rusticorum. itē p̄diorum urbano-

Sūma. i. prima. scilicet quo ad tractatum. vel sūma. i. breuis. breuior enim esse non potest q̄ bimestris. sicut ista est. Sed opponit. j. e. S. quedā. Responde de quia rille sunt reales. q̄ ad res agit. Itē in personā quando ad personales p̄stationes agit. imo etiam si simul agit. nō tamen egrediuntur hanc diuisionem cum sint in re et in personam. nisi cui sic exposueris. iam multe inueniunt breuiorē. ut ff. de S. alie. 7. S. actionū. 7 alie quedā diuisionel que breuiorē inueniunt.

Aut enim in rem sunt. id est in rem dicuntur. quia rem committant et in personam. quia a persona non recedunt obligati vel heredes eius. cuius eadem est persona. ut ff. de actionibus genera. S. 1. 7. in aut. de iure iur. amo. pre. in prin. coll. v. Accursius.

Aut hoc respicit aliud. aut quod est infra aut cū eo rē. **P**er quas. s. personales actiones.

Dare. cum datio est in obligatione. ut ff. de ver. ob. l. vbi autem non. S. fi.

Aut facere. cū factū sit in obligatione. ut si promissisti scribere librum quod petis actioe ex stipulatu. ut ff. de ver. ob. in prin. Accursius.

Modis. i. ex quasi contractu. vel ex quasi maleficio. nec enim de his supra dixerat. q̄d reproba. q̄ ex quo dixit de his q̄ sunt ex contractu. vel ex delicto. q̄ sequens. **I**tem de his q̄ sunt ex quasi contractu. 7 ex quasi delicto. ut ff. de ob. q̄ ex quasi contractu. in prin. 7. S. ti. j. i. prin. **A**l dicōia ista supra esse cōprehensa. s. sunt supra dicta intelligenda. vbi p̄cise agebat ad dandū vel faciendū. hic aut q̄ nō p̄cise. s. sub alternatione. ut hoc aut illud. **S**z hāc reproba. q̄ supra non dixit q̄ p̄cise quid fieret. **D**ic ergo hic de condit. fur. loqui que est p̄sonalis. nō t̄n ex contractu vel q̄. vel ex maleficio. vel quasi. sed ex varijs figuris causarū orit. ut ff. de act. 7 ob. l. 1. in prin. **I**tē de interdictis oibus p̄t vi ci. q̄ omnia sūt p̄sonalia. ut ff. de interdi. l. 1. S. fi. nō tamē iure ordinario. s. extra ordinario sūt introducta. unde nō cōtinent sub hac diuisione ex contractu vel q̄. vel ex maleficio vel quasi. ex de. **A**o tamen vel p̄ter delictū q̄q̄ dant. ut in interdicto unde vi p̄t videri. q̄q̄ nō. ut in interdicto quod vi aut clam. q̄q̄ cōtra eū qui nō fecit opus. **S**z factū habet dat. ut ff. q̄d v. aut clam. l. competit. S. fi. **E**t breuiter dicā. ille tertijs articulus qui dicit. ff. de l. j. i. prin. ex varijs figuris rē. est q̄d hic dicit. 7 alijs q̄busdā rē.

Aure nota hic q̄ ille qui rē mēa tenet. nō est mihi obligatus ideo. sed rōne possessionis eū possū cōuenire. ut ff. de ali. iu. mu. cau. fac. l. 1. Sed opponit. ten. ad restitutionē faciendā. ergo es obligatus. **R**ū. nō est verū. q̄ tenet duobus modis accipit. nam si dicas teneris. id est q̄ natura actionis sis mihi obligatus falsus est. si vero dicas teneris. q̄ per officium iudicis debet tibi necessitas imponi ut restituas verū est. ut ff. de rei ven. qui restituere. 7 si hoc modo accipiat teneris. ergo es obligatus. nō sequit.

Rem e. p̄poralē. bene dicit corporalē. quia in corporalia non vendicant. ut ff. de rei ven. l. vendicatio.

Dossideat. nota in actione in rem ex parte actoris aliterum duorum debere intervenire scilicet dominium. ut ff. de rei. vendi. l. in rem. 7 hic. vel quasi dominium. ut in em

p̄bitosa superficiario 7 in bone fidei emptore 7 similibus. ut j. e. S. alie. ff. si ager vec. vel empbi. l. 1. S. fi. 7. l. ij. 7. l. iij. 7. ff. de superficiebus. l. 1. in fi. j. **R**ū. 7. S. quod ait. Item ex parte rei similiter alterū duorum. s. possessio vel quasi. ut quia volo desinat possidere ut hic. 7. ff. de int. act. qui serui. S. in iure. 7. nota. cle. ctio. S. 1.

Dicat. hoc non est necesse probare vel dicere. s. ex voluntate dicitur. ut ff. de eden. qui accusare. 7 de rei ven. l. fi. 7. j. de interdic. S. comodū.

Rū inuicē q̄ p̄dite sunt a ctōnes. **E**t si quis intendat ius nō esse aduersario rēdi. fruēdi. eundem agē. i. a quā ducēdi. itē aliter tollēdi. p̄spiciēdiue vel p̄ficiēdi. imitēdi. **I**ste q̄ actiones in rē sūt. s. negatiue. **Q**uod gen̄ actōnis i p̄trouersijs rerū corporalium p̄ditum nō est **N**am in his q̄s agit q̄ nō possidet. ei vero q̄ possidet nō est

Agat. s. actione cōfessoria q̄ sic vocet legif. ff. si serui. v. l. ij. in prin. Accursius.

Atendi. hec seruitus est personalis. sed sequētes reales sunt. ut ff. de serui. l. 1.

Retractio est. s. confessoria. **G**eneris. s. ut sit in rē. Accursius.

Tollēdi. ut si eras in q̄ possessioe seruitus domi mee ne mihi liceret altius tollere me volente edificare debeo agere negatoria. 7 ita hic interserit exemplū negatorie. ut ff. si ser. ven. 7 si forte. S. 1. i. hac enim negatoria seruitute verbis affirmatiuis cōfessoria negatiuis p̄ponit. alia vō exēpla q̄ ponunt bñ ponunt in p̄fessoria vsq; illuc. eō rē. **A**cl pone hic exēplū in p̄fessoria. ut si tale mihi debeas seruitute. ut alti teneas edificatū. ut ff. de ser. v. p. si arborē. S. in dñ. l. en debē. **C**ōtra. i. in dñ. nā s. de cōfessoria. p̄ quā seruitutes debent. nūc de negatoria. per quā seruitutes denegant. ut ff. si serui. ven. l. ij. in prin.

Prodite sunt actiones. s. negatorie.

Altius tollēdi. exēplū cōfessorie. in his enim exēplis oib̄ repetit nō. **U**el dic nō repeti nō ad hoc exēplū. s. ad alia sic **S**z q̄r hic. q̄re noia talia dant talib̄ actionib̄. **R**ū. pla. q̄ negatoria negatiuis verbis p̄ponit. cōfessoria vō affirmatiuis. **H**ec opinio reprobat in seruitute altius tollēdi. ibi enim cōfessoria negatiuis. negatoria affirmatiuis verbis p̄ponit. **D**ic ergo potius inspiciendā esse naturā q̄ verba. ut cōfessoria id dicit. q̄ ad hoc ut confiteat se debere dat. negatoria aut q̄ negat. **I**tē q̄re iste dicit in rē. **R**ū. q̄ ad similitudinem rei ven. dat. sicut enim illa rōne dñi vel q̄i dat. sic rē. **E**t ecce rōne dominij dat p̄fessoria dño fūdi cui seruitus debet. ut ff. si ser. v. l. ij. S. hec aut. rōne q̄i dominij. ut fructu creditori 7 superficiario. **I**tē publiciana dat ei cui seruitus est p̄stituta a nō dño fūdi. ut ff. de remif. l. 1. S. idē iul. 7 de supfi. l. 1. S. fi. 7 si vsuf. pe. l. 1. 7 de publi. l. si ego. ij. 7. iij. **R**z. **I**tē si cū rōne possessionis vel q̄i dñi rei ven. sic 7 hec cōfessoria rone vere possessionis aduersus eū qui possidet agrū q̄ seruitute debet. ut ff. si vsuf. pe. l. vi. S. vtrū. vel quasi possidet. ut ff. si vsuf. pe. l. fi. **H**oc idē in negatoria. nā ipa rōne dñi dat dño fundi q̄ negat seruitute debere. ut ff. si ser. ven. l. ij. **E**t rōne possessionis intēdit dñi q̄ possidet rem rōne vsuf. ut ff. de acq. pos. naturalit. v. l. q̄ possidet. ut si re vtaf. p̄ter aliā seruitute quā sibi dicit debita. in q̄b̄ nō ē vera possessio etiā naturalis 7 rōne boz 7 similitū dicit. in rez **I**tē nota q̄ dicit pla. q̄ negatoria ita demū dat si fuerit seruitus cōstituta 7 postea amissa. s. falsū est. cōpetit enim 7 si nulla fuit. ut ff. si ser. ven. loci. S. cōpetit. 7. l. fistulas.

Iste q̄z. de q̄b̄. s. p̄rie dicit. nā ad prima est faciendā relatio. ut ff. de le. j. si serui pluriū. S. fi. 7 de testa. heredes. S. sed si nota. nā alie nō sūt negatiue. sed affirmatiue. s. in eo q̄d dicit in rem sunt. p̄t ad vtrūq; referri.

Quod genus actionis. s. negataria. **E**t nota q̄ nomē actionis large hic ponit. als vō p̄ personalibus tm. ut v. h. ius. s. e. S. 1.

Iis. s. in causis rerū corporalium.

Possidet. s. in solidū. si enim duo asserat se possidē. 7 vtrūq; vincit. poterit alē vendicare. ut ff. vti pos. l. si duo. in fi. **R**z.

S Meget rē actoris eē. hęc verba restringūt pcedētia. s. ei
no rē. nā hoc ppetuo verū est. q. als nō dat. actio possidēti.
p quā negat rē actoris esse. sed pōt poni casus vt possessor
habeat actionē p quā dicat se dñm eē. vt. ff. de rei ven. l. offi
ciū. 2. ff. v. usufr. quemadmo. ca. si usufruc. noie. cōstat eni cō
nodatariū nō pos
sidere. 2. cōmodatē
possidere. vt. ff. cō
mo. l. rei. idē i p du
ctore 2. locatore. vt
ff. d. v. usufr. nō soluz.
S. j. Alij dicūt. l. il
lam efficiū loq. qñ
ali non possidens
agit. vt sic rōne de
retatiōis talis aga
tur. Sunt 2. ali v. vt
ban. 2. lot. q. dicunt
q. eo ipso qd agit
possessor rei vendi
cacione renunciet
cāe posses. cū h. sic
impossibile. 2. pos
sidere 2. vendicare
posse. pma rōne ē.
t. Uno casu. vt in
duplicib. iudiciis.
vt. ff. de iudi. l. i. tri
bus. 2. j. e. S. qdaz.
2. ff. vi. poss. si duo. S. j. 2. j. d. infedie. S. tertia. 2. ff. fa. heris.
l. j. Vel dic qd dicit de qlibet exceptione pponēda. nec eni
hic dicit q sit actor. s. caute dicit q partes siue onera acto
ris sustinet fm Jo. vt. ff. de excep. l. j.
v. Apparebit. vt. ff. de iudi. l. in trib. fm primū. vel. ff. de ex
cep. l. j. fm secundum.

Sed iste. latenter accedit ad secūda diuisionē. s. alie sunt
ciuiles 2. ali e ptozie. 2. de oib. exēpla. ponit. S. qñt. de dua
bus. s. de actione in rē q. dat. 2. eū q. dolo desūt possidere. Vi
des eni ptozia. vt. ff. de noxa. acti. l. electio. S. j. S. 2. ciuilib.
v. inspecta psona actoris. q. de iure ciuili admittit ad agen
dū. vt. ff. de rei ven. in rem. S. 2. dic. eā ciuile inspecta pot. p
sona actoris q. dignior ē. vt. ff. de excep. to. pure. S. si. Et hec
pōderatio sp. habet. nā here. petitiō d. ptozia qñ bonozum
possessori dat. vel fideicommissario. l. 3. pōssidentē p herede
vel p possessore def. 2. e. si def. heredi. de iure ciuili dicat ci
uilib. vt. ff. de peti. here. l. j. Sp. eni iudicam. an actio sit ciu
lis v. ptozia inspecta psona actoris. Secūdo qñt. de actiōe
cōmodati. S. 2. dic. eā ciuile. vt. ff. cōmo. l. cōmodato. S. sicut
2. ad d. e. ti. l. j. S. ptoz. ait. rē. cōfirmā d. o. vel cōpobādo di
cit. nō iueniēdo. sic 2. de pe. hē. vi. ff. si ps here. pe. l. j. in pñ. sed
tñ ipsa ciuilib. ē. cū sit ex se. cōsul. 2. centūuialis dicat. vt. ff.
de here. pe. itemue. S. cū ante. 2. l. de here. pe. l. si. in pñ. oēs
eni actiōes q. oriunt. ex bis qñq. pñb. iur. s. lege se. pñ. ple
dificato pñ. pla. 2. rñsis pñ. ciuiles sūt q. pō a magist. atib. vel
ptoz. edicto descedūt. ptozie sūt. vt. s. d. iur. na. S. pstat. vsqz
ad. S. ex nō scripto. 2. ff. de iur. 2. iur. l. ius aut. 2. j. d. ppe. 2. te.
actio. in prin. alie aut pter duas supradictas certe sūt. vtrū
sint ptozie vel ciuiles.

Quarū mētiōe. s. exp. s. vt. de qbusdā dictū est. 2. sic q
sūt similes. vt subyat. s. vnt siles. vt q. sūt ex p. ctu vel q. vt. ex
p. ctu. vel q. vt. ex varijs figuris causarū. vt. s. e. S. j. 2. ij.

Legitimus. i. ex lege rñ. tabularū. 2. p. idest. ciuilib. vel
dic. ciuilibus. i. ex autoritate iur. prudentiū. 2. eoz. responsis.
nā totū est ius ciuile. vt. ff. de iusti. 2. iur. ius autez ciuile. 2. de
ori. iur. l. ij. S. nouissime.

Alie. tam in rem. i. tam in rē tm. qñ in psonas tm. nec eni
aliq. ptozia inueniat q. sit mixta. s. in rem 2. in psonā. l. 3. ciu
lis talis inueniat. vt. j. e. S. quedā. 2. primo hic de realibus
dicit vsqz ad. S. in psonā. 2. postea de psonalib. dicit.

Pras. s. ptozas. q. d. nō solū ciuiles qñs exposuim.

Necessariū. i. vtile. qd. eni medicamēta morbis. hoc ex
hibēt iura negocijs. vt. in aut. hec cōstitutio. Inno. in prin.
coll. viij. nec eni necessitas in principe poni pōt. vt. ff. de le. 2.
fena. pncps. 2. Itē q. p. exēpla apertū. intelligēt. vt. hic. 2. l.
de trasac. vt. responsū. vt. ff. de coll. bo. ptoz. S. iulianus.

Et ecce. hoc primū exēplū. exponit statim. ibi. nāqz. 2.
g. Dierūqz. qz. hoc semp. dicere nō poterit. s. d. dñm. nisi in
casibus vt statim dicemus.

Diceret agendo publiciana.
Et ex diuerso. hoc exponit. j. S. rursus.

Possessor. i. dñs quondā ad quē rediūt nūc possessio.

Ex iusta cā. i. ex aliquo cōtractu qui descendit ex iusta
causa. i. ex affectione vtriusq. partis. vt. ff. e. l. in omnib.
quā affectionē iustum est seruari. vt. s. de re. diui. S. p. tra
ditionem. Et h.

Uel actor diceret se qñs v. suce
pisse. qd. nō v. suscepit. vel ex di
uerso possessor diceret aduer
sariū suū nō v. suscepisse qd. v. su
cepit. Nāqz. si cui ex iusta cā
res aliq. tradita fuerit veluri
ex cā emptiōis aut donatiōis
aut dotis aut legator. nec ei
rei dñs effect. est. si ei rei ca
su possessionē amittit. nullā
habet in rem directā actio
nem ad eā persequēdā. Quip
pe ita prodite sunt iure ciuili
actiones vt quis dominij suū

Tradita. a non domino.

Effectus. per v. suca. nam per traditionē dñs effectus
non fuit. si autem altero isto modo factus dñs fuerit
publiciana ei non dat. sed directa rei ven. vt. ff. de publi.
l. j. in prin. 2. S. j. Accursius.

Casu. imo 2. si quocūq. modo. nam 2. si per furtū vel
rapinā. vel aliam vim amiserit. nō tamē habet in rē actio
nem directā. sed hāc licet habeat. 2. alias actiones. vt fur
ti. vel vi. bo. rap. 2. similes. vt. s. de obli. ex deli. S. sed 2. bo
ne fi. 2. s. vi. bo. rap. S. fi.

Nullam. de alijs aut realibus cōstat. sed de hac rei vē
dicatione dubitat. Accursius.

Directā. S. nūq. publiciana cōpetit rōne vtilis do
minij. Quidā dicūt q. sic. dicētēs vtile dñiuz. h. 2. cui pu
bliciana cōpetit. 2. dicit hāc eē cām publiciane. sicut dire
ctū dñiuz. eā directe actionis in rē. vt. ff. de rei ven. i. rē.
Alij dicūt q. nec vtile dñiuz. habeat. cū ille q. vtile dñiuz.
h. 2. etiā d. dñm. agat. vt. ff. si ager vect. vel embpy. pe. l. j. 2.
ij. 2. ij. qd. nō est in publiciana. vt. ff. de publi. l. pe. 2. fi.

Vendicet. bo. videt falsum. n. m. aut habeo dñiuz. 2.
tunc non vendico. quod habeo. si non habeo. nec tūc ven
dico. vt. ff. de rei ven. l. in rem. j. Rñ. Item dominij. est
ius 2. res incorporealis. quō ergo vendicat. Sed dic. domi
nij. i. rem rōne dominij.

Casu. s. isto dīcto. Actiōes. qd. erat fm ius ciuile.
Actio. s. publiciana. vt. stati subyat. als nisi ptoz. actio
nis nomē diceret in factū dare. sicut ex ciuili obligatiōe
noua dat. ex lege cōditio. si nō caueat de nomine actiōis
vt. ff. nau. ca. sta. l. idē. S. j. 2. ff. de condi. ex lege. l. j.

Dicit. 2. sic videt q. ptoz. permittat mētri. qd. pla. cō
cessit. 2. idem in sequentibus casibus tribus. 2. facit. l. de
bo. ma. l. j. Unde sic libellū formabat. Peto tales rē quā
possides. 2. quā emi a nō dñi. vel alia siliū. Ita cā habui. qz
dico me v. suscepisse. nam l. 3. hec verba quia dico me v. suce
pisse rē. directā rei ven. magis videant. inducere. tamen
ex adiunctis publiciana significat. Alij dixerūt ita eē for
mādū. Peto rē talē quā dico meā. s. qz. forte non possem
pbare meā. ppono publicā. Alij dicūt vtrāq. alternati
ue. pponi. s. rei ven. 2. publici. hoc modo. Peto rem tales
iure directi dominij vel quasi. 2. hanc approbat cōsuetu
do. Sed ce. te due prime nō placent. qz. quō diceret rem
suā vel v. suscepisse. cū hoc nō sit verū. sicut in perjuraret
in sacramento calumnie. Sed illi respondent. quia hoc
facit lege permittēte. vnde nō peritur. ar. ff. qui satisfac
cog. l. si. Sed nec vltima placet. qz. vnam debet eligere. 2.
non pluribus agere actionibus. vt. ff. de regu. iur. l. nemo
S. quotiens. Dic ergo quarto esse formandū in hūc mo
dum libellū. Peto rem talē mihi restitui iure. q. i. dominij.
pīnde ac si v. suscepisse. Verū eni q. i. positū. s. j. 2. alie. hic
repete. 2. similitudinariē ponat nō affirmatiue. s. d. est di
cere. sicut vendicarem quo ad effectus re. re. v. sucepta

ita nunc quasi vsucapta. z idē in sequētib' casib'. Ex p'dict' p'z q' q'q' sūt necessari' vt def publiciana. Salic' trac' tio vel q' q' d'ico p'pter res incorpales. q' tradi nō possūt vt. ff. de acq. re. to. l. seruus. s. incorpales. z. ff. e. l. j. z. l. pu bliciana. s. j. Secūdo qd' ex titulo apto ad mutationē to minij. vt hic di cit. vt ex veditio ne vel similibus

Item qd' a non dno accepit. nā als dñum esset r'aslatū. vt. ff. e. l. j. s. j. Itē q' r' to q' bona fide accepit. vnde credidit se dñm factū tūc. Quin to q' credat se to minū bodie non esse cum p'ponit eā. als esset sibi dñus. Sed tñ duo p'ma ex his q'q' sūt difficilia agenti. s. p'ba tio traditionis. z tituli. reliq' cō sistūt in intellectu agētis. cū sint de sua p'cia. q' p' testes p' bari nō possunt. Sed qd' si dubitat bodie vtrū autor fue rit dñs vel nō. Rñ. salua fide p'ponat qd' sibi meli' videat. vel rei ven. vel publi. Sz qñ penit' est i dubio. p'ponat pu bliciana. z in ea obtinebit. nisi aduersari' p'bet autorē b' dñm fuisse. qd' si p'bet dabit huic rei vē. q' egit eni actioe publi. z succubuit. nō repellit a rei ven. directa. idē eō. vt ff. de euic. minor. s. si seru' l. qdā dixerint s' in vtroq' ca su. qz ius suū vnde cūq' z q'lecūq' in p'mo iudicio deducit se videat. vt. ff. de excep. rei iudic. si mater. s. eandē. Sz ex pone vnde cūq' z q'lecūq'. i. siue de iure civili. siue de iure gen. dñmō directū. vt. ff. de rei vē. in rem. in p'n. At illi vi cebat siue directū siue vtile. Et ita p'z q' cum sint dñe rei ven. directa z publiciana. vno libello. p'poni nō possunt. vt. l. si seru' extor. l. j. s. ex cōsuetudine dñi seruāt. naz vtracq' simul p'ponit. lz sup vna p'bationes tñ inducat. ne sibi dñ' sit. qd' certe est d' dicta. l. c. z regulā illā. ff. de reg. iur. nemo. s. quoties. Et h' ex pte actoris. Ex pte aut rei spectam' an possideat. vel volo desierit possidere. vt i rei ven. dixim'. nā d' oem possidentē dat. p'terq' d' dñm. vt. ff. de publi. l. pe. z. l. si. s. etiā d' dñm dat in q'tuor casib'. Dñm' ē si a nō dñ' emi q' postea. v' d' dño successit. z ad eū possessio redit. nā lz sit fact' dñs. tenet tñ publi ciana. vt. ff. de rei vē. si a ticio. Secūdo ē si re a nō dño emi z postea ver' dñs voluerit a me vindicare. s' ego fui absolutus. z postea res ad illū redit. agā publi. z si exci piat de dño. ego replicabo. qz q'q' eo agente fui absolu s. vt. ff. de excep. rei iudic. si q's re. Tercius ē si egi nora lit d' bo. si. pos. serui. z ipse dedit eū mibi p' nora. siue enis d' me possidentē verus dñs agat. siue eo possidente ego agā publi. obtineo. vt. ff. de nora. z generalit'. z. l. pcedeti inhi. Quart' ē. si ego fui missus in possessionē vicine dom' quā aliq's bona fide possidebat. possessore nō cauente. z posteo verus dñs inueniat possidere vi forte. z vnde vi interdictū z p' bli. habeo. vt. ff. de dam. inf. damni. s. nō soluz. Quintus etiā addit. vt si re possideo. z eā nō dolo s' culpa desij possidere. z sicut extimationē tñ fm ius vē dicātī p'stū. vt. ff. de rei ven. q' restituere: si postea res ad dñm redeat. agā publi. cū. vt. ff. de rei ven. si culpa. v' ex pone. l. illā vt habeat vtilē actionē. quā actor directa ba beret. q' nomē emisse videat. Sextus addit si me mādā te re meā vendidisti. s' me p'hibente tradidisti emptori. hac actione vel exceptioe defendit. p'terea iā cōtra me dñm hac actione agit. vt. ff. de publi. si quis p'hibuit. r' A publicio. sicut ab aq'lio aquilia fuit inducta. vt. s. ad le. aq'li. s. hoc tamē capite. y Rursus ex diuerso. vere ē idē eō. nā. s. affirmādo z se vsucepisse dic' h' negādo z aduersariū n' vsucepisse dic' z Reipublice. s. ciuitat' romāe. vt. ff. de sig. en. q'. Adē tñ ex generalit' clausula posita. ff. ex q' cau. ma. l. j. i. si. Idē in ceteris ciuitatib' dicendū est. vt. ff. ex qui. cau. ma. l. s' z si per p'torē. s. pe. Idē etiā si causa municipij alicui' vt. ff. de in i. resti. ma. l. legatis. a Abesset. iste q' abfuit reipu. cā. re pnt' duob' modis

Vendicer'. Sed qz sane duruz erat eo casu' deficere actionez innēta est a p'tore actio: i qua d' it' is qui possessionē am' sit: eā re se vsucepisse: z ita vē dicat suā esse: que actio publi ciana appellat': quoniam p' mū a publicio' p'tore. in edi cto proposita est. Rursus' ex diuerso si quis cū reipubli ce' causa abesset': vel' in ho stium. potestate' esset: rez eius qui in ciuitate esset vsucepe

potuit vsucapere. Sz p' se. z qz re illā detulit' secū siue domi di misit. z aio possedit. z vt d' de eo q' ad nūdinas pfectus est. vt. ff. de acq. poi. dam. s. qui ad nūdinas. Itē p' alium. s. p' si liū vel serui. vt stati in captiuo dicem'. b Gelibostiu. q' sint hostes. vt. ff. de capt. hostes. z de sig. hostes. l. q'bus po pul'ro. bellū idirit seu q' no ro. bel lū ingrerūt. Si g' ab alio q's capiat. nūqd' h' locū hēbit qd' bic d'z. Credo q' sic. sic qñ abest ca alicui' ciuitatis vel municipij. vt. s. vi cū ē. In h' aut' dif ferūt qz nō sūt ser ui talij hostiuz. vt ff. de capt. hostes. z sic poterūt facē te stamētū. qd' als nō posset. cū eēt seru' imo z et' obfes nō pot. vt. ff. de test. l. et' q. z. l. obfides. c Prate. i. fuitute als accipit' p' iuris ditiōe vt cū dicim'

rit: permittit' domino si pos sessoz reipublice causa abesse desierit: tunc intra annum' re scissa' vsucapio' eam petere id est ita petere vt dicat pos sessozem vsu non cepisse: z ob id suaz rem esse. Quod genus actionis' quibusdam' z alijs simili equitate motus p'tor accōmodat: sicut ex latiori di gestorum seu andectaruz vo lumine. intelligere licet. Item si quis in fraudem

ptās bz i ptate hoies de districtu. i. iurisditiōe. Itē pōit' p obediētia i q' ptate ē monach' s' abbate. z clia s' p' lat'. Itē pōit' p dilectioe siue pietate. z h' patria ptās d'z. vt. ff. de sig. p'at'. Sz quō iste ab hostib' capt' potuit vsucapere cū ipse ab alio possideat. vt. s. d' iur. p. s. fui. s' ipse possidēt' pot. vt ff. ad le. iur. de adul. sic euēiet. z ff. s' acq. re. to. hō lib. s. q'qd' g' nec vsucapere. vt. ff. de vsuc. sine possessioe. Rñ. vsucepit' p' si liū v' p' serui i re peculiari. vt. ff. ex q' ca. ma. itē ait p'tor. s. h' autem. z. l. deniq'. z. l. ait p'tor. s. hi plane. z. ff. de vsucap. iusto. s. si. Sed nec videt' q' p' hui' possit captiuus vsucapere vt. ff. de vsuc. c. q' p' s' d' q' illa loq' i ca n' peculiari' qd' vez ē: v' loq' ipa vitate inspecta. h' aut' iure postliminiū i spe cto. qd' p'ualz v'itati vt. s. q' mo. ius pa. po. sol. s. si ab hostib' d' In ciuitate. q. d. q' nō abest. Quid g' si vt q' abest. z alē alter' re vsucapit'. Rñ. z tūc h' locū h' restitutio. vt. ff. q' ex ca. ma. l. si. Videt' aut' desinē abesse cū domū redit'. v' redire potuit finito negotio. p' q' aberat. z tūc d' desinē abesse. nisi iur sta' cā ipedit' fuerit in redeūdo. statuit' em. ei. rr. miliaria di urna. vt. ff. ex q' cau. ma. si cui. s. tambū. z sic p'z q' de neces saria absentia tūc intelligit'. als d' vt. ff. e. l. bi. z. l. se. Sz ver bū desierit hic positū strict' pōit'. i. q' possit p'uari. Itē eō si p'ns re abntis vsucepit'. vt. ff. q' ex cau. ma. l. j. s. vba. z tūc siue cōpleta ē tota vsucapioni p'ntia. i. j. modicū tēp'. siue in abntia. siue postea par' idē ē. vt. ff. e. ab hostib'. s. s' qd' si p'tr. e Annū. l. vtilē. q' p'tabat ex. ccdry. dieb'. vt. ff. de sta. li. cū beres. s. stich'. in q' actor habuit facultatē agēdi. nec p' d' d'et' p' se nec p' reū. nec p' iudicē. naz h' tria necessariā sūt vt vtilēs dies aut ann' currat. vt. ff. de vi. z tēp. p'scri. l. j. ll' die d' o i oib' restitutioib' q' d'riēniū cōtinuū cōputat'. vt. l. de tē. i. intc. resti. l. si. Et ita nō. q' hic liber corrig' p. l. in hoc ano vtilis generalit' fm quosdā. Sz dico d'. qz illa tñ in restitutio nibus dicit. vnde in alijs remanet vtilis annus. f' Rescissa. p' iur. resti. petit'. iudice viuo. vt s' ducāt tēp' vsucapiois q' fuit abntis. vt. l. d' rei. i. l. j. sicut z miores petūt. vt. ff. de excep. l. exceptioes. z l' i m. l. q' postulare pos sūt a mortuo p'tore pcedit' ag. vt. ff. e. l. j. p' totū. Restitut' g' eos p'tor viuo. vt sic agāt atiq' actioe. ac si res nō eēt vsuca pta v' actio p'scripta. z id actio ad quā restitut' d'z rescissoria nō q' sit nomē p'riū actiois. s' q' erat p' real' siue p' d'ol' directa nūc d' vtil'. vt. l. ex q' ca. ma. l. si. z d' capt. l. ab hostib'. Alij dicūt q' stati eo reuerso h' rescissoria. z dicūt eē p'riū nomē actiois. z sic dicūt q' maiores iure actiois. s' miores off' d' iudic' restitutūt'. Dicūt tñ q' h' rescissoria actio efficacitā nō h' anq'z insufflet' i eū p'tor spm vite dādo restitutionē qd' sag' rec dicit' p'mā opione. nā sp' vez ē h' q' a p'toris mortui edicto h' sit z aucte p'toris. viui. s' Mo cepisse. z sic v' pcedē mētiri qd' pla. p'fict'. s' dic q' n' mētir'. s' vic' sibi restituedū ac si vsuca p'tū n' eēt. vt. s. pr. s. dixim'. b Actois. s. rescissorie s' dicit'. i. Quibusdā. vt si re abnt' vsucapiat p'ns. Itē si abnt' fuit p' babil' cā vt studioz. Itē i vidis posit'. vt. ff. e. l. j. z. l. s' z si p'tore i si. z. l. se. z de illis legib' hic facit mētione cū dicit d' vo lumine digestoz. Itē si q's. s. debitor. k In fraudem. nota q' vterqz. tam debitor q' acceptor oz q' fraudē p'cipet qñ titul' nō ē lucratiu'. si aut' ē lucratiu'.

hic sufficit fraudē debitoris tñ interuenire. vt. l. de reuoca. bis q in frau. cre. l. pe. z ff. q in frau. cre. qui aut. S. b. edictuz z. S. sili. mō. Et de hac fraude nota bona distinctiones. qz aut adhibet a debitorē alienate in viuos. aut in vltia voluntate aut a libto i fraudē patroni. sili. in viuos. vli vltia volūate. si i vltia volūate.

hic aut per legata aut p libertates. z si p libertates aut directas. aut fidei commissas. Si debitor in fraudē alienet in viuos vno casu psumit fraus. qñ oia alienauit. vt. ff. e. oēs. S. luc. Si aut nō oia. non psumit. sepe enim de facultatib' suis ampli' qz in his est sperat boies. vt. S. q ma. nō pos. S. in fraudē. d3 ergo p bare eā creditor. z hoc est distinctio oia seruat etiā i patrono. vt. ff. de proba. patronus. z l. quoties. S. qui do. lo. In vltima volūate. si legatū vel fideicō. in fraudē creditor relinqt. soluz euentū inspiciat. lz fraus nō inueniatur. vt in donatione eā mox. vt. l. de iure deli. l. si. S. si nō creditores cū legata non debeant. nisi deducto ere alieno. vt. ff. e. qui aut. S. pe. z ad trebel. l. j. S. is q quadringēta. Idē in patrono p oia. si liber tus in fraudē legauit vel fideicō. relinqt vel donauit eā mox nā solū euentū inspiciat. vt. ff. si qd in frau. pa. l. j. in pn. z. S. j. In libertatib' aut i fraudē vel i cō. distingue directas a fidei commissariis. in primo casu cōsiliū z euentū. in secūdo euentū tñ inspiciat. vt. l. de bis qui ma. nō pos. l. si. z. l. j.

l. Creditor. large accipe. p omni eo cui aliqd debet. vt. ff. de ver. sig. l. creditoribus. z. l. creditores. z. l. si cui. z in aut. de fi de iussoribus. S. pe. coll. j.

m. Rem sua. l. corporale. ex eo quod dicit tradiderit. idē tamē est i in corpali. vt parz p multa exēpla. ff. que i frau. cre. l. j. ij. z. ij. vsqz ad legē qui aut.

n. Preiudicis. puta qz fuit cōdenatus. z nō satisfecit condē nationi infra tēp. vñ missus fuit actor i possessionē bonoz o. Possessis. i. possidere iussis. nec eni re ipsa a creditorib' fuerat possessa bona debitoris cuz ipse alienauerit. Vel dic possessis q rem aserat z nō sufficiebat. vt. ff. e. l. ait ptoz.

p. Permittit. i. infra annū vtilē. vt. ff. de bis q in frau. cre. l. j. j. Rñ. de eo tñ qd puenit ad eū. vel ad dolo fecit. quo minus pueniret ppetuo. dat. vt. ff. e. itē ait ptoz. S. bec actio.

q. Petere. S. q actioe. R. pauliana. q dat creditori ad re uocā. a corpalia. s. in factū ad reuocāda iura. vt. ff. de vsur. l. videam. S. in fauiana. z. ff. e. l. bac in factū. Vel veri' dic q nulla dī pauliana. nisi adiectiue. qz a paulo fuit inducta. s. in factū pauliana dī q ad reuocāda corpalia z incorpalia cōpetit. z dat p accipiēte z heredē eius in qntū ad eos pūit etiā nō restituito ei pōcio. vt. ff. e. ait ptoz. S. fi. z. l. se. z. l. si de bitoz. z. l. ex bis. In eū aut qui in fraudē alienauit actio nō dat cū nudus sit. nisi itē fraudulēt dispōit vt res apparere nō possunt. quo casu etiā i carcere detridit. vt. ff. e. l. si. S. fi. Est aut etiā fauiana q dat soli patrono ad reuocāda ea que libere in fraudē patroni alienauit in viuos vel vltia volū rate. q min' patron' habeat terciā. vt. ff. si qd in frau. pa. l. j. in prin. z. S. j. z. s. de suc. liber. S. s. nra cōstitutio. Est z calui siana. z ipsa tā patrono qz creditori cōpetit. vt. ff. q in frau. pa. l. in fauiana. Quidā tñ dicūt p. in eo qd de fauiana dictū ē. ar. ff. d. vsur. l. videam. S. in fauiana. S. certe ita dicit ibi lra per quā z sic referē ad primū tñ. s. pauliana. z iste due imitant naturā supioris in factū pauliane. S. qro qresunt hic be posite in reales ptozias. cū ipse psonales sunt. qd p bat p id qd dicit lra. in fauiana quoqz. ff. de vsur. l. videam. S. i fauiana. nā prie dixerat de psonalib' vñ ptiuat eā cū p sonalib' z pbat. ff. si qd i frau. pa. l. j. S. bec actio. S. rñ deo qz silitudine bz cū supiorib' duob' casib'. in eo qz sicut ibi p mittit aliqd dicere qd nō sit vel esse faciēdū aliqd. ac si non pcessisset. sic z bic. Itē sicut ibi sit reuocatio. ita z bic. Ergo

creditor' rem' suā alicui tra diderit: bonis eius a credito rib' ex snia presid is' possessio pmittit' ipse creditorib' rescis la traditioe eā rē petere' id ē dicere eā rē traditā nō esse: z ob id i bonis debitoris māsis se'. Itē seruiana z qī seruia na: q etiā hypothecaria voca tur: ex ipsi' ptoz is iurisditioe subaz capiūt. Seruiana autē experit' qz de reb' coloni' que pignozis iure p mercedibus fūdi' ei tenent. Quasi seruia na aut: q creditores pignora

sim bec ita debet be dici reales sicut supiores. qd qdā con cessit. S. rñ deo. hic nō peti' qd meū fuit vt in supio ri ca su. nec qsi meū. vt in public. ana. vt. s. e. S. alie. Nec ob. j. S. prin'. qz bypohthecaria ē in rē. nec tñ meū peti' vel qī. qz ibi qd peto. peto qī meū. i. possessionē per hypo

hypothecae psequunt. In pign' aut z hypothecā qtum ad actionē hypothecariā pri net nibū' inest. Max de o're inē creditorē z debitorē cōue nerit vt sit p debito obligata vtragz hac appellatione cōti net. S. in alijs dīa ē: naz pi gnozis appellatiōe eā pzie rē ptneri dicim': que simul etiā tradit' creditori: maxie si mo bilis sit: at eam que sin' tra ditione nuda conuentione te netur proprie hypothece ap pellatione contineri dicimus

thecariā actio ne vel seruianā bic aut neqz pos sessio neqz dntuz est meū. nec fuit imo in accipiēte trāsmit. lz i frau dē sit alienati. n vt. ff. de pbe. ep. si scies in f. Et p dicte tres actio nes reuocatioe dicunt. Sed vñ orit' b actio. R. ex qī maleficio. qd dulus fuit in vendēte z emen te. si aut in ven dēte tñ. tūc pōt dici ex qī ptoz. si agit cōtra illum possidentē. Sed nūqd bz retētio nē. vt ab eo non reuocet. si vult

soluere quod sibi creditori reuocare volēti debet. Quidā negāt. vt ar. ff. rerū amo. si cū dos. z. l. se. Sed cōtra dico ad instar posterioris creditoris. si vult soluere ptozi qd sibi debet. pōt hic retētionem. vt. ff. de iur. l. ciuitus. qd dic. vt. ff. de bis q in frau. cre. ait ptoz. S. illud. r. Mansisse. videt' ergo qz pmittat mentiri. qd nō est ve rū. sed ita petit ac si mansisset. in bonis debitoris. vt. s. e. S. alie. z. S. rursus. Ac.

s. Itē seruiana. q. d. non publiciana z rescassoria reales sunt z ptozie de quib' dictū est. sed etiā due iste capiunt vim ex ptozis iurisditioe. i. ptozie sūt vt bic. z. ff. de pac. si tibi. S. de pignoz. Ac.

t. Quis. l. dñs fūdi. siue sit parciari'. siue nymis colat Itē etiā p deterioratione dom'. vt. ff. q ca. pig. ra. pba. l. ij. lz ex locato sit actio.

v. Coloni. sabandi vel in qlini. nā z e' res sūt tacite ob ligate. vt. ff. q. ca. pig. ra. pba. l. ij. z ē colon' i villa. in qlin' in ciuitate. vt. ff. de acq. pos. re pignozis. Dīa tñ est inter bas duas tacitas obligatiōes. nā i rustici ita demū. si dñs sciat i' ducta z ill. ra. in vrbano si. e sciat siue nō. Et ē rō qz sancta rusticitas oia palā bz. s. in qlin' multa etiā clam appozat q locatoz ignozat. vt. l. loc. certi iur'. Itā tñ in vtroqz si eo aio sint i' ducta. vt ibi sint ppetuo. nō ad tēp'. vt. ff. de pign. debitor. z. ff. qui ca. pig. ra. contraba. in pre dijs. S. j. Accur.

r. Pignozis. scz taciti.

y. Fundi. vel domus. vt supra dictū est.

z. Quasi. b. ponit ad differētiā supioris. vtragz tñ serui ana dī a seruado forte victa. cū de ius auri acq' rēdo aut in cōseruado aut i amittēdo pstat. vt. ff. de le. z se. cō. l. si. S. q est dīa inē seruianā actionē. z saluianū inēdictum. quū illud ad idē cōpetere videat. vt. j. de inēdi. S. inēdi ctū. Rñ. qz in seruiana o3 q creditor pbe' debitorē fuisse dñm tpe obligatiōis. vt. ff. de pig. z q nō sūt. S. j. s. in sal uiano sufficit q pbet eū possedisse. vt colligat. ff. de salui. inēdi. l. j. in pn. z dicitur. j. de inēdi. c. S. interdictū.

a. Nihil inest. nisi i sono vocis. vt. ff. de pig. l. res hypo thece. S. itē pign'. Immo z et qntū ad actionē vide' inē esse. nā pscriptio hnti pign' nō currit cū possideat. sed in hypothecaria. cui currit pscriptio inēdū. x. inēdū. x. inē dū. xxx. inēdū. l. xl. an. vt. l. si aduer. cre. l. j. z. n. z. l. de pre scrip. xxx. vt. xl. an. cū notissimi. z de an. excep. l. j. S. j.

b. De qua re. mobili vel immobili. tradat' creditori vt nō corpalis vel incorporealis. excepta tñ vrbita seruitate. q non pōt obligari. ne ruinis ciuitas deforme. vt de pig. li is qui. S. fi. l. se. Ac.

c. Appellatione. s. hypothecaria. vt hac actione peti pos sit a quolibet possessore.

d. Marie. hoc abūdat. vt. l. de test. ma. l. si. j. ij. dno emi oportet inuenire vt sit pign'. z qd tradat' creditori. vt b

z qd mobilis sit. cu p' mus a pigno dicat. vt. ff. de sig. plebs. S. pignus. Si aut mobilis est z no tradat. ite si in mobilis est tradat vel no. hypotheca e. Datet ergo q. iij. fut prozie actioes in re. s. publiciana. z rescissoria. z seruiana. z quasi seruiana. Itē alie due reales p'udiciales. vt. j.

e. S. p'udiciales.

Est z alia q' dat sup'ficio. qua do quis ad non modicu' tep' co- dicit. vt. ff. d' su per. l. j. i. j. ff. z. S. quod ait. z. l. fi. z. ff. de rei vendi. sup'ficio. z. l. p'cto- rie. Est z octauo actio in rem. vt que dat metum passio. na' illa p' toria est in re. vt ff. qd me. causa. metu. S. volenti Sunt z alie. scilicet bonoz pol sefforia. heredi- tatis petitio. ite fideico. here. pe.

prima dat ei qui succedit p' p'ozē. secunda ei cui per trebel. bereditas restituta est. vt. ff. de bo. pos. here. pe. l. j. z. ij. z ff. de fideico. here. pe. z. l. j. ij. z. ij. z sic dece fut p'ozie in re. e. In persona. q. d. dicitu' est de realibus p'ozis. sequit. de personalibus p'ozis licet z de quibusda' personali- bus. s. interposuerit. in. S. an si quis.

f. De pecunia. vt. ff. de consti. pecul. l. j. in prin.

g. In similis. s. quo ad quedā. qz vtraz dabat. vbi qe constituebat se soluturu' pro se vel p' alio. sed z dissimilis videbat. qz actio de constituta pro bis tñ rebus in costi- tutione deductis cōpetebat. in quib' mutuū consistit. s. q' pōdere numero z mensura cōtinent. Sed recepticia qn alie res in constituti one deducebant. sed bodie p' omni- bus cōpetit actio de constituta. cu' ocs res appellatione pe- cunie cōtineant. vt. l. de consti. pe. l. ij. S. penul.

h. Constitutione. vt. l. de consti. pe. l. ij.

i. Ea. l. recepticia. Accur.

k. Itē p'oz. hec capitula exponunt. j. in. p'ri. S. z ideo

hic non dicas. Accur.

l. Et als. de quibus dicit. j. S. penales.

m. De pecunia. l. in hac actione q' sic vocat.

n. Cu' oib' s. aptis. als obligari. p' se vbi p' se infueit p'fi- tutio. vel p' alijs vbi. p' alijs infueit p'stitutio. Ergo furio sus cu' nec. p' se nec. p' alijs obliget. nec constitutere se debe- ri pōt. Itē in p'digo z similib'. Itē mulieres cu' als pro se tñ obligent. z hic constituent p' se tñ: z non. p' alijs. vt ff. de consti. pe. l. j. S. j. z. ij.

o. Constituerint. v'puta p' hec verba constituo me solutu- ru'. qd ego vel ille dz. z similia. vt. ff. de consti. pe. qui aut. in fi. z. l. se. z hoc ita s'it debitu' qd pcedat. siue civile siue na- turale simul. siue naturale tñ. siue p'ozius. secus si civile tñ. vt. ff. de consti. pe. l. j. S. penul. z. l. ij. S. j.

p. Nulla. erg. ex nudo pacto orit actio hic qd est cōtra- ius cōmune positu'. ff. de pac. iurigen. S. sed cum nulla. z S. quimmo. z. S. idem marcellus. z. S. idē respōsus. z. l. de pactis. l. legem. z est hoc ideo forte spāle. qz sicut vnu' pro eo qui constituit inducit. vt no teneat nisi elapsis. x. diebus. vt. ff. de consti. pe. p'missor. cu' als statim teneat. vt ff. de ver. ob. eni qui kalēdis. S. quoties. z de ver. sig. cede- re diem. sic z aliud cōtra eni. vt ex nudo pacto teneat. vt ar. ff. de iure iur. eni qui. in prin'. Sunt z alijs ad buc ser- casus in quibus ex nudo pacto orit actio. At ecce in dona- tione bodie. licet olim fuerit necessaria stipulatio. vt. l. d' tona. si quis argentu'. S. sin aut. Itē si mulier totē sine sti- pulatione dare marito cōuenit. vt. l. de dot. pro. l. ad ex- actionē. z de rei vro. ac. l. j. S. j. Itē si quis ob bonoz de- cretū vel recerndū pala pollicitus fuerit. i. sine interro- gatione. vt. ff. de pol. l. j. S. j. z. l. pactu'. Itē in nauticio se- noze. vt. ff. de nau. se. periculi in fi. Itē in accessione frumē- ti vel vini vel' ordei. vt. l. de vsur. l. frumēti. Itē in vsur' ciuitati p'romissis. vt. ff. de vsur. l. etiaz. Als aut. ppter sui frigiditate nudū pactū actionē parere nō pōt.

q. Iure civili. vel actione. ex stipulatu. vbi incertū est in sti- pulatione. vel cōditione certi q' ex stipulatioe orit. vbi e cer- tū. vt. s. de ver. obli. in prin. que stipulatio est a iure civili in- ducta. vt hic. cu' d' iur' gen. ipsa nō fuit. lz alijs cōtractus fue- rit de iur' gen. vt. s. de iur' na. gen. z. l. iij. S. ius aut. nō aut.

agit q'cuq' p' se vt' p' alio solu- turas se constituerit: nulla. s. stipulati. z. in d' sita: nā alio- qn si stipulati p'miserit: iure' civili tenent. Actiones aut' de peculio ideo aduersus pa- trem d'nmue comparant pre- tor: quia licet ex contractu fi- lioz seruozq' ipso iure' non teneant: eq' tamen est pecu- lioten': quod vel' i' patrimo- niū est filioz filiarūq': itē ser- uoz condemnari eos. Itēz' si quis postulāt' aduersario

de peculio. vt. ff. de pecul. l. iij. S. cui congruit.

s. Patre. s. respectu filij. Acc.

t. D'nmue. s. respectu serui. sunt eni correlatiua.

v. Ipso iure. s. civili quod nō vult. vt alter ex alteri' p' sona obliget. z sic pater nō debet teneri. p' filio inspecto iure ciuili sic inspecto serui. nō debet teneri dñs. qz seruus p' nullo est inspecto iure ciuili. vt. ff. de re. iur. qd attinet. sed tamen p'oz equitat. cōsiderat. vt qz peculiu' quasi patrimoniu' est filij vel serui vt subicit. qz patrimoniu' qrit. vt. ff. de pecu. pe- culiu'. vere tamē nō est patrimoniu' filij peculiu'. vt. l. de in- offi. testa. l. fi. in fi. ite nec serui. vt. ff. de ver. sig. liber bo mo. idē tñ qz quasi patrimoniu' est. patre p' filio. dñm p' seruo tene- ri dicit. Diligent tñ distinguas vtrū cōtrahat filius vel ser- uus. vel quasi cōtrahat. ite vtrū delinquat vel quasi. Si cō- trahit quilibet illoz dñs. vel pater actione ex eo contractu teneat in peculiu' in cui' p'denatione deducit ex ipso peculio quicquid seru' naturaliter dño debuit. vt qz dñs seruo mu- tuauit. vel als secū dicit. Itē deducit qd debet bis qui sūt in- ptate dñi vel tutela vel cura. cu' videat dñs puenisse. vt. ff. de pecul. s. si dñm. S. j. z. ij. obligat eni seru' dño naturaliter. vt. s. de fideiuf. S. j. z sūt hec coia in seruo z filio. excepta cā- mi' n' ex q' nec fili' nec pat' teneat. sed in seruo. vt. j. ti. j. S. il- lud. z. l. ad mace. l. pe. Itē q' dicta sūt qn d'bit fili' vel seru' eadē z an qñ cōtrahat. vt si alterius nego- cia gessit. vt. ff. de nego. ge. si fili'. Preter hac actionē de peculio adbucoi vel dñs: qñq' teneat de in re verso. qñ. s. fili' in re patri. vt seru' iur' re dñi cōuertit. z ē insolidū vsq' ad q'ritate versa. vt. j. ti. j. S. in re. sed de peculio agit quaten' peculiu' durat. vt. j. e. S. sūt p'terea. z. j. ti. j. S. in re aut. Itē ē actio qd iussu q' ē inso- lidū. qñ fili' vel seru' iubente dño vel p' dicit. videt eni dñi cu' ipso patre vel dño. vt. ff. qd iussu. l. j. z. fi. Itē sūt alie tres l. ex cōtra. q' dat d' dñm nauis. q' p'posuit magistrus nauis seruū suū: z ei' rei gra d'ctū fuit. z id dicit ex cōtra. quia ex- ercitor dicit nauis. Itē institoria que habet locū qñ aliquis seruū suū taberne vel stationi p'posuit. Itē tributoria qua agit ita q' dñs vocat in tributū. vt. j. ti. j. S. introducit. z. S. institoria. z. S. j. In delictis aut' z quasi delictis idem oliz ser- uabat in filio z seruo vt pro noxa dari possēt. vt. j. de noxa. in fi. ti. Sed bodie pro seruistñ agit noxaliter. vt ibi dicit' z p' delictis. vt. j. de noxa. in prin. z. ff. de noxa. l. j. In qñ deli- ctis. vt si seruus habitas cu' dño habuit suspensuz vel appen- sum. vel effudit aliqd qd alicui nocuit. vt. ff. de bis q' deie. vt' effu. l. j. S. si seru'. z. l. si vo. S. p'etoz. nisi in duob' casib'. vt ff. de bis qui deie. vel effu. l. j. S. cum seru'. vbi nō habitat cu' dño. z. ff. de mino. q' si minoz. S. si seruus. Pozoz lz in delict' z quasi agat noxaliter tamē z de peculio agit. si locupleta- tus ē dñs. in q'ntum id peculiu' locupletius est. vt. ff. de iudi- tam ex contractibus. z. ff. de pecul. l. licet. S. ex causa.

r. Item si quis. scilicet actor.

y. Postulante. id est petente reo vel deferente. si enim sine voluntate aduersarij iuraret: nihil p'ficeret iuramentū. vt ff. de iure iuram. l. iij. in prin. Accur.

dicit ideo d' iure ci- uili q' nō habeat in se naturale vincu- lū. imo habet. qz si- ne consensu nō va- let qui p'sensus est de iure naturali. vt ff. d' pac. l. j. S. pe. r' Actiones aut' de peculio. Volūt quidam dicere hec esse propria nomi- na actionū. s. de pe- culio. z de in re ver- so. z qd iussu. Itēz' exercitoria: tribu- toria: z institoria: ex eo qd leges ple- rūq' appellant eas actioes. vt hic. S. z verius est. vt adie- ctive ponāt. sic eni dicit' mādati actio

3 Jurauerit. vel ei remissum fuerit. vt. ff. de iur. no. erit. S. fi. z. l. se. z. l. de re. cre. actori.

a Deberi. sic simpliciter. s. no. adiceta ca. quare debeatur: qd. in formis dicimur. Si aut. cu. forma: veluti qz. vendidi. tunc agit actione vtili ex eo contractu nata ex sacramento. cu. p. veritate accipiatur. z. ad uersario sibi actione tribuit. ac si vere dicitur processisset.

Et idem e. in alijs contractibus. vt. ff. de iur. si duo. S. si qd. iurauerit. z. S. idem dicimus. z. S. marcellus. Item circa actione reale. si res sua esse iurauerit. dat. in re vtilis. p. tercia in factu. p. referentem tunc vt. be. red. vt. ff. de iur. l. na. postea. S. fi. z. l. se.

Et ita actori in eadem dat. in factu. interdu. vtilis ex eo contractu. z. vtilis in rem. Ex pre. aut. rei si iurat in actione psonali. tunc exceptione tunc parit. Si aut. in actione reali. tunc distinguat an iurauerit rem petitoris non esse. quo casu. exceptio tunc datur. An suam esse. quo casu. etiam actio. si res ad actore. redeat. no. contra aliu. z. bec. q. d. i. i. actor. re. habet locu. si iurat ex sacramento relatione. sed si iurat ex traditione facta occasione iureiurata. tunc publiciana dat. contra quelibet. cu. sit iusta ca. traditionis. vt. ff. de iur. na. po. itea. S. fi. z. l. q. z. l. se. z. de publicia. l. j. in fi. vsq. ad. l. e. qui.

hac ob. i. e. t. l. e. u. q. S. si petenti. qz. ibi. vbi. dicitur. dnm. tunc excludit. q. que publiciana no. dat. vt. ff. de publi. l. pe. z. fi. b. iustissime. qz. propter sacramentu. dat.

c Actione. in factu. vt. l. de iur. actori. d. Querit. etia. si p. iur. u. vellet. p. bare. qz. sufficit diuina v. tio. vt. ff. de uolo. q. si deferente. z. l. se. z. l. de re. cre. l. i. in. nisi. in. casu. vt. l. de re. cre. l. fi. z. ff. de iur. admonedi. Et est. no. tandu. q. hoc sacramentu. qd. est. de re. vt. ff. e. quoties. i. de. ritate. vt. ff. ad. le. cor. de fal. l. j. S. q. in. roni. b. triplex. inuenit.

Voluntariu. qd. ex. voluntate. dat. suscipit. z. recusat. z. extra. iudiciu. sit. vt. ff. e. l. i. i. i. i. i. i. qd. Itz. necessariu. qd. necessita. te. imposita. a. iudice. defert. z. suscipit. vt. ar. ff. de. in. lite. iuran. l. fi. nec. eni. pot. hoc. sacramentu. referri. vel. recusari. nisi. p. ten. dat. iusta. ca. recusationis. vt. l. de re. cre. generalit. S. sin. aut.

Itz. iudiciale. qd. sic. d. a. iudicio. qn. l. pars. parti. sacramentu. in. iudicio. defert. qd. no. est. necesse. subire. s. pot. recusari. z. referri. vt. l. e. delata. z. l. generalit. S. sin. aut. no. poterat. recusari. vt. ff. e. manifeste. S. v. m. pla. ita. demu. actio. in. factu. dat. ex. sacro. si. sua. no. subsequat. als. qre. ou. ref. actio. in. factu. cu. ex. sua. eadem. nasceret. vt. l. de re. cre. actori. Sed. nos. contra. h. eni. due. sunt. z. ad. id. z. eod. nomine. non. nocet. vt. ff. de. actio. emp. non. est. nouu. z. ff. de. fideiuf. beres. a. debitor. semel. tamen. fiet. exactio. tunc. vt. ff. de. verb. obli. qui. bis. z. de. reg. iur. bona. fides.

e Penales quoq. dictu. e. s. de. p. torijs. rei. p. secutorijs. nunc. de. penalibus. p. torijs. Sed. q. est. d. ia. inter. penales. z. rei. p. secutorias. Rn. multe. qz. penales. p. torie. snt. annales. excepta. actione. furti. vt. j. de. p. pe. z. tepo. actio. in. prin. sed. rei. p. secutorie. sunt. perpetue. vt. ff. de. actio. z. obli. in. honozarijs. Itz. penales. odiose. sunt. rei. p. secutorie. no. vt. ff. de. penis. l. inter. ptatione. Itz. penales. no. tr. aseut. h. heredes. nisi. aliquid. ad. eos. puenit. vel. lis. sit. cõtestata. vt. l. ex. delic. defun. l. j. s. p. secutorie. sic. vt. ff. de. actio. z. obli. ex. d. ctib. Itz. vbi. plures. tenent. rei. p. secutoria. vno. soluent. ceteri. liberant. non. ita. in. penali. vt. l. de. condi. fur. l. j.

f Bene. i. fere. vel. meli. dic. q. abudat. na. vere. multe. snt. g. Quid. i. aliquid. b. Ex. albo. erat. enim. albu. dealbatio. qued. posita. in. loco. emineti. vt. apparet. in. auc. de. litigiosis. S. omn. ibi. voces. p. conu. z. coll. viii. in. quo. albo. erat. scriptu. vel. de. citado. aliq. vel. de. alio. pcepto. generali. vel. spali. vt. ff. de. albo. scri. l. j. z. l. ij. z. ff. de. iuris. om. iudi. l. si. quis. id.

i Corruptisset. vel. positu. sustulisset. quis. no. corruptit. z. si. ue. p. se. siue. p. aliu. z. tunc. ambo. tenent. nec. vn. liberat. aliu. z. est. in. qn. ginta. aureos. vt. in. dicta. l. si. q. s. z. l. se. Tenet. etia. iste. corruptor. le. cor. de. fal. vt. ff. ad. le. cor. de. fal. l. pe. cui. p. na. e. deportatio. z. oium. bonoz. publicatio. in. seruis. etia. vltimu. suppliciu. vt. ff. ad. le. cor. de. fal. l. j. in. fi.

k In. eu. s. filiu. vel. libertu. dat. actio. in. factu. q. e. sibi. vt. supe.

iurauerit. reb. ei. sibi. pecunia. qua. peteret. nec. ei. soluat. iustissime. accommodat. ei. talem. actione. p. qua. no. illud. qrit. an. ei. pecunia. debeatur. s. an. iurauerit. Peales. q. actioes. p. tor. pen. mltas. ex. sua. iuris. d. tione. introduxit. Veluti. adu.

rd. in. l. aureos. q. dat. patrono. v. l. p. i. z. si. libert. no. possit. soluere. dicta. pecunia. castigabit. Idem. forte. in. filio. licz. moralit. no. def. vt. ff. e. l. de. in. ius. vo. l. pe. z. j. de. no. ra. in. fi. Sup. ior. tñ. punit. solu. tolu. bec. solu. factu. considerat. vt. l. de. in. ius. vo. venia. Accursius.

l Patronu. s. audi. vt. patrona. Itz. filios. z. patres. eoz. vt. ff. d. i. ius. vo. l. iij. S. j. Et. accipe. h. p. z. tronu. q. ma. umi. ste. vel. p. q. u. di. tati. e. in. ca. inge. nita. z. liberti. nita. vel. si. ex. ca. fidei. co. manu. mist. vel. si. em. eit. eo. pacto. vt. ma. numittet. z. ma. numittit. vel. non.

ius. eu. q. qd. ex. albo. ei. corru. pisset. Et. i. eu. q. patronu. vt. par. ete. in. ius. vocasset. cu. id. no. ipetrasset. Itz. adu. sus. eu. q. vi. exemerit. eu. q. in. ius. voca. ret. cuius. ne. uolo. ali. exemerit. z. alias. in. ierabiles. Preiu. dicial. actioes. in. re. ee. videt.

manumittit. s. ex. p. stitute. diu. marci. puenit. ad. libertate. vt. ff. de. in. ius. vo. adoptiu. S. j. z. l. is. q. s. z. l. sed. si. bac. le. ge. Itz. liberos. patroni. accipe. mares. z. femias. z. par. etes. etia. adoptiuos. vt. dicta. l. s. si. bac. S. liberos. z. S. par. etes. m. Vel. par. ete. z. hic. accipe. mare. z. femina. z. vsq. in. inf. nitu. vt. etia. si. ada. viueret. non. posset. vocari. ius. sine. ve. nia. Itz. non. refer. sint. legitimi. par. etes. vel. naturales. vt. ff. de. in. ius. vo. l. iij. S. j. ij. z. ij. z. l. parentes. z. l. patris. z. l. adoptiu. in. prin. Accur.

n In. ius. vocasset. i. iur. experi. di. ca. vocasset. vt. ff. de. ius. vocan. l. j. z. h. siue. ca. sit. civilis. siue. criminalis. multo. magis. na. z. tuc. f. qn. ca. e. criminalis. etia. cu. venia. no. pot. qz. no. cõcedit. vt. ff. de. in. ius. vo. s. z. si. S. p. tor. ait. z. ff. de. accu. q. accusare. i. fi. z. l. bi. S. ij. Sed. qd. si. solu. libellu. dedit. Rn. no. incidit. in. h. edictu. vt. ff. de. in. ius. vo. libertus. Itz. qd. si. no. veniat. vocat. Rn. sp. incidit. s. facili. remittit. h. pena. qn. vocat. no. venit. vt. ff. de. in. ius. vo. q. uis. Sed. q. da. dicit. vocante. nullo. mo. cadere. i. edictu. si. vocatus. no. venit. ex. p. dicta. l. q. uis. z. qz. verba. cu. effectu. sunt. accipie. da. vt. ff. ne. q. s. eu. qui. in. ius. vo. est. vi. ex. l. penul. S. de. ce. re. Sed. prima. snta. verior. videt. qz. in. dicta. l. q. uis. no. vi. cit. q. non. incidat. in. edictu. nisi. causa. cognita. Itz. n. q. d. beres. pot. vocare. in. ius. sine. venia. z. certe. si. extrane. est. pot. vt. ff. de. obli. p. stan. liber. l. beres. filius. no. pot. vocare. in. ius. sine. venia. Sed. quare. secus. in. herede. liberti. z. in. herede. patroni. Rn. in. primo. odiu. veritat. qd. d. z. restrin. gi. in. scudo. fauo. qui. d. z. progat. vt. ff. de. lib. z. post. l. q. dam. Itz. si. alter. agat. tutorio. nomine. vel. curatorio. ar. ff. de. in. ius. vo. l. in. bac. lege. S. fi. z. l. questu. Ratio. qz. ne. mini. officiu. suu. debet. esse. damn. osim. vt. ff. que. ad. testa. ape. l. si. quis. ex. signatoribus.

o Cu. id. no. impetrasset. i. no. petisset. z. no. accepisset. de. bet. eni. a. p. toze. sic. petere. dñe. p. mitte. mibi. vt. possim. con. uenire. patre. vel. patronu. meu. vt. colligat. q. de. pe. te. liti. S. fi. z. ff. de. in. ius. vo. l. iij. S. j. Illud. etia. quero. an. hec. po. stulatio. venie. debeat. fieri. in. personis. omniu. qui. i. ius. vo. cari. non. possunt. que. enumerant. ff. de. in. ius. vo. l. ij. z. si. no. fiat. quod. cadat. in. penas. Quid. dicunt. q. sic. Hos. q. no. quia. hec. pena. in. eu. tñ. statuit. qui. incidit. in. edictu. q. ille. persone. in. edicto. non. cõtinent. quod. maxime. pro. ban. ex. hoc. S. Aliter. tam. puto. eos. p. ni. edos. put. pla. cuerit. iudici. ad. similitudine. isto. Sed. nunquid. hec. pe. ticio. hodie. est. correct. vt. qz. habet. hodie. liberti. ius. nata. liti. z. regeneratio. vt. in. auc. v. lib. de. ce. S. j. coll. vj. Rn. no. qz. z. ibi. re. huan. iura. patris. Supioza. q. tñ. ad. lib. tu. plana. snt. In. filio. distigue. aut. erat. em. acipat. aut. i. p. tate. si. em. acipat. erat. hnt. locu. supioza. s. i. d. i. p. tate. tuc. nec. cu. veta. nec. siue. veta. pot. p. uere. patre. vt. l. d. ius. vo. l. iij. z. ff. e. l. d. act. z. obli. actioes. nisi. p. castres. v. l. q. castres. pecu. lio. vt. ff. d. iudi. l. lis. z. tuc. cu. veta. vt. ff. d. in. ius. vo. l. ado. ptiu. S. j. z. h. cu. agit. d. p. rez. Si. aut. d. etne. tuc. h. m. veta. iura. tñ. qn. q. actioes. filiofa. p. petebat. vt. ff. d. ac. z. ob. l. fi. liussa. z. l. i. factu. actioes. S. hodie. oes. venietes. ex. adu. ticia. ca. vt. d. i. s. p. q. s. p. no. acq. S. j. Itz. qro. q. s. iura. bit. de. calunia. cu. filius. erit. i. iudicio. Rn. si. fili. em. acipat. petita. veta. p. rez. p. uer. iurabit. fili. si. maior. als. curator. ei. dabit. ad. lite. vt. in. auc. vt. li. ma. z. au. S. j. in. fi. col. viij. Si. aut. sit. in. p. tate. patris. z. agat. de. castres. v. l. q. ca. pecu. z. tunc. filius. iurat. cum. pater. a. badeatur. vt. ff. ad. mace. l.

q. Si do eet minor. daref curator liti nō psonē cū sit i pta
te. vt. l. de cura. sup. l. h. in pn. z de bo. que libe. l. h. si. si autē
p patre. Si autē cōtra extraneū agat filius. si agat paf ei
noie. p iurat. vt. l. de iu. calū. l. ij. q. d. obseruari. Si fili
forte pie ab hite. vt. fm vctes. l. i. v. calū. vt. fm nouas i of
aduēticia cū iu
rat fili? cum suo
noie agat z ma
iore. si. nō paf i
aduēticijs non
bz vsufruc. als
p. ageret z rñ
deret z iuraret.
vt. l. x. bo. ma.
l. j. i pn. Ubi do
fili iurat. h. paf
nō habeat vsu
fructū. debz paf

**quales sunt per quas querit:
an aliquis liber an libertus
sit: vel de partu agnoscendo.
Ex quibus ferē vna illarum
legitimam causam habet: per
quam queritur an aliquis li**

sentire filio agēti z rñdenti. vt. l. de bo. q. li. l. h. in pn.
p Itē aduersus cū. daf actio i factū pēalis: vt ecce cū
vocatē rñcū in ius q̄ tenēbat mibi actioē tpali. z dū eēt i
itēre detenuisti eā vi. vel c. iēdo cū p psonā. vel facē
do volo vt alī cū detineret. z rñcū q̄ dies actiois mee exi
nit: teneat enī mibi quātū iurauerō i litē: z sic ē actio pena
lis ex pte mea. qz vltra rei veritatez forte iurabo. z ex pte
tua. qz das mibi aliq̄: z tibi nihil adest. vt. ff. ne q̄s eū q̄ i
ius vo. vi. ex. l. pe. S. j. Sup hoc. S. h. q̄ro cū duo sint tituli
vt. ff. ne quis cū q̄ in ius vo. vi. ex. z alius ti. de eo p quem
factū erit. de quo sit mētio i h. S. Rñ. de pmo qz inde orit
actio ex vtraq; pte penalis. vt dicitur enī. s. ex alio ē penalis
ex pte rei tm. cū ad inesse actoris det. vt. ff. de eo p quē fa.
erit. l. h. j. Rñ. Itē pmo de quo sit mētio hic cōsulit acto
ri tm. vt p3 ex. l. ij. z. iij. S. eximere. At secūdus cōsulit vo
cato. nō solū vocati. vt. ff. de eo p quē fa. l. j. S. si re. in fi.
j. Rñ. Itē pmo bz locū q̄. alijs exēptus ē an satisfā
tionē. z post in iusvocationē. s. secūdus post satisfā. i. factā
iudicio sisti. z als q̄ firmat iudiciū. vt. ff. de p. h. l. j. in pn.
Et p3 hec dūa ex ordine illoz tituloz. Itē pmo q̄n vi
exēptus ē q̄s. At secūdus etiā sine vi. vt p3 i. l. j. S. si volo.
de eo p quē fa. z. i. ne q̄s eū q̄. l. j. z. l. ij. in fi. Alī factū pōt
q̄ de vtroq; hic loquat. qz licz illi duo sint tituli. tm de vno
edicto sūt. Itē z q̄ dicat penalis actio ēt illa q̄ ex vna pte
tm ē penalis. Secūdo q̄rit nōne p cōuentionē solā ēt iure
veteri ppetuebat actio. vt. ff. de actio. z ob. l. cōstitutionib?
nō solū p noua iura. vt. l. d. pferi. r. r. an. cū notissimi. z. l.
sicut. Rñ. hic nō p executorē. s. p sua denūciationē eū pue
nerat. vel verbū q̄positū in. d. l. cōstitutionibus. assertiue
ponit. nō silitudinariē. s. fm h. hodie ē cōrectū qd h. dī
Tel dic q̄ talis fuit cōuētio in illa. l. cōmuntionib? j. p li
te. d. habebat. vt qz actio erat tpalis. z libellus fuit pnci
pi dat? vt. l. q̄n li. pn. da. l. i. cō. fa. l. j. z. ij. Tel dic fm Jo.
qz leges veteres circa psonales actioēs loquūt. vbi nō p
petuānt p executorē. s. lex illa cū notissimi. z lex sicut in rē
l. i. i. i. in reali. vnde ad huc ēt hodie nō corrigi qd h. dī.
q̄ Innumerabiles. imo nūerari possūt. s. dicitur inume
rabiles. qz de facili nō pnt nūerari. vñ dī nō posse fieri. qd
cū difficultate fieri pōt. vt. ff. de v. sig. nepos. pculo. l. nu
mera z alijs. Et ē actio in factū de calūniatorib? de d. vi
cen? j. S. q̄drupli. Itē actio qd me. cā. Itē furti māifesti
Itē serui corrupti in dupli. de qd? dicens? j. e. S. oēs autē
actiones. Sūt z alie i factū vt de effusis z eiect. z de appē
sis. vt. ff. de hie. z. deie. vel effu. l. si do. S. ptoz. Et alie mte
sūt quas enumerare non expedit.

**Preiudiciales. p ostati ponit. q̄ he ptozē sūt. cū i
ctaru ptoziaz possūt. z i rē. qz res peti z vēdicat. An
q̄rit q̄re nō possūt bas s iurē reales ptozias. R. qz qdā de
eis ē civilis. vñ ei? occasioē z d. cētis h. dīcē reuauit. Et
sūt tres. Pna ē p quā q̄rit an aliq̄s sit liber. subaudi vel
pū? Secūda an aliq̄s sit libert? subaudi vñ i rē? Ter
cia ē de pte agnoscēdo p quā q̄rit an q̄s sit hū? vel nō. vt
oia plect q̄ fili? a pte plect d. z. als autē agēte pte agnoscē
do pp alimēta tm: z tūc filiatio nō p iudicat. qz sumati q̄
rit. vt. ff. de li. ag. l. j. S. iul. z. l. si q̄s ali. S. si vparēs. z. ff. d
his q̄ sūt sūt v. l. i. u. l. si iudex. l. videat d. l. de or. cog. l.
ij. S. si. h. dīc vbi. S. qdā dicit z male q̄ tm duc sūt. z de
duab? pmissis faciūt vna h. mō an aliq̄s sit lib. i. i. genū? vñ li
bertus z vna. aliā do de pte agnoscēdo nō mutāt. S. p
ma opi. verioz ē. cū sit cōmodi. singlas cās singul appella
tioē dicit. vt. d. q. mo. te. ifir. S. alio at mō. Itē qz po
stea dicit. ce. e. do. z. z. i. i. loquit de plurib? excepta vna.
In pma s vbi q̄rit sit liber vñ pū? dico q̄ siue hūus agat d**

dūm dicēs se eē libe. siue cō dñs d hū. z hū? sit i possessio
ne libe. q̄ h ac? iō in rē q̄ intendit ē p iudicialis. vt. ff. de li.
cā libe. l. j. S. i. Itē dico siue patronus vēdicet libertū in li
bertitate. siue libe? vēdicet i iugenuitate. vtra qz ē p iudi
cialis vt. ff. si ige. eē d. l. h. in pn. z. S. si. intendit ē h casu offi
cū iudicis. vt. ff. de
iureiur. duo pa
troni. i. pn. z. ff. si in
ge. eē d. l. j. z. ij. S.
l. Itē dicas in ter
cia. vt siue agat p
petēdo filiū i filia
tionem. vel filius
dicat se non filium
erit p iudicialis? z
directa bincinde.
Sed quidam dire
rūt q̄ directa daf

**ber? sit. Letere ex ipsius pto
ris iurisdictione substantiam
capiunt. Sic itaq; discretis
actionibus certū. At non pos
se actorē rē suā ita ab aliquo
petere: si apparet eum dare**

patrono parēti z dño. s. illa q̄ daf libto filio z seruo est pna
qd nulla lege cautū iucit. l. z alie qdā iurētiā directe z pna.
vt mādāt deposit? z siles. l. s. q̄ licz format libelli i bis. Rñ.
sic peto iōannē in nliū meū iudicari. vt mibi pū debita p̄stet
reuerētiā: z alia q̄ pū? filijs debent. z idēi pmo. z cūc
alimēta pū z pmo p̄stabit. vt. ff. d. li. ag. l. si q̄s a libis. i. pn.
z. S. solēt. qz sūia p̄vitate accipit. vt. ff. d. sta. bo. l. i. genū. Et
pbat h libelli formatio. l. d. fideicō. l. j. In suo z dño sic.
Peto i sūū meū talē p̄nūciari. qz eū meū dico. Et hū? vel li
bert? vñ hū? dicit. Peto me nō i q̄tari a ticio q̄ me i hū? vñ li
bert? vñ hū? tenet. qz me i tali viculo nō hēsse dico. vt. l. de i
ge. ma. l. diffamari. vñ sic. Peto vt i genū? vñ lib? vñ nō filio? p
nūciari d ticiū. qz sic se rei vitas hz. Et differt h ab ea q̄ petit
p̄ hū? i p̄tate ex iure romāo cū ibi tm d p̄tate q̄rat. h aut de
filiatioē. vt. ff. d. rei. v. l. j. S. j. z h. dī. Itē h ptozia vt h illa
civilis. Quib? at mōis fili? possit peti. dīrim? s. d. pa. vt. S.
ius aut p̄tāt. Itē q̄re dicit p iudicialis. R. fm qdā. qz i mo
dū exceptiois ponit. z ita p iudicat. vt si agat p me hēditat
petitioē. z ego vñ i ticiū tibi q̄ hū? s i dūcti. vt qz ipe defūct?
hū? fuit. vt. ff. d. pe. h. l. si q̄s libtate. tūc nō pōt eē lis int nos
vt. ff. d. iud. l. lis. z. s. d. ob. ex. te. S. h. i. z facit p hac sūia. l. d.
or. cog. l. j. z d hē. pe. l. liber. z. ff. si q̄s ige. eē d. l. si. Alī dicit
iō dīc p iudicialis. qz sūia lata sup his sit p iudiciū oib? alijs
qōnib? vt. ff. d. sta. bo. i. genū. z. ff. d. li. ag. l. j. S. si. z. l. ij. Sed
certe fm h ēt q̄rela i officio si testi dī p iudicialis. qz p iudicat
alijs qōnib? vt. ff. d. iof. te. pap. S. h. i. S. d hāc sūiaz ē. ff. d. li.
cā. si hū? S. vbi nō fuit p̄nūciat? i genū? vñ collusio ibi fuit.
Tel dic fm Jo. qz p iudicialis iō dicit. qz oēs alie qōnes q̄
interi int eas p̄oas mouēt debēt sile. vt. l. de or. cog. l. j. z
ij. z. ff. d. li. cā. l. ordinata. z facit optie. ff. d. nor. l. pe. j. Rñ. nī
si eēt tal cā. q̄ ageret ēt si p̄staret eū fore hū? q̄ ē q̄nq; vt. ff.
de iud. v. i. S. fm h cū q̄rit int patronū z libtē de libtinita
te. nō ē h qd p iudicialis: cū alie qōnes interi int eos possūt
exerceri. vena tm petita. s. e. S. z i eū. Sed dic q̄ ille qōnes
q̄scūt q̄ nō cōpeterēt si p̄staret eū libtū. vt. ff. d. ius vo. s. si
hac. S. p. z. h. Itē qd si nlla alia qd mouēt: nōne tūc iste dī
cūt p iudicialis cū nō habeāt cū p iudicēt. Itē dīc q̄ n. S.
Jo. d. i. p̄tāt enī aptitudo qz habilis ē eē p iudicialis. sicut
august? dī. l. z nō sp augeat. vt. d. i. rubrica pbenij. Itē nūqd
sūt p̄les p iudicialis nisi be. Rñ. sic. vt h. pe. nā z tūc cessant
oēs alie. q. tunc ipsa itēdit. vt. ff. z. pe. h. l. si q̄s libtate. z
l. dī. vñ in fi. l. z hodie dū sit. vt. l. de hē. pe. l. j. S. j. z. ij. Itē
q̄ iure ascripticū. coloni cēstī z sile. p̄tāt. Rñ. vñ i p iudi
ciali directa z i pī coloni se petūt i h? z tē pna p iudiciali vñ
li. iō vñ i nō directa. qz liberi sūt nō hūi. vt i aut. d. san. epif.
S. ascripticōs. z. S. si seru? coll. i. v. Itē iō p iudiciali. qz parū
a hūis distāt. q̄ ad hūicia q̄ facē debēt. vt. l. d. ag. z cēsi. l. ne
diut? l. i. r. S. alij dicit q̄ offi. iudi. petūt z petūt. vt. l. in
q̄. cau. cē. z. i. os ac. pos. l. j. li. xj. S. certe offi. iudic? nō pōt
locū hie ad futuras p̄statioēs. vt. ff. d. vsur. l. j. Et alij dicit
hie locū negatoziā z p̄fessōziā vñ lē. vt q̄ daf directa hūitu
tib? alijs. h vñ i h daf q̄ nūbil est. Itē si q̄s ad aliq̄ annua
hūicia teneat. q̄ iure petet vt p̄dēnt vt p̄stet i postez. z ipe
q̄ iure petit absolui. Rñ. sūt pto q̄ iudic? officio h fiat. siue
p̄mīssa fuerit h hūicia. siue ex p̄suetudie obeāt h hūicia siue
ipa p̄stata logo tpe ex p̄missioē petūt. vt. ff. de vsur. l. cum de
in rem versio.

**Et q̄bus. s. tribus p iudicialibus questionibus.
t Ferē. ferē iō dicit qz civilib? qōnib? q̄tuoz p̄siderant. s.
ucto iudex z re? z ipa res. h at ē idē q̄ p̄uēt z p̄uēt z res. vt
iō qz ptoz i troduit de pte agnoscēdo. z a se p̄sul p̄firmat.
Legitiaz. i. d iure civili. v. Liber sit. subaudi vel seru?
z Sic itaq; format h itaq; ex ea dīsiōe q̄ sit. s. e. S. j. q̄ dicat**

Dicitur est que sunt in rem actiones. et quod in persona. itaque sic eis discretis. i. separatis et diuisis: patet quod hec regula est vera: quia personalis actio que competit ad dandum non competit per se sua alicui ut hic. id dicitur ad dandum. quod ad tradendum bene potest agi actione personalis. ut commodati et depositi et sibi. Et est ita vis in dare et tradere. ut hic subijcit. et ff. de actio. ep.

et empto. in prin. et ff. de ver. ob. ubi aut. in fi. et l. si rem tradi. et l. nemo. et quod subijcit si apparet. i. quod appetet esse dare oportet. et ita agit in persona ut aliquid dicitur. Sed quidam dicitur. ut Bla. quod hinc verba si apparet esse dare oportet. sunt noia cuiusdam actionis. Ac.

et Si. i. quia dare oportet.

oportet. id est oportet quod non dicitur esse impossibile quod datur ut subijcit. nec res que etc.

Magis. et oportet. plures debentur potest. ut ff. de excep. rei iudi. l. et an eadem. et actiones in fi. et plures diuisas potest fieri meum. Sed non se quis. nam plures debentur. tamen semel facta sua non debentur potest fieri sua. ut ibidem dicitur. et ff. de acqui.

pos. l. iij. et plurimis. et ff. de lega. et si rem legatarij. nisi iterum dicitur heret esse sua. ut ff. de ver. ob. si rem mea.

Plane odium. Sed in quo vertitur istud odium. Res. quod in conditione furtiua que de facto infamat apud bonos et graues ut ff. de obse. l. bonori. l. non infamia iur. ut ff. de acti. et ob. l. cessat. sed in rei vindicatione non est de facto neque de iure infamat. Item multa veniunt in conditione furtiua que non veniunt in rei ven. ut quod interitu rei non liberat. et in rei vendi. sic. ut ff. de codi. fur. l. in re. et id malum est furi quod etiam hac actione tenentur Item sicut potest alicui plures habere res debitorum. ut ff. de lib. le. l. si quis recedens. et si. et habere plures actiones. ut ff. de le. ij. cum fili. et varijs. ita est de his dici nocere. si pluribus teneatur actionibus. licet etiam nulla esset alia utilitas. Item nulla dyna tollit per alia. Dicitur quod sic. ut ff. de codi. fur. si per fure. et furti.

Si apparet. i. quod apparet eos etc. id est dicere actione in persona. Sed videtur hoc stare non posse. nam certum est eum quod agitur non potuisse. ergo non potest esse. quod sine facto suo dominus ab eo dilcedere non potuit. ut ff. de rei iur. l. id quod nostrum. et l. de pba. l. siue possidet. et non potest agere. et sibi dicitur quod est suum. et tamen hic dicitur quod sic. Sed dicitur relatiue esse faciendum ad genus non ad speciem. quod ea actione per quam alius agit ad dandum. i. personali. et hic non ad dandum intendit. et ita est mirabile quod rem meam per personalem actionem peto restituere. alius dicitur. ut ff. de usufru. quem ad. ca. l. si. et ff. de codi. inde. l. si urbana. et est speciale. ut hic dicitur. Vel dicitur agi etiam ad dandum. i. possessionem dandam. quam amiseram per furtum. ut ff. de acqui. pos. l. rem que a nobis. et ff. de condi. tritica. l. iij.

In re actio. i. rei vindicatio. que per dominum de iure alicui vel gentium quesito intendit. ut ff. de rei ven. l. in rez. Item nota quod hic loquitur in quolibet malefidei possessoris alienare rei. non solum in fure. ut ff. de rez. di. et si tamen. et ff. de codi. triti. l. i. in fi. et l. iij. in pn. Interdum etiam per bone fidei possessorem datur conditio: ratione possessionis. ut ff. de pdi. inde. l. indebiti. et sed si numi Sed nunquam etiam rem suam potest quis etiam a non fure per condicere. sine causa condicere. ut ff. de codi. sine causa per totum. Res. in quosdam ibi dicitur conditio actio personalis. non tamen talis per quam intendat ut aliquid datur. Alii dicunt quod si alicubi inueniat conditio sine causa pro re sua competere de vtili intelligunt.

Vindicationes. siue rerum corporaliu. de quibus est. et de re in. per totum. et ff. de rei ven. per totum. siue rerum incorporealiu de quibus. ff. de usufru. per totum. et ff. de serui. ven.

oportet. nec enim quod actoris est. id est dari oportet: quia scilicet dari cuique id intelligitur. quod illa datur ut eius fiat: nec res que iam actoris est magis eius fieri potest. Plane odium furi. quod magis pluribus actionibus teneant effectum est: ut extra penam duplici aut quadrupli rei recipiende noie: fures etiam hac actione teneantur: si apparet eos dare oportere: quis sit aduersus eos est hec in rem actio per quam rem suam quis esse petit. Appellamus autem in rem quidem actiones vindicationes. In personam vero actiones: quibus dare aut facere oportet intendit conditiones. Condicere enim est renunciare per se lingua. Nunc vero abusive dicimus conditionem actionis in personam

per totum. siue sint directe siue vtilis iste vindicationes. ut ff. de publi. per totum. et ff. si ager vecti. per totum.

Quibus. ideo dicitur quibus. quod sunt et alie quibus non intendimus dare facere. sed restituere ut commodati et depositi actio et similes. iste non appellatur conditiones in stricta significatio

esse: quia actor intendit dari si bi oportere: nulla enim hoc tempore eo nomine renunciatio fit. Sequens illa diuisio est quod quedam actiones rei perse que de gratia comparate sunt quedam pene persequende: quedam mixte sunt. Rei persequende causa comparate sunt omnes in re actiones. Earum vero actionum que in personam sunt. hec quidem que ex contractu nascuntur: fere omnes rei persequende causa comparate videntur: veluti quibus mutuum pecuniam vel in stipulatum deductam petit actor. Item commodati: depositi: mandati: pro socio: exempto: vendito: locato: conducto. Plane si depositi agatur eo nomine quod tumultus: incendij: ruine: naufragij causa depositum sit:

ne accepto vocabulo: ut hic dicitur. Vel dicitur quod est in actioe commodati et depositi: et similibus inter dicitur dari vel fieri si ipsa detentatio rei. quare ipsum factum possit quis in stipulatione deducere. ut ff. de verbo. obli. l. ubi autes non. et qui id quod non fieret. nisi aliquid daretur. cum sue rei nulla esset stipulatio. sed aliene tamen. ut ff. de iuti. fi. l. i. f. Conditiones. scilicet appellamus.

Denunciare. dicunt quidam. quod qui volebant alius conuenire primo sibi denunciare debebant. ut ar. ff. de ser. v. z.

quidam. Sed hoc non placet. quia ex voluntate vel ex banitate hoc fit. non necessitate. Sed dicitur quod hec denuntiatio fiebat per magistratus cum actiones constituebant vel dabant. ut ff. de ori. iur. l. iij. et omnium. quod est bodie sublatum. ut in si. huius. et dicitur. et l. de for. et impe. l. i. et ij.

Abusue vere abusive dicitur conditio. i. actio. in personam. quod non bene consonat nomen rei quam significat quod fieri debet. ut ff. de dona. et est et iud.

Sequens. hec est tertia diuisio actionum in hoc titulo. Comparate. i. adiuuente.

Mixte. sed none quidam sunt que nullum horum habent. ut si ago ne quid fiat in loco sacro vel sancto. vel si factum est tollatur. et alie similes. que neque ad rem neque ad penam. neque mixtum se habent. sed vel ad rei reuerentiam. vel ad publica vtilitatem dantur. Res. satis ad rei persecutionem. i. diuine rei. vel publice pertinet. cuius noie agere videoz. vel etiam in eo noie cuiuslibet intersit deum non iniuriari. ut l. de here. l. iij.

Rei persequende actiones. que decem sunt. ut dicitur. et ff. de seruiana. Sed certe videtur quod sint omnes penales. nam in eis iurat in lite. ut ff. de rei ven. l. qui restituere. et ff. de in lite iura. l. in actionibus. Sed dicitur quod illud se iuramentum in lite non fit iure actionis. sed officio iudicis. v. j. e. et per ea. i. si. unde non dicuntur penales. Alii tamen dicebant quod non dicebantur penales. quod non originaliter illud fit quod crescant per sacramentum in lite. et ex contumacia. ut ff. de in lite iura. l. i. et id magis attendebatur quod naturaliter erat quod quod incidere

Sed certe actio depositi in quatuor casibus ab initio est rei persecutoria. et tamen dicitur penalis inspecto quod crescat ex contumacia. ut j. pri. et j. e. et at ille. unde primam responsionem approbo. Ac.

Earum vero. fere. fere dicitur per actionem ex stipulatu. per quam pena petitur. nec inspicit quod intersit. ut ff. de iuti. fi. l. i. aliter. in quosdam. quod falsum est. imo propter actionem depositi in quatuor casibus. ut j. subijcit. Item propter actionem redibitoriam que datur in duplici aduersus venditorem. qui neque per cum neque accessiones soluit. ut ff. de redibi. l. redibitoria.

Petit actor. ad utrumque autem. scilicet ad mutuum. et ad ea que in stipulatu deducta est certi conditio datur. ut ff. si cer. pe. l. si quis certum. et ff. de ver. ob. in prin.

Conducto. sed none omnes iste dantur ad interesse etiam

quod est extra rem. vt. ff. de actio. emp. l. j. in prin. ergo pe
to aliquid quod tibi non adest. ergo sunt penales. Sed
dic tribus modis dici actione penalem. Primo illa que
vincende est penalis: vt furti et similes. quando peto quod
mibi non adest. et quod tibi non adest. et hoc modo accepto
dicuntur hic isteno
penales. Secun
do quando e pe
nalis ex pte rei
tmi. quod est ybi
cu actoris int
e ex cedit id quod
reo ad. ff. de iur. iur. l. i. bac
significa tunc acti
ones iste dicuntur
penales. s. ex eprou
et similes. et etia
rei ven. quando
in lites iuraf. et
quod inspecta p
sona rei tmi pe
nales dicant. p
bas. ff. de eo per
quem fac. est. l. j.
s. si plures. et. l.
ff. de. s. e. s. pena
les. Tercio dici
tur penalis ispe
cta psona actio
ris tmi. vt si ac
cepisti ab aliq
aliquid vt me ac
curares per ca
luniam. nam repe
to licet nihil mi
bi absit a te scilicet
cui adest. vt pro
bas. ff. de calu. l.
generaliter. s. il
lud erit notan
dum.

q. In duplum.
scilicet si reus in
fidei. vt. j. e. s. sed furti. Accursius.
r. Dolo ipsius. scilicet heredis. ex dolo enim defuncti in
simplici tmi. vt. ff. de positi. l. j. s. j. Et est ratio quare in his q
tuor casibus datur in duplum et alijs in simplicibus: quia hic ex
necessitate deponitur: ne potuit prouid. re apud que de
poneret. vt. ff. de positi. l. j. s. merito.
a. Pena aut. quadrupli. Sed quare plus manifestu fur
tum puni. q. no manifestu: cum clam facta magis punie
da sunt. vt. ff. de admi. tu. l. non existimo. et. ff. de ritu nup.
l. vlti. Rn. imo magis delinquit qui palam q. qui clamo
ue. vt. s. vi bo. rap. in prin. vnde magis puni. vt. ar. ff. de
offi. presi. diuus. Detens. s. rei ven.
t. Quilibet. vt. s. de obli. que ex delict. nas. s. fi.
v. Condicio. s. furtiua. que soli dno dat. et heredi ei. ad
uersus furem et eius heredem. vt. ff. de condi. fur. l. j. et. l. v. et
s. de obli. que ex delict. nas. s. fi.
r. Ai aut. quadruplo. s. vsq. ad annum: post annum in
simplici. vt. s. vi bo. rap. in prin. nisi in casu. vt. si iude. co
tra christianum. at. tunc in dupli tmi agit. vt. l. de pa
ga. l. christianis. Sed nunquid etiam raptor tenet actio
ne furti manifesti. Dic q. non fm pla. quia in dupli t. n
tenet si furti couent. vt. s. vi bo. ra. l. j. nisi i casu vbi nec
in duplum tenet fm eum. vt. ff. de fur. l. si quis ex domo.
Sed certe ibi erat actum actione vi bo. rap. vnde sublata
erat actio furti no manifesti. nisi in id quod excedit. vt. ff. vi
bo. rap. l. j. et. ff. de actio. et obli. l. qui seruus. S. tis videt
q. etia manifesti furti noie conueniat. et in quadrupli. vt
ar. vt. ff. de fur. l. si vendidero. s. cu raptor. et. l. si quis ex do
mo. l. 3. Pla. contradixerit vt dictu est.
y. Sed legis. in simplici. vbi contra contentent. dat. na tunc
in simplici. at. ptra negate in dupli. vt. bic. et. j. e. s. at ille. et
s. ad le. aquil. contra negante.
z. Tradita. vt. s. ad le. aquil. in prin. na ibi diuidit pnuz
caput le. aquil. a tercio capite. ex quo tercio fit codenatio
q. tu res retro valuit in. rrr. dies. vt. s. e. t. s. ex hoc capi
te. It. adiun. actione q. me. ca. na ipsa mixta est. vt
ff. q. me. ca. l. si cu ex. s. j.
a. It. mixta. s. eos. s. heredes vel alios q. legati vel fidei

commissis grauari possunt: qm honorati sunt pecuniarief. vt. s. d
fingu. re. p. fideico. relic. in prin. et. ff. de le. j. plane in fine.
b. Loc. q. multa sunt. et enumerat. i. auc. d. no alie. s. nos igit.
coll. q. Accursius. c. Distulerit. s. frau
dulēt. vel sine iusticia. als no puniunt. vt. ff. si cer. pe. l. q. d. te.
et. ff. de iur. iur. l. sciēdū
Et no que pūri ex
pcrastinatioe. vel
dilatatioe illicita. sic
ff. de ed. l. ptoz. s.
s. et seru. in fi. et e
spale i bis legatis
i alijs legat. vel. fi
deicommissis non p
stat dupli. s. vsure
currūt ex mora: vt
sate p. ptestatio
ne liq. et fruct. reus
restituūt. vt. l. de
usu. le. seu fideico.
l. j. It. h. legata ha
bet i alio pūlegiū.
vt si debitu solua
tur no repetat. vt
s. de ob. q. ex q. d. i
fi. Quid si p nega
uit postea cofiteat
R. pot. penite cum
eronez actoroz a
pbado. vt. ff. de iur.
iu. l. eu. q. ar. s. ff. de
edil. edic. l. q. d. sit fu
git. i. p. It. q. d.
si p fessu e. et postea
negat. R. puni. cu
vltia mora noceat
vt. ff. de pi. et. co. rei
vt. l. illud. It. q. d.
si no inficet. s. di
cat non. valere vel
alia ponat ronabi
le cas. Rn. q. d. q. d.
puni. ne inueniat
via p qua negates sua exerceat auaritia. vt. s. vi bo. rap. s.
q. r. m. Ali. s. q. d. veru puto. vt. j. e. s. at ille. It. nu. q. d. bec ille
gato generali et spali locu hnt. Rn. sic fm Bo. cuz vtrūq. sit
legati. vt. s. de fideico. b. s. fi. et. l. de fideico. l. si. in pn. It. q. d.
qd si dupli no pot. soluē. Rn. puni. i corpe. vt. ff. de pen. l. j.
s. generalit. et. l. de ser. su. l. q. cu. q. et. ff. de in ius vo. l. pe. et. ti.
d. In iudiciu. q. d. si in iudiciu no vocant. sed als sit in mo
ra. R. q. d. ad huc idē vt duplex. Sed h. lex p dicit. It. i du
bys penes fit molliēde. vt. ff. de pen. l. interpretatioe. S. tis videt
currere vsuras et fruct. deberi ex mora. et ipa re. i. sine in pel
latioe dica. mora comitti ad instar minor. q. b. legata det. ff.
vt. l. in q. ca. in mte. resti. no ēnecessē. l. in minor. It. q. d. q.
reipu. vel fisco relinqua. videt q. idē sit q. d. cu ius diu
ni et publicu sile sit. vt. l. de fac. san. ec. l. si. et. au. et. no alie.
s. si min. coll. q. s. dico. s. q. pene sit molliēde. vt. dicitur
vt. ff. de pe. l. pe. It. q. d. in redet. de caprioz. videt idē q. si
rei venerabili sit relictu. S. certe no. tēda. s. id q. d. i hoc
s. ad huc casu cu l. pena. It. q. d. si dno vel sancto vel admi
nistratoz q. valer. vt. i. au. d. ec. ti. s. si q. s. i noie. col. ix. et. ff. ad
l. fal. l. j. s. si q. s. Rn. locu bz h. s. q. venerabili loco ē relictu.
vt. ff. de an. le. l. annua. s. a ticia.
e. Pro pena. si h. e. rō vt sit mixta. patet q. d. ditio ex lege il
la si q. s. in tantu sit mixta. vt. l. vñ. vi. si q. s. in tātā. It. et illa
coditio q. d. ex. l. costatini. vt. l. si. regu. l. si psterit. et. oēs
ille actiones vbi et res: et aliqd. p. pena peti. q. d. veru est.
f. Queda actiones. hic adicit fm quosda. terciu mebruz
illi diuisioni qua habes. s. e. s. i. vt. ibi dicitur.
g. Familie heriscunde. actio ista iō sic dicit. q. familia p hedi
tate ponit. heriscudo. i. diuido. q. d. actio diuiddēde heditatis.
It. iō d. mixta q. i qlibet re mibi ad iudicata pte habeo iu
re meo. et q. ad h. e. i. re. ite pte vice psona et vt ab eo. q. portio
mea erat sua et q. ad h. e. psona. It. peti. fruct. si al. eos tmi
pcepit. vlt. p. sol. ip. las fecit. et h. peti. vari. i. vt. fiat sui cui
das. et p. p. d. p. sol. vt. ff. fa. her. l. it. e. labeo. s. failie. et. s. de
ob. q. ex q. d. s. ite. et. s. e. s. s. citat. s. quato tpe durat. R.
rr. anis. inspecto poti. q. sit psona. vt. l. de an. ec. l. j. It. q.
ro ex q. nascit. Rn. fm mar. ex voluntate agētū. vt. ff. fa. her.
l. j. s. certe imo ex q. p. ctu. vt. s. de obli. q. ex q. p. ctu. s. ite.

via p qua negates sua exerceat auaritia. vt. s. vi bo. rap. s.
q. r. m. Ali. s. q. d. veru puto. vt. j. e. s. at ille. It. nu. q. d. bec ille
gato generali et spali locu hnt. Rn. sic fm Bo. cuz vtrūq. sit
legati. vt. s. de fideico. b. s. fi. et. l. de fideico. l. si. in pn. It. q. d.
qd si dupli no pot. soluē. Rn. puni. i corpe. vt. ff. de pen. l. j.
s. generalit. et. l. de ser. su. l. q. cu. q. et. ff. de in ius vo. l. pe. et. ti.
d. In iudiciu. q. d. si in iudiciu no vocant. sed als sit in mo
ra. R. q. d. ad huc idē vt duplex. Sed h. lex p dicit. It. i du
bys penes fit molliēde. vt. ff. de pen. l. interpretatioe. S. tis videt
currere vsuras et fruct. deberi ex mora. et ipa re. i. sine in pel
latioe dica. mora comitti ad instar minor. q. b. legata det. ff.
vt. l. in q. ca. in mte. resti. no ēnecessē. l. in minor. It. q. d. q.
reipu. vel fisco relinqua. videt q. idē sit q. d. cu ius diu
ni et publicu sile sit. vt. l. de fac. san. ec. l. si. et. au. et. no alie.
s. si min. coll. q. s. dico. s. q. pene sit molliēde. vt. dicitur
vt. ff. de pe. l. pe. It. q. d. in redet. de caprioz. videt idē q. si
rei venerabili sit relictu. S. certe no. tēda. s. id q. d. i hoc
s. ad huc casu cu l. pena. It. q. d. si dno vel sancto vel admi
nistratoz q. valer. vt. i. au. d. ec. ti. s. si q. s. i noie. col. ix. et. ff. ad
l. fal. l. j. s. si q. s. Rn. locu bz h. s. q. venerabili loco ē relictu.
vt. ff. de an. le. l. annua. s. a ticia.
e. Pro pena. si h. e. rō vt sit mixta. patet q. d. ditio ex lege il
la si q. s. in tantu sit mixta. vt. l. vñ. vi. si q. s. in tātā. It. et illa
coditio q. d. ex. l. costatini. vt. l. si. regu. l. si psterit. et. oēs
ille actiones vbi et res: et aliqd. p. pena peti. q. d. veru est.
f. Queda actiones. hic adicit fm quosda. terciu mebruz
illi diuisioni qua habes. s. e. s. i. vt. ibi dicitur.
g. Familie heriscunde. actio ista iō sic dicit. q. familia p hedi
tate ponit. heriscudo. i. diuido. q. d. actio diuiddēde heditatis.
It. iō d. mixta q. i qlibet re mibi ad iudicata pte habeo iu
re meo. et q. ad h. e. i. re. ite pte vice psona et vt ab eo. q. portio
mea erat sua et q. ad h. e. psona. It. peti. fruct. si al. eos tmi
pcepit. vlt. p. sol. ip. las fecit. et h. peti. vari. i. vt. fiat sui cui
das. et p. p. d. p. sol. vt. ff. fa. her. l. it. e. labeo. s. failie. et. s. de
ob. q. ex q. d. s. ite. et. s. e. s. s. citat. s. quato tpe durat. R.
rr. anis. inspecto poti. q. sit psona. vt. l. de an. ec. l. j. It. q.
ro ex q. nascit. Rn. fm mar. ex voluntate agētū. vt. ff. fa. her.
l. j. s. certe imo ex q. p. ctu. vt. s. de obli. q. ex q. p. ctu. s. ite.

i Comuni diuidendo. que sunt hic loco personalium presta-
tionum. et que loco realium. dic eodem modo ut prime diximus i
actione fami. heres. et idem in primo casu. et facit ad hunc. S.
ff. eod. di. per hoc iudicium. S. licet.
k Aliud eod. sine societate vel cum societate. ut. s. de obli.
er quasi contra. S.
ite n. et ff. pro socio
l. quibus. et l. si actum.

den da hereditate. Item comu-
ni diuidendo: que inter eos red-
ditur inter quos a liquidum comu-
ne est: ut id diuidatur. Item
finium regundorum actio: qua
inter eos agitur: qui confines
agros habent. In quibus tri-
bus iudicium permittitur iudi-
ci res alicui ex litigatorum ex
bono et equo adiudicare et si
vni pare pregruari videbitur
eum inuicem certa pecunia al-
teri condennare. Omnes autem
actiones vel in simpliciter pcepte
sunt: vel in dupliciter vel in triplici
vel in quadrupliciter: vltimum autem
nulla actio extenditur. In sim-
plum agitur veluti ex stipula-
tione et mutui datioe ex empto:
vendito: locato: conducto: ma-
dato: et tamque ex alijs quibus
bus causis. In dupliciter agi-
mus veluti furti nec manife-
sti: damni in iure ex lege aquil-
ia: repositi ex quibusdam ca-

na hinc. S. intelligo quoniam penaliter actio ex utraque parte. Item
contra in eo qui manumissit seruum alienum in presentia principis
na duo mancipia dno: et tria similia dat fisco. et ita in quatuor-
plum damnant. ut. l. de bis qui a no. ma. l. si. Item si in eo
quod dicitur lex: si dedi tibi pecuniam ne mihi calumnia faceres.
et ab alio accepti
si ut mihi calu-
niam faceres. in
octuplum mihi te-
neri. ut. ff. de ca-
li. l. et gener. l. i.
S. si. Sed certe
primo casu pstat
pena diuersa non
vni. nec est ibi ali-
qua pstatio vlti-
tra quadruplum.
In secundo autem
non vna actione
habeo octuplum
sed duobus. Item
contra in eo quod di-
citur: si dedi tibi pe-
cuniam ne mihi
fieret calumnia
na tu repeti quod
dedisti. et ego in
quadruplum pse-
quor. ut. ff. de ca-
lunia. si quis ab
alio in prin. S.
certe duobus fit
pstatio: et neutri
vlti quadruplum
Item contra. in eo
quod dicitur lex ser-
uum i seruitute re-
uocari occasione
leuis offense: et
ita pena in imen-
sum excedit. ut
l. de lib. et con-
li. si manumissus.

l Item finium regundorum. l. est mixta. ut hic. et ff. si. regun. l. s.
et loci. S. in iudicio. Accursius.
m Confines quod si domos sunt conuicinas. Rn. non habet locum si
bincinde sunt domus. ut. ff. si. regun. l. i. in fi. Si autem ex altera
parte tamen sit domus: ex altera fundus: tunc vtile locum habet iudicium si.
regun. ut. ff. si. regun. l. i. in prin. Et adiunge bis tribus actionibus
mittis quada alia. l. h. pe. ut. l. de her. pe. l. hereditas
et ff. de pe. her. l. si do. si. S. j. Item quod de omnibus non aliter actionibus
videtur enim quod sunt in rem: quod quilibet possidere seruum dant.
ut. i. de no. act. S. ois autem. Item quod de actione et tigno in-
iura. d. na et hoc datur quod quilibet possidere. ut. ff. de tigno in-
cto. l. in fi. Item quod de actione quod in eadem. na et hoc quod li-
bet possidere pgnit. ut. ff. quod me. ca. l. si cu ex. S. pedis. Item
quod de actione in factum quod datur quod quilibet in loco publi-
co positum. ut. ff. ne quod in loco pub. l. i. S. antepe. Item quod de
actione in factum siue interdico quod vi aut datur. na et hoc contra
possidere datur. ut. ff. quod vi aut datur. l. copet in fi. Item quod de
actione ad exhibendum na et illa possidente psequitur sicut et ce-
tere superiores. vni vident oes in rem. ut. ff. de actio. et obli. l.
obligationum genera. Quidam dicunt eas anomalas. id est nec
in rem nec in personam. Sed dic oes esse personales. ut pa-
tet in actione ad exhibendum. ut. ff. ad exhib. l. i. S. est autem.
n Tribus. l. fami. her. eod. diui. si. regun.
o Permittitur a lege. Accursius.
p Adiudicate. et quod adiudicat statim fit ei cui adiudicat
ut. j. de offi. iudi. S. si. Accursius.
q Oes autem. hoc est quarta diuisio: que fit in hoc ti.
r Actio. l. vlti quadrupli. Sed extra in lege aq. vbi occa-
sione vilis serui interfecti agit ad vna hereditate pdicaz: quod
valet centum marcas. ut. s. ad le. aq. S. illud. Item contra de eo
quod vile clauum de nave abstulit: que tota nauis perijt. na ad to-
tum dantur tenet: quod etiam in quadrupli et vltra excedit. ff. de in-
cen. rui. nau. l. i. S. senat. Item aliud in actione exempto
vbi occasione pecoris morbo si totus me grex contaminat
est. vel occasione tignu viciosi tota domus corrumpit. ut. ff. de act.
emp. l. iul. in prin. Sed certe bis tribus dicitur non agit ad aliquid
quod sit pena inspecta persona agens. sed totum est sum in esse:

Sed dic quod illa est accusatio non actio. Vel dic quod non pstat
tur pena habito respectu ad rem. Item si in eo qui surripuit
seruum fiscale. na datur in. xv. libris argenti. et seruo restitue-
do. ut. l. de ser. fu. l. si quis seruum. Sed ibi non fit relatio ad
ipsum et rem vel ad simpliciter. est enim. l. c. S. intelligendus quod do-
actio est penaliter et pena ipsa habet respectus ad rem. Item contra
S. de inuti. si. S. alteri. na ibi non inspicitur quanta sit pena.
sed tota erigit. Sed ibi non habet respectus ad ipsam res
Vel dic aliud in pena conuentionali ut ibi quod in legali ut h
Item contra in eo quod dicitur eum qui emit administrationem
na quod accepit pecuniam ab electo quadrupli reddet. sua
bona confiscant: et angulo priuat. uti autem ut iudices sine
quoquo suffra. S. sic igitur in fi. coll. ij. Sed illud fit p accusa-
tionem: non per actionem.
s In dupliciter furti nec manifesti. ut. s. de ob. quod ex deli. na. S.
pena. Accursius.
t Aquilia. puta p inficiationem. ut. j. e. S. at ille.
v Et quibusdam. veluti quod tumultus incendij ruine nau-
fragij causa repositum est. ut. s. e. S. rei psequede.
x Item serui. factus sit. in me. na si in corpe locum habet lex
aqlia. ut. s. ad le. aq. i. pn. et hoc siue fiat de bono malo: siue
de malo de bono. ut. ff. de f. cor. l. j. S. psuade. vlti i. fi. et l. se.
y Deducit. ut omne cum ipsa re damnum duplex. siue per
uenerit res qua secum seruus portauerat ad ipsum sollicitato-
re siue ad alium. ut. ff. de ser. cor. l. in hoc iudicio. Sed non ad
iure actio. nis fit hoc extimatio. vel iudicis officio. Rn. iu-
di. offi. hinc yr. ita fit in actione quod me? ca. ut. ff. quod me.
ca. si cu ex. S. j. et S. quadruplat. Sed p filio corrupto: vel
p filia qualiter agit. Rn. habet vtilem hanc actionem in
eam scilicet summam quam ipse extimauerit suo iure iurau-
do. ut de actione iniuriarum dicitur. ut. s. de iniur. S. pena
et ff. de iniur. l. constitutionibus. Vel dic quod primo exti-
mat iudex summam ad quam competit. ut ar. ff. de custo-
reorum. l. si quis rem. Accursius.
z Diximus. s. e. S. j. item mixta.
z Tripli. cum quidam. scilicet actores.
a In libello. hic nota duo. Primum quod libellus est factus.

in causa. quod est verū iure nouo. vt hic. z. l. de epi. z. de
ri. aut. generaliter. z. l. de lit. cōtest. aut. offerat. nisi in
quorū casib⁹. quos no. in autētico. de man. prin. §. sit tibi.
coll. iij. Aliud est iure veteri. nā tūc nō fiebat nisi ex volū
tate. vt. ff. de eden. l. j. nisi in casu. vt. l. de dig. quotiens.

Itē secūdo no.
quō quātitas cer
ta est i libello cō
prehēdēda. vel
res. z ita etiaz i
personalī actio
ne dō actor certi
ficare reum. vt
hic. z in aut. de k
tigio. §. ad exclu
dēdas. coll. viij.
z. ff. de rei ven. si
in rē. §. z si vesti
menta. Itē ter
ciū nota. qz spoz
tule vel salaria q̄
dabant executo
ribus. i. nūcū q̄
faciūt homines
repsētari. z alijs
qui faciūt huius
modi citationes
pro suis officijs
dabant. fm quā
titatē petita. vt
hic dicit. sed bo
die fm cōsuetu
dinē. magis fm
lōgitudinē itine
ris. Et dicas qd
hic dicit ex hac
causa esse causa
tue nō cōsecuti
ue dictū. Sz ille
sportule que iud
icibus dabant certē sūt nec crescunt. lz quātitas petita
sit magna. nec decrescit. lz sit pua. vt in autētico. de iudi.
§. ne autē. coll. vj. Item nota quia reus soluebat huius
modi sportulas. vt hic. z. l. de epi. z. de. aut. generalit.
sed actor ei restituēbat. nisi iusta causa eū vocasset. vt. ff.
de iudi. cum quē. Item nota adhuc quod huiusmodi spor
tule quibusdam prozibus remittunt. vt pauperibus. vt in
aut. de man. prin. §. op. rtet. coll. iij. Quibusdā paucio
res erigebant vt a clericis. vt. l. de epi. z. de. l. cum de
ricis. z aut. ibi posita. sed hodie. Alijs aut per priuilegiū
pncipis viuētis remittunt in totum vel pro parte. vt
l. de fruc. z. l. ex pen. l. fi. Sed quero si be persone que ha
bent priuilegiū. s. de non soluēdo sportulas. sportulas sol
uāt. an habeant hāc actionē in triplū. Dicunt quidā sic
ne fauor noceat eis. vt. l. de le. z. cōsti. quod fauore. Alij
dicūt quod non. quasi suo iuri. i. priuilegio stulte renūcia
uerint. cum volentes soluerunt. quod possunt. vt. l. de
pac. l. si quis in conferendo. quod verius est. Si autēz
inuiti exacti sunt in quadruplum contra executores agē
vt. j. e. §. quadrupli. Sed cū hodie caueat de duplo regi
tuendo. vt in aut. de execu. §. j. coll. viij. videt corrigi qd
hic dicit. vnde hodie nulla est actio in triplum. quod ve
rum puto. Alij dicūt si cautio est omīssa. habet locū quod
hic dicit. als habet locū aut. p̄dicta.

Sportularum. ideo si. dicte. quia in sportulis quibus
dam oblationes huiusmodi ponebant. Est autēz genus
vāsis sportula vel sporta.
Reus. alie sportule que iudicibus prestabantur. ab
vtroq; prestabant. vt in aut. vt iudi. sine quoq; io suffra.
§. volumus. coll. ij. Item iste sportule que dabant execu
toribus dabant ante litis contestā. id est porrecto libello
iste alie in contestatione cause dabant iudicib⁹. vt in aut.
de rbi. §. sanximus. coll. v. z te iudi. §. ne autem labor.
coll. vj. Accursius.

Consequet. conditione ex hac lege greca vt subijcit.
que erat in alio codice. non autem est in eo quem legim⁹.
z patitur act. z hanc penaz tripli sine tolo. sine sine tolo
insertur. z sic causatiue vel consecutiue dicit. Sed nōne
etiam causas a iudicib⁹. vt. l. de plus peti. l. j. Sed certe ibi
plus deliquit. quia in certamine negocij cautionē de peti

que in nostro codice fulget:
quā pculdubio ē: ex lege cōdi
ticia emanare. **Q**uadrupli
aut agimus veluti furti ma
nifesti. Itē de eo quod metus
causa factū sit. Deq; ea pecu
nia q̄ in hoc data sit: vt is cui
dat calūnie cā negociū alicui
faceret vlt nō facēt. Itē ex lege
p̄diticia nra p̄stitutio dicit in
q̄dre plū cōdēnationē impo
nens his executoribus litūz
qui cōtra nostre constitutio
lis nōmam a reis quicq; ex
egerint. **S**ed furti quidem
nec manifesti actio: z serui cor
rupti a ceteris de quib⁹ simul
locuti sumus eo differūt q̄ he
a cōdēs omnimodo dupli sūt
Et ille id est damni iniurie ex
lege aquilia: z interdum depo
siti inficiatione duplicatur.

tis exegit. vnde grauius puni⁹. vt ar. ff. de offi. presi. diuus.
e. **C**odice. quem non habemus.
Conditicia. lex quedam erat. que conditicia vocabatur. z
sub se quasdam constitutiones habebat. vt hic. z. j. e. §. item
ex lege conditicia. Accursius.

in confitentē aut in simplum
dant. Sed illa que de his cō
perit que relict⁹ venerabilib⁹
locas sunt nō solū inficiatōe
duplicat: sed etiā si distulerit
relicti solutionē vsq; quo ius
su magistratū nostrorū cōue
niat. In confitentēz vō aūq;
iussu magistratū nostrorum
cōueniat soluentē: simpli red
ditur. **I**tē actio de eo quod
metus causa factū sit: a cete
ris de quibus simul locuti su
mus eo differt: q̄ eius natura
tacite cōtinet: vt qui iudicis
iussu ipsa: rē actori restituat
absolut⁹ qd in ceteris casib⁹
nō est ita: sed omnimodo q̄sq;
i quadruplū cōdēnat: qd ē
z in furti manifesti actione.
Actionū aut quedā bone fi
dei sunt: quedam stricti iuris.

g Quadrupli fu
ti. facit. §. de obli. q̄
e r delic. nasc. §. pe
na.
h Quod metus.
s. actio que ex con
tumacia fit in qua
druplum. vt. j. e. §.
itē actio z vsq; ad
annūz tm. post an
num in simplū. vt
ff. quod me. causa.
si cū ex. §. j.
i Deq; ea pecu
nia. scilicet actio in
factū de calūniato
ribus. annalis in q̄
druplo z perpetua
in simplū. vt. ff. de
calū. l. j. i prin. z. §.
j. Que locū habet
vt si to alicui aliqd
vt calūniōse ali
quē vexet. dat enī
actio in factū ei ob
cuius maluz dat a
fuit. non aut danti
Item danti quan
do dedit vt sibi ne
gocū p calūniā nō fieret. vt hic. z. ff. de calū. l. z gnālic. §. fi.
i Negocium. s. malū.
l Conditicia. de qua dic. vt. §. e. §. tripli. in fi. §. diximus.
l Constitutio: quā non habemus.
m In quadruplū. differt a superiori. §. tripli. quia illa in
actorem. hec in executorem. cuius quadrupli iure nouo tri
plū fit. simplū dānū passo datur. vt in aut. vt lit. i. exordi.
li. iurent. §. hoc quoq; coll. ix. z peti⁹ p conditionē ex hac le
ge quam non habemus. cuz non sit cautū quo genere actio
nis agamus. vt. ff. de condi. ex lege. l. j.
n Constitutionis. p̄dicte quam non habem⁹.
o Normam. i. formam. certa enim erat forma in constitu
tione quā non habemus.
p Reis. i. conuentis.
q Sed furti. omnimodo. de actione furti constat q̄ semp
est in duplū. vt hic. z. §. de obli. que ex delic. nasc. §. pena aut
Item de actione serui corrupti. nisi in casu. vt quando ma
rito in vxorem dat. z contra. vt hic. z. ff. de seruo cor. l. toli
verbum. §. hec actio. z. l. fi. **U**ei dic omnimodo. i. siue neget
siue non. non autem in omni persona.
r Depositi. als est in littera de tolo xpositi. z tūc dic actio
depositi propter tolum. nam vtraq; non pōt habere locum
simul. s. z de tolo actio z depositi. vt. ff. de tolo. l. j. §. j. als nō
est de tolo. z tunc plana est lra.
s Duplicant. s. si legitimis. p̄bationib⁹ non iure iuran. con
uincat. vt. l. ad le. aquil. l. cōtra. z. ff. de iure iur. l. eum qui.
t Sed illa. i. actio ex testamento.
u Item actio. simul. caute ponit simul. vna cū ea de quib⁹
alijs dixit. vt. §. e. §. quadrupli.
y Restituat. vsq; ad diffinitiuā suam. qd̄ intellige de secu
da lra. nā in actione qd̄ me. cā. due ferunt sine. prima de re
stituēda re. alia de dando quadruplo re cōputanda in eo. vt
ff. qd̄ me. cā. si cū ex. §. hec aut. Sed nūquid vtraq; ē diffini
tiua. dico q̄ sic. qz vtraq; diffinit p̄trouersia. vt. ff. de re iudi.
l. j. Alij dicūt eē admōitiōez quadā p̄mā suaz vt i aut. d̄ hē.
z fal. §. si q̄s aut nō. col. j. z ex eo qd̄ p̄mā suaz admōct. z
tād. u expectat q̄ metū intulit. z id d̄ h actio arbitraria. vt
j. e. §. p̄tereat. z Absolut⁹. s. a p̄stitione quadrupli.
a Quod in ceteris. qui numerant. §. e. §. quadrupli.
b Actionū. hec est quinta diuisio actionū.

g Quadrupli fu
ti. facit. §. de obli. q̄
e r delic. nasc. §. pe
na.

h Quod metus.
s. actio que ex con
tumacia fit in qua
druplum. vt. j. e. §.
itē actio z vsq; ad
annūz tm. post an
num in simplū. vt
ff. quod me. causa.
si cū ex. §. j.

i Deq; ea pecu
nia. scilicet actio in
factū de calūniato
ribus. annalis in q̄
druplo z perpetua
in simplū. vt. ff. de
calū. l. j. i prin. z. §.
j. Que locū habet
vt si to alicui aliqd
vt calūniōse ali
quē vexet. dat enī
actio in factū ei ob
cuius maluz dat a
fuit. non aut danti
Item danti quan
do dedit vt sibi ne

c Bone fidei sunt he. scilicet decem et septem que numerantur in hoc. §. 7. se. que bone fidei sunt. alie autem omnes preter istas decem et septem sunt stricti iuris. nam quacumque hic non inueniantur stricti iuris eas iudicabo. quia posito vno de contrariis. omnia alia intelligenda sunt. vt. §. de bis que sui vel alie. iur. fut. §. videam. Sed quare magis he dicuntur bone fidei quam alie nuncquid ideo. quia possit esse mala fides in alijs. Rñ. non quia in omni contractu debet bona fides interuenire. vt. l. de actio. et obli. l. bona fide. imo si interueniat dolus in contractu bone fidei qui det causam contractui. non valet ipso iure. vt. ff. de dolo. et eleganter in prin. Sed in contractu stricti iuris purgat per actionem vel per exceptionem doli. vt. l. de iniuri. stipu. dolo. Si vero incidit in contractu bone fidei purgat per actionem ex eo contractu. vt. ff. de actio. emp. et ven. l. iul. §. si venditor. Sed in stricti iuris de dolo agit vel excipit vt dictum est. vt. ff. de dolo. et eleganter. §. non solum. et ff. de ver. obli. si quis cum aliter. Cui ergo dolo vbi permutat. vel mala fides. ad quid bone fidei iste dicunt. Rñ. alie stricti iuris dicunt. quia non venit in eis nisi quod stricte exigit natura actionis. vnde non veniunt vsure ex mora in contractibus stricti iuris. vt. ff. de nego. gest. l. quia tantumdem. et l. de vsu. l. iij. et de condi. inde. l. j. sed in contractibus bone fidei sic. vt. ff. de actio. et emp. iul. §. ex vendito. et ff. de vsur. mora. §. in bone fidei. Item in actione stricti iuris. fructus non veniunt ex mora. si per tam quod non fuit mens. nisi a tempore litis contestata. tunc enim incipiunt venire fructus. Sed si petat quod aliquando fuit mens. veniunt fructus ex mora. Secus in bone fidei iudicijs. vt. ff. de vsur. videamus. §. si actione. Item nec venit interesse. si rem dari est in obligatione. secus si rem tradidi vel facti. vt. ff. de ver. obli. vbi agit. §. si. et ff. de re iudi. l. si quis ab alio. §. si. que veniunt in boni iudicijs. vt. ff. de actio. emp. l. j. in prin. Ista ergo omnia que vice obtinent accessionum. non veniunt in contractibus stricti iuris. nisi vt dictum est. Nec ob. quod veniunt in arbitrijs que sunt stricti iuris. quia iudicis officio veniunt. non iur. actionis. vt. j. e. §. propterea. et §. sed iste in fi. sed in boni. iure actionis veniunt preter vsuram. que venit ex mora officio iudicis. vt. l. de positi. l. iij. et ff. de nego. gest. l. quia tantumdem. Item in bone fidei veniunt ea. de quibus nec actum nec cogitatum est. vt. ff. de re iudi. l. iij. et ff. de actio. emp. fundi. §. si rura. et l. de actio. emp. et ven. venditi. Item ex hoc. §. notat quedam differentia circa compensationem quam dicitur. vt. j. e. §. in boni. Datet ergo quod exuberantius et vinguis iudex officii suum ad ea que qua sunt extendit quam in contractibus stricti iuris. et facit. §. de obli. que ex consensu. in fi. et idem dicitur boni. et alie stricti iuris.

d Depositi. banc dicitur quidam esse stricti iuris in quatuor casibus. qui numerantur. ff. de positi. l. j. §. j. Sed pro contractu. Pro socio. que est vtriusque directa ab vtraque parte. vt. de pe. te. liti. §. ex quibusdam.

f Tutela. sed cum iste tam contrarie quam vtriusque inueniantur. nuncquid omnes sunt boni. Rñ. sic in dubio. cum fauor sit extendendus. vt. ff. de li. et post. l. cum quidam.

g Pignoratitia. tam directa que debitori datur soluto debitori. vt. §. qui. mo. re. contra. ob. §. si. quam contraria que datur creditori. vt. ff. de pig. act. tutor. §. contraria.

h Familie. que inter coheredes datur. vt. ff. fami. her. l. ij. et §. de obli. que ex contractu. §. item.

i Diuidundo. que datur inter eos qui habent rem communes cum societate vel sine vt diuidatur. vt. §. de ob. ex quasi. c. rac. §. item si inter aliquos. et no. §. e. quedam. Sed quid de actione si. regum. Rñ. quidam idem. propter similitudinem quam habet cum his duabus. vt. §. e. §. quedam actiones. Sed contra dico.

cu. hic de ea non intenda. Et potest esse ratio quare secus sit in ista quam in alijs duabus. quia in illa id quod pure meum est potest alteri adiudicari. vt. ff. si. reg. l. ij. in fi. sed in alijs duabus contra res non propria adiudicatur. vt. j. de offi. iudi. §. si. k. De extimato. vt si tibi rem mea dolo. et extimo tibi eam. vt aut rez. aut decem reddas. si vero plus vendas tuum sit. et tunc periculum accipietis indistincte. vt. hic. et ff. de rei. acti. l. j. §. si. Si autem sic dicitur aut extimato reddas. tunc distinguit. quis rogauerit. vtrum ego de vendendo aut tu de tradendo. vt si periculum rogatis. vt. ff. de prescrip. ver. si gratuitam. §. j.

dei disposuit. Fuerat antea et rei vrozie actio: vna ex bone fidei iudicijs. Sed cum plerumque rem esse ex stipulatu actionem inuenientes: omne ius quod res vrozia ante habebat: cum multis diuisionibus in actionem ex stipulatu que de vtriusque exigendis proponit transferimus: merito rei vrozie actione sublata ex stipulatu que per a introducta est: natura bone fidei iudicij: tamen in eactione vrozie meruit vt bone fidei sit. Sed et tacita et adim hypotheca? Preferri aut alijs creditori.

l Et ea. factio prescriptis verbis. in permutacione. que nascitur de rem ab altera parte secuta. et tunc non ex traditione rei. sed ex pacto vudum apposito. nascitur. vt. l. de re. pmu. l. ex placito. Sed cum his duobus casibus sit boni. si. quero vbi stricti iuris erit. Rñ. vbi datur ex pacto incontinenti apposito quod euenit. vt. ff. de pact. l. iuris gen. §. sed cum nulla. et §. quimo. Et est ratio quia non inuenio quod sit boni. nisi in duobus casibus. Item in contractibus tribus inominatis dolo vt facias. factio vt facias. et in tercio scilicet dolo vt des. quando non est permutatio. factio stricti iuris. In quarto autem contractu inominato. factio vt des. de dolo agit. non prescriptis verbis. vt. ff. de prescrip. ver. naturalis. §. at cum facio vt des. Item in omni contractu. vbi est in certum de nomine actionis. habet locum bec actio. et est stricti iuris. vt. ff. de prescrip. ver. l. ij. et ij. et iij. Sed quid de actione in factum. nunquid est boni. Rñ. quia duos sunt genera actionis huius in factum. Vni vt detur ex omni edicto vel interdico pretoris vbi non dedit pretor certum actionis nomen. vt. j. de interdico. §. si. et ff. nau. cau. sta. l. idem in prin. Secundum vbi datur in subsidium. l. aquil. vt. §. ad. le. aquil. §. si. Tercio vt detur vbi cumque prescriptis verbis actio datur. et tunc eadem est quod actio prescrip. ver. vt. ff. de prescrip. ver. l. j. in fi. Item quarto datur in factum que est ex varijs figuris causarum. vt. l. de sacrosan. eccl. sancimus. quod quartum genus non potest sub regula comprehendere. sicut nec mora. vt. ff. de vsur. mora. in prin. Nunquid ergo semper est stricti iuris. factio bec actio in factum. Rñ. sic. cum hic non inueniam quod boni. sit. Sed quidam dicunt. quod in tercio casu. vbi loco prescrip. verb. datur que competeret ex permutacione vel extimacione sit boni. Quod est falsum quia pro omni contractu vbi certum debet. habet locum certi conditio. vt. ff. si cer. peta. certi conditio. et tamen nemo dicit aliquam conditionem esse boni. Item quid de actione prescrip. ver. que pro precario datur. Quidam dicunt quod est boni. vt. ff. de precario. l. ij. §. h. interdico. Sed contradico. quia hic non inuenit quod sit boni. vt. ff. de pre. l. ij. §. hoc interdico.

n Pet. io. que datur contra possidentem pro herede vel possessore. vt. ff. de peti. her. l. regulariter. et l. sequenti. et l. qui interrogatus.

o Adhuc. i. vsque ad tempora huius legis vel nostre constitutionis de qua statim memoria facit.

p Constitutio. vt. l. de peti. her. l. si. in fi.

q Fuerat. et rei vroz. actio. nomen erat actionis. vel dicitur quod factum denotat.

r Ex stipulatu. que similiter pro toto datur.

s Transferimus. vt. l. de rei vroz. act. in prin. et copet. bec actio ex stipulatu. siue marito vt dolo detur. siue vroz. vel patri eius vt restituat. et siue fuerit interposita

stipulatio siue nō. tñ sp credit tacite. vtilit̄ inuenire. vt
L. de rei vro. acti. S. j. nā z als intelligit̄ stipulatio tacita
vbi nō est. vt. ff. de adop. his verbis. z. ff. si cui plusq̄ per
le. fal. l. nisi. S. item sciendū.

Meruit. f. actio ex stipulatu. vt bic. z. L. de rei vro. ac.

S. sed nō ignora
mus. als est stri-
cti iuris cū non
inueniat bona fi-
des. vt. s. eo. S.
actionum.

Ei. i. actōi. ex
stipulatu vt mu-
lier.

Hypothecā.
l. ex vtraq; parte
mulierz ad repe-
tendā dotē. siue
ex parte viri ad
petendā eam. sp
cui sunt ibi taci-
te hypothecē. vt
L. de rei vro. ac.

S. primo.

Creditoribz.

Sz nunqd oibz

indistincte. Rñ.

fm mar. sic. siue

primi habeat pi-

gnus vel hypo-

thecā expiam siue nō. Sz hec opi. nō valet. qz lex distin-

guit. vt. L. de iure do. l. vbi. Itē fiscus z mulier pari passu

ambulāt. vt. L. de pui. fil. l. quis. z fiscus nō pferat habē-

tibz expiam. vt. ff. q. po. in pi. ba. si pignz. ergo nec mulier

Secūda ē opi. vt distinguat̄ inf pignz. f. traditū z hypo-

thecā. f. nō traditā. vt primo casu nō pferat mulier. scdo

fic. vt. ar. ff. q. ca. ta. pig. p. l. pe. Sz z hāc reprobo p id qd

ē. s. e. S. inter pignz. Tercia ē opi. f. bul. io. z azo. vt habē-

tibz tacitas hypothecas pferat. nō aut̄ hntibz expiam. lex

enī suū privilegii qd dederat primis eis adimere psumit

pter mulierē. nō aut̄ id privilegii qd quis sibi adiuuenit

set. z hoc caute reprobo p verba legis. L. q. po. in pi. ba. l.

fi. l. b. l. anterioris sint tps privilegio vallati zc.

Lū ipsa. vis faciēda ē in eo qd dicit̄ ipa. nā aliq̄ nō ad-

mittit̄ ad tale privilegii agēs p dote. etiā heres mulier.

vt. L. de pui. dot. l. j. nisi sit de suis hēdibz. i. de filiis z alijs

descēdētibz mulieris. vt. L. q. po. in pig. l. fi. in fi. Sz nunqd

pcuratori mulieris dat̄ hoc privilegii. Rñ. sic. vt. ff. so.

ma. alia. z. ff. de pec. l. r. inoz. S. qm. It̄ qd hic dicit̄ de to-

te sua. id dicit̄ qz aliud ē in dona. ppter nup. nā in ea nō hz

hoc privilegii. vt. L. q. po. in pi. ba. l. fi. in fi. Sz qm mulier

pōt̄ expiri de dote. Rñ. soluto ma. nō prius. nisi marit̄ ad

inopia vergat. vt. L. de i. vbi. z. ff. so. ma. l. si cōstāte

in pi. Et siue ipa dederit dotē siue aliq̄ extranez. q̄ tñ nō

fu. pactus de ea sibi reddēda. quo casu sibi nō mulieri da-

ret. vt. L. de rei vro. ac. S. accedit. Si aut̄ paf mulierz de-

derit dotē. patri actio z filie simul dabit̄. imo aliquātulū

hz paf. qz agit z filia sp credit̄ cōsentire nisi habeat iu-

stā cām cōtra dēdē z dēdicat. vt. ff. so. ma. l. ij. S. fi. z. l. non

solū. Et hāc dotē itēgrā dz fuare. p̄ p filia. nisi clade. i. tē

peffate suū fuerit p̄monitū dimmutū. vt i aut. de eqli. to.

S. qz nō iaz. coll. vij. Sz nunquid p̄ hoc privilegii dābimz.

vt qz nō. qz sua actione agit. vt. ff. so. ma. l. ij. S. voluntate.

Et qz sic v̄. qz p filie puidet̄. cū paf hāc reseruare co-

git̄ filie. vt dicit̄ ē. z h̄ v̄z puto. vt h̄ v̄z. cui puidētia. zc.

Solius. scilicet mulieris.

Hoc indurimus. f. vt alijs pferat.

In bone fidei restitui. large accipe. siue p dādo. siue

p restituēdo. vt. ff. de ver. sig. l. verbū reddēdi. Et h̄ intel-

ligas siue in vsuris ex mora. vt. ff. de vsur. mo. a. S. in bo-

fi. siue in inesse agētis. vt. s. de ob. ex p̄sen. in fi.

In quo. f. officio iudicis. Oporteat. f. reo.

Cōpensato. f. opposita exceptiōe cōpensationis tñ.

Doli mali exceptiōe. q̄ exceptiō id dābat. qz volo fa-

cit̄ q̄ petit̄ qd restituitur? ē. vt. ff. de excep. do. l. volo. Et ita

nō. q̄ tñ ad effectū nulla erit dīa. f. ad verba v̄l rigorē iur̄

Constitutio. vt. L. de cōpensa. l. fi.

Apto. i. vbi quātitas hinc inde debet. nā spēi ad spēz

vel spēi ad quātitatē. vel quātitatē ad quātitatē. si ē quātī-

tas vt spēs. nō. It̄ cōpensatio. qz nō p̄ iure apto. vt. ff. do pig.

act. si cōuenit. j. Rñ. z. de ddi. inde. si nō forte. S. si cōueni. z
de impē. in re. do. fa. l. qd dī. z. ff. de pecul. l. si credit̄. S. j. Sz
nōne stati bic subicit̄ q̄ actiōi i re pōt̄ obijci cōpensatio. q̄ v̄z
fieri de spē ad quātitatē. Sz dic q̄ sit rei v̄dicatiō q̄ nō
restitutā iurat̄ i litē. v̄l in verā extiationē. vt. ff. de rei v̄. q̄ re-

stitvere. Itē q̄ si

hinc inde debitu i

genere. vt debeo ti

bi hominē. z tu mi

bi boiez. Rñ. sit cō

pensatio. vt. ff. si ps

bere. pe. l. j. S. itē si

cū me. z de ber. in

fi. q̄ nō militabat.

j. Rñ. z. ff. de le. ij.

vnuz ex fa. S. sed si

vno. Itēz qd si ab

vna pte debitus est

p̄sensati. ab altero

negatū. Rñ. nō p̄z

apto iure. v̄nō sit

cōpensatio. vt. L. de

cōpē. l. fi. S. pe.

Et actiōes. ac-

cusatiui casus est.

Apto iur̄. adeo

vt dixerūt quidaz.

nō esse necesse vo-

ce boīs opponi cō-

pensationē vt h̄. Sz

certe imo ē necessariū vt opponat̄. qd p̄bo tribz rōnibz. Nā

fideiussoz cōuet̄ eligit. vt vel qd sibi vel qd reo debet̄ cōpe-

set. q̄ electio sibi nō daret̄ si ius cōpensaret. vt. ff. d̄ cōpē. si qd

Itē z re cōuet̄ eligit. in quā cām cōpēset. si debeat e. plu-

ribz causis. vt. ff. de cōpē. l. qd labeo. Itē lex dicit̄ eū male

agē cui obijci pōt̄ cōpensatio. vt. ff. de cōpē. l. vez. S. q̄ male

agit hz actionē. f. elidit̄ exceptiōe. vt. ff. qn̄ di. vsufu. le. ce. l.

j. in fi. Sz fm hāc opi. qd adijcit̄ i actiōe stricti iur̄. ad id qd

erat oli. Rñ. qz doli mali tñ obijciēbat̄ exceptiō. p quā non

ertiguebant̄ actiōes ipō iure. f. nūc et̄ cōpensatiōis exceptiō

opponit̄ p quā ipō iure hinc de actiō extiguit. vt h̄ z. j. e. S.

pe. z̄ nihilom̄ doli cū gnālis sit. vt. ff. d̄ exce. do. l. ij. S. gnālit̄

Minuat̄. scz compensationes.

Sive alias. f. actiōes. vt mixtas q̄ sūt. iij. vt. s. e. S. qdā

actiōes. Itē p̄secutio fideicommissoz. Itē offm̄ iudicis z filia

q̄ actiōes sūt largissime accepto vocabulo. vt. ff. de ac. z ob.

l. actionis verbo. v̄n̄ z petitiones cautionū occasiōe damni

infecti cōpensant̄. vt. ff. de dā. in fec. l. j. z. l. q̄ bona. S. si q̄s qz

Depositi. qd tu intelligas qm̄ pecunia nō signata ē depo-

sita. q̄ cau et̄ aliā filēz reddere pōt̄. vt. ff. de po. l. luci. z. l. die

sp̄salioz. S. j. Si aut̄ eet̄ depositio facta i spē v̄l i pecunia vt

in spē. qd ee pōt̄. vt. ff. d̄ le. j. plane. S. f. h̄ ita. tūc et̄ alia rōne

nō obijciēt̄ cōpensatio. qz i spē nō sit cōpensatio. Itē qd bic di-

cit̄ in actiōe depositi. idē dicit̄ qdā i actiōe comodati. vt. L.

comodati. l. sub p̄textu. Sz certe imo ē ibi rō. qz in spē fieret

nā sole spēs comodant̄. nō quātitates. nisi quātitas vt spēs

comodet̄. vt. ff. p̄mo. l. in. S. fi. Itē cessat̄ aas cōpensatio. vt qm̄

p violentiā mihi re abstulisti. vt. L. de cōpē. l. fi. in fi. Itēz z

fisco nō opponit̄ in quibusdā casibus. q̄s dic. vt. ff. de iure fil.

aufert̄. S. q̄ cōpensationē. Itē in curatore q̄ fraudauit publi-

cā annonā. vt. ff. de cōpē. ob nego. iij.

Defraudez. Sz nōne bec rō vt̄ qz pōt̄ h̄iē locū. Rñ. nō

ita. q̄ si restitutio denegat̄ est volus. vt. ff. man. si pcuratorē

S. volo. Itē depositari? de volo tñ als tenet̄. v̄ndē si bic ma-

gis grauet̄ nō ē mirū. vt. ar. ff. de iur̄ iur. eū q̄ in p̄m.

Preterea. arbitranas. Sz nunqd sūt bo. fi. vel stricti iur̄

Rñ dēt̄ qdā q̄ bo. fi. sūt. qz in iudicis arbitrio sūt. vt. j. pr. S.

in fi. z. s. e. j. in bo. fi. Sz bec nō valet. qz offm̄ iudicis qd in

bo. fi. iud. venit̄ c̄ iure actiōis. f. h̄ qd ē in arbitranis merū ē

z i iudice tñ ē. vt. ff. de eo qd cer. lo. l. i bo. fi. Alij dicit̄ q̄ nec

sūt bo. fi. nec stricti iur̄. imo ē ecia spēs ad illā diuisione q̄ est

s. e. S. actionū. z facit̄ p eis. ff. de in litē iur. l. in actionibz. S.

plane. z. ff. de vsur. l. i fideicommissi. S. i bis. Hanc et̄ reproba-

qz dicta diuissio ē p̄fecta z imēdiata. Alij dicit̄ qd veri ē q̄

sunt stricti iur̄. cū bone fidei nō inueniant̄. vt. s. e. S. actionū

q̄ Er arbitrio. bñ dicit̄ ex arbitrio. nec. n. ē obligat̄ re resti-

tuere v̄l sile qd facē qd p̄mptē dices i actiōe in re. in p̄sona

lit̄ aut̄ arbitranis q̄ bic enumerant̄. dices q̄ lz ex arbitrio v̄l

restitutio sit in obligatiōe. pena tñ. i. interest. v̄l quātī in litē

iuratū est nō nisi p officii iudicis p̄stāt. z id arbitranē dicit̄

Restitutio. ut in rei ven. que est arbitraria. cu primo res restituendo liberet. als iudicis arbitrio in lite im af. vt. ff. de in li. iura. l. in actionib. 2. ff. de rei ve. l. q. restituere. vel hypothecaria. vt. j. pri. S. vbi hec oia exempla diligenti dicit.

Et exhibet. cu ad exhibendum agit. Et soluat. l. cu certo loco solvendum est.

Vel norali. cu noraliter agit.

Dedat. det. Codenari diuersis modis fiet co demnatio. sicut di uerse sunt iste arbi trarie. vt dicemus j. pri. S. in fi.

Sed iste actio nes. l. arbitrarie.

In re. legatum intellige. na vna z eade actio no poti rem z in psona ee. nisi i quoz casib. mirtis. vt. S. e. S. q. dam actiones.

Publiciana. d. q. babes. S. e. S. alie

Seruiana. de his duabus babes S. e. S. ite seruiana.

In psona. licz sit in psona. vt bic. tn in re est scripta. vt. ff. q. d. met. ca. l. metu. S. cu aut. z bac dic. vt. S. e. S. item actio.

Dolo malo. actio de dolo est ar bitraria. vt bic. qd est id. az liberat do losus veru inesse pftado. als iudic. officio iurat in lite vt. ff. de dolo. l. ar bitrio in prin.

Promissu. idē etiā si legatu sit re licu certo loco da duz. z idē si mutuū sit datu certo loco reddendū. naz bis trib. casib. locū bz certi co dicitio ar bitraria. vel ex teha mēto arbitraria. l.

In pmissione z legato z mu. no. z als nō. vt. ff. de eo qd cer. loco. l. ij. bec aut. z. l. si res. z. l. aut. Et qd bic dicit petif. l. als q. vbi fuerit. pmissu dari. z venit in ea vtilitas taz agen tis q. rei. vt. j. e. S. loco.

Actionibus. l. psonalibus.

Similib. san rez. z sunt decē de quib. dixerat. S. Vel dic q. z alie sunt arbitrarie. que bic nō numerant. vt ecce actio in factu. que datur contra nau. cau. stabu. vt. ff. nau. cau. sta bu. l. j. in prin. Sed quidam dicunt eam non esse arbitraria quia ibi non ferunt sententie due. Item est actio in factum que datur contra publicanu. vt. ff. de pul. l. j. in prin. Item actio in regun. vt. ff. si. regun. l. ij. in fi. z. l. ij. Item actio redi bitoria. vt. ff. de edil. edict. l. redibitoria. Item actio ex sti pulatu que pro dote repetenda datur. vt. ff. solu. ma. l. filias. fa. S. maritum. Sed certe isto casu non ideo iuratur in lite quia arbitraria sit. sed qz bone fidei. vt. S. eo. S. fuerat. Item actio rerum amotarum est arbitraria. vt. ff. reruz. amo. l. cu dos. in fine. Accursius.

Natura. i. bonitatez. vt dicunt quidā. Vel melius. i. fm naturam actionis arbitrarie que intendit. nam triplex. vt modus condemnationis deprehendi in arbitrijs. An vt due sine ferant. prima de restituenda re. z nisi restituat. fiat co demnatio in pena vt in esse p. relatione in risuradi i. lite. vt

faciat. veluti re restituat vel exhibeat vel soluat. vt ex no rali ca seruū dar. cōdēna ri debeat. S. iste actiones: tā in re q. in psona inueniūt.

In re veluti publiciana. ser uiana de reb. coloni. quasi ser uiana q. etiam hypothecaria vocat. In psona veluti qb. de eo agit. qd au. met. ca. aut dolo malo factū est. z cum id quod certo loco pmissum est petif. Ad exhibendum q. actio ex arbitrio iudic. pēdet

In his enī actionibus. z cete ris similib. p. mittit iudici ex bono z equo fm cuiusq. rei d. qua a ctū ē naturā extimare. quē admodū actori satisfieri oporteat. Curare aut te bet iudex. vt o. animodo q. tu possibile ei sit. certe pecunie vel rei sniaz ferat. etiā si te in certa quātitate apud eū actū est. Si q. agēs in intēctione sua pl. cōplex fuerit q. ad euz ptineat a. ca. cadebat. id est re amittebat. nec facile in inte gram a ptoze restituēbat. nisi minor erat. xxv. ānis huic enī sicut in alijs causis causa co gnita succurrebat si lapsus iuuetute fuerat. ita ei z i hac causa succurri solitum erat. Sane si tam magna causa in sti erroris intuenēbat vt etiā

constantissimus quisq. labi posset. etiā maiori. xxv. annis iucurrebat. veluti si quis ro tū legatū petierit. post rein de prolari fuerint co dicilli q. bus aut pars legati adempta sit. aut quibusdā alijs legata data sint. que efficiebant. vt plus petisse videretur petitor q. wdramtem. atq. ideo lege falcidia legata minuebant.

Plus autē quatuor modis petif. re tempore loco z causa. Re veluti si quis pro tecem aureis qui ei debebantur. xx. petierit. aut si is cuius ex par te res est totam z vel maiore partē esse suā intēderit. Te pore veluti si quis ante diem vel ante conditionez petierit

Qua enī ratione qui tardius soluit q. soluere tebet minus soluere intelligitur. eadez ra tione qui p. mature petif. plus petere videt. Loco pl. pe titur. veluti cu quis id quod certo loco sibi stipulatus est alio loco petif. sine cōmemo ratione illius loci in quo sibi dari stipulat. est. Verbigra tia. si is qui ita stipulatus fu rit. ephesi dare spondes rome pure intēdat dari sibi. oportere. Ideo aut pl. petere intelli gitur. quia vtilitatē quam ha buit promissor si ephesi solue

quasi liberum sit ei hoc facere. sed in actionibus bone fi dei astringit ad hoc. Item in actionibus bone fidei vna fertur sententia. in bis autem plerūq. due. vt modo vili genter notauimus.

Curare. possibile. hoc ideo dicit. qz merdū non pōt certa ferre. quid enim si homo in genere pmissus petif. vt sub alternatione. puta stichū aut pampbilā. aut dā nū emendari. vel seruū p. nor. dari. certe iudici non est possibile ferre certā sniam. quia natura actionis non pa tit. vt. j. de offi. iudi. in prin. Itē dico in bere. pe. nā sicut sufficit in libello proponere. vniuersaliter. ita z in senten tia. puta si. pronūcio te heredem extitisse ex asse vel ex se misse. z ideo tibi hereditatē restituendā.

Pecunie. l. cu pecunia petif.

Vel rei. quādo alia res petif. vel que in quātitate cō sistat vel nō. Et hoc si certū est petitu. als enī nō tenet sen tentia. nisi aliqua parte actor. res certa scripta inueniat vt. l. de senten. que sine cer. quan. l. bec sententia. Si aut est incertuz. Aut certificari pōt. vt si peto interesse quod debet coram iudice probari. z reduci ad cer. iudinez. vt l. de senten. que pro eo quod interest. l. vna. S. q. z tunc locū habet bic. S. Aut nō pōt reduci in ce. tudine. vt in boie generalit. petito z sibus q. modo dixim. z tunc non

condenationis fiat arbitriū. sed in qualitate. vt i actione norali. i qua arbitrat in dex an liberetur dando. p. nora. quod est qu. do vno ignorat. vt prohiberem. va lēte deliquit. als insoludum tenet vt. ff. d. nora. l. ij. in prin. z. l. in de lictis in prin.

Satisfieri. S. nonne hoc ideoz in bone fi. iudi cijs sit. Respon deo qd triplex ē officiu. Primi qd obrinet actio nis vicem. p. qd petif. salaria ad uocatoz. z resti tutiones maiorz z minorz. vt. ff. d. mino. l. qd si mi nor. S. fi. Aliud quod bone fidei actionibus inbe ret. qd iure actio nis venit. vt. ff. de eo quod certo loco. l. i bone fi. z vna cu actioe petif. vt. l. de po siti. l. iij. Terciu est quod inheret actionibus stri cti iuris quibus dam. scilicet bitrarijs. hoc ex solo motu iudi cis descendit. vt

quasi liberum sit ei hoc facere. sed in actionibus bone fi dei astringit ad hoc. Item in actionibus bone fidei vna fertur sententia. in bis autem plerūq. due. vt modo vili genter notauimus.

Curare. possibile. hoc ideo dicit. qz merdū non pōt certa ferre. quid enim si homo in genere pmissus petif. vt sub alternatione. puta stichū aut pampbilā. aut dā nū emendari. vel seruū p. nor. dari. certe iudici non est possibile ferre certā sniam. quia natura actionis non pa tit. vt. j. de offi. iudi. in prin. Itē dico in bere. pe. nā sicut sufficit in libello proponere. vniuersaliter. ita z in senten tia. puta si. pronūcio te heredem extitisse ex asse vel ex se misse. z ideo tibi hereditatē restituendā.

Pecunie. l. cu pecunia petif.

Vel rei. quādo alia res petif. vel que in quātitate cō sistat vel nō. Et hoc si certū est petitu. als enī nō tenet sen tentia. nisi aliqua parte actor. res certa scripta inueniat vt. l. de senten. que sine cer. quan. l. bec sententia. Si aut est incertuz. Aut certificari pōt. vt si peto interesse quod debet coram iudice probari. z reduci ad cer. iudinez. vt l. de senten. que pro eo quod interest. l. vna. S. q. z tunc locū habet bic. S. Aut nō pōt reduci in ce. tudine. vt in boie generalit. petito z sibus q. modo dixim. z tunc non

babet locum. S. iste. Accursus.
p. Ferat. 7 in scriptis. vt. L. de sen. ex peri. rec. l. si. nisi
in quatuor casibus. vt in aut. de man. pn. S. sit tibi. coll.
ij. 7 i aut. vt iudi. sine quoquo supra. S. necessita te. col.
ij. 7 in aut. vt de. apud propu. e. con. S. j. coll. vj.

q. De incerta.
vt de interesse.

r. Si quis. in
tentione sua. i. in
libello vbi erat i
tentio sua.

r. S. plerumq.
etiā tempore. vt
ff. de libe. lega. l.
nō solum. S. fi. l.
nō solū. S. j. nā
pl. quatuor mo
dis dicit. vt. j. p
rimo. S. 7 in om
nibus. bis locus
babeat. S. iste.

s. Amittēbat.
facit. j. de excep.
S. temporales. 7
quod hic dicit in
pūuato idē erat
in fisco. vt. L. de
iure fil. iustas. li.
r. Accur.

t. Quic. mino.
ri. xv. annis.

v. Cognita. be
ne dicit cā cogni
ta. nam omnes
in integrū resti
tutiones causa
cognita pmittū
tur. vt. ff. de in in
te. resti. l. oēs.

f. Inuentute.
i. facilitate sua.
idem multo ma
gis si volo aduer
sarij. vt. ff. de mi
no. l. j.

y. Constantissi
mus. qz errauit
in facto. in quo
prudētissimi fal
lunt. vt. ff. de in
2 fac. ig. l. ij.

z. Quibus. scz
codicillis.

a. Quibusdāz
alijs. l. legatarij

preter ea que in testamento relicta sunt.
b. Minuebant. nā tot erant legata. vt lex falcidia locū
haberet. i. oportebat vt legata defalcarent. ad hoc vt ha
beret heres falcidia. qz dōdrantē excedebāt. vnde heres
d3 detrabere falcidia. vt. s. ad le. fal. S. j.

c. Plus autē. vt oibus his modis a causa videat cade
re iure antiquo. Accursus.

d. Tempore. rōne. a simili p cōtrariū.

R. Loco. sine cōmemor. tione. i. sine vtilitate rei. vel in
teresse rei. nā est habenda rō eius vtilitatis si sua interfit
in loco destinato poti. cōueniri. Vel dic de ipso loco. nāz
ipsum locū vbi erat faciēda solutio in libello ponere debz
sic. Deto. x. vt mibi soluas hic vel ibi vbi solvere pmisisti
vt hic. 7 ff. de eo qd certo loco. l. ij. S. fi. Post hoc nisi sol
uat poterit eū conuenire vbiqz voluerit dūmodo con
uentus habeat ibi foruz. non als. vt. ff. de iudi. l. heres ab
sens in fi. Sed pla. dicit quod. l. vbiqz poterat. eū cōue
nire. etiā ibi vbi nō habeat foruz. 7 est pro eo. ff. de iudi. l.
eum qui. 7 ff. de consti. pe. si duo. S. sed 7 certo. Sed certe
quod dictis legibus dicit. vt quolibet loco possit cōueni
ri. verum est. l. oneo. vbi cōuentus habeat forum. vt ar.
ff. de mu. 7 bo. l. vt gradatim. S. j.

g. Adimit. i. adimere desiderat. nō tñ adimere potest.

b. Arbitraria. l. vtilis certi cōdictio ex stipulatu. vbi sti
pulatio intercessit. vt hic fuit. vel vtilis certi cōdictio ex

ret adimit. ei pura intētionē:
ppter quā cām alio loco petē
ti arbitraria actio pponit. i
qua. l. rō habet vtilitatis: q
pmissoz cōperitura fuisset il
lo loco solueret: quo solvere
debet. Que vtilitas plerūqz
in mercibus maxima inuenit
veluti vino: oleo: frumēto: q
p singulas regiones diuersa
habēt precia. Sed 7 pecunie
numerate nō in omnibus re
gionib. sub eisdez vsuris sene
rant. Si qz tñ ephesi petat. i.
eo loco petat quo vt sibi tē
stipulatus est: pura actioe re
cte agit. Idqz etiā ptoz mon
strat. l. qz vtilitas soluēdi sal
ua est pmissoz. Quic autē q
loco plas petere intelligit: p
rimus est is q. cā plus petit.
Et ecce si quis ita a te stipu
lat. sit. hoiez stichū: aut. x. au
reos dare spōdes: tēn alterū
petat: veluti hominē tm: aut
x. aureos tm. Ideo autē plus
petere intelligit: qz i eo gene
re stipulationis pmissoz est
electio. vtrū pecuniā an ho
minē soluere malit: q. igit pe
cuniā tm: vel hoiez tm sibi. da
ri oportere intēdit: eripit. ele
ctionē aduersario: 7 eo modo
suā qdē cōditionē meliōzē fa

mutuo: vbi mutū erat datū certo loco reddendū. vel vti
lis actio ex testamento. vbi legatū est vandū certo loco. nec
enim est ppiū nomen actionis. vt. ff. de eo qd certo loco.
ij. S. hec autē actio. 7. l. si heres. 7. l. aut si mutua.
i. Proponit. i. tribuit vel dat.

cit. aduersarij vo sui teterio
rē. Qua de cā talis i ea re pdi
ta. ē actio: vt qz intēdat ho
minē stichū aut aureos. x. sibi
dari oportere: id est vt eodez
mō peteret q stipulatus est.

Preterea si qz generalitē ho
minē stipulat. sit. 7 spālit sti
chū petat: aut generalitē vinū
stipulatus sit. ipālit cāpanuz
petat: aut generalitē er purpu
rā stipulatus sit: deinde spe
cialitē tyriā petat. plus petere
intelligit: qz electionē aduer
sario tollit. cui stipulationis
iure liberū fuit aliud soluere
q. qd peteret. Quinetiā licet
vilissimū sit qd quis petat: ni
hilomin. plus petere intelli
git: qz sepe accidit. vt pmisso
ri facilius sit illud soluere: qd
maioris pcy est. Sed hec q
dē antea in vsu fuerūt. postea
vo lex zenoniana. 7 nostra rē
coartauit. Et si quidē tēpore
plus fuerit petitū. qd statui
oporteat zenonis diue memo
rie loquit. pstitutio. Sin autē
quāritate vel alio mō. pl. fue
rit petitū: oē si qd forte dānū
ex hac causa acciderit ei ptra
quē plus petitū fuerit: cōmis
sa tripli cōdenatiōe sicut sup
diximus. puniat. Si min.

k. Promissori. sz
7 actoris vtilitas
attendit. Item 7
vtriusqz vtilitas si
mul attendit. vt. ff.
de eo qd certo lo
co da. o. l. ij. j. Rū.
l. Pura. i. nō ha
bita mentione lo
ci. vbi erat facien
da solutio. vt dixi
mus. s. e. S.

m. Quic autē. qui
causa. banc causaz
electionē iaz voca
bit. Accur.
n. Electio. nisi cā
iam vnuz interijt.
tūc alterū quod su
pest pstat. vt. ff.
de eo qd certo lo
co. l. non vtiqz. 7 fa
cit ad hūc. S. ff. de
iure to. l. plerūqz. i
fi. Accursus.

o. Eripit. i. eripe
vult.
p. Facit. i. facere
vult.
q. Proditā est. i.
data. 7 est actio ex
stipulatu hoc mo
do. l. alternatiue. p
ponēda. vt hic d3.
r. Preterea. h est
aliud exēplū qua
re cā plus petit.
f. Tollit. i. tollere
vult.

Preterea. facit ad hoc. ff. loca. itē querit. S. j. 7. ff. de condi.
7 demon. quod traditū est. 7. l. se. 7. ff. de in diē adiecl. si ven
ditor. S. sed si neuter. 7. ff. de vsu. 7. ba. l. si. 7. ff. de vsu. l. uc. ba
ctenus. S. fi. 7. l. se.

v. Sed hec quid. i. que diximus. vt vltus petendo cadat a
causa. vt. s. e. S. si quis agens.

r. Zenoniana. l. greca. quā nō habemus. Et nostra. scilz
greca quā non habemus.

y. Constitutio. l. greca vt dixi. cuius snia est. vt temp. debeat
duplicari cōuento. 7 expēse oēs sibi restitui. vt. j. de excep. S.
bodie anter. Quantitate. 7 sic re.

z. Modo. i. loco vel cā. vt. s. S. plus aut.

a. Dixim. vt. s. e. S. tripli. 7 ibi hui. nre cōstitutōis grece
snia recitat. S. si nō solū petij. S. et cautionē eregit post lit.
p. tel. amittit debitū et bodie. vt. L. de pl. pe. l. j. q. ē buic. S. si
an lit. p. est. peniteret. nō punit qz nō peti. S. petere vult. vt
ff. rēra. ba. l. amplius nō peti. 7 in dicta. l. L. de plus pet. l. j.

b. Puniat. l. condictione ex. l. illa greca. cui. effectū habui
mus. s. e. tripli. 7 in hoc. S. plus autem.

c. Si min. in intētionē. i. in libello intencionis. 7 hoc p er
rore. si eniz scient donare psumit. hū quosdā. Sed p puto.
q. nūqz donare psumat nisi tūc quādo traditio fieret ab eo
qui donare psumit. vt. ff. de reg. iur. l. cui. p. errore. hic autēz
nō erat datio. S. qdā abstinentia. vnde siue sciat de reliquo q
agit. siue nō tpe cepti iudicij. locū habet. S. iste.

E In iudicio. i. qñcūq; ante suam reliquū petierit. sine noua
cōfessionatione sūm quosdā. vt bic dicit. z. b. p. er duas rōnes
falsas. vna qz pōt emendare libellū qñcūq; ante suam. vt
dicūt. z. est pro eis. ff. de nora. in delictis. S. si retracta. z. sic in
relligūt. L. de edē. edita. Alia rō ē. qz sūm eos etiā si nō petat
vel probet actor
tamē iudex si scit
qz sūm suā psciam
cōdēnare reū. z. est
p eis ad hāc rōne
ff. si. regim. l. si irru
ptione. S. ad offm.
z i hac sētētia fuit
mar. S. certe sūm
fo. z. positū est fal
sū. z. due rōnes ma
le. nā nō pōt quis
mutare libellū nisi
vsq; ad lū p. nec
etiā hodie post da
tuz libellū qz sic di
cit aut. qd nō habz
neccesse in primo li
bello pscistere. vt in
aut. d. litig. S. oēs.
coll. viij. Itē qz nō
videt in iudiciū ve
nisse. qd post lū cō
testa. contingit. vt
ff. de iudi. l. nō pōt.
z. ff. de excep. rei iu
di. cum querit. z. l.
egi. Nec ob. quod
bic dicit. z. qd di
cit eodē iudicio. nā
dic. i. corā eodē iu
dice. z. ab eodem
actore z. reo. nāz z
ppter hāc causam
scz ppter identita
tē psonarū etiā vbi
proius aliud peti
tur. tamē dicit iu
diciū idē. vt. j. pri.
S. Itē nō ob. ff. de
nora. in delictis. S.
si retracta. qz ibi ex
eadē causa z. eadē
actione. z. ad idem
agebat. lz esset va
riatio in quodā be
neficio qd dñs ha
bet o legēvt possit
pro nora dare. vt
j. de nora. ac. S. sū
ma. Itē nec alia rō
est bona. qz nō sūm cōscientiā. s. sūm allegata debet pñcia
re. vt. ff. de offi. p. si. illicitas. S. veritas. nisi habeat cōscientiā
vt iudex. vt in dicta. l. ff. si. egū. si irruptione. S. ad officium.
Et hoc in singularib; iudicijs. Sed qd in vniuersalib; R.
pōt in eis adici qñcūq; ante suam. vt. ff. de peti. herē. l. iij. z.
l. si quo tpe. z. sic intelligit. L. de ap. l. si. S. si.
Constitutione. f. greca quā nō habemus.
Si quis. intenderit. f. sibi debere.
Iudicio. i. apud eundē iudicē. z. dicit idē iudiciū ppter
identitatē psonarū z. iudiciū. tamen vere aliud est. Sed nū
qd noue dilationes dabunt. Rñ. si pōt esse in... ructus ex pe
titione prima etiā ad secūdā nō dabunt. cū necessario non
voluntarie sūt dande dilationes. vt. L. de dila. l. j. nā si pmo
egit actione vi bo. rap. z. postea mutet z. agat actione furti.
Itē pōt esse re? instruct? S. aut sūt diuerse petitiones. vt in
hoc. S. dicit. noue dilationes dande sūt. vt. L. de dila. l. j. Itē
nūqd iterū de calūniā iurabit. Rñ. sic. qz pōt z. in hac causa
calūniari. vt. ff. de dam. infecto. l. qui bona fide. S. antepe.
Corrigere. S. nūquid in veteri habet neccesse pscistere.
Rñ. nō sūm has leges. S. hodie contra. vt. in aut. scilicet. S.
oem. coll. viij. z. ita intētabit veterē z. nouā. nisi reo abs. luto
ex veteri obijciat exceptio rei iudicate i noua. vt qz sit eadē
causa agendi. z. eodem psonē. z. eadē res. licet alia sit actio.
vt. ff. de iureiurā. l. duobus. S. exceptio. z. de excep. rei iudi. l.

in intentiōe sua cōplexus fue
rit actor: vt ad eū ptineat: ve
luti si cū ei tē arrei teberē
tur qñq; sibi dari oportere i
tenderit: aut si cum totus fun
dus eius esset: partē dimidiā
suam esse petierit: sine pericu
lo agit. In reliquū eni nihilo
minus iudex aduersariū in eo
dē iudicio cōdēnet. ex cōstitu
tione diue memorie zenonis
Si quis aliud p alio inten
derit: nihil eū piclitari placz:
sed i eodē iudicio cognita ve
ritate errore suū corrigere ei
pmittim: veluti si is qui ho
minē stichū petere teberet he
rotes. petierit: aut si quis ex
testamento dari sibi oportere
itenderit: qd ex stipulatu te
ber. Sūt p̄erea quedā actō
nes quib; nō solidū qd teber
nobis persequimur sed modo
solidū cōsequimur: modo min
Et ecce si in peculiū filij ser
uine agamus. Nā si nō min
in peculiū sit q̄ psequimur: in
solidū dñs paterue p̄demnat
Si vō minus inueniat: eate
nus cōdēnat iudex: quatenus
in peculiū sit. Quēadmo dūz
aut peculiū intelligi tebeat:
suo ordine pponem. Itē si
de tote iudicio mulier agat.
placet eatenus maritū condē

si mater. S. eandē. z. l. cū querit. Vel nisi actio prima ita
se habeat ad secūdā. vt election tollat. quod in casib; cō
tingit. vt. L. de fur. l. j. z. L. si seruus exte. emi se. man. l. j.
z. L. de codicil. l. si. z. L. de pac. inter emp. z. ven. l. cōmissio
rie. z. ff. de tribu. l. quod in heredē. S. eligere. z. ff. de lega.

ij. l. cūz filius. S.
v aris.
k Intēderit.
scz sibi debere.

nari tebere: quatenus facere
possit. id est quatenus faculta
tes eius patiunt. Itaq; si to
tis quantitati concurrant fa
cultates eius insolidum dam
nat si minus in tantū quantū
facere pōt. Propter retentio
nem quā p̄ totis repetitio mi
nuit: nāz ob impensas in res
totales factas marito quasi
retentio cōcessa est. quā ipso
iure necessarijs sumptijs dōs
minuit: sicut ex latioribus di
gestoz libris cognoscere licet
Sed z si quis cū parēte suo
patronoue agat. Itē si socius
cum socio iudicio societatis
agat: nō plus actor consequit
q̄ aduersarius ei facere pōt.
Idem est si quis ex donatiōe
sua conueniat. Compensa
tiōes quoq; oppositē plerūq;
efficiunt vt minus quisq; con
sequat q̄ ei tebeatur. Nāq;
ex bono z equo habita rōne
ei qd inuicē actorē lex eadē cā
p̄stare oportet in reliquū euz
cū quo actū est condemnet si
cut iam dictum est. Itē qz q
creditorib; suis bonis cessit
si postea aliquid acquisierit:
quod idoneū emolumentum
habeat ex integro in id qd fa
cere potest creditores cum eo
experiuntur: inhumanū enīz

I Sūt p̄erea.
actiones. inuuit
bic quandā diui
sionē actionū. f.
alie sūt p̄secuto
rie solidi. alie nō
z hanc p̄sequit
vsq; in finē hui
tituli. z. nō ē ista
de duodecim diui
sionib; Nā pri
ma est quod alie
sunt in rem. alie
in p̄sonaz. vt. S.
c. S. j. Alia ē qd
alie sunt ciuiles.
alie p̄orie. vt. S.
e. S. sed iste qdē
actiones. Ter
cia sūt. S. e. S. se
quē illa. Quar
ta. S. e. S. omnes
autē actiones.
Quinta. S. e. S.
actionū aut que
dam. Sexta est
qd alie sūt tem
porales. alie per
petue. Septima
qd alie sūt tran
sitorie ad here
des. alie non. vt
j. de perpe. z. tē.
actio. S. nō oēs.

Octava est qd alie sunt famose. alie nō. vt. j. de pe. te. lit.
S. pe. Nonā qd alie sūt directe. alie vtiles. vt. ff. si quadr.
pau. fecisse dicat. l. pelnu. Decima qd alie directe. alie cō
trarie. vt. S. de ob. que ex quasi cōtractu. S. j. z. ij. Undeci
ma qd alie sunt singulares. alie vniuersales. alie genera
les. vt. ff. p. so. l. pro socio arbit. Duo decima diuisio ē qd
alie sunt simplices. alie duplices. vt fami. her. cōtr. diui. fi.
regim. z. quedā interdita. vt. j. de interdic. S. tertia diui
sio. Est aut z. bec extraneas x qua bic dicit.
Proponemus. vt. j. ti. j. S. cum autem.
Item. maritū. vel eius heredes. f. filios cōes. aliter in
extraneis heredibus. vt. ff. solu. ma. l. etiam. filios mulie
ris. z. l. maritum. z. l. se.
Facultates. vt tamen ipse maritus nō egeat. vt. ff. de
re iudi. in eos. z. ff. de re. iur. l. in cōdēnatione psonarū
z. hoc nisi volo fecerit maritus quo minus possit. cautioē
exposita av eodē de solido soluedo si ad meliorē fortunā
puenerit. vt. L. de rei. iur. act. S. cū aut. z. ff. so. ma. l. etiā
filios. S. l. z. ff. p. socio. l. verū est. S. id quod.
Impensas. dic q̄ impense alie necessarie sunt. vt q̄
bus nō factis. res erat peritura vel deteri futura. Alie
vtiles. vt qd nō factis. res nō erat peritura. S. eis factis
res ē melior futura. Alie voluntarie. q̄ vñ rē exornat. vt. ff.
de verb. sig. impense. z. ff. de impen. in reous dota. fac. l. j.

z. l. qd dicit. S. vtilis. z. l. voluntarie. In primis impensis dic qd minuat dotē ipso iure. si consistat in pecunia z specie vt si est fundus z pecunia in dotē data quātū in fundū impedit. tantū in pecunia ipso iure deberi desinit. Si vō solus fundus in dotē sit. tūc si tantū expedit simul vel ex diuersis vicib⁹ quanti est fundus. tūc ipso iure desinit esse dotalis nisi mulier infra annū spōte marito impensas obtulerit. Si vō nō tantū. nō desinit esse dotalis. sed tādū totus vel p parte retinet. quādū impense restituant. vt. ff. de impen. in re. do. fac. l. qd dicit. z. ff. de iur. do. l. si is qd S. penul. z. ff. Et hoc i necessariis Si autē vtilis sit tūc p actionē neg. gesto. vlt man. si mādato mulieris fecit re perunt. Voluntarie nō repetunt etiā si mandato mulieris facte sūt sed abradunt si ne lesione pōris status. vt. l. de rei vro. acti. S. si nec ob impelas. z. ff. de rei ven. in fundo. Et hinc hāc distinctionē hūc S. intelligas. Et qd dicit in lra qd nō tenet ipro prietate si ē ipensa necessaria vt dicitur. sed si vtilis vel voluntaria nullo mō habet locū hic. S. q. Dos in pecunia consistens. r. Libris. vt. ff. de impen. in re. do. fac. per totus titulum.

erat spoliatum fortunis suis insolidum damnari.

Quod cum eo qui in aliena potestate est negociū gestum esse dicitur.

Quia tūc supius mentionez habuim⁹ de actione que in peculium filiorum famul. seruoꝝqz agitur. op⁹ est vt de hac actione. et de ceteris que eorundem nomine in parentes dominosue dari solent. diligētius admoneam⁹ Et quia siue cum seruis negociū gestum sit: siue cum his qui in potestate parētū sunt: his fere eadem iura seruant: ne vt. bosa fiat disputatio: dirigamus sermonem in psonā serui dominiqz: idem intellecturi de liberis quoqz et parentibus quorū in potestate sunt. Nā si quid in his proprie observatur: separatim ostēdemus. Si igitur iussu dñi cum seruo negociū gestū erit: insolidū pretor aduersus dominū actionem pollicetur. s. quia qui ita contrahit. iudez dñi sequi videt⁹. Eadem ratione pretor duas alias insolidum actiones pollicet. quarum altera exercitoria. altera

facere pot vt subicit.

Ex integro. videt sibi ipsi cōtraria litt era quod: integro z iussu facere potest cōueniat. Sed sic intellige qd insolidū cōueniat quādū soluere pot. hoc est deducto semper ne egeat. vt. ff. de cel. bo. l. qui bonis. z. ff. de re. iur. l. in pōdenatione.

institoria appellat.

Exercitoria tunc hz locū. cum qd seruum suum in gistrum nauis preposuerit: ei quid euz eo eius rei gratia cui prepositus erit contractum fuerit Ideo autē exercitoria vocat⁹: quia exercitor is appellat⁹: ad quez quotidianus nauis questus pertinet. Institoria tūc locū habet: euz quis taberne forte: aut cuilibet negociatio ni serui preposuerit: z quid cum eo eius rei causa cui prepositus erit contractum fuerit. Ideo autē institoria appellatur: quia qui negotiationibus preponuntur: institores vocantur. Illas tamē duas actiones pretor reddit z si liberum quis hominem: aut alienū seruum nauis: aut taberne: aut cuilibet negotiationi preposuerit: scilicet quia eadē equitatis rō etiā eo casu interueniebat. Introducit⁹ z aliā actionē pretor q tributoria vocat⁹. Māqz si seruo in peculiari merce sciente domino negociet⁹: z quid cū eo ei rei cā cōtractū erit: ita pretor ius dicit: vt qd quid in his mercib⁹ erit: quodqz inde recepit⁹ erit: id inter dñm si qd ei debebit. z cetos creditores pro rata portione distribuāt

Inhumanum. em. bene dico qd in quātum facere pot deducto ne z. conueniat. inhumanum em z.

Quod cum eo. qui in aliena z. qd ter cōueniamur ex facti nobiscum habitis dicit⁹ est. nūc qualē cōueniat ex habitis euz bis qd in potestate bēm⁹.

Quia tamē. Superior. vt S. titu. j. S. actioes aut. z. S. iur pteza.

Diligētius. qd supradictus sit. vel diligētius id est diligenter.

Fere. hoc dicit. pte macedonianū qd bz locū i filijs si i seruis. vt. j. e. S. q. dicit⁹. z. pte alios cal⁹ qd ibi dicem⁹. Intellecturi. nā similitū eadē est disciplina vt bic. z. ff. de in rem ver. l. iij. S. pnde. z. S. quoties.

In his. s. parēte z filio.

Ascendē. vt. j. e. S. que diximus in.

Si igit iussu dñi. l. volētis cum seruo cōtrahi. siue dirigat iussū ad seruum. siue ad contrahentē euz seruo siue sibi scripsit. siue quocūqz modo cōtractū ratū habuit vt. ff. quod iur. i. l. j. S. j. z. S. sed z si le. in cyrographo. z. S. si ratum.

Unde. vt etiam ab ipso iō debitum condici possit. vt. j. e. S. penul. Accursius.

Eadē rōne. qd fidē dñi sequi videt⁹. vt. S. pxi. S. in si.

Exercitoria. que ppetuo heredo. z in heredē dat. vt. ff. d. ere. i. tñ. S. si. Idē in institoria. vt. ff. de instito. l. nouissime.

Idē ē tē in re verso. vt. ff. qñ ac. de pecu. e. an. l. qñ sit. in si.

Rei gratia. bene dicit eius rei gra. nā si ob aliā rē. puta negociū sui. vel cū esset ppositus ad vebendū onus. z ipe accepit mū a pecuniā. nō ad vtilitatē nauis. non tenet dñs. vt. ff. de exerci. l. j. S. non aut.

Quisitus. puenit siue lucrū. sed magister appellat⁹ cui totius nauis anchora. i. gubernatio mandat⁹. vt. ff. de exerci. l. j. S. magistrū autem.

Institoria. seruum vel liberū. vt in si. huius. S.

Vocat⁹. nota qd institoria a preposito. exercitoria a preponente vocat⁹. vt bic z. S. pxi. S.

Duas. per hoc qd dicit duas. excludit primā qd iussu.

Equitatis. nota qd vbi eadē est equitas. idē ius statuet⁹ dū ē. sic. ff. ad le. aq. illud. z. S. q mo. ius pa. sol. l. pari rōne.

Introducit. merce. nō i dñica. vt. ff. de insti. S. z si pupill⁹ S. penul. y Negociet. ad omnem quocqz porrigit negociationem. vt. ff. de tribu. l. j. S. licet.

Sed z si quis. s. filius vel libertus. q agūt venia impetrata. als puniunt. vt. S. e. S. z in euz.

Socio. z se confitente sociū. als nō dat ei hoc beneficiū. vt. ff. pro l. iō si vnus. S. vlti.

Notest qd semp accipe detracto tanto quod possit in de viuere cōuentus. vt. ff. de re. iur. l. in cōdemnatio. e.

Et renatione. i. quādō nō pot soluere cum donare promissit. Accursius.

Cōueniat. s. conditioe ex lege. vt. l. de dona. si qd ar. S. sin aut hoc. Et nota qd hic sol⁹ cōuenit in quātū facere potest. deducto ere alieno. vt. ff. de re iudi. l. inter eos. S. l. z. ij. Accursius.

Cōpensationes. plerūqz hoc dicit ppter actionē deponiti. z alias quāda. in quibus nō obicit cōpensatio. vt. S. e. S. in bo. fi. z. l. de compen. l. fi.

Ex eadē. bodie ex quacūqz cā z in quolibet cōtractū bo. fi. vel stricti iuris. vt. S. e. S. in done fidei.

Jam dictū est. vt. S. e. y. in bone fidei.

Cū eo. s. creditorib⁹. qd fieri nō pot anqz obitū agnoscat vel in iure confiteatur. vt. ff. de cess. bo. l. pe. Prodest autē bec cōno. vt non reducat debitor in carcerē. vt. l. qui bo. ce. pos. l. j. z q in adquisito postea cōueniat in qñtū

3 Minus hanc actionē tributoria dicitur quā nō vari-
nisi dñs primo distribuat. 7 dicitur qd cogit officio iudicis
7 hoc colligit ex hoc. §. qz dicit minus. Sed dico q ante 7
post cōpetit. qz min⁹ tribuit qui nihil tribuit. vt. ff. de tribu. l.
lud. §. si cuius dolo. 7 ar. ff. de ver. sig. l. minus. 7 l. verbum
amplius fm 3o.

a Preterea. de qz
eo. caue tibi. qz de
duabus actionib⁹
dicit. §. de peculio.
7 de in rem verso.

b Datif. facit. ff.
de peculio. l. si quis
seruū. §. etiā. 7 bic
adiunge. §. ceterū
qui est. j.

c Mercatus. fa-
cit. ff. de in rem verso
l. ij. §. p. inde.

d Ex tece. qz qd
sunt cōsumpti. in tot
d3 teneri. vt. §. pr.

e Debet. facit. ff.
de in rem ver. l. si pro
patre. §. idem.

f Licet. hoc pun-
ctū qd ē bicita pra
ue intelligit quidā
q qd agit de pe-
culio. videt inteta
re illā formulam 7
agere. §. de in rem ver.
vt. bic. 7. ff. de in rem
ver. l. filius. in fi.

7 ff. de pecu. l. j. §.
est aut. Que oppo-
sicio necessaria esse
vī. nā auz de pecu-
lio agit. debita pe-
culiaria cōputant

7 ita q dñs debet
seruo naturalit. qz
qd seru⁹ ipedit i re
dñi venit in actioe
de peculio. vt. ff. de
pecul. l. quā tube-
ronis. §. §. 7 id qd.

qd nihil aliud ē. qd
de in rem verso agi.
7 ita qui agit. de pe-
culio. 7 de in rem ver
so agit. Sed 3o. di-
cit q diuerse sunt
actioes. 7 actionū
formule. nec q for-
mulā vni⁹ ppoit. at
ē? formulā pponē
vī. Nec ob. dicta
lex d peculio. l. j. §.
est aut. qz ibi vi-
deat sub actione 7
edicto de peculio
actionē de in rem ver
so. pponere. tñ non
demonstrat edictū
quod sit d peculio
tñ. s3 generale qd
dicit de omni eo quod sit cū eo q in aliena. 7 ptate. vt in. e.
l. §. verba aut. Itē nō ob. l. d. fili⁹. i. fi. qz quo ad effectū ppo-
nit de in rem verso. q pponit de peculio. nō quo ad formulam
Et eodē mō expone qd bic d3. vna ē actio de peculio 7 de in
rem verso. i. ille q pponit actionē de peculio psequit effectū
actionis de in rem ver. Et qd subicit duas bz cōdenationes
s. actio de peculio vnam. s. p suo effectū. 7 alias p effectū. s.
actiois d in rem dso. g Actione. s. de peculio.

7 ita q dñs debet
seruo naturalit. qz
qd seru⁹ ipedit i re
dñi venit in actioe
de peculio. vt. ff. de
pecul. l. quā tube-
ronis. §. §. 7 id qd.

qd nihil aliud ē. qd
de in rem verso agi.
7 ita qui agit. de pe-
culio. 7 de in rem ver
so agit. Sed 3o. di-
cit q diuerse sunt
actioes. 7 actionū
formule. nec q for-
mulā vni⁹ ppoit. at
ē? formulā pponē
vī. Nec ob. dicta
lex d peculio. l. j. §.
est aut. qz ibi vi-
deat sub actione 7
edicto de peculio
actionē de in rem ver
so. pponere. tñ non
demonstrat edictū
quod sit d peculio
tñ. s3 generale qd
dicit de omni eo quod sit cū eo q in aliena. 7 ptate. vt in. e.
l. §. verba aut. Itē nō ob. l. d. fili⁹. i. fi. qz quo ad effectū ppo-
nit de in rem verso. q pponit de peculio. nō quo ad formulam
Et eodē mō expone qd bic d3. vna ē actio de peculio 7 de in
rem verso. i. ille q pponit actionē de peculio psequit effectū
actionis de in rem ver. Et qd subicit duas bz cōdenationes
s. actio de peculio vnam. s. p suo effectū. 7 alias p effectū. s.
actiois d in rem dso. g Actione. s. de peculio.

qd nihil aliud ē. qd
de in rem verso agi.
7 ita qui agit. de pe-
culio. 7 de in rem ver
so agit. Sed 3o. di-
cit q diuerse sunt
actioes. 7 actionū
formule. nec q for-
mulā vni⁹ ppoit. at
ē? formulā pponē
vī. Nec ob. dicta
lex d peculio. l. j. §.
est aut. qz ibi vi-
deat sub actione 7
edicto de peculio
actionē de in rem ver
so. pponere. tñ non
demonstrat edictū
quod sit d peculio
tñ. s3 generale qd
dicit de omni eo quod sit cū eo q in aliena. 7 ptate. vt in. e.
l. §. verba aut. Itē nō ob. l. d. fili⁹. i. fi. qz quo ad effectū ppo-
nit de in rem verso. q pponit de peculio. nō quo ad formulam
Et eodē mō expone qd bic d3. vna ē actio de peculio 7 de in
rem verso. i. ille q pponit actionē de peculio psequit effectū
actionis de in rem ver. Et qd subicit duas bz cōdenationes
s. actio de peculio vnam. s. p suo effectū. 7 alias p effectū. s.
actiois d in rem dso. g Actione. s. de peculio.

qd nihil aliud ē. qd
de in rem verso agi.
7 ita qui agit. de pe-
culio. 7 de in rem ver
so agit. Sed 3o. di-
cit q diuerse sunt
actioes. 7 actionū
formule. nec q for-
mulā vni⁹ ppoit. at
ē? formulā pponē
vī. Nec ob. dicta
lex d peculio. l. j. §.
est aut. qz ibi vi-
deat sub actione 7
edicto de peculio
actionē de in rem ver
so. pponere. tñ non
demonstrat edictū
quod sit d peculio
tñ. s3 generale qd
dicit de omni eo quod sit cū eo q in aliena. 7 ptate. vt in. e.
l. §. verba aut. Itē nō ob. l. d. fili⁹. i. fi. qz quo ad effectū ppo-
nit de in rem verso. q pponit de peculio. nō quo ad formulam
Et eodē mō expone qd bic d3. vna ē actio de peculio 7 de in
rem verso. i. ille q pponit actionē de peculio psequit effectū
actionis de in rem ver. Et qd subicit duas bz cōdenationes
s. actio de peculio vnam. s. p suo effectū. 7 alias p effectū. s.
actiois d in rem dso. g Actione. s. de peculio.

qd nihil aliud ē. qd
de in rem verso agi.
7 ita qui agit. de pe-
culio. 7 de in rem ver
so agit. Sed 3o. di-
cit q diuerse sunt
actioes. 7 actionū
formule. nec q for-
mulā vni⁹ ppoit. at
ē? formulā pponē
vī. Nec ob. dicta
lex d peculio. l. j. §.
est aut. qz ibi vi-
deat sub actione 7
edicto de peculio
actionē de in rem ver
so. pponere. tñ non
demonstrat edictū
quod sit d peculio
tñ. s3 generale qd
dicit de omni eo quod sit cū eo q in aliena. 7 ptate. vt in. e.
l. §. verba aut. Itē nō ob. l. d. fili⁹. i. fi. qz quo ad effectū ppo-
nit de in rem verso. q pponit de peculio. nō quo ad formulam
Et eodē mō expone qd bic d3. vna ē actio de peculio 7 de in
rem verso. i. ille q pponit actionē de peculio psequit effectū
actionis de in rem ver. Et qd subicit duas bz cōdenationes
s. actio de peculio vnam. s. p suo effectū. 7 alias p effectū. s.
actiois d in rem dso. g Actione. s. de peculio.

qd nihil aliud ē. qd
de in rem verso agi.
7 ita qui agit. de pe-
culio. 7 de in rem ver
so agit. Sed 3o. di-
cit q diuerse sunt
actioes. 7 actionū
formule. nec q for-
mulā vni⁹ ppoit. at
ē? formulā pponē
vī. Nec ob. dicta
lex d peculio. l. j. §.
est aut. qz ibi vi-
deat sub actione 7
edicto de peculio
actionē de in rem ver
so. pponere. tñ non
demonstrat edictū
quod sit d peculio
tñ. s3 generale qd
dicit de omni eo quod sit cū eo q in aliena. 7 ptate. vt in. e.
l. §. verba aut. Itē nō ob. l. d. fili⁹. i. fi. qz quo ad effectū ppo-
nit de in rem verso. q pponit de peculio. nō quo ad formulam
Et eodē mō expone qd bic d3. vna ē actio de peculio 7 de in
rem verso. i. ille q pponit actionē de peculio psequit effectū
actionis de in rem ver. Et qd subicit duas bz cōdenationes
s. actio de peculio vnam. s. p suo effectū. 7 alias p effectū. s.
actiois d in rem dso. g Actione. s. de peculio.

qd nihil aliud ē. qd
de in rem verso agi.
7 ita qui agit. de pe-
culio. 7 de in rem ver
so agit. Sed 3o. di-
cit q diuerse sunt
actioes. 7 actionū
formule. nec q for-
mulā vni⁹ ppoit. at
ē? formulā pponē
vī. Nec ob. dicta
lex d peculio. l. j. §.
est aut. qz ibi vi-
deat sub actione 7
edicto de peculio
actionē de in rem ver
so. pponere. tñ non
demonstrat edictū
quod sit d peculio
tñ. s3 generale qd
dicit de omni eo quod sit cū eo q in aliena. 7 ptate. vt in. e.
l. §. verba aut. Itē nō ob. l. d. fili⁹. i. fi. qz quo ad effectū ppo-
nit de in rem verso. q pponit de peculio. nō quo ad formulam
Et eodē mō expone qd bic d3. vna ē actio de peculio 7 de in
rem verso. i. ille q pponit actionē de peculio psequit effectū
actionis de in rem ver. Et qd subicit duas bz cōdenationes
s. actio de peculio vnam. s. p suo effectū. 7 alias p effectū. s.
actiois d in rem dso. g Actione. s. de peculio.

qd nihil aliud ē. qd
de in rem verso agi.
7 ita qui agit. de pe-
culio. 7 de in rem ver
so agit. Sed 3o. di-
cit q diuerse sunt
actioes. 7 actionū
formule. nec q for-
mulā vni⁹ ppoit. at
ē? formulā pponē
vī. Nec ob. dicta
lex d peculio. l. j. §.
est aut. qz ibi vi-
deat sub actione 7
edicto de peculio
actionē de in rem ver
so. pponere. tñ non
demonstrat edictū
quod sit d peculio
tñ. s3 generale qd
dicit de omni eo quod sit cū eo q in aliena. 7 ptate. vt in. e.
l. §. verba aut. Itē nō ob. l. d. fili⁹. i. fi. qz quo ad effectū ppo-
nit de in rem verso. q pponit de peculio. nō quo ad formulam
Et eodē mō expone qd bic d3. vna ē actio de peculio 7 de in
rem verso. i. ille q pponit actionē de peculio psequit effectū
actionis de in rem ver. Et qd subicit duas bz cōdenationes
s. actio de peculio vnam. s. p suo effectū. 7 alias p effectū. s.
actiois d in rem dso. g Actione. s. de peculio.

qd nihil aliud ē. qd
de in rem verso agi.
7 ita qui agit. de pe-
culio. 7 de in rem ver
so agit. Sed 3o. di-
cit q diuerse sunt
actioes. 7 actionū
formule. nec q for-
mulā vni⁹ ppoit. at
ē? formulā pponē
vī. Nec ob. dicta
lex d peculio. l. j. §.
est aut. qz ibi vi-
deat sub actione 7
edicto de peculio
actionē de in rem ver
so. pponere. tñ non
demonstrat edictū
quod sit d peculio
tñ. s3 generale qd
dicit de omni eo quod sit cū eo q in aliena. 7 ptate. vt in. e.
l. §. verba aut. Itē nō ob. l. d. fili⁹. i. fi. qz quo ad effectū ppo-
nit de in rem verso. q pponit de peculio. nō quo ad formulam
Et eodē mō expone qd bic d3. vna ē actio de peculio 7 de in
rem verso. i. ille q pponit actionē de peculio psequit effectū
actionis de in rem ver. Et qd subicit duas bz cōdenationes
s. actio de peculio vnam. s. p suo effectū. 7 alias p effectū. s.
actiois d in rem dso. g Actione. s. de peculio.

qd nihil aliud ē. qd
de in rem verso agi.
7 ita qui agit. de pe-
culio. 7 de in rem ver
so agit. Sed 3o. di-
cit q diuerse sunt
actioes. 7 actionū
formule. nec q for-
mulā vni⁹ ppoit. at
ē? formulā pponē
vī. Nec ob. dicta
lex d peculio. l. j. §.
est aut. qz ibi vi-
deat sub actione 7
edicto de peculio
actionē de in rem ver
so. pponere. tñ non
demonstrat edictū
quod sit d peculio
tñ. s3 generale qd
dicit de omni eo quod sit cū eo q in aliena. 7 ptate. vt in. e.
l. §. verba aut. Itē nō ob. l. d. fili⁹. i. fi. qz quo ad effectū ppo-
nit de in rem verso. q pponit de peculio. nō quo ad formulam
Et eodē mō expone qd bic d3. vna ē actio de peculio 7 de in
rem verso. i. ille q pponit actionē de peculio psequit effectū
actionis de in rem ver. Et qd subicit duas bz cōdenationes
s. actio de peculio vnam. s. p suo effectū. 7 alias p effectū. s.
actiois d in rem dso. g Actione. s. de peculio.

qd nihil aliud ē. qd
de in rem verso agi.
7 ita qui agit. de pe-
culio. 7 de in rem ver
so agit. Sed 3o. di-
cit q diuerse sunt
actioes. 7 actionū
formule. nec q for-
mulā vni⁹ ppoit. at
ē? formulā pponē
vī. Nec ob. dicta
lex d peculio. l. j. §.
est aut. qz ibi vi-
deat sub actione 7
edicto de peculio
actionē de in rem ver
so. pponere. tñ non
demonstrat edictū
quod sit d peculio
tñ. s3 generale qd
dicit de omni eo quod sit cū eo q in aliena. 7 ptate. vt in. e.
l. §. verba aut. Itē nō ob. l. d. fili⁹. i. fi. qz quo ad effectū ppo-
nit de in rem verso. q pponit de peculio. nō quo ad formulam
Et eodē mō expone qd bic d3. vna ē actio de peculio 7 de in
rem verso. i. ille q pponit actionē de peculio psequit effectū
actionis de in rem ver. Et qd subicit duas bz cōdenationes
s. actio de peculio vnam. s. p suo effectū. 7 alias p effectū. s.
actiois d in rem dso. g Actione. s. de peculio.

qd nihil aliud ē. qd
de in rem verso agi.
7 ita qui agit. de pe-
culio. 7 de in rem ver
so agit. Sed 3o. di-
cit q diuerse sunt
actioes. 7 actionū
formule. nec q for-
mulā vni⁹ ppoit. at
ē? formulā pponē
vī. Nec ob. dicta
lex d peculio. l. j. §.
est aut. qz ibi vi-
deat sub actione 7
edicto de peculio
actionē de in rem ver
so. pponere. tñ non
demonstrat edictū
quod sit d peculio
tñ. s3 generale qd
dicit de omni eo quod sit cū eo q in aliena. 7 ptate. vt in. e.
l. §. verba aut. Itē nō ob. l. d. fili⁹. i. fi. qz quo ad effectū ppo-
nit de in rem verso. q pponit de peculio. nō quo ad formulam
Et eodē mō expone qd bic d3. vna ē actio de peculio 7 de in
rem verso. i. ille q pponit actionē de peculio psequit effectū
actionis de in rem ver. Et qd subicit duas bz cōdenationes
s. actio de peculio vnam. s. p suo effectū. 7 alias p effectū. s.
actiois d in rem dso. g Actione. s. de peculio.

qd nihil aliud ē. qd
de in rem verso agi.
7 ita qui agit. de pe-
culio. 7 de in rem ver
so agit. Sed 3o. di-
cit q diuerse sunt
actioes. 7 actionū
formule. nec q for-
mulā vni⁹ ppoit. at
ē? formulā pponē
vī. Nec ob. dicta
lex d peculio. l. j. §.
est aut. qz ibi vi-
deat sub actione 7
edicto de peculio
actionē de in rem ver
so. pponere. tñ non
demonstrat edictū
quod sit d peculio
tñ. s3 generale qd
dicit de omni eo quod sit cū eo q in aliena. 7 ptate. vt in. e.
l. §. verba aut. Itē nō ob. l. d. fili⁹. i. fi. qz quo ad effectū ppo-
nit de in rem verso. q pponit de peculio. nō quo ad formulam
Et eodē mō expone qd bic d3. vna ē actio de peculio 7 de in
rem verso. i. ille q pponit actionē de peculio psequit effectū
actionis de in rem ver. Et qd subicit duas bz cōdenationes
s. actio de peculio vnam. s. p suo effectū. 7 alias p effectū. s.
actiois d in rem dso. g Actione. s. de peculio.

qd nihil aliud ē. qd
de in rem verso agi.
7 ita qui agit. de pe-
culio. 7 de in rem ver
so agit. Sed 3o. di-
cit q diuerse sunt
actioes. 7 actionū
formule. nec q for-
mulā vni⁹ ppoit. at
ē? formulā pponē
vī. Nec ob. dicta
lex d peculio. l. j. §.
est aut. qz ibi vi-
deat sub actione 7
edicto de peculio
actionē de in rem ver
so. pponere. tñ non
demonstrat edictū
quod sit d peculio
tñ. s3 generale qd
dicit de omni eo quod sit cū eo q in aliena. 7 ptate. vt in. e.
l. §. verba aut. Itē nō ob. l. d. fili⁹. i. fi. qz quo ad effectū ppo-
nit de in rem verso. q pponit de peculio. nō quo ad formulam
Et eodē mō expone qd bic d3. vna ē actio de peculio 7 de in
rem verso. i. ille q pponit actionē de peculio psequit effectū
actionis de in rem ver. Et qd subicit duas bz cōdenationes
s. actio de peculio vnam. s. p suo effectū. 7 alias p effectū. s.
actiois d in rem dso. g Actione. s. de peculio.

qd nihil aliud ē. qd
de in rem verso agi.
7 ita qui agit. de pe-
culio. 7 de in rem ver
so agit. Sed 3o. di-
cit q diuerse sunt
actioes. 7 actionū
formule. nec q for-
mulā vni⁹ ppoit. at
ē? formulā pponē
vī. Nec ob. dicta
lex d peculio. l. j. §.
est aut. qz ibi vi-
deat sub actione 7
edicto de peculio
actionē de in rem ver
so. pponere. tñ non
demonstrat edictū
quod sit d peculio
tñ. s3 generale qd
dicit de omni eo quod sit cū eo q in aliena. 7 ptate. vt in. e.
l. §. verba aut. Itē nō ob. l. d. fili⁹. i. fi. qz quo ad effectū ppo-
nit de in rem verso. q pponit de peculio. nō quo ad formulam
Et eodē mō expone qd bic d3. vna ē actio de peculio 7 de in
rem verso. i. ille q pponit actionē de peculio psequit effectū
actionis de in rem ver. Et qd subicit duas bz cōdenationes
s. actio de peculio vnam. s. p suo effectū. 7 alias p effectū. s.
actiois d in rem dso. g Actione. s. de peculio.

qd nihil aliud ē. qd
de in rem verso agi.
7 ita qui agit. de pe-
culio. 7 de in rem ver
so agit. Sed 3o. di-
cit q diuerse sunt
actioes. 7 actionū
formule. nec q for-
mulā vni⁹ ppoit. at
ē? formulā pponē
vī. Nec ob. dicta
lex d peculio. l. j. §.
est aut. qz ibi vi-
deat sub actione 7
edicto de peculio
actionē de in rem ver
so. pponere. tñ non
demonstrat edictū
quod sit d peculio
tñ. s3 generale qd
dicit de omni eo quod sit cū eo q in aliena. 7 ptate. vt in. e.
l. §. verba aut. Itē nō ob. l. d. fili⁹. i. fi. qz quo ad effectū ppo-
nit de in rem verso. q pponit de peculio. nō quo ad formulam
Et eodē mō expone qd bic d3. vna ē actio de peculio 7 de in
rem verso. i. ille q pponit actionē de peculio psequit effectū
actionis de in rem ver. Et qd subicit duas bz cōdenationes
s. actio de peculio vnam. s. p suo effectū. 7 alias p effectū. s.
actiois d in rem dso. g Actione. s. de peculio.

qd nihil aliud ē. qd
de in rem verso agi.
7 ita qui agit. de pe-
culio. 7 de in rem ver
so agit. Sed 3o. di-
cit q diuerse sunt
actioes. 7 actionū
formule. nec q for-
mulā vni⁹ ppoit. at
ē? formulā pponē
vī. Nec ob. dicta
lex d peculio. l. j. §.
est aut. qz ibi vi-
deat sub actione 7
edicto de peculio
actionē de in rem ver
so. pponere. tñ non
demonstrat edictū
quod sit d peculio
tñ. s3 generale qd
dicit de omni eo quod sit cū eo q in aliena. 7 ptate. vt in. e.
l. §. verba aut. Itē nō ob. l. d. fili⁹. i. fi. qz quo ad effectū ppo-
nit de in rem verso. q pponit de peculio. nō quo ad formulam
Et eodē mō expone qd bic d3. vna ē actio de peculio 7 de in
rem verso. i. ille q pponit actionē de peculio psequit effectū
actionis de in rem ver. Et qd subicit duas bz cōdenationes
s. actio de peculio vnam. s. p suo effectū. 7 alias p effectū. s.
actiois d in rem dso. g Actione. s. de peculio.

qd nihil aliud ē. qd
de in rem verso agi.
7 ita qui agit. de pe-
culio. 7 de in rem ver
so agit. Sed 3o. di-
cit q diuerse sunt
actioes. 7 actionū
formule. nec q for-
mulā vni⁹ ppoit. at
ē? formulā pponē
vī. Nec ob. dicta
lex d peculio. l. j. §.
est aut. qz ibi vi-
deat sub actione 7
edicto de peculio
actionē de in rem ver
so. pponere. tñ non
demonstrat edictū
quod sit d peculio
tñ. s3 generale qd
dicit de omni eo quod sit cū eo q in aliena. 7 ptate. vt in. e.
l. §. verba aut. Itē nō ob. l. d. fili⁹. i. fi. qz quo ad effectū ppo-
nit de in rem verso. q pponit de peculio. nō quo ad formulam
Et eodē mō expone qd bic d3. vna ē actio de peculio 7 de in
rem verso. i. ille q pponit actionē de peculio psequit effectū
actionis de in rem ver. Et qd subicit duas bz cōdenationes
s. actio de peculio vnam. s. p suo effectū. 7 alias p effectū. s.
actiois d in rem dso. g Actione. s. de peculio.

qd nihil aliud ē. qd
de in rem verso agi.
7 ita qui agit. de pe-
culio. 7 de in rem ver
so agit. Sed 3o. di-
cit q diuerse sunt
actioes. 7 actionū
formule. nec q for-
mulā vni⁹ ppoit. at
ē? formulā pponē
vī. Nec ob. dicta
lex d peculio. l. j. §.
est aut. qz ibi vi-
deat sub actione 7
edicto de peculio
actionē de in rem ver
so. pponere. tñ non
demonstrat edictū
quod sit d peculio
tñ. s3 generale qd
dicit de omni eo quod sit cū eo q in aliena. 7 ptate. vt in. e.
l. §. verba aut. Itē nō ob. l. d. fili⁹. i. fi. qz quo ad effectū ppo-
nit de in rem verso. q pponit de peculio. nō quo ad formulam
Et eodē mō expone qd bic d3. vna ē actio de peculio 7 de in
rem verso. i. ille q pponit actionē de peculio psequit effectū
actionis de in rem ver. Et qd subicit duas bz cōdenationes
s. actio de peculio vnam. s. p suo effectū. 7 alias p effectū. s.
actiois d in rem dso. g Actione. s. de peculio.

qd nihil aliud ē. qd
de in rem verso agi.
7 ita qui agit. de pe-
culio. 7 de in rem ver
so agit. Sed 3o. di-
cit q diuerse sunt
actioes. 7 actionū
formule. nec q for-
mulā vni⁹ ppoit. at
ē? formulā pponē
vī. Nec ob. dicta
lex d peculio. l. j. §.
est aut. qz ibi vi-
deat sub actione 7
edicto de peculio
actionē de in rem ver
so. pponere. tñ non
demonstrat edictū
quod sit d peculio
tñ. s3 generale qd
dicit de omni eo quod sit cū eo q in aliena. 7 ptate. vt in. e.
l. §. verba aut. Itē nō ob. l. d. fili⁹. i. fi. qz quo ad effectū ppo-
nit de in rem verso. q pponit de peculio. nō quo ad formulam
Et eodē mō expone qd bic d3. vna ē actio de peculio 7 de in
rem verso. i. ille q pponit actionē de peculio psequit effectū
actionis de in rem ver. Et qd subicit duas bz cōdenationes
s. actio de peculio vnam. s. p suo effectū. 7 alias p effectū. s.
actiois d in rem dso. g Actione. s. de peculio.

7 ideo tributoria vocat: quia
ipsi dño distributionē pmit-
tit. Nā si qu. s. ex c. editoib⁹
querat quasi minus ei tribu-
tū sit q oportuē: hāc ei acti-
onē accommodat: q tributoria
appellat. Preterea intro-
ducta ē actio de peculio: de qz eo
quod in re dñi versuz erit: vt
quis sine volūtate dñi nego-
ciū gestū erit: tamē siue quid
in rem eius versum fuerit: id
totuz prestare debeat: siue qd
nō sit in rem eius versuz: id ea-
tenus prestare debeat: quate-
nus peculū patit. In re autē
dñi versum intelligit: quicqd
necessario in re eius impede-
rit seruus: vultu si mutuatus
pecuniā creditoribus eius sol-
uerit: aut edificia ruentia ful-
serit: aut familie s. umentum
emerit: vel etiā fūdū aut quā
libet aliā rem necessariā mer-
catus erit. Itaqz si ex decem
vtputa aureis quos seru⁹ tu⁹
a ticio mutuo accepit credito-
ri tuo quinqz aureos soluerit
reliquos vo quinqz quolibet
modo psumserit: pro qnqz qui-
dem insoluduz dānari debes:
pro ceteris vo quqz: eatenus
quatenus in peculio sit. Et q
scilz apparet: si toti decem au-
rei in rem tuā versi fue. int. to-
tos decem aureos ticiū conse-
qui posse. Licet enim vna est
actio qua de peculio: de qz eo
quod in re dñi versuz sit agit:
tñ duas habet cōdenationes
Itaqz iudex apud quez de ea
actione agit: ante dispicere so-
let: an in rem dñi versum sit

in ptate. vt cōseruis suis. 7 fili⁹ dñi. 7 pupillis dñi. vt. ff.
de pecul. sed 7 si damnu. §. peculū.

K Si is. s. cui debet. puta habeo seruū ordinariū qui bz
sub se aliū q vicari⁹ d3. si ordinari⁹ aliqd d3 vicario. 7 cō-
uenior de peculio ordinari⁹. nō deducas qd vicario debet

7 est rō i pmpu
qz si deduco pro
vicario. ad huc
remāet peculū
ordinari⁹. ita fru-
stra fieret dedu-
ctio. cū sp mane-
ret ordina. a pe-
culū.

l In bui. §. or-
dinari⁹.

m Eo ptinet.
id est quod mō
sub nube dixi. ob-
tinet in hoc casu
n. Seruus. s3
ordinari⁹.

o Eius. s. ordi-
nari⁹.

p Ceterū. dixi
mus. s. in illo. §.
pterea quod is
agit de peculio.
q dicit cū seruo i
uito vel ignozā-
te dño. vnde vī
qd q dicit eo vo-
lente. puta iusu
suo nō possz age-
re d peculio. s3
tñ aliud est. 7 iō
dicit ceterū. p. §.
q Sed erit. nō
ta. que ē stultuz
si eligat malū. cū
possit eligere bo-
nū. vt in aut. qui
bus mo. na. effi.
sui. §. j. coll. vj.
r Is quoqz. fa-
cit ff. de tri. l. ali-
quādo etiā.

s Modo. i. ali-
quādo.

v Megociaf.
7 qd inde rece-
ptū ē. vt. §. d tri-
bu. l. pcuratoris.
§. p banc. 7. §. c.
§. introducit.

r Eligē. 7 post
qz elegerit nō va-
riabit. vt. ff. d tri-
bu. qd in heredē
§. eligere. nisi fu-
erit decept⁹ qñ p
maz elegit vt. ff.
qd auz eo qui in
ali. po. l. sed 7 si.
ex parte. §. si.

y Que dixim⁹
a pñ. ti. vsqz buc.

3 Eadē. qñ ad actiones supradictas. sed in qbusdam
nō pueniūt. vt in mutua pecunia. qd dicit vt. j. pri. §. Itē
filius pōt subire iudiciū 7 arbitriū. 7 patrē obligat quasi
ex contractu de peculio. §. seru⁹ nō. ff. vt de pecu. l. ij. §. si fu⁹
7. §. idē scribit. 7. l. de indi. seruus. Itē fili⁹ fideiubere
pōt 7 patrē de peculio obligat. vt. ff. de pecu. l. ij. §. si fi-
lius. sed seruus non. vt. ff. de fideiuss. l. seruus. 7. l. se. 7 p-
pter hoc dixit fere. §. e. §. j.

a Illud aduersus patrē. etiā de peculio nō tenet pat.
vt bic. 7. l. ad mace. si filius. 7 caute colligit. l. ne filius
p patrē. vel pater p filio. l. j.

b Senat⁹. §. sena-
tus con. mace. vt. ff. ad mace. l. j. qd cessati. multis casib⁹
scilicet. Primo si fuerit miles filius. vt. l. ad mace. l. si.

3 Eadē. qñ ad actiones supradictas. sed in qbusdam
nō pueniūt. vt in mutua pecunia. qd dicit vt. j. pri. §. Itē
filius pōt subire iudiciū 7 arbitriū. 7 patrē obligat quasi
ex contractu de peculio. §. seru⁹ nō. ff. vt de pecu. l. ij. §. si fu⁹
7. §. idē scribit. 7. l. de indi. seruus. Itē fili⁹ fideiubere
pōt 7 patrē de peculio obligat. vt. ff. de pecu. l. ij. §. si fi-
lius. sed seruus non. vt. ff. de fideiuss. l. seruus. 7. l. se. 7 p-
pter hoc dixit fere. §. e. §. j.

a Illud aduersus patrē

Libro. vt. s. de iure. perso.

Si fu. obligatio. f. civilis. s. nalis sic. vt. s. d. fideius. S. j.

Manumisso. vt. bi. c. 2. l. e. l. j. in fi.

In pte. cu alienat. e. 7. facit. ff. de pecul. 7. ancillar. S. sed si alieno. Accur.

In pte. ante lit. cotel. na p. lit.

Qtes. no inf. adit. vt ff. e. si alien. seru. 7. e. ro. qz iputat ei qre alienauerit. vt ff. e. queadmoduz. in pan.

Indicif. facit ff. de demino. l. vez. i. fi. j. Rn. 7. ff. d. le. j. legatarius in fi.

No potuit. scz noraf. actio. Et no re impediri si dedu cif i eu casuz a quo incipe no pot. vt. s. de lega. S. ex cotra. rio.

Notes. ar. d. ca. pi. di. l. i. j. S. et.

Sed 7 veteres. admiserunt. iure ve teri dabat fili. pro nora. vt seru. vt b. Itē occidebat lici te a patre vt seru. a dno. S. bodien sic. vt. s. d. bis q fut sui vel ali. iur. S. ij. 7. ff. de lib. 7. post. l. i. suis. in fi.

Existimauit. vt b. 7. l. de fur. 7. ser. cor. l. apud antiqs in fi.

Pene. i. fere. vt pene noialit. f. per corp. pene. 7. tunc diphogaf. q. v. p. corp. filij patiens penam.

In seruos. i. p. pter seruos.

Filios. no etiā pres. vt si fili. usfa. iuder litē suā fece rit male iudicando vt. ff. d. iudi. si filius fa. Vel si dāni ali cui cederit. pncien do. eo sepati b. o. i. tante a pre. vt. s. d. obli. ex q. delic. S. si filiusfam. 7. ff. de eiec. vel eff. l. j. S. si filiusfa. Et d. bis le gib. dicit bic. cu di cit antiquos com metatores.

Coueniri. f. directo. vt. ff. e. norali. 7. l. se. qb. filijs codē natis dat in patre actio in factū vere iudi. i. peculii. vt. ff. e. l. 7. si codenat. 7. ff. de pecul. l. iij. S. itē scribit. S. qd si iudi cū fili. accipe noluit imo ptumacif nō v. ut. an mitti actor dz in possessione peculij. pfecticij. Quidē q no. q. lex delicto nō dz coueniri pat. vt bic dicit. Et videt q sic. qz als dicit lex q pot cedere bonis i peculio tali. vt. l. q. bo. ce. pos. cuz 7. filij. i. eo qd dicit vel a pie 7. S. b. uic. s. bo. rndet aldric. q dicta lex cu 7. filij loq. de castres. vel eo qd bz a pie sibi eūti in castra donatu qd etiā castrese dz. vt. l. fa. ber. si filius.

Si quadrupes. De maleficijs suoz dicit. nūc de ma leficijs irronabiliū animalū. Naz aut dāni dat hō liber. 7. tūc locū bz titul. s. ad le. aqui. p totū. aut seru. 7. tūc lo. u3 bz. s. ti. j. p totū. aut aliud aial. 7. tūc bz locū bic ti.

Mimaliū. f. quadrupediū. vt. ff. co. l. j. in pn. sed noie damni dati a bipede vt. ff. de edil. edic. qua vulgo.

Ipsa tenet 7 extinguit noie de ditio. Et diuerso qz directa actio noralis esse incipit. naz si liber hō. noriā comiserit: 7 is seruus tuus esse ceperit: qd qbusdā casibz efficiū primo li. bzo tradidim. incipit tecum esse noralis actio q ante dire cta fuisset. Si seru. dno no riam comiserit actio nulla na scit: nazqz inter dnm 7 eū q in pte ei. est: nulla obligatio nasci pot. Ideoqz 7 si in alie nam potestatē seruus puenerit: aut manumissus fuerit: neqz cū ipso: neqz cū eo cuius nūc in pte sit agi pot. Unde si alienus seru. noriaz tibi comiserit: 7 is postea in pte tua eē ceperit: in dicit actio: qz in eū casum reducta sit: in quo psistere nō potuit. Itē qz licet exierit de tu. 7 pte age renō potes. Quēadmoduz si dns in seruū suum aliquid cō miserit: nec si māmissus: aut alienatus fuerit seruus vllaz actiones contra dnm habere pot. Sed 7 veteres quidē hoc i filijsfamilias masculis 7 femi nis admiserunt. Noua aut ho minuz cōuersatio huiusmodi asperitatē recte respuēdā esse existimauit: 7 ab vsu cōr. uni hoc penit. recessit. Quis enī patiat filij suū 7 marie filiaz innoxam alij dare: vt pene p corpus pater magis q filius piclitet. cū in filiab. etiā pu dic. tie fauor h bene excludit Et iō placuit in seruos tātū modo norales actiones eē p

ponēdas: cū apud veteres legū cōmētatores inuenim. sepi dictū ipsos filiosfamilias p suis relictis posse cōueniri.

Lasciuia. i. luxuria. 7 tūc dicitur p idē. vt ponat p eodē. vel dic facilitate. vt facit pupillus. p Aut feruore. i. amore. vt l. equ. tu. vt equā meā adirz ostiū meū fregit. 7 dicit feruor qz ca lefacit amor. vt in. aut. q. mo. nat. ef. le. S. illud. coll. vj.

ponēdas: cū apud veteres legū cōmētatores inuenim. sepi dictū ipsos filiosfamilias p suis relictis posse cōueniri.

Si quadrupes pauperie fecisse dica. ur. Rubrica.

Mimaliū noie q rōne caret: siqdē lasciuia aut feruore aut ferita te pauperie fecerint. noralis actio lege. xij. tabu. pdita est. Que aialia: si noie redant p ficiunt reo ad liberationē: qz ita lex. xij. tab. cripta est. Et puta si equ. calcitrosus calce pcusserit: aut bos cornu pete re solitus cornu petierit.

Dec aut actio in his q cōtra naturā mouent locuz habet. Leterū si genitalis sit feritas cessat. Deniqz si vrlus fugerit a dno: 7 sic nocuit: nō pot quō dā dns cōueniri: quia desinit dns esse vbi fera euasit: Pau peries aut est damnū sine in iuria facientis datū. Nec enī pot aial iuriā fecisse dici: qd sensu caret. Nec quidē ad no rale pertinent actionē. Le terum sciendum est. edictio edicto prohiberi nos canem: verrem: apum: vrlum: leonē ibi habere qua vulgo iter sit: 7 aduersus ea factum erit: 7 nocitū libero homini eē di ca: qd bonū requū iudici vi detur tanti dns condemnēt. Leteraruz vero reruz quanti

Feritate. i. crudelitate sua nō sui gener. vt l. pri. S. r Actio. q vo cae in factuz vel simplr d paupie s Prodira. i. adiuuata. t Scripta. vt s. ti. j. S. int aut. 7. ff. e. l. j. in pn. v Solit. sub audi vtroqz ex emplo et. na idē ē 7 si nō sit solit vt in pn. bu. ti. v Dec aut. cō tra naturā. i. cō suetudinē gene ris illi aialis. Is sit sua psuetudo vt. calitret. vt. s. pri. S. nā maior ps equozuz non pessundat 7 ma ior ps boum nō cornupetit. quia equi 7 boues di cunt māsueti. 7 māsueta dicit q gregatim pas cunt. vñ fm hoc canis nō ē in nu cro ferarū nec mēsuetoz. nam maior ps canuz nō mordet 7 ma ior ps nō grega tim pascit. Sed vī etiā qd in his feris locū habe at dec actio. vt j. e. S. fi. q est d. Solutio vtilitē ibilocū bz dire cta nō. vt b. 7. ff. e. l. j. S. i bestijs. y Si genital. i. a genere habe at q sit fera 3 Feritas. i. crudelitas. a Cessat. f. di recta b Ubi. i. postq c Euasit. vt. s. de re. di. S. fere. d Pauperies. mirabilis est bec expositio 7 legal

io sic forte dicta. qz paupie ali. qā facit. sicut 7 damnū di minutio vel adeptio pūmonij dz. vt. ff. de dam. infe. l. iij. e Caret. quandoqz tamen res inanimata iniuriam fa cere dicit improprie. vt. ff. commo. l. si vt certo. S. plane si commo. m. Accursius. f. Nec quidē ad norale. f. duo supradicta. 7 qd noie se re bestie nō agat hac actione. 7 qd noie mansuete tm aga tur. vt. s. pr. S. 7 in pū. ti. g Leterum. edicto. posito. ff. de edili. edic. l. bi enim. nō erunt. 7. l. se. Accur. b Leones. Itē lupū pan herā 7 generaliter omne aial quod nocere pot. siue solutū siue ligatum. ita tamē q dā nū nibilominus facere possit. vt. ff. de edili. edic. l. bi eniz 7. l. 7 generaliter. 7. l. se. i Et nocitū. in corpe. ita q nō sit mortu. als ducētī so lici debent. vt. ff. de edil. edic. qua vulgo.

k Condēnet. rōne deformitatis nō habita. sed impēla-
rū tñ in curatione factarū z operarū amissaz z amitten-
darū. vt. ff. e. l. ex hac. Itē. cōdemnat in dupliū occasiōe
damni dati in alijs rebus ex hoc edicto. vt. hic. z. ff. e. qua
vulgo. Accursius.

l Preter has.
id est preter hos
modos agendi.
edilicio edicto.
m. Habebit. f.
vt. l. als. v. vt. s.
e. hec aut.

n De eadē re.
i. ex eo. facto. z
delicto.

o Cōsumit. h
est intelligendū
cōcursu pceptio
ne eni vna alias
cōsumit. Et ad
evidentiā istozū
dicit. quod quan-
do cōpetūt plu-
res actiōes eidē
cōtra eūdes. aut
oēs penales sūt
aut oēs rei pse-
cutorie. aut alie
penales alie rei
psecutorie. Pri-
mo casu subdisti-
gue. aut oēs ex
vno delicto. tūc
vna tollit aliā p-
ceptiōe. nō in id
quod excedit. vt
ff. vi. bon. rap. l.
j. z. ff. de actio. z
obli. qui seruū. j.

Rū. z. l. cum ex
vno delicto. non
aut concursu. vt
hic dicit. Si aut
ex diuersis factis
vna nō tollit al-
terā. etiā pcepti-
one. vt. ff. de pri-
ua. delict. l. nūq̄.
i. pñ. In secūdo
capite. qñ oēs ff
rei persecutorie.
dic qd aut s̄ eū-
dem danf. z tūc
tol lunt ad mui-
cem pceptiōe.
nō pcurū. vt. ff.
locati. si merces
S. culpe. Aut cō-
tra diuersos. z
tūc non tollunt
etiā pceptiōe.
vt. ff. de tabu. ex
bi. l. locū. S. con-
dēnatio. In tercio casu. f. quāuo aliā ē penalis. z aliā rei
psecutoria. iterū subdisti-
gue. Quia aut est penalis origi-
naliter. tūc neutra p alterā tollit. vt. ff. de fur. si pignore.
S. cū furti. z. ff. de nodi. fur. si pro fure. S. furti. Hoc tamē
fallit in casu. vt. ff. nau. cau. sta. l. idem. S. si. qz ibi cōpete-
bat altera d iure communi altera de iure speciali. Aut nō
est mere vel originaliter penalis. z tūc vna p alteram
tollitur. vt. ff. quod metus causa. l. metum. S. licet.

p De his. qz de actionibus dixim⁹. videamus p quos
exerceant. z hoc incipit. nunc.

q Tunc admonendi sumus. i. admonem⁹.

r Agere. scilicet bodie.

s Quilibet. si idoneū p. opter seruū qui nec suo nec
alieno non ne admittit. vt. l. de iudi. l. seruus. Itē ipē
pupillū. vt. l. qui legi. perso. per totū. Cū. id est q̄ u s.
p. Preterea. q̄. si quis faceret furtū captiuis. vel rei
pu. causa absentibus.

t Alio. i. alioquin. q. d. pcuratorē pōt accipere noie co-
rariū qui sūt in tutela captiuoz z rei pu. cā absentū.
y Impedimento. Sed quid si nullū sit impedimentū. R.
ide. vt. ff. de procu. l. j. S. vsus.

z Procurator
neqz cen. s. verbis.
immo quibuslibet.
aptis tñ ad hoc. si
ue generaliter siue
spaliter. In casib⁹
tñ spale mandatū
erigit. vt in inter-
dicto de li. exhi. vt
ff. de pro. l. pom. in
prin. Itē si mando
alicui q̄ inueniat
maritū filie mee vt
ff. de ri. nup. l. gene-
rali. in prin. Item
in causa suspecti tur-
toris. vt. ff. de pro.
non solū. S. si. Itē
qñ duos generalitē
facio pcuratores.
nā neuter ab alte-
ro erigeti. nisi ha-
beat spale manda-
tū. vt. ff. de pro. l.
l. itaqz. z. l. q̄ duos
Itē in postulanda
integ. resti. vt. ff. de
mino. l. illud. S. si
talis.

z Eo. f. aduersa-
rio.
a Cuiusqz. f. ha-
bili nō militi. vt. ff.
de pro. filius. S.
veterani. Itē non
femine. vt. ff. de p-
cu. feminis. Item
nō habētī imines
impedimentū. qz
non possēt cogi. vt
ff. de pro. l. neqz fe-
mina. Itē nō mi-
nor. vt. an. vt. ff.
de pro. minor. Itē
nō furioso vel mu-
to. vt. ff. de pro. l. u.
S. furiosus. z. l. mi-
tus. j. Rū. Itē nō
accusato de crimine
capitali. vt. l. ex p-
cu. l. reum.
b Reztuā. ergo
z vna z plures. S.
nūc est pcurator
qd verū ē. vt. ff. de
pro. l. j. S. j.
c D. f. adere. sez
mādato intūctē

z Alio. i. alioquin. q. d. pcuratorē pōt accipere noie co-
rariū qui sūt in tutela captiuoz z rei pu. cā absentū.
y Impedimento. Sed quid si nullū sit impedimentū. R.
ide. vt. ff. de procu. l. j. S. vsus.

damnū datum sit dupli. Pre-
ter has autem edilicias actio-
nes: z te paupericiloz habebit.
Nunc enim actiones
presertim penales de eadem
re cōcurrentes alia aliaz con-
sumit.

**De his per quos agere pos-
sumus. Rubrica.**

In Tunc admonendi su-
mus agere posse que-
libet hoies: aut suo noie: aut
aliēo. Alieno veluti pcurato-
rio: tutorio: curatorio: cū oli-
i vsu fuisset: al' eri⁹ noie agere
nō posse nisi p ppo: p liberta-
te: p tutela Preterea lege ho-
stilia pmissum est furti agere
eoz nomine qui apud hostes
essent aut reipublice cā abes-
sent: quie in eorum cū⁹ tu-
tela essent. Et qz hoc nō mini-
mā incōmoditatē habebat q
alieno noie neqz agere neqz ex-
cipere actionem licebat: cepe-
rūt homines per pcuratores
litigare. Mā z morbus: z etas
z necessaria pegrinatio: itēqz
al' multe iuste cause sepe ho-
minibus impedimento. aut
quo minus rez suam ipsi exe-
qui possint. Procurator neqz
certis verbis: neqz presente
aduersario: immo plerūqz eo
ignorante pstituit. Cuiusqz
enim permiseris rem tuā age-
re: aut defendere is procura-
tor tuus intelligitur. Tuto-

res z curatores quemadmo-
duz constituunt primo libro
expositum est.

De satisfationibus. Ru.

Satisfationū modus
alius antiquitati pla-
cuit: alium nouitas p-
vsum amplexa est. Olim eniz
si in rem agebat: satisfacere pos-
sessor cōpellebat: vt si victus
esset: nec rem ipsam restituere:
nec eius litis extimationē
potestas esset petitori: aut cū
eo agendi: aut cū fidem or-
ibus eius. Que satisfatio ap-
pellat iudicatus solui. Unde
autem sic appellet: facile est
intelligere. nāqz stipulabat
quis vt solueret sibi quod fue-
rit iudicatus. Multo magis
is qui in rez actione conuenie-
batur satisfacere cogebatur: si
alieno nomine iudicium acci-
piebat. Ipse autē qui in rem
agebat: si suo nomine utebatur:
satisfacere non cogebat. Pro-
curator vō si in rem agebat:
satisfacere iubebat: rem ratam
dñm habiturum: periculum
enim erat ne iterum domin⁹
de eadem re experiret. Tuto-
res vō z curatores: eodez mo-
do quo z pcuratores satisfacere
debēt verba edicti faciebāt
S; aliqui his agētib⁹ satisfac-
tio remittebat. Nec ita erat
si in rem agebatur. Si vero
in personaz a b actoris quidē

als simpli positū h verbū defensor sine mandato intelligit.
S; pcurator cum mandato est. vt. ff. de pro. si pcurator. S. p
cōrariū z facit ad hūc. S. ff. fa. ber. l. plane. in fi.
d Libro. vt. s. q̄ da. tu. pos. p totū. z p alios sequentes tñ.
vsqz ad titū de satisfac. tu. z. cu.

e De satisfac. i. b. facta mēione pcurator. a quib⁹ sa-
tisfacio erigit. cōpetentē de satisfac. i. b. subiungit.

f De satisfac. i. b. facta mēione pcurator. a quib⁹ sa-
tisfacio erigit. cōpetentē de satisfac. i. b. subiungit.

g Cū eo. reo victo. g Cū fideiussorib⁹ ex fideiussioe
Intelligit. cū nomē sit psequēs rei. vt. s. d. dona. S. est
z aliud. i Periculū facit. ff. de iuriur. nā postea.

k Edicti. f. ptois. quod edictū nō habemus.

l Dis. f. tutorib⁹ z curatorib⁹. S; qñ hoc. R. forte tūc qñ
erat restamētariū vt datiuū. f. p inquisitionē. nā tūc nō cauebat
t ato. in Satisfac. i. b. de facto. n Nec ita erat. h
nō oz esse. S. fm Jo. qz z qd sequit est de antiquitate.

o Agit. vt suo noie agens nō caucat. als caueat. f. ratā rē
dñm habiturū. vt. s. e. S. psc aut. z. S. pcurator.

z Procurator
neqz cen. s. verbis.
immo quibuslibet.
aptis tñ ad hoc. si
ue generaliter siue
spaliter. In casib⁹
tñ spale mandatū
erigit. vt in inter-
dicto de li. exhi. vt
ff. de pro. l. pom. in
prin. Itē si mando
alicui q̄ inueniat
maritū filie mee vt
ff. de ri. nup. l. gene-
rali. in prin. Item
in causa suspecti tur-
toris. vt. ff. de pro.
non solū. S. si. Itē
qñ duos generalitē
facio pcuratores.
nā neuter ab alte-
ro erigeti. nisi ha-
beat spale manda-
tū. vt. ff. de pro. l.
l. itaqz. z. l. q̄ duos
Itē in postulanda
integ. resti. vt. ff. de
mino. l. illud. S. si
talis.

z Eo. f. aduersa-
rio.
a Cuiusqz. f. ha-
bili nō militi. vt. ff.
de pro. filius. S.
veterani. Itē non
femine. vt. ff. de p-
cu. feminis. Item
nō habētī imines
impedimentū. qz
non possēt cogi. vt
ff. de pro. l. neqz fe-
mina. Itē nō mi-
nor. vt. an. vt. ff.
de pro. minor. Itē
nō furioso vel mu-
to. vt. ff. de pro. l. u.
S. furiosus. z. l. mi-
tus. j. Rū. Itē nō
accusato de crimine
capitali. vt. l. ex p-
cu. l. reum.

b Reztuā. ergo
z vna z plures. S.
nūc est pcurator
qd verū ē. vt. ff. de
pro. l. j. S. j.

c D. f. adere. sez
mādato intūctē

z Alio. i. alioquin. q. d. pcuratorē pōt accipere noie co-
rariū qui sūt in tutela captiuoz z rei pu. cā absentū.
y Impedimento. Sed quid si nullū sit impedimentū. R.
ide. vt. ff. de procu. l. j. S. vsus.

z Alio. i. alioquin. q. d. pcuratorē pōt accipere noie co-
rariū qui sūt in tutela captiuoz z rei pu. cā absentū.
y Impedimento. Sed quid si nullū sit impedimentū. R.
ide. vt. ff. de procu. l. j. S. vsus.

z Alio. i. alioquin. q. d. pcuratorē pōt accipere noie co-
rariū qui sūt in tutela captiuoz z rei pu. cā absentū.
y Impedimento. Sed quid si nullū sit impedimentū. R.
ide. vt. ff. de procu. l. j. S. vsus.

z Alio. i. alioquin. q. d. pcuratorē pōt accipere noie co-
rariū qui sūt in tutela captiuoz z rei pu. cā absentū.
y Impedimento. Sed quid si nullū sit impedimentū. R.
ide. vt. ff. de procu. l. j. S. vsus.

z Alio. i. alioquin. q. d. pcuratorē pōt accipere noie co-
rariū qui sūt in tutela captiuoz z rei pu. cā absentū.
y Impedimento. Sed quid si nullū sit impedimentū. R.
ide. vt. ff. de procu. l. j. S. vsus.

z Alio. i. alioquin. q. d. pcuratorē pōt accipere noie co-
rariū qui sūt in tutela captiuoz z rei pu. cā absentū.
y Impedimento. Sed quid si nullū sit impedimentū. R.
ide. vt. ff. de procu. l. j. S. vsus.

z Alio. i. alioquin. q. d. pcuratorē pōt accipere noie co-
rariū qui sūt in tutela captiuoz z rei pu. cā absentū.
y Impedimento. Sed quid si nullū sit impedimentū. R.
ide. vt. ff. de procu. l. j. S. vsus.

z Alio. i. alioquin. q. d. pcuratorē pōt accipere noie co-
rariū qui sūt in tutela captiuoz z rei pu. cā absentū.
y Impedimento. Sed quid si nullū sit impedimentū. R.
ide. vt. ff. de procu. l. j. S. vsus.

...cōs ipso iure nō tenet cōtractus. vt. ff. de dolo. z elegant
in prin. Accursius.
b) Stipulanti. credēs e debere cū non deberes. vt. hic.
z. ff. de excep. vol. l. ij. §. circa.
i) Obligatū eē. s. inspecto iuris rigore. de equitate obli-
gatus nō es. vt.
ff. de libe. ca. l. vj.
obligatus est. §.
obligatū. z. ff. de
verbo. sig. l. si cre-
ditor q̄ sūt p̄tra.

k) Efficax est.
scz in sui substā-
tia. nā civiliter z
naturaliter ē ob-
ligat⁹ z pure. sed
nō efficax q̄tum
ad opē exactio-
nis. Et sic effi-
cax est inspecto
genere. nā p̄ma
facie cōdēnand⁹
videt̄. sed inspe-
cta qualitate. qz
sit dolo facta. vel
metu vel sili cā
ipediā. ē ineffi-
cax. z ita expone
in sequentib⁹ casu-
bus.

l) Metus cā.
h quando metu
fuit compulsus.
m) Aut doli. h
q̄ inductus fuit
p̄ doli.
n) In factum.
redde singla sin-
gulis proposit⁹
causis fm̄ Jo.
Sed nōne h̄ ter-
cio casu. l. quan-
do p̄ errore p̄mi-
si. dat̄ doli exce-
ptio. Certe sic vt
ff. de doli excep. l. ij. §. circa. Quare h̄c. q̄ bec in factus ē
apponenda in subsidiū. doli exceptionis. scilicet contra pa-
tronū z patrē. cōtra quos turpes exceptiones nō ponū-
tur. vt. ff. de excep. doli. apud cellū. §. aduersus. z ita hic ac-
cipitur. Accursius.

o) Jure iuris est. supioribus libris. vt. §. de littera. obli-
gatione nra. l. de nō nu. pe. l. in cōtractibus.
q) Preterea. p̄teret. qd̄ pactū de nō petendo tria ope-
rat. nā tollit naturalē ipso iure. vt. ff. de solut. stichum. §.
naturalis. Itē elidit civilē. vt in hoc. §. Item obligat na-
turaliter pacifcentē nō petere. nam z als quis est obliga-
tus naturaliter quid nō facere. vt nō facere furtū. vt. §.
de obli. que ex delict. nā. §. j.
r) Omnimodo. quia nō civilis sed naturalis tm̄. vt. ff.
de solu. stichū. §. naturalis. In casibus tamē etiā ipso iu-
re vtrāqz tollit pactū. vt i maleficijs fact⁹ si quis pacifcā
ne agat. Itē in pignore rem. iō p̄ pactū. vt. ff. de pac. l. si
tibi. §. quedā actiones. §. de pignore.
s) Si apparet. oratio posita loco actionis. fm̄ pla. §. iō.
cōtra. vt dicitur. §. de act. §. sicutaqz.
t) Equē si debitor. iniquū est. hic nota. sic. ff. de in lit. iur.
l. si. z. ff. de iure iur. nam postea. §. dato. z. ff. de dolo. l. naz
sufficit. Hoc tm̄ fallit quoties est contra legē iurātū. quia
nō seruat sacramentū. vt in aut. sce. non solā. §. j. coll. v.
q̄ est. l. de nup. aut. quod eis. z. ff. de iure patro. l. adigere
Itē quādo veritas als p̄ testamētū pōt nueniri. vt. l. d̄
re. cre. l. si. Itē q̄n̄ referē sacramentū a iudice vt. ff. de iure
iurā. l. admonēdi. als aut̄ cōtinet qd̄ hic dicit.
v) In his quoqz. rem suā esse distinguit tamē. iuret suā
esse. que sibi sibi actio z exceptio. An dō iuret peti-
toris nō esse. quo casu nascit̄ exceptio cōtra petitorē. vt
ff. de iure iur. d̄ z si possessor. l. j. z. ij. respōso.
k) Itē si in iudicio. actū fuerit subaudi. z fueris absolut⁹

vt. j. iunuit. Accursius.
y) Durat. l. si primo erat obligat⁹. unde si soluat nō repetit
cū debiti soluit. vt. ff. de condi. inde. l. iulianus. z. l. i. lex. Et
caue tibi. qz p̄ iurancū z p̄ pactū naturalis tollit obliga-
tio. vt. ff. de iure iur. l. si. in prin. z. ff. de solu. l. si. cū aut̄ p̄
pbilū. §. natur. f.
sed p̄ sniam tollit
civilis z remane-
naturalis. vt. ff. de
p̄di. inde. l. iulian⁹.
S3 cū actionē in-
ducatur res iudicata
vbi nulla omnino
erat. vt. l. de reb⁹
cre. l. actori. quare
nō tollit vbi ē. Rñ.
res iudicata est de
iure civilis. z ita ob-
ligatio. ē civilē tol-
lit z actionē que ē
de iure civili indu-
cit. vt. ff. de ori. iur.
l. ij. §. deinde ex his
ea aut̄ que sūt iuris
naturalis nō tollit
vt obligationē na-
turalē. vt ar. §. de
leg. ag. u. §. si.

eam re⁹ suā esse z nihilomin⁹
eādē re⁹ petitor vendicet. licet
enī verū sit qd̄ in iudicio est
re⁹ esse. iūqz nō ē possessio-
re⁹ p̄dēnari. Itē si i iudicio te
cū actū fuerit siue in rez siue i
p̄sonaz. nihilomin⁹ obligatio
durat. z iō ipso iure de eadez
re postea aduersus te agi pōt.
sed debes p̄ exceptionē rei iudi-
cate adiuuari. Dec exempli
causa. i. tulle sufficiat. Alio-
q̄n̄ q̄ ex multz varūsqz causis
exceptiones necessarie sunt ex-
lationibus digestoz seu pan-
dectarum libris intelligi pōt
Quarū quedā ex legibus vel
ex his que legis vice ob-
inēt⁹
vel ex ipsius p̄toris iurisdictio-
ne substātiā capiūt. Appel-
lant autē exceptiones alie p̄-
petue z peremptorie alie tem-
porales z dilatorie. Perpetue
z peremptorie sunt. que semp
agentibus obstant. z semp re-
de qua agit perimunt. qualis
est exceptio doli mali. z qd̄ me-
tus cā factū est. z pacti cōuen-

b) Jurisdictione. vt de dolo malo. z metus. vt. ff. de excep-
toli. p̄ totū. Itē pacti. vt. ff. de pac. iurigen. §. p̄tor ait.
c) Perpetue. semp̄. i. sine p̄finitione tēporis. vt. ff. de doli
l. excep. l. pure. §. si. ita tamen si ante sententiā opponant̄.
vt. l. senten. rescin. non poss. p̄p̄rozas. nisi in. vii. casib⁹
in quibus etiā opponi possunt post sniam vt rōne etatis.
vt. e. l. d̄. z. ff. de mino. l. minor. rrv. an. omiffam. Itē miles.
vt. l. d̄. iur. z fa. igno. l. j. Itē in mace. z vell. vt. ff. de mace.
l. tam. z si. Itē in donatore qui opponit vt cōueniat̄ in q̄ntū
facere pōt etiam post sententiā. vt. ff. de re iud. l. nefeatus.
§. si. Item. exceptio falsi p̄curatoris. vt. l. de p̄cu. licet. se-
cus si rōne p̄sone p̄curatoris opponat̄ exceptio. vt qd̄ sit mī-
les vel mulier qz talis exceptio est dilatoria. vt. j. e. §. p̄te-
rea. Item vbiqz dicerē nullū su. z iudiciū. vt qz sit vena-
lis sniavl falsis. stib⁹ vel instrumētū iudicata. vt. l. q̄n̄ ē
ne. p. l. venales. vel cū iudex nō suus. vt. l. si a nō cōpe. in.
p̄ totū. Itē si inique sub iudice cōpulsus est. eo tpe quo com-
pelli nō debuit. vt. ff. de ferijs. l. j. Sed dilatoria p̄ponit ante
lit. cōtesta. sed p̄bat postqz actor mōstrauerit quod asserue-
rat. vt. l. de proba. l. exceptionē. z. l. e. l. si quidē. Sed de ex-
ceptione. non nūme. pecu. quid dices. nunquid est dilatoria
vel peremptoria. Rñ de quidam anormalam eam esse. Nos
dicimus quod est temporalis biennij scilicet. vel. rrv. dieruz
vt. §. de lit. ob. §. si. z. l. de nō nu. pe. l. in cōtractib⁹. in prin.
z. §. sup̄ ceteris. Sed in hoc pōt dici anormala. qz cum als
p̄bet qui excipit. hic tamē nō p̄bat. vt. l. de nō nu. pe. l. si ex-
cautione tua. Idem quere in exceptione nō nu. tot. z eodē
nō do solue. vt. l. de doli. cau. non numera. l. si. z aut. ibi po-
sita. Item quid de ea que opponitur. vt quis cōueniatur
in q̄tum facere potest. Responde eam temporale. quia p̄e-
sumo q̄ aliqua acq̄ret. z sic postea poterit solvere. vt. l. ar-
bi. tu. l. si defunct⁹. nā nō repetit̄ qd̄ soluit. l. z facē nō possit
comode. vt. ff. de p̄di. ide. l. nā z marit⁹ qd̄ fieret si cēt p̄tore
k

cū sit fauorabilis. vt. ff. de condi. inde. l. qui exceptionē.
o **P**acti cōuenti. s. exceptio.
e **L**ib. p. ozales. aut pacti cōuenti. vsq. ad c. in quēnium.
e **A**ut alia similis. vcluti si quis id qd i vtero ē. vel fructus
suis os vel totū certō loco edificari. vel cū rom. eēt ephe

si dare stipulatus
p. vt. ff. de ver. obli.
l. interdū. fm. 230.
e **A**mittēbat. fa.
cit. s. de actio. s. si
q. s. agens. 7. ff. d. li.
le. l. nō solū. s. fi. 7.
e. d. i. u. ff. l. i. i. ff. as.
f **H**odie aut. 3e.
noniane. scz grece
cui meminit. s. de
actio. s. s. bec. qdē
s **C**ōtinet. quod
dic vt mō dixi p. l.
de ver. ob. interdū.
b **I**n duplū. s. vi
def qd nullam pa
tiaf penā. vt. ff. de
peti. here. q. si i die
in pn. que ē cōtra
s. d. i. u. ff. l. i. i. ff. as.
e **E**l meli spāle est
ibi. qz ad hoc soluz
agebat. vt eodē iu
re penes agentem
haberet quo erat
apud defunctū. vñ
nō fuit p. petitiū.
i **I**n iuriā. nō tñ
tale. pter quā age
re possent.
k **D**eterriti. facit
L. ad le. iul. repe. l.
j. 7. ff. d. penis. l. ca
p. i. l. i. s. pe. 7. L.
de inof. tes. si quis i
suo.
l **P**reterea. mu
lierem. que p alio
agere nō pōt nisi p
parētib. si morib.
aut etas eos im
diat. nec sit q eoz
uoie agat. vt. ff. de
pau. l. feminis.
m **P**ro patre. ni
si p libertate eoz
vt. ff. de lib. ca. l. iij.
q. d. cōtr. fm. 30.
n **S**ine offensa.
i. hoc sit sine offen
sa discipline. nō ā
sic intelligit. vt. 7 h
nō possit fieri. si di
sciplina. i. exercitiū
militare offendit. sed siue offendaē siue nō. s. sumit nō offē
di. vt. bic. 7. L. de pau. l. qui stipendia.
o **C**as dō. cōquiescere. sed s. ff. de postu. l. j. s. ij. loco. 7. s.
hoc edicto. Solutio ibi de maria infamia. bic. de parua. **E**l
illud in aduocato qui emolumentū tm bz bic in pcuratore. q
tm habet onus. **A**ccursus.
p **D**e replicationib. qz exceptio p replicationē elidit. iō
p consequēs de replicatione dicit vt. j. e. in prin. 7. n. de exce.
l. ij. s. replicatio. **A**ccursus.
q **I**nterdū. noceat. i. nō proffit. vel dic. p. p. i. s. actori.
r **C**ouenit em. i. ita sūt cōuentū.
s **E**xcludi. per exceptionē.
f **R**ursus. noceat. i. nō proffit.
t **C**a. l. duplicatio.
t **D**igestor. vt. ff. de excep. l. ij.
v **E**xceptiones. bic. s. vi. q. deberet eē in fi. superioris ti. s. z
certe cū 7 replicatio sit exceptio. bene ponit bic generaliter
tam ad exceptiones qz ad replicationes ptines
r **F**ideiussorib. appellatione fideiussoris loē accessozium
accipe. siue sit mandator siue fideiussor. siue aliter ex eo dicitur

ti cū ita puenerit: ne oino pe
cunia peteret. **T**pales atqz
dilatozie s. qz ad tēp^o nocent
7 tēp^ois dil^o rione. abuunt.
Qualis ē pacti cōuenti cū ita
cōuenit: ne intra certū tēp^o
ageret: veluti itra qnquēniū:
nā finito eo tpe: non impedit
actor rē exequi. **E**rgo hi qui
bus intra certū tēp^o agere vo
lētib^o obijciat exceptio aut pa
cti cōuenti: aut alia si. alis^o:
differre debent actionē 7 post
tēp^o agere: ideo enī 7 dilatozie
iste exceptiones appellantur.
Alio qn si intra tēpus egerit:
obiectaqz sit exceptio: nec eo
iudicio qz cōsequēbāt pter
exceptionē: nec post tēp^o olim
agere poterāt: cū temere rē in
iudiciū deducebāt 7 cōsume
bant: quā rōnerē amittebāt.
Hodie aut^o nō ita stricte b p
cedere volumus: sed eū q ante
tēp^o pactionis vt obligatiōis
litē i ferre ausus ē: zenoniane
cōstitutioni subiacere cōsem^o
quā sacratissim^o legis latoz te
his qui tpe plus petierūt pro
tulit: vt 7 inducias quas ipse
actor spōte indulserit: vel qz
natura actionis cōtinet^o si cō
tēpserit in duplū^o habeat hi
q talē iniuriā passi sūt 7 post
eas finitas: nō alitē litē suscipi
ant: nisi oēs expēsas litē antea
acceperint: vt actores tali pe
na pteriti^o: tpa litē qz doceant

fideiussor q p alio fidē suā astrinxerit. Et nō qd dicit ple
rūqz. qz exceptio reo cōpetēs grā sue psonē. vt qz sit m
nor. fideiussori nō cōpetit. vt. ff. r. mmo. l. in cause. in pn.
7. ff. de excep. l. exceptiones. in fi. l. Itē si est dānat^o in oib^o
boyis suis rōne sui delicti. vt. L. de fideiuss. l. j. **E**l si cessit
bonis vñ psona
liter ei subuenit
ne i pl^o cōueniat
qz in qntum face
re potest. vt. s. d.
acti. s. fi. 7. j. co.
i fi. Itē vbi cūqz
quis in qntū face
re pōt dānat^o nā
fideiussori nō da
tur exceptio. vt
ff. de reiudi. l. 7 si
fideiussor. in pn.
nisi fideiussor vt
defensor puenia
tur. tūc enī vt de
fensori nō vt fide
iussori dāt vt. ff.
p socio. l. veruz.
s. i. 7. ff. so. ma.
l. aia. **E**bi autē
exceptio rei co
beret vt pacti cō
uēti. 7 rei iudi. fi
deiussorib^o cōpe
tūt. vt bic. et iui
to reovt. L. de ex
cep. l. defēsiōes
7. ff. de excep. l.
oēs.
r **H**is. s. fide
iussorib^o.
v **Q**ua ratiōe.
exemplificat.
v **Q**uis. l. cre
ditoz.
y **A**llis qz. s. fi.
deiussorib^o 7 si
milibus.
z **S**ane. p exce
ptionē. pte hunc
caluz dicit. s. ple
rūqz. 7 pte alios
vt diximus.
a **M**arie. facit
s. d. fideiuss. i. p.
b **D**e interd
ctis. l. qz in dicta
vicem sustinent
actionū. iō po.
actiōes. 7 de inf
dictis. pponit. vt
j. e. in prin.
c **E**quit.
actioni

De replicationibus. Ru.

Interdum euenit: vt
i **E**xceptio q pma facie
insta videt: tñ iniq no
ceat^o qd cū acciderit alia alle
gatiōe op^o e adiunādi actoris
grā q replicatio vocat: qz p eā
replicat atqz resoluit ius exce
ptionis. **E**luti cū pactus ē
aliqz cū debitoze suo ne ab eo
pecuniā petat: rei. i. de postea i
contrariuz pacti sunt. i. vt cre
ditoz petere liceat: si creditoz
agat 7 excipiat debitoz: vt iura
temū cōdemnet: si nō conue
nerit ne eam pecuniā creditoz
petat: nocet ei exceptio: puenit
enī ita: nāqz nihilominus hoc
verū manet. l. et postea in cō

bys. l. in factū. vt. j. e. s. fi.
d **F**orme. i. dicere. verba cōcepta 7 for^o ata a ptoze p
ponēte interdita. s. fm h q erat dūa oli inē interdita
7 actiones. cū 7 actio erat sc. mola. vt. ff. de ori. iur. l. ij. s.
deinde ex bis. **R**espōdent quidā vt 230. qz interdita for
mabant in psonā volentū ea incētare. tm loquēdo eis.
vñ inter duos dicunt reddi a ptoze loquēte duob^o. vt. j.
e. s. exhibitoria. 7 hoc etiā colligit. ff. sub multis titulis in
tractatu de interdicitis. sic enī dicit. vnde tu illū vi deici
sti. 7c. vt. ff. de vi 7 vi arma. l. j. in prin. Itē vti edes de qui
bus 7c. vt. ff. vti possi. l. j. in prin. 7 sic de alijs. **S**ed actio
nes generaliter 7 in psonā oium formabant^o. vt quicūqz
emerit ex empti agat. 7 sic de ceteris qd colligit. ff. de ori.
iur. l. ij. s. oium. 7. s. de bis. **E**l diebreuiter differentiaz
talē fuisse. qz interdita. a ptozib^o. sed actiones a ceteris
magistratib^o formabantur. vt patet ex eo. quod omnia
sunt ptozia. vt. ff. de interd. per totū librum. sed ho
die nihil aliud est in dictū q actio ptozia in factū. vt. j. e.
s. fi. **A**ccursus florentinus.
qz est in interdicitis restitutorijs 7 exhibitorijs. vt. j. eo.

S. restitutoria. et. S. exhibitio. Acc. floren. legu doctor.
S. Prohibebat. quod facit in prohibitorijs interdictis.
vt. j. e. S. prohibitoria. Accur. floren.

B Maximè. hoc ideo dicit. quia quandoq; per interdi-
cta non super possessione sed sup iure rei cõrendit. vt pa-
tet in interdicto
de mortuo infe-
rendo. vbi licet
iferre z sepulcro
inedificatio. vbi
licet inedificari
vt. ff. de mor. in-
feren. l. j. in prin.
S. pzetor aut.
Ite qñq; pzie-
tatis r possessio-
nis iumul. vt. ff.
de aqua quo. et
est. l. j. S. si. et. ff.
eo. l. interdictoz
S. quedam. S.
nũquid alio mō
q; per interdicta
ideft de iure ciui-
li agitur de pos-
fessione. Rñ. sic.
vt per condic. in
de. vt. ff. d. cõdi.
ide. l. indebiti. S.
sz et si nuni. Ite
per triticaria. vt
ff. de condic. tri-
ti. l. j. in fi. et. l. ij.
Ite p condic. et
lege. vt. l. d. ac-
qui. pol. l. fi. z. ff.
de rei ven. l. fi. et.
l. locati. l. si qñ.
i. Possessione.
siue retinenda. si
ne recuperanda
siue adipiscenda
vt. j. e. S. sequent
diuisio. Accur.
k Quasi pos-
fessione. vt cū cõ-
tenditur. de pos-
fessione rez icor-
poraliũ. vt vie z
itineris et actus
zaque. vbi et in
rebus incorpali-
bus nõ est vera
possessio. vt. ff. d.
acqui. re. do. l. ser-
uus. S. incorpa-
le. Sed tamen
est ibi quedã qñ
possessio. z de ea
retinenda ppetit
interdicta. d. itinere et actu. z aq. qñ pendo me esse in qñ
possessione pdictoz iurũ. vt. ff. de iti. actuz. pri. per totũ
et. ff. de aqua quoti. et est. per totũ. z. ff. de serui. l. pe. z. ff.
si ser. ven. l. licur. S. aristo.
l Summa. i. prima. nõ minima. quia et de duobus mē-
bris aliqua inuenitur. vt. j. e. S. tercia.
m Restitutoria. qñq; tamen quedã inueniunt mixta tā
pbibitoria q; exhibitio. vt. ff. eo. l. j. S. interdictoz. vt de
libero homine exhibendo. nam peti t exhiberi. et pbibet
inuitis retineri. Accur. floren.
n Prohibitoria. possideti. vt si quis missus fuit in poss.
iussu ptozis. vt. ff. ne vis si. et qui in poss. mis. ff. l. j. in pn.
nam iuste possidet qui auzore ptoze possidet. vt. ff. de ac-
qui. pol. l. iuste. Accur.
o Inferendi. qd interdictũ est. ff. de m. rtuo inferendo
l. j. in prin. et. S. hoc interdictũ. Accu.
p Edificari. quod interdictũ habes. ff. ne quid in loco.
fa. l. j. in prin. Accur. floren. legu doctor.
q Ad in sumine. et hoc habes. l. ne quid in flu. pu. l. j. i.
i. et de flumi. l. j. in prin. Accur.

trariũ pacti sunt: s; qz iniquũ
ē creditozē excludi. replicatio
dabit ex posteriore pacto cõ-
ueto. Rurs⁹ interdũ euenit.
vt replicatio q̄ pma facie iu-
sta. at iniq̄ noceat. qd cū acci-
dit. alia allegatione op⁹ ē. ad
inuadi rei grã q̄ duplicatõ vo-
cat. Et si rurs⁹ ea p̄ia facie iu-
sta videat: s; p̄t aliqua cãm
actori iniq̄ nocet. rurs⁹ alia
allegatõ op⁹ ē. q̄ actor adiu-
uet. q̄ dicit triplicatio. Qua-
rũ oi. i. exceptionũ vsũ. inter-
dũ vlti⁹ q̄ dixim⁹ varietas
negocioz itroduxit. q̄s om̄es
aperti⁹ ex latiore digestoz vo-
lumie facile ē pgnosce. Exce-
ptiones aut qd debitor tefē
ditur. plerũq; accomodari so-
let etiã fideiussorib⁹ et⁹. Et
recte. qz qd ab his peti⁹ id ab
ip̄o debitoze peti videt. qz mā
dati iudicõ redditũ ē eis qd
hi p eo soluerint. Quã rōe. et
si de nõ petēda pecunia pact⁹
q̄s cū reo fuerit. placuit p̄de
succurrendũ eē p exceptionez
pacti p̄eti illis q̄ q̄ p eo ob-
ligati sũt. ac si etiã cū ip̄is pa-
ct⁹ eēt. ne ab eis ea pecunia pe-
teret. Sane qdã exceptio-
nes nõ solēt his accomodari:
Ecce ei debitoz si bois suis ces-
serit z cū eo creditoz experia t
defendit p̄ exceptionē si bonis
cesserit. Sz hec exceptio fide-
iussorib⁹ nõ dat̄ id. l. qz q̄ alios

r Restitutoria. bonoz possessori. non rerũ sed iuris. i. succē-
dendi. de iure pzetorio tm̄. vt filio em̄ ncpato. vel cognato
qui dicunt bonoz possessores ex bonoz possessione edicta-
li et decretali. nam statim postq; habet edictalē et decretalē.
habet hoc interdictũ directũ ad hoc vt consequat̄ p̄ fessio-
nez hereditatis. qd
app. latur quo-
bonoz. vt. j. eo. S.
adipiscēde. vtile vi-
ro r tur illi qui suc-
cedi de iure ciuili.
vel ex testamēto. vt
ab intestato. vt. ff.
quozũ. bo. l. j. in pn.
et. l. quozũ. bo. l. j.
Sed est econtra in
hereditatis petitiõ
ne. nã directã dat̄
heredi de iure ciui-
li. vtilis vero ei qui
succedi de iure p-
torio. vt. ff. de bo-
poss. here. pe. l. pri-
ma. Est et aliud no-
uum auxilium per
nouã pstitutionez
inuentum. p qd pe-
titur possessio he-
reditatis. si testamē-
tũ appa- rat nõ vi-
ciatum. vel vitupe-
ratũ i aliquasui pte
vt. l. de edic. diui
adri. tol. l. fi. Sed q̄
re dicitur hoc resti-
tutorius. cū nunq̄
hic bonoz possessor
habuerit possessio-
ne. R. improprie vi-
citur pro dat̄. vt. ff.
de ver. sig. l. verbũ
reddedi. et. ff. de le-
ij. l. cum quidã. Al-
dic q̄ inspecta pfo-
na defuncti dicitur
restitutio. sz na-
tura sui dicitur adi-
piscēde pos. vt. ff.
quozũ. bo. l. j. S. fi.
l Possessio. due
sunt. vie succededi
sez iure ciuili. z iu-
re pzetorio Prima
subdiuiditur i pos-
fessorium p consti-
tutionem diui adri-
ani. et petitorũ. vt
p petitionem here-
ditatis directam.

p debitoze obligat. b maxie
pspicit. vt cuz facultatib⁹ la-
ps⁹ fuerit debitoz possit ab his
quos p eo obligatũ suũ con-
sequi.

Interdictis
Equit⁹ vt dispiciam⁹
d̄ interdicti seu actõ-
b⁹: q̄ pro his exercent:
Erat aut̄ interdita: forme atz
ceptiones vboz. qd pzetoz
aut iubebat aliqd fieri. aut fi-
eri pbibeat qd tũc maxie sa-
ciebat cū de possessione: aut
qñ possessione int aliq̄s pte-
debat. Suma aut̄ diuisio in-
terdictoz hec ē. qd aut pbibi-
toria sunt: aut restitutoria:
aut exhibitio. Prohibito-
ria sũt. qd ptoz verat aliqd fi-
eri. veluti vim sine vicio possi-
dētũ vt mortuũ iferētũ q̄ ei ius
erat iferēdi vti sacro loco edi-
ficari. vt in flumie publico
ripane et aliqd fieri q̄ pet⁹ na-
uiget. Restitutoria sũt: qd
restitui aliqd iubet. veluti cū
bonoz possessori possessionē
eoz q̄s p h̄de aut p posses-
soze possidet ex ea h̄ditate.
aut cū iubet ei q̄ vi d̄ possessio-
ne fūdi reiect⁹ sit. restitui pos-
sitionē. Exhibitio sũt: p
q̄ iubet exhiberi. Veluti cuz
d̄ cui libtate agit: aut liber-
tũ cui p̄on⁹ operas indicere
velit aut cū parētũ liberos q̄
in p̄tã e eius sunt. Sunt

subdiuiditur in possessozium. vt per interdictũ quoz bono.
per quod peti⁹ successor de iur. e pzetorio se mitti in possessio-
nē bonoz que tenebat defunct⁹ t̄p. mortis. vt hic. Ite in pe-
titorũ vt p peti. here. bonoz possessoria. Accur.
t Possidet. vel dolo fecit. quo minus possideat. vt. ff. quo.
bo. l. j. in prin. et expone hec verba p herede z possessore. vt
j. eo. S. pro herede. et. S. pro possessore. Accur.
v Possessionem. per interdictũ vnde vi. quod intra annũ
loci habet p his que non puenerũt ad violentiũ. p alijs que
puenerũt. perpetuo. vt. ff. de vi et vi ar. l. j. in prin. Et hoc si
ciuiliter et naturaliter possideat deiectus. Si aut̄ naturali-
ter tm̄. vtile habet tm̄. vt fructuarius. vt. ff. de vi z vi ar. l. ij.
S. vnde vi.
r Exhibitio. iubet. scilicet ptoz. Libertate. vt quia liber
homo detinetur inuis⁹. quod interdictus habes. ff. de li. bo.
exbi. l. j. Accur.
y Indicare velit. i. cõuentas iniungere. quo casu aget d̄ li-
bero homine exhibendo. vt. ff. de li. bo. exbi. l. fi.
z Parēti. in h̄ casu duosũt interdita. vnũ d̄ liberi exhibēdi
alter d̄ liberi d̄ duced. vt. ff. d̄ li. exbi. l. j. Rñ. z. l. in. j. Rñ
k 3

a Obtinuit inter sapientes. Accur.
b Duos. i. a ptozeformaf vt. no. s. in priu.
c Adipiscende. quod ex bis. inuuit bic. q. hoc interdictuz
etiam p vna re copetat. Sed contra v' detur. q. sit vniuersa
le. vt. ff. quoz. bc. l. j. S. si. Sed certe nihilomin' est vniuersa
le. licet ad vnam re

re. vt sic em est in
b creditatis pet. vt
ff. de pe. her. l. r.
gulariter. et. l. licet.
qua constat vniuer
salem esse. vt. ff. de
rei ven. l. j. j. Rñ.
d Possessio. s. de
cretalis.

c Data. scz a vo
ce ptoze is vni. vt
hodie cora quolibz
iudice. vt. l. c. ad
mit. ad bo. poss. l. fi.
f Pro herede. s.
nūquid bi tituli sūt
Rñ. non. vt. l. c. in
quibus ca. cel. lon.
temp. pze. l. heredi
tatem. ergo vsuca
pio nō pōt pcedere.
re. Sed contra. ff.
quoz. bo. l. j. j. Rñ.
Sed illud expone
vt ibi.

f Honor posses
sio. scz decretal. Ac.
g Pro hede. bec
ofo quadoqz acci
pitur p vero titulo
vt. ff. pro herede. p
totū quadoqz pro
falso. vt quia crede
bat se heredem. cū
nō sit. et ita bic acci
pitur. et quado cum
q. agit peti. ber. vt
ff. de peti. her. l. p
herede.

b Sciens. vñ si q
ritur ab eo qre pol
sidaeat. dicit qz pol
sideo. vel si dicat p
herede. tñ falsuz sci
enter dicit. vt. ff. de
peti. her. l. qui in
terrogatus.

i Possessionē. q
est facti.
i Inutile est. sed
aget amodo rei vñ
dicat iōe. cū sit oñs.

k Interdictū qz. cōparatū. contra colonū directū. contra
extraneos vtile. vt. l. de sal. interd. l. j. z. ff. de sal. interd. l. j.

l Pro mercedibus. Itē et p danmo. si qd contulit in eodē
vt. ff. de sal. interd. l. j. et. ar. ff. qui ca. pig. a. ptra. l. nō so
m. Depigisset. l. tacite. vt. l. locati. l. certi iur. l. i. Accur.
Sed quid differt inter hoc interdictū. et seruianā. Rñ. in ser
uiana oportet locatore p bare colonū fuisse dominū tpe ob
ligationis. vt. ff. de pigno. l. j. S. cū p dūm in fi. et. l. et que nō
dum sunt. S. qd dicitur. sed in interdicto isto sufficit si p bet
ipsum possedisse. vt. ff. de sal. interd. l. j.

n Retinende. vti possidetis. qd d reb' immobilibus dicit. s.
vtro bi de immobilibus. j. e. S. sed interdicto.

o Proprietate. ob hoc quidē ppatus est. sed et sine hac cō
trouerfia prietatis dabit. vt si de sola possessione conten
p. Petere. debeat. i. qd sit actor z qd re'. Ac. dat. fm io.

q Possessio sit. i. qd possideat. nō pōt. vt. ff. de iudi. l. inter
litigantes. Accur.

r Civilis. z naturalis. civilis. vt quia parit actionē in rem
aduersario. vt. l. de ali. mu. iu. causa fa. l. j. Naturalis. vt qz
nemo a seipō possit petere. fm natura. vt. ff. de arbi. l. pe. et
facit ad hoc bene. ff. vñ pof. l. j. S. hoc interdictum. et. ff. d. ac
q. i. po. f. l. eritus.

t Semper ingens. i. ma gna. et bec radē ptenio et fm alijs

*amē q putāt pnie iterdicta
ea vocari. que phibitoria sūt
qz interdici. re. tenūciare et
phibere resti. ronia. at z ex
hibitoria pnie teci. eta vocari
S; tñ obtinuit oia iterdicta
appellari: qz inter dnos' di
cunt. Sequēs diuisio inter
dictoz hec est: q quedā adipi
scende possessionis cā ppata
sunt quedā retinēde: quedam
recuperande. Adipiscende
possessionis ā interdictū ac
cōmodatur bonoz possessori
quod appellat quoz bon oz.
Eiusqz vis z ptās hec ē. vt qd
ex his homis quisqz quoz pos
sessio alicui data est p hede
aut p possessore possideat: id
ei cui bonoz' possessio data ē
restituere tēbeat. Pro here
de aut possider videt qui pu
tat se heredē esse. Pro posses
sore is possidz. q nullo iure rē
hereditariā vel etiā totā he
reditatē sciens ad se nō ptine
re possidet: Pō aut adipiscen
de possessionis vocat interdi
ctū. qz ei tm vtile est. q nūc pri
mū conat adipisci possessioz
rei: itaqz si qd adeptus posses
sionē amiserit eā. hoc interdi
ctū ei inutile est. Interdi
ctū quoz qd appellat salua
nū: adipiscende possessionis ā
ppatum est: eoqz vti dñs fū
di te rebo coloni. quas is pro

interdictis. retinende possessionis est. vt in illo de supficie
bus. vt. ff. de supfi. l. j. j. Rñ. Itē in illo de itinere a ctuz
pnuato z via pnuata. vt. ff. de iti. actuz pnuat. l. j. j. Rñ.
Item de aqua quoti. et est. Itē iter eos q ducunt aquā
p cundē riuū. qui corruales dicunt. Itē iter eos q ex eo

mercedib' fundi pignori fu
turas pepigisset. Retinend
possessionis cā ppata sunt in
terdicta. vti possidet. z vtro
bi: cū ab vtraqz pte de pprie a
te alic' rei p trouersia sit: z an
te queritur. vter ex litigatori
bus possidere. z vter petere tē
beat. Māz nisi añ exploratuz
fuerit vtrius eoz possessio sit
nō pōt petito ris actō institui
qz z civilis z naturalis rō fa
cit: vt alius possideat. z a i' a
possidente petat: Et qz longe
cōmodi' est possidere potius
q petere. id plerūqz: z fere sem
per ingens existit ptenio de
ipsa possessione. Cōmodum
aut possidendi in eo est: q eti
am si ei' res nō sit q possidet.
si mō a totz nō potuerit suam
esse pbare. remanet suo loco
possessio. Propter quā causā
cū obscura sūt vtriusqz iura.
ptra petitorē iudicari solet.
Sed interdicto quidē vti
possidetis defundi vel eduz
possessione ptenit. Vtro
bi vero interdicto. tē rez mo
bilū possessione ptenit. Quo
rū vis ac ptās plurimā inter
se differētā aprd veteres ha
bebat. Nam vti possidetis in
terdicto is vincebat. q inter
dicti tpe possidebat. si mō nec
vñ nec clā. nec precario nactus
fuerit ab aduersario possesi

dem castello. vt.
ff. de aqua quot.
et est. l. j. j. Rñ.
z. S. si inter corru
uales. et. S. ait p
toz quo ex castel
lo. In bis em oi
b' iterdictis vbi
de incorpalium
quasi possēdōe
agitur. est idem
modus agendi q
in duobus istis.
vñ in. ff. nouo cō
tinuē post ti. vti.
pos. et illi supra
dicti ponūt per
dinem.
v Cōmodū. re
manet. facti. l.
de eden. qui ac
cular. in fi. z. l.
de rei ven. l. res.
z. ff. si vsufu. pe.
l. vti frui. Accur.
v Del edium.
vt. ff. vti pos. l. j.
j. Rñ.
y Vtrobi. hoc
dicitur ab vtruz
et vbi. vt vtrum
ponatur pro ad
vel apud. vbi po
natur pro quē. q.
d. apud quē est.
apud eū sit. Mō
fit autē mentio
hic possessionis.
cū mobilia pnie
non possideant.
sed mobilia tm.
cū dicat posses
sio quasi pedum
positio. vt. ff. de
acqui. pos. l. j. in
prin. abusue tm.
ta mobilia qm
mobilia dicunt
possideri. Accu.
z Quoz. s. du
orum interdicto
rum.
a Interdicti. i.

tēmpore quo pponitur interdictum.
b Alim. dūmodo nō aduersariū. Accur.

c Eius. s. quā aduersarius. vt. ff. de ver. sig. l. in aioze pte
quinta charta. Accur.

d Possidebat. et sic citius vincebat in v. pos. qz vtro
bi. et erat forte ratio. quia citius mobilia transferuntur q
immobilia. vt. ff. cōmo. l. j. et. ff. de re iudi. a diuo pio. S. j.
et. ff. de acqui. pos. l. si rem.

e Ad possessionem. hora qm ad possessiones. nanz
qtm ad alia rem ansit differentia vt olim. vt vti posses.
in rebus immobilibus. at vtrobi in mobilibus locum habe
at. vt hic dicitur. z. S. S. pri. Accur.

f Nec clam. cū multa sint genera violentiarū que ad p
sens omittit. de hac vi. que inquietua dicit. q parit hoc
interdictū dic. vt si me arare vel edificare. vel aliquid in
meo me facere phibet cōtēdēs te possidere. bz locū h in
terdictū. vt. ff. d. vi z vi ar. l. vim facit. z. ff. qd vi aut clam
l. j. S. qd sit vi. Quid si ille nō pcedat se possidere. sed solū
iniuriat mibi. Rñ. ad huc locū bz h interdictū. vt. ff. vti.
pos. si duo. S. si vicinus. Sed et actōe iniuriar r' ibi tenet
vt. ff. de act. emp. l. q pendente. Quid si non possessionis
rōne. nec iniuriē. s; qz seruitutē sibi cōtēd'. Rñ. si possi
det. intentabo negatoriam. si ego possideo. intentabo hoc

interdictū. vt. ff. si ser. v. l. ij. §. j. Claz aut possidet q̄ clā
culo me absente. sibi possidere volēs ingredi fūdū meū
quē possideo. nec tamē suspicor me posse repelli. z ita me
absente z invito sepissime facit. vt. ff. qd̄ vi aut clam. l. iij.
§. si. z de acqui. pos. l. clam. ille enim qui ingredi b̄z natu
ralē per introitū
suū. z ego civilē.
Et dic q̄ ego re
tineo naturalē
civilis. ingrediēs
naturalē natura
liter. Sed nōne
cā naturalē per
dit. Cati. cū defū
do exit. z ad iu
diciūz venit. vel
etiā als iret. Re
spōdeo nō. imo.
retinet aio natu
ralē. vt facit fru
ctuari⁹ qui solā
naturalē b̄z. Et
dic qd̄ si amittit
eā. nō tamen no
cet q̄a ad huc b̄
interdicto tenet.
lz ego possideaz
tm. vt dixim⁹ p
l. ff. vti possid. si
duo. §. si vicin⁹.
Precario autēz
possidet aduer
sarius a me. vt si
p̄cibus suis mo
tus cōcessi sibi p̄
cario. vt. ff. de p̄
car. l. j. in prin. z
§. j. Et distigue
in p̄cario. qz aut
agit vt ois pos
sessio in accipie
tem transferat.
qd̄ fieri pōt. vt
ff. de precario. i
reb⁹. z ff. de acq̄.
pos. pom. §. si is
qui. Aut vt nul
la z hoc valet. vt
ff. de p̄car. certe.
§. is qui. Aut vt
habeat natura
lētū qui accipit
z hoc valet. vt. ff.
de p̄ca. l. z habet.
cū. Sz nūqd̄
in omni p̄cario
vinco habentes
a me per hoc in
terdictū. sz vti
possidētis. Rñ.
nō illū qui habz
omnē possessionē cū hoc interdictū possessorē tueat. vt
ff. vti possid. l. j. §. j. z §. ij. ergo vinco supradictos. etiam
si ego habebā possessionē a alio vi vel clam. vel p̄cario.
vt hic. z ff. vti possid. l. j. §. si. z l. ij.
g Possidere in possessione. caute dicit in possessione sit.
vt. ff. de acqui. pos. l. si quis aut. nā non possident isti. nec
civiliter nec naturalit̄ in fo. sz colonus z inquilinus z
similes. vt hic. z ff. de vsuc. non solū. §. quod vulgo. Sed
mar. dicit eos naturaliter possidere. vt. ff. comu. diui. l. cō
muni diuidundo. §. neq̄. sed illud intellige possidere co
lonū scilicet alij. Accursius
b Colonus. s. in villa. sed inquilinus in ciuitate. vt. ff. de
acqui. pos. l. re pignozis.
i Per eos. vi def. si ergo per aliū possidet. ergo nō possi
det. vt. ff. de acqui. pos. l. qd̄ ad meo. lz quidā dixerint eos
naturalit̄ possidere. sicut z colonū. vt supiori cau dixim⁹
k Ret. neri. lz animo retineat. non tamen animo que
rit. vt. ff. de acqui. pos. l. quē ad modū. z l. de acqui. pos. l.
licz. z j. prox. Accursius.

onē etiā si aliū vi expulerat:
aut clā arripuerat alienā pos
sessione: aut p̄cario rogauerit
aliquē vt sibi possidē liceret.
Etrobi ho interdicto is vin
cebat qui maiore parte eius
anni nec vi. nec clam: nec p̄ca
rio ab aduersario possidebat
Hodietū alit̄ obseruat. Maz
vtriusq̄ interdicti ptās q̄rū
ad possessionē prinēt exequa
ta est. vt ille vincat: z in re so
li z in remobili q̄ possessionē
nec vi. nec claz: nec p̄cario ab
aduersario litis cōtestatiōis
tpe tetinet. Possidere aut vi
def q̄sq̄ nō soluz si ipse possi
d. at: sed si eius noie aliq̄s in
possessionē sit: lz is eius iuri
subiectus nō sit: qualis est co
lonus z inquilinus. Per eos q̄
apud quos reposerit quis:
aut qb̄ cōmodauerit ipē pos
sidere videt. Et h̄ est qd̄ dicit̄
retinere possessionē posse. ali
quē p̄ quēlibet qui ei noie sit
in possessione. Quinetiā solo
aio q̄s retineri possessionē pla
cet. i. vt q̄uis neq̄ ipē sit i pos
sessione: neq̄ ei noie ali⁹ tan. ē
si nō relinquēde possessionis
aio: h̄ postea. euersurus inde
discesserit: retinē possessionē
videt. Adipisci ho possessio
nē: p̄ quos aliquis pōt: secun
do libro exposuim⁹. Necylla
dubitatio est: qn̄ aio solo adi
pisci possessionē nemo potest.
Recuperāde possessionis cau

l Exposuim⁹. §. p̄ quos p̄o. no. acq̄. §. et bis.
m Recuperāde. edū. aliud in rebus mobilibus. nam p̄
bis cōpetit vi bonoz rap. actio. vt. ff. de vi z vi ar. l. i. §. hoc
interdictū. z J. illud. z §. plane. nisi mobilia cū immobilibus
petant hoc interdicto. vt. ff. de vi z vi ar. l. j. §. qui aut.

sa solet interdicti: si q̄s ex pos
sessione fundi vel edū vi te
iectus fuerit: a. p̄ponit in
terdictū vnde vti p̄ quod is q̄
reiecit cogit ei restituere pos
sessione: lz is ab eo qui vi te
iecit: vi vel claz vel p̄cario pos
sideat. Sz ex sacris cōstitutio
nib⁹ vt supradixim⁹ si q̄s re
p vim occupauerit: si quidem
in bonis eius est: dominio ei⁹
priuat⁹ si ali. na post ei⁹ resti
tutionē: etiā extimationem
rei dare vim passo compellit
Qui aut aliquē re possessio
ne per vim reiecit: tenet le
ge iulia re vi priuata aut re
vi publica. Sed re vi priuata
si sine armis vim fecerit. Sin
aut cū armis cum re possessio
ne expulerit re vi publica.
Armoz arte appellatione
nō solum scuta z gladios z ga
leas: sed z iustes z lapides si
gnificari intelligim⁹. Tercia
diuisio interdictoz hec ē
q̄ aut simplicia sunt aut du
plicia. Simplicia sunt veluti
in quib⁹ alter actor alter reus
est: qualia sunt oia restituro
ria aut exhibitoria. Namq̄
actor is est. q̄ desiderat: aut ex
hiberi aut restitui reus est is.
a quo desiderat vt restituat:
aut exhibeat. Prohibitorū
aut interdictoz: alia simpli
cia sunt: alia duplicia. Sim
plicia sūt veluti cū p̄toz phi
bet in loco sacro: vel i flumie

Propositi. ar. i.
datur.
Unde vi. §. o.
re. iatur vnde vi.
Rñ. qz talia erant
verba p̄toz. vñ vi
reiecit re. z ita a
principio verborū
p̄toz sumpsit de
nominationē. sicut
z alia. vt quoz bo.
z silia. vt. ff. de vi z
vi ar. l. j. in prin.

Licet is. l. deie
ctus. vt qz hodie ex
posuim⁹. vt. ff. de
cepi possidere rem
tuaz vi vel clam. z
tu in sequenti die
me expulisti. nā te
neris mihi hoc in
terdicto. secus si in
cōtineri me reiecis
vt. ff. de vi z vi ar.
l. ij. §. cū igit. z l. q̄
possessionē. quod i
continenti accipe
aūq̄ ad alios act⁹
extraneos dicitat
vt. ff. de duob⁹ reis
l. duos.

Constitutioni
bus. vt. l. vnde vi
si quis in ta. tam.
r Supradixim⁹.
vt. §. vi bo. rap. §.
quia tamen.

Extimationem rei. l. proprietatis. sed interdicto vti pos
sides possessio extimat. vt. ff. vti possid. l. pe. §. si.
Qui aut puata. pena aut hui⁹ legis est tercie ptis bono
rum publicatio. si sine armis. z relegatio si cum armis. vt. j.
de publi. iudi. §. itez lex iulia. de vi pu. z l. ad. l. iul. §. vi pu.
l. quoniam. z l. ij. z ff. de accu. l. hos accusare. §. omnibus.
Armoz autem. z lapides. facit. j. de publi. iudi. §. itē
lex. z ff. de vi z vi ar. l. ij. in prin. z ff. de verbo. signi. l. armo
rum. Sed nū. iud debet aliquis expectare se primo percu
ti q̄ percutiat. Dicunt quidam q̄ sic. vt ar. l. vnde vi. l. j. z
ff. ad le. aquil. si ex plagis. §. tabernarius. Nos contra sed
sufficit iustus timor. vt. ff. ad le. aquil. sed z si quemcūq̄. z ff.
ad le. cor. de sicca. l. is qui. z ff. de vi z vi ar. l. ij. §. qui ar
mati. Accursius.
Tercia. duplicia similis potest fieri diuisio actionum ci
uiliū. nam duplices sunt. fami. heris. fini. regun. z comu. di.
vt. ff. de iudi. l. in tribus.
y Sacro. vt. ff. ne quid in loco sacro. l. j.

3 Publico. vt. ff. ne quid in flu. pub.
3 Vtrobi. ite interdictu de suplicibus. vt. ff. de supli. l. j.
S. pro. f. 7 dic vt. S. e. S. retinende.
a De ordine. i. de antiqua solē. e. cū qua pōnebant
interdicta sub certis formis. vt. dicitur. S. e. in prin.

b Interdictor.
cū antiqua solē.
itate. sine ea n̄
reddi pōt 7 pōni
vt. ff. d. no. ope. nū.
l. p̄tor ait. S. nōnū
li. vel etiā in factuz
actio loco cuiusli
bet interdicti. que
vtilis vocatur vt
subiicit.

c Ordinem. ius
dicatur. id est. extra
antiquā solē. itate
qđ sp̄ fit. vt subiicit
z. S. de iur. subla. in
prin. z. ff. de nego.
gest. l. actio. z. l. S.
formu. z. impe. act.
subla. l. j. z. ij.

d Interdictis. f.
solē. ius.

e Utilis actio. f.
in factū que dat lo
co cuiuslibet inter
dicti. Et nota qua
tuor eē genera acti
onis in factū. Una
est q̄ ex oi edicto vt
in dicit. o p̄toris da
tur vbi sp̄alis actio
nō dat. vt. hic. Alia
est legis aq̄lie sub
sidiaria. qđ dānuz
dat nō corpe in
nō corpe. vt. S. ad
le. aq̄. l. S. fi. que z
ip̄la p̄ona ē. vt. ff.
de p̄cri. ver. l. quia
actionū. in fi. Ter
ciū gen? ē extraor
dinarium qđ ex va
rijs figuris causaz
ē introductū. quo
tēs equū est actio
nē dari. vt. l. de sa
crofanc. ec. l. sanc
mus. Quartū ge
nus ē qđ equipat
actioni p̄scriptis ver. q̄ actio p̄scriptis ver. vna cū if. in fa
ctū q̄ ciuilibz dicit. vt. ff. de p̄cri. ver. l. j. in fi. bz locū in tribus
generibz negotior. Primo in cōtractibz innoiatibz tribz. co
vt. res. z. do vt. facias. z. facio vt. facias. vt. ff. de f. rip. ver. l.
naturalis. S. j. ij. z. ij. S. i quarto innoiato cōtractu. f. facio
vt. res. habet locū actio de do. vt. ff. de p̄cri. ver. l. natura
lis. S. qđ si facia. Itē in f. iudo genere bz locū p̄scriptis ver
bis ex omni pacto. incōtinenti ante vel post appposito iurta
aliq̄ue cōtractū. vt. l. de pac. inter emp. z. ven. l. ij. z. l. de
pac. l. petens. Itē in tercio genere vbi cūq; dubitat de noie
cōtractus. vt. p̄z in exemplis. vt. ff. de extima. ac. l. j. z. ff. de p̄
scrip. ver. l. j. p̄ rotū. z. l. ij.

f Reddita. f. ab illo eodē p̄torē.

g De pena temere litigatiū. vsq; nūc de p̄positiōe actio
nū dicitur est. sed quia contingit eas interdum temere p̄poni
nūc de pena temere p̄ponētū dicit.

h Anc sustinebant. f. magistratus. qui iura reddūt. vt
ff. de ori. iur. l. ij. S. post originē.

i Maxime. i. certe.

k Modo pecuniaria. i. aliq̄. vt. j. e. S. fi.

l Religione. f. calūnie. vt. j. pri. S. S. q̄. R̄. in futuro
culo non in isto. vt. l. de iure iur. l. ij.

m Infamie. vt. j. e. S. ex quibusdam.

n Constitutione. vt. l. de iure iur. p̄ter. ca. l. ij.

o Nisi prius. nō dicit qđ prius reus q̄ actor iuret. S. prius
audiat. actor aut prius q̄ reus iurat. vt. l. de iura. ca. l.

publico: ripaue ei aliqd fie
ri. Nam a. or est q̄ tēderat
ne quid fiat: re? est. qui aliqd
facere. conat̄ upl. iuntve
luti vti possideris interdictū
z vtrobi. Ideo aut duplicia
vocantur quia par vtriusq; li
tigatoris in his conditio est:
nec quisq; precipue reus: vel
actor intelligit: sed vnusq; q;
tam rei q̄ actoris partes susti
net. De ordine z vet. i. iuritu
interdictor. superuacū ē ho
die dicere. Nam quotiens ex
tra ordinem ius dicit: qualia
sunt hodie omnia iudicia: nō
est ne esse reddi interdictum
sed perinde iudicat sine inter
dictis atq; si vtilis actio ex
cā interdicti reddita fuisset.

De p̄na temere litigatiū.

Nunc admonendi su
mus magnā curā egis
se eos qui iura sustine
bant: ne facile homines ad li
tigandum procederent: quod
z nobis studio est: idq; eo ma
xime fieri potest q̄ temeritas
tam agentū q̄ eoz cuz quibz
agit. modo pecuniaria p̄na:
modo iurisiurandi religione

ij. in prin. que est contra. Ac.
p Ad cōtradiciendū. nota diligēt capitula hui? sacra
menti. Actor eni iurat. q̄ bona instantia veniat ad agen
tū. vt. l. de iura. ca. l. ij. in prin. Itē qđ non habet vel de
dit aliqd iudici. vt p̄ferat p̄ se inia. vt in aut. vt liti. iuret
in exor. lit. Itēz
quod nullā ex
get vt faciet p
bationē calūnio
sam. vt in aut. S.
bis qui ingre. ad
appel. S. fi. coll
v. cōtra re? iu
rat becead. nisi
q̄ in primo capi
tulo iurat se vti
bona contradi
ctione.

modo infamie^m metu coercet
Ecce enim iurandū omni
bus qui cōueniunt ex consti
tutioneⁿ nostra defert. Ne n
reus non aliter suis allegatio
nibus vtitur: nisi prius iura
nerit. quod putās se bona in
stantia vti ad contradicē cā
puenit. Et ad versus infician
tes ex quibusdā causis dupli
vel tripli^o actio cōstituit. Cle
luti si dāni iniurie. aut ga
torz locis venerabilibz relicto
rū noie agat. Statim aut ab
initio pluri q̄ sumpli ē actio
Teluti furti manifesti q̄ dru
pli: nec manifesti du. li. Maz
ex his z alijs quibz. Adā causis
sine q̄s neget: sine fateat plu
ris q̄ sumpli ē actio. Itē actor
ris q̄ calūnia coercet. n. etiā
actor pro calūnia iurare cogi
tur: ex nra p̄stitutioe. Utri
usq; etiā partis aduocati iur
iurandū subeunt qđ alia no
stra constitutione cōprehen
sū est. Hec aut iura p̄ veteris
calūnie actione introducta
sunt: q̄ in desuetudinem abijt
qz in partē decim. z litis acto
res mulctabat: qđ nusq; factū
eē inu. nim. Sz p̄ his intro
ductū est z p̄fatū iurandū: z

q Tripli. vt. S.
de acti. S. tripli.
r Noie aga
tur. Itē alibi. vt
l. de nō nu. pe.
aut. cōtra qui p
p. i. Itē z alibi
vt si creditor ne
gat sibi debitū so
lutū. naz postea
q̄ sit debitum p
bare cogit. vt. ff.
de proba. l. cū de
indebito. Item
possessor. negas
se possidere. si p
bat. p̄dit posses
sionē. vt. ff. de rei
ven. l. pe. z i. aut.
de trien. z se. S.
ad bec. coll. ij.
Itē als. vt. ff. de
iudi. l. eum.

s Actio. etiaz
a principio. non
solū inficiatione
vt hic. z. S. d. act.
S. at ille. j
t Itē actoris.
q. d. nō solū reus
iurat de calūnia.
vt. S. e. S. j. S. etiā

actor. vt in constitutione nostra dicit. vt. l. de iura. ca. l.
ij. in prin. Accursius.
v Subeunt. f. qđ iur. z fidele patrociniū p̄stet: vt in cō
stitutione dicit. Sed tamen in cōsuetudine nō habet. vt
l. de iudi. rem non nouā. S. patroni. z facit in aut. de test.
S. fi. coll. vj. Accursius.
r Hec aut. f. que de sacramentis ca. dicta sūt. S. e. S. j. z
S. e. S. itē actoris. z. S. pri.
y Actione introducta sūt. actio eni que a erat: qua te
net actor qui per calūniā litigabat in: x cūm partē
litis. quod hodie tollit. Sed hoc etiam hodie iure auten.
in antiquū redit statum. licet nor iure illius actionis. sed
per iudicis officium. vt in auten. de litigio. S. ad excludē
das. coll. viij. Et nota ex hoc. S. z ex dicto auten. de liti
giosis. z ex. l. ff. de regu. iur. l. qui in ius. S. nemo. z ex. l. ff.
de peti. here. l. illud. q̄ nisi improbe z calūnioselitigau
erit. vt non debeat condemnari in expensis. vt. ff. de iudi.
l. eum quem. z. l. de fru. z li. expen. l. non ignoret. licet in
l. de iudi. l. prop. randū. S. sin autem. indistincte dicat.
victum condemnari victori in expensis. sed est intelligē
dū cū iā dicta determinatioe si calūniose agit. vt in aut.
de iudi. S. oportet. coll. vj. z Ex quibusdā dānati. f.
suo noie. non si procuratorio. vt. ff. de bis qui no. inf. l.
furti. S. si q̄s. z hoc si a iudice ordinario vt deleg. o sit cō
denatus. secus si ab arbitro. vt. ff. de bis q̄ no. inf. l. quis

ergo. §. ex compromisso.

a Directis. et ob id tutor cōuenus a pupillo et dānatus infamat. Idē in alijs directis. Sec' si ecōtra tutor pupil lū faciat cōdēnari. vt hic. vt. ff. de bis q' no. infam. l. j. Et nō q' in casu etiā contraria infamat. vt. ff. de bis q' no. infam. l.

furti. §. mādati. Itē no. q' qtuor bic ponit' exem pla de maleficijs et quatuor de cō tractib' vel q' si.

Sed furti. etiā pacti. l. p'cio erit' ne iusu p' totis. vt. ff. d' bis qui no. infam. l. in actiōib'. et l. fur ti. §. pactus.

c Debitor sit. vt. ff. d' bis q' no. infam. furti. §. si. d' Oium autē. p' tor edicit. i. edic tū p'ponit' de in ius vo. vt. ff. d' in ius vo. l. iij. §. p' tor. et p' totū ti. e' Dicitur sit. vt. ff. de ius vo. l. j.

f Solidoz. vt q' si inofficiosus castigat si iopia pena soluere nō possit. vt. ff. de in ius vo. l. pe. et fi.

Et intellige h' in emācipatis filijs als nō possit eē iudiciū in p'iem et filiū. vt. l. de ius vo. l. si. et d' i' nius. §. de actio. §. in eū q' s. Itē nota h' q' aureus p' solido accipit' cū. ff. d' in ius vo. l. si liber'. et l. in eū vicat. l. aureo rū. et hic dicit' so lidoz. Itē nota q' lxxij. aurei fa ciunt lib'ā auri. vt. l. de ius sep. archa. l. quo tiens. l. r.

vt improb' litigator etiaz dā nū et impelas litis inferre ad uersario suo cogat. Ex q' bus d' iudicijs dānati ignominio si riant: veluti furti. vi bono rū raptorū: iniuriarū: de volo. Itē rutele: mādati: repositi: dicit' actis nō cōtrarijs actioni bus. Itē p' socio q' b' ytraq' pte directa est: et ob id q' libet ex' socijs eo iudicio dānatus ignominia notat. S' furti q' dē: aut vi bonoz raptorū: aut iniuriarū: aut de volo: nō solū dānati notant' ignominia: s' et pacti. Et recte plurimū enī interest vtrū ex delicto aliq's aut ex p'cto d' bitor sit. Dicit' aut' actionū institūdarū p'ncipiū ab eo pte edicti p'ficiat' qua p' tor edicit' de in ius vocā do. Q' triq' enī in p'nis: a duer sari' in ius vocā dus est: id est ad eū vocā dus ē: q' ius dicitu rus sit. Qua pte p' tor parēti bus et patronis: itē parētib' liber' q' patronoz et patrona rū hūc p' stat honore: vt nō al ter liceat liber' libertis q' eos in ius vocare q' si id ab ipso i tore postulauerint: et impetra erit: et si q's a. i. vocauerit in eū penā solidoz' q' nqu. ginta cōstituit.

De officio iudicis. Rubi.

De officio iudicis. Rubi. ca.

Spereff. q' de actorib' diximus et de reis. sequit' vt et de iudice qui sedet in medio dicamus. et eius officio circa que versat.

b In p'nis. i. inter principalia. nā p'imo libellus dā dus est. vt. l. de lit. cōtes. autem. offerat. et cause examina tio etiā pcedere debet hanc obseruantia q' circa sniaz ad bibet. vt. l. de iudi. l. iudices. Vel dic' in p'nis. s. obser uantijs. s. circa sniaz adhibendis. nā et alia sunt obserua da. s. q' def' in scriptis. et l. de sen. expe. reci. l. si. et seden do. vt in aut. vt ab illo. et qui sup. §. sancim'. coll. v. sed b' est p'ncipale. qd' h' m' leges iudicet. vt hic d'.

i Constitutionib'. s. imperatoz.

k Aut morib'. i. consuetudine. q' pro lege seruat. vt. §. de iur. na. §. ex nō scripto. Quid si vni' boz alteri contra dicat. Rū. constitutio legi antique p' iudicat. vt. ff. de le. et se. con. l. nō est nouū. et cōsuetudo p' iudicat vtriq'. siue sit generalis. vt. ff. de le. et se. con. l. de quib'. in si. siue sit spe cialis in illo loco. s. t' m' p' iudicat vtriq'. vt. ff. cōi p'edio. l. venditor. §. si constat.

l Morali. id est super.

m Quis est. s. iudex.

n Moran. s. permitto. nam damni extimatio t' m' est in condemnatione. vt. ff. de re iudi. l. miles. §. j. et q. als esset

incerta snia. quod eē nō debet. vt. §. t. act. §. curare.

o Et si in rem. eū. s. possessore.

p Et rem ipsam. idē et si in psonā. s. agat nō solū si in rem. vt si res petat' offensa. vt qd' met' ca. vel ex stipulat. ad re tradendā. si aut' quātitas. vel in genere aliquid petat. tunc a p' tione ac' ut absoluit' vel cōdē nat' in re petita.

Q' p' est' vt de officio iu d' dicit' p' spiciam'. Et qdē in illud ob seruare. iudex ne alit' iudi cet q' qd' le. b' aut cōstitutio nib'. aut morib' p' dituz est: Et iō si noxali iudicio adit' m' e. obseruare d' z: vt si cōdēnā dus videt' d' n's: ita tebeat cō dēnare. Publiū meniū lucio ticio in. x. aureis cōdēno: aut noxā r' d'ere. Et si in rē actū sit siue cōtra petitorē iudica uerit: absoluere d' z possessore siue p' tra possessore iubere eū d' z: vt rē ipsaz restituat cū fru ctib'. Sed' si in p'nti' neget se possessor restituere posse: et si ne frustratione videbit' tēp' restituēdi cā petē indulgēdūz ē ei: vt tū de litis extiatōe. ca ueat cū fidei' fore: si itra t' ps qd' ei datū est nō restituit.

Et si h' eritas petita sit: ea dē circa fruct' intueniūt q' di p' m' intuenire de singular' re rū petiōe. Illor' aut' fru ctūz q's culpa sua possessor n' pcepit': siue illoz q's pcepit': i vtraq' actione eadē rō pene' habet: si p'edo fuerit. Si vero bone fidei possessor fuerit: nō habet ratio cōsumptoz: neq' nō p'ceptoz. Post ichoatā at p' tione etiā illoz fructūz

q' z fructibus. Sed de q' bus fru ctib' b'icloquit'. nā quid de naturalib' vt de pomis et cera sis et silib'. an d' o industrialib'. Rū. de naturalib' non. q' illi aut extant. et tūc p' rei ven. petū tur sic: res ipsa. cū nullus etiā bo. si. pos. faciat suos. vt. ff. de vsur. l. fru ctus. Aut nō extāt et tūc nō tenet' euz nec habeat. nec vo lo fecerit quo min' haberet. s' cōdictio ne sine i' extina tio teberur. vt. ff. si cer. p'cta. l. si. et me. Et vtrōq' casu cel sat officij iudicis. de quo hic agit'. cū iure actiōis petat' Itē de in d' uariab' bus non. si a bo. si. pos. p'cepti sunt. q' p'cipiēdo eos et se parādo a solo suos facit et lucra. r. vt §. d' re. diui. §. si q's a non d' no. siue bz beat titulū. siue nō vt. ff. d' mo. vsur. amit. l. si vsu fructu ar'. et ff. si. regū. l. iij. §. post litem. si aut nō sepauit. ad buci p' s' fundi sūt. vt. ff. de rei vend. l. fructus. Sed de in d' uariab' dic' hic loq' q' s' p'cepti. s' nō cōm' r' a bo. si. possessore. nā cū

sunt facti possessoris. non rei ven. sed iudicis officio petunt' vt hic. et l. de rei ven. l. certū. §. bone fid'. Si autem male fidei sit de consum. is tenet' condictione sine causa. de ex tantibus rei ven. nō dico eadē rei ven. qua petif' res. s' alia o' so. licet in pet. bere. sit secus. et l. de rei ven. l. certū. §. Rū. De p'cipiēdis aut tenet' officio iudicis. vt. j. e. §. illoz. et ff. de rei ven. si nauis. §. si. Si d' malef. pos. titulū habeat de consumptis tenet' cōdictione sine cā. de extantib' rei ven. a p'cipiēdis p' titulū excusat. vt. l. de rei ven. si fundū. nisi in quatuor casibus. vbi de p'cipiēdis tenet' qui h' titulū. quos dic' vt. §. diximus de re. diui. §. si q's a nō d' no.

r Si in d' n'ti. nota in actione in rē incōtinēti fieri executio nē. secus in psonalib'. q' quatuor mensū spa cū dat. vt. l. de vsuris rei in. l. si.

s Et si hereditas petita. si hereditatis petitiōe actū sit. et cōdēnatio secuta. nā et ipsa est in rem et in psonam. vt. §. de actio. §. quedam.

t Petitione. vt restituat' fruct' cū re. vt. §. p'ri. §. Illor' aut' nō p'cepit'. s. qui titulū nō habebat. als ab in. is p'cipiēdis excusat. vt modo dixim'.

u Actione. s. in rem. et peti. bere.

y Vene. pene dicit'. q' in petitione hereditatis veniūt ea de actione qua res. sed in rei vendicatiōe. alia est rei vendi catio pro re. alia pro fructib'.

3 Ratio cōsumptor. hoc est verū p rei vendicationē. vel p iudicis officium. s per cōditionē sine causa sic. cū equis 7 bo nū sit. vt. ff. si cer. pe. l. si 7 me. fm quosdaz.

a Percepti nō sūt. nisi infans vel pupillus fuerit possessor vt. ff. de rei ven. l. quod infans.

b Si ad exhiben dūz. vsucapta. sed quō potuit vsuca pi. cū interrup. iōe facta in actione ad exhibendū. videat facta etiā in rei vē. vt. l. d. anna. exce. l. si. Rñ. 73. 3o. lex illa intelligit in tribus casib⁹ ubi in lictera positus. nō als vt. ff. ad exbi. l. iul. i. si. Alij dicūt illā generalit̄ intelligi p l. ff. de iudi. solem⁹. 7 qd̄ dicit. circa res mobiles intelli gi in q̄b⁹ nō int̄rū pit vsucapio p lict. cōtesta. vt. ff. de rei ven. l. si post. p̄ma s̄ma verior est.

c Actū est 7 obtē tum.

d Debet. facit. s. e. s. sed si neget. 7 ff. ad exbi. l. de eo. s. si iusta.

e Cōtēnandus. delato iureiur. in licten. vt. ff. de in lict. iur. l. in actionib⁹.

e Si familie. de bet. l. iudex.

f D. tū est. vt. s. de actio. s. quedaz actiones.

g Co. cōsūperit. vt. h. 7. ff. fam. her. l. 7 puto. s. sed 7 si volo.

h Eadē interue nūt. s. vt fiat adiu dicatio rerū. 7 pecunie. vt. s. eo. s. si fami. aut circa dā na data in reb⁹. vt. s. s. pri. 7. ff. cōi di ui. l. in.

i Possit. nota nō posse fieri. quod sine cōmoditate fit. vt. hic. 7. ff. de ver. sig. l. nepos. pculo. Itē nota corp⁹ aliud diuidū. vt. fund⁹. q̄ diuidit fm volūtatem patrisfamilias vt. ff. de le. j. l. qd̄ in rerū natura. s. n. aliud in iuidiū. vt. hō vt. hic. 7. ff. de vsuca. l. rerū mixtura.

k Si finitū. quo iudicio agit. vt agris consimib⁹ terminū ponant. sed pro tomibus vicinis hoc iudicio nō agit. si aut sit tomus in prediū rusticū. agit ut vtili nō directa. vt. ff. si. regun. l. q̄ in prin. 7. l. sed 7 si. s. si.

l Iudex. hoc. s. quod sequit. si euidentiōrib⁹.

m Adiudicatio. facit. ff. si. regū. l. i. s. si. et. l. iij. 7. iij. in p̄n.

n Intratus est. Sed ad quid dānabit. Rñ. quanti in lictes iurauerit actor. Nōt etiā puniri. in quin quaginta aureis

ratio³ habet: qui culpa posses foris pcepti nō sūt: vel pcepti cōsumpti. **3** Si ad exhibendū actū fuerit: p̄ sufficit si exhibeat rez is c. quo actū est: sed opus ē vt etiā rei cām debeat exhibere: id est vt eam cām habeat actor q̄ habitu rus esset: si cū primū ad exhibendū egisset. exhibita res fuisset. Ideoq; si int̄ moras vsu capta sit res a p̄fesso e mibi lomin⁹ cōd̄nabit. Pretere fructuū medij tēporis. i. eius quod post acceptū ad exhibē dum iudiciū ante rē iudica tā intercessit: rōnem d̄z habe re iudex. Q̄ si neget is cū quo ad exhibendū actum est: in p̄ senti se exhibere posse: 7 tēpus exhibendi causa petat: idq; si ne frustratione postulare videat: dari ei d̄z. vt tū caueat se restitutorū. Q̄ si neq; statū iussu iudicis rē exhibeat: neq; postea exhibituruz se caueat: condēnadr̄ s̄ sit in id qd̄ actoris interat: si ab initio res exhibita esset. Si familie her ciscunde iudicio actuz sit: singulas res singulis heredibus adiudicare d̄z: 7 si in alteri⁹ p̄sona p̄grauare videat adiudicatio: d̄z hūc in vicē coheredi certa pecūia sicut iā dicitur ē cōdemnare. Eo⁹ quoq; nomine coheredi quisq; suo condēnandus est q̄ solus fructus hereditarij fundi p̄cep̄ rit: aut rem hereditariā corrupit aut cōsumperit. Que quidē simili ter int̄ plures quoq; q̄ duos

ex lege agraria pro qualibet vice. que fisco inferitur. vt. ff. de termi. mo. l. agraria nec civilis tollit p̄ criminales. cū ad rei p̄secutionem altera: def. vt. l. quando civilis actio iudicet cri. l. j. nisi interim donec altera exerceat. vt. ff. de publi. iudi. l. is qui.

coheredes subsequunt. Eadem⁹ interueniunt: 7 si cōmuni diuidendo de pluribus rebus actū fuerit. Q̄ si te vna re veluti fundo si quidem iste fū dus cōmode regionibus diuisionem recipiat: partes eius singulis adiudicare debet: 7 si vni⁹ pars p̄grauare videbit is in vicē certa pecunia alteri cōdēnandus est. Q̄ si cōmode diuidi nō possit: veluti hō forte: aut mul⁹ erit de q̄ actuz sit: tūc totus vni adiudican dus est: 7 is in vicē alteri certa pecunia condēnandus est. Si⁹ finitū regūdoz actū fuerit: dispicēdoz iudex an ne. es laria sit adiudicatio^m. Que sane vno casu necessaria est: si euident. orib⁹ finib⁹ distingui agros cōmodi⁹ sit q̄ olim fuissent distincti. Mā tūc necesse ē ex alteri⁹ agro partē aliquā alterius agri dño adiudicari: quo casu conueniens est: vt is alteri certa pecūia debeat cōdēnari. Eo quoq; noie dānandus ē q̄sq; hoc iudicio: qd̄ forte circa fines aliquid malicio se cōmisit: vbi grā: q̄ lapides finales p̄cidit. Cōtur acie q̄ noie q̄sq; eo iudicio cōdēnat veluti si q̄s in bēte iudice metiri agros passus non fuerit. Qd̄ autē istū iudicij alicui adiudicatū fuerit: id statū ei⁹ fit cui adiudicatum est

De publicis iudicijs. xv.

7 is. 7. ff. de excep. rei iudi. l. si ir̄ er in fi. Nec obstat q̄ ibi sit error ex quo videatur dominij non transire. quia hic error iam reprobati non potest iudicis sententia priuatus. a qua non fuit appellatus. Item nec obstat q̄ sententia lata in actione personali reo absoluto premanet debitor. vt. ff. de condi. inde. l. iulij. quia illud habet locum in obligatione. que est res incorporalis. hic aut dicimus de dominio rei corporalis. quod facile 7 prozsus potest separari ab vno 7 alijs dari. sed non sic in incorporali. vt. ff. pro socio. l. ea. vero. q̄ De publicis. qz civilia iudicia dicta sunt vsq; huc. 7 quedā criminalia. s. circ̄ priuata delicta. vt. s. i. prin. hui⁹ quarti libri. vsq; ad titulu de actionibus. ideo nū. 7. ponit de publicis accusationibus.

o Condemnat. scilicet ad interesse delato iur reuorando in lictē

p Quod autē. cui adiudicatus est nota ex s̄ma iudicij dominiū trāsserri. sicut i missione que fit ex secundo decre to. vt. ff. de acq. pos. l. iij. s. si. 7 ff. si ex nox. cau. aga. l. iij. i. si. 7. ff. cōmu. di. l. sed si res. Que sic acci pe. si fuerit facta missio p̄ ipsū p̄tozē. nā sola s̄ma nō facit dñm. s̄ traditio. vt. l. d̄ pactis. l. traditio nib⁹. 7. s. d̄re. di. s. p̄ traditionez 7. ff. d̄ acqui. pos. l. iusse. Sed qd̄ i rei vendicatione. si res aliena mea p̄nunciet. 7 ex ea cā mibi tradatur. Rñ. Idē cū eniz publiciana mibi dat quādo a non dño mibi adiudicat 7 tradit. vt. ff. de publi. l. iij. i. si. ergo vbi dñs est. debz ex s̄ma traditio me dñm facere. vt. ff. de publi. l. quecūq;. Pretere. lex videt ex pressa. vt. ff. d̄ p̄ cu. l. pompo. s.

Publica. per actiones. imo p. accusationes. Simile. hoc verbum nimis late positivum intelligitur in civilibus agitur. ut aliquando dicitur actor in istis aut. non ut aliqua datur. sed ut puniat accusatus. et ita considerata petitione coquerentis. nihil habent simile in specto sine. nec in principio. cum vniu per actionem. alterum p. accusationem instituitur. nec exercitio. cum in civilibus. p. actor tui. ut. l. d. ede. l. qui. accusare. s. in criminalibus accusator. et reus quandoque. ut. l. d. aboli. l. fallacit. et. l. de fall. l. vbi In alijs aut mlti sunt filia. Ma in vtrisque sic libellus. ut. l. de libell. contest. autem. offeratur. r. ff. d. accusa. l. libelloz. Item in vtrisque de calunia iurat. ut. l. de iur. i. l. j. in prin. r. l. de fide. instr. l. vlt. licet quida dixerunt contra. ut. ar. ff. de bonis eorum. l. j. Accur. Et in institutis. Sed qualiter formatur libellus. R. sic. ut c. tinea. nomie accusantis. r. accusati. r. crimen et mensum quo commissum fuit crimen. r. locum vbi fuit commissum. r. consules sub quibus est admissum. item dies dati libelli debet inseri. s. vides commissi criminis. vel hora non est necesse. ut. ff. de accusa. l. libelloz. in prin. et in autem. de exhi. rei. s. suscepto col. v. Et habet hoc locum in publico. r. in privato crimine. quando criminaliter agitur. ut. ff. de priua. delict. l. si. Quandoque tamen hec solenitas non est necessaria. ut in leui crimine in notorio. ut. ff. de accusa. l. lenia. et. l. de accusa. l. ea. ve. Et idem in casibus in quibus sine accusatore quis dari potest. qui. s. casus his legibus notant. ut. ff. ad le. iul. d. adulter. l. j. s. si publico. et. l. de testi. l. nullum. r. l. de p. ba. l. pe. et. ff. de susp. tu. l. tutor. s. p. r. erea. et. l. de cal. l. j. r. ff. de bo. l. l. qui cum maior. s. si libertus. r. idem in notorio crimine. ut diximus per. l. d. accusa. l. ea. que et idem in crimine falsi. s. m. bul. ut. l. de fal. l. vbi. Sed id. c. tra. et dicit quod ibi principaliter fuit accusatio falsi instituta.

Publica. nec est ratio quare dicantur publica. s. quasi publica. s. de susp. tu. s. consequens. r. intellige. quod aliquid sit esse habilis ad accusandum non aliter. ff. de accusa. l. qui accusare. Accur. **P**lerumque. hoc ideo dicitur. quia quandoque est publica accusatio. et tunc non competit cui libet ius accusandi. ut in crimine suppositi partus. vbi accusant soli parentes. ut. ff. d. fal. l. lege come. s. j. Item. ppter accusationem adulteri. que primo defertur certis personis. ut. l. ad. l. iul. de adulter. l. quis. Accur. **P**ublico. facit. ff. de l. i. **P**ultimo. quod morte interpretatur. ut. ff. de penis. l. vlt. m. Accur. **P**roterdictio. que est mors iuris. ut. ff. de h. ta. l. j. in fi. Acc. **P**ro metallo. has penas expone. ut supra qui. mo. ius pa. do. sol. cum autem. Accur. **P**ro capitali. et ista appellatur relegate. ut. ff. de l. i. s. j. **P**ro publica. aut. rem publicam. s. romanorum. Accur.

Moliti sunt. cum effectu. tunc sola voluntas sufficit. ut. l. ad le. iul. maiest. l. quisquis. **M**ie. i. aiat corpis na aia non in hois. s. in pte dei p. s. sic. l. de sacrosan. eccle. l. san. cim. in fi. **M**ustinet. i. inferitur. Accur.

Vl. xginē vl. vidua. hōe ste uuentē stuprauit. Penā at ea. dē lex irrogat pecca torib. si hōesti sūt publicatoz ptis di. midie eoz hōz. vl. illes. cor. poris co. rione. cū relegate. **I**tem lex. melu. d. sicarijs. q. homicidas vltore ferro ple. quit. v. leos q. homines occi. d. di. cā cū telo ābulat. **T**elū at vt car. n. interpretatōe legis. r. ta. scriptū reliqt. vulgo q. dē id appellat q. dab arcu mit. tit. s. r. oē significat q. māu. cui. dā mittit. sed q. vt lap. r. lignū r. ferrū h. noie ptinea. r. dictūz ab eo q. d. longinquū mittit a greca. voce figuratū. (grecū) r. hāc significatōz iucire possum. r. in greco noie. nam q. d. nos telū appellam. illi (gre. cū) appellat admonēt nos epi. grāmata in zerophilo verbis cautissime scpta ē. Sicarij. aut. apyllant a sica: q. d. significat ferreū cltrū. **E**adē lege r. vene. fici capite dānant: q. artibus odiosis. tam venenis q. susur. rūs. magici hoies occiderint vl. mala medicamta publice v. diderit. **A**lia teide lex aspi.

Sine vi. quid si vi. habes. j. e. s. sin aut p. vim. **A**idua. adicias vel puez. r. die de vidua et d. virgine ni. si sint meretrices. vel licite concubine. ut hic subicit. honeste. r. et. ff. de adulter. l. stupr. j. R. n. et. s. j. Accur. **S**ibumiles. qui sunt bumiles vel honesti. die vt. l. d. in ce. nup. l. bumilem. **C**orpus coercionē. hec distinctio pene fallit in tribus ca. sibus. in quibus omittit stupr. r. tū maior pena imponitur. **P**rim. ē si quis in puez. omittit. q. gladio ferit. v. s. eo. s. **I**tem r. q. tutor stuprauerit eā cui. erat tutor. ut. l. si tu. pu. pil. suā. l. j. **I**tem si fuerit stuprata aliqua a suo proprio seruo. ut. l. de muli. q. ser. p. opri. se iure. l. j. **E**t no. pena stupri eē qui. quennalē. durare vsq. ad quinque annos. nisi q. p. vim omittitur. tūc eē sine p. mitione. **P**is pōt institui. ut. ff. ad le. iul. de adul. l. mariti. s. quinque annos. r. s. fi. **I**tem lex cornelia. s. computat inter publica iudicia. **D**e sicarijs. quare sic dicat. die. ut. j. e. s. sicarij. Accur. **D**e sicarijs. i. psequit eos q. homicidij fecerūt euz ferro. nec eē p. hanc. legē occidit occidens. sed deponat. r. oia bo. na sua publicat. ut. ff. ad le. cor. d. sic. l. ci. dē. s. leg. r. l. pe. **A**l. die et q. occidit hodie. ut. ff. ad le. cor. de sic. l. iij. s. h. solēt. **A**bulat. s. eos nō occidat. ut. l. ad le. cor. d. sicca. l. is q. **E**t nota capla. r. q. d. alijs hac lege tenet. ut. ff. ad le. cor. de v. **L**apis. facit. s. de interdic. qui autem. sicca. l. j. **G**reca. hoc totū q. d. sequit omittas. **S**icarij. a sica. vñ vidbat q. tū q. cū sica occideret hac le. ge teneret. s. tū general. hōdte accipit sica. r. telū p. inter. p. tationes. ut. s. pri. **E**t aut sica vt subicit cultell. vtrinq. in. videns. que portant pegrini q. h. in baculo quoda. ita q. nō. apparet. **E**nde ver. **E**t sica mucro latēs sicari. in d. vocat. **E**adē lege. q. d. cornelia d. sicarij r. veneficijs. nā pl. ē bo. mine venēo. **A**rtigere. q. gladio occidit. ut. l. d. mathema. l. j. **O**diosis. i. artificijs odios. nā ois ars bōa ē. **S**usur. r. i. i. caratōz. nā h. scia. re. p. bōa ē. ut. l. d. male. r. mathe.

Et memoria. i. dice. e. etiā p. mor. tem pōt accuari. vt bona deferant. s. fisci. et auferantur bere. libustanq. in dignis. ut. l. ad le. iul. ma. l. quisquis. r. l. se. **E**t q. d. dixi p. morte accusari. in. telligas in duobus capis illi. legis. s. est cū p. ncipe vl. d. repub. romanor. ē aiat. i. ni. ad ma. lū. als. n. morte. vt cetera crimia. vt. ff. ad le. iul. maiest. l. fi. **I**tem lex iulia. s. inter publica iudicia numeratur. **Q**ue. s. lex iulia d. adul. **G**ladio punit. sacrilegos. n. nupti. arū gladio ferri op. tet. ut. l. de adul. l. quis in fi. legis. **M**asculis. nā r. hoc cāu armant iura. vt gla. io feri. ant. vt. l. ad le. iul. de adul. l. cū vir nu. bit. **L**ex iulia. s. de adul. nā habet hec. lex multa ca. itula. vt. ff. de minor. l. auxilij. s. sed vt ad. legis. r. ff. ad le. iul. de adulter. l. capite quinto.

ma. l. eoz. Accur.
 c. Occiderit. et sine dolo. vt. ff. de pen. l. si quis aliquid. §. si quis abortionis. secus in cornelia. qz dolo est necessari.
 nec sufficit etiam lata culpa. vt. ff. ad le. eoz. de sic. l. in lege.
 d. Alia re inde parentis. accipe parentes et filios vltqz in in finitu. vt. ff. de in ius vo. l. quicqz. §. si. l. si si lac. §. liberos.
 e. Affinitatis. als a inuitatis. et als affectionis.
 f. Cotinet. sed q sunt bi qui hac appellatione cotinet. rñ. superiores et inferiores vt dicit. ite collaterales. vt frēs pso bini et patruales et primiores eis. Itē affines qdā. vt vt or nurus ger et vitricus. puiugnis et socer. et etiā prōn. vt. ff. e. l. j. et. l. §. sc. endum. et. l. cū p. §. Preparauerit. forte et si nō occidit. fm pla. et facit p eo. ff. e. l. j. in fi. vt dicillū specialē casum.
 b. Extraneū. no. extraneū plus puniri q si ipse occidisset. vt. ff. e. l. j. et. l. §. si sciēte i. et. l. amne. id est sume. vel si bec vicina nō sunt. bestis subijct. vt. ff. eo. l. pe.
 k. Sustinebit. sed nōne. qui superiores personas occiderit. hac lege cornelia tenetur. Videtur q sic. vt. ff. e. l. j. Sed contra. l. eo. l. j. Sic ergo. q hac lege cornelia tenetur. sed nō accusat. Vel dic fm iō. q tenet eadem pena. scz capitali. §. maior bic.
 l. Itē lex cornelia testamentaria. id sic dicta. qz et imponit. de testamēto. falso ibi agitur. Accursus.
 m. Instrumentū. l. emptionale. vel alicuius tractus.
 n. Scripserit. et ita veritatem mutauit. vt in auten. de fide instrū. §. primo. col. vj. Accursus.
 o. Signū. id est sigillū. quod in testamentis aponit. vt. §. d. test. §. pon. ca. Itē signū qd chartis imponit. vt quād. qz facilius fiat comparatio ex instrumentis. vt in auten. de fide instrū. §. optet aut. col. vj. Accur.
 p. Suppliciu. quod interpretatur mortem. vt. ff. de penis l. vltimū suppliciu. Accur.
 q. Deportatio. et oim bonoz publicatio. Et sic nota. q ex eodem delicto plus serui et liberi puniunt. vt. ff. e. l. ad. l. coze. de fal. l. j. §. si. et. ff. si ex nor. causa aga. l. veni. et. ff. de pen. l. in seruo. imo et inter liberos magis puniunt minores q maiores. vt. ff. de incen. rui. nau. l. pedius.
 r. Itē lex. in terciam ptem. nota et maiortate delicti. maiorem penā imponi. vt. ff. e. l. ad. l. iul. de vi. l. ij. et. l. §. d. interdicit. §. qui autem. Itē bic damnatus fit infamis. vt. ff. ad. l. iul. de vi. pri. l. j. §. rñ.
 s. Sin aut. dicit. §. quando sine vi aliquis comiserit stuprū vt. §. e. §. nunc. sed eadē lege. qñ vi. Vel conti. na cum supet. Constōis. l. de rap. vir. l. j. rñ. pri. §. v.
 t. Itē lex iulia. publicā. s. ciuitatis romane. nō alteri vt. ff. de furt. l. ob pecuniā. et. ff. ad. l. iul. pe. l. iij. §. si. Accur.
 x. Sacra. vt calices et thuribula. que sacra sunt. vt. §. de re. di. §. nullius. Accur. floren.
 y. Religiosam. vt ornamenta sepulcroz.
 z. Furati fuerint. vel etiam imiscuerint. ita q damnificauerint rempublicā. vt. ff. ad. l. iul. pec. l. j.

mū crimē noua pena psequit que pompeia de parricidys vocat. Qua cauet. vt si qs parētis aut f. q. vt oino affinitatis ei que nūcup. tōne parricidij ptinet. Ita parauerit siue clā siue palā id ausus fuerit facere. necnō is cui do lo malo id factū est. vel psciū criminis existat: licet extraneū sit. pena parricidij puniet. Et neqz gladio neqz ignibz. neqz vlla alia solenni pena subijcitur. sed insutus culeo. dū cane et gallo gaulinaceo et vipera et symia. et inter eas ferales angustias pphensus: fm qd regi onis qualitas tulerit. vel in uiciniū mare. vel in amne pūcia tur: vt oim elemētoz vsu uiuus carere incipiat. et ei celum supstici et terra mortuo auferratur. Si qs aut als cognatō ne vlt affinitate psonas pūctas necauerit: penā legis cornelie de sicarijs sustinebit. Itē lex cornelia d falsis. que etiā testaria vocat. penā irrogat ei qui testamentū vlt aliō

a. Ministerium. i. adiutorium.
 b. Suiceperint. i. ad custodiendum.
 c. Deportationis. deportatur enim. Et nota q quinque nio surtat acc. satio. vt. ff. l. iul. pecul. l. peculatus. Itē est spēale in ea q contra heredes inchoet. vt. ff. ad l. iul. pec. l. si. Accursus.
 d. Est et inter. de plagiaris. id sic dicta. quia or bato patre filio. vel dno suo. bec lex punit ozban rez. siue talē plagam inferentes. habet emle in quando aliquis diltrabit alienū seruu vel filium ita q pater vlt minus nō ptre babere. vt. ff. ad le. fa. §. pla. l. j. et l. lege. et. l. euz. et l. penū. §. si. Itē tenetur qui liberum hominē de loco in locū transportat. vt. l. ad le. fa. de pla. l. q. niam. et hoc si do lo facit. non aliter vt. ff. ad le. fa. de pla. l. legis. fa. nie. Itē hac lege tenetur. si qs seruu in fuga constitutum vedat. ita vt emptō statim teneat vt. l. ad le. fa. de pla. l. in fuga. Accur.
 instrumētū falsū scripserit. signauerit. recitauerit. subiecerit: que signū adulterinū fecerit: sculpsit expserit sciēs dolo malo. Eiusqz legis pena in seruos vltimū suppliciu ē quod et in lege de sicarijs et veneficijs seruat. i. liberos vero deportatio. Itē lex iulia de vi publica seu priuata: aduersus eos exort: qui vim vel armataz vel sine armis comiserint: et si quidē armata vis arguat. deportatō i lege iulia de vi publica irrogatur: Si vero sine armis. in terciā ptez bonoz publicatio imponit. Sin aut p vim raptus virgīs vel vidue vel sanctimonialis: vel a terius fuerit ppetratus: tunc et peccatores. et hi qui opē huius flagitio dederūt. capite puniuntur: fm nre ptois diffinitionē. ex qua b aptr possibile est scire. Itē lex iulia peculatus eos punit. qui pecuniā vltre publicā vel sacrā vlt religiofā furati fuerit §. si qdē ipi iudicet tpe

e. Irrogat. scilicet maiorem aliquando minorem capitalem. cum capitalis als sit minor. als maior. nam ingenuus nobilis in metallū. ignobilis gadio feritur. seruus vel liber bestis subijct. vt. l. ad. l. fa. de pla. l. si. et. ff. ad le. fa. i. l. si. in fi. Itē quecumqz ciuiliū pena olim imponebatur. que cessat hodie. vt. ff. e. l. si. Accur.
 f. Sunt preterea de ambitu. que habet locū in quatuor casibus. Primo si quis dederit dam pecuniā. vt aliquē fortatur honorem. nō in ciuitate romana. nam ibi cessat bec lex. cum princeps ibi eligat. vt. ff. ad. l. iul. de ambi. l. in prin. Ideo dicitur clam. quia palam pot. vt. ff. de polli. l. j. §. j. et. ff. de off. p. cor. l. barbarius. Secūdo habet locū cū quis stat in magistratu vltra annum. vt. l. ad. le. iul. de ambi. l. j. Tercio si quis ingreditur domū iudicis cognoscētis de causa criminali. vt. ff. ad le. iul. de ambi. l. j. Itē in quarto. si quis iudex nouū vectigal instituerit. et est pena centum aureoz. vt. ff. ad le. iul. de ambi. l. j. sed in casu deportatur. vt quando scilicet bis idem officiū cotinuet affecutus. vt. l. ad le. iul. de ambi. l. j. Sed fallit i assessore. vt. l. de assessor. l. liceat. Itē in pconule. vt. ff. de offi. pcon. l. ante penū. Vel dicitur ser fasab. id est ser mensibus. quia tantū durabat eius officium.
 g. Repetundaz. que habet locum quando iudex pecuniā facit aliquid vel omittit vt. ff. ad le. iul. repe. l. j. iij. v. vj. et. vij. elculentum tamē potest accipere iure veteri. dūmodo nō nimis magnū. vt. ff. de offi. pcon. solēt in fi. sed iure nouo non. nisi quando deficeret salariū. vt i auten. scrip. ex. em. pla. et. in medio prime col. pena autem huius legis ē ciuiliū in quadruplū. vt. l. ad le. iul. repe. l. j. criminalis extra ordines. vt. ff. ad le. iul. repe. l. i. iul. §. hodie. Accur.

b De annona.
becler locū habet
quoties q̄s facit.
vt annona carior fiat.
7 est pena in eo statu
ta. rr. aureoz. vt ff. ad le. iul. de an
no. l. ij.

f De residuis.
7 hec locū habet
quādo aliqd̄ su
p̄fuerit ex aliqua
administratiōe
publica. 7 ipse in
vsum suū cōuer
tit. cui erat illa
administratiō cō
missa vt. ff. ad le.
iulia. pec. l. ij. 7 l.
iij. §. lege. De
na aut̄ huius le
gis est. tertia pte an. plus q̄ debz. quod Pl. v̄t. vt eēt
in quadruplū. Vel dic̄ ampli⁹ tertia pte. qz punit̄ in sim
plū. 7 in tertia pte simpli. vt. ff. ad le. iul. pec. l. ij. §. sed 7
qui pecuniā. in fi. maxime. qz pene restringende sunt. vt
ff. de penis. l. interpretatiōe.

Subiungunt. scilicet leges.
Earum. s. leguz. Nam in contractibus 7 alijs que de

erunt: capitali
animae erfione puniunt̄. Et
nō solū hi: s̄ etiā q̄ ministertū
eis ad hoc adhibuerint vel q̄
subtractas ab his scientes su
scep̄runt. Alij v̄o qui in hāc
legē inciderint: pene reposita
tionis subiungunt̄. ¶ Est 7 in
ter publica iudicia lex fauia
de plagiarijs: que interdū ca
pitis penam ex sacris cōstitu
tionibus irrogat. interdū le
uioi ē. Sunt preterea publi
ca iudicia: lex iul. 7 de ambitu

7 lex iulia repetundarū 7 lex
iulia de annona. 7 lex iulia de
residuis: q̄ de certis capitulis
loquuntur: 7 anime quidem
amissionē non irrogant. alijs
autem penis eos subiungunt̄.
qui precepta earum neglexer
runt. ¶ Sed de publicis iudi
cijs hec est summa: vobis
possibile in summo digito 7
q̄si p̄ indicē ea tetigisse. Alio
quin diligentior eorum scien
tia vobis ex latioribus dige
storum seu pandectarum li
bris teo ppitio aduētura est.

bent de iure fortiri
effectū 7 non for
tium. iudic. lex
nō valere. vt. l. de
le. 7 con. l. non d.
biū. Itē in crimina
lib⁹ varie statuunt̄
pen. uaz quedā
sunt ordinariē que
sz habet̄ certā pe
nā aliqua lege in
ductas. vt patet p̄
multas rubricas.
ff. de pupli. iudi. 7 i
sequētib⁹. Alie sūt
extraordinariē. vt
ff. ad turpi. l. 7 i pu
uatis. 7. ff. de extra
ordi. cri. 7 in sequē
tibus titulis. vsqz
ad ti. de pu. iudi.

m ¶ Sed de publicis summo. i. longiori digito. cū quo q̄s tan
gere pōt̄ alit̄ q̄ cū aliq. qui dicit̄ medi⁹.
n ¶ Der indicē. i. p̄ aliū digitū qui dicit̄ index. Vel dic̄ meli⁹
q̄ hec dicta sunt. vt sit̄ index siue demonstratiō alioz dicēdo
rū. sicut 7 sub gallina ouū dimittit̄ vt sit̄ index. ad hoc vt ibi
7 alia faciat oua. Itē in his q̄ auct. panif ad colūbr 3.
o ¶ Aduētura ē. vt. ff. de pu. iud. vsqz ad ti. de appellatib⁹.

Inuictissimi rutilantis ingenij Justiniani impera
toris semp augusti: reipublice vitatis at iusticie ama
toris 7 defensoris impialia statuta inuū cardines
pandētia expensis: labore valido perniciliqz solertia:
spectabilis viri anthonij koberger: incolę 7 civis Au
rebergēsis: clymatis alemarici: his ereis litteris ex
arata: elaborata: in finemqz redacta: termino cōsala
bri claudunt̄. Anno legis gratie. Ad. cccclxxxvj. In
dictione. iij. vj. kal. Januarij.

Kaus teo.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

